ΤΗ ΑΥΤΗ ΗΜΕΡΑ

Τοῦ Ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΝΕΟΥ.

Ὁποῦ ἀσκήτευσεν εἰς τὸ ὄρος τοῦ Λάτρου εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Πορφυρογεννήτου.

Πλησίον τῆς πόλεως Περγάμου εἰς τὴν Ἀσίαν, εἶναι χώρα καλουμένη Ἐλαία· εἰς ταύτην ἐφύτρωσεν ἐτοῦτο τὸ φυτὸν, τὸ θεῖον καὶ ἀξιέραστον· εἶχε δὲ καὶ ἄλλον ἀδελφὸν κατὰ σάρκα τρανήτερον, καὶ κατὰ τὴν ἀρετὴν μικρότερον, ὀνόματι Βασίλειον. Ὁ Πατὴρ αὐτοῦ ἐκαλεῖτο Ἀντίοχος, ὁ ὁποῖος ἦτον Κόμης εἰς τὴν Ἁρμάδα τῆς Κωνσταντινουπόλεως· καὶ πολεμῶντας συμμὰ εἰς τὴν Χίον μὲ τοὺς Ἀγαρηνοὺς τῆς Κρήτης, ἐφονεύθη εἰς τὸν πόλεμον. Ἡ δὲ γυνὴ αὐτοῦ, Εὐδοκία ὀνόματι, ἐπῆρε τὰ παιδία της, καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν Φρυγίαν, καὶ ἐκατῴκησεν εἰς ἕνα χωρίον Μαρυκάτον καλούμενον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἦτον καὶ ὁ Θεῖος Ἰωαννίκιος, μὲ τὸν ὁποῖον ἐσυγγένευον· ἔβαλε δὲ τὰ παιδία της Παῦλον καὶ Βασίλειον εἰς τοῦ ἁγίου Στεφάνου τὸ Μοναστήριον, διὰ νὰ μάθωσι γράμματα· καὶ εἰς ὀλίγον καιρὸν ὑπάνδρευσεν ἡ χήρα τὸν Βασίλειον ϛανικῶς του· ὅθεν ἀφ' οὗ ἔκαμαν τοὺς γάμους, ἔφυγεν ἀπὸ τὴν νυμφικὴν κάμεραν ὁ Βασίλειος, καὶ ἀπαρνηθεὶς ὅλα τὰ σαρκικὰ θελήματα, ὑπῆγεν εἰς τὴν Λαύραν τοῦ ἁγίου Ἡλιοῦ, ὁποῦ ἦτον εἰς τὸν Ὄλυμπον, καὶ κόπτωντας ἀντάμα μὲ τὰς τρίχας, ὅλας τὰς κοσμικὰς φροντίδας, ἐγίνη καλὸς καλόγηρος· ἔπειτα ἐπειδὴ ὑπήγεναν συχνάκις οἱ συγγενεῖς του καὶ γνώριμοι, καὶ τοῦ ἔδιδαν εἰς τὴν ἀναχώρησιν ἐνόχλησιν, ἀνεχώρησεν εἰς τὰ ἡσυχαστικώτερα μέρη τοῦ ὄρους, καὶ κατὰ καιρὸν ἐνθυμήθη τοῦ ἀδελφοῦ του· ὅθεν ἔβαλεν εἰς τὸν νοῦν του νὰ τὸν φέρῃ ἐκεῖ, διὸ νὰ ἀγωνίζωνται ἀνταμα, νὰ ἔχῃ ἕνας τὸν ἄλλον βοήθειαν· μάλιστα ὁποῦ καὶ ὁ Πανάγαθος Θεὸς τὸν ἐπρόσταξε τρεῖς φοραῖς, νὰ προσκαλέσῃ καὶ αὐτὸν, νὰ συναγωνίζωνται, διατὶ ὡς γνώστης τῶν μελλόντων ἐγνώριζε, ποταπὸς ἔμελλε νὰ γένῃ ἕως τὸ ὕϛερον. Ἐπλήρωσεν οὖν ἕνα Καλόγηρον, νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ ἄνωθεν χωρίον τοῦ Πέτρου, νὰ τοῦ φέρῃ τὸν ἀδελφόν του Παῦλον. Ὁ δὲ ἀπελθὼν ἤυρεν αὐτὸν, ὁποῦ ἔτυχε καὶ ἦτον ἀπεθαμμένη ἡ μάνα του, καὶ ἐπέρνα ὡς ὀρφανὸς γονέων μὲ πολλὴν κακοπάθειαν, καὶ τόσην πτωχείαν εἶχεν, ὁποῦ ἔβοσκε τοὺς χοίρους τῶν ἐγχωρίων, διὰ νὰ εὑγάνῃ τὴν ζωοτροφίαν του. Οἱ δὲ ἄνθρωποι τοῦ τόπου δὲν τὸν ἀφήκασι νὰ ὑπάγῃ μὲ τὸν Καλόγηρον, ἀλλὰ τὸν ἐδυσκόλευσαν λέγοντες· τίς ἰξεύρει μή πως καὶ ὑπάγῃ νὰ σὲ πουλήσῃ ὁ Καλόγηρος; ὅθεν ἔστρεψεν εἰς τὸν Βασίλειον ἄπρακτος· ἀλλ' ἡ Θεία χάρις ἐφώτιζεν αὐτὸν, καὶ τὸν Παῦλον, καὶ ἤθελε τὰς καρδίας του, νὰ ἐπιθυμᾷ ἕνας τὸν ἄλλον διὰ τὴν σωτηρίαν τους· ὅθεν ἐξανάπεμψε πάλιν τὸν αὐτὸν ἀδελφὸν ὁ Βασίλειος, ὁ ὁποῖος ἐγύρισεν ἄδειος· καὶ πάλιν τὸν ἔστειλε τρίτον, καὶ τότε τοῦ ἐπήκουσεν ὁ Παῦλος, καὶ ὑπήγασιν ἀνταμα εἰς τὸν Βασίλειον· ὅς τις ἐχάρη πολλὰ, καὶ μένοντες ἐκεῖ ὀλίγας ἡμέρας, ἐπήγασιν εἰς τὸν Λάτρον, εἰς τὸ ὁποῖον ὄρος ἦτον ἕνα Μοναϛήριον ἡ Καρύα καλούμενον, καὶ εἶχασιν Ἡγούμενον ἐνάρετον, Πέτρον ὀνόματι, ὅς τις ἔλαμπεν εἰς τὰ ἔργα ὡς ἀϛὴρ φαεινότατος. Τοῦτον ἐγνώριζεν ὁ Βασίλειος, καὶ ἠ-

ξεύρωντας τὴν αὐτῆ ἀγριότητα, τῆ ἤφερε τὸν Παῦλον διὰ νὰ τὸν ὁδηγήσῃ εἰς πολιτείαν θεάρεϛον· ὡς εἶδεν ἔν ὁ Παῦλος τὸν Πέτρον, ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν πρύμυτα, ὥπερ νὰ τοῦ ἤθελε κτυπήσῃ ἀϛραπὴ εἰς τὸ πρόσωπον, καὶ ἔμεινεν ἔντρομος εἰς τὴν γῆν κειτόμενος. Ὁ δὲ Θαυμάσιος Πέτρος τὸν ἐσήκωσε, καὶ τὸν ἠρώτα, τί ἔπαθε; Καὶ ὁ Πέτρος· μακάρι νὰ εἶχα καὶ ἐγὼ μόνον ὅσα ἔχεις ἐσὺ ἁμαρτήματα· ἐγνωρίσας δὲ μὲ τοὺς ψυχικοὺς ὀφθαλμοὺς ὁ μέγας Πέτρος, πῶς ἔμελλε νὰ τὸν περισσεύσῃ ὁ νέος εἰς τὴν ἀρετὴν, καὶ νὰ γένῃ πανταχοῦ περιβόητος, τὸν ἐκράτησεν ὑπηρέτην του· ὅς τις ἔμεινε μετὰ χαρᾶς, διατὶ (καθὼς ἐκεῖνος ἔλεγεν ὕϛερα) ὅταν τὸν ἐπρωτοεῖδεν, ὡς ἄνωθεν εἴπομεν, τοῦ ἐφάνη στύλος πύρινος, καὶ δι' αὐτὸ ἔπεσεν εἰς τὸ ἔδαφος. Ὁ μὲν οὖν Βασίλειος ἔϛρεψε πάλιν εἰς τὸν Ὄλυμπον (ἀφ' οὗ παρέθωκε τὸν ἀδελφόν του εἰς τὸν ἄνωθεν Ἅγιον) καὶ ἔμεινεν εἰς τοῦ ἁγίου Ἡλιοῦ τὸ Μοναστήριον, εἰς τὸ ὁποῖον ἔγινεν Ἡγούμενος· καλῶς οὖν καὶ ἐνάρετος πολιτευσάμενος ἀνεπαύθη. Ὁ δὲ Θεῖος Παῦλος ἐσπούδαξε καθ' ἑκάϛην, νὰ μιμᾶται τὸν ἅγιον Γέροντα εἰς ὅλα του τὰ ἔνθεα κατορθώματα.

Εἶχεν οὖν ὁ Γέρων δύω ῥάσα τρίχινα, καὶ ἐφόρει μόνον τὸ ἕνα καμπόσαις ἡμέραις, ἔπειτα ἄλλασσε, καὶ ἔβανε τὸ ἄλλο. Ὁ δὲ Παῦλος ἔβανεν ἐκεῖνο ὁποῦ εὕγανεν ὁ Διδάσκαλος, καὶ τὸ ἐφόρει οὕτω ῥερυπωμένον καὶ ἄπλυτον. Ὁ δὲ Γέρων τὸν ἐγόγγυσεν εἰς πρόσωπον, πῶς δέν του τὸ εἶπεν, ἀμὴ δὲν τὸν ἐμπόδισε, μάλιστα δὲ καὶ ἐχαίρετο, βλέπων εἰς αὐτὸν καλὰ προμηνύματα, καὶ ἐλπίζωντας νὰ ἰδῇ μὲ τὸν καιρὸν Θαυμάσια κατορθώματα, καθὼς καὶ ἔγεινε μὲ τὴν Θείαν βοήθειαν.

Εἶχεν ἐκεῖνο τὸ Μοναστήριον τῆς Καρύας πολλοὺς Καλογέρους, τοὺς ὁποίους ἐπιμελεῖτο σπουδαίως ὁ μέγας Πέτρος ὡς Καθηγούμενος, καὶ δὲν ἄφηνε τινὰ νὰ διάγῃ μὲ ἀμέλειαν, ἀλλὰ ἤθελε νὰ στέκωνται εἰς τὴν ἀκολουθίαν ὅλοι πρόθυμοι· καὶ βλέπωντας ποτὲ τὸν Παῦλον, πῶς ἀπεκοιμήθη εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, τὸν ὕβρισεν· ὅς τις ἐπῆρε συγχώρησιν μὲ ταπεί-

νωσιν· ἀμὴ πάλιν ἄλλην νύκτα τὸν εἶδε πῶς ἐνύσταζε, καὶ τοῦ ἔδωκε ῥάπισμα εἰς τὸ πρόσωπον· ὅθεν πλέον δὲν ἀπεκοιμήθη εἰς τὴν σύναξιν, οὔτε εἰς τὴν κατ' ἰδίαν προσευχὴν πώποτε· διατὶ τὸ ῥάπισμα ἐκεῖνο τοῦ ἔγινεν ἰατρεία, βάνωντας καὶ αὐτὸς ὡς ἔπρεπεν ἐπιμέλειαν· μάλιστα δὲ καὶ ἄλλην παίδευσιν ἐμηχανεύθη ὁ πάνσοφος, διὰ νὰ δαμάζῃ μὲ ταύτην τὴν σάρκα, νὰ τὴν ἔχῃ ὑπήκοον τῷ σώματι πάντετε· ἀλλὰ τοῦτο ἴσως νὰ φανῇ εἰς τοὺς ἀμελεῖς περισσὸν καὶ ἄπιστον, πλὴν ἐκεῖνοι ὁποῦ εἴδασι τὸ ἐμαρτύρησαν, τῶν ὁποίων ἐπιστεύσαμεν, διατὶ τοὺς ἐγνωρίσαμεν πῶς ἦσαν φιλαληθεῖς καὶ ἐνάρετοι, καὶ δι' αὐτὸ γράφομεν εἰς ὑπόδειγμα, μάλιϛα ὁπῆ καὶ ὁ Θαυμάσιος Γαβριὴλ (περὶ τοῦ ὁποίου θέλομεν εἰπεῖ κατώτερα) μᾶς τὸ ἐβεβαίωσε, πῶς τὸν εἶδεν ὀφθαλμοφανῶς λέγωντας· ὅτι ἔδεσε δύο μεγάλους λίθους μὲ σχοινία, οἵ τινες ὀνομάζονται ταντάλιοι, καὶ κρεμάσας αὐτοὺς ὀπίσω εἰς τὴν ῥάχην του, ἐγύριζεν ὅλην τὴν νύκτα εἰς τὸ Μοναστήριον, ἕως νὰ κτυπήσῃ τὸ σήμαντρον· τοῦτο δὲ ἔκαμνε, διὰ νὰ νικήσῃ τὸν ὕπνον, νὰ συνηθίσῃ τοῦ λόγου του, νὰ γένῃ εἰς τὰς ἀγρυπνίας ἄοκνος ἔτι δὲ καὶ νὰ ταπεινώνῃ τὴν σάρκα, νὰ νικᾷ τὰ πάθη ὡς Στρατιώτης ἀήττητος. Τούτους δὲ τοὺς λίθους ἐφύλαγαν οἱ σπουδαιότεροι Μοναχοὶ χρόνους πολλοὺς μετὰ τὴν κοίμησιν τοῦ Ὁσίου, καὶ τοὺς ἔδειχναν εἰς τοὺς εὐλαβεῖς προσκυνητὰς, ὁποῦ ἤρχοντο νὰ προσκυνήσουν τὸ ἅγιον αὐτοῦ Λείψανον. Ἀλλὰ ἂς εἴπωμεν καὶ τὰ ἐπίλοιπά του παλαίσματα, καὶ πρῶτον περὶ ἀγρυπνίας, καθὼς ἀρχήσαμεν. Τόσον ἐπολέμα τὴν σάρκα κατὰ τοῦ ὕπνου, καὶ τόσον κόπον ἔβαλεν, ὁποῦ ὅταν ἤθελε νυϛάξῃ ἀπὸ τὸν κόπον τὸν ἄμετρον, δὲν ἐκοιμᾶτο εἰς ϛρῶμα, ἢ εἰς ψάθην, ἢ νὰ πέσῃ δίπλα μὲ τὸ πλευρὸν πώποτε, ἀλλὰ εἰς δένδρον, ἢ πέτραν, ἢ εἰς ἄλλο τι ἀκούμβιζεν ὄρθιος· καὶ οὕτω μόνον, ὅσον νὰ μὴ βλάψῃ τὸν νεῦν του ἀπὸ τὴν πολλὴν ἀγρυπνίαν καὶ ἄσκησιν. Ποτὲ δὲν ἐγέλασεν, οὔτε λόγον ἀργὸν, ἢ αἰσχρὸν ἐσύντυχεν ὅλην του τὴν ζωὴν ὁ ἀοίδιμος. Ἐπάνω δὲ εἰς ἄλλους κόπους,

τὸν ἐψήφισαν καὶ μάγειραν, τὴν ὁποίαν ὑπηρεσίαν ἐτέλει προθύμως, καὶ ἐμαγέρευεν ἐπιμελέστατα, διὰ νὰ μὴ λυπήσῃ τοὺς ἀδελφούς· ὅταν δὲ ἔψηνεν εἰς τὰ κάρβουνα τίποτα, βλέπων ἐκεῖνο τὸ πρόσκαιρον πῦρ, ἐνθυμᾶτο τὸ αἰώνιον, καὶ ἔρραινεν ὡς ποτάμι θερμῶς τὰ δάκρυα, νομίζων ὡς κολασμένον τοῦ λόγου του.

Καὶ ὅταν οἱ ἄλλοι ἔπιπτον εἰς τὸ κρεββάτι διὰ ἀνάπαυσιν, αὐτὸς εὔγενεν ἀπὸ τὴν μονὴν, καὶ ὑπήγενεν εἰς τὴν βρύσιν, καὶ ἀκουμβίζωντας εἰς ἕνα δένδρον πλατὺ, ὁποῦ κάμνει τὰ κάξανα, ἐκρύπτετο εἰς αὐτὸ ὁ Θαυμάσιος, καὶ προσηύχετο· ἐπειδὴ τὸ δένδρον ἦτον πυκνὸν καὶ μεγάλον, τὸ ὁποῖον ἕως τὴν σήμερον φυλάγει τοῦ Παύλου τὰ ἐπώνυμα, καὶ μαρτυρεῖ τοὺς ἀγῶνας αὐτοῦ καὶ ἔνθεα κατορθώματα, εἰς τὸ ὁποῖον ἔγεινε καὶ ἕνα Θαυμάσιον τοῦ Μωϋσέως παρόμοιον· ἤγουν μίαν νύκτα, τοῦ Παύλου προσευχομένου, ἐφάνη ὅλον τὸ δένδρον καιόμενον ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω, καὶ ἔβλεπαν οἱ Μοναχοὶ τὸν Ὅσιον, καὶ ἦτον καὶ αὐτὸς ὅλος πῦρ, τὸ μανδύον ὁποῦ ἐφόρει ἔδειχνεν ὅλον καταφλεγόμενον· ἀλλὰ καὶ τὰ δάκτυλα τῶν χειρῶν του ἐφαίνοντο ὡς λαμπάδες, ὅταν ὕψωνε τὰς χεῖρας αὐτοῦ καὶ προσηύχετο· ἔπειτα ἀφ' οὗ ἔπαυσε τὸ φρικτὸν ἐτοῦτο, καὶ ἐξαίσιον θέαμα, ἔκλαιεν ὁ Ὅσιος ἐξ ὅλης του τῆς καρδίας, καὶ ἐδίψα νὰ λυτρωθῇ ἀπὸ τὴν πρόσκαιρον ζωὴν ἐτούτην τὴν φθειρομένην, νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν ἄῤῥευστον καὶ αἰώνιον· ὅτι κατὰ ἀλήθειαν πῦρ ἄϋλον ἐκατάφλεγε τὴν καρδίαν του πρὸς τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, καὶ δὲν εἶχεν ἀνάπαυσιν, ἀλλὰ πολλάκις ἐπαρεκάλει τὸν Ἡγούμενον, νὰ τὸν συγχωρήσῃ νὰ ὑπάγῃ εἰς τόπον ἥσυχον, νὰ περάσῃ τὸν βίον ἀτάραχον· ἀλλὰ ὁ Ὅσιος Πέτρος δὲν τον ἄφηνε, διατὶ ἦτον νέος καὶ ἐφοβᾶτο, μή τον πειράξουν οἱ δαίμονες, νὰ τὸν νικήσουν ὡς ἄπρακτον· εἶχεν οὖν ὑπομονὴν ὁ Παῦλος ἕως οὗ ἐτελεύτησεν ὁ Ἡγούμενος, καὶ τότε ἐσυμβουλεύθη εἰς αὐτὴν τὴν καλὴν γνώμην ὁποῦ εἶχεν, μὲ ἕνα συμμαθητήν του, τὴν κλῆσιν Δημήτριον, μὲ τὸν ὁποῖον ὡς ἀδελφοὶ εἴχασιν ἀγάπην ἀνείκαστον, καὶ τοῦ εἶπε νὰ τοῦ τυγχωρήσῃ νὰ ὑπάγῃ εἰς τόπον ἥσυχον. Ὁ δὲ ἀκούσας τὸν χωρισμὸν ἐδάκρυσε, καὶ τὸν ἐπαρεκάλεσε νὰ τὸν ἐπάρῃ ἀντάμα του. Ἰδὼν οὖν τὴν καλήν τε γνώμην ὁ Παῦλος, ἔσεργε νὰ ὑπάγουν ἀμφότεροι, καὶ ἀναβαίνοντες εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους, ἤγουν τοῦ Λάτρου, ἐκατέβησαν εἰς τὸ νότιον μέρος πρὸς τὴν Λαύραν, ὁπὸ λέγουσι τῶν Κελλιβάρων, καὶ γυρίζοντες ὅλα τὰ κελλία, ἐγνωρίσθησαν εἰς τοὺς Ἐρημίτας, ὁποῦ ἐκατοικοῦσαν εἰς ἐκεῖνα τὰ σπήλαια· εἰς τὸν ὁποῖον τόπον λέγουσιν, ὅτι ἦλθασιν ἀπὸ τὸ Σινᾶ καὶ Ῥαϊθοῦ οἱ Πατέρες, ὅσοι ἐγλύτωσαν ἀπὸ τοὺς Σαρακηνοὺς, καὶ ἐκεῖ ἐσώθησαν, οἵ τινες ἦσαν τριακόσιοι· καὶ ἀφ' οὗ ἔφθασαν εἰς ἐκείνην τὴν ἔρημον ὁ Θαυμάσιος Παῦλος μὲ τὸν Δημήτριον, ἐγύρισαν ὅλα ἐκεῖνα τὰ σπήλαια, καὶ εὑρίσκοντες ἕνα ἡσυχαστικώτερον ἀπὸ τὰ ἄλλα, ὁποῦ τὸ ἔλεγαν τῆς Θεοτόκου, τὸ ὡρέχθη ὁ Παῦλος, καὶ εἶπε τοῦ ἄλλου, νὰ μείνουσιν ἐκεῖ· ἐκεῖνος δὲ ἀπεκρίνατο, ὅσον διὰ ἡσυχίαν ὁ τόπος εἶναι πολλὰ ἁρμόδιος, ἀμὴ θέλομεν καὶ παραμικρὸν σιτηρέσιον, καὶ ἐδῶ δὲν εὑρίσκομεν τίποτα βρώσιμον· λοιπὸν ἂς ὑπάγωμεν εἰς τὴν σκήτην τῶν Κελλι βάρων νὰ καθίσωμεν μὲ τινὰ κελλιώτην νὰ πέρνωμεν ἀπὸ τὴν Λαύραν, ἢ ἀπὸ τοὺς Ἐρημίτας τὴν πόρευσιν. Ὁ δὲ Παῦλος εἶπε, δείχνωντας αὐτῷ τὰ πρινάρια, αὐτὰ τὰ βελάνια μᾶς φθάνσι· καὶ ὁ Δημήτριος, αὐτὰ εἶναι βλαβερὰ τόσον, καὶ ἄνοστα, ὁποῦ καὶ οἱ χοῖροι τὰ μισοῦσι πολλάκις, καὶ δέν τα θέλσι. Λέγει τε ὁ Παῦλος· ἐπειδὴ ἀδελφὲ ἀγαπᾷς νὰ ἔχῃς τὰ σαρκικά σου θελήματα, καὶ δὲν ἐνθυμᾶσαι τὰ θεῖα λόγια τοῦ Εὐαγγελίου, ὁποῦ μᾶς λέγει· νὰ μὴ μεριμνοῦμεν διὰ τὴν αὔριον διὰ τροφὰς καὶ ἐνδύματα, ἐγὼ μένω ἐδῶ, καὶ σὺ ὕπαγε ὅπου ὀρέγεσαι. Ὁ μὲν οὖν Παῦλος ἔμεινεν ἐκεῖ. Ὁ δὲ Δημήτριος ὑπῆγεν εἰς τὰ Κελλίβαρα, καὶ ἔμεινεν ἀποπάνω τῆς Λαύρας μὲ ἕνα γέροντα ἐνάρετον, Ματθαῖον ὀνόματι, προορατικὸν καὶ Ἅγιον ἄνθρωπον· ὁ ὁποῖος ἀκούσας διὰ τὸν Παῦλον, τοῦ ἔστελλε τροφὰς μὲ τὸν Δημήτριον, τὰς ὁποίας ἐδέχετο ὁ μακάριος, εὐχαριστῶντας μετὰ δακρύων τὸν Κύριον,

ὁποῦ εἶχε τὴν μέριμναν του, ὡς ἀγαθὸς καὶ φιλάνθρωπος. Οὕτως οὖν ἔμεινεν ὁ καλὸς Δημήτριος ὑπηρετῶντας τὸν Ματθαῖον ἄοκνα, καὶ βοηθῶντας καὶ τὸν Παῦλον εἰς τὰ ἀναγκαιότερα τοῦ σώματος. Εἶχε δὲ ὁ ἅγιος Γέρων, ἤγουν ὁ Ματθαῖος, συνήθειαν, ὅταν εὔγανεν ἀπὸ τὴν πόρταν παξιμάδια, νὰ κάμνῃ προσευχὴν προτήτερα, διὰ νὰ τὰ εὐλογᾷ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ, νὰ πληθένουσι· καὶ μίαν ἡμέραν εὔγαλε καμπόσα, καὶ τὰ ἔφερεν εἰς τὴν τράπεζαν, νὰ παξιμαδίσουν, καὶ ἐρωτήσας αὐτὸν ὁ Γέρων, ἐὰν ἔκαμε προσευχὴν καὶ Σταυρὸν πρίχου τὰ πιάσῃ, τοῦ ἀπεκρίθη, ὅτι ἀστόχησεν, ὅθεν ἐσκανδαλίσθη ὁ Γέρων, καὶ λέγει του· Θέλεις νὰ κάμῃς τρόπον νὰ ὀλιγοστεύσουν τὰ παξιμάδια, νὰ ὑπάγωμεν εἰς τὰ χωρία, νὰ γυρεύωμεν σιτηρέσια; Ταῦτα λέγων, ἔστρεψεν αὐτὰ εἰς τὴν κοφινίδα· ἔπειτα ἔκαμεν εὐχὴν, καὶ τὰ εὔγαλε, καὶ οὕτως ἔκαμνε καθ' ἡμέραν, καὶ (ὦ τῶν Θαυμασίων σου Χριστὲ Βασιλεῦ πλουσιόδωρε) δὲν ἔλειψεν ἀπὸ τὴν κοφινίδα ταύτην τὸ ψωμὶ πώτοτε, ἀλλὰ εὔγαναν ὅσον ἐχρειάζουνταν, καὶ οὐμόνον αὐτοὶ οἱ δύο ἔτρωγαν, ἀλλὰ ἔστελλον καὶ τοῦ εὐλογημένου Παύλου, καὶ ἄλλων πολλῶν ἔδιδαν, καὶ ἔτρωγαν ὅσοι ἐτύχεναν.

Εἶχε δὲ εἰς πολλὴν εὐλάβειαν τὸν Θεολόγον Ἰωάννην ὁ γέροντας· ὅθεν ὑπήγενε κάθε χρόνον εἰς τὸν Ναόν του, ὁποῦ ἦτον μακρὰν ἀπὸ τὴν Σκήτην ἐκείνην καμπόσα μίλια· καὶ ἕνα χρόνον εἶδεν ἐκεῖ μίαν γυναῖκα εὔμορφον, καὶ ἐσκανδαλίσθη· ὅθεν ἔστρεψεν εὐθὺς εἰς τὴν κέλλαν του, καὶ δὲν ὑπῆγε πλέον· ὅταν δὲ ἦλθεν ἡ Ἑορτὴ τοῦ Θεολόγου, ἐλυπᾶτο πῶς δὲν ὑπήγενε νὰ τὸν ἰδῇ εἰς τὸν ἄνωθεν Ναὸν, ὡς τὸ πρότερον, καὶ ἀναβαίνωντας εἰς μίαν πέτραν ὑψηλὴν τὴν νύκτα τῆς Ἑορτῆς του, προσηύχετο κατὰ ἀνατολὰς, καὶ ἐζήτα τοῦ Ἰωάννου συγχώρησιν. Καὶ οὕτω καθὼς ἔβλεπε πρὸς τὴν ἀνατολὴν, εἶδεν ὁμοίωμα ἀνθρώπου, ὅς τις ὡμοίαζε τοῦ Θεολόγου, καὶ λέγει του. Ἰδοὺ πῶς ἦλθα διὰ τὴν ἀγάπην σου, νὰ μὲ ἰδῇς, καὶ μὴ θλίβεσαι. Ταῦτα λέγων ὁ Θεολόγος ἔγεινεν ἄφαντος. Ἀλλὰ ἂς ἔχω συγχώρησιν, πῶς ἔκαμα τοῦ μακαρίς Παύλς τὴν γλυκυτάτην διήγησιν, ὅτι δὲν ἦτον πρέπον νὰ κρύψω τοιούτου μακαρίς ἀνδρὸς τὴν ὑπερθαύμαξον διήγησιν, Καὶ πάλιν τώρα ἂς ἔλθω εἰς τὸ προκείμενον, νὰ σᾶς εἰπῶ τοὺς πειρασμούς, ὁποῦ θεληματικῶς του ὑπέμενεν, ἤγουν τὴν ἀγρυπνίαν, νηστείαν, μετανοίας, τὴν μόνωσιν, καὶ πᾶσαν ἄλλην κακοπάθειαν ἐκούσιον· ἂς γράψωμεν μόνον τὰς κακουργίας τοῦ μισοκάλου, διὰ νὰ καταλάβετε πόσον φθόνον εἶχασιν εἰς τοῦ λόγου του. Καὶ οὐ μόνον μὲ φαντασίας τὸν ἐπείραξαν, ἀλλὰ καὶ ὀφθαλμοφανῶς μὲ πολλὴν αὐθάδειαν ἐκτυποῦσαν καὶ ἐφώναζαν ἄσημα· ἔτρυζαν τοὺς ὀδόντας, καὶ ἐφοβέριζαν, ἔκαμναν σεισμοὺς, καὶ λίθους μεγάλους ἐγκρέμνιζαν, ἔῤῥιπταν ξύλα, καὶ ἀλλὰ μύρια κακὰ τοῦ ἔκαμναν, διὰ νὰ θελιάσῃ νὰ φύγῃ ἀπ' ἐκείνην τὴν ἔρημον, ὅτι πολλὴν θλῖψιν τοὺς ἔδιδεν ἡ διαγωγή του· ἀλλ' αὐτὸς ἐξέκετο ἀνδρείως, καὶ δὲν ἐψήφα τοὺς πειρασμοὺς αὐτῶν ὡς βέλη νηπίων καὶ παίγνια· ἔκαμε δὲ ὀκτὼ μῆνες εἰς ἐκεῖνον τὸν τόπον, ὁ Παῦλος λέγω μοναχός του, καὶ ὁ Δημήτριος μὲ τὸν γέροντα· καὶ τότε ἔγραψεν ὁ Ἡγούμενος τοῦ Μοναστηρίς του, Παῦλος ὀνόματι, νὰ ᾖρέψουν ἐκεῖ, εἰ δὲ νὰ εἶναι ἀσυγχώρητοι· ὅθεν καὶ φανικῶς τους ὑπήγασιν· ἀμὴ πρότερον ὑπῆγεν ὁ Παῦλος εἰς τὸν γέροντα τοῦ Δημητρίου, νὰ τὸν εὐλογήσῃ ὡς ἐνάρετος, ὁ ὁποῖος τοὺς ἐπροφήτευσεν ὅσας ἀρετὰς ἔμελλε νὰ κατορθώσουν ἀμφότεροι· καὶ οὕτως εὐλογηθέντες ὑπ' αὐτοῦ, ὑπήγασιν εἰς τὴν Καρύαν· ἀλλὰ εἰς ὀλίγας ἡμέρας πάλιν ὁ Θεῖος Παῦλος μὲ συγχώρησιν ἀνεχώρησε, καὶ ὑπῆγε πάλιν εἰς τὸ Λάτρος, καὶ περιτρυγυρήσας ὅλα τὰ σπήλαια, ὁποῦ ἦσαν εἰς τὴν ἀκρόρειαν, καὶ εὑρίσκωντας ἕνα μοναχὸν Ἀθανάσιον τοὔνομα, ὁποῦ ἦτον προεστὼς εἰς ἕνα Πατριαρχικὸν Μοναστήριον, ἀμὴ τότε ἡσύχαζεν ἐκεῖ εἰς τὸ ὄρος εἰς τὴν Λαύραν τοῦ Σωτῆρας, τὸν ἐπαρακάλεσε, νὰ τοῦ κτίσῃ ἕνα σύλον ἐκεῖ εἰς τὴν Λαύραν πλησίον. Ὁ δὲ Ἀθανάσιος τοῦ ἐρμήνευσεν ἄλλον στύλον θεόκτιστον, ὁποῦ ἦτον μία πέτρα τόσον ὑψηλὴ, ὁποῦ ἔγγιζεν ἡ κορυφὴ ἕως τὰ νέφαλα, καὶ εἰς τὴν κορυφὴν τῆς

πέτρας ἦτον μικρὸν σπήλαιον ἀχειροποίητον, εἰς τὸ ὁποῖον ἔκαμεν ἕνας Ἅγιος προτήτερα χρόνους εἴκοσι· εἰς τοῦτο γοῦν τὸ περιφανέστατον σπήλαιον ἐκατοίκησε καὶ ὁ Θαυμάσιος Παῦλος πέρνωντας ὀλίγας τροφὰς τὰς ὁποίας ἀφ' οὗ ἀπόφαγεν, ἐπέρασε μεγάλην ξενοχωρίαν, ὅτι ὁ τόπος ἦτον παντέρημος, καὶ ὁ ἅγιος δὲν ἠθέλησε νὰ κατέβῃ πλέον ἀπ' ἐκεῖ, ἀλλὰ ἐρρίψεν εἰς τὸν Κύριον ὅλην τὴν μέριμναν, ὁ ὁποῖος ὡς ἀγαθὸς καὶ εὔσπλαγχνος τῆ ἔξειλε μὲ τὸν τρόπον ἐτοῦτον βοήθειαν.

Ἕνας Γεωργὸς Λέων καλούμενος ἔβοσκε γήδια, καὶ ἔχασε δύο, τὰ ὁποῖα ὑπήγασιν εἰς τὸν στύλον ἐκεῖνον τοῦ Ὁσίου κατ' οἰκονομίαν Θεοῦ καὶ ἐβόσκοντο, καὶ πηγενάμενος ὁ Λέων νὰ εὕρῃ, εἶδε τὸν Ὅσιον. Ὅθεν ἐρωτήσας αὐτὸν ἐπιμελῶς τίς ἦτον, καὶ πόθεν καὶ πότε ἦλθεν ἐκεῖ, εἶπεν αὐτῷ τὴν ἀλήθειαν· ἀπὸ τότε γοῦν τοῦ ἔφερνεν ὁ Γεωργὸς ὅσα ἐχρειάζετο διὰ τροφὴν καὶ ἐνδυμασίαν του, ἔτι δὲ καὶ πυροβολικὰ καὶ ἔλαιον μὲ λυχνάρι, νὰ ἀναγνώθῃ τὴν ἀκολουθίαν του. Ἀλλὰ πάλιν ὅταν ἦλθε τὸ Θέρος, δὲν εἶχεν ἄδειαν ὁ Γεωργὸς νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν Ὅσιον, καὶ ἔκαμε νηστικὸς ἡμέρας πολλὰς, τόσον ὁποῦ ἐκινδύνευσεν εἰς θάνατον· καὶ μὴ δυνάμενος νὰ ξαθῇ εἰς τοὺς πόδας του, ἐκείτετο μεσαποθαμμένος καὶ ἄφωνος· ἔπειτα εἶδε τὸ καντήλιον ἐκεῖ, ὁποῦ τὸ εἶχε κρεμασμένον, καὶ ἐσηκώθη μὲ πολλὴν βάσανον καὶ κόπον ἀνείκαστον, καὶ πίνει τὸ λάδι, καὶ τὸ νερὸν τῆς καντήλας διὰ νὰ πάρῃ ὀλίγην ἄνεσιν. Οὕτως οὖν ἐβασάνιζε τὴν σάρκα ὁ τρισμακάριος, διὰ νὰ εὕρῃ εἰς τὸν Παράδεισον ἀπόλαυσιν αἰώνιον. Ὁ δὲ παναγαθος Κύριος ἐφώτισε τὸν ἄνωθεν Ἀθανάσιον, ὁποῦ τοῦ ἑρμήνευσε τὸν στύλον, καὶ ἐνθυμήθη τὸν Ὅσιον, καὶ τοῦ ἤφερε βρώματα· καὶ τότε τὸ ἔμαθεν ὁ Δημήτριος καὶ ἄλλοι πολλοὶ, καὶ τοῦ ἤφερναν τὰ χρειαζόμενα· ἀλλὰ πάλιν καὶ ἐκεῖ εἰς τὴν πέτραν τὸν ἐπείραξαν οἱ δαίμονες, καὶ ποτὲ μὲν ἔδειχναν, ὅτι ἤθελαν νὰ τὸν ῥήξουσι, ποτὲ δὲ ἔβαναν πῦρ νὰ τὸν καύσουν, καὶ ἄλλην φορὰν τὸν ἐτόξευαν μὲ σαΐτας· ἀλλὰ ὁ Ὅσιος ἔξεκεν ἄφοβος ὡς λέων, καὶ δὲν ἐδειλία ποσῶς τὰς μηχανουργίας τους· ὅθεν ὁ παμπόνηρος ἔγεινε μέγας ὄφις, καὶ ἐγύριζε μέσα εἰς ὅλον τὸ σπήλαιον σφυρίζωντας, ἔπειτα ὑπήγενεν ἀποπίσω του, καὶ ἀνέβαινεν εἰς τὸν ὦμόν του, καὶ ἔξρεφε τὴν κεφαλήν του πρὸς τὸ στόμα τοῦ Ἁγίου, καθὼς ἐπροσηύχετο, καὶ τὸν ἔβλεπεν εἰς τὰ ὄμματα ὥραν πολλὴν ὁ ἀναίσχυντος, καὶ τοῦτο ὄχι δέκα φοραῖς, ἢ ἕνα μῆνα, ἀλλὰ τρεῖς (φεῦ) χρόνους σωστοὺς, δίδωντάς του πολλὴν ἐνόχλησιν, ἀμὴ βλάβην τινὰ δέν του ἔκαμεν· ὅτι ὁ Θεὸς τὸν ἐφύλαγεν ὡς φιλάνθρωπος, καὶ δὲν εἶχεν ὁ μισάνθρωπος ἐξουσίαν νὰ τὸν κακοποιήσῃ, μόνον νὰ τὸν πειράζῃ τοῦ ἐσυγχώρα, διὰ νὰ ἔχῃ μισθὸν περισσότερον. Ἐπεθύμα δὲ ὁ Ὅσιος νὰ ἤθελε τύχῃ τινὰς Ἱερεὺς, νὰ λειτουργήσῃ ἐκεῖ εἰς τὸ σπήλαιον, νὰ κοινωνήσῃ τὰ Θεῖα μυστήρια· ἐπαρεκάλεσεν οὖν τὸν Ἀθανάσιον, καὶ τοῦ ἔκαμε σκάλαν, καὶ ἀνέβησαν ὀλίγοι τινὲς, καὶ ἱερεργήσας ὁ Ἱερεὺς, ἐκοινώνησεν ὁ Ἅγιος τὸ Πανάγιον Σῶμα τοῦ Χριστοῦ μὲ πολλὴν εὐλάβειαν καὶ κατάνυξιν. Τότε γίνεται ἕνας σεισμὸς τόσον φοβερὸς, ὁποῦ ἐτρόμαξαν οἱ παρόντες, ὅτι ὁ τόπος ἦτον πολλὰ ὑψηλὸς, καὶ ἐσείετο ὡς κλάδος δένδρου· ὅθεν φοβούμενοι μήπως καὶ ἐγκρεμνισθοῦν ν' ἀποθάνωσιν, ἐφίλησεν ἕνας τὸν ἄλλον, καὶ ἐσυγχωρέθησαν κλαίοντες. ἀλλὰ μόνον ὅσοι ἦσαν ἐπάνω ἐφοβήθησαν, ἀμὴ ἐκεῖνοι ὁποῦ ἔμεναν ἀποκάτω τοῦ στύλου ἔλεγαν, ὅτι δὲν εἴδασι τίποτας· ἀλλὰ ἀκούσατε καὶ ἄλλο Θαυμάσιον.

Εἶχε λύπην πολλὴν ὁ Ὅσιος, διατὶ δὲν εἶχεν ὕδωρ, καὶ ἔπερνε κόπον ἀνείκαστον ἐκεῖνος ὁποῦ τὸ ἐσήκωνε, νὰ τὸ ἀνεβάσῃ τόσον ὕψος, ὅθεν ἔχωντας τὴν ἐλπίδα εἰς τὸν Θεὸν, εὐγῆκεν ἀπὸ τὸ σπήλαιον, καὶ περικυκλώσας ὅλον τὸν στύλον, ἐκύτταζε ταῖς πέτραις νὰ ἰδῇ ποθὲν, ἂν ἔσταζεν ὕδωρ, καὶ δὲν εὗρηκεν· ἰδὼν δὲ ἕνα τόπον ὁποῦ τοῦ ἐφάνη ἁρμόδιος διὰ νερὸν, ἔπεσεν εἰς προσευχὴν, ταῦτα λέγωντας· Δέσποτα παντοδύναμε οὐδέν σοι ἀδύνατον, ὅτι ὅσα θέλεις γίνονται μὲ τὸ πανάγιόν σου πρόσταγμα· καθὼς οὖν ἐπρόσταξες πάλαι, καὶ εὐγῆκεν ἀπὸ τὴν πέτραν ὕδωρ, καὶ ἐπότισες τὸν λαόν σου εἰς τὴν ἔρημον, οὕτω καὶ τώρα, ἂν εἶναι εὐάρεστον τῆς Βασιλείας σου, ἂς εὔγῃ ὕδωρ εἰς ταύτην τὴν ἄνυδρον πέτραν εἰς δόξαν σου· ταῦτα λέγων (ὢ τῆς ἀῤῥήτου τοῦ Χριστοῦ χρηστότητος, καὶ ἀνεκλαλήτου δυνάμεως!) ἀνέβλυσεν ὕδωρ ἡδύτατον, καὶ ἐξέπληξεν ἅπαντας, ὅτι οὐ μόνον τότε, ἀλλὰ καὶ ἕως τὴν σήμερον ἀναβρύει θαυμασιώτατα εἰς τὴν γεῦσιν νόστιμον πολλὰ καὶ καλοχώνευτον· τὸ δὲ θαυμασιώτερον, ὁποῦ μήτε ὀλιγοστεύει ἅταν τύχωσι πολλοὶ νὰ πίουσιν, οὔτε πάλιν ὅταν εἶναι ἕνας πληθένει, ἀλλὰ πάντα εἶναι γεμάτος ὁ λάκκος ἐκείνης τῆς πέτρας, ὅσον καὶ ἂν εὐγάλουσιν, οὔτε περισσεύει νὰ χυθῇ ἔξωθεν, τόσον ὁποῦ γίνεται διηνεκῶς τὸ θαυμάσιον. Ἀπὸ τοῦτο ἔγινεν ὁ Ὅσιος εἰς ὅλης περίφημος καὶ περιβόητος· ἀλλὰ καὶ Ἀγγέλους ἠξιώθη νὰ βλέπῃ, ὡς ἰσάγγελον βίον πολιτευόμενος, καὶ συνωμίλει μετ' ἐκείνους, καὶ συνέψαλλεν ὅταν τοὺς ἤκουε, καὶ ὑμνολογοῦσαν τὸν Θεὸν, καθὼς καὶ εἰς τοὺς Οὐρανοὺς τὸν δοξάζουσιν· ἀλλὰ καὶ οἱ δαίμονες πολλάκις ἐσχηματίζοντο ὡς φωτεινοὶ Ἄγγελοι, δοκιμάζοντες νὰ τὸν πλανέσουσιν, ἀλλ' αὐτὸς εἶχε τὸν Θεὸν, ὁποῦ τοῦ ἐφανέρωνε τὰ ἀπόκρυφα, καὶ δέν τους ἔδιδε καθόλου ἀκρόασιν.

Οὕτως οὖν ἔγινεν ὀνομαστὸς, καὶ ἔλαμπεν εἰς τὸν στύλον ὡς ἄλλος Ἥλιος· ὅθεν μὲ τὴν θαυμάσιον πολιτείαν του, ἐτράβιζε πολλοὺς πρὸς τοῦ λόγου του, ὡς ὁ μαγνήτης τὸν σίδηρον, καὶ ἐσυνάχθησαν ἀπὸ διαφόρους τόπους, καὶ ἐκατῴκησαν τριγύρου τοῦ στύλου, κτίζωντας ἄλλος καλύβαν, καὶ ἄλλος ἔσκαπτε σπήλαιον, καὶ πᾶς ἕνας ὡς ἐδύνετο ἐπορεύοντο ὑπ' αὐτοῦ διδασκόμενοι. Ἔπειτα ἔκτισαν καὶ Ναὸν εἰς ὄνομα τοῦ Ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ μὲ τὴν πρόσταξιν τοῦ γέροντος, ὁ ὁποῖος τοὺς ἔκαμε δύο τάγματα, τὸ ἕνα νὰ περνοῦν κοινοβιάτικα, καὶ οἱ ἄλλοι ἰδιόῤῥυθμοι, πᾶς ἕνας καθὼς ἐπρόκρινε, καὶ τοὺς ἐπρόσταξε νὰ μὴν ἔχῃ τινὰς οὔτε μίαν βελόναν, χωρὶς νὰ τὸ ἠξεύρῃ ὁ Καθηγούμενος· ἑρμήνευσέ τους δὲ καὶ ὅλας τὰς πάξεις, πῶς νὰ διάγουν εἰς τὴν ἀκολουθίαν, καὶ πολιτείαν τους, εἰς τὴν ἐνδυμασίαν καὶ τὰ ἐπίλοιπα, καὶ ἔδιδέ τους νὰ πορεύωνται ὅσα τοὺς ἔκαμνε χρεία, διὰ νὰ μή τους λείπῃ τίποτα, νὰ τοὺς πειράξῃ ὁ λογισμὸς, νὰ στρέψουν ὄπισθεν, ὅταν ὑστερηθοῦσι τῶν ἀναγκαίων τοῦ σώματος· ταῦτα δὲ τοῦ ἔφερναν οἱ πιστοὶ χάριν ἐλεημοσύνης· καὶ αὐτοὶ ὁποῦ ἤρχοντο νὰ ἡσυχάσουν ἐβαστοῦσαν ἀργύρια, καὶ τὰ ἔδιδαν τοῦ προεστῶτος διὰ κυβέρνησιν· ἔφερνάν του δὲ καὶ ἄρτους πολλάκις, καὶ μίαν ἡμέραν τοῦ ἤφεραν καμπόσον ἄλευρον, τὸ ὁποῖον οἱ μοναχοὶ ἐζύμωσαν χωρὶς νὰ πάρουν συγχώρησιν, διατὶ δὲν εἶχασι ψωμὶ τὴν ἡμέραν ἐκείνην, καὶ ἀναγκάζοντο νὰ κάμουν, διὰ νὰ ἀνέβῃ ὀγλήγορα, καὶ ὕστερα ὅταν τὸ ἐζύμωσαν τοῦ τὸ εἶπασι, καὶ αὐτὸς τοὺς ἐβαρυκανόνισε, καὶ τὴν ζύμην ἐπρόσταξε καὶ ἔῤῥηξαν εἰς τὸν ποταμὸν, διὰ νὰ μὴ τολμήσῃ τὶς πλέον, νὰ πράξῃ τίποτας ἄνευ εὐλογίας καὶ συγχωρήσεως· οἱ δὲ Καλόγεροι ἐσκανδαλίσθησαν, διατὶ δὲν εἶχασι τί νὰ φάγωσιν· ἀλλ' ὁ παναγαθος Κύριος, διὰ νὰ κάμῃ νὰ ἐγνωρίσουν πῶς ἡ γνώμη τοῦ Ὁσίου ἦτον θεάρεστος, καὶ ὄχι ἀνόητος, ὁποῦ ἔῤῥηξε τοῦ κακοῦ τόσην ζύμην, ὠκονόμησε καὶ τοὺς ἤφεραν τὴν ἄλλην ἡμέραν ἄρτους πολλοὺς, ὁποῦ τοὺς ἔφθασαν πρὸς αὐτάρκειαν, καὶ τότε ἐκατάλαβαν οἱ Ἀδελφοὶ τὸ σφάλμα τους, καὶ ἐζήτησαν συγχώρησιν. Ἐκείνας τὰς ἡμέρας ἦτον ἀνομβρία πολλὴ εἰς ὅλην τὴν Μίλητον, ποσῶς νερὸν δὲν εὑρίσκετο· ὅθεν ἐσυνάχθησαν τεσσαράκοντα ἄνδρες ἀπὸ διάφορα χωρία, καὶ ἔκαμναν λιτανείαν κοινῶς πρὸς Κύριον, νὰ σπλαγχνισθῇ τὸ πλάσμα του, νὰ τοὺς στείλῃ ὕδωρ νὰ μὴν ἀποθάνουσιν· ἀνέβησαν οὖν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους ἐκείνου, ὁποῦ ἐκατοίκα ὁ Παῦλος, καὶ ὅταν ἔκαμαν τὴν δέησιν καὶ ἐκατέβαιναν, ἐπέρασαν ἐπιταυτοῦ ἀπὸ τοῦ Ὁσίου τὸ σπήλαιον, καὶ τὸν ἐπαρεκάλεσαν, νὰ κάμῃ καὶ αὐτὸς μετ' αὐτῶν κοινῶς δέησιν· ὅς τις ἠρώτησε τὸν ὑπηρέτην του, ἐὰν εἶχε κρασὶ νὰ κεράσῃ τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους, ὁποῦ ἦσαν κοπιασμένοι ἀπὸ τὴν πολλὴν ὁδοιπορίαν ὁποῦ ἔκαμαν, καὶ ἐδίψοῦσαν ἄμετρα.

Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, ὅτι ἦτον εἰς μίαν

φλάσκαν ὀλίγον τίποτας· καὶ ὁ Ἅγιος τὸ εὐλόγησε, καὶ τοῦ εἶπε νὰ πίουσιν ὅλοι μίαν γεμάτην εἰς δόξαν τῦ Θεοῦ, καὶ ἔπιον ἅπαντες· ἔπειτα τὸν ἠρώτησεν ἂν εἶχεν ἀκόμη κρασὶ τὸ φλασκί, καὶ λέγει του, ναί. ὁ δὲ Ὅσιος εἶπεν αὐτῷ, δός τους λοιπὸν νὰ δευτερώσουν, καὶ ὅλοι τους ἐδευτέρωσαν, καὶ πάλιν εἶχεν ἀκόμη (ὢ τοῦ Θαύματος) καὶ ἐτρίτωσαν· ὅθεν ἕνας ἀπ' ἐκείνους βλέπωντας τοιοῦτον ἐξαίσιον Θέαμα, ἐπίασε τὸ φλασκὶ εἰς τὰς χεῖράς του, καὶ τὸ ηὗρεν (ὢ τῆς μεγάλης σου Χριϛὲ δυνάμεως) μεσάτο, καὶ περισσότερον, καὶ τὸ ἐδιηγοῦντο οὐ μόνον ὅλην τὴν ὁδοιπορίαν ἐκείνην, ἀλλὰ καὶ ἀφ' οὗ ἔφθασαν εἰς τοὺς οἴκους τους, ἔλεγαν εἰς ὅλους τὸ Θαυμάσιον, καὶ ἐσυνάζοντο μοναχοὶ περισσότεροι, καὶ τοῦ ἔδιδαν ἐνόχλησιν· ἐκεῖνος δὲ ἠγάπα τὴν ἡσυχίαν· ὅθεν ὅταν εἶχεν ἐκεῖ χρόνους δώδεκα, ἔφυγε κρυφὰ εἰς τὰ ἐρημικώτερα τοῦ ὄρους, καὶ ἔμεινεν ὁλομόναχος, διάγωντας πολιτείαν ὑπερβαύμαστον· καὶ μερικαῖς φοραῖς ἐκατέβαινεν εἰς τὴν Λαύραν, καὶ τοὺς ἐδίδασκε νὰ μὴν ἀμελῶσιν εἰς τὰ πνευματικά, ἀλλὰ νὰ ἐπιμελοῦνται τὴν ἀρετὴν ἄοκνα· πρὸ πάντων δὲ τοὺς ἐνσθέτα, νὰ μὴ νομίσῃ τινὰς, πῶς ἔχῃ καμμίαν καλωσύνην ἀπάνω του, ἀλλὰ νὰ ταπεινώνονται πάντοτε· αὐτὰ καὶ ἕτερα διδάσκων αὐτοὺς, ἀνέβαινεν εἰς τὸ ὄρος, καὶ πάλιν ἤρχετο πολλάκις καὶ τοὺς ἐνουθέτα τὰ πρέποντα. Εἶχε δὲ ἐπάνω εἰς τὰς ἄλλας χάριτας καὶ ταύτην τὴν πολύμοχθον καὶ ἐπίπονον ἐγκράτειαν, διὰ νὰ νικᾷ τὴν σάρκα, νὰ τὴν ὑποτάσσῃ τῷ πνεύματι· καὶ ὅταν ἤθελεν ἐπιθυμήσῃ τιποτας βρώσιμον, καὶ νὰ τοῦ τὸ φέρῃ ὁ ὑποτακτικός του, ἢ δὲν τὸ ἔτρωγε, διὰ νὰ μὴ φανῇ πῶς ἐνικήθη ἀπὸ λαιμαργίαν, ἢ ἔβανε νερὸν, καὶ ἐγίνετο τὸ φαγὶ ἐκεῖνο (ἢ γάλα ἦτον, ἢ ζουμὶ, ἢ ἄλλο ὅμοιον) ἄνοξον περίσσα καὶ ἄχρηστον, καὶ τότε τὸ ἔτρωγεν, εὐχαριστῶντας τὸν Κύριον· ὁ ὁποῖος βλέπωντας τὴν καλήν του προαίρεσιν, τοῦ ἔξειλε πολλάκις εἴτι ἤθελεν ὀρεχθῇ, διὰ νὰ θεραπεύῃ τὴν γνώμην τϛ. Καὶ μίαν ἡμέραν ἐπεθύμησε νὰ φάγῃ μαρούλια, καὶ παρευθὺς φαίνεται ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἕνας ἄνθρωπος ἀγνώριστος, ὁποῦ ἄλλην φορὰν δὲν τον εἶδασι, καὶ δίδωντάς του τρία μαρούλια εὔμορφα καὶ γλυκύτατα, ἔγινεν ἄφαντος.

Ὁ δὲ Ἅγιος ἔκαμε τὸν Σταυρόν του, καὶ ἔφαγε μέρος ἐξ αὐτῶν, εὐχαριστῶντας μετὰ δακρύων τὸν πλουσιόδωρον Βασιλέα, ὁποῦ τὰ ἔστειλε· καὶ τόσον ἦσαν νόστιμα, ὁποῦ ἐθαύμαζε τὴν τούτων γλυκύτητα. Ἀλλ' ἀκούσατε καὶ ἄλλο Θαυμασιώτερον. Τὴν Ἁγίαν Λαμπρὰν ἐπεθύμησε νὰ φάγῃ τυρὶ νεαρὸν, ἤγουν φρέσκο νωπὸν, καὶ πάλιν ἐμέμφετο τὸν ἑαυτόν του ὡς λύξουργον καὶ κοιλιόδουλον, πῶς ὠρέγετο σαρκικὰ θελήματα· τότε τοῦ φαίνεται ἄνθρωπος, κρατῶν εἰς τὰς χεῖράς του, τυρὸν νεόπηκτον, καὶ καθὼς τοῦ τὸν ἔδωκεν, ἔγινεν ἀφανὴς καὶ ἀόρατος, ταῦτα ἐφανέρωσεν ὕστερα ὁ Ὅσιος πρὸς τὸν φίλον του Δημήτριον, ὄχι διὰ λόγου του, ἀλλὰ διὰ ταύτην τὴν εὔλογον αἰτίαν, νὰ μὴ καταλαλοῦσι τὸν Κύριον· ἤγουν ὁ ῥηθεὶς Δημήτριος ἔλεγε ποτὲ πρὸς ἄλλους τινὰς ἀδελφοὺς, ὅτι δὲν εὑρίσκονται τώρα πλέον ἄνθρωποι, νὰ τοὺς φέρῃ τροφὴν ὁ Ἄγγελος. Τοῦτο ἀκούσας ὁ Ὅσιος ἐχαμογέλασεν ὀλίγον, καὶ λέγει του· ἠγαπημένε Δημήτριε μὴ κατακρίνῃς τὸν Θεὸν ἀδιάκριτα, ὅτι ἐκεῖνος ὁποῦ ἦτον τότε, εἶναι καὶ τώρα κηδεμονικὸς, φροντιϛὴς, καὶ φιλανθρωπότατος, καὶ μᾶς ἀγαπᾷ ὅλους περασσότερον, παρὰ ὁ Πατὴρ τὰ τέκνα του, καὶ ὅσα χρειασθῶμεν μᾶς θέλλει ὡς εὔσπλαγχνος· ταῦτα εἰπὼν, τοῦ ἐφανέρωσε τὰ Θαυμάσια ὁποῦ ἐγράψαμεν ἄνωθεν, καὶ τὰ ὡμολόγησεν εἰς δόξαν Θεοῦ, καὶ ἡμῶν ὑπόδειγμα, λέγωντας ὅτι ἄλλην φορὰν ἔβλεπε τὸν Ἄγγελον γέροντα, ἄλλην νέον, καὶ ἄλλην παιδίον μικρότατον· ὅτι ὁ Ὅσιος ἐγύριζε πολλάκις τὴν νύκτα εἰς τὴν ἔρημον, καὶ ἔβλεπε τοὺς Ἀγγέλους, καὶ δὲν ἐφοβᾶτο ὁλότελα, οὔτε βροντὰς, ἢ ἀστραπὰς ἐδειλία, ἢ θηρία ἀνήμερα· καὶ μίαν νύκτα ὁποῦ ἔβρεχε δυνατὰ, εἰσέβη εἰς ἕνα σπήλαιον, καὶ προσηύχετο κατὰ τὴν συνήθειαν, τότε ἦλθε καὶ μία πάρδαλις καὶ ἔπεσε πλησίον του· ὁ δὲ Ὅσιος ἔῤῥιψε μίαν πέτραν κατ' αὐτῆς, καὶ τὴν

ἐδίωξεν· ἥτις ἐξῆλθεν ἀτάραχα, καὶ δὲν ἐθυμώθη νὰ ὁρμήσῃ καταπάνω του, ἀλλὰ ἔφυγε. Τινὲς δὲ τὸν ἠρώτουν, πῶς δὲν ἐφοβᾶτο νὰ περιπατῇ τὴν νύκτα τοιοῦτον ὄρος ἔρημον καὶ ἀγριώτατον; Ὁ δὲ ἔλεγεν· ἕως οὗ μὲ φυλάγει ὁ φύλαξ τῆς ψυχῆς μϛ Ἄγγελος, οὔτε ἀστραπὰς καὶ θηρία φοβοῦμαι, οὔτε τοὺς δαίμονας· εἰδὲ καὶ ἀφήσει με διὰ τὰς ἁμαρτίας μου ὁ Ἄγγελος, τότε φοβοῦμαι καὶ τὰ φύλλα τῶν δένδρων ὅταν ἐκπίπτουσιν. Ἔχωντας δὲ πόθον νὰ εὕρῃ πάλιν ἄλλον τόπον, νὰ μήτου δίδουν ἐνόχλησιν, διατὶ ἐσυνάχθησαν ἐκεῖ πολλοὶ, καὶ τὸν ἐσύγχυζαν, ἔφυγε κρυφὰ ἀπὸ ὅλους, καὶ εὑρίσκωντας καράβι, ὑπῆγεν εἰς τὴν Σάμον· καὶ ἀναβαίνοντας εἰς ἕνα ὄρος ὁποῦ κράζουσι Κέρκην, ἤθελε νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ σπήλαιον, ὅπου ἐκατοίκα πάλαι ὁ Πυθαγόρας ἐκεῖνος ὁ μέγας φιλόσοφος· καὶ ἐπειδὴ ἦτον ὁ τόπος κρημνώδης, καὶ ἡ ἀνάβασις δύσκολος, ἔμεινεν εἰς ἕνα τόπον κατώτερον τοῦ σπηλαίου, καὶ ἐκεῖ τῷ Κυρίῳ προσηύχετο· ὁ δὲ πρῶτος τῆς νήσου, Θεοφάνης ὀνόματι, ἐκυνήγα εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη, καὶ σιμώνοντας οἱ σκύλοι εἰς τὸν τόπον ὁποῦ ἦτον κρυμμένος ὁ Ὅσιος, τὸν ἀπείκασαν καὶ ἐγαύγιζαν· ὅθεν ὁ Θεοφάνης θαῤῥῶντας πῶς ἦτον κανένα ἄγριον ζῶον, ἔβαλε τὴν σαΐταν εἰς τὸ δοξάρι, καὶ ἐξάμωσε νὰ τὴν ῥίξῃ ἐκεῖ, ὁποῦ οἱ σκύλοι ἐγάυγιζαν· ἀλλὰ ἡ Θεία χάρις ἐφύλαξεν ἀκριβῶς τὸν Ὅσιον, καὶ δὲν ἐπῆγαν ἡ σαΐταις ἐκεῖ ὁποῦ ὁ Θεοφάνης ἐξάμωνεν, ἀλλὰ μάλιστα τὴν τετάρτην φορὰν ἔπεσε καὶ τὸ δοξάρι ἀπὸ τὰς χεῖράς του, καὶ ἔτρεμεν ἡ καρδία του.

Ὅθεν ἐκατάλαβε πῶς ἦτον Θεοῦ θέλημα τὸ γινόμενον, καὶ καταβαίνων ἀπὸ τὸ ἄλογον, ἐπλησίασεν εἰς τὸ θάσος, καὶ βλέπει τὸν Ἅγιον προσευχόμενον· ὅθεν ῥίπτωντας εἰς τὴν γῆν τὰ ἅρματα, τὸν ἐπροσκύνησε μὲ δάκρυα λέγωντας, οὐαίμοι τῷ τάλανι, καὶ τί ἔμελλον νὰ πάθω, νὰ σὲ φονεύσω Ἅγιε τοῦ Θεοῦ, καὶ δὲν ἐσύντυχες λόγον, νὰ σὲ γνωρίσωμεν, ἀμὴ ἐσιώπας, καὶ ἐκινδύνευσες. Τότε τὸν ἤγειρεν ὁ Ὅσιος, καὶ χαιρετήσας αὐτὸν, τὸν ἐπαρεκάλεσε νὰ τοῦ βοηθήσῃ, νὰ ἀνέβῃ εἰς τοῦ Πυθαγόρου τὸ σπήλαιον· ὅστις ὑπῆγεν εἰς τὸν οἰκόν του, καὶ τοῦ ἔφερε σκάλαν, καὶ ἀνέβη· ἰδὼν δὲ τὸν τόπον κατὰ τὸν πόθον τϛ, ἔμεινεν ἐκεῖ ἡσυχάζωντας, καὶ τοῦ ἔφερνε μοναχός του ὁ εὐλαβὴς Ἄρχοντας τροφὰς, καὶ εἴτι ἄλλο ἐχρειάζετο· καὶ εἰς ὀλίγον καιρὸν ἠκούσθη καὶ ἐκεῖ ἡ φήμη του, καὶ ἐσυνάχθησαν πολλοὶ ἄνθρωποι, καὶ ἐκατῴκησαν τριγύρου τοῦ ὄρους· ὅθεν ἔγινε πάλιν καὶ ἡ Κέρκη Λαύρα ὡς πρότερον· ὅτι καὶ προτήτερα ἦσαν ἐκεῖ τρία Μοναστήρια, καὶ οἱ Ἀγαρηνοὶ τὰ ἐρήμωσαν, καὶ τότε πάλιν διὰ τοῦ Παύλου ἀνεκαινίσθησαν· ὅθεν ὁ δαίμων ἐφθόνει καὶ τὸν ἐπείραζε, καὶ καθὼς ἐκατέβαινε μίαν ἡμέραν τὴν σκάλαν, διὰ νὰ ἐπισκέψῃ τοὺς ἀδελφούς, ἐφάνη γεμάτη ὀφίδια ἀπὸ τὸ πρῶτον σκαλοῦνι ἕως τὸ ὕστερον· τοῦτο βλέπων πολλάκις ὁ Ὅσιος, ἐκατάλαβε τὸν δόλον τοῦ πρώτου ὄφεως, καὶ ἐγνωρίζωντας πῶς ἦτον ἐπιβουλὴ τοῦ μισοκάλου, διὰ νὰ δυσκολεύσῃ τῶν Μοναχῶν τὴν ὠφέλειαν, ἔκαμε Σταυρὸν εἰς τὴν σκάλαν, καὶ ψάλλωντας τὸν ϕ'. Ψαλμὸν, ἐκατέβη ἄφοβα, καὶ ὅλοι οἱ ὄφεις ἐχάθησαν, καὶ δὲν ἐφάνησαν πλέον οὐδέποτε. Οἱ δὲ Καλόγεροι ὁποῦ ἦσαν εἰς τὸ Λάτρον, εἶχασι θλῖψιν ἀμέτρητον διὰ τὸν Ὅσιον, πῶς τοὺς ἀφῆκε, καὶ ἔφυγε, καὶ τὸν ἐγύρευαν ὡς λαγονικὰ εἰς ὄρη καὶ ἀνήλαια, εἰς σχισμάδας πετρῶν, καὶ εἰς κάθε τόπον ἥσυχον, καὶ μαθόντες πῶς ἦτον εἰς τὴν Σάμον, ἔστειλαν γράμματα μὲ ἕνα Ἱερομόναχον Ἰωάννην καλούμενον, ὅς τις ὅταν ἔφθασεν εἰς τὴν Σάμον, ἐπεριπάτησε πολὺν δρόμον, καὶ καθίσας εἰς μίαν πέτραν νὰ ξεκουρασθῇ, εὐγῆκε μία ὄχεντρα κακὴ ἀπὸ τὴν φωλεάν της, καὶ τὸν ἐδάγκασεν εἰς τὸν πόδα, ὅθεν ἔπεσε κατὰ γῆς δεινῶς ὀδυνώμενος, καὶ ἐφώναζεν ὑπὸ τῶν πόνων στενοχωρούμενος· συναχθέντες οὖν τινὲς ἐγχώριοι, καὶ ἰδόντες αὐτὸν, ἠρώτησαν πόθεν ἦτον, καὶ τί τοῦ συνέβη; ὅστις εἶπεν αὐτοῖς ὅλην τὴν ἀλήθειαν· τότε ἕνας ἀπ' ἐκείνους τὸν ἐσπλαγχνίσθη, καὶ ἔδραμε σπουδαίως εἰς τὴν Κέρκην, καὶ εὑρίσκωντας εἰς τὸ σπήλαιον τὸν Ἅγιον, τοῦ εἶπε τὴν ὑπόθεσιν· αὐτὸς

δὲ ἐλυπήθη τὸν μαθητήν, καὶ δίδει τοῦ ἀνθρώπου εἰς ἕνα ἀγγεῖον ὀλίγον νερὸν, κάμνωντας εἰς αὐτὸ τὸν Σταυρὸν, καὶ λέγει του· ὕπαγε ταχέως, δός του τὸ νερὸν αὐτὸ νὰ τὸ πίῃ, νὰ ἰδῇ τὴν ὑγείαν του· καὶ οὕτω ποιήσας (ὦ πρᾶγμα ἐξαίσιον) ὡς ἔπιε τὸ ὕδωρ ὁ ἀσθενὴς, ὁποῦ ἦτον σχεδὸν ἀπεθαμμένος ἀπὸ τὸ φαρμάκι τοῦ ὄφεως, ἀνέζησε, καὶ ὑγιὴς γενόμενος, ὑπῆγε περιπατῶν εἰς τὸν Ὅσιον, καὶ δίδωντάς του τὸ γράμμα μετὰ δακρύων, τοῦ εἶπε καὶ διὰ στόματος πόσην θλῖψιν ἔδωκε τοῖς ἀδελφοῖς μὲ τὴν ἀπόκρυφον αὐτοῦ ἀναχώρησιν· καὶ τόσον τὸν ἐπαρεκάλεσε, ὁποῦ ἐκατέβη καὶ ἠκολούθησεν αὐτῷ, ἐπειδὴ τίποτας πρᾶγμα δὲν εἶχε νὰ σηκώσουν, ἀλλὰ ἐπέρνα ἀκτήμων ἀπὸ σωματικὰ πράγματα καὶ πτωχότατος. Φθάσαντες οὖν εἰς τὸ Λάτρον ἐπορεύετο ἐναρετώτερα παρὰ πρότερον· ὅθεν ἠξιώθη νὰ θεωρῇ ὁπτασίαις θαυμασίαις, καὶ τῶν ἁμαρτωλῶν τὴν κόλασιν, καὶ τὸ ἐδιηγᾶτο τοῖς Μοναχοῖς μὲ χύσιν δακρύων ἀμέτρητον, διὰ νὰ φυλάγωνται νὰ μὴ πάθωσι καὶ αὐτοὶ τὰ ὅμοια. Καὶ πολλαῖς φοραῖς τὸν εἴδασιν ὅταν ἔβλεπε τινὰ ὀπτασίαν, καὶ ἔστεκεν ὅλος ἀκίνητος, καὶ δὲν εἶχε καμμίαν αἴσθησιν, οὔτε ἔβλεπεν, οὔτε ἤκουεν, ἀλλὰ ἔστεκεν ὡς Εἴδωλον ἄψυχον· καὶ ὅταν ἤθελε περάσῃ ὥρα πολλὴ, νὰ τελειώσῃ ἡ ὅρασις, ἔχυνεν ἕνα ποτάμι δάκρυα, ἐνθυμούμενος τὰ φοβερὰ ὁποῦ εἶδε, καὶ δὲν ἐδύνετο νὰ σαλεύσῃ ἀπὸ τὸν φόβον του· καὶ ἐρωτῶν τες αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ, νὰ εἰπῇ τί εἶδε, τοὺς ἀπεκρίνετο, ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ διηγηθῇ γλῶσσα ὑλικὴ, ὅσα θεωροῦσι τὰ νοερὰ καὶ ἀσώματα ὄμματα· μόνον τοῦτο σᾶς λέγω, ὅτι αἱ κολάσεις τῶν ἁμαρτωλῶν εἶναι τόσον δειναῖς, ὁποῦ ἡ μικρότερη εἶναι χειρότερη, παρὰ τὴν τρανήτερην ἐδῶ πρόσκαιρα· διατὶ καθὼς δίδει ὁ Πανάγαθος Θεὸς μεγάλην εὐεργεσίαν καὶ ἀντάμειψιν τοῖς ἐναρέτοις, καὶ ἀποδίδει τους μυριοπλάσιον ἀπόλαυσιν εἰς τὸν ὀλίγον κόπον, ὁποῦ ὑπομείνουσι δι' ἀγάπην του, οὕτω καὶ τοῖς ἀχαρίστοις ἁμαρτωλοῖς ὁποῦ καταφρονοῦσι τὸν νόμον του, ἀποδίδει ὡς δίκαιος Κριτὴς φοβεράς καὶ ἀτελευτήτους κολάσεις εἰς τὰ κακὰ ὁποῦ κάμνουσι, διατὶ καταφρονοῦσιν οἱ ἄφρονες τὰ σωτήριά του προστάγματα, καὶ προτιμοῦσι τὰ σαρκικάτους θελήματα, ὡς ἄλογα ζῶα, καὶ κτήνη ἀνόητα.

Ταῦτα δὲ τὰ λόγια ἔδειχνεν ἀληθέστατα μὲ τὴν σκληρὰν καὶ θαυμάσιον ἄσκησιν, ὁποῦ ἔκαμνε, καὶ φοβεροὺς ἀγῶνας, κολάζωντας τὴν σάρκα ἐδῶ πρόσκαιρα, διὰ νὰ λυτρωθῇ ἀπ' ἐκεῖνα τὰ πάνδεινα καὶ αἰώνια κολαστήρια· ὅθεν καὶ πολλῶν ἄλλων ἔγινε σωτηρίας αἴτιος, ὅτι ἀκούοντες τοιαῦτα φρικτὰ διηγήματα, καὶ βλέποντες τοὺς σκληροὺς ἀγῶνας ὁποῦ ἐτέλει ὁ ἁδαμάντινος, τὸν ἐμιμοῦντο, καὶ ἐσέβοντο. Ὑπῆγεν οὖν ἡ φήμη του σχεδὸν εἰς ὅλον τὸν Κόσμον, καὶ τὸν ἐθαυμάζοντο, καὶ τοῦ ἔστειλε γράμματα ὁ Αὐθέντης τῆς Βουλγαρίας Πέτρος, καὶ δωρεὰς, νὰ παρακαλῇ τὸν Κύριον διὰ τὴν ψυχήν του· ὁμοίως καὶ ὁ Πάπας τῆς Ῥώμης ἔστειλεν ἐπιταυτοῦ ἕνα μοναχὸν, νὰ τὸν ἱστορήσῃ, καὶ νὰ γράψῃ τὴν πολιτείαν του, καὶ οὕτως ἐποιήσεν· ὡσαύτως καὶ ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος ἔστελλε πρὸς τὸν Ὅσιον γράμματα, τὰ ὁποῖα φυλάγουν εἰς τὴν Λαύραν του ἕως τὴν σήμερον. Εἶχε δὲ καὶ τοῦτο τὸ χάρισμα ὁ θεσπέσιος, ἤγουν εἶχεν εἰς τὸ πρόσωπον χάριν ἀπὸ τὸν Θεὸν, καὶ ἔλαμπε φρικωδέστατα μὲ τόσην λάμψιν ὡς ἀκτῖνα Ἡλίου, καὶ δὲν ἐδύνοντο τινὲς (ὦ τοῦ θαύματος) νὰ τὸν βλέπουν ὥραν πολλὴν, ἀλλὰ ἐθαμπώνοντο οἱ ὀφθαλμοί τους· ἁμὴ τοῦτο δὲν ἐγίνετο εἰς ὅλους τοὺς ὁρῶντας ἴσια· ἀλλ' ἄλλοι μὲν τὸν ἔβλεπον ὀλίγον ἀνάπτοντα, καὶ ἕτεροι ὀλιγώτερον κατὰ τὴν πίστιν αὐτῶν καὶ εὐλάβειαν. Εἶχε δὲ καὶ τὸ προορατικὸν ὁ μακάριος, καὶ εἴτι ἤθελε προφητεύσῃ, ἐγίνετο· ἔχωντας οὖν ὁ πιστότατος Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος ἁρμάδα ἑτοιμασμένην, νὰ πολεμήσῃ τὴν Κρήτην, ἔστειλε πρῶτον γράμματα εἰς τὸν Ὅσιον, νὰ τὸν ἐρωτήσῃ τί τέλος ἔμελλε νὰ ἔχῃ ὁ πόλεμος; καὶ αὐτὸς τοῦ ἐμήνυσε, νὰ μὴ πολεμήσῃ ἐκεῖνον τὸν χρόνον μὲ τοὺς Κρητικούς, καὶ τοῦ δίδουν μεγάλην ζημίαν. Ταῦτα ἀκούσας ὁ Βασιλεὺς, ἐλυπήθη, διατὶ εἶχε πολὺν λαὸν συναγμένον, καὶ ἐξοδιασμένον χρυσίον ἀναρίθμητον εἰς τὴν ἁρμάδα, καὶ δὲν ἔκαμε τὸν λόγον τοῦ Ἁγίου, θαρρῶντας πῶς θέλει νικήσει, καὶ ἔστειλε τὸν στόλον αὐτοῦ· ἀλλὰ ἔστρεψαν νικημένοι ἀπὸ τοὺς Κρήτας, καὶ κακῶς ἔχοντας τοὺς ὑποδέχθη μὲ πολλὴν του ζημίαν καὶ μεταμέλειαν, διὰ νὰ μὴ πιστεύσῃ τοῦ Παύλου τὴν πρόῤῥησιν· οὐ μόνον δὲ τότε, ἀλλὰ καὶ ἄλλαις φοραῖς ἐπροείπε τὰ μέλλοντα, καὶ τὸν εἶχασιν ὡς Προφήτην ἁγιώτατον.

Εἶχε συνήθειαν, νὰ κάμνῃ ἑορτὴν ὁ Ὅσιος τὴν Κυριακὴν τοῦ Θωμᾶ, καὶ ἐφίλευεν ὅλους, ὅσοι ἤρχονταν τὴν ἡμέραν αὐτὴν εἰς τὴν Λαύραν του· καὶ ἕνα χρόνον ἔτυχε καὶ δὲν εἶχασιν οὔτε λάδι, ἢ κρασὶ, οὔτε ὄσπρια· ὅθεν ὁ Οἰκονόμος τῆς Λαύρας, Λουκᾶς ὀνόματι, ἐλυπᾶτο, μὴ ἔχωντας τίποτα βρώσιμον, καὶ ἔστειλε τὸν κλεινὸν Συμεών, ὁποῦ εἶχε πρὸς τὸν Ὅσιον παῤῥησίαν νὰ τὸν ἐρωτήσῃ τί νὰ κάμουσιν; ἀναβὰς οὖν εἰς τὸ ὄρος ὁ Συμεών, ἀνήγγειλε ταῦτα τοῦ Ὁσίου, ὁ ὁποῖος ὠνείδισε τὴν ἀπιστίαν τους πρότερον, ἔπειτα τοῦ εἶπε, νὰ ἑτοιμάσουν εἰς τὴν Ἐκκλσίαν τὰ τῆς ἑορτῆς, καὶ ὁ Κύριος θέλει τοὺς στείλῃ ἐξ ὕψους βοήθειαν· οὕτως εἶπε τὸ ἅγιον ἐκεῖνο στόμα, καὶ ὁ Κύριος ἐκύρωσε τὴν ἀπόφασιν τοῦ δούλου του, καὶ τὸ πρωῒ ὡς ἐξημέρωσε τὸ σάββατον, ἤφεραν ἀπὸ τὴν Μίλητον δύο φορτωμένα μυλάρια, ψωμία εὔμορφα, κρασὶ, τυρὶ, αὐγὰ, καὶ ἄλλα παρόμοια, ὁποῦ τὰ ἔστειλαν οἱ φιλόχριστοι· καὶ πάλιν εἰς ὀλίγην ὥραν, ἔστειλεν ἄλλα περισσότερα ὁ τῆς Ἀμαζῶνος Ἐπίσκοπος, καὶ οἱ κληρικοί του πάλιν ἔστειλαν ἄλλα φαγία ξέχωρα· ὁμοίως καὶ ἀπὸ ἄλλα χωρία, ὁποῦ τους ἐπλησίαζαν, τοὺς ἔστειλαν φαγία διάφορα, τὰ ὁποῖα ὅλα ἐκεῖνα τὰ φορτία, ἤλθασιν ἀπὸ τὸ πρωῒ ἕως τὰς τρεῖς ὥρας τῆς ἡμέρας, ὥσπερ νὰ τὰ ἔστειλεν ἕνας ἄνθρωπος. Ἑτοιμάσαντες οὖν τὴν τράπεζαν πλουσίαν, ἔφαγαν ὅλοι πρὸς αὐτάρκειαν, καὶ πρὶν νὰ σηκώσουν τὰ περισσεύματα, εἶπε ταῦτα πρὸς τὸν Ματθαῖον, καὶ τὸν Οἰκονόμον ὁ Ὅσιος, αὐτὰ τὰ ἀγαθὰ ὁποῦ μᾶς ἔστειλεν ὁ Δεσπότης Χριστὸς, εἶναι ἔλεγχοι τῆς ἀπιστίας, ὅτι μὲ ὅλον ὁποῦ ἐσεῖς ἐδιστάζετε, μᾶς ἐφίλευσε τόσον πλουσίως ὁ πλουσιόδωρος· ἁμὴ ἐὰν ἐπιστεύετε ἀδιστάκτως, πόσα μᾶς ἔστελλε; Τότες ἔπεσον εἰς τοὺς πόδας τοῦ Ὁσίου, ζητοῦντες συγχώρησιν· ὁ δὲ ὑπομειδιάσας τοὺς ἔδωκε τοῦτον τὸν κανόνα, ἤγουν νὰ καθίσουν ἀκόμη εἰς τὴν τράπεζαν, νὰ χωρτάσουν καλὰ εἰς δόξαν Θεοῦ, καὶ νὰ μὴν νικηθοῦν ἀπὸ ὀλιγοπιστίαν πώποτε. Ἀλλὰ ἂς εἰποῦμεν καὶ ἕτερον. Ὁ πρωτοσπαθάριος τοῦ Βασιλέως, Μιχαὴλ καλούμενος, ἦτον φίλος τοῦ Ὁσίου περίσσα ἠγαπημένος του· τοῦτον ὁ Βασιλεὺς ἐκατάκρινεν εἰς θάνατον, διατὶ ἔκαμε πόλεμον μὲ τοὺς Μάυρους, καὶ ἐφένευσε πολλοὺς χωρὶς τὴν βουλήν τκ, καὶ αὐτοὶ τὸν ἐγκάλεσαν, πῶς τοὺς ἀδίκησεν· ὅθεν ὁ Κωνσταντῖνος διὰ νὰ τοὺς εἰρηνεύσῃ, νὰ μὴ ζημιώνουσι τοὺς ἀνθρώπους του, ἐπρόσταξε νὰ ἀποκεφαλίσουν τὸν σπαθάριον· ὁ ὁποῖος ἔγραψεν ἐπιστολὴν πρὸς τὸν Ὅσιον, νὰ τοῦ βοηθήσῃ εἰς τοσοῦτον κίνδυνον. Ὁ δὲ Ὅσιος ἐπρόσταξε τοὺς Πατέρας, νὰ λειτουργήσουν διὰ τὸν φίλον του Μιχαὴλ, νὰ τοῦ ὑψώσουν Παναγίαν· αὐτὸς δὲ πάλιν ἀπάνω εἰς τὸν στύλον ηὔχετο, καὶ τὴν τρίτην ὥραν τῆς ἡμέρας, ὅταν ἐτελείωσαν τὴν Ἱερουργίαν, ἀνέβη ὁ Ματθαῖος εἰς τὸν στύλον, καὶ λέγει του ὁ Ὅσιος· τὴν ὥραν ταύτην εὔγαλαν τὸν Μιχαὴλ ἀπὸ τὴν φυλακὴν, καὶ τοῦ ἐσυγχώρησεν ὁ Βασιλεὺς διὰ τὴν λειτουργίαν καὶ λιτανείαν, ὁποῦ ἐκάμετε διὰ λόγου του, ἔστις ἔρχεται νὰ μᾶς εὐχαριστήσῃ ὡς εὐγνώμων φίλος, καὶ οὕτως ἐγένετο, καθὼς ἐπροφήτευσεν.

Ἄλλην φορὰν ἐπῆρε τὸν Ματθαῖον ὁ Ὅσιος, καὶ ὑπήγασιν εἰς τὸ τῆς Καρύας Μοναστήριον, νὰ προσκυνήσουν τὸν Τίμιον Σταυρὸν, καὶ ἐπιστρέφοντες εἰς τὸ ὄρος, εἶδαν ἕνα ἄγνον, ἤγουν λυγαρίαν, ὁπῦ εἶχεν ἕνα κλῶνον, ἴσον διὰ ῥάβδον, καὶ ἐπρόσταξε τὸν Ματθαῖον, νὰ τὸν κόψῃ· ὁ δὲ Ματθαῖος ἔμεινεν ὀπίσω νὰ κάμῃ τὸ πρόσταγμα, ἔπειτα βλέπωντας πῶς δὲν εἶχε τζεκοῦρι, νὰ κόψῃ τὸν κλῶνον, ἐγόγγυζε κατὰ τοῦ Ἁγίου, καὶ τότε γροικᾷ κτύπον πλησίον του, καὶ στρεφόμενος πρὸς τὸν

κτύπον τὸ πρόσωπον, βλέπει ἕνα παιδίον χρόνων δώδεκα, λευκὸν ὡς χιόνα, καὶ ἐβάστα μίαν μανάραν, τὴν ὁποίαν ἔδωκε τοῦ Ματθαίου λέγοντας· λάβε ταύτην, νὰ κόψῃς τὴν ῥάβδον ὁποῦ σὲ ἐπρόσταξεν· ὅς τις ἔλαβεν αὐτὴν, καὶ ἔκοψε τὸν κλάδον· ἔπειτα ἔῤῥηξεν ὀπίσω του τὸ τζεκοῦρι, διὰ νὰ ξεμπερδεύσῃ τὸν κλάδον ἀπὸ τοὺς βάτους· καὶ γυρεύωντάς το ὕστερα, νὰ ξεκλαδίσῃ τὸ ῥαβδὶ, δὲν ἠῦρε τίποτας, οὔτε τὸ παιδίον ἐφαίνετο· καὶ τότε ἐγνώρισε, πὼς ἦτον Ἄγγελος τὸ παιδίον, ὁποῦ τοῦ ἐφάνη· ἔθεν ἔδραμε νὰ φθάσῃ τὸν Ὅσιον, ὁ ὁποῖος εἶπε πρὸς αὐτὸν διὰ ἔνειδος· βλέπεις πὼς ἐβοήθησεν ὁ Κύριος, καὶ ἐκόπη τὸ φυτόν; καὶ σὺ ἐγόγγυζες ὀλιγόπιστε. Τότες ὁ Ματθαῖος ἔβαλε μετάνοιαν, ζητῶντας συγχώρησιν. Ἄλλος τὶς, γεωργὸς τὸ ἐπιτήδευμα, τὸ ὄνομά του Δομέτιος, ἐκοιμᾶτο μίαν νύκτα, καὶ γροικᾷ φωνὴν τρεῖς φοραὶς ταῦτα λέγουσαν· κοιμᾶσαι ἄφρον Δομέτιε, καὶ δὲν φροντίζεις, νὰ ἐξαλείψῃς τὰς ἁμαρτίας σου; Τὰ ὁποῖα ἀκούωντας ὁ Δομέτιος ἔκλαιε, καὶ ἠρώτησε τί νὰ κάμῃ; καὶ λέγει του· ἄπελθε εἰς τὸ ὄρος, εὗρε τὸν Ὅσιον Παῦλον, ἐρώτησον αὐτὸν, καὶ εἴτι σοῦ εἰπῇ, κάμε, καὶ τότε λαμβάνεις συγχώρησιν. Τότε παρευθὺς ὁ Δομέτιος ἔδραμε πρὸς τὸν Ὅσιον, ὅς τις ἐγνώρισε πρότερον τὸν ἐρχομὸν αὐτοῦ, καὶ τὰς ἁμαρτίας του, καὶ λέγει ἐνὸς Ἱερομονάχου του, ὁποῦ ἔτυχεν ἀπάνω εἰς τὸ κελλίον του, κατέβα εἰς τὴν Λαύραν, καὶ ἐξομολόγησε τὸν ἄνθρωπον ὁποῦ σοῦ ὑπαντήσει, κανόνισέ τον τρεῖς χρόνους νὰ μὴ κοινωνήσῃ, καὶ τότε ἂς λάβῃ τὰ θεῖα μυστήρια, ἀμὴ ἂς φυλάγεται ἀκριβῶς, νὰ μὴν ἁμαρτήσῃ πώποτε· Ἕτερος δέ τις Λέων καλούμενος, ὅς τις ἐπωνομάσθη Λουκᾶς εἰς τὸ ὕστερον, ἑκατοίκα εἰς ταῖς Θήβαις, καὶ ἔπεσεν εἰς δεινὴν ἀσθένειαν, ὁπὸ ἰατρὸς δὲν ἐδύνετο νὰ τὸν θεραπεύσῃ, διατὶ τὸ ἤρχετο κάποια θέρμη καὶ καῦσις εἰς τὰ ἐντόσθια τοσοῦτον ἀμέτρητος, ὁποῦ τὸν ἔβαναν εἰς τὸ χιόνι, καὶ δὲν ἐγροίκα θρόσον ἐλότελα· καὶ πάλιν ἄλλην ἡμέραν εἶχε τόσην ψυχρότητα, ὁποῦ τοῦ ἔβαναν εἰς τὸν στομάχον κάρβουνα, καὶ ζέσιν τινὰ δὲν ἠσθάνετο· ἐβασανίσθησαν οὖν οἱ συγγενεῖς του πολὺν καιρὸν εἰς ἰατρικὰ, καὶ τὸν ὑπῆγαν εἰς Ἐκκλησίας πολλὰς, ἀλλὰ δὲν εἶδε κανένα ὄφελος. Τέλος πάντων ἀκούσαντες διὰ τὸν Ὅσιον Παῦλον, πῶς ἔκαμνε μεγάλα θαυμάσια, ἐπήγασι σηκωτὸν εἰς τὸ Λάτρον τὸν Λέοντα· καὶ παρευθὺς ὁποῦ ἔκαμε προσευχὴν εἰς αὐτὸν ὁ θαυμάσιος, ἔγινεν ὑγιὴς ὁ ἄῤῥωστος· ὅς τις ὡς εὐγνώμων καὶ καλοπροαίρετος δὲν ἔστρεψε πλέον εἰς τὴν οἰκίαν του, ἀλλὰ κόπτει τὰς τρίχας, καὶ γενόμενος Μοναχὸς, μετωνομάσθη Λουκᾶς, καὶ ἔμεινεν ὑπηρετῶντας τὸν Παῦλον ἕως τέλους ὁ τρισμακάριος· καὶ τοιαύτην ἐπιμελημένην δούλευσιν, καὶ πρόθυμον ὑπηρεσίαν ἐτέλει καθ' ἑκάστην, ὁποῦ τοῦ ηὐχαρίστα ὁ Ὅσιος. Μετὰ δὲ τὴν τελείωσιν τοῦ Παύλου, ἔμεινεν ὁ Λουκᾶς, καὶ ὑπηρέτα τοὺς ἄλλους ἀδελφοὺς ἄοκνα καὶ ἀγόγγυστα ἕλον τὸν καιρὸν ὁποῦ ἔζησεν, ἦγουν χρόνους τριάκοντα· καὶ ποτὲ δὲν ἔλειψεν ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμούς του τὸ δάκρυον, ἀλλὰ πάντοτε ἀγρύπνα, καὶ προσηύχετο, ἐνθυμούμενος τὴν αἰώνιον κόλασιν· ἔθεν καὶ μετὰ τὸ τέλος εὐωδίασε τὸ ἅγιον αὐτοῦ λείψανον. Ἀλλὰ ἂς ἔλθωμεν εἰς τὸ προκείμενον.

Ποτὲ καιρὸν ἔστειλεν ὁ Ὅσιος εἰς τὸ Βυζάντιον δύο ὁδελφοὺς, τὸν ἄνωθεν Ματθαῖον, καὶ Ἰωάννην τὸν Πρεσβύτερον, διά τινὰ ἀναγκαίαν ὑπόθεσιν· καὶ ὅταν ἀρμένιζαν ἀντίκρυτα εἰς τὴν νῆσον Καλώνυμον, ἐσηκώθη ἄγριος ἄνεμος, καὶ ἐγίνη τόση φορτοῦνα ὁποῦ οὐ μόνον τὰ ἄρμενά τους ἐξέσχισεν, ἀλλὰ καὶ τὰ λοιπὰ χαλάτια ἐσύντριψε· καὶ ἐκδέχοντο τὸν θάνατον, διατὶ ἐφάνη ἔμπροσθεν αὐτῶν ἕνας σίφωνας φοβερὸς, καὶ ἐῤῥάφα τὴν θάλασσαν ὑποκάτω ἀπὸ τὸν βυθὸν, τραβίζωντας πρὸς αὐτὸν τὸ καράβι μὲ βίαν ἀνείκαστον· τότε ὁ κλεινὸς Συμεὼν βλέπωντας ἐκεῖνον τὸν μέγαν κίνδυνον, ἐβοηθε λέγωντας· Ἅγιε Παῦλε βοήθησον· καὶ παρευθὺς ἦλθε θεία δύναμις, καὶ ἔσπροξε τὸ καράβι μακρὰν ἀπὸ τὸν σίφωνα δοξαράσυμμα, (ὢ τοῦ θαύματος) καὶ τὸ ἐπέταξεν εἰς τὸν αἰγιαλόν· οἱ δὲ ἄνθρωποι εὑγένοντες ἔξω, ἐκάθισαν εἰς τὴν γῆν ἔντρομοι, καὶ περίλυποι· ὁ δὲ Συμεὼν ἔλεγε ταῦτα, ἐὰν ἔκαμνες Ὅσιε Παῦλε εὐχὴν διὰ λόγου μας, δὲν εἴμεσθεν εἰς τοιοῦτον κίνδυνον· τότες ἀπεκοιμήθη, καὶ βλέπει τὸν Παῦλον εἰς τὸν ὕπνον του λέγοντα· ἐγείρετε καὶ μὴ φοβᾶσθε, ἀλλ' ὑπάγετε εἰς τὸ ταξίδι σας· τὸ αὐτὸ εἶπε καὶ πρὸς τὸν Πρεσβύτερον· καὶ εἰσελθόντες εἰς τὸ πλοῖον, ὑπήγασιν εἰς τὴν Πόλιν χαίροντες χωρὶς κανένα ἐμπόδιον. Τὸ ὅμοιον ἐσυνέβη καὶ ἑνὸς Ἄρχοντος, ὅς τις ἐκαλεῖτο Βαάνης, καὶ ἦτον γνώριμος τοῦ Ὁσίου, καὶ τὸν ἐλύτρωσεν ἀπὸ μεγάλην φορτοῦναν πλησίον εἰς τὴν Ἀξίαν, καὶ ἐπικαλούμενος τὸν Παῦλον, ἔπαυσεν ὁ κλύδων, καὶ ἐλυτρώθησαν.

Ἀφ' οὗ ἔκαμε καμπόσον καιρὸν εἰς τὸ Λάτρον ὁ Ὅσιος μετὰ τὴν ἐπάνοδον, ἐβαρέθη πάλιν τὰς φροντίδας τῶν ἀδελφῶν καὶ ἠθέλησε νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ σπήλαιον τοῦ Πυθαγόρου, ἐνθυμούμενος τὴν ἡσυχίαν ὁποῦ εἶχεν ἐκεῖ προτήτερα· λοιπὸν ἐπῆρεν ἄλλους δύο ἀδελφοὺς, τὸν Συμεὼν καὶ ἄλλον ἕνα Πρεσβύτερον, καὶ ἐφύγασι μίαν νύκτα μὲ βάρκα, καὶ ὅταν ἦσαν πλησίον εἰς τὴν Σάμον, καὶ εἶδασιν τὸν Κέρκον, ἤγουν τὸ ὄρος, ὅπου ἦτον τὸ ἄνωθεν σπήλαιον, ἐστέναξαν οἱ συντρόφοι του, πὼς ἦτον ὁ τόπος χωρὶς χωρία ἔρημος, καὶ δὲν εἶχασι τινὰ ἀνθρωπίνην βοήθειαν. Ὁ δὲ Ὅσιος τοὺς ὠνείδισε διὰ τὴν ὀλιγοπιστίαν τους· ταῦτα εἰπὼν ἐπρογνώρισε τὸ μέλλον, καὶ λέγει τους· ἕνα ἄνθρωπον βλέπω, ὁποῦ στέκει πρὸς τὴν ἀνατολὴν, καὶ προσεύχεται, καὶ τώρα ὅταν εὔγωμεν εἰς τὴν γῆν, νὰ σᾶς τὸν δείξω. Ὅταν οὖν εὔγεναν ἀπὸ τὸ πλοῖον, ἔφθασεν ἕνας ἄνθρωπες ἀπὸ τὴν Νῆσον δρομαίως, καὶ λέγει τους· καλῶς ἤλθετε Πατέρες τρισμάκαροι. Οἱ δὲ ἐρωτῶντες αὐτὸν, τὶς καὶ πόθεν ἦτον, καὶ πῶς τοὺς ἐγνώριζεν; ἀπεκρίνατο, ἀπὸ ἕνα χωρίον εἶμαι ταύτης τῆς Νήσου, καὶ ἠκούσαμεν τὴν νύκτα φωνὴν ταῦτα λέγουσαν· ὑπάγετε εἰς τὸν αἰγιαλὸν ἐγλήγορα, νὰ ὑποδεχθῆτε τὸν Κὺρ Παῦλον, καὶ φέρετέ του δύο μουλλάρια, καὶ σᾶς τὰ ἔφερα· τὸ ὁποῖα παρακαλῶσας ὑποδεχθῆτε, ἐπειδὴ ὁ Θεὸς μὲ ἐπρόσταξε. Ταῦτα ἀκούσαντες ὅ-

σοι ἦσαν εἰς τὸ καράβι, ἐθαύμασαν εἰς τὴν φροντίδα, ὁποῦ εἶχε διὰ τὸν Παῦλον ὁ Κύριος. Ἔβαλαν οὖν τὰ ῥάσα τους ἀπάνω εἰς τὰ ζῶα, καὶ ἀνέβησαν εἰς τὸ σπήλαιον, καὶ ἐλειτούργησαν, καὶ ἔφαγαν εὐχαριστῶντες τὸν Κύριον. Ἀφ' ὅ δὲ ἔκαμεν ἐκεῖ καμπόσον καιρὸν ἐνθυμήθη πάλιν τοῦ Λάτρου, καὶ ἔστρεψεν ἐκεῖ, διὰ νὰ παρηγορήσῃ τὰ πνευματικά του τέκνα, νὰ μὴ παραπονοῦνται, καὶ ἔμεινε πάλιν ἐκεῖ εἰς τὸ κελλίον του, ἀγωνιζόμενος ὡς καὶ πρότερον· καὶ παγένωντας ὁ Ματθαῖος μίαν φοράν, νὰ τὸν ἰδῇ πῶς εἶχε, τὸν ἐκύτταξεν ἀπὸ μακρὰν ἐπάνω εἰς μίαν πέτραν εὐχόμενον ὄρθιον, καὶ εἶχεν ὑψωμένας πρὸς οὐρανὸν τὰς ἁγίας χεῖρας, καὶ ἦσαν οἱ πόδες του ὑψηλὰ ἀπὸ τὴν γῆν, (ὢ ἐξαισίου θεάματος) ποτὲ μὲν μίαν πήχην, ποτὲ δὲ δύο, καὶ ἐσήκετο εἰς τὸν ἀέρα ὡς ὑπέπτερος, καὶ ἐφίλει τίποτας· ἀμὴ τί ἦτον ἐκεῖνο ὁποῦ ἠσπάζετο δὲν ἔβλεπεν ὁ Ματθαῖος· πλὴν ἔλεγε πῶς νὰ ἔβλεπε τὴν Εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ, τυπωμένην εἰς τὸν ἀέρα, ἀπὸ τὴν πολλὴν ἀγάπην, ὁποῦ εἶχεν εἰς τὸν Θεὸν, ἐθερμαίνετο ἡ καρδία του, καὶ κατεφίλει τὴν μορφὴν τοῦ ἠγαπημένου του, ὑπὸ τοῦ θείου πυρὸς πυρπολούμενος, καὶ μὲ τὸν τρόπον αὐτὸν ἐλάμβανε παραμυθίαν τοῦ πάθους του. Ἀλλὰ ἀκούσατε καὶ ἄλλο θαυμάσιον.

Ἕνας Πατρίκιος, ὀνόματι Φώτιος, ἦτον καλόγνωμος ἄνθρωπος, καὶ τὸν ἠγάπα πολλὰ ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος, ὁ ὁποῖος τὸν ἔστειλε πρὸς τὸν Ὅσιον μὲ γράμματα· ὁ δὲ Παῦλος ὅταν τοῦ ἔδωκε τὴν ἀπόκρισιν, τὸν ἐπαρεκάλεσε νὰ τοῦ κάμῃ τὴν χάριν ταύτην, ἤγουν νὰ βάλῃ εἰς τὸ Ἅγιον Σαβάριον, (ὁποῦ ἦτον εἰς Κωνσταντινούπολιν, καὶ εἶχε τοῦ Δεσπότου Χριστοῦ τὸ ὁμοίωμα) ἄλλο μανδήλιον μετ' ἐκεῖνο ἰσόμετρον, νὰ τὸ ξαμώσῃ, νὰ τὸ ἀφήσῃ ὀλίγην ὥραν εἰς τὴν ὄψιν τοῦ Χριστοῦ, ἔπειτα νὰ τοῦ τὸ στείλῃ ἐκεῖ εἰς τὸ σπήλαιον. Ὁ δὲ Πατρίκιος ἔκαμε, καθὼς τοῦ ἐπαράγγειλε· καὶ λαβὼν ὁ Ὅσιος τὸ ἰσόμετρον ἐκεῖνο μανδήλιον, τὸ ἐπροσκύνησεν εὐλαβῶς, βλέπωντας εἰς ἐκεῖνο καθαρῶς ἱστορισμένην τὴν σεβασμίαν μορφὴν τοῦ Χριστοῦ, καθὼς ἦτον καὶ εἰς τὸ Ἅγιον

Μανδήλιον, ἀμὴ δὲν τὴν ἐβώρει ὄλλος τινάς, ἀμὴ μόνον ἐκεῖνος ὁ τρισμακάριος· ἄλλην φορὰν ὑπῆγεν ὁ ἀνωθεν Φώτιος εἰς τὸ κελλίον τοῦ Ὁσίου, καὶ τοῦ εἶπεν ὁ Βασιλεὺς, νὰ στοχασθῇ καλὰ τοὺς χαρακτῆρας τοῦ προσώπου του, νὰ τοὺ δώσῃ εἴδησιν ποταπὸς ἦτον εἰς τὴν ὄψιν, ἡλικίαν, καὶ ἕτερα σημάδια, ὁ ὁποῖος τὸν ἐκύτταξε πολλαῖς φοραῖς, ἀμὴ δὲν ἐδύνετο νὰ τὸν ἰδῇ καλὰ, διατὶ εὐγεναν ἀκτῖνες ἀπὸ τὴν ὄψιν του, καὶ δὲν τον ἀφήνασι, νὰ τὸν στοχασθῇ, ἀλλὰ ἐθαμπόνετο ἡ ὅρασίς του, καὶ δὲν ταν ἐκαταλάμβανεν.

Ἀλλὰ ἀκούσατε καὶ ἄλλο θαυμασιώτερον. Ὁ ἀνωθεν Συμεὼν ἔβλεπε καμμίαν φορὰν χαροποιὸν εἰς τὴν ὄψιν τὸν Ὅσιον, καὶ ἄλλην φορὰν τὸν ἔβλεπε σκυθρωπὸν καὶ περίλυπον· καὶ ἐρωτήσας αὐτὸν τὴν αἰτίαν τούτου, τοῦ ἀπεκρίθη λέγωντας· ὅταν δὲν ἔλθῃ τινὸς, νὰ μὲ ἐμποδίσῃ ἀπὸ τὴν ποθουμένην ἡσυχίαν, εἶμαι γεμάτος εὐφροσύνην καὶ ἀγαλλίασιν, διατὶ βλέπω τριγύρου μου φῶς γλυκύτατον καὶ χαριέστατον, ὅθεν τούτου κατατρυφῶν καὶ ἀπολαμβάνωντας, ξεληsμονῶ πάσαν τρυφὴν καὶ ἡδονὴν σώματος, καὶ κοσμικὴν ματαιότητα· ὁπόταν δὲ τύχωσι τινὲς νὰ μὲ διακόψωσιν ἀπὸ τὴν γλυκυτάτην ταύτην διατριβὴν καὶ μελέτην σωτήριον, νὰ ἀναφέρουσιν ἄλλους λόγους, εὐθὺς με ἀφήνει ἔρημον ἐκεῖντο τὸ πάγκαλον φῶς καὶ γλυκύτατον, καὶ δὶ αὐτὸ λυπούμενος, γίνομαι σκυθρωπὸς εἰς τὸ πρόσωπον. Τότε πάλιν τὸν ἠρώτησεν ὁ Συμεὼν λέγωντας· καὶ πῶς εἶσαι βέβαιος πῶς ἐκεῖνο τὸ φῶς εἶναι Θεϊκὸν, καὶ ὄχι ἀπὸ δαιμονικὴς δυνάμεως; ὁ δὲ ἀπεκρίνατο· τὸ φῶς τοῦ δαίμονος εἶναι πυροειδὲς, καὶ καπνίζει ὡς τὴν φωτίαν ἐτούτην τὴν αἰθητὴν, καὶ ὅταν τὸ ἰδῇ τὶς ταπεινὸς καὶ καθαρὸς ἄνθρωπος, τὸ μισᾷ καὶ βδελύττεται· ἀμὴ τὸ καλὸν φῶς εἶναι λαμπρότατόν τε καὶ χαριέστατον, καὶ γεμίζει τὴν ψυχὴν χαρὰν καὶ ἱλαρότητα ἄμετρον, καὶ τὴν κάμνει ταπεινὴν καὶ φιλάνθρωπον, καὶ διώχνει τοὺς κακοὺς λογισμοὺς, καὶ πᾶσαν ἄτοπον διάνοιαν καὶ συγκατάθεσιν ἄπρεπον, καὶ πᾶσαν ἄλλην κακὴν διάθεσιν.

Ἀλλὰ ἂς εἰπῶμεν ἀκόμη ὀλίγα τινὰ θαυμάσια ἀπὸ τὰ ἀμέτρητα, ὁποῦ ἔκαμεν, ἔπειτα νὰ ἔλθωμεν εἰς τὴν ἁγίαν αὐτοῦ μετάςασιν. Ἀπὸ ὅλαις ταῖς Ἁγίαις ηὐλαβεῖτο πολλὰ τὴν Αἰκατερίνην, καὶ τὴν ἐώρταζε καὶ ἕνα χρόνον, ὅταν ἐκάθισαν μετὰ τὴν Λειτουργίαν οἱ Ἀδελφοὶ ἐδικοί τους καὶ ξένοι, ὅσοι εὑρέθησαν, νὰ φάγωσι, καὶ εἶχασιν ἑτοιμασμένην τὴν τράπεζαν εἰς τόπον ἀσκέπαστον, ἦλθε μεγάλη βροχὴ, καὶ ἐσηκώθησαν ὅλοι νὰ φύγουν ἀπὸ τὴν ἀμετρίαν τοῦ νεροῦ ἄγευστοι. Ὁ δὲ Ὅσιος τοὺς ἐπρόσταξε νὰ καθίσουν ἄφοβα, καὶ προστάσσει τὴν βροχὴν (ὦ τοῦ θαύματος) καὶ σταματᾷ εἰς τὸν ἀέρα, ἕως ὁποῦ ἀπόφαγαν, καὶ τότε μετὰ τὴν εὐχαριστίαν τῆς τραπέζης ἔπεσε τόσον νερὸν, ὁποῦ ἔφριξαν ἅπαντες. Ἄλλην φορὰν ὑπῆγεν ἕνας κακοκαλόγερος ζήτελας ἀπάνω εἰς τὸ ὄρος διὰ ἐλεημοσύνην μὲ πολλὴν αὐθάδειαν, καὶ τοῦ ἐζήτα ἀργύριον, ἢ ἱμάτιον· ὁ δὲ Ὅσιος δὲν εἶχε νὰ τοῦ δώσῃ τίποτας, καὶ τὸν ἀπόβγαλεν ἄπρακτον, ὅθεν ἐκατέβη ὑβρίζωντας τὸν Ὅσιον, πῶς δὲν τον ἐλεημόνησεν· καὶ παγένωντας εἰς τὸ πανδοχεῖον, ὁποῦ ἦτον ὁ μοναχὸς Βασίλειος, ἐκατηγόρα τὸν Ἅγιον, λέγωντάς τον ἀσπλαγχνον, καὶ ἄλλα ὅμοια. Ὁ δὲ Βασίλειος τὸν ἐνουθέτησε λέγωντας, σιώπα μὴ κακολογᾷς τὸν δίκαιον, μήσε παιδεύσῃ ὁ Κύριος· καὶ αὐτὸς ἔλεγεν ἄλλα χειρότερα· ὅθεν ἐτιμώρησεν ὁ Θεὸς δικαίως τὸν ἄδικον, καὶ πίπτωντας εἰς τὴν γῆν ἀνάσκελα, ἐπρίσθη ὅλον τὸ σῶμά του ὡς ἀσκὸς, καὶ τὸν ἐφλόγιζε στία ἔσωθεν, καὶ τόσον ἐφούσκωσε τὸ δερμάτι του, ὁποῦ ἐκινδύνευε νὰ σπάσῃ ὁ ἄθλιος, καὶ μὴ δυνάμενος νὰ ὑποφέρῃ τοὺς δριμυτάτους πόνους, ἐφώναζεν, ἐλεήσατέ με διὰ τὸν Κύριον. Λέγει τον ὁ Βασίλειος ἀλλέως δὲν εὑρίσκεις βοήθειαν, εἰμὴ μόνον νὰ ἐπικαλεσθῇς αὐτὸν τὸν Ὅσιον ὁποῦ ὕβρισες, καὶ νὰ ὑπάγῃς νὰ τοῦ ὁμολογήσῃς τὴν ἁμαρτίαν σου, ζητῶντας συγχώρησιν· καὶ οὕτω ποιήσας, τὸν ὑποδέχθη ὁ ἀμνησίκακος, καὶ τὸν ἐφίλησεν ὡς φίλον του, καὶ προθύμως τοῦ ἐσυγχώρησεν. Ἀπελθὼν ποτὲ ὁ Ὅσιος νὰ προσκυνήσῃ τὸν ἅγιον Ἰωάννην

τὸν Θεολόγον εἰς τὴν Ἔφεσον, ἐθυμίασεν ἕνας Διάκονος τοὺς παρεστῶτας, καὶ ὅταν ἐθυμίασε τὸν Θεῖον Παῦλον, τοῦ εἶπεν ὁ Ὅσιος, καὶ Ἐπίσκοπος νὰ μᾶς θυμιάσῃς. Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο· ἐγὼ Ἐπίσκοπος; διὰ τίνα μου ἀρετὴν ὁ ἀνάξιος; Λέγει τον ὁ Ὅσιος· ναὶ, καὶ μὴν ἀμφιβάλῃς ὀλότελα· καὶ οὕτως εἰς ὀλίγον καιρὸν ἔγεινε Μητροπολίτης Πατρῶν ὁ Διάκονος. Ἔστειλε ποτὲ διὰ χρείαν τινὰ ὁ Ἅγιος εἰς ἕνα χωρίον ἕνα νέον Καλόγηρον, ὅς τις ἔμεινεν εἰς ἕνα σπῆτι τὴν νύκτα, καὶ ἐκεῖ ἦτον μία Κόρη εὔμορφη, ἥτις ὡρέχθη τὸν Μοναχὸν ὡς νεώτερον· καὶ καθὼς ἐκοιμᾶτο, ὑπῆγεν ἡ Κόρη καὶ ἔπεσεν εἰς τὸ πλευρόν του, ὅς τις ἐξύπνησε, καὶ εὑρίσκωντας αὐτὴν, ἐσκανδαλίσθη ὡς ἄνθρωπος, καὶ ἔκαμε συγκατάθεσιν νὰ κάμῃ τὴν ἁμαρτίαν ὡς νέος ὁποῦ ἦτον· καθὼς τὴν ἀγκάλισεν, ἤκουσε καθολικὰ τὴν γλυκυτάτην φωνὴν τοῦ Παύλε, καὶ λέγει τε ἐξ ἐνόματος, τί θέλεις νὰ κάμης ἄθλιε; ἔγειραι παρευθὺς, καὶ ἐλθὲ εἰς τὸ Μοναστήριον. Ταῦτα ἀκούσας ὁ Μοναχὸς, ἐπληγώθη τὴν καρδίαν πληγὴν σωτήριον, καὶ διώχνωντας τὸ γύναιον μὲ θερμότητα πνεύματος, ἠγέρθη τῆς κλίνης, καὶ ἔφυγε· καὶ ὅταν ἔφθασεν εἰς τὸν Ὅσιον, ἐξωμολογήθη τὴν ἁμαρτίαν, καὶ τὸν ἐνουθέτησε, νὰ φυλάγεται εἰς τὸ μέλλον ἐπιμελέστατα. Οὕτως οὖν ὁ Θαυμάσιος οὐ μόνον παρὼν, ἀλλὰ καὶ μακρὰν εὑρισκόμενος ἐβοήθα τοῖς τέκνοις του.

Ὅταν δὲ ἐπλησίαζεν ἡ τελευτὴ τοῦ Ὁσίου, ἢ νὰ εἰπῶ καλλίτερα ἡ μετάθεσις, ἐγνώρισε καὶ τοῦτο ὁ τρισμακάριος, καὶ γράψας νόμους καὶ κανόνας τῆς μοναδικῆς πολιτείας, ἐκατίβη ὡς ἄλλος Μωσῆς ἀπὸ τὸ ὄρος ὁ ὀρεσίτροφος, καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς ἀδελφοὺς, παρέδωκεν αὐτοῖς ὡς πλάκας τοῦ νόμου, ὅσα τὸν ἐφώτισεν ὁ Θεὸς, καὶ ἔγραψε· τὰ ὁποῖα ἐπρόσταξε τὸν Συμεὼν, νὰ ἀναγνώσῃ τοῖς ἀδελφοῖς· καὶ αὐτὸς πάλιν ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος· καὶ τῇ πέμπτῃ τοῦ Δεκεμβρίου ἐκατέβη, ἦγον δέκα ἡμέρας τῆς πρὸ αὐτοῦ μεταστάσεως, καὶ προστάξας νὰ κρούσουν τὸ ξύλον τῆς συνάξεως, εἶπεν αὐτοῖς· γινώσκετε, ὅτι δὲν ἀναβαίνω πλέον εἰς τὸ ὄρος, καὶ ἂς ὑπάγουσι δύο ἀδελφοὶ νὰ φέρωσι τὸ Εὐαγγέλιον, ἀφ' ἧ λειτουργήσετε. Ἔπειτα ἔπεσεν εἰς μίαν κλίνην, ὁποῦ ζωντός του δὲν ἀνεπαύθη εἰς κλίνην πώποτε, καὶ τοῦ ἦλθε πυρετὸς ὀλίγος· ὅθεν ἐνουθέτα τοὺς Μοναχοὺς, νὰ μὴν ἀμελῶσιν εἰς τοὺς πνευματικοὺς ἀγῶνας, διὰ νὰ εὕρουν αἰωνίαν ἀνάπαυσιν. Καὶ τὴν τελευταίαν του ἡμέραν ἐσύναξε τοὺς ἀδελφοὺς, καὶ λέγει τους, νὰ ψηφίσουν ἕνα Προεσῶτα ὁποιον θέλουσιν. Οἱ δὲ ἔκλαιον περίσσα, βλέποντες ὅτι ἐστερεύοντο τοιοῦτον Ποιμένα πανάριστον· καὶ τοῦ εἶπασι, νὰ ἀφήσῃ αὐτὸς ὁποῖον ὀρέγεται, ὡς πεφωτισμένος ἐκ θείας χάριτος. Ὁ δὲ Ὅσιος βαρέως στενάξας, εἶπεν αὐτοῖς· ἐγὼ εἰς ἄλλον Ποιμένα δὲν σας παραδίδω, εἰμὴ μόνον εἰς τὸς ἀχράντους χεῖρας τοῦ Δεσπότου Χριστοῦ, καὶ ἐκεῖνος νὰ σᾶς φυλάττῃ ἀβλαβεῖς εἰς ὁμόνοιαν· ἔχετε δὲ καὶ τὸ ῥυπαρὸν σῶμά μου ἀδιάσπασον, καὶ τάσσω σας νὰ εἶμαι καὶ πνευματικὰ μὲ τὸ λόγου σας, νὰ σᾶς βοηθῶ, ἕως νὰ μὴ πέσητε εἰς μεγάλον ἁμάρτημα, νὰ ὑπάγετε φανερὰ εἰς ὀπώλειαν· καὶ ὅς τις βάλῃ ὑπομονὴν, νὰ μείνῃ εἰς τοῦτο τὸ ὄρος τὸ σκληρὸν καὶ τραχύτατον, ἕως νὰ τελευτήσῃ ἐδῶ, ἐγὼ νὰ δώσω ἀπολογίαν διὰ τὰς ἁμαρτίας του τὴν ὥραν τῆς Κρίσεως· τοῦτο δὲ ἐφάνη ἀληθέστατον, καθὼς ἐβεβαιώθησαν ὅλοι εἰς τὸ θαῦμα ὁποῦ ἔγεινε μετὰ τὴν κοίμησιν τοῦ Ἁγίου εἰς τὸν Μοναχὸν Λάζαρον, καθὼς εἰς τὸ βιβλίον τῆς Λαύρας φαίνεται. Πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα παραγγείλας, καὶ ἱκανῶς αὐτοὺς νουθετήσας, παρέδωκε τὴν μακαρίαν ψυχὴν εἰς χεῖρας Θεοῦ, τῇ ιέ. Δεκεμβρίᾳ, ἰνδικτιῶνος ιδ'. ἀπὸ Κτίσεως κόσμου ἓξ χιλιάδες τετρακοσίους ἑξήκοντα τέσσαρας χρόνους. Ἦτον δὲ εἰς τὴν ἡλικίαν κοντὸς, τὴν κεφαλὴν φαλακρὸς, τὰ γένειά τε κοντὰ καὶ πλατεῖα, εἰς τὴν ὄψιν ὠχρὸς, ἤγουν χλωμὸς, ἀλλὰ θαυμασῶς διαλάμπωντας, καθὼς παράνω ἐγράψαμεν. Αὐτὴν δὲ τὴν ὥραν ὁποῦ ἐκοιμήθη ὁ Ὅσιος, ἤκουσαν οἱ παρόντες εἰς τὸν ἀέρα φωνὰς τῶν δαιμόνων, ὥσπερ νὰ τοὺς ἔδερναν, ὅταν ἀνέβαινεν ἡ ἁγία ψυχή του εἰς τὰ οὐράνια. Ἀλλὰ Μοναχός τις ἐνάρετος, Φωτεινὸς ὀνό-

ματι, ἑκατοίκα εἰς τὸ Βυζάντιον, καὶ τὴν ἑσπέραν αὐτὴν ὁποῦ ἐκοιμήθη εἰς τὸ Λάτρον ὁ Ὅσιος, ἔβλεπε τὴν ψυχήν του ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολιν, πῶς τὴν ἀνέβαζαν οἱ Ἄγγελοι, καὶ βάνωντας θυμίαμα εἰς τοὺς ἀνθρακας, ἐβόα ταῦτα· μνήσθητι μου Ὅσιε Πάτερ. Ὁ δὲ Ἐπίσκοπος τῆς Μονεμβασίας ἦτον ἐκεῖ εἰς τὴν κέλλαν τοῦ ἄνωθεν Φωτεινοῦ, καὶ ἐρωτήσας αὐτὸν τί ἔβλεπεν; ἀπεκρίνατο· ἔτι οἱ ἅγιοι Ἄγγελοι βαστάζουσι τὴν ψυχὴν τοῦ Ὁσίου Παύλου ἀπὸ τὸ Λάτρον, καὶ ἀναβαίνουν εἰς τὰ οὐράνια. Ὁμοίαν ὀπτασίαν εἶδε καὶ ἄλλος Μοναχὸς, κοσμᾶς ὀνόματι, ὁποῦ ἑκατοίκα ἔξω τῆς πόλεως, Ἡγούμενος εἰς τὴν μονὴν τῆς Ἁρμαμενταρίας, καὶ βλέπωντας τὴν ψυχὴν τοῦ Ὁσίου βλεποφόνερα τὴν ἐγνώρισεν ἀπὸ θείαν ἀποκάλυψιν· καὶ τὸ ὡμολόγησεν εἰς ὅλους τοὺ Μοναστηρίου του.

Ἐνταφιάζοντες δὲ τὸ ἅγιον αὐτοῦ λείψανον εἰς τὸν νάρθηκα τῆς Ἐκκλησίας, ἦτον ἐκεῖ ἕνας Μοναχὸς, Ἐφραὶμ ὀνόματι. ὅς τις εἶχε δαιμόνιον πονηρὸν, ὁποῦ δέντο ἔξευρε τινὰς πρότερον, καὶ τότε τὸν ἐτάραξε δυνατὰ εἰς τὴν κατάθεσιν τοῦ Λειψάνου, ἔπειτα ἐξήλθεν ὑπὸ τῆς Θείας χάριτος βιαζόμενον. Οὐ μόνον δὲ τοῦτο, ἀλλὰ καὶ ἕτερα θαυμάσια ἀναρίθμητα ἐτέλεσε δι' αὐτοῦ ὁ Παντοδύναμος Κύριος, ἀπὸ τὰ ὁποῖα νὰ εἰποῦμεν ὀλίγα εἰς πίστωσιν τῶν ἄλλων, διὰ νὰ ἰδῆτε πόσην παρρησίαν ἔχει πρὸς τὸν Δεσπότην καὶ μετὰ θάνατον. Ὁ κλεινὸς Συμεὼν ἔμεινεν Ἡγούμενος εἰς τὴν Λαύραν τοῦ Ὁσίου, καὶ θέλωντας νὰ κτίσῃ εἰς ἕνα τόπον ἁρμόδιον μίαν Ἐκκλησίαν εἰς ὄνομα τοῦ Ὁσίου, νὰ μεταθέσῃ ἐκεῖ τὸ ἅγιον αὐτοῦ λείψανον, τὸν ἐμπόδιζαν δύω μεγάλαι πέτρες· καὶ μὴ δυνάμενοι οἱ οἰκοδόμοι νὰ ταῖς τζακίσουν, ἐλυπᾶτο ὁ Καθηγούμενος· καὶ μίαν νύκτα βλέπει εἰς τὸ ὄραμάτο ἕνας ἐνάρετος Μοναχὸς τὸν Ὅσιον, καὶ βαστῶντας ἕνα καλάμι εἰς χεῖράς του, ἐχάραξε τὸν τίμιον Σταυρὸν εἰς τοὺς λίθους ἐκείνους. Ὁ δὲ Μοναχὸς ἐγερθεὶς, ἐφανέρωσε τῷ Προεστῶτι τὴν ὅρασιν, ὅς τις ἔβαλε τοὺς μαζόρους, καὶ ἔκοπταν ἐκείνους τοὺς λίθους μὲ τόσην εὐκολίαν, ὥσπερ νὰ ἦσαν τυρὶ νεαρὸν, καὶ μὲ ταῖς πέτραις ἐκείναις ἔκτισαν τὸ περισσότερον μέρος τῆς Ἐκκλησίας, καὶ τὴν ἐτελείωσαν αὐτὴν τὴν ἡμέραν, ὁποῦ ἐκοιμήθη ὁ Ὅσιος· καὶ θέλοντας νὰ κάμουν τὴν ἀνακομιδὴν τοῦ λειψάνου, νὰ τὸ βάλουν εἰς τὸν νέον ναὸν, ἐσυνάχθησαν πολλοὶ εὐλαβεῖς φιλόχριστοι, ὅτι ὁ Ἅγιος ἐκάλεσεν αὐτοὺς ἀορατως μὲ τρόπον θαυμάσιον ἕνα πρὸς ἕνα ἐξ ὀνόματος, καὶ ἤκουσεν ἐκεῖ ὁποῦ εὑρίσκετο φωνὴν λέγουσαν· ὁ δεῖνα ὕπαγε εἰς τὸ Λάτρον νὰ ἰδῇς τοῦ Παύλου τὸ λείψανον. Εἷς δὲ Μοναχὸς τῆς Λαύρας τὴν κλῆσιν Ἰγνάτιος, εἶχεν εἰς τὸ γόνατον κακὸν πόνεμα, καὶ ἐκείτετο τρεῖς μῆνες ἀσάλευτος, καὶ δὲν ἐδύνετο νὰ πατήσῃ ὁλότελα, καὶ τότε βλέπει καὶ αὐτὸς τὸν Ἅγιον εἰς τὸ ὅραμά του, καὶ τοῦ ἔκαμε νεῦμα μὲ τὸ χέρι του νὰ σηκωθῇ, καὶ εὐθὺς εὑρέθη ὁλόγερος, καὶ ὅλοι ὅσοι τὸν εἶδασιν ἐθαύμασαν. Ὅταν δὲ ἐπλησίασαν εἰς τὸν τάφον του, μὲ λαμπάδας καὶ θυμιάματα, ὡς ἄνοιξαν ὀλίγον, εὐγήκεν εὐωδία ἄῤῥητος, καὶ οὐ μόνον ἡ Ἐκκλησία, ἀλλὰ καὶ τὰ περίχωρα ἐγέμισαν· ὁπόταν δὲ ἀνεσκέπασαν τελείως τὸ μνῆμα, εἶδασι καὶ ἦτον ὅλον τὸ Λείψανον γεμάτον μύρον, τὸ ὁποῖον ὡμοίαζεν ὡς μέλι· εἰς δὲ τὴν εὐωδίαν ἔδειχνε νάρδον πολύτιμον, καὶ ὅσοι τοῦ ἔγγιξαν, ἔμεινεν εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν ἡ εὐωδία ἡμέρας πολλὰς, καὶ δὲν ἐχάνετο μὲ ὅλον τὸ πλύμα. Οὕτω δοξάζει ὁ Κύριος ἐκείνους ὁποῦ τὸν δοξάζουσιν. ἐκτελοῦντες αὐτοῦ τὰ σωτήρια προστάγματα. Ψάλλοντες οὖν ὡς ἔπρεπε πνευματικὰ ἄσματα, ἔβαλαν τὸ τίμιον αὐτοῦ Λείψανον εἰς τὸν νέον Ναὸν, ἐκτελοῦντες χαρμονικῶς τὴν Ἑορτὴν τοῦ Ὁσίου μὲ ἀνείκαστον εὐλάβειαν. Γυνή τις ἀπὸ τὸ χωρίον Βάρυ εἶχε μεγάλην ἀσθένειαν ἔμπροσθεν εἰς τὸ μέτωπον, καὶ ἐφαγώθη οὐ μόνον ἡ σάρκα, ἀλλὰ καὶ τὰ κόκκαλα τῆς κεφαλῆς, καὶ ἐφαίνετο ὁ μυελός της, καὶ ἔμελλε νὰ ἀποθάνῃ εἰς ὀλίγας ἡμέρας, καὶ πέρνωντας λάδι ἀπὸ τὴν κανδήλαν τοῦ Ὁσίου, ἀλείφθη μετ' αὐτὸ, καὶ ἰατρεύθη.

Ἄλλος τις ἄνθρωπος ἀπὸ τὸ χωρίον Καινούρια εἶχε δεινὴν λέπραν, ἀπὸ τὴν κε-

φαλὴν ἕως τοὺς πόδας, καὶ ἐχρίσθη ὁμοίως μὲ τὸ ἅγιον ἐκεῖνο ἔλαιον, καὶ εὐθὺς ἔλαβε τὴν ὑγείαν του. Ἕτερος τὶς Ἱερομόναχος, Γλαρίων ὀνόματι εὖγαλε πόνεμα δεινὸν εἰς τὰ ἀπόκρυφα μέλη, καὶ τοῦ ἔδιδε πόνον ἀφόρητον, καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὑπηρέτην τοῦ Ναοῦ τοῦ Ὁσίου, εἶπεν αὐτῷ μετὰ δακρύων· Κὺρ Γαβριὴλ ἔπαρε λάδι, καὶ ἄψαι ἕνα κανδήλιον εἰς τὸν Τάφον τοῦ Ὁσίου εἰς τὸ ὄνομά μου, καὶ δεήσου του, νὰ κάμῃ διὰ τὸν Κύριον ἔλεος εἰς ἐμὲ τὸν ταλαίπωρον, νὰ μὲ εὐγάλῃ ἀπὸ τὴν ζωὴν ταύτην. ὅτι μὴ δυνάμενος νὰ ἀπομένω τοὺς πόνους ἐπιθυμῶ τὸν θάνατον. Κάμνωντας οὖν ὁ Γαβριὴλ τὸ πρόσταγμα, ὦ τοῦ θαύματος, τὴν ὥραν ὁποῦ ἤψεν αὐτὸς τὴν κανδήλαν, ἰάθη τελείως ὁ ἄῤῥωστος, καὶ ἐχύθη ἀπὸ τὸ πόνεμά του ὕλη βρωμερὰ ἀνείκαστος. Ἄλλος τὶς νέος εἶχε δεινὸν πάθος, ὁποῦ τοῦ ἦλθεν ἔξαφνα, καὶ ἐστρύφιξαν χεῖρες καὶ πόδες καὶ τὰ μηρία τ8, καὶ εἶχε πόνους ἀριμυτάτους, καὶ ἐφώναζε δυνατά· καὶ βάνοντές τον εἰς τὸν Τάφον τοῦ Ἁγίου, τὸν ἀφῆκαν ἐκεῖ κειτώμενον, καὶ ὑπνώσας ὀλίγον, εἶδεν εἰς τὸ ὄνειρον του τὸν Ἅγιον, καὶ λέγει του· τί ἔχεις καὶ φωνάζεις; Ὁ δὲ ἄῤῥωστος εἶπε τὴν αἰτίαν τῶν πόνων του. Τότε ὁ Ἅγιος τοῦ ἔγγιξε μὲ τὴν ῥάβδον του εἰς τὰ μηρία, λέγωντας, ἐὰν θέλῃς νὰ ἰατρευθῇς, παῦσαι τὴν κρεοφαγίαν· τὸ πρωῒ ὅταν ὁ Νέος ἐξύπνησεν, εἶπε τὸ ὄνειρόν του ἑνὸς Μοναχοῦ, ὁ ὁποῖος τοῦ ἀπεκρίθη ὡς φρόνιμος λέγωντας· δὲν σου εἶπεν ὁ Ἅγιος νὰ μὴ φάγῃς κρέας. ἀλλὰ νὰ παύσῃς τὴν πορνείαν. Τότες ἔταξεν ὁ ἄῤῥωστος, νὰ φυλάξῃ τὸ πρόσταγμα· καὶ οὕτως ἀλείφεται λάδι, καὶ ἔλαβε τὴν ὑγείαν του. Μοναχὸς δέ τις Γερμανὸς ὀνόματι εἶχεν εἰς τὸν πόδα πάθος δεινότατον, καὶ ἦτον τρυπημένος ὅλος ὁ πόδας του ὡς κόσκινον ἀπὸ τὸ γόνατον ἕως τὸν ἀστράγαλον· ἰδὼν δὲ ὁ Ἡγούμενος πῶς ἐπέρασε καιρὸς πολὺς, καὶ ἐβασανίζετο δεινῶς ὁ Καλόγηρος, εἶπεν αὐτῷ· διατί δὲν ἐπικαλέσθης τὸν Ὅσιον Παῦλον νὰ σοῦ δώσῃ τὴν ἴασιν; Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο, πολλαῖς φοραῖς τὸν ἐπικαλέσθηκα, ἀμὴ διατὶ εἶμαι ἁμαρτωλὸς, δὲν μὲ ἀκούει. Λέγει τον ὁ Ἡγούμενος, ἔχι, δὲν εἶναι αὐτὸ τὸ αἴτιον, ἀλλὰ διατὶ αἰτεῖς τὴν χάριν ἀμφιβάλλωντας, καὶ δὲν πιστεύεις ἐξ ὅλης καρδίας σου. Τότες ὁ Γερμανὸς ἔκλαυσεν, ἐπικαλούμενος τὸν Ὅσιον μετὰ πίστεως, καὶ οὕτως ἀπεκοιμήθη, καὶ βλέπει τον εἰς τὸ ὄνειρον, καὶ τὸν ἠρώτησε, τί εἶχεν; Ὁ δὲ ἔδειξεν αὐτῷ τὸν πόδα. Τότε ὁ Ὅσιος τοῦ ἔγγιξε μὲ τὴν ῥάβδον εἰς τὸ πόνεμα, καὶ φωνάζωντας ἀπὸ τὸν πόνον, ἐξύπνησε, καὶ βλέπει πῶς εὐγήκεν ἀπὸ τὸν πόδα του ἕνα κομμάτι κόκκαλον ὡς ψαρίδ, καὶ οὕτως ἐκαλλιτέρευσε, καὶ εἰς ὀλίγας ἡμέρας ἐθεραπεύθη τέλεια. Ἀλλὰ τὶς δύναται νὰ γράψῃ ὅλα τὰ θαύματα ὁποῦ ἐτέλεσεν ὁ ἀοίδιμος; εὐκολώτερα θέλω μετρήσει τὴν ἄπειρον θάλασσαν, ἢ τοὺς ἀστέρας τοῦ οὐρανοῦ, ἢ ἄλλο τι ἐμοίως ἀδύνατον, πάρεξ νὰ γράψω ταῦτα ὡς ἀναρίθμητα· λοιπὸν ἀφίνωντας τὰ ἐπίλοιπα, ἃς εἰποῦμεν ἕνα διὰ σφραγίδα τῶν ἄλλων, ὁποῦ ἔγινε τώρα ὀλίγας ἡμέρας, καὶ οὕτω νὰ δώσω τέλος τῆς διηγήσεως.

Εἰς τὸν Δικαστὴν τῶν Θρακησίων, ἦλθον ἄνθρωποι. καὶ ἐκατάβαλαν τινὰς χωρίτας, πῶς ἦσαν ἀπειθεῖς καὶ θρασύτατοι, καὶ δὲν του ὑποτάσσοντο· λοιπὸν ἔστειλε Στρατιώτας, νὰ τοὺς πιάσουν, νὰ τοὺς παιδεύσουν ὡς ἀποστάτας· ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἐπίασαν μόνον τρεῖς, ὅτι οἱ ἐπίλοιποι ἔφυγαν· καὶ δένοντές τους τὰς χεῖρας καὶ τραχήλους, τοὺς ἐπήρασι, καὶ τὴν νύκτα ἔμειναν εἰς ἕνα χωρίον νὰ κοιμηθοῦσι, καὶ τὴν ἄλλην ἡμέραν, νὰ τοὺς ὑπάγουν εἰς τὸν Ἄρχοντα. Ἐκεῖνοι δὲ οἱ ταλαίπωροι ἀπὸ τὴν λύπην τῶν προσδοκωμένων κακῶν δὲν ἐκοιμήθησαν· ἕνας δὲ ἀπ' ἐκείνους, Ἰωάννης ὀνόματι, εἶχεν ἀκούσῃ τὰ θαυμάσια τοῦ Ὁσίου, καὶ λέγει τοῖς ἄλλοις δύω· ἂς θεηθῶμεν ἀδελφοὶ τοῦ Θαυματουργοῦ Παύλου, νὰ μᾶς λυτρώσῃ ἀπὸ τὴν ἄλυσον. ὅτι ἄλλος τινὰς δὲν δύνεται νὰ μᾶς δώσῃ βοήθειαν· ἐθέοντο οὖν ὅλην τὴν νύκτα μετὰ πίστεως, καὶ τὸ πρωῒ τοὺς ἐπήρασιν οἱ Στρατιῶται δεμένους, καὶ ὑπήγεναν αὐτοὶ ἔμπροσθεν, κρατοῦντες τὰ σχοινία ὁποῦ τοὺς εἶχασι δεδεμένους. Οἱ δὲ κατάδικοι ἠκολούθουν ὁ-

πίσω τους, καὶ τότε ἐλύθησαν ἀοράτως τὰ δέματα· καὶ οἱ μὲν Στρατιῶται ἐποὺ ὑπήγεναν ἔμπροσθεν, δὲν ἀπείκασαν τὴν ὑπόθεσιν, ἐπειδὴ ἐκρατοῦσαν ταῖς ἄλλαις ἄκραις τῶν σχοινίων. Ὁ δὲ Ἰωάννης ἐκατάλαβε τὸ Θαυμάσιον, καὶ ἔκαμε νεῦμα πρὸς τοὺς ἄλλου δύω, νὰ τοῦ ἀκολουθήσουν ἡσυχα, καὶ οὕτως ἔμειναν ὀπίσω· καὶ εὐγένοντες ἀπὸ τὸν δρόμον, ἐκρύβησαν εἰς τὰ δάση, καὶ δὲν εὑρέθησαν. Οὕτως ἓν ἐπιτυχόντες σωτηρίας μὲ τοιοῦτον τρόπον, εὐχαριστοῦσαν τὸν Ὅσιον καθ' ἑκάστην ἐκδιηγούμενοι τὸ Θαυμάσιον. Αὐτὰ καὶ ἕτερα περισσότερα ἐτέλεσεν ὁ Θαυμάσιος Παῦλος εἰς δόξαν Πατρὸς, Υἱοῦ καὶ ἁγίου Πνεύματος, τοῦ ἑνὸς καὶ μόνου Θεοῦ. Ὧ πρέπει τιμὴ, καὶ προσκύνησις πάντοτε, νῦν, καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΤΗ ΑΥΤΗ ΗΜΕΡΑ.

Ἄθλησις τοῦ ἁγίου Ἐνδόξου Μάρτυρος

ΒΟΝΙΦΑΤΙΟΥ.

Ἦτον τὶς εὐγενὴς γυνὴ εἰς τὴν Ῥώμην, Ἀγλαΐς ὀνόματι, ἀπὸ γένος λαμπρύτατον, καὶ ὡραία εἰς τὸ κάλλος τοῦ σώματος, πλουσία πολλὰ ἀπὸ χρήματα, καὶ ἀπὸ ἄλλα ἀγαθὰ πρόσκαιρα· διὰ τὴν ὁποίαν αἰτίαν ἦτον δοσμένη εἰς τὰς σαρκικὰς ἡδονὰς, καθὼς τὰ κάμνουν οἱ περισσότεροι, ὅτι διὰ νὰ ἔχουν περισσὰ πράγματα, ἐκτελοῦσι τῆς σαρκὸς τὰ θελήματα. Ἕνας δὲ ἀπὸ τοὺς γραμματικοὺς καὶ οἰκονόμους ὁποῦ εἶχεν εἰς τὰ χωρίατης, ἦτον γνωστικὸς καὶ εὔμορφος ἄνθρωπος, καλούμενος Βονιφάτιος, ἐλεήμων καταπολλὰ καὶ συμπαθὴς πρὸς τοὺς πένητας. Οὗτος ἐπόρνευε μὲ τὴν Κυρίαν του ἀκρατῶς, ἐπειδὴ ἐκείνη δὲν εἶχεν ἄνδρα, καὶ τοὺς ἐβόλει νὰ τελοῦσι καθ' ἑκάστην τὸν πάθον τους· πλὴν τόσον ἦτον σπλαγχνικώτατος καὶ φιλόξενος, ὡς ἄλλος οὐδεὶς κατὰ ἀλήθειαν, καὶ ὅταν ἔβλεπε τινὰς ὁδοιπόρους, τοὺς ἔπερνεν εἰς τὴν οἰκίαν τε, καὶ ἐφίλευε φιλοφρόνως ὁ φιλότιμος καὶ φιλόχριστος· διψασμένους καθ' ἑκάστην ἐπότιζε, γυμνοὺς ἔνδυνε, καὶ πάντας τοὺς ἐνδεεῖς ἐπιμελεῖτο πλουσιοπάροχα. καθὼς τὸ ἔχουν ἐκφύσεως οἱ πορνεύοντες, καὶ δίδουν πολλὰς ἐλεημοσύνας, μήπως καὶ σβύσουν μὲ τὸ ἔλαιον τῆς συμπαθείας τὸ πῦρ τῆς κολάσεως· ἦτον λοιπὸν πολὺς πρὸς τὴν ἀρετὴν καὶ Θαυμάσιος ὁ γνωστικὸς Βονιφάτιος, μόνον ἡ ἀκρασία του καὶ ἀκολασία τὸν ἐκώλυε, καὶ δὲν εἶχε τὸ τέλειον ὁ μακάριος· ἀλλὰ εἰς ὀλίγον καιρὸν, τὸν ἠξίωσεν ὁ Δεσπότης Χριστὸς (βλέποντας τὴν μεγάλην του ἀρετὴν) νὰ ξεπλύνῃ μὲ τὸ αἷμα τοῦ μαρτυρίου τὸν μολυσμὸν τῆς σαρκὸς, νὰ γένῃ ὅλως καθαρὸς καὶ λαμπρότατος. Καὶ ἀκόσατε οἱ ἁμαρτήσαντες, νὰ γνωρίσετε, ὅτι δύναται καθὲ ἕνας ἀκόλαστος νὰ ἀπολαύσῃ Βασιλείαν οὐράνιον, μόνον νὰ κάμῃ ἀποχὴν τοῦ κακοῦ, καὶ ἱκανὴν κατὰ τὴν ἁμαρτίαν μετάνοιαν. Τὸν καιρὸν ἐκεῖνον, ἦτον εἰς τὴν Ἀνατολὴν κατὰ τῶν Χριστιανῶν διωγμὸς μεγαλώτατος, ἡ δὲ Ἀγλαΐς ἡ Κυρία τοῦ Βονιφατίου εἶχε πόθον πολὺν, νὰ ἀπολαύσῃ ἀπὸ τὰ Ἅγια τῶν Μαρτύρων Λείψανα· λοιπὸν εἶπε τὸν λογισμόν της πρὸς ἐκεῖνον, γινώσκουσα ὅτι αὐτὸς ἦτον πιστὸς καὶ ἐπιμελέστατος, καὶ ἄξιος νὰ πληρώσῃ τὸν ἔνθεν πόθον της. Εἶπεν οὖν αὐτῷ ἡ Ἀγλαΐς ταῦτα· γινώσκεις Ἀδελφὲ πόσας ἁμαρτίας ἐπράξαμεν, καὶ ποσάκις τὸ κατ' Εἰκόνα Θεοῦ ἐμολύναμεν, καὶ ποταπαὶ τιμωρίαι μᾶς ἐκδέχονται εἰς τὴν αἰώνιον κόλασιν· πλὴν ἤκουσα τινὸς ἐναρέτου καὶ εὐσεβοῦς ἀνδρὸς, ὅτι ὅποιος τιμᾷ τὰ ἅγια Λείψανα. ἔχει μισθὸν μεγάλον παρὰ Θεοῦ καὶ ἀντάμειψιν· λοιπὸν καθὼς ἤσουν ἕως τώρα εἰς τὸ κακὸν πρόθυμος, οὕτω μου πλήρωσον καὶ τὴν ἐπιθυμίαν ταύτην τὴν ψυχωφελῆ καὶ σωτήριον· ὕπαγε σπουδαίως εἰς τὴν Ἀσίαν, ὅπου ἐμαρτύρησαν πολλοὶ Ἅγιοι, νὰ φέρῃς ὅσα δυνηθῇς ἀπὸ τὰ τίμιά τους καὶ σεβάσμια Λείψανα, νὰ τοὺς οἰκοδομήσωμεν ναοὺς, διὰ νὰ ἔχωμεν τὴν χάριν τους εἰς τὴν ψυχήν μας βοήθειαν. Ταῦτα λέγουσα ἔταζεν αὐτῇ ὁ Βονιφάτιος μετὰ χαρᾶς νὰ τελέσῃ τὸ προστασσόμενον· ὅσον ἔδωκεν αὐτῷ ἀναρίθμητα χρήματα νὰ ἀγοράσῃ τὰ Λείψανα, καὶ ἄλλα νὰ διαμερίσῃ εἰς πένητας· ἔστειλε δὲ καὶ καβαλλαρέους δώδεκα, σινδόνας, καὶ ἀρώματα, μύρα εὐωδέστατα, καὶ πᾶν ἄλλο ἁρμόδιον εἰς τιμὴν τῶν Ἁγίων ὡς ἔπρεπεν. Ὅταν δὲ ἀποχαιρέτησε τὴν Ἀγλαΐδα, εἶπεν αὐτῇ χαμογελῶντας ὁ Βονιφάτιος· ἄραγε Δέσποινα, ἐὰν ἐπιτύχω νὰ εὕρω ἁγίων Λείψανα, καὶ νὰ σοῦ φέρουν τὸ ἐδικόν μου, καταδέχεσαι νὰ τὸ τιμήσῃς ὡς Ἅγιον; Ταῦτα μὲν εἶπε χαριεντιζόμενος, ἢ ἴσως νὰ τὸν ἐφώτισεν ὁ Θεὸς καὶ προεῖπεν ἐκεῖνο ὁποῦ ἔγινεν ὕστερα. Ἡ δὲ Ἀγλαΐς ἀπεκρίνατο· δὲν εἶναι καιρὸς διὰ χωρατὰ Βονιφάτιε, ἀλλὰ ὕπαγε κοσμίως καὶ μὲ εὐλάβειαν νὰ τελέσῃς τὸ προστασσόμενον, συλλογιζόμενος ὅτι τὰ ἅγια Λείψανα ὁποῦ μέλλει νὰ μοῦ φέρῃς, δὲν εἶμεσθεν ἄξιοι ἐσὺ καὶ ἐγὼ νὰ τὰ ἐγγίσωμεν, οὔτε κἂν νὰ τὰ κυτταξώμεν μὲ τὰ ὄμματα· ἄπελθε λοιπὸν εἰς εἰρήνην, καὶ αὐτὸς ὁ Θεὸς ὁποῦ δι' ἡμᾶς ἔλαβε σάρκα καὶ ἔπαθε θάνατον, νὰ μᾶς συγχωρήσῃ τὰ πταίσματα, καὶ νὰ ἀποστείλῃ τὸν Ἄγγελον αὐτοῦ ἔμπροσθέν σου, νὰ σοῦ κατευθύνῃ τὰ διαβήματα· αὐτὰ τὰ λόγια ὠφέλησαν περίσσα τὸν Βονιφάτιον, καὶ ἔγινε πρὸς τὰ Θεῖα σεβασμιώτερος.

Ὅθεν οὔτε κρέας ἔφαγεν ὅλην τὴν ὁδοιπορίαν ἐκείνην, οὔτε κρασὶ ἐδοκίμασεν· ἀλλὰ ἐνθυμούμενος τὰς ἁμαρτίας του ἐφρόντιζεν· οὔτε ἐπιμελεῖτο ποσῶς τὴν σωματικὴν προσπάθειαν, ἀλλὰ ἐπέρνα μὲ πολλὴν προσοχὴν καὶ εὐλάβειαν, τὰς πράξεις αὐτοῦ διαλογιζόμενος· ὅτι ὁ φόβος γεννᾷ τὴν προσοχὴν, καὶ αὐτὴ τὴν γαλήνην καὶ κατάστασιν, μὲ τὴν ὁποίαν γνωρίζει πᾶς ἕνας τὰς ἀσχημίας καὶ ἀνομίας του, καὶ οὕτως ἔρχεται πρὸς μετάνοιαν, καθὼς ἔκαμε καὶ ὁ σοφὸς τὴν ψυχὴν Βονιφάτιος· ὅς τις ἔχοντας πόθον νὰ γένῃ φίλος τοῦ Δεσπότου Χριστοῦ, ἐγκρατεύετο ἀπὸ τὰ παχύτερα βρώματα, καὶ ἐνήστευσεν ὅλην τὴν ὁδοιπορίαν ἐκείνην εὐχόμενος. Ἀφ' ὃ δὲ ἔφθασεν εἰς τὴν Ἀσίαν, ὑπῆγεν εἰς τὴν Ταρσὸν τῆς Κιλικίας, ὅπου οἱ Μάρτυρες ἠγωνίζοντο, καὶ τοὺς μὲν ἄλλους συντρόφους ἀφῆκεν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον νὰ ἀναπαύωνται, αὐτὸς δὲ ἀπῆλθεν εὐθὺς εἰς τὸ στάδιον· καὶ βλέπει τοὺς Ἁγίους τιμωρουμένους μὲ διάφορα κολαστήρια, καὶ ἄλλους μὲν ἐκρεμνοῦσαν κατακέφαλα, ἄλλους ἐπριόνιζαν, ἄλλους ἐξέσχιζαν, καὶ ἄλλους ἐῤῥάβδιζαν, ἄλλων ἔκοπταν τὰς χεῖρας καὶ πόδας, καὶ μὲ ῥαβδία τοὺς ἐσύντριψαν τὰ κόκκαλα οἱ ἀνιλεεῖς καὶ ἄσπλαγχνοι. Ἀλλὰ ταῦτα πάντα οἱ γενναιότατοι πάσχοντες ἔχαιρον, συλλογιζόμενοι τὴν μέλλουσαν ἀνταπόδοσιν. Ταῦτα βλέπων ὁ Βονιφάτιος, καὶ θαυμάζωντας τὴν καρτερίαν αὐτῶν καὶ ὑπομονὴν, ἐθερμάνθη πρὸς τὸν ὅμοιον ζῆλον, καὶ παῤῥησιάζεται τὴν εὐσέβειαν λέγωντας. Μέγας ὁ Θεὸς τῶν Χριστιανῶν, ὁποῦ βοηθᾷ τοὺς Ἁγίους του. Ταῦτα ἐκβοήσας μεγαλοφώνως, προσέπεσεν εἰς τοὺς πόδας τῶν Μαρτύρων, οἵ τινες ἦσαν τὸν ἀριθμὸν εἴκοσι· καὶ καταφιλῶντας τὰ ἐπίλοιπα μέλη τοῦ σώματος, τοὺς ἐμακάριζε διὰ τὰ περασμένα παιδευτήρια, καὶ τοὺς ἐπαρακίνα καὶ ἠρέθιζεν εἰς τὰ μέλλοντα, νὰ μὴ δειλιάσῃ ὀλίγον πόνον, διὰ νὰ εὕρουν αἰώνιον εὐφροσύνην καὶ ἀνάπαυσιν, καὶ τοὺς ἐπαρεκάλει νὰ κάμουν δι' αὐτὸν πρὸς Κύριον δέησιν, νὰ τὸν συνοδεύσῃ εἰς τὸ μαρτύριον, διὰ νὰ γένῃ καὶ τῆς δόξης αὐτῶν συμμέτοχος. Τοῦτον ἰδὼν ὁ Ἄρχων, ἠρώτησεν αὐτὸν, τίς, καὶ πόθεν ἦτον, καὶ τί ἐγύρευνεν; Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο· Χριστιανός εἰμαι, καὶ μὲ ὀνομάζουσι Βονιφάτιον, καὶ ἦλθα

ἀπὸ τὴν Ῥώμην ἐπιταυτοῦ, νὰ μαρτυρήσω τοῦ Χριστοῦ μου τὴν ἀλήθειαν· λέγει τον ὁ Τύραννος, πρὶν νὰ ἀφανίσω τὰς σάρκας σου, καὶ νὰ συντρίψω τὰ κόκκαλα, κάμε τὸ συμφέρον σε, προσκύνησουν τοὺς σπλαγχνικοὺς Θεούς, διὰ νὰ λάβῃς πολλὰς εὐεργεσίας ἀπὸ αὐτούς, καὶ τοὺς Ἄρχοντας, νὰ σὲ τιμήσωμεν μὲ πλοῦτον καὶ δόξαν ἀνείκαστον. Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο· οὔτε κἂν νὰ σοῦ ἀνταποκριθῶ εἶναι δίκαιον· μόνον τοῦτο σοῦ λέγω, πῶς εἶμαι Χριστιανός, καὶ δός μοι ὅσας τιμωρίας βούλεσαι. Τότε τὸν ἐτάνυσαν, καὶ τὸν ἔδειραν τόσον δυνατὰ, ὁποῦ τὰ κόκκαλά του ἐφαίνοντο. Ὁ δὲ Βονιφάτιος ὑπέμεινε τὰς πληγὰς κυττάζωντας ἀκλινῶς πρὸς τοὺς λοιποὺς Μάρτυρας. Βλέπωντάς τον δὲ ὁ Ἄρχων, ὅτι δὲν ἐσυλλογίζετο ποσῶς τὴν ὀδυνηρὰν ταύτην βάσανον, προστάσσει νὰ τὸν ἀφήσουν ὀλίγον, καὶ λέγει του· ἂς σοῦ γένουν Βονιφάτιε αὐτὰ τὰ παθήματα μαθήματα, νὰ κάμῃς τὸ συμφέρον σου, πρὶν λάβῃς ἄθλιε χειρότερα κολαστήρια. Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο· δὲν ἐντρέπεσαι, νὰ μ᾽ λέγῃς νὰ προσκυνήσω Θεοὺς ἀναισθήτους ἀνόητε; καὶ Ἀρρεῖς πῶς μὲ θέλεις νικήσει μὲ παιδευτήρια; Ἐθυμώθη εἰς ταῦτα ὁ Τύραννος, καὶ ἐκάρφωσαν καλάμους ὀξεῖς εἰς τοὺς ὄνυχας τοῦ Μάρτυρος, ἡ ὁποία εἶναι μία δριμυτάτη καὶ πανώδυνος βάσανος, τόσον ὁποῦ ὄχι μόνον νὰ τὴν πάθῃ τινὰς ἀλλὰ καὶ ἐξ ἀκοῆς πᾶς ἕνας δειλιᾷ καὶ τρέμει χωρὶς νὰ λαθῃ τὴν αἴσθησιν.

Ἀλλ᾽ ὁ Μάρτυς ὑψώσας πρὸς οὐρανὸν τὴν διάνοιαν, δὲν ἐψήφα ποσῶς τὴν ὀδύνην ὁ ἀξιέπαινος· ὅθεν ὁ δυσσεβὴς ἰδὼν, ὅτι ματαίως ἐβασανίζετο, καὶ δὲν ἐδυνήθη νὰ νικήσῃ τὸν Μάρτυρα, ηὗρεν ἄλλην χαλεπωτέραν βάσανον, καὶ προστάσσει νὰ ἀνοίξουν τὸ στόμα του, νὰ τοῦ χύσουν βρασμένον μόλυβδον. Ταῦτα ἀκούσας ὁ Ἅγιος, ὕψωσε πρὸς οὐρανὸν τὰς χεῖρας καὶ ὄμματα λέγωντας· Δέσποτά μου Ἰησοῦ Χριστέ, ὁποῦ μὲ ἐδυνάμωσες νὰ νικήσω τὰ πρότερα κολαστήρια, ἐλθὲ καὶ τώρα, νὰ μοῦ βοηθήσῃς ἡ παρηγορία μου καὶ παράκλησις, ἐλαφρύνων τὴν ἐμὴν ὀδύνην καὶ κάκωσιν, καὶ δός μοι νίκην κατὰ τοῦ Σατανᾶ καὶ τοῦ Ἄρχοντος, ὅτι καθὼς ἠξεύρεις, διὰ τὴν ἀγάπην σου βασανίζομαι. Ταῦτα εἰπὼν ἐδέετο τῶν Ἁγίων, νὰ κάμουν διὰ λόγου του δέησιν, νὰ τὸν δυναμώνῃ ὁ Κύριος. Οἱ ὁποῖοι ἔκαμαν εὐχὴν πρὸς τὸν Θεὸν νὰ τοῦ δώσῃ νίκην, νὰ τελειώσῃ τὴν ἄθλησιν. Ὅταν οὖν ἀνέλυσαν οἱ ὑπηρέται τὸν μόλυβδον, καὶ ἤθελον νὰ τὸν χύσουν μὲ τὴν χώνην εἰς τὴν κοιλίαν τοῦ Μάρτυρος, ἐβαρέθησαν οἱ παρεστῶτες τοῦ Ἄρχοντος τὴν ὠμότητα, οὐ μόνον διὰ τὸν Βονιφάτιον, ἀλλὰ καὶ διὰ τοὺς ἄλλους Ἁγίους, ὁποῦ τοὺς ἐβασάνισε μὲ σκληρότατα κολαστήρια· ὅθεν μὴ ὑποφέροντες τοσαύτην θηριώγνωμον ψυχὴν ἀνεβόησαν, λέγοντες. Μέγας ὁ Θεὸς τῶν Χριστιανῶν, μέγας εἶσαι Χριστὲ Βασιλεῦ, εἰς σὲ καὶ ἡμεῖς πάντες πιστεύομεν. Ταῦτα λέγοντες· τὸν μὲν βωμὸν ὁποῦ ἦτον ἐκεῖ πλησίον ἐχάλασαν, τὸν δὲ Ἄρχοντα ἐλίθασαν· ὅς τις ἐκινδύνευσε νὰ ἀπωλεσθῇ ἀπὸ τοὺς λίθους ὁ ἄθλιος, καὶ ἔφυγεν ἔντρομος καὶ κατὰ πολλὰ αἰσχυνόμενος, καὶ τὴν ἄλλην ἡμέραν ἐκάθισε πάλιν εἰς τὸ κριτήριον ὁ ἀλιτήριος, καὶ διὰ νὰ νικήσῃ τὴν χθεσινὴν ὕβριν, ὠνείδιζε τὸν Μάρτυρα, χλευάζωντας τὸν Χριστὸν, πῶς ἐσταυρώθη ὡς ἕνας λῃστὴς καὶ κακοποιὸς ἄνθρωπος. Ὁ δὲ Ἅγιος ὕβριζε τὸν Τύραννον περισσότερα, ὅς τις μὴ ὑποφέρων τὴν ἐξουδένωσιν ἐκαταδίκασε τὸν ἀθλητὴν, νὰ τὸν βάλουν εἰς ἕνα χάλκωμα πίσσαν γεμάτον, νὰ τὸν βράσουν ἕως νὰ λύσῃ ὁλότελα, ἀλλὰ ὁ Θεὸς δὲν ἀμέλησε νὰ θαυματουργήσῃ καὶ τότε, ἀμὴ ἔστειλεν ἐξ οὐρανοῦ Ἄγγελον, ὁ ὁποῖος τὸν μὲν Ἅγιον ὡς καὶ τοὺς τρεῖς Παῖδας ἀβλαβῆ διεφύλαξεν, ἡ δὲ φλὸξ ἐξεχύθη καὶ κατέκαυσεν ὅσους ἔφθασε. Τότε ὁ δυσσεβὴς, φοβηθεὶς τοῦ Χριστοῦ τὴν δύναμιν, καὶ αἰσχυνόμενος νὰ βλέπῃ τοὺς Θεούς του ὑβριζομένους ἀπὸ τὸν Βονιφάτιον, τὸν ἐκατάκρινεν εἰς θάνατον νὰ τὸν ἀποκεφαλίσουν ὡς ὑβριστὴν τῶν Θεῶν, καὶ παραβάτην τῶν βασιλικῶν διατάξεων· οὕτως οὖν ἔλαβαν αὐτὸν οἱ δορυφόροι, καὶ τὸν ὑπήγεναν εἰς τὸν τόπον τῆς καταδίκης ἀγαλλώμενον· ὅς τις ἔχαίρετο τόσον, ὥσπερ νὰ ὑπήγενεν εἰς

ζωὴν πανευφρόσυνον, καὶ ὄχι εἰς θάνατον· καὶ φθάνωντας εἰς τὸν ὡρισμένον τόπον. ἐζήτησεν ὀλίγην διωρίαν τοὺς Στρατιώτας, καὶ σταματήσας κατὰ ἀντολὰς, τοιαῦτα προσηύξατο· Κύριε, καὶ Θεέ μου, ἀπόστειλον εἰς ἐμὲ τὰ ἐλέησου, παραστάσου καὶ γενοῦ βοηθός μου τὴν ὥραν ταύτηνι νὰ μή με ἐμποδίσῃ ὁ πονηρὸς, διὰ τὰς ἁμαρτίας ὁποῦ ἐτέλεσα ὁ ἀφρονέστατος πρότερον, ἀλλὰ τὴν ταπεινήν μου ψυχὴν ἐν εἰρήνῃ παράλαβε, συναρίθμησον καὶ ἐμὲ τὸν ἀνάξιον μετ᾽ ἐκείνους ὁποῦ ἐφύλαξαν τὴν Πίστιν ἕως τὸ ὕστερον, λύτρωσαι δὲ καὶ τὸ περιπόθητόν σου ποίμνιον, τὸν λαόν σου τὸν περιούσιον ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴν δυσσέβειαν, ὅτι εὐλογητὸς εἶ καὶ μένων εἰς τοὺς αἰῶνας. Ταῦτα εὐξάμενος ἔκοψαν τὴν μακαρίαν αὐτοῦ κεφαλὴν, καὶ ἔτρεξε γάλα καὶ αἷμα ὑπὲρ φύσιν θαυμασιώτατα· τὸ μὲν αἷμα εἰς σημεῖον τῆς φύσεως, τὸ δὲ γάλα εἰς Μαρτύριον τῆς Πίστεως· ὅσοι δὲ ἔτυχαν ἐκεῖ παρόντες, ἐξέστησαν εἰς τὸ μέγα τοῦτο θαυμάσιον, καὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸν Χριστὸν ἄνδρες πεντακόσιοι πεντήκοντα. Τοιοῦτον τέλος ἔδωκε τῷ ἀγαθοδότῃ Θεῷ ὁ καλὸς Βονιφάτιος, καὶ οὕτως ἐτελειώθη ἡ Προφητεία του ἀληθέστατα.

Οἱ δὲ σύντροφοι τούτου ἐβαρέθησαν τὴν βραδύτητα, καὶ ἀφ᾽ οὗ ἐκαρτέρησαν τόσας ἡμέρας, καὶ δὲν ἐφάνη, ἐνόμισαν ὅτι ἐχρόνιζεν εἰς κάμμίαν ταβέρναν, ἢ ἐπόρνευε μὲ κάμμίαν πολιτικὴν κατὰ τὴν τάξιν του καὶ συνήθειαν, ὅθεν ἀπελθόντες ἐζήτουν αὐτὸν, ἐρευνῶντες εἰς ὅλον τὸ Κάστρον, καὶ ἀκριβῶς ἐξετάζοντες· ἰδόντες δὲ τὸν Ἀδελφὸν τοῦ Κομενταρισίου, ἠρώτησαν αὐτὸν, ἐὰν εἶδε τινὰ ξένον προχθὲς εἰς τὴν ἀγοράν, ὁποῦ ἤθελε νὰ ἀγοράσῃ πραγματείαν πολύτιμον; ὁ δὲ ἀπεκρίνατο λέγωντας· εἶδα ἕνα ἄνθρωπον εἰς τὸ στάδιον ὁποῦ ἐμαρτύρησε διὰ τὸν Χριστὸν ἀνδρειωμένα, καὶ τελέσας τὸν ἀγῶνα ἀθλητικῶς, ἔλαβε τὸν διὰ ξίφους θάνατον πρόθυμα, ἀμὴ δὲν ἰξεύρω ἐὰν ἦτον ἐκεῖνος ὁποῦ γυρεύετε· ἀλλα εἰπέτε μοι τὰ σημάδια τῆς μορφῆς του, νὰ μάθετε τὸ βέβαιον, ἢ ἐκεῖνος ἦτον ἢ ἕτερος. Οἱ δὲ ἐξόρησαν διὰ λόγου τὸν Βονιφάτιον λέγοντες. ὅτι ἦτον μικρὸς τὴν ἡλικίαν, ξανθὸς τὴν τρίχα, τὴν ὄψιν εὔμορφος, καὶ τὰ ἐπίλοιπα τῆς μορφῆς του σημεῖα καὶ χαρακτῆρας τῆς ὄψεως· ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, ἐκεῖνος ἦτον κατὰ ἀλήθειαν· ἀμὴ οἱ συντρόφοι του, δὲν το ἐπίστευον, γινώσκοντες τὴν προτέραν αὐτοῦ πολιτείαν τὴν ἀσελγῆ καὶ ἄσχημον· τότε τοὺς ἐπῆρε, καὶ ὑπήγασιν εἰς τὸ στάδιον, καὶ βλέποντες χωρὶς κεφαλὴν τὸν Ἅγιον, δὲν τὸν ἐγνώρισαν, ἕως οὗ εὗρον καὶ τὴν τιμίαν του κεφαλὴν, τὴν ὁποίαν σμίξαντες μὲ τὸ σῶμα ἐβεβαιώθησαν, ὅτι αὐτὸς ἐκεῖνος ἦτον ὁ Βονιφάτιος· ὅθεν ἐπήρασι φόβον πολὺν καὶ ἀγαλλίασιν ἐκθαμβούμενοι· ἐφοβοῦντο μὲν, μήπως καὶ κακίσῃ εἰς τὴν κατάκρισιν ὁποῦ ἔλεγον, ἔχαιρον δὲ, ὅτι πῶς ἠξιώθησαν νὰ ἀπολαύσουν τοιοῦτον θησαυρὸν πολυτίμητον· ἔκλαιον οὖν ἀπὸ τὴν χαράντους, καὶ ἐδέοντο τοῦ Ἁγίου νὰ τοὺς συγχωρήσῃ τὸ πταίσιμον. Ὁ δὲ Θεὸς ὁποῦ δοξάζει τοὺς Ἁγίους του, ἐνέργησε καὶ ἄλλο θαυμάσιον, καὶ καθὼς ἐκόλλησαν τὴν τιμίαν κεφαλὴν μὲ τὸ Λείψανον, ἤνοιξεν ὁ Ἅγιος τὰ ὀμμάτια, καὶ ἐκύτταξε τοὺς συντρόφους του φιλικὰ καὶ ἥμερα μὲ σπλάγχνος πολὺ, φανερώνωντας μὲ τὸ ἱλαρὸν ἐκεῖνο νεῦμα καὶ σχῆμα φιλανθρωπίαν, ὅτι τοὺς ἐσυγχώρησε τὸ ἁμάρτημα, καὶ δὲν ἐνθυμᾶτο τὴν προτέραν ὕβριν ὡς ἀμνησίκακος.

Οἱ δὲ ἰδόντες τοιοῦτον θαυμάσιον ἐξεθαμβήθησαν, καὶ δάκρυα θερμὰ ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν σταλάξαντες, ἔλεγον· δοῦλε τοῦ Θεοῦ, μὴ ἐνθυμηθῇς τὰς ἀνομίας ἡμῶν καὶ παροινίας ὁποῦ κατὰ τῆς Θείας σου καὶ Ἱερᾶς κεφαλῆς ἐλαλήσαμεν. Ἔδωσαν οὖν φλορία χρυσᾶ πεντακόσια, καὶ ἀγόρασαν τὸ Ἅγιον ἐκεῖνο καὶ πολύτιμον Λείψανον, καὶ εὐωδιάσαντες αὐτὸ μὲ μύρα καὶ ἀρώματα, τὸ ἔβαλαν εἰς θήκην πολύτιμον, καὶ δὲν ἐγύρευσαν ἄλλο Λείψανον, ἔχοντες ἐκεῖνο τοῦ γνωρί μου καὶ φίλου των. Καθὼς οὖν ἤρχοντο πρὸς τὴν Ῥώμην, ἐκατέβη Ἄγγελος ἐξ Οὐρανοῦ πρὸς τὴν Ἀγλαΐδα, καὶ λέγει της· ἔγειραι νὰ προϋπαντήσῃς τὸν ποτὲ μὲν δοῦλόν σου, νῦν δὲ Ἀδελφὸν ἡμῶν τῶν Ἀγγέλων καὶ συλλειτουργὸν γενόμενον· ὑπόδεξαι τὸν πρότερον ἱκέτην

καὶ ὑπηρέτην σου, καὶ τώρα Δεσπότην σε, καὶ τίμησέ τον εὐλαβῶς ὡς σωτῆρα τῆς ψυχῆς σου, καὶ τῆς ζωῆς σου χρησιμώτατον φύλακα. Ταῦτα ἀκούσασα ἡ γυνή, ἠγέρθη σύντρομος, καὶ συναθροίσασα τοὺς πλέον ἐπιφανεῖς καὶ εὐλαβεστέρους τῶν Κληρικῶν, προϋπήντησαν μὲ πολλὴν τιμὴν τὸν Ἅγιον, καὶ τὸν ἀπόθεσαν εἰς τόπον ἁρμόδιον, ἔξω τῆς Πόλεως πεντήκοντα στάδια, καὶ ἐκεῖ ἔκτισεν ὕστερα ἡ Ἁγλαΐς Ναὸν πολλὰ πλούσιον καὶ περίφημον· εἰς τὸν ὁποῖον ἔγιναν, καὶ τελοῦνται ἕως τὴν σήμερον παράδοξα θαύματα δαίμονες διώκονται, νόσοι ἀνίατοι θεραπεύονται, καὶ οὐ μόνον ἀπὸ σωματικὰς ἀσθενείας, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ψυχικὰς ἰατρεύθησαν ἀναρίθμητοι. Ἡ δὲ Μακαρία Ἁγλαΐς μετετράπη θείαν ἀλλοίωσιν διὰ Πρεσβειῶν τοῦ Ἁγίου· ὅθεν διαμερίσασα ὅλον της τὸν πλοῦτον εἰς τοὺς πτωχούς, ἐπολιτεύθη τὸ ἐπίλοιπον τῆς ζωῆς της τοσοῦτον σώφρονα καὶ ἐνάρετα, καὶ μὲ τοσαύτην σκληραγωγίαν καὶ ἄσκησιν, ὁποῦ ἐπερίσσευσεν ἡ ἁγιωσύνη τὴν προτέραν φαυλότητα, καὶ τόσον εὐηρέστησε τῷ Θεῷ, ὁποῦ τῆς ἔδωκε χάριν νὰ κάμνῃ θαυμάσια, καὶ ἐδίωκεν ἀπὸ τοὺς ἀσθενεῖς τὰ δαιμόνια· ἔζησε δὲ κατὰ τὴν καλὴν ἀλλοίωσιν, χρόνους δεκαπέντε, καὶ οὕτως ἡ μὲν Ἁγία ψυχή της ἀπῆλθε πρὸς Κύριον, τὸ δὲ Μακάριον Λείψανον ἔβαλαν ἀντάμα μετὰ τοῦ ἠγαπημένου της Βονιφατίου, τοῦ θαυμαστοῦ, καὶ τρισμάκαρος· τοιαῦτον τέλος ἠξιώθησαν νὰ λάβουν διὰ τὸν Κύριον ἡ Ἁγλαΐς καὶ ὁ Βονιφάτιος· οἵτινες πρότερον μὲν ὡς ἄνθρωποι ἔπιπτον εἰς τὰ σαρκικὰ πάθη, ὕστερον δὲ διὰ τὸν Χριστὸν κατὰ παθῶν ἠγωνίσθησαν, καὶ κατεφρόνησαν νεανικῶς καὶ ἀνδρείως τὰς σαρκικὰς ἡδονάς, καὶ πᾶσαν ἀπόλαυσιν πρόσκαιρον, διὰ ν' ἀπολαύσουν τὴν ἀεί, καὶ παντοτε διαμένουσαν· τῆς ὁποίας ἄμπεοτς νὰ ἀξιωθοῦμεν καὶ ἡμεῖς, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ αὐτοῦ τοῦ Χριστοῦ καὶ Δεσπότου μας. Ὧ πρέπει δόξα, τιμὴ, καὶ προσκύνησις, σὺν τῷ Πατρὶ, καὶ τῷ Πνεύματι εἰς αἰῶνα τὸν ἀτελεύτητον. Ἀμήν.

ΤΩ ΑΥΤΩ ΜΗΝΙ ΚΘ'.

Τοῦ Ὁσίου, καὶ Θεοφόρου Πατρὸς Ἡμῶν

ΓΡΗΓΕΝΤΙΟΥ,

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΙΘΙΟΠΙΑΣ.

Οὗτος ἦτον ἀπὸ τὴν Μεγαλόπολιν τῶν Μεδιολάνων· οἱ γονεῖς του ὠνομάζοντο Ἀγάπιος καὶ Θεοδότη, εὐσεβεῖς ἀμφότεροι· τὸ δὲ παιδίον αὐτῶν ἀπὸ μικρὸν ἔδειχνε, πῶς ἔμελλε νὰ γένῃ δοῦλος Χριστοῦ γνήσιος ἀπὸ σημεῖα καὶ πράξεις ἐναρέτους, ὁποῦ εἶχεν ἐκ νεότητος· ὅθεν ὅταν ἔφθασεν εἰς ἡλικίαν νόμιμον, τὸν ἐχειροτόνησαν Διάκονον μὲ θεῖον νεῦμα καὶ βούλησιν· καὶ τότε ἐδόθη εἰς περισσοτέραν νηστείαν, σκληραγωγίαν, καὶ ἄσκησιν, καὶ ἄλλας ἀρετὰς ὁ θαυμάσιος· ὅθεν δεξάμενος τὴν χάριν τοῦ Πνεύματος, ἐτέλει σημεῖα μεγάλα καὶ τέρατα. Εὑρὼν δὲ τινὰ γέροντα σημειοφόρον ἐρημίτην ἐκεῖ εἰς τὰ Μεδιόλανα, τοῦ ἐπροφήτευσεν ὅσα ἔμελλε νὰ τελέσῃ ὕστερα, τὰ ὁποῖα καὶ ὁ Ἀπόστολος Πέτρος εἰς ὀπτασίαν τοῦ ἐφανέρωσεν, ἤγουν πῶς θέλει γένῃ Αἰθιοπίας Μητροπολίτης, νὰ ἐπιστρέψῃ μυριάδας Ἑβραίους εἰς τὴν εὐσέβειαν, καθὼς καὶ ἐγένετο· ὅτι τὸν καιρὸν ἐκεῖνον, βασιλεύοντος Ἰουστίνου εἰς τὸ Βυζάντιον. καὶ ὁ Χριστιανικώτατος Ἐλεσβαὰν εἰς τὴν Αἰθιοπίαν, τῆς ὁποίας ὁ Ἀρχιερεὺς ἐτελεύτησεν· ὁ δὲ Βασιλεὺς ἐμήνυσε τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Προτερίου, νὰ τοῦ στείλῃ Ἀρχιερέα κανένα ἐνάρετον καὶ σοφώτατον ἄνθρωπον, νὰ ποιμαίνῃ τὴν Ἐπαρχίαν του· τότε εὑρέθη ἐκεῖ ἀπὸ Θείαν πρόνοιαν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν ὁ Θαυμάσιος Γρηγέντιος, τὸν ὁποῖον χειροτονήσας ὁ Πατριάρχης πεφωτισμένος ἐκ Θείου Πνεύματος, τὸν ἔστειλεν εἰς τὴν Αἰθιοπίαν μὲ τιμὴν, ὡς ἔπρεπεν· ὁ δὲ Βασιλεὺς τὸν ὑποδέχθη ἀσμένως μὲ ὅλην τὴν σύγκλητον, καὶ καταπολλὰ τὸν ἐτίμησαν, ὡς Σημειοφόρον καὶ Ἰσαπόστολον, ἰδόντες αὐτὸν αἰδεσιμώτατον, καὶ πανευλαβέστατον, εὐχαριστοῦντες τὸν Κύριον, ὁποῦ τοὺς ἔστειλε τοιοῦτον Ποιμένα ἀξιοθαύμαστον, καὶ τοῦ ἔδωκε πᾶσαν ἐξουσίαν ὁ Βασιλεὺς εἰς ὅλην τὴν Ἐπαρχίαν του· ὅθεν ἀφ' οὗ ἔκαμεν ἐκεῖ ἱκανὸν καιρὸν, ὑπῆγε καὶ εἰς τὴν εὐδαίμονα Ἀραβίαν, καὶ χειροτονήσας Διακόνους, καὶ Πρεσβυτέρους, ἐκαθιέρωσε πολλὰς νεοκτίστους Ἐκκλησίας, καὶ πολλοὺς ἀπὸ τοὺς Ἰουδαίους ἐπίστρεψεν εἰς τὴν εὐσέβειαν μὲ τὰ πολλὰ θαυμάσια ὁποῦ ἔκαμε, καὶ μὲ τὴν σοφίαν τῶν λόγων του· διατὶ ἦτον εἰς τὰς γραφὰς πολλὰ ἔμπειρος καὶ λόγιος, καὶ ἐνίκα τοὺς γραμματεῖς τῶν Ἰουδαίων, καὶ δὲν ἐδύνετο ἄλλος τινὰς νὰ ἐναντιωθῇ εἰς τοὺς συλλογισμούς αὐτοῦ, καὶ τὰ ὑψηλὰ νοήματα· μόνον ἕνας ἀπὸ τοὺς ἄλλους Ἑβραίους ἦτον πλέον γραμματισμένος καὶ πολυμήχανος, Ἐρβᾶν ὀνομαζόμενος, ὅστις ἐφιλονείκα καθ' ἡμέραν μὲ τὸν Ὅσιον, καὶ τοῦ ἔδιδε πολλὴν ἐνόχλησιν μὲ τοὺς ψευδοσυλλογισμούς του ὁ μάταιος· ἀλλ' ὁ Θεόπνευστος Γρηγέντιος, διέλυεν ὡς ἱστὸν ἀράχνης ὅλα του τὰ μηχανήματα καὶ σοφίσματα. Ἀφ' οὗ γοῦν ἔκαμαν πολλὰς ἡμέρας διάλεξιν μὲ τὸν Ἐρβᾶν ὁ Σοφώτατος Γρηγέντιος, καὶ εἶπε πᾶς ἕνας εἰς βοήθειάν του διαφόρους ἐρωτήσεις καὶ ἀποκρίσεις ἀπὸ τὰς Βίβλους τῶν Προφητῶν, βλέπων ὁ Ἑβραῖος πῶς τὸν ἐνίκα ὁ Γρηγέντιος (ἐπειδὴ ἦτον σοφώτερος, καὶ ἔλεγε τὴν ἀλήθειαν), εἶπε ταῦτα πρὸς τὸν Ἅγιον· Διατί νὰ ἐξοδιάζωμεν εἰς τόσας διαλέξεις τὸν καιρὸν ἄκαιρα καὶ ἀνωφέλευτα; ἂς παύσωμεν τὴν φιλονεικίαν, καὶ ἂς ἔλθωμεν εἰς τὰ ἔργα· δεῖξαί μου αὐτὸν τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ζωντανὸν, νὰ τὸν ἰδῶ αἰσθητῶς, καὶ νὰ συντύχω μὲ τοῦ λόγου του, καὶ τότε νὰ γένω Χριστιανὸς ἀψευδέστατα. Ἀκούσαντες δὲ οἱ κάκιστοι Ἰουδαῖοι τοῦτον τὸν λόγον ἐσκανδαλίσθησαν, καὶ ἐφώναξεν ὅλον τὸ πλῆθος πρὸς τὸν Ἐρβᾶν λέγοντες! Διδάσκαλε παρακαλοῦμέν σε, μὴ πλανεθῇς νὰ γένῃς Χριστιανὸς, ἀλλὰ μᾶλλον ἀνδρίζου καὶ ἴσχυε, στέκε ἀσάλευτος καὶ σφερὸς εἰς τὴν Πίστιν μας ἐπειδὴ ἐξεύρεις βέβαια, ὅτι ἄλλος Θεὸς δὲν εἶναι, εἰμὴ ὁ Θεὸς τῶν Πατέρων μας. Λέγει τους ὁ Ἐρβᾶν· τί φλυαρεῖτε ἀσύνετοι; ἐὰν με πληροφορήσῃ, ὅτι αὐτὸς εἶναι κατὰ ἀλήθειαν, διὰ τὸν ὁποιον οἱ Προφῆται ἐλάλησαν, καὶ δὲν πιστεύω εἰς αὐτὸν ἀδιστάκτως, θέλω εἶσται μωρὸς καὶ ἀνόητος, καὶ τοῦ Θεοῦ τῶν Πατέρων ἡμῶν ἀλλότριος. Βλέπων οὖν ὁ Ἅγιος, ὅτι ὁ Ἐρβᾶν ἐλάλει ταῦτα κατὰ ἀλήθειαν, καὶ ὄχι μὲ χλεύην τινὰ, ἢ ὑπόκρισιν, ἀπεκρίνατο, καὶ λέγει του μὲ ἱλαρότητα· μὲ ποῖον τρόπον θέλεις νὰ λάβῃς ταύτην τὴν πληροφορίαν, ὁποῦ ἐζήτησες; Λέγει του ὁ Ἑβραῖος· παρακάλεσον τὸν Δεσπότην σου (ἐὰν εἶναι εἰς τὸν Οὐρανὸν, καθὼς εἶπες) νὰ κατέβῃ πρός με, νὰ τὸν ἰδῶ· καὶ νὰ τοῦ συντύχω, καὶ τότε, ζῇ Κύριος (τὸν ὁποῖον ἐσὺ λέγεις Πατὴρ τοῦ Χριστοῦ σου) παρευθὺς νὰ πιστεύω εἰς αὐτὸν, νὰ λάβω τὸ Βάπτισμα· τότε καὶ τὸ πλῆθος τῶν Γραμματέων καὶ Φαρισαίων ἐφώναξαν λέγοντες.

Ναὶ Δέσποτα Ἀρχιεπίσκοπε, κάμε τοῦ Διδασκάλε μας τὸ θέλημα, δεῖξόν μας τὸν Χριστόν σου, καὶ τότε μετὰ φόβου καὶ τρόμου, νὰ πιστεύωμεν εἰς αὐτὸν, μὴν ἔχοντες πλέον τινὰ ἀπολογίαν, ἢ προφάσιν, Ταῦτα μὲν ἔλεγον ἐκφώνως· ἀπόκρυφα δὲ ἔλεγον ἀλλήλως τους, ὅτι ἐὰν καὶ δείξῃ τον νὰ μὴ γένουν Χριστιανοί, νὰ κολασθοῦν οἱ τρισάθλιοι· ἕτεροι δὲ πάλιν ἔλεγον· ναὶ, τόσοι χρόνοι σήμερον, ὁποῦ τὸν ἐσταύρωσαν οἱ Πατέρες μας, καὶ ἐτά-

φη εἰς τὸν λάκκον. δύναται τώρα αὐτὸς νὰ τὸν ἀναστήσῃ, ὁποῦ κἂν κόκκαλόν του δὲν ἔμεινεν; Τότε ὁ Ἅγιος γινώσκωντας, ὅτι ἐὰν δὲν κάμῃ ἐτοῦτο τὸ θαυμάσιον, δὲν πιστεύουν οἱ σκληροτράχηλοι, εἶπεν αὐτοῖς· ἠξεύρετε ὅτι διὰ τὸν πολὺν πόθον ὁποῦ ἔχω, νὰ σᾶς ὁδηγήσω εἰς τὴν ἀλήθειαν, νὰ μὴ κολασθῆτε, ταλαίπωροι, θέλω νὰ δεηθῶ τοῦ Δεσπότου μου Χριστοῦ, νὰ συγκατέβῃ πάλιν εἰς τὴν γῆν οὐσιωδῶς σήμερον, ὡς ἐλεήμων καὶ πολυεύσπλαγχνος· καὶ τότε ὅταν φανῇ πρὸς ἡμᾶς, καθὼς εἰς τὸν Οὐρανὸν καθέζεται δοξαζόμενος, ὅσοι δὲν πιστεύσετε, νὰ σᾶς κόψω εὐθὺς μὲ τὴν μάχαιραν. Ὅλοι γοῦν ἔξερξαν, νομίζοντες τὸ πρᾶγμα ἀδύνατον, νὰ φανῇ ζωντανὸς ἐκεῖνος ὁποῦ ἐθανατώθη καὶ ἐτάφη τόσους χρόνους προτήτερα. Τότε ὁ Ἅγιος γινώσκωντας ἀκριβῶς, ὅτι ὁ Κύριος εἶπεν εἰς τὸ Ἱερὸν Εὐαγγέλιον, ὅτι ὅστις ἔχει πίστιν εἰς αὐτὸν, νὰ κάμῃ μεγαλήτερα θαύματα ἀπὸ ὅσα ἐκεῖνος ἐτέλεσεν, ἐγερθεὶς ἀπὸ τὸν θρόνον του, εὐγῆκε μόνος ἀπὸ τὸ συνέδριον, παραγγείλας τοῦ Βασιλέως, νὰ μὴ μισεύσῃ, ἕως νὰ ἐπιστρέψῃ, διὰ νὰ μὴ λυθῇ τὸ συνέδριον. Σταματήσας οὖν εἰς ἕνα μέρος ἀντίπερα ἀπὸ τὸν λαὸν ὁ Μακάριος, ἔκαμε τρεῖς μετανοίας πρὸς τὴν ἀνατολὴν ἕως τὴν γῆν, κλίνωντας τὴν κεφαλὴν καὶ τὰ γόνατα, καὶ τὸν ἔβλεπαν ὅλοι ἀπὸ μακρὰν ὅταν ἤυχετο· ὅστις εἶπε ταῦτα ἐξ ὅλης καρδίας μετὰ δακρύων καὶ πίστεως λέγωντας· Δέσποτα Κύριε Γησοῦ Χριστὲ ὁ Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ φοβεροῦ καὶ ἀοράτου Πατρὸς, ὁ πρὸ αἰώνων ἀπαθῶς καὶ ἀῤῥεύστως ἐξ αὐτοῦ γεννηθεὶς, οὐ ποιηθεὶς, ὁ δι' αὐτοῦ κατ' ἀρχὰς στερεώσας τὸν Οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, καὶ θεμελιώσας αὐτὰ εἰς τὴν θάλασσαν μὲ τὸ Πνεῦμά σου τὸ Ἅγιον, ἔπειτα κλίνας Οὐρανοὺς, ἐκατέβης εἰς τὴν Ἁγίαν Παρθένον Μαρίαν, καὶ γενόμενος ἄνθρωπος ὁ φιλάνθρωπος συναναστράφης μὲ τοὺς παρανόμους Ἰουδαίους, ἐργαζόμενος σημεῖα καὶ τέρατα· αὐτὸς Κύριε Ἰησοῦ Χριστὲ ὁ παντοχοῦ παρὼν καὶ τὰ πάντα πληρῶν, Ἐλέησον Ἐλεήμων καὶ τὸ ἐσκοτισμένον ἐτοῦτο πλῆθος τῶν Ἑβραίων, καὶ ἐπισκίασον αὐτὸ τῇ δυνάμει σου, ἄνοιξον τοὺς ἐσκοτισμένους ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, τοὺς ὁποίους ἐτύφλωσεν ὁ διάβολος, καὶ ἐμφανίσου εἰς αὐτοὺς κατὰ τὸ πλῆθος τῶν οἰκτιρμῶν σου, ἵνα σε ἴδωσιν ὀφθαλμοφανῶς τὴν σήμερον, νὰ πιστεύσουν εἰς ἑσένα τὸν μόνον ἀληθινὸν Θεὸν, καὶ εἰς τὸν ἀποστείλαντά σε Πατέρα, καὶ τὸ Πνεῦμά σου τὸ Ἅγιον.

Καθὼς εἶπε ταῦτα ὁ Ἅγιος, καὶ τὸν ἐκύτταξαν ἅπαντες, ἐξαίφνης ἐγίνη μέγας σεισμὸς, καὶ βροντὴ πρὸς τὴν ἀνατολὴν μὲ κτύπον μεγάλον, ὥς τε ὁποῦ ἔπεσον εἰς τὴν γῆν ὅλοι οἱ παρευρεθέντες ἀπὸ τὸν φόβον τους, καὶ μετ' ὀλίγον διάστημα ἐσηκώθησαν, καὶ κυττάζοντες πρὸς τὴν ἀνατολὴν, εἶδασι σχιζομένους τοὺς Οὐρανοὺς, καὶ νεφέλην φωτεινὴν ἡπλωμένην ὡσὰν πεδιάδα, ἀπὸ τὸν Οὐρανὸν ἕως αὐτοὺς φθάνουσαν, καὶ βλέποντες καθαρώτερα, εἶδασι τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν, καὶ ἤρχετο ἀπὸ τοὺς Οὐρανοὺς πρὸς αὐτοὺς, ἐπάνω τῆς νεφέλης καθήμενος, καὶ ἦτον εἰς τὸ κάλλος πολλὰ ὡραῖος καὶ εὔμορφος καὶ ἐρχόμενος ἐσταμάτησεν εἰς τὸ ἄκρον τῆς νεφέλης πλησίον τοῦ συνεδρίου καὶ τοῦ Ἁγίου ἄνωθεν ὡσεὶ πῆχες διακόσιαις καὶ τὸν ἔβλεπον ὅλοι ἐνηλυμένον μὲ κόκκινην νεφέλην ὡραιοτάτην καὶ ἔνδοξον, ἀπὸ τὴν ὁποίαν εὔγεναν ἀκτῖνες Θεότητος· εἰς δὲ τὴν Κεφαλὴν αὐτοῦ ἦτον διάθημα εἰς τὸ κάλλος ἀμήχανον, καὶ εἰς τὸ φέγγος ὡς ἀστραπὴ ἐμβλέποντας, καὶ εἰς ταῖς ἀκτῖνες ὡς Ἀκάνθινος Στέφανος· ἐκράτει δὲ εἰς τὴν ἀριστερὰν χεῖρα ἕνα Βιβλίον, εἰς δὲ τὴν δεξιὰν ξίφος. Ἰδόντες οὖν ὁ Βασιλεὺς, οἱ Ἄρχοντες, καὶ οἱ ἄλλοι εὐσεβεῖς τὸν Δεσπότην εἰς τοιαύτην μορφὴν θαυμάσιον, ἐφοβήθησαν ὁμοῦ καὶ ἐχάρησαν, καὶ ἐν τρόμῳ ἠγαλλιάσαντο, μὴ δυνάμενοι νὰ συντύχουν ὁλότελα ἀπ' ἐκεῖνο τὸ φοβερὸν θέαμα. μόνον τὸν ἔβλεπον μὲ πολλὴν εὐφροσύνην καὶ γλυκύτητα ὡς ἐξεστηκοὶ καὶ θαυμάζοντες· οἱ δὲ Ἰουδαῖοι μὲ τὸν Ἐρβᾶν βλέποντες τὸ φοβερὸν ἐκεῖνο μυστήριον, ἐφοβήθησαν περισσότερον, καὶ θέρνοντες τὰ στῆθη ἀπὸ τὸν φόβον τους, ἐκύτταζαν εἰς ἕνα καὶ ἄλλο μέρος νὰ φύγωσιν. Ὁ γοῦν Ἅγιος ἐβόησε μεγαλοφώνως πρὸς τὸν Ἐρβᾶν λέγωντας· βλέπεις τὸ φοβερὸν ἐτοῦτο μυστήριον, ὁποῦ ἐζήτησες; πληροφορήσου γοῦν ἀναμφιβόλως, καὶ πίστευσον, ὅτι ἕνας Ἅγιος εἶναι μόνον ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, εἰς δόξαν Θεοῦ Πατρός. Ὁ δὲ ἐσιώπα πάλιν μὲ τοὺς ἄλλους Ἰουδαίους, καὶ δὲν ἐπίστευσαν εὐθὺς οἱ ἀχάριστοι, μόνον ἐστέκοντο ὅλοι σιωπῶντες καὶ θαυμαζόμενοι. Τότε ἦλθε πρὸς αὐτοὺς φωνὴ ἀπὸ τὸν Δεσπότην λέγουσα· διὰ τὴν μεγάλην τοῦ Ἀρχιεπισκόπου παράκλησιν, ἐφάνηκα πρὸς ἐσᾶς, ὁπὸ μὲ ἐσταύρωσαν οἱ Πατέρες σας. Ταύτην τὴν φωνὴν ἀκούσαντες, ἔπεσαν εἰς τὴν γῆν οἱ Ἰουδαῖοι πρινεῖς, ἔντρομοι καὶ θεοτυφλοι, καθὼς ἔπαθε καὶ ὁ Μέγας Παῦλος προτήτερα, καὶ μὲ ὥραν ὀλίγην ἐσηκώθησαν· καὶ ἦσαν μὲν ἀνοικτὰ τὰ ὀμμάτιά τους, ἀμὴ ποσῶς δὲν ἔβλεπον. Οἱ δὲ πιστοὶ καὶ εὐσεβεῖς οὐχ' οὕτως, ἀλλὰ μάλιστα ἐφωτίσθησαν περισσότερον, καὶ ἔβλεπον τὸν Κύριον εἰς τοὺς Οὐρανοὺς ἀνερχόμενον, ἕως οὗ τὸν ἐσκέπασεν ἡ νεφέλη ἀπὸ προσώπου αὐτῶν, καὶ δὲν τον ἔβλεπον. Οὕτως δν ὁ Οὐράνιος βασιλεὺς ἀνελήφθη ὅπου ἦν τὸ πρότερον· ὁ δὲ ἐπίγειος καὶ ὅλα τὰ πλήθη τῶν Χριστιανῶν μετὰ τοῦ Ἁγίου εὐχαριστοῦσαν μεγαλοφώνως τὴν ἄκραν τοῦ Θεοῦ συγκατάβασιν, κείμενοι πρηνεῖς ὥραν πολλὴν εἰς τὴν γῆν, καὶ βοῶντες μετὰ δακρύων ἀγαλλιάσεως ὅλοι τὸ Κύριε ἐλέησον· μετὰ ταῦτα, ἐγερθέντες ἐπροσκύνησαν τὸν Ἀρχιεπίσκοπον ὁ Βασιλεὺς καὶ ὅλοι οἱ Ἄρχοντες, καὶ τὸν ἐτιμοῦσαν πολλὰ καθὼς ἔπρεπε, γεραίροντες ὁμοῦ καὶ θαυμάζοντές τον ὡς Ἅγιον ἄνθρωπον.

Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἠρώτα ἕνας τὸ ἄλλον τους, ἐὰν ἔβλεπεν; ὁ δὲ ἔλεγεν, οὐδαμῶς· ὄθεν εἶπον ταῦτα πρὸς τὸν Ἐρβᾶν ὀλολύζοντες, οὐαί μας, τί νὰ γενοῦμεν Διδάσκαλε; πῶς νὰ πορευθοῦμεν ὁλότυφλοι; Ὁ δὲ Ἐρβᾶν ἠρώτα τοὺς ἄλλους, λέγωντας, ἀρά γε μόνον ἡμεῖς ἐτυφλώθημεν βλέποντες τὸν Θεὸν, ἢ ἔπαθάντο καὶ οἱ Χριστιανοι ὅσοι τὸν εἶδασι; Τότε τινὲς εὐσεβεῖς ὁποῦ ἤκουσαν τοὺς Ἰουδαίους, τοὺς ἀπεκρίθησαν λέγοντες· μὴ γένοιτο, ἡμεῖς οἱ Χριστιανοὶ βλέποντες τὸν Χριστὸν, ἐφωτίσθημεν μάλιστα ἀπὰ τὴν χάριν αὐτοῦ τὴν ἀνεκδιήγητον, καὶ βλέπομεν τώρα καλλίτερα· μόνον ἐσεῖς διὰ τὴν ἀπιστίαν σας ἐτυφλώθητε. Τότε ὁ Ἐρβᾶν χειραγωγηθεὶς ἀπὸ ἕνα Χριστιανὸν, ὑπῆγεν εἰς τὸν Ἀρχιερέα καὶ λέγει του· πᾶς ἄνθρωπος ὅταν ἰδῇ τὸν Θεὸν, λαμβάνει εὐεργεσίαν τινὰ ἀπὸ λόγου του, καὶ ἡμεῖς τὸν εἴδαμεν σήμερον, καὶ μᾶς ἐτύφλωσε· τοιαύτην εὐεργεσίαν δίδει εἰς ἐκείνους ὁποῦ εἰς αὐτὸν προσέρχονται; λοιπὸν αὐτὸς ὁ Χριστὸς δὲν ἔχει τοῦ Πατρός του τὴν ἀγαθότητα. Καὶ ὁ Ἅγιος· Θεὸς ἐκδικήσεων Κύριος, κατὰ τὰς βλασφημίας σας σᾶς ἀνταπέδωκε. Λέγει τον ὁ Ἑβραῖος· καὶ ἐὰν ἀποδίδει κακὸν ἀντὶ κακοῦ, οὐδεὶς ἔρχεται εἰς μετάνοιαν. Καὶ ὁ Ἅγιος, ὁ ἰατρὸς ὅταν κόψῃ τὸ σαπημένον μέλος, δὲν ἔχει κατάκρισιν. λοιπὸν διατὶ εἴδετε τὸν Κύριον μὲ ἀνάξια ὄμματα, ἐτυφλώθητε. Λέγει τον ὁ Ἐρβᾶν, ἀπὸ ὅσα ἠκούσαμεν, καὶ εἴδομεν εἰς ἑσένα, ἕνα μόνον λείπεται νὰ τελέσῃς, ἤγουν νὰ μᾶς φωτίσῃς τὰ ὄμματα, καὶ τότε νὰ μᾶς κάμῃς ὅλους Χριστιανούς· εἰ δὲ καὶ δὲν το κάμῃς, νὰ δώσῃς διὰ λόγου μας λόγον εἰς τὸν Θεὸν τὴν ὥραν τῆς κρίσεως· λέγει τον ὁ Ἅγιος βαπτισθῆτε πρότερον, καὶ τότε νὰ ἀναβλέψετε.

Καὶ ὁ Ἐρβᾶν, ἀμὴ ἂν μᾶς βαπτίσῃς καὶ ὕστερα νὰ μή μας φωτίσῃς, πῶς νὰ κάμωμεν; Καὶ ὁ Ἅγιος· ἕνας μόνον ἂς βαπτισθῇ, καὶ ἂν δὲν φωτισθῇ μὲ τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμά του, μὴ βαπτισθῇ δεύτερον ἕτερος. Ἤρεσεν οὖν οὗτος ὁ λόγος ὅλοις τοῖς Ἰουδαίοις, καὶ καθὼς ἐβάπτισεν ἕνα, εὐθέως ἤνοιξε τὰ ὄμματα, καὶ ἐφώναξε λέγωντας· ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι Θεὸς ἀληθέστατος, εἰς τὸν ὁποῖον πιστεύω καὶ ἐγὼ ὁ ἀνάξιος· ταῦτα καὶ οἱ ἄλλοι Ἑβραῖοι ἀκούσαντες, προσῆλθον ὅλοι μὲ πολλὴν προθυμίαν καὶ ἐβαπτίσθησαν· καὶ λαμβάνοντας τὴν ἐν Χσιστῷ σφραγίδα, κατετάχθηκαν μὲ τοὺς Ὀρθοδόξους Χριστιανοὺς, καὶ ἔγινεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστὸ χαρὰ μεγάλη καὶ ἀγαλλίασις· Ὁ δὲ δαίμων καὶ οἱ αὐτὸ συ-

νακόλουθοι ἐπήρασι πολλὴν ζημίαν καὶ θλῖψιν ἀπαραμύθητον. Βαπτισθεὶς δὲ καὶ ὁ Ἐρβᾶν, καὶ οἱ ἐπίλοιποι ἅπαντες, ἐφωτίσθησαν αὐτῶν τὰ ὄμματα, καὶ ἐδόξαζον μεγαλοφώνως τὸν Κύριον, καὶ ἔκαμναν ἱκανὴν μετάνοιαν εἰς τὰ πρότερα ἀνομήματα· ἐξόχως δὲ Ἐρβᾶν ὁ σοφώτατος ἔκλαιε πρὸς τὸν Δεσπότην Χριστὸν μὲ πολλὴν κατάνυξιν, καὶ δέρνωντας τὸ στῆθός του ἔλεγεν· οἴμοι τῷ ἄφρονι· εἰς τοὺς Οὐρανοὺς εἶναι ὁ Δεσπότης μας Ἰησοῦς Χριστὸς, τὸν ὁποῖον οἱ ἀχάριστοι Πατέρες ἐσταύρωσαν, καὶ ἡμεῖς οἱ ἀναίσθητοι ἐνομίζομεν, ὅτι εἰς τὸν ᾅδην εὑρίσκεται; Ὦ Δέσποτα πολυέλεε Κύριε Ἰησοῦ Χριστὲ Υἱὲ τοῦ Θεοῦ τῶ ζῶντος συγχώρησόν μοι διὰ τὸ μέγα σου ἔλεος, ὅσα ἐν ἀγνοίᾳ σοι ἥμαρτον. Αὐτὰ καὶ ἕτερα πλείονα λέγωντας καθ' ἑκάστην, ἐσέβετο πολλὰ τὸν Μακάριον Γρηγέντιον, καὶ τὸν ἐτίμα ὡς Θεοῦ Ἄγγελον· καὶ δὲν ἐδύνετο (ἀπὸ τὴν πολλὴν ἀγάπην, ὁποῦ τοῦ εἶχε) νὰ ξεχωρίσῃ ποσῶς ἀπὸ λόγου του· ὅθεν καὶ ὁ Βασιλεὺς ἠγάπα κατὰ πολλὰ τὸν Ἐρβᾶν, ὡς εὐπρεπέστατον καὶ λογιώτατον, καὶ ὡς υἱόν του πνευματικὸν, ὅτι αὐτὸς τὸν ἀνεδέχθη ἀπὸ τὴν ἱερὰν κολυμβήθραν τοῦ Ἁγίου Βαπτίσματος, ὀνομάζωντας αὐτὸν Λέοντα, καὶ τὸν ἔκαμεν ἕνα τῆς συγκλήτου, τιμήσας αὐτὸν μὲ τὸ τοῦ Πατρικίου ἀξίωμα. Οὐ μόνον δὲ εἰς αὐτὴν τὴν πόλιν Κεφρῶν ἐβαπτίσθησαν οἱ Ἰουδαῖοι, ἀλλὰ καὶ εἰς ὅλα τὰ κάστρη καὶ Πόλεις τῆς Ἐπαρχίας του, ἐπρόσταξεν ὁ εὐσεβέστατος, καὶ ἐβαπτίσθησαν ὅλαις ἡ συναγωγαῖς τῶν Ἑβραίων, ὥς τε ὁποῦ ἔγινεν ὁ ἀριθμὸς τῶν νεοφωτίστων Ἰουδαίων χιλιάδες πεντακόσιαις πέντε, τοὺς ὁποίους ἐπρόσταξαν ὁ Βασιλεὺς καὶ ὁ Ἅγιος, νὰ ἀνακατωθοῦσι μὲ τοὺς ἄλλους Χριστιανούς, καὶ ἔγραψαν νόμον, ὅταν ὑπανδρευθῆ τινὰς ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς νεοφωτίστους, νὰ μὴ λαμβάνῃ γυναῖκα ἀπὸ τὴν πατριάν του, ἀλλὰ ἀπὸ τοὺς ἄλλους Χριστιανοὺς τοὺς ἐξ ἐθνῶν· ὁμοίως καὶ ὅς τις ὑπανδρεύσῃ τὴν Θυγατέρατου, νὰ μὴ τολμήσῃ νὰ πέρνῃ γαμβρὸν ἀπὸ τοὺς ὁμοφύλους Ἑβραίους, ἀλλὰ ἀπὸ ξένους Χριστιανούς· καὶ ὅς τις παρέβῃ τὸν νόμον τοῦτον, νὰ κόπτουν τὴν κεφαλήν του, χωρὶς τινὸς συγχωρήσεως. Λοιπὸν εἰς ὀλίγους χρόνους μὲ ταύτην τὴν πάνσοφον μηχανὴν τοῦ εὐσεβεστάτου Βασιλέως, καὶ τοῦ Θεοπροβλήτου Ἀρχιερέως ἡ γενεὰ ὅλη τῶν Ἰουδαίων ἐσμίχθη, καὶ ἀνεκατώθη μὲ τοὺς Χριστιανὸς τόσον, ὁποῦ ἐλησμονήθη ὁλότελα. Οὕτως οὖν ἐφωτίσθη ὅλη ἡ Βασιλεία τῶν Ὁμηριτῶν, μὲ τοῦ Θεοῦ τὴν βοήθειαν· καὶ ἦτον χαρὰ μεγάλη καὶ ἀγαλλίασις εἰς τὰς Ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ, καὶ πανταχοῦ εἰρήνη καὶ ὁμόνοια, διάγοντες ὅ, τε Βασιλεὺς, καὶ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος ἐναρέτως, καὶ ἀμέμπτως πολιτευόμενοι, καὶ καθ' ἑκάστην ὁξολογοῦντες τὸν Κύριον μὲ ἀγρυπνίαις, καὶ ἄλλα ἔργα θεάρεστα· ἐξαιρέτως δὲ ἐπιμελοῦντο τὴν ἐλεημοσύνην ὑπὲρ πάσας τὰς ἀρετὰς ὡς θεομίμητον, βοηθοῦντες τῶν ὀρφανῶν καὶ χηράδων, καὶ τῶν ἄλλων πενήτων ἀφθονοπάροχα. Ἐξέταξε δὲ ὁ Χριστιανικώτατος Βασιλεὺς ὅλας τὰς ψήφους καὶ ἀποφάσεις, ὁποῦ ἔγραψε πρότερον, καὶ ἀνακρίνας αὐτὰς, τὰς μὲν δικαίας ὑπέγραψε, τὰς δὲ ἀδίκους ἀκύρους ἐποίησεν, ἤγουν ὅσας ἔτυχε καὶ ἔκαμεν ἄδικα ἀπὸ ἀπροσεξίαν, ἢ καὶ ἀπὸ διαβολὰς κακῶν ἀνθρώπων· ἔβαλε δὲ καὶ τοὺς Μεγιστάνας καὶ Ἄρχοντας, καὶ τοῦ ἔγραψαν ἀσφαλείας ἰδιόχειρα, νὰ μὴν ἀδικήσουν τινὰ πτωχὸν πώποτε, οὔτε νὰ κάμουν ἄδικον κρίσιν, νὰ καταδικάσουν ἀνεύθυνον ἄδικα, ἢ νὰ δικαιώσουν ὑπεύθυνον. Ἐπάνω εἰς ὅλα ταῦτα ἔγραψε νόμους διαφόρους καὶ δόγματα, καὶ ὅσοι ἤθελαν παρέβῃ τὰ προστάγματα τῆς Βασιλείας του, τοὺς ἔκοπτε μὲ τὸ ξίφος, ἢ τοὺς ἐβύθιζεν εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ δὲν ἐσυγχώρα τινὰ, οὔτε πτωχὸν, οὔτε Ἄρχοντα, διὰ νὰ φυλάξῃ τὸν Νόμον τοῦ Κυρίου ἀπαρασάλευτα· καὶ ποτέ του δὲν ἔκαμε τίποτας εἰς καμμίαν ὑπόθεσιν, χωρὶς νὰ βάλῃ μεσίτην τὸν Ἅγιον, νὰ ἐρωτήσῃ τὸν Κύριον, καὶ εἴτι τὸν ἤθελε προστάξῃ ὁ Κύριος, ἐτέλει ἀπαρασάλευτα. Ὅθεν ὅλα τῆς Βασιλείας του ἤρχοντο εὐτυχισμένα, καὶ δὲν τοῦ ἤρχετο κανένα ἐναντίον, ἐπειδὴ ἔκαμνεν ὅσα τοῦ Θεοῦ ἀρέσασιν. Βασιλεύσας

εὖν μακαρίως ὁ Τρισμακάριος, χρόνους τριάκοντα, ἀπῆλθεν εἰς τὰ Οὐράνια μὲ καλὴν μετάνοιαν· ὅτι ὁ Ἅγιος τοῦ ἐπροφήτευσε τὴν ἡμέραν τῆς αὐτοῦ μεταστάσεως, καὶ ἡτοιμάσθη ὡς ἔπρεπε καὶ ἐτελεύτησεν ὁσιώτατα, καὶ τὸν ἐνταφίασαν ἐντίμως καὶ εὐλαβῶς εἰς αὐτὴν τὴν Βασιλεύουσαν Πόλιν Κεφρῶν τῶν Ὁμηριτῶν· ὁ δὲ Υἱὸς αὐτοῦ, ὀνόματι Ἐρδιδος ἐπῆρε τὸ βασίλειον, καὶ ὑποτάσσετο καὶ αὐτὸς ὁμοίως ὡς ὁ Πατὴρ αὐτοῦ εἰς τὸν Ἅγιον Γρηγέντιον· ὁ ὁποίος ἐποίμανε τὸ ποίμνιον τοῦ Χριστοῦ καλὰ καὶ θεάρεστα, τελείσας πολλὰ σημεῖα καὶ τέρατα, οὐ μόνον εἰς τὴν ζωήν του, ἀλλὰ καὶ ὕστερα μετὰ τὴν ὁσίαν αὐτοῦ μετάστασιν· ἥτις ἔγινε τῇ κθ'. Δεκεμβρίου Μηνὸς, ὀλίγον καιρὸν ὕστερα ἀπὸ τοῦ Βασιλέως τὴν κοίμησιν, καὶ τὸν ἐνταφίασαν εἰς τὸ κοιμητήριον τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας· καὶ τόσοι Ἀρχιερεῖς, Ἱερεῖς, Διάκονοι, καὶ Μοναχοὶ ἐσυνάχθησαν εἰς τὴν Ἁγίαν αὐτοῦ ἐνταφίασιν, ὁποῦ δὲν τους ἐχώρεσεν ἡ Μητρόπολις· καὶ ὅλοι ἐθρηνοῦσαν πικρῶς ὀδυρόμενοι τοιοῦτου φιλανθρώπου Ποιμένος ὑστέρησιν· ὅτι εἰς ὅλους ἦτον Πατὴρ Φιλόστοργος καὶ φιλότεκνος, μεσιτεύωντας εἰς τὸν φιλάνθρωπον Θεὸν, καὶ παρακαλῶντας εὐσυμπαθήτως διὰ τὸ ποίμνιον, καὶ διὰ τὰς θεαρέστους ἱκεσίας αὐτοῦ, τοὺς ἐσυγχώρα τὰ πταίσματα, ὡς ἐλεήμων καὶ φιλάνθρωπος· ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν· Ὦ ἡ δόξα, καὶ τὸ κράτος, τιμὴ, καὶ προσκύνησις, νῦν, καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΙΑΝΟΥΑΡΙΩ Β'.

Τοῦ ἐν Ἁγίοις Πατρὸς Ἡμῶν.

ΣΙΛΒΕΣΤΡΟΥ.

ΠΑΠΑ ΡΩΜΗΣ.

Οἱ μὲν Ἅγιοι καὶ θεῖοι Ἀπόστολοι περιελθόντες εἰς ὅλην τὴν οἰκουμένην, ἐκήρυξαν τὸ σωτήριον Εὐαγγέλιον, καὶ πολλοὺς ἐπέστρεψαν ἀπὸ τὴν πλάνην εἰς τὴν εὐσέβειαν· ἀμὴ δὲν εἶχασιν οἱ χριστιανοὶ τινὰ παῤῥησίαν, ἕως ὁποῦ ἐβασίλευσεν ὁ μέγας Κωνσταντῖνος ὁ ἀοίδιμος καὶ ἰσαπόστολος· ὁ ὁποῖος ἐνεκεντρίσθη μὲ θείαν πρόνοιαν ἀπὸ ἀγρίαν ἐλαΐαν εἰς εὔκαρπον, τὴν ὁποῖον ὡδήγησε πρὸς τὴν ἀλήθειαν, καὶ τὸν ἐβάπτισεν ὁ Θεοφόρος καὶ θαυμάσιος Σίλβεστρος· καὶ τοῦτο μόνον ἔφθανε πρὸς εὐφημίαν αὐτοῦ καὶ ἔπαινον. ἀλλ' ἐπειδὴ ὅλαις του αἱ πράξεις εἶναι ἐπαινεταῖς καὶ θεάρεσταις, δὲν εἶναι πρέπον νὰ σκνεύσωμεν, ἀφήνοντες ἄγραπτον τοιαύτην γλυκυτάτην διήγησιν, ἀλλὰ νὰ τὴν ἱστορίσωμεν εἰς εὐφροσύνην τῶν φιλαρέτων καὶ ὄφελος· ὅτι κατὰ τὸν σοφὸν Σολομῶντα, ἐγκωμιαζομένου δικαίου, λαοὶ εὐφρανθήσονται· ἂς εἰποῦμεν οὖν ὅσα ηὕραμεν γεγραμμένα δι' αὐτὸν εἰς ἕνα παλαιὸν σύγγραμμα, τὸ ὁποῖον δὲν ἔλεγε διὰ τοὺς γονεῖς αὐτοῦ τίνες ἦσαν, δι' αὐτὸ καὶ ἡμεῖς περὶ τούτου δὲν ἀναφέραμεν, εἰμὴ μόνον ὅσα ηὕραμεν.

Οὗτος ὁ μακάριος Σίλβεστρος ἦτον ἀπ' αὐτὴν τὴν μεγαλόπολιν Ῥώμην τὴν ζηλω-

τὴν καὶ περίφημον, μαθητὴς ἑνὸς Ἱερομονάχου καὶ κληρικοῦ τῆς αὐτῆς Μητροπόλεως, ὅς τις ἐκαλεῖτο Κυρίων, ἄνθρωπος θεοφιλής, σοφός, καὶ εἰς τὴν πίστιν ὀρθόδοξος· ἀπὸ τὸν ὁποῖον διδαχθεὶς ὁ Σίλβεστρος, ἐφύλαττε τὰ ὀρθὰ τῆς πίστεως ἡμῶν δόγματα, καὶ μιμούμενος τὰς ἀρετὰς τοῦ διδασκάλου του, ἐπρόκοπτε καθ' ἑκάστην εἰς τὴν εὐσέβειαν, κηρύττωντας τὴν ἀλήθειαν, καὶ μὴ βάνωντας εἰς τὸν νοῦν τε τὸν φόβον τῶν Ἑλλήνων ὁλότελα. Ἦτον δὲ καὶ καταπολλὰ φιλόξενος, καὶ ὑποδέχετο ὅσους ξένους ἔβλεπε καὶ ἤρχουνταν ἀπὸ ἄλλους τόπους, καὶ βάνων τράπεζαν ἔπλυνε τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ τοὺς ἐφίλευε πλούσια. Ἀνάμεσον δὲ εἰς τὲς ἄλλες ξένους ἔτυχε καὶ ἕνας ἐνάρετος Ἱερομόναχος, ὀνόματι Τιμόθεος, ὅς τις ἦλθεν ἀπὸ τὴν Ἀντιόχειαν, καὶ ἐκήρυττε τὸν Χριστὸν πανταχοῦ ὡς Ἀπόστολος· ὁ δὲ Θεῖος Σίλβεστρος δὲν ἐθεωρίασεν ὡς οἱ ἄλλοι Χριστιανοί, νὰ ὑποδεχθῇ τοῦ Εὐαγγελίου τὸν Κήρυκα, ἀλλὰ τὸν ὑποδέχθη χαίρωντας, καὶ φιλοτίμως τὸν ἐξένιζεν ἕνα χρόνον, ὁποῦ ἔμεινεν ἐκεῖ κηρύττωντας εἰς ἔλην τὴν Ῥώμην τὸ ἔνθεον Εὐαγγέλιον, καὶ πολλοὺς ἐπέστρεψεν εἰς θεοσέβειαν· καὶ διὰ τοῦτο οἱ ἀσεβεῖς τὸν ἐφυλάκωσαν, καὶ πολὺν καιρὸν τὸν ἐβασάνιζαν δυνατὰ μὲ διάφορα κολαστήρια, καὶ ὕστερα τὸν ἀπεκεφάλισαν. Ὁ δὲ Σίλβεστρος ὑπῆγε νύκτα βαθέαν, καὶ ἐπῆρε τὸ ἅγιον αὐτοῦ λείψανον, καὶ τὸ ἔκρυψεν εἰς τὸν οἰκόν του ἕως τινὰς ἡμέρας, ὁποῦ ἔδωκε μία γυνὴ πλουσία πολλὰ ἀργύρια τοῦ Ἁγίου Μιλτιάδου, ὁποῦ ἦτον ἐκεῖ Ἀρχιεπίσκοπος, καὶ τοῦ ἔκτισαν Ἐκκλησίαν, καὶ τὸ ἔβαλαν ἐκεῖ εὐλαβῶς καὶ ἐντίμως ὡς ἔπρεπε, καὶ ἔκαμεν ἀγρυπνίαν ὁλονύκτιον μὲ ὅλους τοὺς κληρικοὺς καὶ τὸν Σίλβεστρον· τὸν ὁποῖον ἐπρόσταξεν ὁ Ἔπαρχος ὕστερα, καὶ τὸν ἤφεραν δέσμιον, καὶ τὸν ἐφοβέρισε λέγωντας· κάμε νὰ μοῦ φέρῃς τὰ χρήματα, ὁπὲ σοῦ ἀφῆκεν ὁ Τιμόθεος· καὶ νὰ θυσιάσῃς τοὺς θεούς, ἢ σὲ θανατώνω μὲ πικρὰ κολαστήρια. Ὁ δὲ Ἅγιος προβλέπωντας ἀπὸ Πνεῦμα Ἅγιον τὸν ταχύτατον θάνατον τοῦ Ἐπάρχου, τοῦ ἔδωκεν εὐαγγελικὴν ἀπόκρισιν λέγωντας· ταύτῃ τῇ νυκτὶ τὴν ψυχήν σου ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ· ἤγουν αὐτὴν τὴν νύκτα μέλλει νὰ ξεψυχήσῃς διὰ νὰ λάβῃς τὴν ἀμοιβήν, ὁποῦ ἐφόνευσες τὸν δίκαιον ἄδικα. Τότε θυμωθεὶς ὁ Ἔπαρχος, προστάσσει νὰ φυλακώσουν τὸν Ἅγιον μὲ βαρέαν ἅλυσον· τούτου γενομένου, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκόν του ὁ Ἔπαρχος, καὶ καθὼς ἔτρωγεν ὀψάριον, ἐκάθισεν εἰς τὸν λαιμόν του ἕνα κόκκαλον, καὶ οὔτε ἰατροί, οὔτε οἱ ἀδύνατοί του θεοὶ ἐδυνήθησαν νὰ τὸν θεραπεύσουν, ἀλλὰ ἐβασανίζετο ἀπὸ τὴν ὥραν τοῦ γεύματος ἕως τὸ μεσόνυκτον, καὶ τότε κακῶς ὁ κακὸς ἐξέψυξε, καθὼς ὁ Ἅγιος ἐπροφήτευσε. Τότε οἱ μὲν εὐσεβεῖς εὐφράνθησαν, οἱ δὲ ἀσεβεῖς ἐφοβήθησαν, νὰ μὴ πάθωσι καὶ αὐτοὶ τὰ ὅμοια· ἔθεν εὐγαλον ἀπὸ τὴν φυλακὴν τὸν Ἅγιον, καὶ πίπτοντες εἰς τὲς πόδας τε, ἐδέοντο νὰ μήτους ὀργισθῇ εἰς τὴν ἀτιμίαν ὁποῦ τοῦ ἔκαμαν. Τόσην χάριν εἶχεν ἀπὸ τὸν Θεὸν ὁ Σίλβεστρος, ὁποῦ οὐ μόνον οἱ εὐσεβεῖς, ἀλλὰ καὶ οἱ Ἕλληνες τὸν ἀγαποῦσαν διὰ τὴν ἀρετήν του, καὶ τὸν εἶχασιν εἰς εὐλάβειαν.

Ὅταν δὲ ἔγινε χρόνων τριάκοντα, τὸν ἐχειροτόνησεν ὁ ἄνωθεν Ἀρχιερεὺς Ἱεροδιάκονον, ὅς τις ἦτον ταπεινὸς καὶ καλόγνωμος, καὶ καθολικὰ ἐστολισμένος μὲ ἤθη οὐράνια· οὐ μόνον δὲ εἰς τὰς πράξεις, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ εἶδος τῆς θεωρίας ἦτον ὡς Ἄγγελος, καὶ εἰς ὅλα του τὰ κατορθώματα τέλειος, καὶ ἔλαμπεν ὡς πυρσὸς εἰς τὸ σκότος, ἐπιστρέφων πολλοὺς ἀπίστους εἰς τὴν εὐσέβειαν· ὅθεν μετὰ τὴν κοίμησιν τοῦ Ἁγίου Μιλτιάδου, ἐσυνάχθησαν ὅλοι οἱ εὐσεβεῖς, παρακαλοῦντες τὸν Σίλβεστρον, νὰ τὸν ψηφίσουν Ἀρχιεπίσκοπον τῆς Πόλεως· ὅς τις διὰ ταπεινοφροσύνην καὶ μετριότητα ἔλεγεν, ὅτι διὰ τὸ νέον τῆς ἡλικίας, καὶ ἄλλας αἰτίας, δὲν ἦτον διὰ τὴν Ἀρχιερωσύνην ἄξιος· ἀλλὰ ὅσον ἐκεῖνος ἐπροφασίζετο, τόσον αὐτοὶ τὸν ἐποθοῦσαν, καὶ στανικῶς τὸν ἐχειροτόνησαν, καὶ ἐτέθη ἡ Πόλις εἰς τὸ ὄρος, κατὰ τὸ Ἱερὸν Εὐαγγέλιον, καὶ ὁ λύχνος εἰς ὑψηλὸν τόπον, διὰ νὰ φωτίζωνται ἅπαντες. Καθὼς οὖν ἔγινε τοῦ Κορυφαίου Πέτρου εἰς τὸν θρόνον διάδοχος, οὕτως ἐσπούδαζε, νὰ μιμᾶται τὸν ζῆλον ἐκείνου καὶ τὴν θερμότητα, ποιμαίνων τὰ λογικὰ πρόβατα εἰς νομὰς σωτηριώδεις, ἤγουν εἰς τὰς ἐντολὰς τοῦ Κυρίου, νὰ φυλάγουν τῆς Ἐκκλησίας τὰ ὀρθὰ καὶ ἅγια δόγματα. Οὗτος ὁ Μακάριος ἔγραψε διαφόρους νόμους πρῶτος ἀπὸ τοὺς ἄλλους Ἀρχιερεῖς, προστάσσωντας, νὰ μὴ κάμνεν οἱ Κληρικοὶ καὶ ὅλοι οἱ Ἐκκλησιαστικοὶ τινὰ πραγματείαν ὁλότελα, ἀλλὰ μόνον εἰς ταῖς προσευχαῖς νὰ σχολάζωσι, νὰ μὴ νηστεύουν τὰ σάββατα ὅλα τοῦ χρόνου, καθὼς κάμνουν εἰς ἐκεῖνα τὰ Ἑσπέρια μέρη, ἀλλὰ μόνον τὸ Ἅγιον καὶ μέγα Σάββατον, ὁποῦ ἦτον εἰς τὸν Τάφον ὁ Κύριος· οὗτος καὶ τὰς ἡμέρας ἐμετωνόμασεν, ὁποῦ οἱ Ῥωμαῖοι ἐκαλοῦσαν τὴν α'. τοῦ Ἡλίου, Σελήνης τὴν β'. τὴν γ'. Ἄρεως, τὴν δ'. Ἑρμοῦ, τὴν ε'. Διὸς, τὴν ς'. Ἀφροδίτης, καὶ Κρόνου τὸ σάββατον· καὶ οὗτος ἐπωνόμασε τὴν πρώτην Κυριακήν, διὰ τὴν ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου μας, καὶ τὰς λοιπὰς ἡμέρας ἀφῆκε καθὼς εἰς τὴν παλαιὰν ὀνομάζονται. Ἦτον δὲ ἐκεῖ εἰς τὴν Ῥώμην, εἰς τὸ ὄρος, ὁποῦ ὀνομάζουν Ταρπήϊον, ὅπου ἔκτισαν τὸ Καπιτώλιον, ἕνα βαθύτατον σπήλαιον, εἰς τὸ ὁποῖον ἐκατοίκα εἷς δράκων μέγας καὶ φοβερώτατος, καὶ τοῦ ἔδιδαν τροφὰς κάθε μῆνα· τὰς ὁποίας τοῦ ὑπήγεναν κάτω τινὲς μάντεις καὶ γόητες ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες, ἔπειτα ὑπέστρεφον ὀπισθοφανῶς λέγοντες δαιμονικὰ λόγια, καὶ μερικὰς ἡμέρας ἤρχετο ἕως τὴν εἴσοδον τοῦ σπηλαίου ὁ δράκων, ἀμὴ ἔξω τελείως δὲν εὔγενε, καὶ πάλιν ἀπὸ τὴν πνοήντου ἐφθείρετο ὁ ἀέρας, καὶ ἐγίνετο θανατικὸν εἰς τὴν Πόλιν ἀπὸ τὴν βρῶμάν του, καὶ ἀπέθαιναν τὰ μικρὰ παιδία περισσότερον. Οἱ γὲν Ἕλληνες εἶπον πρὸς τὸν Ἅγιον· κατέβα εἰς τὸ σπήλαιον, κάμε τὸν δράκοντα μὲ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ σου, νὰ μὴν ἀναβαίνῃ ἐπάνω, νὰ θανατώνωνται οἱ ἄνθρωποι, καὶ τότε νὰ πιστεύσωμεν εἰς τὸν Θεόν σου ὡς παντοδύναμον. Ὁ δὲ Ἅγιος ἐσύναξεν ὅλες τοὺς πιστοὺς ἱερωμένους καὶ λαϊκούς, καὶ ἐνήστευσαν ἡμέρας τρεῖς προσευχόμενοι, καὶ δεόμενοι τοῦ Θεοῦ, νὰ δείξῃ τὰ θαυμάσιά του, διὰ νὰ δοξασθῇ τὸ πανάγιον αὐτοῦ καὶ σωτήριον ὄνομα· καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρα φαίνεται εἰς τὸ ὄνειρον ὁ Ἅγιος Πέτρος ὁ Ἀπόστολος, καὶ λέγει πρὸς Σίλβεστρον· ἔπαρε τὸν Θεόδωρον καὶ Διονύσιον τὲς Ἱερεῖς, καὶ Ὀνωράτον καὶ Ῥωμανὸν τοὺς Διακόνους, νὰ λειτυργήσετε εἰς τὴν θύραν τοῦ σπηλαίου, καὶ τότε μετὰ τὴν Θείαν μυσταγωγίαν ἔπαρε μίαν δυνατὴν ἅλυσον, καὶ κατέβα εἰς τὴν φωλεὰν τοῦ δράκοντος, ἕως νὰ εὕρῃς μίαν σιδηρᾶν πόρταν, τὴν ὁποίαν σφάλισε καλὰ, καὶ πέρασε εἰς τὰ σιδηρᾶ κερκέλλια τὴν ἅλυσον, δέσετην, ἐπικαλούμενος τὸ ὄνομα τοῦ Δεσπότου Χριστοῦ, ταῦτα λέγωντας, αὕτη ἡ πύλη νὰ μὴν ἀνοίξῃ ἕως τὴν φρικτὴν ἡμέραν τῆς Κρίσεως. Ταῦτα τελέσας ὁ Θεῖος Σίλβεστρος, ἐλυτρώθη ἡ Πόλις ἔλη ἀπὸ τὸν θάνατον· ὅθεν οἱ πρώην λατρευταὶ τῶν δαιμόνων, μύσται τῆς Ἁγίας Τριάδος ἐγένοντο· ὅτι πολλοὶ Ἕλληνες ἐβαπτίσθησαν, οὐ μόνον ἀπὸ τοὺς ἄλλους, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ ὁποῦ ὑπηρετοῦσαν τὸν δράκοντα.

Ἐκείνας τὰς ἡμέρας ἐπῆρε τὴν βασιλείαν ὁ μέγας Κωνσταντῖνος, ὅς τις ἦτον ἀκόμη εἰς τὴν πλάνην τῶν Ἑλλήνων, προσκυνῶντας τὰ Εἴδωλα· καὶ καθεζόμενος εἰς τὴν Ῥώμην ἔγραψε καὶ αὐτὸς δόγματα, ὡς καὶ τοὺς πρώην Βασιλεῖς, νὰ κολάζωνται οἱ Χριστιανοὶ μὲ διάφορα παιδευτήρια, ὅσοι δὲν στέρξουν νὰ θυσιάσωσι· τότε γοῦν δίδωντας τόπον τῆς ὀργῆς ὁ Σίλβεστρος, ἀνεχώρησεν εἰς τὸ ὄρος, καὶ ἐκρύπτετο, ὄχι διὰ φόβον θανάτου, ἀλλὰ διὰ νὰ φυλάξῃ τὸ ποίμνιον. Ὁ δὲ ἐλεήμων Θεὸς καὶ πανάγαθος, ὁποῦ πραγματεύεται τὴν σωτηρίαν ἑκάστου ὡς συμπαθέστατος, ἀπέστειλεν εἰς τὸν βασιλέα πληγὴν ἀνιάτρευτον, καὶ ἔγινεν ἀπὸ τὲς πόδας ἕως τὴν κεφαλὴν λωβὸς, καὶ ἐλεπρώθη ὅλον τὸ σῶμά του· καὶ συναχθέντες ὅλοι οἱ Ἰατροὶ οὐ μόνον τῆς Πόλεως, ἀλλὰ καὶ ξένοι ἀμέτρητοι, δὲν ἐδυνήθησαν νὰ τοῦ κάμουν τινὰ ὠφέλειαν. Οἱ δὲ Ἱερεῖς τῆ Διὸς ἀπὸ τὸ Καπιτώλιον ὡς θέλιοι τὸν ἐσυμβούλευσαν νὰ συνάξῃ παιδία μικρὰ νὰ τὰ σφάξῃ, νὰ λουσθῇ μὲ τὸ ζεστὸν αἷμα, καὶ οὕτω νὰ λάβῃ τὴν ἴασιν. Ἔστειλεν οὖν ὁ Βασιλεὺς

στρατιώτας, καὶ ἐσύναξαν τὰ βρέφη τῆς Πόλεως, καὶ τὰ ἤφεραν εἰς τὸ Καπιτώλιον. Καὶ ὅταν ἐχάνοντο ἕτοιμοι οἱ φονεῖς ὁποῦ ἔμελλον νὰ τὰ σφάξουν, εὐγῆκεν ὁ Βασιλεὺς ἀπὸ τὸ Παλάτιον, καὶ βλέπει τὰς Μητέρας αὐτῶν, ὁποῦ ἔκλαιον πικρῶς ὁλολύζουσαι, ἔδερναν τὰ στήθη, ἐξέσχιζαν τὰς σάρκας, καὶ ἀνεσποῦσαν τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς ἐλεεινῶς, καὶ πικρῶς φωνάζουσαι· καὶ ἐρωτήσας ὁ Βασιλεὺς τοὺς παρεστῶτας, τὴν αἰτίαν τοσαύτης θλίψεως, ἀπεκρίθησαν, ὅτι ἦσαν αἱ Μητέρες τῶν παιδίων, ὁποῦ ἐπρόσταξε νὰ σφάξωσιν. Τότε ὁ Βασιλεὺς ταῖς ἐλυπήθη λέγωντας· κάλλιον νὰ ταλαιπωροῦμαι ἐγὼ ἀπὸ τὴν ἀσθένειαν, πάρεξ νὰ φονεύσω ἄδικα τόσα παιδία ἀνεύθυνα, νὰ φλογίζωνται τὰ σπλάγχνα τῶν Μητέρων αὐτῶν ἀκατάπαυστα. Ταῦτα καλῶς συννοούμενος, ἐπρόσταξε νὰ δώσουν ὀπίσω τὰ παιδία, καὶ χαρίσματα πάσης γυναικὸς τόσα ἀργύρια, διὰ τὴν λύπην ὁποῦ ἐπήρασιν· ἔθεν ἔστρεψαν τὰ θάκρυά τους εἰς ἀγαλλίασιν. Ἰδὼν οὖν ὁ ἐλεήμων Θεὸς τὴν πολλὴν τοῦ Βασιλέως συμπάθειαν, τοῦ ἀνταπέδωκε διπλὴν σωτηρίαν ὡς πλουσιέδωρος· καὶ καθὼς ἐκοιμᾶτο, εἶδε δύο ἀνθρώπους εἰς τὸ ὄνειρόν του, καὶ εἶπον αὐτῷ· ἡμεῖς εἴμεσθεν Πέτρος καὶ Παῦλος τοῦ Δεσπότου Χριστοῦ Ἀπόστολοι, ὅς τις μᾶς ἔστειλε νὰ ἰατρεύσωμεν τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμά σου, νὰ σοῦ δώσωμεν καὶ ζωὴν αἰώνιον, διατὶ ἐλυπήθης τὰ βρέφη, καὶ δὲν τὰ ἐφόνευσες· προσκάλεσε γοῦν τὸν Ἐπίσκοπον Σίλβεστρον, ὅς τις εἶναι κρυμμένος εἰς τὸ ὄρος διὰ τὸν φόβον σου, καὶ αὐτὸς σοῦ θέλει δείξει κολυμβήθραν, νὰ καθαρισθῇς ἀπὸ τοὺς μολυσμοὺς τῆς ψυχῆς, καὶ ἀπὸ τὴν σωματικὴν ἀσθένειαν. Ἐξυπνήσας δὲ ὁ Βασιλεὺς ἐθαυμάζετο τὸ ὅραμα· καὶ ὅταν ἦλθεν ὁ Πρωτοϊατρός, τὸ πρωΐ, νὰ τοῦ βάλῃ βότανα κατὰ τὴν συνήθειαν, τὸν ἐδίωξε λέγωντας, δὲν θέλω πλέον νὰ χρειασθῶ ἀνθρωπίνην βοήθειαν· οὕτως εἶπε, καὶ στέλλει εὐθὺς ἀνθρώπους ἐντίμους, νὰ φέρουν εὐλαβῶς καὶ σεβασμίως τὸν Σίλβεστρον, τὸν ὁποῖον ἐπροϋπήντησεν ἀσπασίως ὁ Βασιλεύς, καὶ τὸν ἠρώτησεν ἐὰν ἦσαν Θεοὶ ὁ Πέτρος καὶ Παῦλος, ὁποῦ τοῦ ἐφάνησαν εἰς τὸ ὅραμα; Λέγει τον ὁ Ἅγιος· ἕνας εἶναι ὁ Θεὸς ὁποῦ ἔκτισεν ὅλον τὸν Κόσμον, τοῦ ὁποίου εἶναι ὑπηρέται καὶ Διάκονοι ὁ Πέτρος καὶ Παῦλος, οἵ τινες ἐκήρυξαν πανταχοῦ τοῦ Χριστοῦ τὸ ὄνομα, διὰ τὸν ὁποῖον ἐτελειώθησαν ἐδῶ εἰς τὴν Ῥώμην ἀπὸ τὸν μιαρὸν Νέρωνα· τότε περιχαρὴς ὁ Βασιλεὺς γενόμενος, τὸν ἐπαρεκάλεσε, νὰ τοῦ φέρῃ τὴν εἰκόνα τους, νὰ βεβαιωθῇ, ἐὰν ἦσαν αὐτοί, ὁποῦ τοῦ ἐφάνησαν εἰς τὸ ὄνειρον· καὶ φέρνωντάς τος ὁ Διάκονος, τοὺς ἐγνώρισεν ὁ Βασιλεύς, καὶ ἐβόησεν, ἐκεῖνοι εἶναι κατὰ ἀλήθειαν· καὶ δεῖξέ μου τὴν κολυμβήθραν, ὁποῦ μοῦ εἶπασι πῶς καθαρίζει τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμά μς. Λέγει τον ὁ Ἅγιος· πρῶτον πρέπει νὰ ὁμολογήσῃς τὸν Χριστὸν Θεὸν ἀληθινόν, καὶ τότε νὰ ἀξιωθῇς τοῦ Ἁγίου Βαπτίσματος. Καὶ ὁ Βασιλεὺς· ἐὰν δὲν ἐπίστευον εἰς τὸν Χριστόν, δὲν σε ἐπροσκάλουν μὲ τόσην εὐλάβειαν. Καὶ ὁ Ἅγιος· νήστευσον μίαν Ἑβδομάδα, εὔγαλε τὰ βασιλικὰ φορέματα, καὶ ἐνδύσου σάκκον τρίχινον, εἴσελθε εἰς τὸν κοιτῶνά σου, πέσε κατὰ γῆς ἀσκεπὴς, προσεύχου μὲ τὰ θάκρυα, δεόμενος τοῦ Δεσπότου Χριστοῦ, νὰ συγχωρήσῃ τὰς ἁμαρτίας σου, καὶ πρόσταξον νὰ σφαλίσουν ὅλους τοὺς βωμοὺς, νὰ μὴ θυσιάσῃ τινὰς Εἴδωλα· τοὺς ἐξωρισμένους καὶ φυλακωμένους Χριστιανοὺς ἐλευθέρωσον, τοὺς πτωχοὺς πλουσίως ἐλέησον, καὶ ἑτέρας ἀγαθοεργίας τέλεσον, διὰ νὰ σοῦ δεχθῇ ὁ Θεὸς τὴν μετάνοιαν, νὰ σὲ ἀξιώσῃ τοῦ Ἁγίου Βαπτίσματος.

Ὁ μὲν οὖν Βασιλεὺς ἔταξε νὰ κάμῃ ὅλα ταῦτα ἀπαρασάλευτα. Ὁ δὲ Ἅγιος ἔβαλε τὴν χεῖρα εἰς τὴν κεφαλήν του, καὶ λέγωντας τὴν εὐχὴν, τὸν ἔκαμε κατηχούμενον· καὶ προστάσσει ὅλους τοὺς Χριστιανοὺς Λαϊκούς, Ἱερεῖς καὶ Μονάζοντας, νὰ νηστεύσουν ὅλοι ὡς τοὺς Νινευΐτας, νὰ μὴ φάγουν ἕως τὸ Σάββατον, παρακαλοῦντες τὸν Κύριον, νὰ παύσῃ ἡ Εἰδωλολατρεία, καὶ ὁ διωγμὸς τῆς Ἐκκλησίας, νὰ γένῃ πανταχοῦ εἰρήνη ἀτάραχος, καὶ τὴν ἑβδόμην ἡμέραν ὑπῆγεν εἰς τὸν βασιλέα ὁ Ἅγιος, καὶ τὸν ἐδίδαξεν ὅλον τὸ μυστήριον τῆς θείας οἰκονομίας πληρέστατα· καὶ τότε ἡτοίμασε τὴν κολυμβήθραν λέγωντας· αὐτὴ εἶναι, ὁποῦ σοῦ ἔδειξαν οἱ Ἀπόστολοι, καὶ ἁγιάζεται τὸ ὕδωρ μὲ τὴν ἐπίκλησιν τῆς Ζωοποιοῦ Τριάδος, καὶ γίνεται ψυχῶν καθαρτήριον, τὸ ὁποῖον σοῦ θέλει γένει καὶ ἴασις τῆς ἀσθενείας σου, καθὼς ἐκεῖνοι σοῦ ἔταξαν· εἴσελθε γοῦν εἰς τοῦτον τὸν θεῖον λουτῆρα, νὰ καθαρισθοῦν ὅλα σου τὰ πταίσματα, καὶ τῆς σαρκὸς τὰ λωβήματα. Τότε ὁ Βασιλεὺς μετὰ πίστεως ἐγδύθη ὅλα του τὰ ῥοῦχα μὲ τὸ ὑποκάμισον, θεατρίσας τὴν ὕβριν τῆς σαρκὸς, καὶ χρισθεὶς μὲ τὸ Ἅγιον μύρον, εἰσέβη εἰς τὴν κολυμβήθραν ὁλόγυμνος. Ὁ δὲ Ἅγιος ἔβαλε τὴν δεξιὰν εἰς τὴν κεφαλήν του, καὶ τὴν ἔκλινε τρεῖς φοραῖς, καὶ ἐβούτηξεν εἰς τὸ νερόν, τὸ ὄνομα τῆς Ἁγίας Τριάδος ἐπικαλούμενος. Τότε ἦλθε φῶς οὐράνιον λαμπρότερον ἀπὸ τὸν Ἥλιον, καὶ ἔλαμψεν ὅλον τὸ σπῆτι θαυμασιώτατα. καὶ εὐγένωντας ἀπὸ τὴν κολυμβήθραν ὁ Βασιλεὺς, εὑρέθη ὅλως ὑγιὴς, καὶ δὲν ἔμεινε κανένα σημάδι πληγῆς ἀπάνω του, ἀλλὰ ἔπεσεν εἰς τὸ νερὸν ὅλη του ἡ λώβα ὡς λεπίδες ὀψαρίων· καὶ αὐτὸς εὑρέθη ὁλόγερος καὶ ἐνδυθεὶς ἄσπρην στολὴν ἐμφώτιον, ἠγάλλετο δοξάζων τὸν Κύριον καὶ ἔλεγεν, ὅτι ὅταν ἤτον εἰς τὸ νερὸν ἠσθάνετο χεῖρα καὶ τοῦ ἔγγιζεν, ἤτις ἦτον ἡ θεία δύναμις. Τότε χρισθεὶς μύρον Ἅγιον, ἐκοινώνησε τὰ θεῖα μυστήρια, καὶ πορευθεὶς παρευθὺς εἰς τὸ παλάτιον ἔγραψε Νόμον, νὰ μὴ τολμήσῃ τινὰς νὰ βλασφημήσῃ τὸν Χριστόν, ἢ νὰ πειράξῃ Χριστιανὸν ὁλότελα· ὁ δὲ παραβάτης νὰ παιδεύεται φοβερά, καὶ νὰ γίνεται αὐθεντικὸν τὸ πρᾶγμά του· καὶ ἄλλους νόμους ἔγραψε, καὶ ἐπρόσταξεν, ὅσοι πτωχοὶ βαπτισθοῦσι, νὰ ζωατροφοῦνται καὶ νὰ ἐνδύνωνται ἀπὸ βασιλικαῖς ἔξοδες· ἐπρόσταξε δὲ νὰ κτίσουν καὶ Ναὸν μέγιστον τῷ Σωτῆρι Θεῷ εἰς τὰ βασίλεια ἔσωθεν, τοῦ ὁποίου Ναοῦ τὸ σχῆμα αὐτὸς ὁ Βασιλεὺς ἐδιοχείρως ἐσχεδίασε, καὶ πρῶτος ἀπὸ ὅλους εἰς τὰ θεμέλια ἔσκαψεν· ὅθεν εἰς ὀλίγας ἡμέρας ἐβαπτίσθησαν, χωρὶς τὰς γυναῖκας καὶ τὰ παιδία, ἄνδρες χιλιάδες δώδεκα, καὶ καθ' ἑκάστην οἱ Ἕλληνες καταισχύνοντο, ἡ δὲ εὐσέβεια ηὔξανε.

Καὶ μίαν ἡμέραν ἐσύναξεν ὁ Βασιλεὺς ὅλους τῆς Συγκλήτου, καὶ λέγει τους· νὰ ἠξεύρετε φίλοι ἠγαπημένοι μς, ὅτι τῶν βεβήλων ψυχῶν ἡ διάνοια, δὲν δύνεται νὰ δεχθῇ συμβουλὴν σωτήριον, διατὶ εὑρίσκονται βυθισμένοι εἰς τὸ σκότος τῆς ἀγνωσίας οἱ τάλανες, καὶ ὅποιος ἀνοίξει τῆς διανοίας τὰ ἄμματα, θέλει καταλάβει τὴν ἀλήθειαν, νὰ μὴ προσκυνᾷ ἀναίσθητα πράγματα, ὁποῦ τὰ ἔκαμαν μὲ τὰ χεριά τους οἱ ἄνθρωποι· ἐπάρετε ἀπὸ ἐμένα ὑπόδειγμα, νὰ πιστεύσητε εἰς τὸν μόνον ἀληθινὸν Θεόν, ὁ ὁποῖος μὲ ἐξανανέωσε, καθὼς βλέπετε· λοιπὸν αὐτὸν μόνον ἂς προσκυνοῦμεν τὸν Παντοδύναμον, καὶ μὴν ἐλπίζωμεν εἰς τὰ εἴδωλα, ὁποῦ ποσῶς νὰ μᾶς ὠφελήσουν δὲν δύνανται· ἀλλὰ μᾶλλον αὐτὰ χρειάζονται βοήθειαν ἀπὸ λόγου μας, νὰ τὰ φυλάγωμεν, νὰ μὴ συντρίψουν καὶ κλέψουντα. Ἐγὼ θὲν θέλω νὰ δυναστεύσω τινὰ νὰ ἔλθῃ στανικῶς του εἰς τὴν Εὐσέβειαν, ἀλλὰ σᾶς συμβουλεύω ὡς φίλος τὸ συμφερώτερον, ὅτι ἡ ἀνθρωπίνη δούλευσις καὶ στανικῶς γίνεται, ἀμὴ ὁ πανάγαθος Θεὸς τινὰ δὲν ἀναγκάζει, οὔτε βιάζεται, ἀλλὰ θέλει τὴν λατρείαν αὐτοπροαίρετον μὲ λογισμὸν σώφρονα. Ταῦτα τοῦ εὐσεβοῦς βασιλέως λέγοντος, καὶ ἕτερα ὅμοια, ἐβόησαν ἅπαντες· ἕνας εἶναι ὁ ἀληθινὸς Θεὸς, ὁποῦ ἀνανέωσε τὸν πολυχρονημένον βασιλέα μας. Τότε προσέσσει νὰ ἄψουν λαμπάδας εἰς τὸ Παλάτιον, καὶ ἔγεινεν εἰς ὅλην τὴν πόλιν πολλὴ ἀγαλλίασις, καὶ μεγάλη πανήγυρις· τοὺς τάφους τῶν Ἁγίων ἐστόλισαν, τοὺς δεσμίους καὶ φυλακωμένους ὅλους ἐλύτρωσαν, ὅσους εἶχασιν εἰς τὰ μέταλλα διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ ἐλευθέρωσαν, τοὺς ἐξωρισμένους ἀνεκάλεσαν, καὶ ἁπλῶς εἰπεῖν πολλὰ καλὰ ἔργα καὶ θεάρεστα, εἰς δόξαν αὐτοῦ ἐτέλεσαν, καὶ ἠγάλλετο ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, πῶς ἐλυτρώθη ἀπὸ τοὺς ἀθέους Τυράννους, καὶ ἐδόξαζε τὸν Παντοδύναμον Θεὸν, ὁποῦ ἔπαυσεν ἡ μεγάλη φουρτοῦνα τῶν θιωκτῶν καὶ ἀταπείνωτος θάλασσα, καὶ

ζλη ἡ οἰκουμένη ἠγάλλετο· μόνος δὲ ὁ χαιρέκακος ἔφις καὶ φθονερὸς ἐπικραίνετο, καὶ μὴν ὑποφέρων τοιαύτην πληγὴν θανάσιμον, ἐγύρευι τρόπον καὶ μέθοδον, νὰ ἐμποδίσῃ τὴν εὐσέβειαν· καὶ καθὼς ποτὲ ἔβαλε τὸν ὄφιν μέσον καὶ ὄργανον πρὸς τὴν Εὔαν, καὶ τοὺς ἐξώρισε μὲ τὸν Ἀδὰμ ἀπὸ τὸν Παράδεισον, οὕτω καὶ τότε ἐδοκίμασε διὰ μέσου τῶν Ἑβραίων, ἐὰν δυνηθῇ νὰ σβύσῃ τὴν εὐσέβειαν, ὁ δὲ τρόπος αὐτῆς τῆς μηχανῆς οὕτως ἔγεινε.

Τὸν καιρὸν ἐκεῖνον εὑρίσκετο ἡ Μήτηρ τοῦ Βασιλέως Ἑλένη εἰς τὴν Ἐπαρχίαν τῶν Βιθυνῶν, ὅτι ἐκεῖ ἐγεννήθη· πρὸς αὐτὴν ὑπῆγαν τινὲς Ἰουδαῖοι λέγοντες, ἔργον καλὸν ἔκαμεν ὁ Βασιλεύς, νὰ ἀπαρνηθῇ τὰ Εἴδωλα· ἀλλὰ πάλιν ἔπεσεν εἰς ἄλλην πλάνην παρόμοιον, νὰ προσκυνᾷ ἕνα κατάδικον ἄνθρωπον, τὸν ὁποῖον ὡς κακοῦργον οἱ Πατέρες μας ἐσταύρωσαν· λοιπὸν ἐὰν ἀγαπᾷς αὐτὸν ὡς τέκνον σου, συμβούλευσον αὐτόν, νὰ προσκυνᾷ μόνον τὸν αἰώνιον Θεὸν, διὰ νὰ τὸν κάμῃ πολύχρονον, καὶ νὰ τὸν δοξάσῃ καὶ εἰς τὴν μέλλουσαν ζωὴν ἀτελεύτητα. Ὡς γυνὴ γὲν ὁποῦ ἦτον ἐπίστευσε τῶν μιαρῶν Ἰουδαίων τὰ δόλια λόγια, καὶ στέλλει γράμματα πρὸς τὸν Υἱὸν ταῦτα λέγουσα· ἐχάρηκα πολλὰ, καὶ ἐδόξασα τὸν Θεὸν, πῶς ἐλυτρώθης ἀπὸ τὴν πλάνην τῶν Εἰδώλων, ἀμὴ πάλιν ἐλυπήθηκα πῶς ἐπίστευσες εἰς τὸν Χριστὸν, τὸν ὁποῖον οἱ Ἑβραῖοι ἐσταύρωσαν· λοιπὸν παρακαλῶ τὴν εὐσέβειάν σου, νὰ ἐπιστρέψῃς εἰς τὸν Παντοκράτορα Θεὸν, ὁποῦ προσκυνοῦν οἱ Ἑβραῖοι, ὅς τις εἶναι ἀληθινὸς καὶ Παντοδύναμος, ἐὰν ἀγαπᾷς νὰ γένῃς ἐδῶ πολύχρονος, καὶ νὰ ζήσῃς καὶ αἰώνια. Ὁ δὲ Βασιλεὺς τῆς ἀντέγραψε τοιαύτην ἀπόκρισιν λέγωντας.

Δέσποινα, καὶ Μήτηρ μὲ χαίροις ἐν Κυρίῳ. Ἐκεῖνος ὁποῦ κυβερνᾷ ὅλον τὸν κόσμον καὶ ζωοποιεῖ καὶ διαφυλάττει μας, φώκονόμησε καὶ ἔγεινα Βασιλεὺς, καὶ δὲν πρέπει νὰ γένωμεν περὶ τὸν εὐεργέτην ἀχάριστοι· ἔπαρε γοῦν τοὺς σοφωτέρους διδασκάλους τῶν Ἑβραίων, καὶ ἂς ἔλθουν νὰ διαλεχθοῦσι μὲ τοὺς Ἐπισκόπους τοῦ Χριστοῦ ἔμπροσθεν ἡμῶν· καὶ τότε θέλομεν ἐγνωρίσει τὴν ἀλήθειαν, νὰ προσδράμωμεν εἰς τὴν ὀρθόδοξον Πίστιν. Ἐρώσο. Τότε ἐδιάλεξαν οἱ Ἑβραῖοι ἄνδρας δώδεκα τοὺς ἐξάρχους τῶν Φαρισαίων καὶ ἐξαιρέτους διδασκάλους, ὁποῦ οὐ μόνον τὴν τῶν Ἰουδαίων γλῶσσαν, ἀλλὰ καὶ τὴν Ἑλληνικὴν καὶ Ῥωμαϊκὴν ἤξευραν καλώτατα. Ὁ δὲ εἷς ἦτον μάγος πολύξευρος ἀπὸ τὲς ἄλλους καὶ πονηρότερος, Ζαμβρῆς ὀνόματι, οἵ τινες ἦλθασιν εἰς τὴν Ῥώμην μὲ τὴν Αὐγοῦσταν Ἑλένην, καὶ εἶπασι πρὸς τὸν Βασιλέα, νὰ εὕρῃ καὶ αὐτὸς δώδεκα ἀπὸ τοὺς Ἐπισκόπους τῶν Χριστιανῶν, νὰ διαλέγωνται μετ' αὐτοὺς, διὰ νὰ φανερωθῇ ἡ ἀλήθεια. Ὁ δὲ μακάριος Σίλβεστρος ἀπεκρίνατο λέγωντας· ἡμεῖς δὲν ἔχομεν τὴν ἐλπίδα μας εἰς τὸ πλῆθος τῶν ἀνθρώπων· ὅτι ὅσον ἔχομεν ὀλιγώτερην βοήθειαν εἰς τὴν γῆν, τόσον μᾶς βοηθᾷ ἡ θεία δύναμις περισσότερον. Λέγει τον ὁ Ἑβραῖος, ἂν θέλῃς νὰ φανῇς ἄριστος καὶ καλὸς διδάσκαλος, δὲν θέλω νὰ μᾶς ἀναφέρῃς Εὐαγγέλιον, οὔτε ἄλλα ἐδικάσας βιβλία, ἀλλὰ μόνον ἀπὸ τοὺς Προφήτας ἂς εἶναι αἱ μαρτυρίαι σου· καὶ ὁ Σίλβεστρος, αὐτὸ εἶχα καὶ ἐγὼ εἰς τὸν νοῦν μου, ὅτι ὁπόταν σᾶς νικήσω μὲ ταῖς μαρτυρίαις τῶν διδασκάλων σας, τότε δὲν ἔχετε πλέον στόμα νὰ συντύχετε. Λέγει τον ὁ Ἑβραῖος· ὁ Παντοκράτωρ Θεὸς εἶπε ταῦτα. Ἴδετε, ἴδετε ὅτι ἐγὼ εἰμι Θεὸς, καὶ οὐκ ἔστι πλὴν ἐμοῦ· λοιπὸν ἐφ' αὐτὸς λέγει, πῶς εἶναι ἕνας μόνος Θεὸς, διατὶ τολμᾶτε ἐσεῖς καὶ ἀνομάζετε τρεῖς, ἕνα ἐκεῖνον ὁποῦ ὁμολογοῦμεν ἡμεῖς, τὸν ὁποῖον Πατέρα λέγετε, δεύτερον τὸν Υἱὸν, ὁποῦ ἐσταύρωσαν οἱ Πατέρες μας, καὶ τρίτον τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον; Καὶ ὁ Σίλβεστρος· ἡμεῖς ἕνα Θεὸν ὁμολογοῦμεν καὶ σεβόμεθα, τὸν ὁποῖον λέγομεν, ὅτι ἔχει Λόγον, καθὼς λέγει ὁ Προφήτης· τῷ Λόγῳ Κυρίου οἱ Οὐρανοὶ ἐστερεώθησαν. Πνεῦμα δὲ λέγομεν, καθὼς εἶπεν ὁ Προφήτης. Καὶ τῷ Πνεύματι τοῦ στόματος αὐτοῦ πᾶσα ἡ δύναμις αὐτῶν· Υἱὸν λέγομεν αὐτὸν ἐκεῖνον, ὁποῦ λέγει ὁ Προφήτης, ὡς ἐκ προσώπου τοῦ Πατρός. Τίός μου εἶ σύ· ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε· τὸ ὁποῖον σήμερον γροικᾶται διὰ πάντοτε, ὅτι εἰς

τὸν Θεὸν δὲν χωρεῖ τὸ χθὲς, οὔτε σήμερον, ἐπειδὴ εἶναι ὑπέρχρονος καὶ ἄναρχος, καὶ γεννᾷ τὸν Υἱὸν ἀεὶ καὶ πάντοτε, ἐπειδὴ δὶ αὐτὸ λέγει εἰς τὴν γένεσιν, ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' Εἰκόνα ἡμετέραν· καὶ δὲν εἶπε ποιήσω, διὰ νὰ φανερώσῃ καὶ τὸν Υἱὸν ὁμοούσιον. Καὶ ὁ Ἑβραῖος· δὲν ἠμπορεῖ νὰ δεχθῇ αὐτὴν τὴν Πίστιν νοῦς ἀνθρώπινος, νὰ ὁμολογᾷ Πατέρα, Υἱὸν, καὶ Πνεῦμα Ἅγιον. Λέγει τον ὁ Σίλβεστρος· δέν το ἀναγνώθεις εἰς τὸν Δαυὶδ λέγοντα· εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου, κάθου ἐκ δεξιῶν μου· Υἱός μου εἶ σύ; καὶ εἰς ἄλλον τόπον· αὐτὸς ἐπικαλέσεταί με, Πατήρ μου εἶ σύ· καὶ πάλιν διὰ τὸ Πνεῦμα λέγει· τὸ Πνεῦμά σου τὸ Ἅγιον μὴ ἀντανέλῃς ἀπ' ἐμοῦ· καὶ πάλιν τῷ Πνεύματι τοῦ στόματος αὐτοῦ πᾶσα ἡ δύναμις αὐτοῦ. Τότε εἶπεν ὁ Βασιλεὺς, θαυμάζομαι, πῶς νικοῦνται οἱ Ἰουδαῖοι μὲ τόσας μαρτυρίας τῶν γραφῶν αὐτῶν καὶ πάλιν ὡς φιλόνεικοι ἀντιλέγουσιν. Ἰδοὺ ὁποῦ ἐγνωρίσετε φανερὰ μὲ μαρτυρίας ἐδικάσας, πῶς εἶναι βέβαια Πατὴρ, Υἱὸς, καὶ Πνεῦμα Ἅγιον· λοιπὸν δὲν κάμνει χρεία νὰ πολυλογᾶτε πλέον δὶ αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν, μόνον ἐὰν ἔχετε ἄλλην διαφορὰν, διὰ ταύτην συντύχετε. Καὶ ὁ Ἑβραῖος, εἰς τὸ Εὐαγγέλιόν σας λέγει, πῶς ὁ Ἰησοῦς ἐπρόκοπτεν εἰς τὴν ἡλικίαν, καὶ σοφίαν, καὶ ὅτι ἐπειράχθη ἀπὸ τὸν διάβολον, ἔπειτα τὸν ἐπρόδωσεν ὁ μαθητὴς, καὶ τὸν ἔδεσαν, καὶ ἐνέπαιξαν, καὶ μαστίξαντες αὐτὸν ἐσταύρωσαν, καὶ ἀπέθανε· λοιπὸν ἐὰν ἦτον Θεὸς, πῶς ἔπαθε; Λέγει τον ὁ Σίλβεστρος, ὅλα ταῦτα οἱ Προφῆται ἐκήρυξαν· καὶ ἄκουσον. Ὁ Ἡσαΐας λέγει ταῦτα, διὰ τοῦ Χριστοῦ τὴν ἄσπορον γέννησιν. Ἰδοὺ ἡ Παρθένος ἐν γαστρὶ ἕξει, καὶ τέξεται Υἱὸν, καὶ καλέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ· ὁμοίως εἶπε καὶ ἄλλας πολλὰς προφητείας ὁ σοφὸς Σίλβεστρος, διὰ τὴν ἀνατροφὴν τοῦ Χριστοῦ, καὶ διὰ τὸ πάθος καὶ τὴν ἀνάστασιν, ἤγουν· ὁ ἐσθίων ἄρτους μου ἐμεγάλυνεν ἐπ' ἐμὲ πτερνισμόν· διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου· ἔδωκαν εἰς τὸ βρῶμά μου χολήν· καὶ ἄλλα ῥητὰ διάφορα, τὰ ὁποῖα ἠξεύρομεν ἅπαντες· εἰς δὲ τὸ τέλος ἔφερε τὸ ῥητὸν τοῦ Ἱερεμίου, ὁποῦ λέγει. Ἐν τῇ ταφῇ αὐτοῦ οἱ νεκροὶ ζωοποιηθήσονται· ὅτι τὸν καιρὸν ἐκεῖνον (Ζαμβρῆ) ὁποῦ ἐσταυρώθη ὁ Δεσπότης Χρισσὸς καὶ ἐτάφη, οἱ τάφοι ἀνοίχθησαν, καὶ πολλοὶ νεκροὶ ἀνεστήθησαν, ὁ Ἥλιος ἐσκοτίσθη, καὶ ἐσχίσθη τοῦ Ναοῦ τὸ καταπέτασμα, καὶ σεισμὸς μέγας καὶ φοβερὸς ἐγένετο, ὅθεν καὶ οἱ Ἕλληνες τὸν Χριστὸν Υἱὸν Θεοῦ ὡμολόγησαν.

Λοιπὸν ὦ Ἰουδαῖε ἐὰν δυνηθῇς νὰ ἀποδείξῃς, πῶς δὲν εἶπασιν οἱ Προφῆται σας τὰ ἄνωθεν λόγια, μὲ ἐνίκησες ὡς ψεύστην καὶ φλύαρον, εἰδὲ καὶ εἶναι ἀλήθεια πῶς τὰ εἶπασιν οἱ Προφῆται, εἶναι χρεία νὰ τὰ στέρξῃς καὶ ἐσὺ ὡς ἀληθέστατα, νὰ ὁμολογήσῃς τὸν Χριστὸν Θεὸν καὶ ἄνθρωπον· καὶ ἂν δὲν το εἰπῇς θελματικῶς σου, στανικῶς σου τὸ μαρτυρᾷς εἰς τὸ πεῖσμά σου, λέγωντας τοὺς Προφήτας ἀληθινούς, καθὼς εἰσὶν ἀψευδέστατα. Εἰ δὲ καὶ εἰπῇς πῶς ἐψεύσθησαν, ἐχάλασες τὴν Θρησκείαν σου. Τότες ἐχάρη ὁ Βασιλεὺς εἰς τὸν σοφώτατον αὐτὸν τοῦ Σιλβέστρου συλλογισμὸν, καὶ λέγει πρὸς τοὺς Ἰουδαίους· δὲν ἠμπορεῖτε νὰ ἀντιστήσετε πλέον τίποτα, ἐπειδὴ αἱ γραφαί σας ταῦτα ἐκήρυξαν. Τότε λέγουσι πρὸς τὸν Ἐπίσκοπον, ἐκεῖνα ὁποῦ εἶπασιν οἱ Προφῆται διὰ ἄλλους, τὰ στρέφετε ἐσεῖς πρὸς τὸν Χριστὸν ψεύματα. Λέγει τους ὁ Σίλβεστρος· εὑρήτε μου ἄλλον τινὰ νὰ ἐγεννήθη ἀπὸ Παρθένον κόρην, καὶ νὰ ἐσταυρώθη, καὶ ν' ἀνεστήθη τριήμερος, καὶ τότε νὰ ὁμολογήσω καὶ ἐγὼ πῶς δέν τα εἶπασι διὰ τὸν Χριστόν. Αὐτὰ καὶ ἕτερα λέγων ὁ Σίλβεστρος, καὶ ἐναντιούμενος ὁ Ζαμβρῆς καὶ οἱ λοιποὶ Ἰουδαῖοι, ἐπέρασεν ὥρα πολλή. Ὅθεν ὁ Βασιλεὺς ἐβαρέθη τοὺς Ἑβραίους, διατὶ ἔλεγον τινὰ προβλήματα ἄχρηστα καὶ μάταια, ὑποδείγματα, καὶ ἤθελε νὰ κάμῃ τέλος, νὰ λάβῃ τὴν νίκην ὁ Σίλβεστρος, ἀμὴ διὰ νὰ μὴ παραπονεθοῦν οἱ Ἰουδαῖοι, τοὺς ἠρώτησεν ἐὰν εἶχασιν νὰ εἰποῦσιν ἄλλο τίποτες; Εἷς δὲ ἀπ' ἐκείνους ἀπεκρίνατο λέγωντας· ἀκόμη δὲν εἶπεν ὁ Σίλβεστρος τίποτας· ἡμεῖς τὸν ἠρωτήσαμεν νὰ εἰπῇ πῶς ἔπαθεν ὁ Χριστὸς, ἐὰν ἦτον Θεός; καὶ

αὐτὸς μόνον ἀπέδειξεν, ὅτι ἔγινεν ἄνθρωπος. Ταῦτα λέγων, στρέφει τὸν λόγον πρὸς τὸν Σίλβεστρον λέγωντας· ἀδύνατον εἶναι νὰ μοῦ ἀποδείξῃς εἰς ἕνα ὑποκείμενον δύο οὐσίας, καὶ νὰ πάσχῃ ἡ μία ὕβριν καὶ βάσανον, καὶ ἡ ἄλλη νὰ μείνῃ ἀμέτοχος πάθους καὶ ἄβλαβος. Δέγει τον ὁ Σίλβεστρος· Ἀμὴ ἂν σοῦ τὸ ἀποδείξω, ὁμολογᾷς ἔμπροσθεν τῶν παρόντων Ἀρχόντων, πῶς ἐνικήθης, ἢ πάλιν μελετᾷς νὰ σπείρῃς ἄλλα νεώτερα ζιζάνια; Τότες ὁ Ἰουβὰλ Ἰουδαῖος ἔμεινε σιωπῶν. Ὁ δὲ Βασιλεὺς εἶπε, ἐὰν αὐτὸς δὲν ὁμολογήσῃ τὴν νίκην, οἱ παρεστῶτες τὸ θέλουν εἰπεῖ εἰς τὸ πεῖσμά του, μόνον εἰπὲ τὴν ἀπόδειξιν. Ὁ δὲ Σίλβεστρος ἐπίασε τὴν ἀλθργίδα τοῦ Βασιλέως λέγωντας, μὲ ταύτην τὴν πορφυρίδα ἐνίκησα τὸν ἀντίπαλον, ὅτι ἐτοῦτο τὸ ῥοῦχον ἦτον μεταξὶ ἄσπρον προτήτερα, καὶ μὲ τὸ αἷμα τῆς κογχύλης τὸ ἔβαψαν, καὶ ἐπῆρε τὴν κοκκίνην χρόαν ταύτην, ἔπειτα ὕστερα τὸ ἔκλωσαν καὶ ἔφαναν ἱμάτιον, τὸ ὁποῖα ὅλα βάσανα ὑπομένει τὸ μετάξι, ἢ μαλὶ τίχῃ. ἢ ἄλλο τίποτας, ἀμὴ ἡ βαφὴ τῆς βασιλικῆς ἀξίας δὲν πάσχει, οὔτε ὑβρίζεται· τὸ αὐτὸ ἔντως ἔγεινε καὶ εἰς τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ, τὸ ὁποῖον ἔπαθε μὲν μόνον ἡ Σὰρξ, ἀμὴ ἡ Θεότης, ὁποῦ λογᾶται ὡς ἡ βαφή, ἔμεινεν ὡς ἀπαθὴς ἀμέτοχος πάσης ὕβρεως.

Ἐὰν δὲν σε φθάνει ὦ Ἰουδαῖε μόνον αὐτὸ τὸ ὑπόδειγμα, ἄκουσον καὶ δεύτερον, καὶ τρίτον εἰς δόξαν τῆς ὁμοσσίου Τριάδος. Ὅταν κόπτῃ τινὰς ἕνα δένδρον, καὶ δίδει ἡ ἀκτῖνα τὸ Ἡλὶς εἰς αὐτὸ, λαμβάνει ὁ Ἥλιος πάθος τί ὁπόταν τὸ δένδρον κόπτεται, οὐχί, ἀλλὰ μόνον τὸ ξύλον πάσχει καὶ κόπτεται, ἡ δὲ λάμψις τοῦ Ἡλίου μένει ἀβλαβὴς καὶ ἀπαθὴς ὡς πρότερον. Λέγει τον ὁ Ἑβραῖος· παρακαλῶ σε εἰπέ μου καὶ τὸ τρίτον, νὰ μὲ θεραπεύσῃς καλλίτερα. Καὶ ὁ Σίλβεστρος· ὁ σίδηρος ὁποῦ σφυροκοπᾷ ὁ χαλκεύς, ὅταν τὸν εὐγάλῃ ἀπὸ τὴν φωτίαν εἶναι ὑπόδειγμα σαφέστατον, νὰ θεραπεύσῃ καθ' ἕνα φιλόνεικον, ὅτι καθὼς τὸ πῦρ δὲν ὑπομένει ὕβριν τινὰ, ἀλλὰ μόνον ὁ σίδηρος σφυροκοπᾶται καὶ κόπτεται, τοιουτοτρόπως καὶ ἡ Θεότης ἔμεινεν ἀπαθὴς ὡς ἄϋλος, καὶ μόνον ἡ σὰρξ τοῦ Χριστοῦ ἐβασανίσθη. Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ παρεστῶτες ὅλοι εὐφήμισαν τὸν σοφώτατον Σίλβεστρον, καὶ προστάσσει ὁ Βασιλεὺς, νὰ παύσουν τὴν διάλεξιν. Ὁ δὲ Ἅγιος δὲν ἠθέλησε, διατὶ μόνον μὲ τοὺς δέκα Φιλοσόφους ἐδιαλέχθη, οἱ δὲ ἄλλοι δύο δὲν εἶχασι συντύχῃ ἀκόμη τίποτας· ὅθεν διὰ νὰ μὴ παραπονεθοῦν, εἶπε πρὸς τὸν Σιλεὼν (ὅς τις ἦτον ὁ ἑνδέκατος) ἐὰν εἶχε νὰ κάμῃ τινὰ ἐρώτησιν; ὅς τις εἶπεν αὐτῷ, δικαίως διακρίνεις τὰ πράγματα· εἰπέ μας λοιπὸν ἐὰν εἶπον οἱ Προφῆται τὰς αἰτίας τοσαύτης ὕβρεως, τοῦ τοσούτου πάθους, ἤγουν διατὶ νὰ λάβῃ ὁ Χριστὸς τόσον ἄσχημον, καὶ κατῃσχυμένον θάνατον, καὶ δὲν ἐλύτρωσε μὲ ἄλλον τρόπον τὸν ἄνθρωπον; Εἰς ταύτην τὴν ἐρώτησιν ἔδωκεν ἀπόκρισιν πρέπουσαν ὁ Σίλβεστρος, τὴν ὁποίαν δὲν γράφομεν εἰς πλάτος κατὰ λέξιν, διὰ συντομίαν· καὶ τοῦ ἀπέδειξεν, ὅτι δὲν ἔπρεπε τῆς ἄκρας δικαιοσύνης τοῦ Θεοῦ νὰ μᾶς ἐλευθερώσῃ ἀλλέως, διὰ νὰ γένῃ ἡ διόρθωσις ἁρμόδιος καὶ ἐναντία τῆς παραβάσεως· ἤγουν καθὼς ὁ δαίμων ἠπάτησε τὸν ἄνθρωπον, καὶ τοῦ Παραδείσου μὲ τὸ ξύλον τῆς βρώσεως ἐξώρισεν, οὕτως ὁ Θεάνθρωπος μὲ τὸ ξύλον τοῦ σταυροῦ ἐνίκησε τὸν ἀντίπαλον, καὶ ἀνέστησε τὸν ἄνθρωπον, καὶ τὸν ἔβαλε πάλιν εἰς τὸν Παράδεισον· « ξύλῳ γὰρ ἔδει τὸ ξύλον ἰάσασθαι, καὶ πάθει τοῦ ἀπαθοῦς τὰ ἐν ξύλῳ λῦσαι πάθη τοῦ κατακρί του ». Ἐδύνετο ὁ Θεὸς νὰ προστάξῃ ἕνα Ἄγγελον νὰ σαρκωθῇ, νὰ μᾶς λυτρώσῃ, ἀμὴ δὲν ἦτον ἐκεῖνο τὸ αἷμα καὶ πάθος ἀντάξιον ὅλης τῆς ἀνθρωπότητος· ἀλλ' αὐτὸς ὁ Πανάγαθος ὁποῦ μᾶς ἔπλασεν ἐκ τοῦ μὴ ὄντος εἰς τὸ εἶναι, αὐτὸς μᾶς ἔδωκε καὶ τὸ εἶναι, διὰ νὰ εἶμεσθεν ὄχι τοῦ Ἀγγέλου ὑπέχρεοι ἀλλ' αὐτοῦ τοῦ Ποιητοῦ καὶ Σωτῆρός μας, νὰ φυλάττωμεν ὅλα του τὰ προστάγματα. Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ περιεστῶτες, οἱ μὲν Χριστιανοὶ ἐχάρησαν, οἱ δὲ Ἑβραῖοι ἔμειναν ἄφωνοι, μὴ δυνάμενοι νὰ ἀντισταθοῦσι πλέον. Ὁ δὲ Ζαμβρῆς ὡς πονηρὸς ὁποῦ ἦτον καὶ πολυμήχανος, ἔβαλεν εἰς τὸν νοῦν του μίαν πανουργίαν (ἡ ὁποία τοῦ ἔγινεν αἰτία νὰ καταισχυνθῇ χειρότερα, καὶ νὰ πέσῃ εἰς τὸν λάκκον, ὁποῦ ἡτοίμασε) καὶ λέγει πρὸς τὸν βασιλέα.

Δέσποτα, ὁ Σίλβεστρος εἶναι πολύλογος, καὶ μᾶς νικᾷ εἰς τὴν διάλεξιν, ἀμὴ ἂς ἀφήσωμεν τὰ λόγια, ὅτι τὰ ἔργα εἶναι πιστώτερα· πρόσταξον νὰ φέρουν ἐδῶ ἕνα ταῦρον ἄγριον, καὶ τότε νὰ ἐγνωρίσετε τοῦ Θεοῦ μας τὴν δύναμιν, τὸ ὄνομα τὸ ὁποῖο εἶναι τόσον φοβερὸν, ὁπὸ δὲν δύνεται κἀμμία ἀκοὴ νὰ τὸ ἀκούσῃ, νὰ μὴν ἀποθάνῃ πάραυτα· διὰ τοῦτο οἱ προπάτορές μας, ὅταν ἤθελαν νὰ θυσιάσουν μεγάλους Ταύρους, ἔλεγον εἰς τὸ ἀφτὶ τοῦ ζώου τὸ θεῖον ὄνομα, καὶ αὐθὺς ἐτελεύτα· ἂς εἰπῇ γοῦν καὶ ὁ Σίλβεστρος τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ εἰς τὸ ἀφτὶ τοῦ Ταύρου, καὶ ἐὰν τελευτήσῃ, τὸν ἀληθινὸν σέβεται, εἰδὲ καὶ μείνῃ ζωντανός, νὰ τὸ εἰπῶ καὶ ἐγὼ, καὶ ἐὰν τότε τελευτήσῃ ὁ Ταῦρος, νὰ μοῦ πιστεύσητε. Ἐπαρεκάλεσεν ὃν τὸν βασιλέα ὁ Σίλβεστρος καὶ ὅλην τὴν Σύγκλητον, νὰ στείλουν ἀνθρώπους, νὰ φέρουν τὸν ἀγριώτερον Ταῦρον, ὁπὸ εὕρουσι, καὶ ἤφεραν ἕνα, ὁποῦ δὲν ἐδύνοντο νὰ τὸν κρατοῦν μὲ σχοινία ἄνδρες τριάκοντα. Ὁ μὲν οὖν Σίλβεστρος εἶπε πρὸς τὸν Ζαμβρῆν πρότερον· ἐὰν ἀκοὴ δὲν ὑποφέρει νὰ ἀκούσῃ τοῦ Θεοῦ σου τὸ ὄνομα, πῶς τὸ ἤκουσες ἐσὺ, καὶ δὲν ἀπέθανες; Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο· ἑπτὰ ἡμέρας ἐνήστευσας δεόμενος νὰ μοῦ τὸ φανερώσῃ ὁ Κύριος, καὶ τότε εἶδα μίαν λεκάνην ἀργυρᾶν γεμάτην νερὸν, καὶ ἕνα δάκτυλον καὶ τὸ ἐσημάδευεν εἰς τὸ ὕδωρ, καὶ μετὰ βίας καὶ κόπῳ πολλοῦ τὸ ἀπείκασα· ἐὰν οὖν εἴπῃς καὶ σὺ εἰς ἀφτὶ τοῦ Ταύρου αὐτὸ τὸ ὄνομα, Σίλβεστρε, καὶ τελευτήσῃ, ἀληθὴς εἶναι ἡ Πίστις σου. Λέγει τον Σίλβεστρος ὁ Θεός μου ἐμένα δὲν δίδει θάνατον, ἀλλὰ μᾶλλον ζωὴν καὶ μακαριότητα.

Τότε ὁ Ζαμβρῆς μὲ πολλὴν ὑπερηφανίαν καὶ ἔπαρσιν, ἐσύμωσεν εἰς τὸν Ταῦρον, καὶ ἐλάλησε μυστικὰ τὰς μαντείας τῳ, καὶ παρευθὺς τὸ ζῶον γενόμενον ἔντρομον ἐξέψυξεν. Οἱ μὲν οὖν Ἰουδαῖοι ἐχάρησαν, καὶ ἐφώναζαν περιγελοῦντες

τὸν Σίλβεστρον· αὐτὸς δὲ ἀνέβη εἰς τόπον ὑψηλὸν, καὶ προστάσσει νὰ σιωπήσουν ὅλοι, νὰ ἀκούσῃ πᾶς ἕνας τὸν λόγον του, ἔπειτα ἐκήρυξε ταῦτα μεγαλοφώνως καὶ λέγει τους· ἐγὼ κηρύττω τὸν Δεσπότην Χριστὸν, ὁποῦ φωτίζει τυφλοὺς, λέπρους καθαρίζει, παραλύτους ἐγείρει, νεκροὺς ἀναστένει, καὶ ἰατρεύει πᾶσαν ἀσθένειαν· ὅθεν φανερὸν εἶναι, ὅτι ὁ Ζαμβρῆς δὲν ὠνόμασε τὸν Θεὸν, ἀλλὰ τὸν διάβολον, ὅς τις ἠμπορεῖ νὰ δώσῃ ὡς φονεὺς καὶ ἀνθρωποκτόνος θάνατον, ἀμὴ νὰ ἀναστήσῃ τινὰ δὲν δύνεται· λοιπὸν ὦ Ζαμβρῆ ἐὰν θέλῃς νὰ σοῦ πιστεύσωμεν, ἀνάστησον τὸ ζῶον, καθὼς αὐτὸ ἐθανάτωσες, καὶ τότε ὅλοι μας νὰ πιστεύσωμεν εἰς τὸν Θεόν σου. Τότες ὁ Ζαμβρῆς ἔσχισε τὸ ῥοῦχόν του λέγωντας· βλέπεις Βασιλεῦ πολύχρονε, πῶς τὸν ἐνίκησα μὲ τὰ ἔργα, καὶ πάλιν πάσχει νὰ μᾶς συγχύσῃ μὲ τὰς πανουργίας καὶ φλυαρίας του; Λέγει τον ὁ Βασιλεύς· καλὰ σοῦ λέγει ὁ Σίλβεστρος, ὅτι ὁ ἐλεήμων Θεὸς δίδει ζωὴν τοῖς πᾶσι, καὶ ὄχι ὄλεθρον· λοιπὸν ἢ ἀνάστησον τὸν Ταῦρον νὰ σοῦ πιστεύσωμεν, ἢ νὰ σὲ θανατώτω ὡς πλάνον καὶ γόητα, νὰ μὴν ὁδηγᾷς τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὴν ἀπώλειαν. Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο· αὐτὸ δὲ Βασιλεῦ δὲν ἠμπορεῖ νὰ κάμῃ κανένας ἄνθρωπος. Λέγει τον ὁ Σίλβεστρος, ἀμὴ ἐὰν ἐγὼ τὸν ἀναστήσω, ἐπικαλούμενος τοῦ Δεσπότου Χριστοῦ τὸ ζωοποιὸν καὶ σωτήριον ὄνομα, τί νὰ σοῦ κάμνωμεν; Ὁ δὲ Ζαμβρῆς ἀπεκρίνατο· ἐὰν ἐπέτας εἰς τὰ οὐράνια, δὲν δύνεσαι νὰ τὸν ἀναστήσῃς. Τότε ὁ Βασιλεὺς ἐθυμώθη, καὶ λέγει του· θαυμάζω Ζαμβρῆ τὴν ἀναισχυντίαν σου· ἐσὺ εἶπες νὰ λείπουν τὰ λόγια, καὶ μόνον ἔργα νὰ γίνωνται, καὶ τώρα αὐτὸς ὑπόσχεται νὰ τὸν ἀναστήσῃ, καὶ σὺ λέγεις πῶς εἶναι ἀδύνατον; ἀμὴ ἂν κάμῃ τὸ ἔργον, καὶ ἀναστήσῃ τον, στέργετε νὰ πιστεύσητε εἰς τὸν Χριστὸν ἅπαντες; Οἱ δὲ Ἰσδαῖοι νομίζοντές το ἀδύνατον, ἔταξαν λέγοντες· μὰ τὴν σωτηρίαν τῆς Βασιλείας σου, ἐὰν ἐκ νεκρῶν ἀναστήσῃ τὸν Ταῦρον ὁ Σίλβεστρος, νὰ γένωμεν Χριστιανοὶ πάραυτα. Τότε ὁ Ἅγιος κλίνας εἰς τὴν γῆν τὰ γόνατα, ὕψωσε

πρὸς οὐρανὸν τὰς χεῖρας καὶ ὄμματα, καὶ ἔκαμε μετὰ δακρύων μυστικὰ πρὸς Κύριον δεήσιν· ἔπειτα ἠγέρθη, καὶ λέγει ταῦτα μεγαλοφώνως, νὰ τὸν ἀκούσωσιν ἅπαντες. Δέσποτα Κύριε Ἰησοῦ Χριστὲ Υἱὲ τοῦ Θεοῦ, δέομαι καὶ παρακαλῶ τὴν ἀγαθότητά σου, νὰ ἀναστήσῃς τοῦτο τὸ ζῶον (ὁποῦ ὁ Ζαμβρῆς ἐθανάτωσεν ἐπικαλούμενος τὸν διάβολον) διὰ νὰ ἐγνωρίσῃ πᾶς ὁ λαός τὴν μεγάλην σου δύναμιν, νὰ πιστεύσῃ εἰς τὸ παντάγιόν σου ὄνομα. Οὕτως εἰπὼν, ἐφώνησε πρὸς τὸ ζῶον λέγωντας· Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Δεσπότου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁποῦ ἐσταυρώθη ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου, ἔγειραι, καὶ σταμάτησε μὲ πᾶσαν ἡμερότητα. Τότε ὁ Ταῦρος ἠγέρθη (ὡς τοῦ Θαύματος) καὶ πλησιάσας ὁ Ἅγιος, ἔλυσεν ὅλα του τὰ σχοινία, λέγωντας· ὕπαγε εἰς τὸν τόπον σου ἥμερος, καὶ μὴ τολμήσῃς νὰ βλάψῃς κανένα πώποτε, οὔτε ἄλλος νὰ σὲ βλάψῃ ἐσένα, οὔτε νὰ σὲ φονεύσουν, ἀλλὰ ὅταν ζήσῃς τὸν διατεταγμένον καιρὸν, νὰ τελευτήσῃς φυσικὸν Θάνατον. Τότε οἱ Ἰουδαῖοι ἰδόντες τοιοῦτον θαῦμα ἐξαίσιον ἐξέστησαν, καὶ πίπτοντες εἰς τοὺς πόδας τοῦ Ἁγίου ἐδέοντο, νὰ τοὺς συγχωρήσῃ τὴν προτέραν ἀσέβειαν· ὁμοίως καὶ ὁ εὐσεβέστατος Βασιλεὺς ἐπροσκύνησε καὶ εὐφήμησε τὸν Ἅγιον, ὡσαύτως καὶ ἡ Βασίλισσα, καὶ οἱ ἐπίλοιποι Ἄρχοντες, ζητοῦντες τὸ ἅγιον Βάπτισμα. Ὁ δὲ Μακάριος Σίλβεστρος κατηχήσας αὐτοὺς, Ἰουδαίους καὶ Ἕλληνας, τοὺς ἐπρόσταξε νὰ νηστεύσουν κατὰ τὴν τάξιν τόσας ἡμέρας μὲ ἐλεημοσύνας καὶ δάκρυα, καὶ τότε τοὺς ἐβάπτισεν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς, καὶ τοῦ Υἱοῦ, καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ. Ὧ πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ, καὶ προσκύνησις εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΤΩ ΑΥΤΩ ΜΗΝΙ ΚΘ'.

Τοῦ Ὁσίου Πατρὸς Ἡμῶν.

ΜΑΡΚΙΑΝΟΥ.

ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΥ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

Τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας.

Πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα ἀξιοθαύμαστα πράγματα σεμνήνουσι καὶ ἐγκαλλωπίζουν αὐτὴν τὴν Βασίλισσαν τῶν Πόλεων· θρόνοι τῶν Βασιλέων, πλοῦτος καὶ κάλλη διάφορα, ἡ μεγαλότης, ἡ θέσις τοῦ τόπου, τὰ ἀνίκητα τείχη, καὶ ἄλλα πολλὰ ἄξια ἐπαίνων καὶ διηγήσεως· ἀλλὰ ὅλα ταῦτα δὲν τὴν στολίζουσι τόσον, ὅσον οἱ βίοι τῶν ἐναρέτων ἀνδρῶν, οἱ ὁποῖοι τὴν ὡραΐζουσι περισσότερον ἀπὸ ταῦτα, καὶ τῆς δίδουσι μεγάλην ὠφέλειαν, ὅτι πολλοὶ θαυμάσιοι ἄνθρωποι ἐγεννήθησαν καὶ ἀνεθράφησαν εἰς αὐτὴν, οἱ ὁποῖοι τὴν στολίζουσι μὲ τῆς ἀρετῆς αὐτῶν τὴν κοσμιότητα καὶ εὐπρέπειαν· ἕνας ἀπὸ τοὺς ὁποίους εἶναι καὶ ὁ Θεῖος οὗτος Μαρκιανὸς, ὁποῦ ἑορτάζομεν σήμερον.

Οὗτος ἦνθησεν εἰς τὸν καιρὸν τοῦ συνωνύμου αὐτοῦ Μαρκιανοῦ· οἱ γονεῖς του ἦσαν ἀπὸ τὴν Ῥώμην, ἀπὸ γένος περιφανέστατον καὶ ὑπέρλαμπρον, εἰς τὴν ἀξίαν καὶ χρήματα πλούσιοι, εἰς δὲ τὴν εὐσέβειαν πλουσιώτεροι. Ἀφ' οὗ δὲ ἔμαθε τὰ γράμματα, ὑπῆγε μὲ τοὺς γονεῖς του, καὶ ἐκατῴκησαν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν· καὶ ἐκεῖ ἐπαιδεύθη ὁ νέος καλλίτερα ὄχι τόσον τὴν κάτω φιλοσοφίαν, ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον τὴν μείζονα καὶ τελειοτέραν· ὅθεν ἔγινεν ἐξακουστὸς εἰς ὅλους καὶ περιβόητος. Καὶ βλέπων τὴν ἀρετὴν αὐτοῦ ὁ Πατριάρχης ἐκείνου τοῦ καιροῦ, τὸν ἐχειροτόνησε κατὰ τάξιν πρεσβύτερον, ἔπειτα καὶ Οἰκονόμον τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας, ὄχι νὰ ζητήσῃ ἐκεῖνος τοιαύτην ἀξίαν, ἀλλὰ στανικῶς του διὰ τὴν ἔνθεον πολιτείαν αὐτοῦ τὸν ἐψήφισεν· ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἔγιναν ὕστερα. Τότε δὲ ὅταν ἦτον ἀκόμη νέος ὡς ἔλαβε τὴν Ἱερωσύνην, οἱ γονεῖς αὐτοῦ ἐτελεύτησαν, καὶ λαμβάνωντας τὸν πολὺν αὐτῶν πλοῦτον, καὶ περιουσίαν λαμπρὰν, δέντην ἐξωδίασεν εἰς ἀνάπαυσιν τοῦ σώματος, ἀλλὰ ὡς σοφὸς ὄντως καὶ φιλόθεος ἔκαμε συγκληρονόμους αὐτοῦ τοὺς πένητας, διαμερίζωντας εἰς αὐτοὺς τὸν πλοῦτον ἐλεύθερα, καὶ αὐτοὺς μὲν εὐηργέτησε σωματικὰ, χορτάσας πεινασμένους, καὶ ἐνδύσας γυμνοὺς, καὶ εὐπορήσας ἀπόρους καὶ μηδὲν ἔχοντας· ψυχικῶς δὲ ὠφέλησε τοῦ λόγου του περισσότερον θησαυρίζωντας εἰς τοὺς Οὐρανοὺς, ὡς φρόνιμος· ἡδονὰς καὶ θελήματα τῆς σαρκὸς τελείως ἐμίσησε· καὶ ἄλλο δὲν ἦτον ὁ πόθος του, εἰμὴ μόνον νὰ ἀναγνωθῇ τὰς Ἱερὰς Γραφὰς· ὅθεν ἀπὸ ταύτας ὠφελήθη πολλὰ, ἀποκτήσας ὅλας τὰς ἀρετὰς εἰς τοῦ λόγου του· ἐξαιρέτως δὲ ἐπολέμα δυνατὰ μὲ τὴν κοιλίαν καὶ τὰ ὀμμάτια, ἠξεύρωντας ὅτι ἀπὸ ταῦτα τὰ δύο ξεπεύτουν οἱ νεώτεροι· καὶ οὔτε ἔτρωγε φαγητὰ ἡδονικὰ καὶ νόστιμα, οὔτε ἐκύτταζε πρόσωπα εὔμορφα· ἀγρύπνα τὸ περισσότερον τῆς νυκτὸς προσευχόμενος· εἶχεν εἰς τοὺς Ἁγίους Μάρτυρας πολλὴν εὐλάβειαν, καὶ εὐτρέπιζε τοὺς Ναούς των· ὅσοι δὲ ἐχρειάζοντο ἀνακαίνισιν, τὴν ἔκαμνεν ἄοκνα· καὶ ἔχωντας πόθον πολὺν καὶ μέριμναν νὰ κτίσῃ τῆς Ἁγίας Ἀναστασίας Ναὸν εὔμορφον, τοῦ εἶπασιν, ὅτι μία γυνὴ καλουμένη Νικὼ ἐχήρευσε, καὶ εἶχε σπῆτι μεγάλον καὶ ἐπίσημον εἰς τὸ μέσον τῆς Πόλεως, καὶ τὸ ἐπώλει· ὅθεν ὑπῆγε, καὶ βλέπωντάς το πῶς ἦτον ἁρμόδιον, ἐσυμφώνησαν μὲ τὴν γυναῖκα, καὶ τῆς ἔδωκε δύο χιλιάδας φλορία· ἀλλ' ὁ φθονερὸς καὶ μισόκαλος ἐμπόδισε πάλιν καὶ εἰς αὐτὸ, διὰ νὰ μὴ γένῃ Ἐκκλησία τοιοῦτος οἶκος θαυμάσιος, καὶ ἔβαλε λογισμοὺς κακοὺς τῆς γυναικὸς, καὶ ἐθλίβετο πῶς ἐπούλησε τοιαύτην οἰκίαν ὑπέρλαμπρον, ὁποῦ τὴν ἔκτισεν ὁ μέγας Κωνσταντῖνος, καὶ δὲν ἐπλήρωνε τῆς αὐθεντίας συνδοσίαν ὁλότελα. Ἀπὸ ταῦτα ἐνικήθη ἡ γυνὴ, ὡς γυνὴ εὐμετάβολος, καὶ ἔστρεψε τὰ ἀργύρια· ὁ δὲ Μαρκιανὸς δὲν ἠθέλησε νὰ τὴν δυναστεύσῃ, ἀλλὰ ἐπῆρε τὰ χρήματα, ἐλπίζωντας εἰς τὸν Θεὸν, νὰ τοῦ στείλῃ ἄλλον τόπον κατὰ τὸν πόθον αὐτοῦ ἁρμόδιον· καὶ οὕτως ἔγινε μὲ τὴν Θείαν πρόνοιαν· ὅτι συνομιλοῦντες μίαν ἡμέραν μὲ τὸν Θεολόγον Γρηγόριον, τοῦ ἑρμήνευσεν ἕνα Ναὸν παλαιὸν εἰς τόπον καλούμενον Δομνίνης ἐμβόλοις, καὶ τὸν ἐσυμβούλευσε, νὰ ἀνακαινίσῃ ἐκεῖνον, καὶ ἐγίνετο ἐξαίσιος· καὶ οὕτως ἐξωδίασεν ἀναρίθμητα ἀργύρια, καὶ τὸν ἔκαμε μὲ μάρμαρα, κολόναις, καμάραις, ζωγραφίαις, καὶ ἄλλα ὅμοια τοσοῦτον ὡραῖον καὶ εὔμορφον, ὁποῦ οἱ ὁρῶντες ἐθαύμαζον. Ὅταν οὖν ἐτελειώθη τοιοῦτος Ναὸς περικαλλὴς καὶ ὑπέρλαμπρος, ἐπροσκάλεσε τὸν Πατριάρχην μὲ τοὺς κληρικοὺς, καὶ τοὺς πιστοὺς Βασιλεῖς μὲ τοὺς Ἄρχοντας νὰ τελέσουν τὰ ἐγκαίνια· λοιπὸν τῇ κβ'. Δεκεμβρίου ἐσυνάχθη σχεδὸν ὅλη ἡ Πόλις, καὶ ἡτοιμάσθησαν νὰ ἱερουργήσουν οἱ Ἱερεῖς κατὰ τὴν συνήθειαν. Τότε πλησιάζει τοῦ Μαρκιανοῦ ἕνας πτωχὸς πολλὰ χρειαζόμενος, καὶ τοῦ ἐζήτησεν ἐλεημοσύνην διὰ τὸν Κύριον.

Ὁ δὲ Ὅσιος ἦτον πολλὰ συμπαθὴς καὶ εὔσπλαγχνος, καὶ ἐπειδὴ δὲν εἶχε τὴν ὥραν ἐκείνην νὰ τοῦ δώσῃ κατὰ τὸν πόθον του ἀργύρια, ἔπῆρε τὸν πτωχὸν εἰς μίαν γωνίαν ἀπόκρυφα, ὁποῦ δὲν τοὺς ἔβλεπαν οἱ ἄνθρωποι, καὶ ἐγδύνεται τὸ ῥοῦχόν του, καὶ δίδειτο τοῦ πτωχοῦ, διὰ νὰ μὴ λυπήσῃ τὸν Κύριον, καὶ ἔμεινε μόνον μὲ τὸ ὑποκάμισον, διατὶ δὲν ἐφόρει ποτὲ του δύο ῥάσα, ἀλλὰ μονοχίτων εὐαγγελικῶς ἐπορεύετο, καὶ τότε ἔβαλε τὰ ἱερατικὰ, ἐπειδὴ ἔμελλε νὰ συλλειτουργήσῃ καὶ αὐτὸς,

μὲ τοὺς ἄλλους Κληρικούς, καὶ ὑπῆγεν εἰς τὸ Ἅγιον Βῆμα· καθὼς οὖν ἐλειτουργοῦσαν, ἔσυρε πολλάκις τὸ φελῶνι, καὶ τὸ ἐσυμμάζωνε, διὰ νὰ μὴν ἴδωσιν οἱ ἄλλοι Ἱερεῖς πῶς ἦτον γυμνός· ὁ δὲ Ἀρχιερεὺς καὶ οἱ ἐπίλοιποι, κυττάζοντες αὐτὸν, εἶδασι θαῦμα φρικτὸν καὶ ἐξαίσιον, ἤγουν ἔφορει στολὴν βασιλικὴν κατάστικτον χρυσοΰφαντον καὶ ὑπέρλαμπρον, ὁποῦ ἄστραπτεν, καὶ ὅταν ἄπλωνε τὴν χεῖρα νὰ μεταλάβῃ τὸν λαὸν, ἐφαίνετο περισσότερον ἐκεῖνο τὸ θεοΰφαντον ἔνδυμα, καὶ ὅλοι τὸ εἶδασιν· ὅθεν οἱ Ἱερεῖς ἐφθόνησαν, καὶ τὸν ἐκατάβαλαν εἰς τὸν Πατριάρχην Γεννάδιον, ὅστις τὸν ἔκραξεν, ἀφ' οὗ ἐτελείωσαν τὴν Ἱερουργίαν, καὶ τὸν ὠνείδισε πῶς ἐτόλμησε νὰ φορέσῃ βασιλικὴν στολὴν, καὶ τοσοῦτον λαμπρὰν καὶ πολύτιμον· ὁ δὲ ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ μὲ δάκρυα λέγωντας, ὅτι εἶδασι φάντασμα, ἀμὴ ἐκεῖνος ἦτον ὁλόγυμνος. Τότε εὐγάνωντάς του τὴν Ἱερατικὴν στολὴν ὁ Ἀρχιερεὺς, εἶδασιν ὅλοι πῶς ἦτον ὁλόγυμνος, ὁμοίως καὶ αὐτοὶ οἱ Βασιλεῖς, ὅτι ἔμαθαν καὶ ἐκεῖνοι τὴν ὑπόθεσιν ταύτην, καὶ τὸν ἐπῆραν εἰς πολλὴν εὐλάβειαν ἅπαντες, καὶ ὅσοι ἦσαν εἰς τὴν βλάβην τοῦ Ἀρείου, ἀπὸ τὸ Θαυμάσιον αὐτὸ, καὶ ἀπὸ ἄλλα ὁποῦ ἔκαμεν ὕστερα, ἐτραβίζοντο καὶ ἤρχοντο εἰς τὴν Ὀρθοδοξίαν, ἀκούοντες μάλιστα τὴν γλυκυτάτην διδασκαλίαν του. Ποτὲ δὲ καιρὸν ἄναψε στίαν εἰς τὸ βόρειον μέρος τῆς Πόλεως, καὶ ἔκαιε τὸ μέρος ἐκεῖνο ἡ φλὸξ, βόσκωντας ἕως τὴν νοτικὴν Θάλασσαν· ἐπερικύκλωσε γοῦν ἡ φλόγα καὶ τὴν Ἐκκλησίαν αὐτὴν τοῦ Ὁσίου, ἤγουν τὴν Ἁγίαν Ἀναστασίαν· ὁ δὲ τοῦ Θεοῦ ὄντως ἄνθρωπος μηδὲν δειλιάσας, ἀλλὰ ἔχωντας πίστιν εἰς τὸν Θεὸν καθαρὰν καὶ ἄδολον ἐπῆρε τὸ Ἱερὸν Εὐαγγέλιον, καὶ ἀναβαίνωτας εἰς τὴν κορυφὴν τῆς Ἐκκλησία, ἐξαμάτησεν εἰς τὸ μέσον τῆς φλογὸς, λέγων ταῦτα· Χριστὲ ὁ Θεὸς τῶν Πατέρων ἡμῶν, ὁποῦ ἐφύλαξες τοὺς τρεῖς Παῖδας ὑγιεῖς εἰς τὴν κάμινον, αὐτὸς καὶ σήμερον Δέσποτα διαφύλαξον καὶ τοῦτον τὸν οἰκόν σου ἄβλαβον, τὸν ὁποῖον ἡμεῖς μὲ πόνον καὶ πόθον πολὺν ἐκτίσαμεν, καὶ μὴν ἀφήσῃς τὸ πῦρ νὰ τὸν ἀφανίσῃ, διὰ νὰ μὴ μᾶς ὀνειδίσουν οἱ Ἀρειανοί· ἀλλὰ δεῖξε καὶ τώρα Θαυμάσιον ἄξιον τῆς σῆς μεγαλωσύνης καὶ ἀγαθότητος, εἰς δόξαν τοῦ ὀνόματός σου, καὶ εἰς ἡμῶν τῶν Ὀρθοδόξων δούλων σε καύχημά τε καὶ ἀγαλλίαμα.

Ταῦτα εἰπόντος τοῦ Ἁγίου μὲ ῥοὴν δακρύων ἀμέτρητον, βλέπουσιν ὅλοι ὁποῦ ἔστεκαν ἀπὸ μακρὰν, καὶ στρέφει (ὦ τοῦ Θαύματος) ἡ φλόγα εἰς τὰ ὀπίσω, ὁποῦ εἶχεν ὅλον τὸν Ναὸν κυριευμένον, καὶ τότε ἀνακόπτει τὴν ὁρμὴν, ὥσπερ νὰ τὴν ἐδίωχνε μία δύναμις ἰσχυρωτάτη καὶ ἄμαχος, καὶ ἔμεινεν ὁ Ἱερὸς οἶκος ἐκεῖνος ὅλος ἀπαθὴς, ὡς οἱ τρεῖς Παῖδες, καὶ ἄβλαβος, καὶ οὐ μόνον ἐτοῦτο τὸ Θαῦμα ἔγινεν εἰς ἐκείνην τὴν Ἐκκλησίαν, ἀλλὰ καὶ ἕτερα πάμπολλα, οὐ μόνον τότε ζῶντος τοῦ Ἁγίου Μαρκιανοῦ, ἀλλὰ καὶ ὕστερα· ὅτι ἀπ' ἔξω εἰς τὸν Νάρθηκα εἶναι μία εἰκὼν τῆς Θεοτόκου ἄνωθεν τῆς ὡραίας πύλης, καὶ κάμνει εἰς τοὺς ἀῤῥώστους Θαυμάσια, θεραπεύσα δαιμονῶντας, κλινήρεις, καὶ ἄλλα πάθη διώκουσα. Ἀλλὰ ἂς ἀφήσωμεν τὰ Θαύματα, εἰς ἄλλην διήγησιν καὶ μόνον ἕνα νὰ εἰποῦμεν, ὁποῦ ἔγινεν ὅταν ἔζη ὁ Ἅγιος, διὰ νὰ μὴν εὔγωμεν ἀπὸ τὸ προκείμενον. Μίαν ἑορτὴν ἦσαν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν αὐτὴν συναγμένοι ἄνδρες καὶ γυναῖκες, καὶ ἔπεσε μία ἐγγαστρωμένη ἀπὸ μίαν καμάραν τοῦ ἀριστεροῦ μέρους τῆς Ἐκκλησίας, διατὶ ἔσκυψε πολλὰ, ἢ καὶ ἀπὸ συνεργίαν δαίμονος ἐμποδίσθη, καὶ πίπτουσα ἀπὸ τόσον ὕψος ἐξέψυξε, καὶ ἐγίνη εἰς τὸ μέσον τῆς ἑορτῆς θρῆνος πολὺς καὶ δάκρυα· ἀλλὰ ὁ Ἅγιος ἔτρεψε τὸν θρῆνον εἰς ἀγαλλίασιν· ἐσήκωσε λέγω τὰς χεῖρας μὲ ὅλον τὸν λαὸν κοινῶς προσευχόμενος, καὶ παρευθὺς ἀνέστη ἡ γυνὴ, καὶ τὸ βρέφος ἐσκίρτα εἰς τὴν κοιλίαν της· ἀλλὰ ἂς ἀφήσωμεν τὰ Θαύματα, καὶ ἂς γράψωμεν τὰ ἐπίλοιπα τῆς διηγήσεως· ὁ Ναὸς τῆς Ἁγίας Εἰρήνης δὲν ἦτον ἀπὸ τὸ πρῶτον τόσον μεγάλος, οὔτε εὔμορφος καὶ καλλωπισμένος, καθὼς θεωρεῖται τὴν σήμερον, ἀλλὰ ὁ πανάγαθος Θεὸς ἠθέλησε νὰ γένῃ τοιοῦτος, καὶ ἀπεκάλυψε ταῦτα πρὸς τὸν Πατριάρχην Γεννάδιον λέγωντας· κα-

τάλυσον αὐτὸν τὸν Ναὸν, νὰ τὸν ἀνακαινίσῃ ὁ διάδοχός σου μετὰ τὴν ἀποβίωσιν Ο' γοῦν Γεννάδιος τελειώσας τὸ Θεῖον πρόσταγμα, ἀνεπαύθη. Ὁ δὲ Μαρκιανὸς ἀκούσας αὐτὴν τὴν Θείαν Ἀποκάλυψιν, ἔβαλεν εἰς τὸν νοῦν του, ὡς οἰκονόμος ὁποῦ ἦτον τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας, ὅτι διὰ λόγου του ἔλεγεν ἡ ὅρασις, καὶ πέρνωντας κρυφὰ ὀλίγους ἀνθρώπους, ὑπῆγε μίαν νύκτα εἰς τὸν ῥηθέντα Ναὸν, καὶ προσκηύχετο τῷ Θεῷ μὲ εὐλάβειαν ταῦτα λέγωντας· Ὁ Θεὸς τῶν δυνάμεων, ὁποῦ ἠδάφισες τοὺς βωμοὺς τῶν Εἰδώλων, καὶ μᾶς ἐλύτρωσες ἀπὸ τὴν μιαρὰν αὐτῶν πλάνην, προστάσσωντάς μας νὰ σοῦ οἰκοδομήσωμεν Ἐκκλησίας, αὐτὸς καὶ νῦν ἐπίβλεψον εἰς τὸν τόπον τοῦτον, καὶ ἁγίασόν αὐτὸν, καὶ δυνάμωσον ἡμᾶς νὰ σοῦ οἰκοδομήσωμεν τὸν οἶκον, ὁποῦ ἐπρόσταξες. Ταῦτα εὐξάμενος, τοῦ ἔδωκεν ὕπνον ὁ Κύριος, καὶ τοῦ φαίνεται εἰς ὀπτασίαν, καὶ δείχνει του τὸν τόπον τοῦ Ναοῦ καὶ τὴν μεγαλότητα· ἔπειτα ἤκουσε καὶ Θείαν φωνὴν ταῦτα λέγουσαν. Μαρκιανὲ πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι. Τότε ἐγερθεὶς μὲ φόβον καὶ ἀγαλλίασιν, ἀνήγγειλε τὴν ὀπτασίαν πρὸς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον, ὅστις τοῦ ἔδωκεν ἐξουσίαν, νὰ κάμῃ τὸν Ναὸν κατὰ τὴν ἄνωθεν πρόσταξιν· ὅθεν διὰ νὰ γένῃ ἡ οἰκοδομὴ μεγάλη, καθὼς ὁ Θεὸς τοῦ ἔδειξεν, ἔβαλε περίσσον κόπον καὶ ἔξοδον εἰς τὴν Θάλασσαν, νὰ βάλῃ τὰ Θεμέλια, ἔπειτα καὶ τὴν ἐπίλοιπον οἰκοδομὴν ἐτελείωσε μὲ τόσα κιόνια καὶ μάρμαρα, καὶ τὴν ἐστέγωσε τόσον ἐπιδέξια, καὶ τὴν ἐσκέπασε μὲ μόλυβδον καθὼς τὴν σήμερον φαίνεται· καὶ πάντες ὅσοι τὴν βλέπουσι, Θαυμάζουν τῶν τοίχων τὴν στερρότητα, τοῦ ἐδάφους τὴν ὡραιότητα, καὶ τῶν ἄλλων πάντων τὴν εὐμορφίαν καὶ κοσμιότητα.

Εἰς αὐτὸ τὸ καλὸν ἔργον ἐφθόνησεν ὁ διάβολος, καὶ ὅταν ἤθελαν νὰ στήσουν ταῖς δύο κολώναις ὁποῦ εἶναι ἔμπροσθεν εἰς τὸ Θυσιαστήριον, ἐκάθησαν εἰς τὴν μίαν ὁποῦ ἦτον ἡ μεγαλήτερη, καὶ τὴν ἔβαναν εἰς τὸ ἀριστερὸν μέρος, καὶ τόσον τὴν ἔκαμνε βαρέαν, ὁποῦ δὲν ἐδύνοντο νὰ τὴν ὀρθίσουν οἱ ὑπουργοὶ ὅλοι καὶ μάστοροι· οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν θάσιν ἐμετατόπιζε, καὶ ἐκόπτοντο τὰ σχοινία καὶ ξύλα ὁποῦ τὴν εἶχασι δεμένην· ὅθεν ὑπῆγεν ὁ Ἅγιος μοναχός του, καὶ κάμνωντας προσευχὴν εὐλαβῶς πρὸς Κύριον, ἐσημείωσε τὸν Σταυρὸν εἰς τὸν κίονα, καὶ ἐπετίμησε τὸν δαίμονα λέγωντας, ἐχθρὲ τοῦ καλοῦ καὶ πολέμιε, παῦσε, καὶ μὴν ἐμποδίζῃς εἰς ὅσα εἰς δόξαν τοῦ Θεοῦ γίνονται. Ταῦτα εἰπὼν, ἐβοήθησε καὶ αὐτὸς μὲ τὰς χεῖράς του, ὁποῦ ἦτον γέρωντας καὶ ἀδύνατος καὶ παρευθὺς μὲ πολλὴν εὐκολίαν ἠγέρθη τὸ μάρμαρον, καὶ ἐστάθη εἰς τὸν τόπον του· καὶ διὰ νὰ κηρύττεται τὸ Θαυμάσιον, καὶ νὰ φαίνεται πάντοτε, γέρνει ὀλίγον ἐκείνη ἡ κολώνα ἕως τὴν σήμερον, καὶ δὲν ἐδυνήθησαν νὰ τὴν ὀρθώσουσι πώποτε. Οὐ μόνον δὲ αὐτοὺς τοὺς δύο Ναοὺς ὁ μακάριος Μαρκιανὸς ᾠκοδόμησεν, ἀλλὰ καὶ ἕτερον τοῦ Ἁγίου Γ'σιδώρου, εἰς τὸν ὁποῖον νέον Ναὸν ἤφερε καὶ τὰ ἁγιά του λείψανα μὲ τρόπον Θαυμάσιον, καὶ ἄλλας πολλὰς ἀγαθοεργίας τελέσας, ἐτελείωσε τὸν βίον θεάρεστα, πρὸ τοῦ νὰ ἐγκαινιάσῃ τὸν Ναὸν τῆς Ἁγίας Εἰρήνης. Καὶ ὅταν ἦτον εἰς τὴν τελευταίαν ὥραν προσηύξατο ταῦτα πρὸς Κύριον· εἰς τὰς Ἁγίας σου χεῖρας ἀφήνω Δέσποτα τὴν ψυχήν ἐτούτην ὁποῦ ἐποίησες, καὶ τὸν Ναὸν ὁποῦ μὲ τὴν βουλήν σου ἐκατασκεύασα· ταῦτα εἰπὼν ἐτελεύτησεν εἰς τὰς δέκα Ἰανουαρίου, καὶ ἐσυνάχθη ὅλη ἡ πόλις, ὅ, τε Πατριάρχης μὲ τὸ Πρεσβυτέριον, καὶ ὁ Βασιλεὺς μὲ τὴν Σύγκλητον, καὶ οἱ ἐπίλοιποι ἅπαντες ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες εὐλαβῶς ἐσυνάχθησαν, καὶ ἐντίμως ὡς ἔπρεπε καὶ αἰσίως τὸν Ὅσιον ἐνταφίασαν. Ἡ δὲ εὐσεβὴς Βηρίνα ἡ Βασίλισσα τοῦ μεγάλου Λέοντος ἔμεινεν ἐπίτροπος τοῦ Ἁγίου εἰς τὸν Ναὸν τῆς Ἁγίας Εἰρήνης, καὶ αὐτὴ τὸν ἐτελείωσε καὶ ἱστόρισε, καὶ ἐτέλεσε μὲ πόθον ὅσα ἐλείποντο, καὶ ὅλην τὴν στέγην ἐχρύσωσε, καὶ τὴν ἐγκαινίασε τὸν δεύτερον χρόνον εἰς τὰ κ'. Ἰανουαρίου μηνός. Πολλοὶ δὲ ἄνθρωποι ἐθαύμαζαν τὴν πολλὴν εὐλάβειαν ὁποῦ εἶχεν εἰς τὰς Ἐκκλησίας ἐτοῦτος ὁ Ἅγιος, καὶ εἰς τὴν τόσην ἔξοδον

ὁποῦ ἔκαμνε, καὶ τοῦ τὸ ἔλεγον ὅταν ἔζη, καὶ ἐξενίζοντο· ὁ ὁποῖος τοὺς ἀπεκρίνετο λέγωντας· ἀδελφοὶ ἐὰν εἶχα θυγατέρα νὰ τὴν ὑπανδρεύσω, δέντην ἐστόλιζα τὰ εὐμορφότερα κόσμια ὁποῦ νὰ ἠμπόρουν, πόσον οὖν πρέπει, νὰ στολίζωμεν τὴν περικαλλῆ καὶ ὡραίαν νύμφην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν, διὰ νὰ τὴν ὁποίαν ἔχυσε τὰ αἷμα αὐτοῦ ὁ Δεσπότης, καὶ τοσοῦτον τὴν ἐκαλλώπισεν; Οὕτως ἦν ἦτον ὁ μέγας Μαρκιανὸς εἰς τὰ θεάρεστα ἔργα περίσσα φιλότιμος, ὁποῦ δὲν ἐλυπᾶτο καμμίαν ἔξοδον· καὶ οὐ μόνον τοὺς ἄνωθεν Ναοὺς ᾠκοδόμησεν, ἀλλὰ καὶ ἄλλους, ἤγουν τοῦ Ἁγίου Θεοδώρου εἰς τὸν Ταίναρον, καὶ τοῦ Ἁγίου Στρατονίκου εἰς τὸ Ῥήγιον, καὶ ἄλλους· καὶ πάλιν μὲ ὅλην τὴν δαπάνην, ὁποῦ ἔκαμνεν εἰς ταῖς Ἐκκλησίαις, δὲν ἀμέλα τὴν ἐλεημοσύνην εἰς πένητας, ἀλλὰ τοὺς ἐβοήθα ἀφθονοπάροχα· καὶ ἀπὸ τὴν πολλήν του συμπάθειαν ἐγύριζε τὴν νύκτα τὰ στενὰ τῆς Πόλεως, καὶ ὅσους πτωχοὺς εὗρισκεν, ὁποῦ δὲν εὔγεναν τὴν ἡμέραν ἀπὸ τὴν ἐντροπήν των, διατὶ ἦσαν πλούσιοι πρότερον καὶ ἐπτώχευσαν, αὐτοὺς ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας ἐλεημόνα περισσότερον, καὶ τὸ θαυμασιώτερον, οὐ μόνον τοὺς ζῶντας, ἀλλὰ καὶ ἀπεθαμμένον τινὰ ὅταν εὗρισκε πτωχὸν, καὶ ἄπορον ὁποῦ νὰ μὴν εἶχε κανένα νὰ τὸν ἐπιμεληθῇ, τὸν ἔπερνεν ὡς θησαυρὸν μέγαν καὶ πολυτίμητον, καὶ λούωντας καὶ ἐνδύνωντάς τον, ἔλεγε πρὸς τὸν νεκρὸν ταῦτα, ὥσπερ νὰ ἦτον ζωντανός, νὰ τὸν ἤκουε· σηκώσου ἀδελφὲ, νὰ κάμωμεν τὸν τελευταῖον ἀσπασμὸν κατὰ τὴν συνήθειαν, καὶ παρευθὺς ὑπήκουσεν ὁ πτωχὸς, καὶ ἐγειρόμενος (ὦ ἀπορρήτου θαύματος) ἐφίλει τὸν Ἅγιον· ἔπειτα πάλιν ἀφ' οὗ ἤθελαν κάμῃ τὸν ἀσπασμὸν, ἔμενε νεκρὸς ὁ νεκρὸς, ὡς τὰ πρότερον. Τοῦτο τὸ ὑπὲρ φύσιν τερατούργημα ἐγνωρίσθη καὶ ἀπὸ ἄλλους τινὰς, ἀμὴ ἀπὸ ἕνα δοῦλον ἑνὸς τραπεζί του, ὁποῦ ἄλλασσε τὰ φλουρία μὲ στάμενα, πρὸς τὸν ὁποῖον ἀπῆλθε πολλάκις τὴν νύκτα ὁ Ἅγιος, καὶ ἄλλασσε φλορία, καὶ ἔπερνεν ἄσπρα διὰ νὰ μοιράζῃ εἰς πένητας· καὶ διατὶ δὲν ἤθελε νὰ τὸν ἐγνωρίσῃ τινὰς, ἐσκέπαζε τὸ πρόσωπόν του· ὁ δὲ τραπεζίτης μὴν ἠξεύρωντας τίς ἦτον, ἐζυγίαζε τὸ χρυσίον μὲ δόλον μὲ τὴν ἀφορμὴν τῆς νυκτὸς, καὶ τοῦ ἐκράτει ἄδικα πολλὰ χρήμματα. Ὁ δὲ Ἅγιος τὸ ἐγνώριζεν, ἀμὴ ὡς πρᾶος δὲν ἔλεγε τίποτας, ἀλλὰ ἐκαμώνετο πῶς δέντο ἤξευρε· τοῦτο δὲ ἔγινε πολλαῖς φοραῖς, ὅθεν ἔβαλεν ὁ ἄδικος δίκαιον λογισμὸν νὰ ἐγνωρίσῃ τίς ἦτον ὁ ἀδικούμενος· καὶ ὅταν ἐπῆρε τὰ ἄσπρα μίαν νύκτα ὁ Ἅγιος, ἔστειλεν ἕνα του παῖδα κατόπι κρυφὰ, νὰ τοῦ ἀκολουθᾷ ἕως τὸν οἰκόν του, διὰ νὰ ἐγνωρίρῃ τίς ἦτον· καὶ καθὼς ὑπήγενεν ὁ Ἅγιος, ηὗρεν ἕνα νεκρὸν εἰς τὸν δρόμον, καὶ λαμβάνωντας ἀπὸ ἕνα κάπηλον ὅσα ἐχρειάζετο διὰ τὸν νεκρὸν, τὸν ἔλουσε καὶ ἐνδυσεν, ἔπειτα ἠγέρθη ὁ νεκρὸς, καὶ ἐφίλησεν ἕνας τὸν ἄλλον ὡς ἄνωθεν, καὶ τὸν ἐπῆρε νὰ τὸν ἐνταφιάσῃ ὁ Ἅγιος. Ταῦτα βλέπων ὁ νέος ἐτρόμαξε, καὶ ἐπιστρέψας ἀνήγγειλε τοῦ Κυρίου αὐτοῦ τὰ γενόμενα, ὅστις ἐφοβήθη τὸν Θεὸν, καὶ ἔστρεψε τοῦ Ἁγίου μετὰ δακρύων ὅσα τὸν ἀδίκησε πρότερον, καὶ ἐπῆρε συγχώρησιν.

Οὐ μόνον δὲ αὐτὰς τὰς ἀρετὰς εἶχεν ὁ τρισμακάριος, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς πόρνας πολλάκις ὑπήγενε, τὸν Δεσπότην Χριστὸν μιμούμενος, καὶ ταῖς ἔδιδεν ἐλεημοσύνας πολλὰς διὰ νὰ ἔχουσι κυβέρνησιν νὰ πορεύωνται, νὰ μὴ πορνεύουν διὰ τὴν πτωχείαν καὶ ἀπορίαν τους· καὶ πᾶσαν ἑορτὴν ἔπερνε τινὰ ἀπὸ ταύταις, προστάσσωντάς ταις πρότερον νὰ ἐγκρατευθοῦν ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν τινὰς ἡμέρας, καὶ νὰ λουσθοῦν ἀπὸ τὸν μολυσμὸν τῆς σαρκὸς, καὶ κάμνωντας διδαχὴν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν διὰ τὰς τιμωρίας τῆς αἰωνίου κολάσεως τὰς ἔκαμνε καὶ ἐμετανοοῦσαν τὰς ἁμαρτίας τους· καὶ πολλαῖς ἔγιναν οὐ μόνον μοναχαῖς, ἀλλὰ καὶ ἡγίασαν καὶ ἔκαμναν εἰς δόξαν τοῦ Κυρίου θαυμάσια, ὅτι ἐκεῖνος ταῖς ἐκυβέρνα εἰς τὸ μοναστῆρι, καὶ δὲν εἶχασι τινὰ φροντίδα τοῦ σώματος, μόνον νὰ κλαίουν τὰς ἁμαρτίας τους, καὶ οὕτως ἐτελείωναν τὸν βίον θεάρεστα. Εἰς ταῦτα ὅλα τὰ καλὰ, ἦτον, ὁ καλὸς Μαρκιανὸς αἴτιος, ὁποῦ ἔδιδεν ὅσα εἶχεν ἐλεημοσύνην οὐ μόνον χρήματα, ἢ κτήματα, καὶ ἄλλον

πλοῦτον, ἀλλὰ καὶ τὰ ῥοῦχά του ἔδιδε, καὶ δὲν εἶχε δεύτερον φόρεμα, ἀλλὰ μόνον ἕνα ἱμάτιον ἐβάσταζε, καὶ μίαν ἡμέραν ὁποῦ ἤρχετο ἀπὸ τὴν ἑορτὴν ἑνὸς Ἁγίου (ἐπειδὴ ὡς εὐλαβὴς ὑπήγενεν εἰς τὰς πανηγύρεις καὶ ἔψαλλεν) ἐβράχη, ὅθεν ἦψε φωτίαν νὰ στεγνώσῃ τὸ ῥάσον του· καὶ καθὼς ἐγδύθη, καὶ τὸ ἔβαλεν εἰς τὴν φωτίαν, ἔτυχε, καὶ τοῦ ἐμήνυσεν ὁ Πατριάρχης, νὰ ὑπάγῃ ὁποῦ τὸν ἤθελεν· οἱ μὲν οὖν ἀπεσταλμένοι ἐκτύπων τὴν πόρταν ὥραν πολλὴν ἐκεῖνος δὲ ἐντρέπετο νὰ τὸν ἰδοῦσι γυμνὸν, καὶ ἐρωτήσας αὐτοὺς ἔσωθεν τί ἤθελαν, τοὺς ἔδωκεν ἀπόκρισιν, ὅτι εἰς ὀλίγην ὥραν ἤρχετο· εἶς δέ ἀπ' ἐκείνους ἔβαλεν ἀπὸ μίαν τρύπαν τ' ὀμμάτι τ, καὶ τὸν εἶδε πῶς ἦτον γυμνός· ὅθεν ἔδραμε πρὸς τὸν Πατριάρχην καὶ τὸ ὡμολόγησεν. Οὕτως οὖν ἦτον εἰς τὰς ἀρετὰς ὁ μέγας οὗτος θαυμάσιος· ὅθεν ὅλοι τὸν εὐλαβοῦντο, οὐ μόνον ὁ κοινὸς λαὸς, ἀλλὰ καὶ οἱ Ἀρχιερεῖς, καὶ ἡ Σύγκλητος, καὶ αὐτὸς ὁ Βασιλεὺς μάλιστα, ἔτι δὲ καὶ οἱ δυνατοὶ πολεμάρχοι Ἄσπαρ καὶ Ἀρδαβούριος, ὁποῦ ἦσαν τότε αἱρετικοὶ, καὶ πάλιν τὸν εἶχαν εἰς τόσην εὐλάβειαν, ὁποῦ δὲν ἐτολμοῦσαν νὰ τὸν ἴδωσιν εἰς τὸ πρόσωπον· καὶ τοῦ ἔστειλαν σκεύη χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ πολυτίμητα, καὶ τὰ ἀφιέρωσαν εἰς τὸν Ναὸν αὐτοῦ τῆς Ἁγίας Ἀναστασίας, καὶ πάλιν ἐμεταγλώττισεν εἰς τὴν γλῶσσαν αὐτῶν τὰ βιβλία μας, καὶ τοὺς τὰ ἐχάρισε νὰ τὰ ἀναγνώθουν, μήπως καὶ εὐλαβηθοῦν, νὰ γένουν Ὀρθόδοξοι. Οὐ μόνον δὲ οἱ Βυζάντιοι τὸν εὐλαβοῦντο, ἀλλὰ καὶ ἕως εἰς τὴν πατρίδα του ἐπῆγεν ἡ ἀγαθὴ φήμη του, καὶ ἤρχοντο πολλοὶ τόσων ἡμερῶν διάστημα νὰ τὸν βλέπουσιν· ἄλλοι μὲν διὰ νὰ λάβουν τὴν ἰατρείαν τῆς ψυχῆς, καὶ ἄλλοι τοῦ σώματος· καὶ πολλοὶ ἄῤῥωστοι ἔλαβαν τὴν ποθουμένην ὑγείαν διὰ τὰς εὐπροσδέκτους θεῷ πρεσβείας του· ἀπὸ τά ὁποῖα θαυμάσια, ὁποῦ ἔκαμεν εἰς τοὺς συντοπίτας αὐτοῦ, νὰ εἰποῦμεν ἕνα, ἔπειτα νὰ δώσωμεν τέλος τῆς διηγήσεως.

Μία γυνὴ πλουσία εἶχε μεγάλην ἀσθένειαν, καὶ ἔτρεχε τὸ αἷμα πλῆθος πολὺ πολλοὺς χρόνους ὡς ἡ Αἱμορῥοοῦσα· λοιπὸν ὅταν εἶδε πῶς ἐξωδίασε εἰς τοὺς ἰατροὺς καὶ βότανα βίον ἄμετρον ἀνωφέλευτα, ἀκούσασα τοῦ Ὁσίου τούτου τὰ σημεῖα καὶ τέρατα, ἐμίσευσεν ἀπὸ τὴν Ῥώμην μετ' εὐλαβείας καὶ πίστεως· καὶ ἔφθασεν εἰς τὸ Βυζάντιον, ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ διηγουμένη τὴν δεινὴν ἐκείνην τὴν ἀνιάτρευτον· εὐθὺς οὖν ὁποῦ ἔκαμε προσευχὴν διὰ λόγου της, ἔφυγεν ἡ ἀσθένεια, καὶ ἔμεινεν ἡ γυνὴ ὅλως ὑγιὴς, καὶ ὑπέστρεψε χαίρουσα. Μὲ τοσαῦτα λοιπὸν καὶ τοιαῦτα θαυματουργήματα ἐδοξάσθη ἀπὸ τὸν Θεὸν ὁ θεομακάριστος· κατὰ τὴν ἐκείνου φωνὴν καὶ θεολόγον ἐπαγγελίαν τὴν λέγουσαν «δοξάσω τοὺς ἐμὲ δοξάζοντας». Τούτου τοῦ Ἁγίου ταῖς πρεσβείαις νὰ ἀξιωθῶμεν καὶ ἡμεῖς τῆς αἰωνίου μακαριότητος, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΤΩ ΑΥΤΩ ΜΗΝΙ ΑΑ'.

Τοῦ Ὁσίου καὶ Θεοφόρου Πατρὸς ἡμῶν.

ΘΕΟΔΟΣΙΟΥ

ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΒΙΑΡΧΟΥ.

Καθὼς εἶναι τὸ ἔαρ ἀπὸ τοὺς ἄλλους τρεῖς καιροὺς τοῦ χρόνου γλυκύτερον, καὶ ὡραιότερος ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἀστέρας ὁ Ἥλιος οὕτως εἶναι καὶ εἰς τὰς πολιτείας τῶν ἐπιλοίπων Ὁσίων ὁ βίος τοῦ μεγάλου Θεοδοσίου, ἄριστος πολλὰ καὶ ὠφελιμώτατος· τοῦ ὁποίου ἡ ἐπωνυμία μαρτυρᾷ, πῶς οὗτος ὁ Ὅσιος δόσις Θεοῦ ὄντως πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, καὶ ἔγεινε κοινὸν ἀρχέτυπον εἰς ὅλους μὲ τὸν φιλάρετον βίον του, καὶ ἔδωκε τόπον τοῖς κοινοβιόταις, ὅθεν πρεπόντως Κοινοβιάρχης ἐπωνομάσθη. Ἂς εἰποῦμεν οὖν ἐξ ἀρχῆς τὸν βίον του, νὰ μάθητε τίς ἦτον, καὶ πῶς ἐγίνη καλόγερος, καὶ ποταποὺς ἀγῶνας καὶ θαύματα ἐκατώρθωσεν.

Εἰς τὰ ὅρια τῆς Καππαδοκίας εἶναι ἕνα χωρίον Μογαρισσὸς καλούμενον· εἰς αὐτὸν τὸν ταπεινὸν τόπον καὶ εὐτελέστατον ἐγεννήθη ὁ ὑψηλὸς τὴν ἀρετὴν καὶ θαυμάσιος, ἀπὸ γονεῖς φιλοθέους καὶ εὐσεβεῖς. Ὁ μὲν Πατὴρ αὐτοῦ ὠνομάζετο Προαιρέσιος, καὶ Εὐλογία ἡ Μήτηρ του, ἡ ὁποία ἐκαλογερεύθη ὕστερα ἀπὸ τὸν Υἱὸν αὐτὸν παρακινηθεῖσα, ὅς τις ἔγινε πνευματικός της Πατήρ· καὶ καθὼς αὐτὴ ἔδωκεν ἐκείνου τὸ εἶναι κατὰ τὴν σάρκα, οὕτω καὶ αὐτὸς τῆς ἐπροξένησε τὸ κατὰ πνεῦμα εὖ εἶναι· καὶ τῆς ἔδωκε πνευματικὴν ἀναγέννησιν· ἀνετράφη γοῦν καὶ ηὔξησε τὴν σωματικὴν καὶ πνευματικὴν ἡλικίαν τοῦτο τὸ εὐγενὲς φυτὸν καὶ μακάριον, μὲ πολιτείαν θαυμαστὴν ἐκ νεότητος, δείχνωντας ποταπὸς ἔμελλε νὰ καταστα-θῇ εἰς τὸ ὕστερον· ἐπειδὴ δὲν ἐπεθύμησε καμμίαν σωματικὴν ἀπόλαυσιν, οὔτε κανένα θέλημα ἄπρεπον, ἀλλὰ μόνον τοὺς Ἁγίους τόπους τῶν Ἱεροσολύμων ἐπόθησε νὰ ἰδῇ· καὶ τοῦτος ὁ ἔρωτας εἰς τὴν καρδίαν αὐτοῦ ἐρρίζωσε τόσον, ὁποῦ ἄλλο δὲν ἐσυλλογίζετο. Ἦτον δὲ εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῆς Θείας γραφῆς πολλὰ ἐπιδέξιος, καὶ ἀναγνωώθωντας τὴν γένεσιν, πῶς ἐπρόσταξεν ὁ Κύριος τὸν Ἀβραὰμ νὰ ξενιτευθῇ ἀπὸ τὲς συγγενεῖς καὶ φίλους του, ἔτι δὲ καὶ τὸ Ἱερὸν Εὐαγγέλιον, ὁποῦ μᾶς παραγγέλλει ὁ Δεσπότης νὰ ἀφήνωμεν ἀδελφοὺς γονεῖς, καὶ ὅλα τὰ πράγματα δι' ἀγάπην του, ἐὰν θέλωμεν νὰ ἀξιωθοῦμεν τῆς αἰωνίου μακαριότητος, ἀνεφλέγετο μᾶλλον ἡ καρδία του πρὸς τὴν ἀναχώρησιν, καὶ ἐπεθύμα νὰ περιπατήσῃ τὴν τεθλιμμένην ὁδὸν, διὰ νὰ εὕρῃ εὐρυχωρίαν ὕστερα· ὅθεν ἔκαμε προσευχὴν τῷ Κυρίῳ, νὰ τὸν ὁδηγήσῃ πρὸς σωτηρίαν, καὶ ἐκίνησε νὰ ὑπάγῃ πρὸς τὰ Ἱεροσόλυμα, ὅταν ἦτον εἰς τὰ ὕστερα τῆς ζωῆς του ὁ Βασιλεὺς Μαρκιανὸς, καὶ ἐσυναθροίζετο κατὰ τοῦ ἀσεβοῦς Νεξορίου, καὶ τῶν ἄλλων αἱρετικῶν ἡ τετάρτη Σύνοδος. Φθάσας οὖν εἰς τὴν Ἀντιόχειαν ὁ καλὸς Θεοδόσιος, ὑπῆγε νὰ προσκυνήσῃ τὸν ἅγιον Συμεών, νὰ λάβῃ τὴν εὐλογίαν του, καὶ νὰ τὸν συμβουλευθῇ τὰ σωτήρια· καὶ ὅταν ἐπλησίαζεν εἰς τὸν στύλον, πρὶν νὰ χαιρετήσῃ ποσῶς ἐτοῦτος ἐφώναξεν ὁ Συμεὼν ἀπὸ τὸν στύλον, καὶ λέγει του· καλῶς ἦλθες ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ Θεοδόσιε· ὅς τις θαυμάζων, ἔπεσε κατὰ γῆς, καὶ ἐπροσκύνησε τὸν Ὅσιον μὲ ταπείνωσιν, ἔπειτα ἀνέβη εἰς τὸν στύλον,

καὶ ἐφίλησεν ἕνας τὸν ἄλλον, καὶ τότε τοῦ ἐπροφήτευσεν ὁ μέγας Συμεὼν ὅσα ἔμελλε νὰ κατορθώσῃ ἕως τὸ ὕστερον· ἤγουν πῶς εἶχε νὰ ἐξουσιάσῃ τόσα κοινόβια, νὰ ἁρπάσῃ πολλὰς ψυχὰς ἀπὸ τοῦ διαβόλου τὸν φάρυγγα, καὶ τ' ἄλλα ὅσα τὸ ἐσυνέβησαν. Λοιπὸν πτερωθεὶς τὴν διάνοιαν, καὶ δυναμωθεὶς τὴν ψυχὴν μὲ τὰς ἱερὰς εὐχὰς τοῦ Συμεῶνος ὁ Θεοδόσιος, ἀπῆλθεν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, καὶ προσκυνήσας ἁγίως τὰ Ἅγια, ἐσυλλογίζετο πῶς νὰ ἀρχίσῃ τὴν ἄσκησιν τῆς Θείας φιλοσοφίας, ἢ ἀπὸ τὴν ἐρημητικὴν ζωὴν, ἢ νὰ κάμῃ μὲ συνοδίαν πρότερον· καὶ ἔλεγε ταῦτα εἰς τὴν διάνοιάν του ὁ πάνσοφος.

Ἐὰν οἱ Στρατιῶται τοῦ ἐπιγείου Βασιλέως, δὲν τολμῶσι νὰ ὑπάγουν κατὰ τῶν ἐχθρῶν τους εἰς πόλεμον, ἐὰν δὲν γυμνασθοῦν εἰς τοὺς πεπαιδευμένους αὐτῶν στρατηγοὺς, νὰ μάθουν τὴν τέχνην τῆς μάχης πρότερον, πῶς νὰ ὑπάγω ἐγὼ ἀμαθὴς καὶ ἀκάτεχος, νὰ προσπαλαίσω μὲ τοὺς ἀσάρκους καὶ πονηροὺς δαίμονας; λοιπὸν ἂς ὑπάγω νὰ εὕρω πνευματικοὺς Πατέρας, νὰ κάμω καμπόσον καιρὸν, νὰ μάθω τὰς τάξεις, καὶ τότε θέλω κατοικήσει καὶ εἰς τὴν ἔρημον. Ταῦτα διελογίζετο σοφώτατα, ἐπειδὴ ἦτον ἐκ φύσεως φρόνιμος, ἐγνωρίζωντας, ὅτι ἂν δὲν πάθῃ τινὰς εἰς τὸν μάστορα καὶ διδάσκαλον, νὰ βασανισθῇ καλὰ πρότερον, δὲν γίνεται τέλειος. Προσελθὼν οὖν εἰς ἕνα μακάριον γέροντα, Λογγῖνον ὀνόματι, ὅς τις ἦτον ἀπὸ τοὺς ἄλλους Πατέρας ἐναρετώτερος τὸν καιρὸν ἐκεῖνον καὶ δοκιμώτερος, ἔκαμε μετ' ἐκεῖνον καιρὸν πολὺν ὁμοδίαιτος καὶ συγκάτοικος· ὅς τις ἦτον εἰς ἕνα σπῆτι μικρὸν εἰς τὸν πῦργον τοῦ Δαυὶδ σφαλισμένος, καὶ ἐκεῖ ἐργάζετο τὸ γλυκὺ μέλι τῆς ἀρετῆς ὁ θαυμάσιος. Ὁ δὲ Θεοδόσιος παιδευθεὶς ἐπιμελῶς τὴν διάκρισιν εἰς τοιοῦτον ἄκρον διδάσκαλον, ὑπῆγε καὶ μένος του εἰς ἕνα παλαιὸν κάθισμα, καθὼς ὁ γέρωντας τὸν ἐπρόσταξε· καὶ ἀφ' οὗ ἔκαμεν ἐκεῖ ὀλίγον καιρὸν ἠκούσθη πανταχοῦ ἡ ἀγαθὴ φήμη του· ἐπειδὴ φανερώνει τὸν ἄνθρωπον, καθὼς ἡ λαμπάδα δείχνει εἰς ὅλους τὸν φέροντα. Λοιπὸν ἐπειδὴ ἐσυνάγοντο πολλοί, καὶ τοῦ ἔδιδαν ἐνόχλησιν, ἐμποδίζοντες τὴν πεθυμένην αὐτῷ καὶ γλυκυτάτην ἡσυχίαν, ἀνέβη εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους, καὶ ἔμεινεν εἰς ἕνα σπήλαιον, εἰς τὸ ὁποῖον ἕως τὴν σήμερον εὑρίσκεται τὸ ἱερὸν αὐτοῦ λείψανον. Ἔχομεν δὲ καὶ ἀπὸ παλαιοὺς Πατέρας παράδοσιν, ὅτι εἰς αὐτὸ τὸ Ἅγιον σπήλαιον ἐκόνεψαν οἱ τρεῖς μακάριοι Μάγοι, ἀφ' οὗ ἐπροσκύνησαν τὸν Κύριον, καὶ ἐκεῖ τοὺς ἐπρόσταξεν ὁ Ἄγγελος νὰ ὑποστρίψουν ἀπὸ ἄλλην ὁδὸν τὴν πορείαν τους, καὶ οὕτως ἐποίησαν, ἀφέντες τὸν Ἡρώδην ὡς ληρῶδη, νὰ θεομαχᾷ ἀφρόνως ὁ ἀσυνείδητος. Εἰς τοιοῦτον οὖν ἀφοσιωμένον τόπον κατοικήσας ὁ Ὅσιος, ἔβαλεν εἰς τὴν φιλοσοφίαν πρῶτον θεμέλιον πασῶν τῶν ἀρετῶν τὸ Κεφάλαιον, ἤγουν τὴν μακαρίαν ἀγάπην, καὶ ἠγάπησε κυρίως τὸν Κύριον μὲ ὅλας τὰς ψυχικὰς δυνάμεις, μὲ ὅλην τὴν καρδίαν αὐτὸ, καὶ μὲ ὅλην τὴν θέλησιν, καταφρονήσας τὰ ἐπίγεια ἅπαντα, καὶ μόνον αὐτὸν παθήσας τὸν χορηγὸν τῆς ζωῆς καὶ Σωτῆρα παγκόσμιον.

Ταύτας οὖν τὰς νοερὰς ἐνεργείας τῆς ψυχῆς κινῶντας εὐτάκτως ὡς πρακτικὸς τῆς μουσικῆς, ἐκυβέρνα τὸ σῶμα μὲ πολλὴν σοφίαν καὶ σύνεσιν, καὶ ἔκαμνεν ὅσα ἦσαν ἁρμόδια, ἔχωντας μόνον ἕνα σκοπὸν, νὰ μὴ γένῃ τίποτας, ὁποῦ νὰ μὴν εἶναι τῷ Θεῷ εὐάρεστον· καὶ οὕτως ἐφάνη εἰς τοὺς διὰ τὸν Θεὸν κινδύνους ἀνδρεῖος καὶ γενναιότατος, καὶ δὲν ἐνικᾶτο εἰς τὰς ἀπειλὰς, οὔτε μὲ ταῖς κολακείαις ἐκλίπτετο, ὁπόταν δὲν ἦτον κατὰ Θεὸν τὸ προστασσόμενον, καὶ ἐδιάκρινε τοὺς λογισμοὺς τῆς καρδίας μὲ ἀκριβὴν στάθμην τῆς γνώσεως, γνωρίζωντας ταῖς τέχναις τοῦ Κοσμοκράτορος μὲ τὴν σοφίαν τοῦ Παντοκράτορος· ἀγρύπνα πολλάκις, προσηύχετο πάντοτε, καὶ ἐρράινεν ὡς ποτάμι τὰ δάκρυα, ἐπέρνα πολλαῖς φοραῖς ὅλην τὴν νύκτα εἰς τὴν προσευχὴν ἱστάμενος, εἶχε πολλὴν ταπείνωσιν πνεύματος, πραότητα, καὶ ὅλα τὰ συνακόλουθα· εἰς δὲ τὴν ἐγκράτειαν τῆς γαστρὸς ἦτον πολλὰ αὐστηρὸς καὶ ἀκαμπτος, καὶ δὲν της ἔδιδε ποτὲ νὰ χορτάσῃ, ἀλλὰ μόνον ἔσον νὰ μή του φέρῃ ἡ πολλὴ νηστεία ἀσθένειαν, καὶ πάλιν ἐκεί-

νη ἡ ὀλίγη τροφὴ δὲν ἦτον φαγητὸν εὔμορφον, ἀλλὰ μόνον φοίνικες, ἢ κεράτια, ἢ ἔσπρια βρεμένα, ἢ ἄγρια λάχανα. καὶ ὅταν δὲν εἶχεν ἀπὸ ταῦτα, διὰ τὴν ἀνυδρίαν τοῦ τόπου καὶ στέρησιν ἔβρεχε τὰ κόκκαλα τῶν φοινίκων, καὶ τὰ ἔτρωγε διὰ τὴν ἀνάγκην. καὶ ἐπορεύετο ὡς ἐδύνετο. Καὶ δὲν ἐδοκίμασε ψωμὶ ὁλοκλήρους χρόνους τριάκοντα· καὶ ὅσον ἐλιμοκτόνα τὸ σῶμα, τοσοῦτον ἔτρεφε τὴν ψυχὴν ἡμέραν καὶ νύκτα, μελετῶντας τὸν νόμον τοῦ Κυρίου· ὅθεν καὶ ὡς δένδρον πεφυτευμένον εἰς τὰ ὕδατα, ἀπέδιδε κατὰ καιρὸν τὸν καρπὸν αὐτοῦ πολὺν καὶ γλυκύτατον· καὶ οὐ μόνον τότε εἰς τὴν νεότητα ἐπέρνα τόσην σκληραγωγίαν, ἀλλὰ ἕως τὸ γῆρας ἐφύλαγε τὴν ἐγκράτειαν, καὶ ἐχαίρετο εἰς τοὺς πόνους καὶ κόπους, ὡς ἄλλοι εἰς τὰς ἡδονὰς τοῦ σώματος.

Διὰ ταύτας οὖν τὰς ἀρετὰς αὐτοῦ καὶ χάριτας ἔλαμπεν ἀπὸ μακρὰν, καὶ ἐφαίνετο ὡς τὴν πόλιν, ὅπου εἶναι κτισμένη εἰς τὴν ἀκρώρειαν· ὅθεν καὶ πολλοὶ ἐσυνάγοντο πρὸς αὐτὸν, διὰ νὰ τρέφωνται ἀπὸ τὸ μέλι τῆς ἀρετῆς αὐτοῦ, νὰ προκόπτουσι, τοὺς ὁποίους πρῶτον μὲν δὲν ἤθελεν νὰ ὑποδέχεται, διὰ νὰ μὴν ἔχῃ εἰς τὴν ἡσυχίαν ἐνόχλησιν, ἀμὴ πάλιν ὕστερα βλέπωντας τὴν προθυμίαν αὐτῶν καὶ καλὴν προαίρεσιν, τοὺς ὑποδέχετο, ἠξεύρωντας πόσην κόλασιν ἔχει ὅς τις ἀμελήσει τὴν πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπην, καὶ δὲν ἀγαπᾷ καὶ αὐτὸν ὡς τοῦ λόγου του· ἐνουθέτα οὖν αὐτοὺς λόγους καὶ ὑποδείγματα ὠφέλιμα, νὰ πολιτεύωνται θεάρεστα· καὶ ἠξεύρωντας, ὅτι ἡ ἐνθύμησις τοῦ θανάτου εἶναι ἡ ἀληθὴς φιλοσοφία, καὶ δύναται νὰ κάμῃ τὸν ἄνθρωπον, νὰ διάγῃ ἐνάρετα, ἐπρόσταξε τοὺς μαθητάς, νὰ κτίσουν τὸ κοιμητήριον, διὰ νὰ βλέπῃ πᾶς ἕνας τὸν τάφον, ὅπου μέλλει νὰ τὸν βάλουν, νὰ ἑτοιμάζεται πρότερον. Ἀφ' οὗ λοιπὸν τὸ ἐτελείωσαν, ἠξεύρωντας ὁ Ὅσιος ἀπὸ θείαν χάριν τὸ μέλλον, εἶπε πρὸς τοὺς μαθητὰς χορατεύωντας. Ἰδοὺ ὁ μὲν τάφος εἶναι ἕτοιμος, ἀμὴ τίς ἀπὸ ἐσᾶς νὰ ἐνταφιασθῇ πρότερον; Τότες ἕνας Ἱερομόναχος ἐνάρετος πολλὰ, καὶ ὑποτακτικὸς τέλειος, τὴν κλῆσιν Βασίλειος, ἀπεκρίνατο· ἐγὼ διδάσκαλέ μου, νὰ τὸν ἐγκαινιάσω, μὲ τὴν εὐχὴν τῆς ἁγιωσύνης σου. Ταῦτα λέγων, ἐπροσκύνησεν ἕως τὴν γῆν μὲ τὰ γόνατα, νὰ τὸν συγχωρήσῃ νὰ εἰσέλθῃ, καὶ οὕτως ἐγένετο. καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸν τάφον ὁ Βασίλειος, ἐπρόσταξεν ὁ Θεοδόσιος, νὰ τοῦ κάμνουν τὰ συνήθη μνημόσυνα καὶ λειτουργίας ἕως ἡμέρας τεσσαράκοντα, καὶ οὕτως ἐποίησαν. Ὅταν δὲ ἔφθασεν ἡ τελευταία ἡμέρα τῶν τεσσαράκοντα (ὦ τοῦ θαύματος) χωρὶς καμμίαν ἀσθένειαν, οὔτε κἂν νὰ πονέσῃ ἡ κεφαλή του παραμικρὸν, παρέδωκε τῷ Θεῷ τὴν μακαρίαν ψυχὴν ὁ Βασίλειος· τὸν ὁποῖον ἔβλεπεν ὁ Ἅγιος ὕστερα εἰς τὸν χορὸν, ἤγουν τὴν ψυχήν του καὶ ἔψαλλε μὲ τοὺς ἄλλους Πατέρας τὴν ἀκολουθίαν κοινῶς ἕως ἡμέρας μ'. καὶ τὸν ἤκουεν ἕνας μαθητὴς τοῦ Ὁσίου Λέτιος τοὔνομα ὅστις ἦτον ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἐναρετώτερος, καὶ ἠρώτησε τὸν Θεοδόσιον, ἐὰν ἤκουε καὶ αὐτὸς τὸν Βασίλειον ψάλλοντα; Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, ὄχι μόνον τοῦ ἤκουστα, ἀλλὰ καὶ εἶδάτον· καὶ τὴν νύκτα νὰ τὸν ἰδῇς καὶ σὺ ὡς βούλεσαι. Καθὼς οὖν ἔψαλλαν εἰς τὴν σύναξιν, εἶδεν ὁ Ἅγιος τὸν Βασίλειον, καὶ προσευχήθη τῷ Θεῷ, νὰ φωτίσῃ τοῦ Λετίου τὰ ὄμματα νὰ ἰδῇ καὶ αὐτὸς τοιοῦτο μέγα μυστήριον. Τότε ἀνοίχθησαν νοερῶς τοῦ Λετίου οἱ ὀφθαλμοὶ, καὶ βλέπωντας φανερὰ τὸν Βασίλειον, ἔθραμε πρόθυμος νὰ τὸν ἀγκαλίσῃ, καὶ ἐκεῖνος ἴγεινεν ἄφαντος, ταῦτα λέγωντας· σώζεσθε Πατέρες καὶ ἀδελφοὶ, ὅτι πλέον ἐδῶ δὲν μὲ βλέπετε. Τοῦτο πρῶτον τῆς ἀρετῆς τοῦ Θεοδοσίου μαρτύριον· ἀλλὰ ἀκούσατε καὶ δεύτερον.

Ἕνα χρόνον τὸ Ἅγιον καὶ μέγα Σάββατον, δὲν εἶχασιν οἱ εὐλογημένοι τίποτας βρώσιμον, νὰ εὐφρανθοῦσι καὶ αὐτοὶ τὴν ἁγίαν Λαμπρὰν ὡς ἄνθρωποι ἦσαν δὲ τὸν ἀριθμὸν ιβ'. καὶ ἐλυποῦντο ὄχι τόσον, πῶς δὲν εἶχασι σωματικὰ βρώματα, ἀλλ' ὅτι κανένα ψωμὶ δὲν τους εὑρίσκετο νὰ λειτουργήσουν, νὰ κοινωνήσουν τὰ θεῖα μυστήρια.

Ὁ δὲ Ὅσιος βλέπωτας τὴν συγνι-

τητα τοῦ προσώπου τους, ἐγνώρισε πῶς ἐγέγγυζαν κατ' αὐτοῦ εἰς τὰς διανοίας, καὶ λέγει τους, εὐτρεπίσατε τὴν ἁγίαν τράπεζαν, καὶ μὴ λυπᾶσθε, ὅτι ἐκεῖνος ὁποῦ ἔτρεφε τόσον λαὸν εἰς τὴν ἔρημον, καὶ ὕστερον πάλιν ἐχόρτασε μὲ πέντε ὄρτους τόσας χιλιάδας. θέλει ἀποστείλει καὶ πρὸς ἡμᾶς τὰς ἀναξίους βοήθειαν. Οὕτως εἶπε, καὶ ὁ λόγος του ἔργον ἐγένετο, ὅτι καθὼς ἀπίστειλεν ὁ Θεὸς τὸ πρόβατον τῷ Ἀβραὰμ, καὶ τὸ ἐθυσίασεν, οὕτω καὶ τότε ἐξαπέστειλεν εἰς τὸ Μοναστήριον ἕνα ἄνθρωπον μὲ δύω μκλάρια φορτωμένα ψωμὶ, κρασὶ, καὶ ἄλλα ἀναγκαῖα τοῦ σώματος· ἐχάρησαν οὖν οἱ Ὅσιοι, δοξάζοντες τὸν ἐλεήμονα Κύριον, ὁποῦ δὲν τους ἐπαραπόνεσεν, ἀλλὰ τοὺς ἔθρεψε ψυχικὰ καὶ σωματικά. ἕως τὴν ἁγίαν Πεντηκοστὴν πρὸς αὐτάρκειαν. Ἀλλ' ἂς εἰποῦμεν καὶ ἄλλο παρόμοιον· τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ἦτον ἕνας πλούσιος πολλὰ εὐσπλαγχνος, καὶ ἔστειλεν ἐλεημοσύνας εἰς ὅλους τοὺς Ἐρημίτας, διὰ νὰ παρακαλοῦν διὰ τὴν ψυχήν του· τὸ δὲ Θεοδοσίου δὲν ἔστειλεν ἀπὸ ἀλησμονησίαν, ἢ καὶ νὰ ἦτον Θεοῦ θέλημα, διὰ νὰ δοκιμάσῃ τὸν δοῦλόν του. Οἱ δὲ μαθηταὶ τοῦ Ἁγίου ἐνωχλοῦσαν τὸν ὑπηρέτην τοῦ πλουσίου, καὶ τοῦ ἔλεγον νὰ εἰπῇ τοῦ Κυρίου του διὰ λόγου τους, ὅτι δὲν εἴχασιν εἰμὴ μόνον ὁλίγα κεράτια. Ὁ δὲ Ἅγιος ἔλεγεν αὐτοῖς νὰ μὴν λυπᾶνται, ἀλλὰ νὰ ἐλπίζουν εἰς τὸν Θεὸν, καὶ αὐτὸς ὁποῦ τρέφει τοὺς κόρακας, θέλει τοὺς βοηθήσει ὡς καὶ προτήτερα. Ταῦτα λέγωντας, εἰς ὀλίγην ὥραν εἶδασιν εἰς τὸν δρόμον ἕνα ἄνθρωπον μὲ ἕνα ζῶον φορτωμένον, καὶ ἤθελε νὰ τὸ ὑπάγῃ εἰς ἄλλον τόπον μακρύτερα, ἀμὴ καθὼς ἀγνάντευσε τὸ Μοναστήριον, δὲν ἤθελε νὰ ὑπάγῃ παρεμπρὸς ποσῶς τὸ μουλάριον, μόνον ἔτρωγε ταῖς ῥοβδοῖς, καὶ ἔστεκεν ὡς λίθος ἀκίνητον ἐκατάλαβεν οὖν ὁ ἄνθρωπος, ὅτι δὲν ἦτον θέλημα Θεοῦ νὰ ὑπάγῃ ἐκεῖ, ὁποῦ ἐμελέτησε, καὶ ἀφῆκε τὸ ζῶον, νὰ παγίνῃ ὅπου ἤθελε, καὶ αὐτὸ ἔδραμεν εὐθὺς εἰς τοῦ Θεοδοσίου τὸ Μοναστήριον· καὶ ὅταν εἶδεν ὁ ἄνθρωπος, πῶς δὲν εἴχασι ποσῶς οὐδ'ν βρώσιμον, ἐθαύμασε τοῦ Θεοῦ τὴν φιλανθρωπίαν, ἐγνωρίζωντας πῶς ἦτον οἰκονομία ἡ ἀπείθεια τοῦ ζώου, διὰ νὰ τραφοῦσιν οἱ ἐνάρετοι δοῦλοι τοῦ Θεοῦ, νὰ δουλεύουσι· καὶ ἀπὸ τότε τοὺς ἤφερνε τὰ ἀναγκαῖα τοῦ σώματος, καὶ ἐπορεύοντο. Καθ' ἑκάστην οὖν ἐπλήθενεν ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀδελφῶν, καὶ ἐσυνάζοντο ἄνθρωποι χρήσιμοι καὶ πλούσιοι, ὅθεν ἐπειδὴ δὲν τοὺς ἐχώρει τὸ Μοναστήριον, ἔκαμνε χρεία νὰ τὸ αὐξήσουν· ὅθεν ὁ Ὅσιος ἐδιαλογίζετο τί νὰ κάμῃ ἀπὸ τὰ δύω, νὰ ἡσυχάζῃ μοναχός του, ἢ νὰ ἔχῃ τοσούτων ἀνδρῶν τὴν μέριμναν· καὶ ἐνθυμούμενος τὰ λόγια τοῦ ἁγίου Συμεών. ἐθέετο τοῦ Κυρίου νὰ τὸν φωτίσῃ νὰ γένῃ τὸ συμφερώτερον, καὶ λαμβάνωντας θυμιατήριον. ἔβαλε κάρβουνα ἐσβυμένα καὶ ἀποπάνω θυμίαμα, ἔπειτα ἐπεριπάτει τὴν ἔρημον, τοιαῦτα τῷ Θεῷ εὐχόμενος. Κύριε καὶ Θεέ μου ὁποῦ ἔκαμες εἰς τὸν Ἰσραὴλ τοσαῦτα θαυμάσια, καὶ ἐβεβαίωσες μὲ τοιαύτας τερατεργίας τὸν Μωϋσῆν, νὰ λάβῃ τὴν πρεσβείαν τοῦ λαοῦ· ἔτι δὲ καὶ τῆς εὐχῆς τοῦ Ἠλίου ἐπήκουσας. καὶ ἔστειλες πῦρ οὐρανόθεν, καὶ κατέκαυσε τὴν θυσίαν αὐτοῦ εἰς δόξαν σου. καὶ τώρα Παντοδύναμε Δέσποτα ἐπάκουσόν μου τοῦ δούλου σου, καὶ δεῖξε μας σημεῖον ποῦ εἶναι τὸ θέλημά σου νὰ κτίσωμεν Ἐκκλησίαν τῷ κράτει σου. καὶ Μοναστήριον νὰ κατοικοῦμεν νὰ σὲ δοξάζωμεν. Ταῦτα λέγων ὁ μακάριος. ἐβάστα τὸ θυμιατὸν ὡς ἄνωθεν. οἱ δὲ ἀδελφοὶ τὸ ἠκολούθουν, καὶ εἰς ὅποιον τόπον ἄψουν μοναχά τους τὰ κάρβουνα, νὰ σικεδομήσουν τὴν μονήν. καθὼς ὁ Ἅγιος ἐσυμβούλευσεν. Ἐπεριπάτησαν ἓν ὥραν πολλὴν, ἕως οὗ ἐπέρασαν τοὺς ἐπιτηδειοτέρους τόπους ἕως τὴν ἔρημον Κουτιλὰ, καὶ τότε ἀφ' οὗ ἐπέρασαν τὴν λίμνην τῆς Ἀσφαλτίδος. καὶ δὲν ἤψε τὸ πῦρ εἰς τοὺς ἄνθρακας, ἠβουλήθη νὰ στρέψῃ ἐπίσω ὁ Ἅγιος, βλέπωντας πῶς δὲν ἦτον Θεοῦ θέλημα, καὶ καθὼς ἐδιάβη τὸ σπήλαιον ὀλίγον διάστημα (ὦ Βασιλεῦ ἀθάνατε, καὶ τίς ἀξίως αἰνέσει τὸ κράτος σου;) καπνὸς εὐγῆκεν ἀπὸ τοὺς ἄνθρακας. καὶ εὐωδία ἄῤῥητος καὶ θαυμάσιος· ἔθεν χαρᾶς ἀπείρου πλησθέντες οἱ μοναχοὶ, ἔβαλαν εὐθὺς

εἰς δόξαν Θεοῦ τὰ θεμέλια, καὶ ᾠκοδόμησαν Σκηνὴν ἁγίαν, ἀρετῶν καταγώγιον, καὶ ἐγίνη ναὸς μέγιστος καὶ θαυμάσιος, καὶ Μοναστήριον εὐρύχωρον μὲ κελλία, νοσοκομεῖα, ξενοδοχεῖα, καὶ πᾶν ἄλλο χρειαζόμενον, διὰ νὰ ἔχῃ ἀνάπαυσιν οὐ μόνον οἱ μοναχοί, ἀλλὰ καὶ οἱ κοσμικοὶ ὁπὸ ἤρχοντο νὰ προσκυνήσῃ διὰ εὐλάβειαν· ὅτι ὁ Θεοδόσιος ἦτον περίσσα εὐσπλαγχνος καὶ δὲν ἐκυβέρνα μόνον εἰς τὰ ψυχικὰ τὸς ἀνθρώπους, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ σωματικά, ἐσπούδαζε νὰ ἔχῃ τὸ χρειαζόμενα. Λοιπὸν ἤρχοντο καθ' ἑκάστην εἰς ἐκεῖνο τὸ Μοναστήριον πτωχοὶ καὶ ἄῤῥωστοι, καὶ ἀπὸ ἄλλαις ἀνάγκαις ταλανιζόμενοι, καὶ ὅλους ἐπιμελεῖτο ὁ συμπαθέστατος, καὶ δὲν ἐμίσευε τινὰς ἀπ' ἐκεῖ ἀβοήθητος, ὅτι ὁ Ἅγιος ἦτον ὀφθαλμὸς τυφλῶν, γυμνῶν ἔνδυμα, ἀσθενῶν σκέπη, νοσούντων ἰατρὸς, καὶ ὑπηρέτης εἰς ὅλους τοὺς ἀσθενοῦντας ψυχῇ καὶ σώματι· ἔπλυνε τὰς πληγὰς καὶ λώβας τοῦ σώματος, καὶ ἐπαρηγόρα ὅλους νὰ ἔχουν ὑπομονὴν εἰς τὰς συμφορὰς, διὰ νὰ ἀπολαύσουν βασιλείαν ἀεὶ διαμένουσαν. Τινὲς γοῦν ἀπὸ τοὺς μοναχοὺς ὡς ἀμελεῖς ἐβαρυγομοῦσαν εἰς τοὺς ξένους, καὶ ὄχι μόνον δὲν ἤθελαν νὰ τοὺς ὑπηρετήσουν, ἀλλὰ κἂν νὰ τὰς βλέπουν δὲν ἐκαταδέχοντο οἱ κακόφρονες, καὶ δὲν ἔβαναν εἰς τὸν νοῦν τους, πῶς ἦσαν καὶ αὐτοὶ ἐμειοπαθεῖς ἐκείνων καὶ σύμψυχοι· ἀλλὰ ὁ Ἅγιος ὑπηρέτα ὅλους μεγαλοψύχως μὲ τοὺς εὐλαβεστέρους ἀδελφὰς, καὶ δὲν ἔμεινε τινὰς ἐκεῖ ἀμελούμενος διὰ πτωχείαν αὐτοῦ, ἢ εὐτέλειαν, ἀλλὰ μάλιστα ὅσον ἦτον τινὰς ἐνδεὴς καὶ ἐλαχιστότερος, τόσον τὸν ἐπιμελεῖτο καλλίτερα· καὶ δὲν ἐπέρνα ἡμέρα, νὰ μὴ φιλεύσουν ἑκατὸν ξένους καὶ περισσοτέρους εἰς ἐκεῖνο τὸ Μοναστήριον· καὶ ὅσον ἐσπλαγχνίζοντο τοὺς πτωχοὺς καὶ πένητας, τόσον καὶ ὁ πλουσιόδωρος εὐεργέτης τοὺς ἀνταπέδιδε τὰς ὁμοιβὰς, καὶ δὲν ὑστερήθησαν ἀπὸ τὰ ἀναγκαῖα τοῦ σώματος, καθὼς θέλετε ἀκούσει κατώτερον.

Ἕνα καιρὸν ἦτον πεῖνα μεγάλη εἰς ὅλην ἐκείνην τὴν γῆν, ὅτι ὁ Θεὸς ἐπαίδευσε τοὺς ἀνθρώπους διὰ τὰς ἁμαρτίας τους· λοιπὸν ὅταν ἦθεν ἡ Ἑορτὴ τῶν Βαΐων, ἔτρεχαν οἱ πτωχοὶ, καὶ ἐσυνάζοντο πλῆθος ἀμέτρητον. εὑρίσκοντες πρόφασιν διὰ τὴν Ἑορτὴν, ἀμὴ διὰ τὴν πεῖναν ὑπήγεναν τὸ περισσότερον· ὅθεν οἱ τραπεζαρέοι βλέποντες τόσον πλῆθος ἀνθρώπων, ἐθειλίαζαν μή πως καὶ δὲν τους φθάσῃ τὸ ψωμίον, καὶ τὸ ἔδιδαν μὲ τὸ ζύγι καθ' ἑνὸς ἀνθρώπου μίαν λίτραν. Ὁ δὲ Ἅγιος ἰδὼν αὐτὴν τὴν πρᾶξιν τὴν ἀσυνήθη, ἐμέμφθη τὴν ὀλίγην πίστιν τῶν Μοναχῶν, καὶ προστάσσει νὰ ἀνοίξουν τὰς θύρας, νὰ σέβουν ὅλοι εἰς τὴν τράπεζαν· καὶ βάνει εἴτι φαγητὰ καὶ ἂν εἶχασι, καὶ λέγει πρὸς τοὺς ξένους· ἀδελφοὶ φάγετε ὅλοι εἰς δόξαν Θεοῦ ἕως νὰ χορτάσετε. Τότες οἱ μὲν πένητες πλουσίως ἐτρέφοντο, καὶ τὸ κελλαρικὸν ἐγέμωσεν ἄρτους περισσότερον παρὰ ὅσους εἶχε προτήτερα, ὅτι ὁ τῶν θαυμασίων Θεὸς ἐπλήθυνεν ἐκείνους τοὺς ὀλίγους ἄρτους καὶ ἐχόρτασαν οἱ ξένοι, καθὼς καὶ τοὺς πεντάκις χιλίους μὲ πέντε ἄρτους ἐχόρτασεν. Ὕστερα λοιπὸν ὑπῆγαν οἱ ὑπηρέται εἰς τὴν ἀρτοθήκην, νὰ ἰδοῦσιν ἐὰν ἔμειναν ἀκόμη ὀλίγοι ἄρτοι νὰ φάγουν καὶ οἱ καλόγεροι, καὶ βλέποντές την γεμάτην ἐξέστησαν, καὶ ἐμακάριζαν τὸν Ἅγιον, ὁποῦ προτήτερα τὸν ἐκατάκριναν καὶ ἐγόγγυζαν· ὅτως οὖν οὐ μόνον ἀντάμοιβεν ὁ πλούσιος Θεὸς τὸν Θεοδόσιον πολυπλασίως εἰς τὴν καλήν του προαίρεσιν, ἀλλὰ καὶ περιβόητον τὸν ἔκαμνε πανταχοῦ, καὶ θαυμαζόμενον, ὅτι ὅσοι τὸν δοξάζουσι μὲ τὰ ἔργα, τοὺς δοξάζει καὶ αὐτὸς, καθὼς ἔταξεν.

Ἄλλην φορὰν πάλιν ἦτον Ἑορτὴ τῆς Θεοτόκου χαρμόσυνος, καὶ ἐσυνάχθη πλῆθος ἄπειρον, διὰ νὰ ἀκούσουν τὴν ἀκολουθίαν, καὶ διὰ νὰ φιλευθοῦν καὶ σωματικὰ κατὰ τὴν συνήθειαν· ἦλθασι λοιπὸν τόσοι, ὁποῦ δὲν ἔφθαναν οἱ καλόγεροι νὰ τοὺς ὑπηρετοῦν, οὔτε εἶχασι φαγητὰ νὰ χορτάσῃ κἂν τὸ τρίτον μέρος τῶν ξένων· ἀλλ' ἡ ὄφθονος δεξιὰ τοῦ Θεοῦ ὁποῦ τρέφει ὅλον τὸν κόσμον πλουσίως, ἐπλήθυνε καὶ τότε τοὺς ἄρτους θαυμασιώτατα, καὶ ἐχόρτασαν ἅπαντες, ὁποῦ ἦσαν μία μυριάδα λαὸς· καὶ οὐ μόνον ἐχόρτασαν ἅπαντες, ἀλλὰ καὶ τόσαις σπυρίδες ἐπερίσσευσαν, ὁποῦ ἐπήρασι καὶ εἰς τὰς οἰκίας τὸς πολλὰ βρώματα, καὶ ἔμειναν καὶ εἰς τὸ Μοναστήριον τόσα, ὁποῦ ἔβαναν πολλὰς ἡμέρας εἰς τὴν τράπεζαν πρὸς αὐτάρκειαν. Ἔχοντας οὖν πόθον ὁ Ὅσιος νὰ κάμῃ ὅλα τὰ χρειαζόμενα τῆς μονῆς, ἔκτισε τρεῖς οἴκους μεγάλους, τὸν ἕνα νὰ ἀναπαύωνται οἱ ξένοι μοναχοί, ὁποῦ ἐσταυρώθησαν τῷ κόσμῳ διὰ τὸν Κύριον, καὶ ποσῶς δὲν ὑπανδρεύθησαν, καὶ τοὺς ἄλλους δύω διὰ τοὺς κοσμικούς· εἰς τὸν ἕνα νὰ ἀναπαύωνται οἱ εὐγενεῖς καὶ ἐπισημότεροι, καὶ εἰς τὸν ἄλλον οἱ εὐτελέστεροι· ἔκτισε δὲ καὶ ἄλλο γηροκομεῖον διὰ τοὺς ἐδικούς του μοναχοὺς εἰς τόπον ἀναχωρητικώτερον, ὅσοι γηράσουν, ἢ ἀσθενήσουν, νὰ ἀναπαύωνται ὀλίγον ἀπὸ τοὺς μακροὺς κόπους καὶ πόνους τῆς προτέρας ἀσκήσεως. Ἀλλὰ τὶς δύναται νὰ διηγηθῇ κατὰ μέρος τὰς ἀρετὰς τοῦ φιλοθέου τούτου Ποιμένος, καὶ τῆς ἱερᾶς αὐτῆ ποίμνης τὰ κατορθώματα; Ἐξακοσίους ἐννενήκοντα τρεῖς μαθητὰς ἀνέθρεψε, καὶ πρὸς Θεὸν παρέπεμψεν, οἵ τινες ἐτέλεσαν τὸν βίον θεάρεστον· καὶ ἄλλοι μὲν ἐτελείωσαν τὴν ζωὴν εἰς τὴν ἔρημον, ἄλλοι ἔγειναν Ἐπίσκοποι, ἄλλοι Ἡγούμενοι, ὄχι νὰ τὸ γυρεύσῃ αὐτοὶ τὸ ἀξίωμα, ὥσπερ ποιοῦσι τινὲς ἀνέντοι σήμερον, ὁποῦ δίδουν ἀργύρια νὰ ἡγουμενεύσῃ Μοναστήρια πλούσια, ἀλλὰ οἱ ἄνθρωποι τοὺς ἐψήφισαν μὴ θέλοντας, ὅταν τὲς ἤθελαν γνωρίσῃ, πῶς ἦσαν ἄξιοι νὰ κυβερνήσουν ψυχάς, καὶ νὰ ὁδηγήσουν πρὸς ζωὴν τὴν αἰώνιον· ἕτεροι δὲ πάλιν ἀπὸ τοὺς μαθητάς του ἀρνήθειαν τὸν κόσμον ὁλότελα, καὶ ἔκαμαν ἄσκησιν χρόνους ὀγδοήκοντα εἰς τὴν ἔρημον· καὶ μὲ τὸ πλῆθος, τῶν χρόνων, καὶ πλοῦτον πνευματικὸν ἐσυνάθροισαν. καὶ διὰ μέσου αὐτῶν ὁ Θεοδόσιος ἐγνωρίζετο εἰς ὅλους καὶ ἐκηρύσσετο, καὶ δὲν ἔμεινε καμμία χώρα σχεδὸν, ὁποῦ νὰ μὴν ἀπήλαυσε τινὰ ὠφέλειαν ἀπὸ τὸν θαυμαστὸν Θεοδόσιον· εἰς ὅλην τὴν οἰκομένην ὑπῆγεν ἡ φήμη του, καὶ ἔτρεχον εἰς αὐτὸν πολλοὶ Στρατιῶται, καὶ πλούσιοι Ἄρχοντες, καταφρονοῦντες τιμὴν καὶ δόξαν ὡς ἔνειρον, καὶ ἐγίνοντο αὐτοῦ μαθηταὶ, προτιμῶντες ἀδοξίαν καὶ πᾶσαν εὐτέλειαν διὰ τὴν ἐκειθεν μακαριότητα· καὶ πολλοὶ σοφοὶ καὶ γραμματισμένοι ἀφήκασι τὴν σπουδήν τους, τὰς πολιτείας, τοὺς ἐπαίνους πάσης τῆς ἀνθρωπίνης σοφίας, καὶ προτιμήσαντες τὴν διὰ Χριστὸν μωρίαν, ἔγειναν μαθηταὶ τοῦ μεγάλου Θεοδοσίου, διὰ νὰ παιδευθοῦν ἄλλην σοφίαν ὑπ' αὐτου ὑπεράνθρωπον· τοὺς ὁποίους ὁ γνωστικὸς Ποιμὴν ἐποίμαινε καὶ ἐκυβέρνα μὲ πολλὴν διάκρισιν, ἐλαφρύνων εἰς τοὺς ἀχαμνοὺς τὸν ἀγῶνα, καὶ τοὺς δυνατοὺς βαρυκανονίζωντας· καὶ πάντας ἐπαίδευσεν, ὄχι μὲ ῥάβδον, ἀλλὰ μὲ λόγον ἀρτυμένον ἅλατι· καὶ τόσον γνωστικὸς καὶ πρακτικώτατος, ὁποῦ ἕως καὶ τὰ κινήματα τοῦ νοὸς ἐγνώριζε, καὶ ἔδιδε πολλὴν ὠφέλειαν τοὶς ἀδελφοῖς, καὶ τοῦ λόγου του· ἐπειδὴ ὅς τις εὐεργετεῖ τὸν πλησίον, καὶ τὸν ὁδηγᾷ εἰς σωτηρίαν ψυχῆς, ἑαυτὸν ὠφελεῖ περισσότερον. Ἀνάμεσα δὲ εἰς τὰς λοιπὰς αὐτοῦ ἀρετὰς, ἠγάπα πολλὰ τὴν ἀνάγνωσιν, καὶ ποτὲ δὲν ἔλειπε τὸ βιβλίον ἀπὸ τὰς χεῖράς του, οὔτε ὅταν ἦτον ἄῤῥωστος, οὔτε καὶ εἰς τὸ ἔσχατον γήρας του, ἀλλὰ ἀνέγνωθεν ἡμέραν καὶ νύκτα, διὰ νὰ καρπώνεται ἀπὸ τὰ Ἱερὰ λόγια. Καὶ κατὰ ἀλήθειαν ἄξιος ἦτον νὰ τὸν θαυμάζῃ πᾶς ἕνας, ἐπειδὴ χωρὶς νὰ μάθῃ ῥητορικὴν, ἢ λογικὴν, ἐδίδασκε τόσον καλὰ ὑπὸ τὴν χάριν τοῦ Παναγίου Πνεύματος (ὄχι μὲ ἀνθρωπίνην σοφίαν) ὁποῦ ἐπερίσσευστε τοὺς ῥήτορας. Καὶ εἶχε καλὴν ἐνθύμησιν, καὶ ἀνέφερνε συχνάκις λόγους, ἀπὸ τὰ ἀσκητικὰ τοῦ Μεγάλου Βασιλείου, τὸν ὁποῖον ἐμιμᾶτο καταπολλὰ, καὶ ἐσπούδαξε νὰ στολίζῃ τὴν ψυχήν του μὲ τοὺς τρόπους, καὶ τὴν γλῶσσαν μὲ τοὺς λόγους του. Διὰ τοῦτο ἐνθυμᾶτο ἀπὸ τὰ συγγράμματά του ὅσα ἐδύνοντο, νὰ προθυμοποιήσουν τοὺς ἀμελεῖς, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἂς ἀναφέρωμεν ὀλίγα διὰ ἐνθύμησιν.

Παρακαλῶσας, ἀδελφοὶ, διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁποῦ ἐσταυρώθη διὰ τὰς ἁμαρτίας μας, ἂς φροντίσωμεν διὰ τὴν ψυχήν μας, ἂς μετανοήσωμεν τὰς ἁμαρτίας τώρα ὁποῦ ἔχομεν καιρὸν εὐπρόσδεκτον, νὰ μὴ κλαίωμεν τό-

τε εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρὸς ἀνωφέλευτα, τώρα βοηθᾷ ὁ Θεὸς ἐκείνων ἐποῦ ἐπιστρέφουσιν ἀπὸ τὴν κακὴν στράταν, καὶ τότε ἐξετάζει φοβερὰ τὰς πράξεις καὶ λόγους ὡς κριτὴς ἀλάθητος, καὶ ἀπολαμβάνει πᾶς ἕνας κατὰ τὰς πράξεις του, ἄλλος ζωὴν αἰώνιον, καὶ ἄλλος ἀτελεύτητον κόλασιν. Μὲ ταῦτα καὶ ἕτερα ὅσια ἐδίδασκε τὰ λογικὰ πρόβατα, καὶ τοὺς ἐπαρακίνα νὰ εἶναι ἕτοιμοι πάντοτε. Ἦτον δὲ εἰς μὲν ἔλα τὰ συμβάντα πραότατος, ταπεινὸς καὶ ἥμερος, ἔπου δὲ ἦτον κίνδυνος πρὸς τὴν εὐσέβειαν, τότε ἐφαίνετο φιλόνεικος καὶ ἰσχυρογνώμων ὁ Θεοδόσιος, καὶ ἦτον κατὰ τὴν γραφὴν πῦρ φλέγον, καὶ μάχαιρα κόπτουσα, σφανίζων τὰ κακὰ ζιζάνια· καὶ ἐφιλονείκησε μὲ τὸν παράνομον Βασιλέα, τὸν Ἀναστάσιον, τὸν μεγάλον καὶ ἀσπιδον ἐχθρὸν τῆς οἰκουμενικῆς Ἁγίας τετάρτης Συνόδου, ὅς τις ἦτον εἰς τὴν αἵρεσιν τοῦ δυσσεβοῦς Εὐτυχοῦς, καὶ Διοσκόρου, καὶ Σεβήρου, φρονοῦντες μίαν φύσιν εἰς Χριστὸν οἱ ἄχρηστοι· ὁ ὁποῖος Βασιλεὺς ἄλλους μὲν Πατέρας ἐκολόκευε καὶ ὑπόγραφον εἰς τὴν αἵρεσιν, καὶ ἄλλους ἐδυνάστευε μὲ τυραννίαν ὁ ἀφρονέστατος· ἔθεν ἐδοκίμασε νὰ πλανίσῃ καὶ τὸν σοφὸν Θεοδόσιον, μὲ ἀργύρια ὁ φιλάργυρος, καὶ στέλλει του δωρεὰν χρυσίον, λίτρας τριάκοντα· καὶ διὰ νὰ μὴ τὸ καταλάβῃ, πῶς τὸ ἔστειλε μὲ πονηρίαν, νὰ τὸ στρέψῃ ὀπίσω, ἐσκέπασε μὲ δόλον τὸ ἄγκιστρον καὶ τὸν ἐμύνυσε, νὰ τὸ δεχθῇ διὰ νὰ τὸ ἐξοδιάτῃ εἰς τοὺς ἀρρώστους καὶ πένητας. Ὁ δὲ Ἅγιος τὸ μὲν χρυσίον ὑποδέχθη, διὰ νὰ μὴ δώσῃ σκανδάλου πρόφασιν, τὴν δὲ μιαρὰν γνώμην ἐμίσησε, καὶ ἀπέκρουσε φαυλίζωντάς την μὲ ἀληθεῖς ἀποδείξεις καὶ ὑποδείγματα, καὶ ἔμεινε νικημένος ὁ Βασιλεύς, ὥσπερ νὰ ἐπολέμα ἡ ἔλαφος μὲ τὸν λέοντα, καὶ ὁ Ἅγιος ἐδείχθη εἰς τὰς νεφέλας ἀετὸς ὄλπτος, καθὼς ὁ λόγος δηλώσει προσθέτερα. Ἀφ' οὗ ἐπέρασεν ὀλίγος καιρὸς ἐποῦ τὸν ἐφιλοδώρησε μὲ τὸ χρυσίον ὁ Βασιλεύς, ἔστειλεν ἀνθρώπους πρὸς τὸν Ὅσιον νὰ ὑπογράψῃ εἰς τὴν ἄνωθεν αἵρεσιν. Τότε συνάγει ὅλους τοὺς Πατέρας τῆς ἐρήμου ὁ Θεοδόσιος, καὶ μὲ τὴν γνώμην ἁπάντων καὶ θέλησιν, γράφει πρὸς τὸν αὐτὸν τοιαύτην ἀπόκρισιν· ἐπειδὴ μᾶς ἐμήνυσες νὰ κάμωμεν ἕνα ἀπὸ τὰ δύω ταῦτα, ἤγουν ἢ νὰ συμφωνήσωμεν εἰς τὴν τῶν Ἀκεφάλων γνώμην, ἢ μένοντες εἰς τὰ ὀρθὰ τῶν Πατέρων Δόγματα, νὰ λάβωμεν βίαιον θάνατον, γίνωσκε. ὅτι προτιμοῦμεν τὸν θάνατον, καὶ οὐ μόνον ἡμεῖς δὲν παραστρατίζομεν ποσῶς ἀπὸ τὴν ἀλήθειαν, ἀλλὰ καὶ ὅσους ἄλλους πλανέσητε, νὰ σᾶς γένουν ἐμόφρονες, ἀναθεματίζομεν· καὶ ἂν χειροτονήσητε τινὰ ἀπὸ τοὺς Ἀκεφάλους, ἡμεῖς δὲν τον δεχόμεσθεν· μὴ γένοιτο Χριστὲ Βασιλεῦ, νὰ εὔγωμεν ἀπὸ τὴν ὀρθοδοξίαν ὀλίγον τίποτας, ἀλλὰ κἂν αὐτοὺς τοὺς Ἁγίους τόπους ἴδωμεν εἰς πῦρ φθειρομένους, κἂν ἄλλο τι πάθωμεν. δὲν ἀλλάσσομεν γνώμην, κἂν εἰς λεπτὰ τὰ σώματά μας ἐλεεινῶς κατακόψουσιν, ἀλλὰ τὰς Ἁγίας τίσσαρας Συνόδους πιστεύομεν, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἡ πρώτη τῶν τιή. ἔγεινε κατὰ τοῦ Ἀρείου εἰς τὴν Νίκαιαν, τὸν ὁποῖον ἀναθεμάτισαν, ὅτι τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ ἐδογμάτιζεν ὁ δυσσεβὴς τῆς τοῦ Πατρὸς οὐσίας ἀλλότριον· ἡ δευτέρα, κατὰ Μακεδονίου ἐποῦ ἐβλασφήμα εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον· ἡ τρίτη κατὰ Νεστορίου ἐσυναχθροίσθη εἰς Ἔφεσον. ὅς τις ἐφλυάρει κατὰ τῆς οἰκονομίας τοῦ Χριστοῦ μιαρὰ καὶ ἄτοπα λόγια· Ἡ δὲ τετάρτη τῶν χλ'. Θεοφόρων Πατέρων εἰς τὴν Χαλκηδόνα, οἱ ὁποῖοι ἐμοφρονοῦντες μὲ τοὺς ἄλλους, ἀφόρισαν τὸν ἄτυχον Εὐτυχὴ καὶ Νεστόριον, καὶ ἔξω τῆς Ἐκκλησίας Χριστοῦ τοὺς ἀλλοτριόφρονας ἐξέβαλαν.

Ἀπὸ ταύτην οὖν τὴν Ὀρθόδοξον Πίστιν δὲν εὐγήνομεν, νὰ προδώσωμεν (ἄπαγε) τὴν εὐσέβειαν, ἐὰν ἦτον βελετὴν, νὰ μᾶς δώσετε μυρίους θανάτους. ὄχι μόνον τοὺς ἱδρῶτας καὶ πόνους τῶν Ἁγίων ἐκείνων Πατέρων, ἐποῦ τοσοῦτον ἐκοπίασαν διὰ τὸ Ὀρθόδοξον· ἡ διερήνη τοῦ Θεοῦ ἡ πάντα νοῦν ὑπηρέχουσα, νὰ εἶναι φύλαξ καὶ ὁδηγὸς τοῦ κράτους σου. Ταύτην ὁ Βασιλεὺς τὴν Ἐπιστολὴν δεξάμενος, εὐλαβήθη τὸν Ἅγιον, καὶ τοῦ ἔστειλεν ἀπόκρισιν, προφασιζόμενος, ὅτι αὐτὸς εἰς ἐκεῖνο δὲν ἐπταιεν, ἀλλὰ οἱ κακοὶ Ἀρχιερεῖς, καὶ Κληρικοί, ὁπου διὰ νὰ φανουσι σοφοὶ ἔκαμαν τὰ σκάνδαλα· αὐτὰ καὶ ἄλλα γράψας ὁ Βασιλεὺς πρὸς τὸν Ὅσιον, ἔπαυσε, καὶ δὲν ἐβίαζε τινὰ εἰς τὴν αἵρεσιν ἀλλὰ πάλιν μετὰ καιρὸν ἐμεταγνώμησε, καὶ ἔστειλε πάλιν γράμματα κατὰ τῆς εὐσεβείας ὁ μάταιος· ὁ δὲ γενναῖος καὶ ζηλωτὴς τῆς ὀρθῆς Πίστεως Θεοδόσιος, δὲν ἰψήφησε τὰ γράμματα, ἀλλὰ ὡς Λέων ὥρμησε κατὰ τῶν ἀποσταλέντων, καὶ συνάξας τὸ πλῆθος ἀνέβη εἰς τὸν ἄμβωνα, καὶ μεγαλοφώνως ἐβόησεν· ὅς τις ἐναντιωθῇ εἰς τὰς δ'. Συνόδους, καὶ δέντας τιμᾷ ὡς καὶ τὰ δ'. Εὐαγγέλια, νὰ ἔχῃ ἀνάθεμα ταῦτα εἰπών, ἔδραμεν ὡς Ἄγγελος εἰς τὰς πλησίον χώρας καὶ πόλεις ὡς στρατηγός, ἀκολουθοῦντές του πολλοὶ Μοναχοί, καὶ ἐστήριζε τοὺς πιστούς, τὲς δὲ ῥαθύμους διήγειρε, καὶ ὅσους εἶχαν ἀμφιβολίαν εἰς τὴν Ὀρθόδοξον Πίστιν ἐβεβαίωνε, καὶ τοὺς ἐπροθυμοποίει νὰ μὴ φοβηθὼν ἀπειλὰς Τυράννου, ἀλλὰ νὰ ἀποθάνουν ἂν ἔλθῃ καιρὸς, διὰ τὴν εὐσέβειαν, τὴν ὁποίαν τὲς ἐδίδασκε νὰ ἠξεύρουν, ὅτι ὁ Υἱὸς καὶ Λόγος τὲ Θεοῦ, εἶναι ἀντάμα Θεὸς καὶ ἄνθρωπος εἰς μίαν ὑπόστασιν, ἤγουν πρόσωπον, ἔχων φυσικὴν τὴν Θεότητα, καὶ τὴν ἀνθρωπότητα· καὶ τοὺς ἔφερνεν εἰς μαρτυρίαν τὴν Ἁγίαν ἐκείνην καὶ οἰκουμενικὴν δ'. Σύνοδον, ἐποῦ ἀνατρέπει αὐτὰς τὰς δύο αἱρέσεις σαφέστατα, τοῦ δυσσεβοῦς Νεστορίου, ὁπού ἐμέριζε τὸν ἕνα Χριστὸν εἰς δύο υἱοὺς καὶ δύο ὑποστάσεις ὁ ἄγνωστος, καὶ τοῦ Εὐτυχοῦς καὶ Διοσκόρε καὶ Σεβήρε, ἐποῦ συγχέσσιν εἰς μίαν φύσιν τοῦ ἑνὸς Χριστοῦ τὴν Θεότητα καὶ ἀνθρωπότητα. Ὅτι ὁ μὲν Νεστόριος ἐφρένει δύο φύσεις καὶ ὑποστάσεις εἰς τὸν Χριστὸν, καὶ δύο υἱοὺς. ἕνα μὲν τὸν ἐκ τοῦ Πατρὸς γεννηθέντα Θεὸν, καὶ ἄλλον ἐκ τῆς Ἁγίας Παρθένου γεννηθέντα. Ὁ δὲ Εὐτυχὴς πάλιν καὶ Διόσκορος, καὶ ὁ τούτοις ὁμόφρων Σεβῆρος, θέλοντες τάχα νὰ ἀφανίσουν αὐτὴν τὴν τοῦ Νεστορίου σφαλερὰν διαίρεσιν, ἔπεσαν πάλιν καὶ αὐτοὶ ἀνοήτως εἰς ἄλλην αἵρεσιν, ὀνομάζοντες εἰς τὸν Χριστὸν μίαν φύσιν θεότητός τε καὶ ἀνθρωπότητος, καὶ φρονοῦντες οἱ ἄφρονες παθητὴν τὴν Θεότητα· ὅτι ἐὰν ἔχῃ ὁ Χριστὸς μίαν φύσιν, καθὼς αὐτοὶ ἐφλυάρησαν, ἄρα καὶ ἡ θεότης ἐγνώρισε θάνατον. Ἀλλὰ ἂς ἐμφραγοῦσιν αὐτῶν τὰ μιαρὰ στόματα, ὅτι αὐτὴ ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἐδογμάτισε, νὰ τιμῶμεν δύο φύσεις, θεότητός τε καὶ ἀνθρωπότητος, εἰς μίαν ὑπόστασιν ἀσύγχυτα, ἄτρεπτα, καὶ ἀχώριστα, ἕνα Υἱὸν ἐκ τοῦ Πατρὸς προαιώνιον κατὰ τὴν θεότητα, καὶ ὕστερον πάλιν γεννηθέντα ἐκ τῆς Ἁγίας Παρθένε. μὲ καινότερον νόμον τῆς ἀνθρωπότητος, ὅμοιον τῷ Πατρὶ καὶ τῇ Μητρὶ κατὰ τὴν οὐσίαν. ἀμήτορα. Μὲ ταῦτα καὶ ἄλλα ὅμοια ἐδίδασκε μὲ παῤῥησίαν τὸ ποίμνιον ὁ Θεοδόσιος.

Ὅθεν ὁ Βασιλεὺς κατ' αὐτοῦ ἐθυμώνετο, καὶ τὸν ἐξώρισεν ἄδικα· ὁ δὲ δικαιοκρίτης Θεὸς ἔκοψε τὴν ζωὴν ἐκείνου τοῦ παράφρονος, καὶ στρέφωντας πάλιν ὁ Ὅσιος εἰς τὰ ἴδια, ἔπαυσεν ὁ διωγμὸς τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἡσύχασαν τὰ σκάνδαλα· καὶ οἱ μὲν Αἱρετικοὶ Ἀρχιερεῖς κακοὶ κακῶς τῶν Θρόνων ἐξώσθησαν οἱ δὲ εὐσεβεῖς ἀπέλαβον τοὺς Θρόνους αὐτῶν ὡς τὸ πρότερον, καὶ πολλοὶ ἀπ' αὐτοὺς ἐπαίνεσαν τὸν μέγαν Θεοδόσιον εἰς τὴν παῤῥησίαν ὁποῦ ἔδειξε, καὶ δὲν ἐψήφησε τὰ βασιλικὰ προστάγματα· ἐξέχως δὲ οἱ δύο Ἀρχιεπίσκοποι, ὁ Ῥώμης Ἀγάπιος, καὶ ὁ Ἐφραὶμ Ἀλεξανδρείας, τοῦ ἔγραψαν γράμματα ἐγκωμιαστικὰ, καὶ πολλὰ τὸν εὐφήμισαν. Ἀλλὰ ὃς εἰποῦμεν ἕνα θαυμάσιον, ὁποῦ ἔκαμεν ὁ Ἅγιος. Μίαν ἡμέραν. ἦσαν ὅλοι οἱ πρόκριτοι γέροντες τῆς ἐρήμου καὶ μοναχοὶ ἐπίσημοι συνηγμένοι εἰς τὸ Γερατεῖον, ἔπου ἦτον συνήθεια ἔκπαλαι νὰ ὑψώνεν τὸν Τίμιον Σταυρόν· καθὼς οὖν ἐκάθοντο. ἦλθε μία γυνὴ, ἐποῦ εἶχεν εἰς τὸ βυζὶ δεινὴν καὶ ἀνιάτρευτον ἀσθένειαν, τὴν ὁποίαν οἱ ἰατροὶ καρκῖνον ὀνομάζουσι, καὶ ὁ κοινὸς λαὸς τὴν λέγουσι φάγουσαν, ἡ ὁποία τρώγει τὴν σάρκα τοῦ ἀσθενοῦς, καὶ δὲν ἠμπορεῖ τινὰς νὰ τὴν θεραπεύσῃ μὲ ἀνθρωπίνην ἐνέργειαν. Καθὼς οὖν ἐσίβη ἡ γυνὴ, ἠρώτησεν ἵνα Πνευματικὸν ὀνόματι Ἰσίδωρον Ἡγούμενον τῆς Λαύρας Συκὰ ἐὰν ἦτον ἐκεῖ εἰς τὴν Ἱερὰν ταύτην

Σύνοδον ὁ Θαυμαστὸς Θεοδόσιος· αὐτὸς δὲ τῆς τὸν ἔδειξεν δακτυλοειδῶς, καὶ ἡ ἀσθενὴς ἔδραμεν ὡς διψασμένη ἔλαφος εἰς τὴν πηγὴν τοῦ ὕδατος, καὶ μὲ πίστιν καθαρὸν γυμνώσασα τὸ στῆθος, ἐπίασεν εὐλαβῶς καὶ ἥσυχα τοῦ Ἁγίου τὸ καλυμαύχιον, ἐνθυμεμένη τὴν Αἱμορρόουσαν, καὶ εὐθὺς ὁποῦ τὸ ἔγγιξεν εἰς τὸ βυζίτης (ὦ τῆς ὀξυτάτης θεραπείας) ὁ πόνος ἠφανίσθη ὡς τὸ σκότος, ὅταν ἔλθῃ τὸ φῶς, καὶ ὡς χόρτος εἰς τὸ πῦρ ἐξαλείφθη· ὁ δὲ Ὅσιος στραφεὶς πρὸς αὐτὴν εἶπε ταῦτα μὲ ταπείνωσιν· ἔχε θάρρος θύγατερ, ὁ Δεσπότης μου Χριστὸς εἶπεν, ὅτι ἡ Πίστις σε σέ ἔσωσεν. Ὁ γοῦν μακάριος Ἰσίδωρος ὁποῦ τὴν εἶδε πρότερον πῶς ἦτον, καὶ τὴν ἐπένεσεν ἡ ψυχή του, ἐξεσκέπασε τότε τὸ στῆθός της, καὶ βλέπωντας, πῶς δὲν ἔμεινε κἂν μικρὸν σημεῖον τῆς χαλεπῆς ἐκείνης ἀσθενείας ἔφριξε, καὶ πανταχοῦ ἐκήρυττε τὸ θαυμάσιον· οὕτω φανερώνει ὁ Κύριος τὴν ἀρετὴν, ὅσον τὴν κρύπτουσιν οἱ ἐνάρετοι, καὶ τοὺς ἀνακηρύττει πανταχοῦ, νὰ τοὺς εὐφημίζωσιν. Ἀλλ' ἂς εἰποῦμεν καὶ τὰ ἐπίλοιπά του τεράστια, ὅτι ἁμαρτία μεγάλη εἶναι νὰ τὰ σιωπήσωμεν. Ἄλλην φορὰν ὑπῆγεν εἰς τὴν Βηθλεὲμ χάριν προσκυνήσεως, καὶ ὑποστρέφωντας, ἦτον κουρασμένος ἀπὸ τὴν ὁδοιπορίαν, καὶ ἐκόνευσεν εἰς ἕνα ἐνάρετον ἄνθρωπον Μαρκιανὸν καλούμενον, ὅς τις ἦτον γεμάτος χαρίτων πνευματικῶν· καὶ χαιρετήσας ἕνας τὸν ἄλλον ἐν ἁγίῳ φιλήματι, ἐσυνωμιλοῦσαν ψυχωφελῆ λόγια· ἔπειτα ὅταν ἦλθεν ἡ ὥρα τοῦ δείπνου, ἐλυπᾶτο ὁ καλὸς Μαρκιανός, διατὶ δὲν εἶχεν οὔτε ψωμὶ, οὔτε σιτάρι εἰς τὸ κελλίον του, μίνον ὀλίγην φακήν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἔβρασε νὰ φιλευθοῦν ὡς ἐδύνοντο· ὁ δὲ Θεοδόσιος ἀπείκασε πῶς δὲν εἶχασιν ἄρτους, καὶ εἶπε τοῦ ὑποτακτικοῦ του, νὰ φέρῃ ἐκείνους ὁποῦ ἐβαστοῦσαν διὰ τὴν στράταν τους, καὶ ὅτως ἐφιλοτίμησε μᾶλλον αὐτὸς τοὺς ξενίσαντας· Καθὼς οὖν ἔτρωγαν, εἶπεν ὁ Μαρκιανὸς πρὸς τὸν Θεοδόσιον μὲ χαριεντιζόμενον πρόσωπον, μή μας μέμφεσθε πῶς δὲν σας φιλεύομεν πλούσια ὡς ἔπρεπεν, ὅτι σίτον ὁλότελα δὲν ἔχομεν, ὅτι αὐτὸ κἂν ψωμὶ δὲν ἐκάμαμεν· ὁ δὲ Θαυμαστὸς Θεοδόσιος κυττάζωντας τὰ γένεια τοῦ Μαρκιανοῦ, εἶδεν ἕνα σπυρὶ σιτάρι (δὲν ἠξεύρω πόθεν εὑρέθη) εἰς τὸ πηγοῦνί του, καὶ πιάνωντάς το, τοῦ λέγει χαρούμενος· ἰδοὺ σῖτος, διατί λέγεις πῶς δὲν ἔχετε; τότε ὁ Μαρκιανὸς ἔλαβε μετ' εὐλαβείας καὶ πίστεως ἀπὸ τὴν δεξιὰν τοῦ Ἁγίου τὸν κόκκον τοῦ σίτου. καὶ τὸν ἔρριψεν εἰς τὴν ἀποθήκην, πιστεύωντας ὅτι χωρὶς κόπου καὶ πόνου νὰ ἐσωδιάσῃ πολὺν καρπὸν μὲ τὴν εὐχὴν τοῦ Ἁγίου, καθὼς καὶ ἐγένετο· καὶ θέλωντας ἄυριον νὰ ἀνοίξῃ τὴν θύραν τῆς ἀποθήκης (ὦ τῶν ἀπορρήτων θαυμασίων σου Δέσποτα) εὑρέθη γεμάτο τὸ σπῆτι ἕως τὴν στέγην, καὶ ἐξεπλάγησαν μὲ τοὺς σὺν αὐτῷ, τοιοῦτον ἰδόντες τεράστιαν, καὶ στέλλει ἕνατου μαθητὴν εὐθὺς πρὸς τὸν Ἅγιον, νὰ ἔλθῃ νὰ ἰδῇ τὸ παράδοξον θέαμα. Ὅταν ὃν ἦλθεν, ἄνοιξαν ὀλίγον τὴν θύραν μὲ κόπον πολὺν, καὶ ἐχύνετο ἔξω τὸ εὐλογημένον σιτάριον. Τοῦτο τὸ θαῦμα δὲν εἶναι μικρότερον ἀπ' ἐκεῖνο, ὁποῦ ἔκαμεν ὁ Χριστὸς πληθύνας τοὺς ἄρτους, καὶ χορτάσας τόσον λαὸν εἰς τὴν ἔρημον· ἀλλὰ μία χάρις ἦτον, καὶ ὁμοία ἐνέργεια, ἐπειδὴ ἐκεῖ τὸ ἔκαμεν ἡ δύναμις τοῦ Δεσπότου, ἔχωντας ὑπηρέτας τοὺς Ἀποστόλους του, καὶ ἐδῶ πάλιν ἀοράτως ἐνέργησεν αὐτὸς ὁ Κύριος, διὰ μέσου τοῦ δούλου του, τὸν ὁποῖον ἐδόξαζε διὰ τὴν καλήν του καὶ πλουσίαν προαίρεσιν. Ἀλλὰ ἀκούσατε καὶ ἕτερον.

Γυνή τις ἀπὸ τὴν Ἀλεξάνδρειαν πλησία εὐλαβὴς καὶ φιλόθεος εἶχεν ἕνα Υἱὸν μονογενῆ φίλτατον, ὅς τις παίζωντας μὲ τὰ ἄλλα παιδία ἔπεσεν ἐξ ἀπροσεξίας, ἢ καὶ ἀπὸ δαιμονικῆς συνεργείας εἰς ἕνα πηγάδι βαθύτατον· οἱ δὲ ἄνθρωποι ὁποῦ ἔτυχαν ἐκεῖ πλησίον, ἐκατέβασαν μὲ τὰ σχοινία τινὰς νὰ τὸ εὐγάλουν, νὰ τὸ θάψουσιν, ὅτι τινὰς δὲν ἐθάρρει ποτὲ, νὰ εὑρεθῇ ζωντανὸν καὶ ἄβλαβον, καὶ φθάσαντες κάτω βλέπουσι τὸν παῖδα καὶ ἐκάθητο) ὦ τοῦ θαύματος) ἀπάνω εἰς τὸ νερὸν, ὥσπερ νὰ τὸ ἐκράτει τινὰς δυνατὸς καὶ δὲν το ἄφηκε νὰ βραχῇ ὁλότελα· τοῦτο τὸ φρικτὸν τεράστιον ἰδόντες ἐξέστησαν, ὅτι ἦτον Θεοῦ πρόσταξις, νὰ γένῃ τοιοῦτον θαυμάσιον· καὶ ὅταν τὸ ἀνέβασαν, καὶ τὸ εἶδεν ἡ μάννα του ζωντανὸν, ὁποῦ ὅλοι τὸ εἶχασι διὰ πνιγμένον, ἂς μετρήσῃ πᾶς ἕνας, πόσην ἀγαλλίασιν ἔλαβε· καὶ ἐρωτώμενον νὰ εἰπῇ τὸν τρόπον, πῶς ἔγινε καὶ δὲν ἐβούλησεν εἰς τὰ ὕδατα; ἔλεγεν, ὅτι ἕνας καλόγερος γέρωντας εἰς τὴν μορφὴν καὶ τὰ ἱμάτια τοιοῦτος (καὶ ἔλεγε τὰ παράσημα ὅλα τοῦ Θεοδοσίου, ἤγουν τὰ γένεια, τὴν ὄψιν, καὶ τὰ ἐπίλοιπα) μὲ ἐκράτει εἰς τὰς χεῖράς του, καὶ δὲν με ἄφηνε νὰ βουλήσω. Οἱ δὲ παρεστῶτες ἀπὸ τὰ σημεῖα ὁποῦ εἶπεν, ἔκριναν ὅτι ἦτον ὁ Θεοδόσιος. Τότες ἡ φιλόθεος Μήτηρ διὰ νὰ μὴ φανῇ πρὸς τοιαύτην εὐεργεσίαν ἀχάριστος, ἐπῆγεν εἰς τὸ μοναστήριον τοῦ Ἁγίου μὲ τὸ παιδίον, νὰ κάμῃ τὴν πρέπουσαν εὐχαριστίαν· τὸ δὲ παιδίον εὐθὺς ὁποῦ εἶδε τὸν Θεοδόσιον, ἐφώναζε πρὸς τὴν Μητέρα λέγωντας, αὐτὸς εἶναι, ὁποῦ μὲ ἐβάστα καὶ δὲν ἐπνίγηκα· τότες ἡ γυνὴ ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ Ἁγίου, καταφιλοῦσα τούτους μὲ θερμότατα δάκρυα, καὶ εὐχαριστοῦσα τὸν Ἅγιον, τὸν ὁποῖον ὠνόμαζε σωτῆρα τῆς ζωῆς της, καὶ τῆς χαρᾶς αὐτῆς αἴτιον, ὅτι ἐὰν δὲν εὔγενε ζωντανὸν τὸ παιδίον, ἐθανατώνετο καὶ ἐκείνη ἀπὸ τὴν λύπην παράκαιρα, καὶ ἐδιηγᾶτο εἰς ὅλους τὸ θαῦμα καθὼς τὸ ἐγράψαμεν. Ἄλλη τὶς γυνὴ ἦτον κακότοκος, ἤγουν δὲν ἐγέννα τὰ παιδία, ἀλλὰ ἀπόθαιναν εἰς τὴν κοιλίαν της, καὶ ἐκινδύνευε καὶ αὐτὴ εἰς θάνατον· τοῦτο τὸ ἔπαθε πολλοὺς χρόνους, καὶ τῆς ἔδιδαν ποτὰ καὶ εὔγενε τὸ βρέφος νεκρὸν ἀπὸ τὴν κοιλίαν της. Ὀψέποτε δὲ ἀκούσασα τὰς θαυματουργίας τοῦ Ὁσίου ἔδραμε πρὸς αὐτὸν, δεομένη μὲ θερμότατα δάκρυα, νὰ τῆς βοηθήσῃ νὰ εὕρῃ θεραπείαν εἰς τοιαύτην δεινὴν ἀσθένειαν, καὶ λέγει του, πρόσταξόν με νὰ εὐγάλω τὸ ὄνομά σου τοῦ παιδίου ὁποῦ πρωτογεννήσω, καὶ τοῦτο μόνον ἐλπίζω νὰ εἶναι ἡ ἰατρεία μου. Ὁ δὲ Ἅγιος ἔστερξε, καὶ λαβοῦσα τὴν εὐλογίαν του, ἀνεχώρησε· καὶ ὅταν ἦλθεν ὁ καιρός της, ἐγέννησεν ἀνεμπόδιστα, καὶ ὠνόμασε τὸ παιδὶ Θεοδόσιον, καὶ ἀφ' οὗ τὸ ἀπογαλάκτισε, τὸ ὑπῆγε τοῦ Ἁγίου, καὶ τὸ ἄφῆκεν εἰς τὸ Μοναστήριον, ἵνα καθὼς ἦτον ὁ συνώνυμός του τῆς ζωῆς αὐτοῦ αἴτιος, οὕτω νὰ τὸ διδάξῃ, καὶ νὰ τὸ ὁδηγᾷ πρὸς ζωὴν τὴν αἰώνιον· ὁμοίως καὶ ἄλλη μία γυναῖκα ἦτον κακόγενος ὡς τὴν ἄνωθεν, καὶ ὁ Ἅγιος μὲ τὴν προσευχήν του τὴν ἐλύτρωσεν ἀπὸ τὸν κίνδυνον, καὶ ἐγέννα ἀνεμπόδιστα, καὶ τὸ πρῶτόν της παιδὶ ὠνόμασε καὶ αὐτὴ κατὰ μίμησιν τῆς ἄνωθεν Θεοδόσιον· καὶ τὸ ἀφιέρωσεν εἰς τὸ Μοναστήριον τοῦ Ὁσίου, τὸ ὁποῖον ἐγίνη μὲ χρόνους οἰκονόμος ἄριστος. Παράδοξα τὰ λεγόμενα, παραδοξότερα τὰ λειπόμενα.

Ἕνα καιρὸν ἔπεσε πολλὴ ἀκρίδα καὶ βροῦχος εἰς τὰ χωράφια, καὶ ἔτρωγαν τὰ γενήματα καὶ χορτάρια, ὁ δὲ Ἅγιος ἦτον γέρωντας, καὶ μὴ δυνάμενος νὰ περιπατῇ, ἀκούμβιζεν εἰς τοὺς ὤμους δύο Ἱερομονάχων, καὶ ἐπεριπάτει μὲ πολλήν του βάσανον, διὰ νὰ σπλαγχνισθῇ ὁ Θεὸς τὸν κόπον του, νὰ τοῦ ἐπακούσῃ τὴν δέησιν. Φθάσας οὖν εἰς τὸν τόπον ὅπου ἐγίνετο τὸ κακὸν, ἔκαμε πρότερον δέησιν πρὸς Θεὸν ἱκέσιον, ἔπειτα λαμβάνει ἕνα βροῦχον καὶ μίαν ἀκρίδα εἰς χεῖράς του, καὶ λέγει ταῦτα πρὸς ἐκεῖνα, ὥσπερ νὰ ἦσαν λογικὰ νὰ ἐκαταλάμβαναν· ὁ κοινὸς Δεσπότης σᾶς προστάσσει νὰ μὴ ζημιώνετε τοὺς πτωχοὺς, νὰ τρώγετε τὴν ζωοτροφίαν τους. Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ὅσιος (ὦ θαυμασίου διηγήματος) ἐπαραμέρισεν ὅλον τὸ πλῆθος ἐκεῖνο τῆς ἀκρίδος, καὶ τ' ἄλλα ζωΰφια, καὶ δὲν ἔκαμαν πλέον τινὰ ζημίαν, οὔτε ἀπὸ τόπον εἰς τόπον ἐμετάβαιναν, ἀλλὰ καὶ εἰς ὅποιον χωράφι ἦσαν δὲν ἐκάθιζαν εἰς τὰ γεννήματα ἢ εἰς χορτάρια βρώσιμα, ὥσπερ νὰ εἶχασι φιλίαν μὲ ταῦτα, ἀλλὰ ἔτρωγαν τὰς ἀκάνθας καὶ ἄλλα ἄχρηστα χορτάρια· ταῦτα μὲν ἔκαμε μόνος του ὁ Ἅγιος. Ἄλλην φορὰν δὲ πάλιν ἦτον εἰς ἄλλο χωρίον αὐτὴ ἡ ἀσθένεια, καὶ ἠφανίζοντο ἀπὸ τὸ πλῆθος τῆς ἀκρίδος καὶ ἐφθείροντο ὁλότελα τὰ γεννήματα· ὁ δὲ Ἅγιος ἐγέμωσεν ἕνα ἀγγεῖον λάδι, καὶ κάμνωντας εὐχὴν εἰς αὐτὸ, τὸ εὐλόγησε, καὶ στέλλειτο μὲ εὐλαβεῖς καὶ φιλοθέους ἀνθρώπους εἰς τὸ ῥηθὲν χωρίον, καὶ παρευθὺς ἔφυγεν ὅλη ἡ ἀκρίδα, καὶ ἀφανίσθη. Ἄλλην φορὰν δὲν εἶ-

χασιν ἄσπρα νὰ ἀγοράσουν ἐνδύματα, καὶ λέγει το ὁ οἰκονόμος τοῦ Ὁσίου, πῶς τὸν ἐνωχλοῦσαν οἱ ἀδελφοὶ διὰ τὴν γυμνότητα· λέγει τους ὁ Ἅγιος, μὴ μεριμνᾶτε διὰ τὴν αὔριον, καὶ ὁ Κύριος μᾶς στέλλει βοήθειαν· οὕτως εἶπε, καὶ ὁ λόγος του ἔγινεν ἀπόφασις, καὶ ἦλθε τὴν ἄλλην ἡμέραν τὶς ἄνθρωπος, καὶ φέρνει του ἐλεημοσύνην ἑκατὸν χρυσᾶ, καὶ τὰ ἐξωδίασαν ὅλα εἰς τὰ ἱμάτια. Ποτὲ καιρὸν ὑπῆγεν ὁ Ἅγιος εἰς ἕνα χωρίον Βόστραν καλούμενον, ὅπου ἦτον καὶ ἐκεῖ ἕνα Κοινόβιον, καὶ εἶχε ψηφισμένον Ἡγούμενον ἕνα ἐνάρετον φίλον του, Ἰουλιανὸν ὀνόματι, καὶ ὑπῆγε νὰ ἰδῇ τοὺς μοναχούς, πῶς πορεύονται· πλησίον δὲ εἰς τὸ ἄνωθεν χωρίον ἦτον ἄλλο Μοναστῆρι, ὁποῦ ἦσαν οἱ Μοναχοὶ ἐκεῖνοι εἰς τὴν αἵρεσιν τοῦ Σεβήρου, καὶ ἐμισοῦσαν τὸν Ἅγιον· ὅθεν ἰδόντες αὐτὸν ἀπὸ μακρὰν ἐκτύπησαν τὸ ξύλον νὰ συναχθοῦν οἱ Καλόγεροι εἰς γέλωτα τοῦ Ἁγίου· ἔτι δὲ καὶ γυνὴ κακότροπος, τὸν ἐφώναζε πλάνον, καὶ ἄλλα ὅμοια· ὅθεν δικαίως ὁ Ὅσιος τοὺς ἐκατηράσθη, νὰ μὴν ἀπομείνῃ λίθος εἰς τὸν λίθον εἰς ἐκεῖνο τὸ Μοναστήριον· καὶ ἡ μὲν ἀναίσχυντος ἐκείνη γυνή, ὁποῦ ἐτόλμησε νὰ τὸν ὑβρίσῃ, ἐξέψυξε μὲ χαλεπὸν θάνατον· Ἀγαρηνοὶ δὲ ὑπῆγαν εἰς ὀλίγας ἡμέρας μίαν νύκτα, εἰς τὸ ἄνωθεν Μοναστήριον τῶν Αἱρετικῶν, καὶ αὐτὸ μὲν ἐκατάκαυσαν, τοὺς δὲ ἀθλίους ἐκείνους ἐπῆρασι σκλάβους μὲ ὅλα τους τὰ πράγματα, ὅτι ἡ κατάρα τοῦ Ἁγίου τοὺς ἔφθασεν· ἀλλὰ τοῦτο μὲν εἶναι παιδεύσεως καὶ σωφρονισμοῦ διήγημα, ἄλλο δὲ νὰ εἰποῦμεν, ὠφελείας καὶ χάριτος.

Ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στρατεύματος, ἤγουν ὁ Κόμης τῆς Ἀνατολῆς, ὀνόματι Κήρυκος, ἀνδρεῖος εἰς τοὺς πολέμους καὶ εὔτολμος, ἔμελλε νὰ ὑπάγῃ κατὰ τῶν Περσῶν μὲ τοὺς Στρατιώτας του, ὅθεν ὡς εὐσεβὴς ὁποῦ ἦτον, ἀπῆλθεν εἰς τοὺς Ἁγίους τόπους πρότερον νὰ προσκυνήσῃ νὰ τοῦ βοηθήσῃ ὁ Κύριος. Ἀκούσας οὖν τὴν φήμην τοῦ Θεοδοσίου, ὑπῆγε καὶ τὸν ἐπροσκύνησε, ζητῶντας τὴν εὐλογίαν του, ὅς τις τὸν ἐκαθωδήγησε, νὰ μὴν ἐλπίζῃ εἰς τὸ σπαθὶ καὶ δοξάρι του, κατὰ τὸν Θεῖον Δαβίδ, ἀλλὰ εἰς τὴν Θείαν δύναμιν. Αὐτὰ λέγων ὁ Ὅσιος καὶ ἕτερα ὅμοια, ἐκατανύχθη ὁ Κόμης, καὶ τοῦ ἐζήτησε τὸ τρίχινον, ὁποῦ ἐφόρει ἀπομέσα ὁ Ὅσιος, νὰ τὸ βαστᾷ ἀντὶς σκουτάρι καὶ φυλακτήριον εἰς τὸν πόλεμον, καὶ τοῦ τὸ ἔδωκε βλέπωντας τὴν πολλήν τε εὐλάβειαν· ὅς τις ὑπῆγεν εἰς τὴν Περσίδα, καὶ βάνωντας ὡς Ἐώρακα ἐκεῖνο τὸ τρίχινον, ἔκαμνεν ἀνδραγαθίαις Θαυμασιώταταις, καὶ ἔστρεψε μὲ τιμὴν καὶ διάφορον ἄπειρον· καὶ δὲν ἐφάνη πρὸς τὸν εὐεργέτην ἀχάριστος, ἀλλὰ ὑπέστρεψεν εἰς τὸν Ὅσιον, ταῦτα λέγωντας· εὐχαριστῶ τῆς ἁγιωσύνης του, ὁποῦ ἦταν αἰτία τῆς νίκης μου, ὅτι καθὼς ἐφόρεσα τὸ τρίχινόν σου ὡς Ἐώρακα, καὶ ἐκροτήσαμεν πόλεμον, ἐγίνη σκότος πολὺ εἰς ὅλον τὸν τόπον, καὶ δὲν ἔβλεπον οἱ ἐχθροί μας ἕνας τὸν ἄλλον, μόνον ἐγὼ ἐθώρων τὴν ἁγιωσύνην σου, καὶ μὲ ὡδήγας εἰς τινὰς τόπους καὶ ἐνίκουν τοὺς ἐχθρούς μου Θαυμασιώτατα, ἕως ὁποῦ τοὺς ἐδίωξα τελείως, καὶ ἐπήραμεν ὅλον τὸν πλοῦτόν τους. Οὐ μόνον δὲ αὐτὸν τὸν Κήρυκον ἐβοήθησε Θαυμασίως ὁ Ὅσιος, ἀλλὰ καὶ πολλοὺς ἀπὸ διαφόρους κινδύνους ἐλύτρωσεν· ἄλλους μὲν ἀπὸ φορτοῦναν Θαλάσσιον, ὁποῦ ἔμελλον νὰ καταποντισθοῦν, καὶ κράζοντες αὐτὸν εἰς βοήθειαν, ἔπαυσεν ἡ ταραχὴ τῶν ἀνέμων, καὶ ἐσώθησαν· ἄλλους δὲ πάλιν ἐφύλαξεν εἰς τὴν στερεὰν ἀπὸ ἄγρια θηρία καὶ δὲν τους ἔφαγαν, καθὼς τὸν εἶδαν οἱ κινδυνεύοντες· ἄλλοι εἰς τὸν ὕπνον τους, καὶ ἕτεροι ξυπνητοὶ βλεποφάνερα, καὶ τοὺς ἐβοήθα μὲ τρόπον Θαυμάσιον. Καὶ οὐ μόνον ἀνθρώπους ὠφέλησεν, ἀλλὰ καὶ ἄλογα ζῶα καμμίᾳ φορᾷ ὡς φιλάγαθος· ὅτι πηγεναμένος ποτὲ ἕνας πτωχὸς μὲ τὸ γαδοῦρί του εἰς ὑπηρεσίαν, τοῦ ὑπήντησε λέων ἀγριώτατος· τότε ὁ μὲν ἄνθρωπος ἔφευγεν ὅσον ἐδύνετο, καὶ τὸ γαδούριον ὁμοίως ἔτρεχεν εἰς ἄλλο μέρος διὰ νὰ γλυτώσῃ τὸν κίνδυνον· ὁ μὲν οὖν λέων ἀρπᾶκε τὸν ἄνθρωπον, καὶ ἔτρεχε μὲ σποδὴν πολλὴν νὰ φάγῃ τὸν γάδαρον· ὁ δὲ πτωχὸς εἰς τὴν ἀνάγκην ταύτην ἐνθυμήθη τὸν Θεοδόσιον, καὶ τὸν ἐπικαλέσθη εἰς βοήθειαν· ὅθεν

εὐθὺς ὁποῦ εἶπε τὸ ὄνομα τοῦ Ἁγίου, ἔπαυσεν ὁ θυμὸς τοῦ λέοντος, καὶ ἀφίνωντας ἀβλαβεῖς καὶ τοὺς δύο, ἔφυγεν. Εἶχε δὲ καὶ τὸ προορατικόν, καὶ ἤξευρε τὰ μέλλοντα βλεποφάνερα· καὶ μίαν ἡμέραν ἐπρόσταξε πρὸ καιροῦ νὰ κτυπήσουν τὸ σύμαντρον, καὶ συναχθέντες, οἱ ἀδελφοὶ ἠρώτησαν αὐτὸν, πῶς ἐπρόσταζε νὰ σημαίνουν παράκαιρα, ὁποῦ ἦσαν δύο ὥραις τῆς ἡμέρας. Ὁ δὲ βαρέως στενάζωντας ἀπεκρίνατο· ἂς κάμωμεν Πατέρες πρὸς Κύριον δέησιν, ὅτι ὀργὴν Θεοῦ βλέπω καὶ ἔρχεται πρὸς τὴν Ἀνατολὴν τάχιστα· αὐτοὶ δὲ ἐπειδὴ δὲν ἔβλεπον τίποτα, δὲν ἐλυποῦντο τὴν μέλλουσαν συμφοράν, οὔτε μέριμναν εἶχασι. Καὶ τὴν ἕκτην ἡμέραν ἦλθε μήνυμα, ὅτι ἔπεσεν ἀπὸ μεγάλον σεισμὸν ἡ Ἀντιόχεια, ἤγουν τὴν ὥραν ἐκείνην ὁποῦ εἶδε τὴν ὀπτασίαν ὁ Ὅσιος, καὶ τότες οἱ ἀδελφοὶ ἐνθυμηθέντες τὴν πρόρρησιν αὐτοῦ ἐθαύμαζον. Ἦτον δὲ καὶ καταπολλὰ ταπεινός, καὶ δὲν ἐνόμιζε τὸν ἑαυτόν του κἂν τίποτας· ὅθεν βλέπωντας ποτὲ δύο ἀδελφοὺς, νὰ δέρνωνται, τοὺς ἐπρόσταξε νὰ λύσουν τὴν ἔχθραν κατὰ τὸ δεσποτικὸν πρόσταγμα, καὶ ὅταν εἶδε πῶς δὲν ἤθελαν ὑπὸ τοῦ θυμοῦ νικώμενοι, ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ ἐθέετο ὁ Ποιμὴν τῶν προβάτων, ὁ Πατὴρ τῶν τέκνων, τῶν μαθητῶν ὁ Διδάσκαλος, καὶ ἐπαρεκάλει τοὺς ἀσθενοῦντας ὁ Ἰατρός, νὰ θεραπεύσῃ τὴν πληγήν τους, καὶ δὲν το ἔστεργαν· ὅθεν διὰ νὰ τοὺς νικήσῃ μὲ ἄκραν ταπείνωσιν, ἔβαλεν εἰς τὴν γῆν τὴν ἱερὰν αὐτοῦ Κεφαλήν, καὶ δὲν ἐσηκώθη ἀπὸ τὸ ἔδαφος, ἕως οὗ ἐμάλαξε τὸ μῖσος ἀπὸ τὴν καρδίαν αὐτῶν, καὶ τοὺς ἔκαμε καὶ ἐφιλήσεν ἕνας τὸν ἄλλον, καὶ εἰς τέλος εἰρήνευσαν. Αὐτὰ καὶ ἕτερα κατορθώσας ὁ Θεῖος ὄντως Θεοδόσιος, ἐπλησίασεν ὁ καιρὸς νὰ ὑπάγῃ πρὸς τὸν ποθούμενον· λοιπὸν ἦλθέ του μεγάλη ἀσθένεια, καὶ τόσον δεινή, ὁποῦ ἐκείτετο ἕνα χρόνον μὲ πολλὰς ὀδύνας βασανιζόμενος, καὶ ἐφαγώθη τὸ δέρμα τοῦ λαγόνος του ἀπὸ τὴν ἀδυναμίαν καὶ πολυκειτίαν, καὶ δὲν ἔμεινε, μόνον τὸ κόκκαλον, καὶ ποτέ του δὲν ἐβαρυγόμησεν ὁ ἀείμνηστος, οὔτε σχῆμα ῥαθυμίας ἔδειξεν, οὔτε λόγον μικρὸν γογγισμοῦ ποσῶς ἐσύντυχεν, ἀλλὰ ἐδόξαζε μεγαλοψύχως τὸν Κύριον· βλέπωντάς τον δὲ ἕνας γέροντας τοσοῦτον δεινῶς ὀδυνώμενον, εἶπεν αὐτῷ· κάμε Πάτερ πρὸς Κύριον δέησιν, νὰ σὲ λυτρώσῃ ἀπὸ τὴν δεινὴν ταύτην ἀσθένειαν· ὁ δὲ Ἅγιος τὸν ἐκύτταξε ἄγρια, λέγωντας· μὴ λέγῃς τοιοῦτον λόγον ἄπρεπον, ὅτι πολλάκις ἦλθε καὶ εἰς ἐμὲ τοιοῦτος λογισμὸς ψυχοβλαβέστατος, καὶ ἐγνώρισα πῶς ἦτον ἀπὸ τὸν δαίμονα, τὸν ἐδίωξα, διατὶ ἐπειδὴ πολλὰ καλὰ ἀπήλαυσα εἰς τὴν ζωὴν ταύτην, καὶ ἔγινα παντοχοῦ ὀνομαστὸς καὶ περίφημος, τὸ πρέπον εἶναι νὰ κακοπαθήσω ὀλίγον διὰ νὰ εὕρω εἰς τὴν ἄλλην ζωὴν παράκλησιν, καὶ νὰ μὴν ἀκούσω τὴν δεινὴν ἐκείνην ἀπόφασιν ὡς ὁ πλούσιος· «ἀπέλαβες τὰ ἀγαθά σου ἐν τῇ ζωῇ σου».

Ἔμεινεν οὖν ὅλον τὸν καισὸν ἐκεῖνον τῆς ἀσθενείας εὐχαριστῶν καὶ δοξάζων τὸν Κύριον, καὶ καθ' ὥραν προσηύχετο μὲ ὅλην τὴν ἀσθένειαν, καὶ δὲν ἔλειπεν ἡ ᾠδὴ ἀπὸ τὰ χείλη του. Ἐπροφήτευσε δὲ καὶ πολλὰ πράγματα εἰς τοὺς ἀδελφούς, τὰ ὁποῖα ὅλα ἐτελειώθησαν. Ὅταν οὖν ἐγνώρισαν, ὅτι ἐπλησίασεν ἡ τελευτή του, ἐσυνάχθησαν τὰ πνευματικά του τέκνα, καὶ ᾠδύροντο τοιοῦτου Πατρὸς ὑστέρησιν· αὐτὸς δὲ τοὺς ἐπαρηγόρα, καὶ τοὺς ἐδίδασκε νὰ ἔχουν ἕως τέλους ὑπομονὴν εἰς ὅσους πειρασμοὺς συνέβουσι, καὶ νὰ ὑποτάσσωνται τοὺς προεστῶτας ὁποῦ θέλουν ἡγουμενεύσει, καὶ ἄλλα πολλὰ ἀναγκαῖα τοὺς ἐπαράγγειλεν· ἐξαιρέτως δὲ εἶπε καὶ ταῦτα· ἐὰν ἴδητε μετὰ τὴν τελευτήν μου, νὰ αὐξάνῃ τὸ ποίμνιον, νὰ πληθένουν οἱ μοναχοὶ ὅταν ὑπάγει ὁ χρόνος προσθότερα, ἔχετε καλὰς ἐλπίδας, νὰ τελειώσουν καὶ τὰ ἐπίλοιπα ὁποῦ σᾶς εἶπα. Καὶ οὕτως ἐγένετο· ὅτι οὐ μόνον ζῶντας αὐτοῦ ἤνθει τὸ Μοναστήριον, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν αὐτοῦ ἀποδίωσιν ἔμεινεν ὡς τὸ πρότερον Κοινόβιον ἄδολον κατὰ τὰς παραδώσεις καὶ τάξεις ὁποῦ τὰς ἔδωκε, τὰς ὁποίας ἐφύλαγαν ἀπαρασάλευτα· ὅθεν καὶ πολλοὶ ἀπ' ἐκείνους ἔκαμαν διάφορα θαύματα· ἀλλ' ἐπὶ τὸ προκείμενον ἐπανέλθωμεν· Ὅταν ἐγνώρισεν ὁ Ἅ-

γιος, ὅτι εἰς τρεῖς ἡμέρας ἔμελλε νὰ ὑπάγῃ πρὸς Κύριον, ἐπροσκάλεσε τρεῖς Ἐπισκόπους, καὶ ἀπασάμενος αὐτοὺς ἐπῆρε συγχώρησιν, οἵ τινες ἔκλαιον τὴν τούτου ὑστέρησιν, νομίζοντες τὸν Θάνατον ἐκείνου μεγάλην ζημίαν τους· ἐκεῖνος δὲ πάλιν ἔχαιρεν ἐνθυμούμενος, πῶς ὑπῆγεν πρὸς τὸν ποθούμενον Χριστὸν νὰ συναγάλλεται μετὰ τῶν Ἀγγέλων αἰώνια. Μετὰ ταῦτα ἐσήκωσε τὰς χεῖρας ὀλίγον, καὶ προσηύχετο μυστικὰ πρὸς Κύριον, καὶ δένωντας τὰς χεῖρας εἰς τὸ στῆθος εἰς σχῆμα Σταυροῦ, παρέδωκε τὴν γενναίαν ἐκείνην ψυχὴν (ὁποῦ τὴν ἐφοβοῦντο οἱ δαίμονες) εἰς τὰς ἀχράντους χεῖρας τοῦ Παναγάθου Θεοῦ, ζήσας χρόνους ἑκατὸν πέντε· ὁ δὲ Θεὸς ἐτίμησε καὶ τὴν τελευτὴν τοῦ δούλου του μὲ ἕνα μεγάλον Θαυμάσιον.

Ἄνθρωπός τις ἀπὸ τὴν Ἀλεξάδρειαν, ὀνόματι Στέφανος, εἶχε πολλὴν καιρὸν πονηρὸν δαιμόνιον, καὶ ὑπῆγεν εἰς τὸν Ἅγιον ζωντός του, νὰ τὸν θεραπεύσῃ, καὶ δὲν ἔτυχε θεραπείας· πλὴν ἠξεύρωντας, ὅτι ἐὰν δὲν κάμῃ ἡ προσευχὴ τοῦ Ἁγίου νὰ ἰατρευθῇ, δὲν εἶχεν ἐλπίδα εἰς ἄλλον τινά, δὲν ἀνεχώρησεν ἀπὸ τὸ Μοναστήριον, ἀλλὰ ἔμεινεν ἐκεῖ ἕως τὴν τελείωσιν τοῦ Ἁγίου, καὶ τότε ἔτυχε καὶ εἶχε τὸν νοῦν του ὁ Στέφανος, καὶ βλέπωντας νεκρὸν τὸν Ἅγιον ἔκλαιεν ἀπάνω εἰς τὸ Λείψανον πικρῶς, ἀνέσπα τὰς τρίχας, ἐκτύπα τὸ πρόσωπον εἰς τὸ ἔδαφος, καὶ ἔλεγε ταῦτα πρὸς τὸν Ἅγιον· οὐαί μοι, ὅτι σήμερον ἐχάθηκεν ἡ ἐλπίς μου, ἡ καταφυγὴ καὶ βοήθεια, ὅτι εἰς ἐσένα εἶχα τὸ θάρρος μου Ἅγιε, νὰ μὲ λυτρώσῃς τὸν ἄθλιον ἀπὸ τὸν πονηρὸν δαίμονα, καὶ τώρα τελείως ἀπελπίσθην ὁ δείλαιος· κάλλιόν μου εἶναι νὰ πέσω εἰς πῦρ, ἢ εἰς τὴν Θάλασσαν, ἢ νὰ συνταφῶ μὲ τοῦ λόγου σου, παρὰ νὰ μὲ βασανίζῃ τοιοῦτος ἄσπλαγχνος Τύραννος. Αὐτὰ καὶ ἄλλα πλείονα λέγωντας, ἐνηγγάλιζε τὸν Ἅγιον, χύνωντας ὡς ποταμοὶ ἄμετρα δάκρυα. Τότε τὸν ἔρριψεν εἰς τὴν γῆν ὁ δαίμων, καὶ δυνατὰ τὸν ἐσπάραξε, διὰ νὰ δείξῃ πῶς στανικῶς του εὔγενεν ὅτι ἡ θεία δύναμις τὸν ἐδίωκεν, ἔπειτα ἀφ' οὗ τὸν ἐτάραξε πολλά, ἐξῆλθε βιαίως ὁ τρισκατάρατος, καὶ ἔμεινεν ὑγιὴς ὁ Στέφανος, καὶ ἐδόξασε τὸν Κύριον. Οὕτως οὖν ἦτον Θαυμάσιος καὶ φοβερὸς τοῖς πᾶσιν ὁ Θεοδόσιος, ὁποῦ οὐ μόνον ζῶντος, ἀλλὰ καὶ μετὰ θάνατον τοῦ ὑποτάσσοντο, ἡ Γῆ, ὁ Οὐρανός, ὁ Ἀήρ, ἡ Θάλασσα, καὶ οἱ Δαίμονες· ἤγουν ἐπρόστασσε τὰ θηρία τῆς Γῆς, καὶ δέν τον ἔβλαπταν· τὸν Οὐρανὸν καὶ ἔβρεχε, τὸν Ἀέρα, καὶ ἔπερνε τὴν ἀκρίδα· τὴν Θάλασσαν, καὶ ἡσύχαζε, καὶ τοὺς Δαίμονας, καὶ ἔφευγον ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ἔντρομοι. Ἀπῆλθεν οὖν ἡ φήμη πανταχοῦ, ὅτι ὁ μέγας Θεοδόσιος ὑπάγει πρὸς Κύριον, καὶ ἔτρεχον οἱ πιστοὶ πλῆθος ἄπειρον, Λαϊκοί, Μοναχοί, Ἱερεῖς, καὶ Ἐπίσκοποι, καὶ ἐσυνερίζοντο καὶ ἐστρίμοναν, νὰ ἀσπασθοῦν ὅλοι τὸ Ἱερὸν Λείψανον. Ἦλθε δὲ καὶ ὁ ἁγιώτατος Πέτρος, ὁποῦ ἦτον τότε Πατριάρχης εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, καὶ μετὰ βίας ἐδυνήθησαν ὅλοι ἐκεῖνοι οἱ Θαυμάσιοι Ἀρχιερεῖς νὰ καταπείσουν τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ, νὰ παραμερίσουν, νὰ ἐνταφιάσουν τὸν Ἅγιον· ὅτι πᾶς ἕνας εἶχε πόθον νὰ φιλήσῃ κἂν τὸ ῥάσον του, ἢ τὰς τρίχας, ἢ ἄλλο τί, νὰ λάβῃ τὴν εὐλογίαν του. Μετὰ πολλὰς ὥρας οὖν, ἔκρυψαν εἰς τὴν γῆν τὸν Οὐρανῶ ἄξιον, καὶ θησαυρὸν πολυτίμητον, καὶ τελέσαντες ὅσα ἔπρεπε κατὰ τὴν τάξιν τῆς Ἐκκλησίας μας, ἀνεχώρησαν, δοξάζοντες Πατέρα, Υἱὸν, καὶ Πνεῦμα Ἅγιον, τὴν μίαν Θεότητα. Ἡ πρέπει κράτος, τιμὴ καὶ προσκύνησις, πάντοτε, νῦν, καὶ ἀεί, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΤΩ ΑΥΤΩ ΜΗΝΙ ΙΓ'.

Τῶν Ἁγίων Μαρτύρων.

ΕΡΜΥΛΟΥ, ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΟΝΙΚΟΥ.

Βασιλεύωντας ὁ δυσσεβὴς Λικίνιος, εἶχε πολλὴν σπουδὴν εἰς τὴν Θυσίαν τῶν Εἰδώλων ὁ δόλιος, τοὺς δὲ Χριστιανοὺς ἐκόλαζεν ἄσπλαγχνα, καὶ διαφόρως αὐτοὺς ἐβασάνιζε, νὰ ἀρνηθοῦν τὴν εὐσέβειαν· καὶ μὴ θέλοντας, τοὺς ἐθανάτωνε χαλεπώτατα, τοὺς ὁποίους ἐξέτρεχαν εἰς Πόλεις καὶ Χώρας, καὶ εἰς πάντα ἄλλον τόπον ἐπιμελέστατα, καὶ ὅστις ἤθελε μηνυτεύσει πρὸς τὸν Βασιλέα τινὰ Χριστιανὸν ἐλάμβαναν ἀπ' αὐτὸν πολλὴν τὴν ἀνταμείψιν· ὅθεν ὅλοι οἱ Ἕλληνες ἐσπούδαζαν νὰ εὕρουν Χριστιανούς, διὰ νὰ φανοῦν πρὸς τὸν Βασιλέα εὐγνώμονες, καὶ εὐσεβεῖς πρὸς τὰ Εἴδωλα. Καθεζόμενος οὖν ποτὲ εἰς τὸν θρόνον ὁ δυσσεβὴς ἐτοῦτος Λικίνιος, ἤλθεν εἷς Στρατιώτης, καὶ λέγει του· ἠξεύρω ἕνα ἄνθρωπον, ὅστις εἶναι κατὰ τὴν τάξιν τῶν Χριστιανῶν Διάκονος, ὀνόματι Ἑρμυλος, καὶ περιγελᾶ τοὺς θεοὺς καὶ τὴν Βασιλείαν σου· Ὁ δὲ Λικίνιος ἐπρόσταξε, νὰ τὸν φέρουσιν εὐθὺς εἰς τὸ θέατρον· καὶ παγένοντες οἱ Στρατιῶται, τὸν ἥρπασι, καὶ προσηύχετο· ἀναγγείλαντες οὖν αὐτῷ τὸ βασιλικὸν πρόσταγμα, εὐθὺς προθύμως αὐτοῖς ἠκολούθησε, χωρὶς νὰ δείξῃ σχῆμα ποσῶς σκυθρωποτήτος, μάλιστα δὲ καὶ ἐχαίρετο, πῶς ἔμελλε νὰ πάθῃ διὰ τὸν Χριστὸν κολαστήρια. Παραστήσαντες οὖν αὐτὸν εἰς τὸ θέατρον, τὸν ἠρώτησεν ὁ Βασιλεὺς, ἐὰν ἦτον Χριστιανός. Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο οὐ μόνου μὲ φωνὴν λαμπρὰν καὶ γνώμην στερρὰν· ὁμολογῶ πῶς εἶμαι Χριστιανός, ἀλλὰ καὶ πῶς, ἀφιερώθηκα τῷ Θεῷ, Διάκονος ἐκείνου γενόμενος. Λέγει τον ὁ Λικίνιος· λοιπὸν διακόνησον τοῖς θεοῖς, νὰ σὲ τιμήσω τὰ πρέποντα. Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο· κωφὸς εἶσαι, ἢ καμώνεσαι πῶς εἶσαι μωρὸς καὶ ἀνόητος; ἐγὼ σοῦ εἶπα πῶς εἶμαι τοῦ ἀοράτου Θεοῦ Διάκονος, καὶ σὺ μοῦ λέγεις νὰ λατρεύσω λίθους καὶ ξύλα κωφὰ καὶ ἄψυχα εἴδωλα, ἔργα χειρῶν ἀνθρώπων, τὰ ὁποῖα ὅσοι ἔχουσι γνῶσιν καὶ φρόνησιν καταφρονοῦσιν ὡς ἄξια γέλωτος, ἀμὴ ἐσὺ τὰ προσκυνᾷς ὡς πλανεμένος καὶ ἄγνωστος. Εἰς ταῦτα ἐθυμώθη ὁ Τύραννος, καὶ προστάσσει νὰ τὸν δέρνουν εἰς τὰς σιαγόνας μὲ κάποια χαλκᾶ ὄργανα, ὁ δὲ κήρυξ ἔλεγε ταῦτα μεγαλοφώνως, φύλαγε τὴν γλῶσσάν σου Ἑρμυλε, καὶ τίμα τὸν Αὐτοκράτορα, θυσίασε τοῖς θεοῖς, νὰ φύγῃς τὰ βάσανα· Ὁ δὲ Μάρτυς ὑπέφερε τὰς μάστιγας, καὶ ἐχαίρετο ὀνειδίζωντας ὡς νικημένον τὸν Τύραννον, καὶ τοῦ ἔλεγεν· ἐγὼ μὲν λαμβάνω αὐτὰς τὰς μικρὰς πληγὰς πρόσκαιρα, ἀμὴ ἐσὺ θέλεις κληρονομήσει αἰώνιον κόλασιν, διατί ἀφῆκες ἐκεῖνον ὁποῦ σὲ ἔκαμε, καὶ προσκυνᾷς κωφὰ καὶ ἄλαλα ξόανα· καὶ (τὸ χειρότερον) φθονεῖς καὶ τῶν ἄλλων τὴν σωτηρίαν, καὶ φιλονεικᾷς, νὰ τοὺς ῥίψῃς εἰς τὴν ἀπώλειαν. Ἀφ' οὗ τὸν ἔδειραν ὥραν πολλὴν, ἐπέρασεν ὁ θυμὸς τοῦ Τυράννου, καὶ προστάσσει νὰ τὸν φυλακώσουν ἕως τὴν τρίτην ἡμέραν, μήπως καὶ ἔλθῃ εἰς μεταμέλειαν· ὁ δὲ Μάρτυς ἔψαλλε· Κύριος ἐμοὶ βοηθὸς, καὶ οὐ φοβηθήσομαι τί ποιήσει μοι ἄνθρωπος. Ὅταν δὲ εἰσῆλθεν εἰς τὴν φυλακὴν ἔλεγεν. « Ὁ καθήμενος ἐπὶ τῶν Χερουβὶμ ἐμφάνηθι, καὶ ἐλθὲ εἰς τὸ σῶσαι ἡμᾶς· » Ἀλλ' ὁ μὲν Μάρτυς, ὑπέμενε τὰ λυπηρὰ γενναίως διὰ τὸν Κύριον, ἐκεῖνος δὲ πάλιν δὲν ἀμέλα νὰ τοῦ στείλῃ ὡς φιλάνθρωπος ἐξ ὕψους βοήθειαν· ἀλλὰ πα-

ρακινῶντας αὐτὸν εἰς περισσοτέραν ἀνδρείαν, ἔστειλεν Ἄγγελον, καὶ λέγει του πρὸς παράκλησιν, ἔχε θάρρος, καὶ μὴ φοβηθῇς ποσῶς Ἑρμυλε, ἀγωνίζου, καὶ μὴ δειλιάσῃς ὀλότελα, ὅτι εἰς ὀλίγας ἡμέρας θέλεις νικήσει τὰς μηχανὰς τοῦ Τυράννου, νὰ λάβῃς ἐξ Οὐρανῶν λαμπρότερον τοῦ μαρτυρίου τὸν στέφανον. Οὕτως ὁπλίζει ὁ Κύριος τὸν δοῦλον αὐτοῦ, δίδωντάς του κατὰ τοῦ Τυράννου ὑπερασπισμὸν σωτηρίας καὶ δύναμιν. Καὶ μετὰ τρίτην ἡμέραν καθήσας εἰς τὸ κριτήριον ὁ Λικίνιος, ἤφεραν τὸν Μάρτυρα, καὶ λέγει του· ἐσωφρονίσθης ὀλίγον Ἑρμυλε, νὰ προσκυνήσῃς τοὺς θεούς, νὰ λυτρωθῇς ἀπὸ τοὺς κινδύνους, ἢ ἀκόμη στέκεσαι εἰς τὸ πρῶτον πεῖσμα ὡς ὑπερήφανος; ὁ δὲ ἀπεκρίνατο· ἐπειδὴ σοῦ εἶπα ἀπὸ τὴν πρώτην τὴν γνώμην μου, τί κοπιᾷς νὰ μὲ δοκιμάζῃς πάλιν, νὰ χάνῃς τὸν καιρὸν ἄκαιρα; ἐγὼ τὸν Θεὸν τοῦ Οὐρανοῦ προσκυνῶ, καὶ τοῦ γίνομαι θυσία ὀγλήγορα, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἐκδέχομαι μεγάλην βοήθειαν· Τότες εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ Τύραννος, τώρα νὰ ἰδῶ ἐὰν εἶναι δυνατὸς αὐτὸς ὁποῦ προσκυνᾷς εἰς τοὺς Οὐρανοὺς νὰ σοῦ βοηθήσῃ· καὶ εὐθὺς προστάσσει ἕξη ἄνδρας δυνατούς, νὰ τὸν ἁπλώσουν εἰς τὴν γῆν, νὰ τὸν ῥαβδίζουν ἀνελεήμονα· καὶ οἱ μὲν φονεῖς ἐκεῖνοι ἔδερναν αὐτὸν ὠμότατα, φθαρτοῦ Βασιλέως κακῶς ὑπακούοντες· ὁ δὲ Μάρτυς πρὸς τὸν Οὐράνιον ηὔχετο, καὶ ὑπομένων ἀνδρείως τὰς βασάνους ἔλεγε· Κύριε ὁ Θεός μου, ὁποῦ ἐμαστιγώθης ἀπὸ τὸ Πιλάτον διὰ τὴν σωτηρίαν μου, αὐτός, καὶ ἐμὲ ὅπῃ πάσχω διὰ τὴν ἀγάπην σου, ἐνδυνάμωσον, καὶ ἀξίωσόν με νὰ γένω κοινωνὸς τοῦ πάθους σου καὶ λαμπρότητος. Ταῦτα τοῦ Μάρτυρος λέγοντος, φωνὴ ἠκούετο λέγουσα· ἀμὴν Ἑρμυλε, εἰς τρεῖς ἡμέρας νὰ λυτρωθῇς ἀπὸ τὰ λυπηρά, νὰ ἔλθῃς πρός με, νὰ σοῦ ἀνταποδώσω πλουσίως τὰς ἀμοιβὰς τῶν πόνων σου. Αὐτὴ ἡ φωνὴ τὸν μὲν Ἅγιον ἐβάρυνε καὶ ἔγινεν ἀνδρειότερος, τοὺς δὲ Στρατιώτας ἐφόβησε, καὶ ἔπεσον κατὰ γῆς ὑπτίτροποι· ὁμοίως, καὶ ὁ Βασιλεὺς μὲ τοὺς λοιποὺς ἐδειλίασαν· πλὴν ὡς τετυφλωμένος ἀπὸ τὴν ἀσέβειαν, δὲν ἐδυνήθη νὰ καταλάβῃ τὴν ἀλήθειαν, ἀλλὰ πάλιν ἐφυλάκωσε, τὸν Μάρτυρα· ὁ δὲ δεσμοφύλαξ ὁποῦ ἐπροστάχθη νὰ φυλάγῃ τὸν Ἅγιον, ἦτον φίλος του, ὀνόματι Στρατόνικος, ὅστις ἐπίστευσεν εἰς τὸν Χριστὸν κρυφὰ, ἀμὴ δὲν ἐτόλμα νὰ παῤῥησιασθῇ, τὸ τέλος φοβούμενος, μόνον ἐσυμπόνει τὸν Ἅγιον, καὶ τὸν ἐβοήθα ἀπόκρυφα, ὁ ὁποῖος ἔψαλλε πάλιν εἰς τὴν φυλακὴν ταῦτα μετὰ πόθου καὶ πίστεως· Κύριος φωτισμός μου καὶ Σωτήρ μου, τίνα φοβηθήσομαι; καὶ τὰ ἑξῆς τοῦ Ψαλμοῦ.

Καὶ ὅταν τὸν ἐτελείωσεν, ἦλθεν εἰς αὐτὸν φῶς ἄνωθεν θαυμασίως, διὰ νὰ βεβαιώσῃ τὸ ψαλλόμενον· καὶ φωνὴ πάλιν ἠκούετο ὡς καὶ πρότερον καὶ τοῦ ἔλεγε· νὰ μὴ φοβᾶται, ὅτι τὴν τρίτην ἡμέραν ὑπάγει πρὸς τὰ Οὐράνια. Τὴν ἄλλην ἡμέραν κράζει τὸν Μάρτυρα, καὶ λέγει τε· πῶς σὲ ἐφάνη τὸ σκοτεινὸν δεσμωτήριον; ἐμεταμελήθης νὰ κάμῃς τὸ συμφέρον σου, ἢ ἀκόμη χρειάζεσαι κολαστήρια; Ὁ δὲ ἀπεκρίθη μὲ ἡδονὴν καὶ φαιδρότητα· ἐμένα τὸ σκοτεινὸν ἐκεῖνο οἰκητήριον ἔγινε φωτὸς ἀμέτρου καὶ ἀγαλλιάσεως πρόξενον, καὶ ἔχει ἡ ψυχή μου ἡδονὴν καὶ εὐφροσύνην ἀπόῤῥητον, ἐλπίζωντας νὰ ἀπολαύσω ζωὴν αἰώνιον, ἀμὴ ἐσένα θαυμάζομαι, πῶς δὲν ἀποτινάσσεις τὸ σκότος τῆς ψυχῆς σου, νὰ καταλάβῃς τὴν ἀλήθειαν. Λέγει του ὁ Τύραννος· Δὲν ἔμαθες ἄλλο καλὸν, εἰμὴ μόνον νὰ ὑβρίζῃς, τὸ ὁποῖον εἶναι τῆς γλώσσης ἀκολασία, καὶ ψυχῆς ὑπερηφανία ἄμετρος· προσκυνᾷς τοὺς θεούς, ἢ νὰ σοῦ δώσω εἴτι σὲ πρέπει ἀναίσχυντε; Καὶ ὁ Ἅγιος· εἶπόν σοι ὦ Βασιλεῦ τὴν ἀπόκρισιν, καὶ κάμε εἴτι Βούλεσαι. Τότε θυμωθεὶς ὁ Λικίνιος προστάσσει, νὰ τὸν ἁπλώσουν εἰς τὴν γῆν ἀνάσκελα, νὰ θέρνουν τὴν κοιλίαν του γυμνὴν μὲ ῥαβδία τρίγωνα· αὐτὴ δὲ ἡ βάσανος εἶναι σκληρὰ καὶ ἐπώδυνος, ὅτι αἱ γωνίαις τῶν ῥάβδων ἦσαν ὡς ἀκονισμένη μάχαιρα, καὶ ἐκαταξέσχιζαν τὰς σάρκας του· οὕτως οὖν θερνόμενος ἀσπλαγχνα, δὲν εἶχεν ἄλλην παραμυθίαν καὶ βότανον, μόνον νὰ λέγῃ τοῦ Χριστοῦ τὸ γλυκύτατον ὄνομα, ἤγουν, « Κύριε εἰς τὸ Βοηθῆσαί μου σπεῦσον » · καὶ ἄλλα ὅμοια· ὁ δὲ

Θεὸς ταχέως ἐπήκουσε, καὶ ἐπαραστέκετο ἀοράτως, καὶ ἐλάφρυνε τοὺς πόνους του, εὐαγγελιζόμενος αὐτῷ τὴν τελείωσιν. Ὁ γοῦν Τύραννος ὅσον ἔβλεπε τὸν Μάρτυρα, πῶς ὑπέμενε μὲ καρτερίαν τὴν βάσανον, τόσον αὐτὸς ἐθυμώνετο, πῶς δὲν ἐδύνετο νὰ τὸν νικήσῃ, καὶ προστάσσει νὰ ξεσχίζουν μὲ ὀνύχια αὐτοῦ τὴν κοιλίαν του, ἕως νὰ φανεῦσι καὶ τὰ ἐντόσθια· ἀλλὰ καὶ ταύτην τὴν βάσανον ὑπέμεινεν ὁ Ἅγιος τοιαῦτα εὐχόμενος. « Ἡ καρδία μου καὶ ἡ σάρξ μου ἠγαλλιάσαντο ἐπὶ Θεὸν ζῶντα » · καὶ ἄλλα παρόμοια.

Ὁ δὲ καλὸς Στρατόνικος ἐπαράστεκεν ἐκεῖ σιμὰ, καὶ ἐπόνει ἡ καρδία του, βλέπωντας τὸν φίλον τοιαῦτα πάσχοντα, καὶ μὴ δυνάμενος νὰ τοῦ βοηθήσῃ ἔκλαιεν. Ὅθεν τινὲς Στρατιῶται ἰδόντες τοῦτον οὕτω συμπάσχοντα καὶ δακρύοντα, ἐκατάλαβαν τὴν αἰτίαν, καὶ τὸν ἐκατάβαλαν ὡς Χριστιανὸν εἰς τὸν Τύραννον· ὅστις ἠρώτησεν αὐτὸν, ἐὰν ἦτον φίλος τοῦ Ἑρμύλου, καὶ μιᾶς γνώμης καὶ πίστεως; Ὁ δὲ Στρατόνικος κρίνωντας τὸν καιρὸν εὔκαιρον καὶ ἁρμόδιον τῆς ὁμολογίας, παῤῥησιάζεται τὴν εὐσέβειαν, ἐλέγχει τὸν Τύραννον ἄφοβα, καὶ περιπαίζει τὰ εἴδωλα. Τότε προστάσσει ὁ Βασιλεὺς, νὰ τὸν γυμνώσουν, καὶ νὰ τὸν ῥαβδίζουν ἕως νὰ ξεψυχήσῃ ἀπὸ τὰς μάστιγας· ὁ δὲ Στρατόνικος ἐκύτταζε πρὸς τὸν φίλον οὕτως ἄσπλαγχνα μαστιζόμενος, καὶ λέγει του· δεήσου τὸν Χριστὸν νὰ μοῦ δώσῃ βοήθειαν Ἑρμυλε, νὰ δυνηθῶ νὰ νικήσω τὸν Τύραννον, καὶ νὰ λάβω τὸν στέφανον τῆς ἀθλήσεως· ταῦτα λέγων ἤλεγχε τὸν Λικίνιον, πῶς τὸν ἐβίαζε νὰ προσκυνήσῃ τυφλοὺς θεοὺς καὶ νὰ ἀφήσῃ τὸν ἕνα Θεὸν, ὁποῦ μέλλει νὰ κρίνῃ τὴν οἰκουμένην ἅπασαν, νὰ κολάσῃ ὅσους τὸν ἀθετήσουσιν. Ὁ δὲ Τύραννος βλέπωντάς τον, πῶς ἦτον ὅλον του τὸ σῶμα μία πληγή, εἶπε νὰ τὸν φυλακώσουν ἕως τὴν αὔριον, ἐλπίζοντας μήπως καὶ μεταμεληθῇ ἀπὸ τὸν πόνον τῶν πληγῶν, νὰ προσκυνήσῃ τὰ εἴδωλα. Ὁ δὲ Ἅγιος καὶ φυλακωμένος ἐπροσηύχετο λέγωντας· « Κύριε μὴ μνησθῇς ἡμῶν ἀνομιῶν ἀρχαίων, βοήθησον ἡμῖν ἕνεκεν τῆς δόξης τοῦ ὀνόματός σου. Τότες ἦλθε φωνὴ θεία λέγουσα· τὸν δρόμον ἐτελειώσετε, τὴν Πίστιν ἐφυλάξετε, λοιπὸν αὔριον νὰ λάβετε τῆς δικαιοσύνης τὸν στέφανον. Ὅταν δὲ ἐξημέρωσε, ἤφεραν τὸν Ἑρμυλον εἰς ἐξέτασιν, καὶ τὸν ἠρώτα πάλιν ὁ Τύραννος, ἐὰν ἤθελε νὰ θυσιάσῃ τὰ εἴδωλα; Καὶ αὐτὸς τῷ ἀπεκρέθη τὰ πρότερα, λέγωντας· καῖε, τιμώρα, κόπτε, κάμνε εἴτι θέλεις, ὅτι ἐγὼ δὲν φοβοῦμαι ἐκείνους ὁποῦ φονεύουσι τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν δὲν δύνανται νὰ βλάψουν ὀλότελα, ἀλλὰ μᾶλλον καὶ ὠφέλειαν τῆς δίδουπι. Τότε προστάσσει νὰ τὸν κρεμάσουν εἰς τὸ ξύλον, νὰ καταξεσχίζουν τὰς σάρκας του· ὁ δὲ κατακοπτόμενος προσηύχετο, ἐπικαλούμενος τὸν Θεὸν εἰς βοήθειαν· καὶ οὗτος ἀκούει φωνὴν ἄνωθεν λέγουσαν, μὴ φοβᾶσαι, ἐγὼ εἶμαι ὁ Θεός σου, καὶ σοῦ δίδω βοήθειαν. Συνταραχθεὶς οὖν καὶ φοβηθεὶς τὴν φωνὴν ὁ Λικίνιος, ἐκατέβασεν ἀπὸ τὸ ξύλον τὸν Ἅγιον, καὶ προστάσσει νὰ τὸν ῥίψουσιν εἰς ἕνα ποταμὸν, Ἴστρον καλούμενον, διὰ νὰ μὴν εὕρουν οἱ Χριστιανοὶ τὸ Λείψανον. Τὸν δὲ Στρατόνικον ἐσυμβούλευσεν ἀκόμη, καὶ ἐδοκίμαζε νὰ τὸν φέρῃ εἰς τὴν ἀσέβειαν, καὶ τοῦ ἔλεγε· θῦσον κἂν σὺ τοῖς θεοῖς, νὰ μὴ πάθῃς τὰ ὅμοια τοῦ φίλου σου. Καὶ ὁ Στρατόνικος· ἐὰν ἐκεῖνος ἀπέθανε διὰ τὸν Χριστὸν, πῶς νὰ γένω ἐγὼ τόσον ἄθλιος καὶ ἄγνωστος, νὰ κάμω τὸν λόγον σους; λέγει του ὁ Τύραννος· λοιπὸν ἀγαπᾷς νὰ συναποθάνῃς καὶ σὺ μὲ τὸν Ἑρμυλον;

Καὶ ὁ Ἅγιος· Ναὶ κατὰ ἀλήθειαν, ὅτι καθὼς ἔχουν οἱ φίλοι κοινὴν τὴν χαρὰν καὶ ἀπόλαυσιν, οὕτω πρέπει νὰ ἔχουσι κοινὰς καὶ τὰς θλίψεις καὶ βάσανα· μάλιστα ὁποῦ δὲν εἶναι τιμιώτερον πρᾶγμα, οὔτε γλυκύτερον, ὥσπερ νὰ λάβωμεν διὰ τὸν Χριστόν μας θάνατον. Ἀπελπισθεὶς οὖν ὁ Βασιλεὺς εἰς αὐτὸν, καὶ γνωρίζωντας, ὅτι δὲν ἀλλάσσει τὴν γνώμην του, ἔδωκε τὴν ἀπόφασιν, νὰ τοὺς δώσουν καὶ τῶν δύο ὅμοιον θάνατον εἰς τὰ ποτάμια ὕδατα, καθὼς ἔμελλε νὰ ἀπολαύσουν, εἰς τὸν Παράδεισον ὁμοίους στεφάνους, καὶ κοινὴν ἀγαλλίασιν. Ὅταν οὖν τοὺς ὑπήγεναν εἰς τὸν θάνατον, ἔλεγεν· Δόξα ἐν ὑ-

ψίστοις Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία· καὶ ἐχαίροντο, ὥσπερ νὰ τοὺς εἶχασι προσκαλεσμένους εἰς μεγάλην ἀπόλαυσιν· καὶ φθάσαντες εἰς τὸν ποταμὸν, τοὺς ἔβαλαν εἰς μίαν σπηρίδα καὶ τοὺς ἐβύθισαν. Ὁ δὲ Ἴστρος ὑποδέχθη μὲν τὰ Ἅγια σώματα, διὰ νὰ ἁγιασθοῦσιν αὐτοῦ τὰ ὕδατα, ἀμὴ πάλιν ὕστερα τὰ εὔγαλεν εἰς τὴν γῆν, μὴ ὑποφέρωντας, νὰ ἔχῃ εἰς τὸν βυθὸν αὐτοῦ κεκρυμμένον τοιοῦτον θησαυρὸν πολυτίμητον, ταῦτα τοῦ Παναγάθου Θεοῦ προστάξαντος, διὰ νὰ μὴ ζημιωθοῦν τούτου τοῦ ἀγαθοῦ οἱ χριστώνυμοι. Μετὰ τὴν γ'. ἡμέραν οὖν εὗρον τινὲς ἄνδρες θεοφιλεῖς ἐκεῖνα τὰ μαρτυρικὰ σώματα. Καὶ λαβόντες αὐτὰ εὐλαβῶς, ἔψαλλαν ἱεροὺς ὕμνους καὶ ἐπιτάφια· καὶ τελέσαντες εἰς αὐτὰ ὅσα ὁ νόμος διακελεύεται, τὰ ἐνταφίασαν μακρὰν τῆς πόλεως Σιγηδῶνος ι ἡ. στάδια, εἰς ἕνα τόπον καὶ τὰ δύο κοινοβιάτικα, καθὼς καὶ τοὺς ἄθλους καὶ θάνατον κοινοὺς ὑπέμειναν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν· μεθ' οὗ τῷ Πατρὶ, καὶ Ἁγίῳ Πνεύματι, δόξα, κράτος, τιμὴ, καὶ προσκύνησις, νῦν, καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΤΩ ΑΥΤΩ ΜΗΝΙ ΙΔ'.

Τῶν Ὁσίων Πατέρων τῶν ἐν

ΣΙΝΑ, ΚΑΙ ΡΑΪΘΟΥ.

Ἀναιρεθέντων ὑπὸ τῶν Βαρβάρων Βλεμμύων.

Εὐλόγησον Πάτερ.

Οὗτοι οἱ τρισμακάριοι ἀπαρνήθησαν τὸν κόσμον, καὶ ἐκατοικοῦσαν εἰς τὴν ἔρημον τοῦ Σινᾶ καὶ τῆς Ῥαϊθοῦ· μὲ τοὺς ὁποίους ἦτον καὶ ὁ μακάριος Νεῖλος, ὅς τις ἦτον πρότερον εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν Ἔπαρχος, ἄνθρωπος σοφὸς καὶ γραμματισμένος· ὅθεν ἀφήνωντας πᾶσαν εὐδαιμονιαν τοῦ ματαίου κόσμου, καὶ μισήσας ὅλα τὰ πρόσκαιρα, ἐπῆρεν ἕνα Υἱὸν ὁποῦ εἶχεν, ὀνόματι Θεόδουλον, καὶ ὑπῆγεν εἰς τὴν ἔρημον. ἐκεῖ δὲ ἤλθασιν οἱ βάρβαροι, καὶ ἐφόνευσαν ὅσους Ὁσίους εὐρήκησαν· καὶ τὸν μὲν Θεόδουλον μὲ ἄλλον ἕνα νέον ἐπήρασιν αἰχμαλώτους, ὁ δὲ Νεῖλος ἔφυγεν· ὅς τις ἔγραψεν ὕστερα καταλεπτῶς τὴν ἀναίρεσιν τῶν Ὁσίων Πατέρων καὶ ἐκεῖ διηγᾶται μὲ πολυλογίαν ὅλα τὰ συμβάντα· ἐξαιρέτως δὲ γράφει διὰ τὸν Υἱόν του, πῶς ὑπῆγε νὰ τὸν εὕρῃ ἐκεῖ ὁποῦ τὸν ἐπούλησαν, τὴν ὁποίαν διήγησιν (τοῦ Νείλου λέγω) διὰ νὰ εἶναι πολύλογος ἀφήκαμεν, καὶ γράφομεν ἄλλην, ὁποῦ ἔγραψεν ὅλλος τὶς ἐρημίτης, καὶ αὐτὸς ἐνάρετος, Ἀμμώνιος ὀνόματι, συνοπτικῶς οὕτω λέγωντας.

Καθεζόμενος ποτὲ εἰς τὸ ταπεινόν μου κελλίον πλησίον Ἀλεξανδρείας, εἰς τόπον καλούμενον Κάνοβον, μοῦ ἦλθε λογισμὸς νὰ ὑπάγω εἰς τὰ μέρη τῆς Παλαιστίνης, δια δύο αἴτια· πρῶτον μὲν διατὶ δὲν ἐδύνομουν νὰ βλέπω τὰς θλίψεις καὶ τοὺς διαφόρους πειρασμοὺς καὶ κινδύνους, ὁποῦ ὑπέμεναν οἱ Χριστιανοὶ ἀπὸ τοὺς ἀπίστους καὶ παρανόμους Τυράννους, καὶ ἐξόχως ὁ ἁγιώτατος Πέτρος ὁ Ἀρχιεπίσκοπός μας, ὅς τις ἔφευγε καὶ ἐκρύβετο ἀπὸ τόπον εἰς τόπον, καὶ δὲν εἶχε ποσῶς τινὰ παῤῥησίαν, ἢ ἄνεσιν, νὰ ποιμάνῃ τὰ λογικὰ πρόβατα, ἀλλ' ὥσπερ νὰ ἦτον λῃστὴς τὶς καὶ κακοποιὸς, οὕτως ἐκυνηγοῦσαν αὐτὸν οἱ παράνομοι· δεύτερον δὲ εἶχα πόθον ἀνείκαστον, νὰ ἰδῶ τοὺς Ἁγίους καὶ σεβασμίους τόπους τῶν Ἱεροσολύμων, νὰ προσκυνήσω τὸν Τίμιον καὶ Πανάγιον Τάφον, καὶ τὴν ἄχραντον καὶ ζωοποιὸν Ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τοὺς λοιποὺς τόπους ὅπου ἐτέλεσε τὰ μεγάλα ἐκεῖνα καὶ θαυμάσια ἔργα ὡς Παντοδύναμος· ἐπειδὴ καὶ οἱ περισσότεροι Ἅγιοι τῆς Ἐκκλησίας μας (καθὼς εἰς τοὺς βίους αὐτῶν τοῦ Συναξαρίου φαίνονται) εἶχασι τὸν ὅμοιον πόθον, νὰ ὑπάγωσιν εἰς Ἱεροσόλυμα, διὰ μισθὸν περισσότερον. Φθάσας οὖν ἐκεῖ, καὶ θεασάμενος. ἐπροσκύνησα καθὼς ἐπόθουν ἅπαντας τοὺς ἁγίους Τόπους αὐτοὺς, ἔπειτα ἠθέλησα νὰ ὑπάγω καὶ εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος τὸ Σινᾶ καλούμενον, διὰ νὰ προσκυνήσω καὶ ἐκεῖνον ὡς τόπον σεβάσμιον. Ἀρχίζωντας οὖν τὴν ὁδοιπορίαν, εὗρηκα καὶ ἄλλους τινὰς φιλοχρίστους συνοδίαν, ὁποῦ ὑπήγεναν καὶ αὐτοὶ εἰς τὸ Ὄρος, καὶ περιπατοῦντες ἡμέρας δεκοκτὼ, ἐφθάσαμεν εἰς τὸν Ἅγιον ἐκεῖνον τόπον μὲ τὴν θείαν βοήθειαν· καὶ εὐξάμενος ἔμεινα ἐκεῖ τινὰς ἡμέρας, διὰ νὰ ἀπολαύσω ὅλους ἐκείνους τοὺς Ὁσίους Πατέρας· καὶ ὑπήγενα εἰς καθ' ἑνὸς τὸ κελλίον, διὰ νὰ ὠφεληθῶ ἀπὸ λόγου τους, ὅτι μεγάλας ἀρετὰς εἶχασιν ἐκεῖνοι οἱ θαυμάσιοι Ὅσιοι, καὶ αἱ πράξεις αὐτῶν ἦσαν ἄξιαι, νὰ λάβῃ πᾶς ἕνας ἀπὸ τούτους καλὸν ὑπόδειγμα, διατὶ ἐπορεύοντο μὲ πολλὴν σύνεσιν καὶ διάκρισιν εἰς τὴν διαγωγὴν καὶ ζωοτροφίαν τους.

Οὗτοι οἱ Ὅσιοι ἐγύρευσαν εἰς ὅλην τὴν ἔρημον, καὶ ηὗρασιν ὀλίγους τινὰς τόπους, ὁποῦ νὰ ἠμποροῦν νὰ δίδουν μικρὰν τροφὴν νὰ πορεύωνται, ἐπειδὴ εἶχασι νερὸν πρὸς αὐτάρκειαν, ὅτι αὐτὸ εἶναι ἀπὸ ὅλα ἀναγκαιότερον. Ἄλλοι μὲν ἦν ἔκαμαν καλύβαις, καὶ ἄλλοι ἐκρύβοντο εἰς τὰ σπήλαια, ζῶντες οἱ περισσότεροι μὲ λάχανα ἄγρια, μὲ ῥίζαις χόρτων, καὶ ἀκρόδρυα, διὰ νὰ μὴ χασομερεύσιν εἰς τὴν θεραπείαν τῆς σαρκὸς, ψήνοντες ὀψάρια, ἢ μαγερεύοντες ὄσπρια, καὶ ἄλλα τοιαῦτα, νὰ ἀμελοῦσι τὴν μένουσαν βρῶσιν τῆς ψυχῆς, ὁποῦ εἶναι πλέον ἀναγκαία καὶ χρήσιμος. Ὅσοι δὲ πάλιν εἶχασι δύναμιν καὶ πρᾶξιν εἰς τὰ γεωργικὰ, εἶχασι μικρὸν σκαλίδι, καὶ ἔσπερναν ὀλίγον σιτάρι, καὶ ἐγεωργοῦσαν καὶ λάχανα· πλὴν ὅλοι ἐφύλαγαν ἐγκράτειαν, καὶ ποτὲ δὲν ἐχόρταιναν, μόνον ἔτρωγαν ὅσον νὰ μὴν ἀποθάνουσιν ἀπὸ τὴν πολλὴν νηστείαν, καὶ ζημιωθοῦσι τῆς ἀρετῆς τὸν μισθόν· καὶ ἄλλοι μὲν ἔτρωγαν μόνον πᾶσαν Κυριακὴν, ἄλλοι δύο φοραῖς τὴν Ἑβδομάδα, καὶ ἄλλοι κάθε δύο ἡμέρας μίαν φοράν, καὶ ἁπλῶς πᾶς ἕνας ἔκαμνε τὸ δυνάμενον. Ἐκεῖ ποσῶς νόμισμα Καίσαρος δὲν εὑρίσκετο, ὅτι τινὰς δὲν ἀπόκτησεν ἄσπρα ὁλότελα, οὔτε τι ἠγόραζον, οὔτε ἐπώλουν, ἀλλὰ ἕνας τοῦ ἄλλου ἐχάριζεν εἴτι ἐχρειάζετο μὲ ἀγάπην ἀνόθευτον· ὅστις ἐλείπετο ἄρτον, ἢ λάχανον, ἢ ἀκρόδρυα, τοῦ ἔδιδεν ὁ ἄλλος ὁποῦ εἶχε, θείχνοντες πλουσίαν ἀγάπην εἰς μικρὰ πράγματα, καὶ ἐζοῦσαν μίαν ζωὴν ὑπεράνθρωπον καὶ Ἀγγελικὴν κατὰ ἀλήθειαν· φιλονεικία, ἢ φθόνος ποσῶς ἐκεῖ δὲν εὑρίσκετο, νὰ βασκάνῃ ὁ μικρὸς τοῦ καλλιτέρου, οὔτε νὰ ἐπαίρεται ὁ ἐναρετώτερος, μάλιστα δὲ καὶ ἐταπεινώνετο περισσότερον, ἐγνωρίζωντας, ὅτι ὁ Θεὸς ἔδιδε τὴν δύναμιν, χωρὶς τοῦ ὁποίου δὲν κατορθώνει τινὰς ἀρετὴν ὁλότελα. Ὁ μικρότερος πάλιν ἐμέμφετο τοῦ λόγου του, πῶς δὲν ἐδύνετο νὰ κάμῃ ὡς τὸν πρῶτον, καὶ ἐκείνου δὲν ἐφθόνει ποσῶς, ἀλλὰ μάλιστα καὶ τὸ καλόν του ἐχαίρετο, καὶ ὅλοι ἐσπούδαζον νὰ περισσεύσῃ εἰς τὴν ἀρετὴν ἕνας τὸν ἄλλον τους· ὅτι διὰ τοῦτο ἀρνήθησαν τὸν κόσμον, καὶ ἐκατοικοῦσαν τὴν ἔρημον, νὰ ἠξεύρῃ μόνος ὁ Κύριος τὰ μεγάλα τους κατορθώματα, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἐλπίζασι τὴν πληρωμὴν κατὰ ἀντάμειψιν. ὅτι ὁ ἀνθρωπάρεσκος, ὁποῦ ὁρέγεται ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ἔπαινον, ἐπῆρεν ἀπ' ἐδῶ τὸν μισθὸν τοῦ κόπου του, καὶ δὲν του χρεωστεῖ ὁ Δεσπότης τίποτα. Εἶχασι δὲ τὰς καλύβας καὶ οἰκητήρια μακρὰν ἕνα

ἀπὸ τὸ ἄλλο εἴκοσι στάδια, διὰ τὴν ἀγάπην τῆς ἡσυχίας, νὰ μὴ συγχύζῃ ἕνας τὸν ἄλλον τους, καὶ μόνον πᾶσαν Κυριακὴν ἐσυνάγοντο εἰς Ἐκκλησίαν, καὶ ἐκοινώνουν τὰ Θεῖα μυστήρια, καὶ ἔτρωγαν ἀντάμα, κάμνωντας ὁ ἕνας διδαχὴν ὁ πλέον γραμματισμένος, νουθετῶν αὐτοὺς νὰ προσέχουν ἀπὸ τὰς πανουργίας τῶν δαιμόνων, καὶ νὰ φυλάγωνται ἀπὸ τοὺς ψυχοβλαβεῖς διαλογισμούς· ὅτι ὅσον κάθονται εἰς τὴν ἔρημον, λυτρώνονται μὲν ἀπὸ τριῶν παθῶν ἁμαρτήματα· τῆς γλώσσης ὁποῦ δὲν συντυχένουσιν ἀργολογίας, οὔτε ἀκούσιν, οὔτε βλέπονσι ψυχοβλαβῆ πράγματα, ἀμὴ ἀπὸ τοὺς διαλογισμοὺς πολεμοῦνται μεγάλα, καὶ πρέπει νὰ προσέχουν ἀκριβῶς οἱ ἀγωνιζόμενοι, καὶ οἱ γραμματισμένοι, νὰ νουθετοῦσι τοὺς ἰδιώτας, νὰ μὴ τοὺς νικοῦσιν οἱ δαίμονες· ἐξόχως δὲ νὰ φυλάγουν ὅσον δύνανται τὴν ἐγκράτειαν, καὶ μάλιστα οἱ νεώτεροι, ὅτι ὅποιος χορταίνει τὴν κοιλίαν, εὔκολα πίπτει εἰς τὴν πορνείαν· περισσότερον δὲ ἀπὸ τὰ λοιπὰ ἁμαρτήματα νὰ φυλάγωνται ἀπὸ τὴν ὑπερηφανίαν, ἥτις εἶναι χειρότερη ἀπὸ ὅλα τὰ ἐπίλοιπα ἀνομήματα. Μὲ ταῦτα καὶ ἄλλα ὠφέλιμα λόγια ἐνουθετοῦσαν ἀλλήλους οἱ πάνσοφοι, διάγοντες πολιτείαν ἰσάγγελον.

Ναὶ κατὰ ἀλήθειαν, τοσοῦτον ἦσαν εἰς τὴν διαγωγὴν θαυμάσιοι, εἰς τὴν ὄψιν χλωμοὶ καὶ ἀδύναμοι ἀπὸ τὴν πολλὴν ἐγκράτειαν, καὶ εἰς τὸ εἶδος καὶ τὴν μορφὴν σεβάσμιοι, ὁποῦ ἔλαμπαν ὡς οὐράνιοι Ἄγγελοι, ἐπειδὴ ἀπὸ ὅσα βρώματα δίδουσι τροφὴν καὶ σπατάλην δὲν εἶχασι· λάδι ποσῶς, ἢ κρασὶ δὲν ἐγεύοντο, οὔτε βρῶσιν ἐκλεκτὴν, εἰμὴ μόνον φοίνικας, καὶ ἀκρόδρυα· εἶχασι δὲ εἰς τὸ κελλίον τοῦ Προεστῶτος ὀλίγους ἄρτους διὰ τὴν Ἱερὰν Λειτουργίαν, καὶ διὰ τοὺς ξένους νὰ τοὺς φιλεύουν, ὅταν ἤθελε τύχῃ νὰ ἔλθωσιν. Ὅταν οὖν ἔκαμα ἐκεῖ τινὰς ἡμέρας, ἔφθασεν ἐξαίφνης πλῆθος Σαρακηνῶν, ὅτι ὁ Ἀρχηγός τους ἀπέθανεν· ἐφόνευσαν οὖν ὅσους Ὁσίους οἱ ἀνόσιοι ηὗρασιν εἰς τὰ ἐρημητήρια, ὅσοι δὲ εὑρέθησαν σιμὰ εἰς τὸ Κυριακὸν, ἐσέβησαν μέσα εἰς τὸ τειχόκαστρον, καὶ ἐφυλάχθησαν μὲ τὸν Προεστῶτα, ὅς τις Δουλᾶς ὠνομάζετο· καὶ ὄντως δοῦλος ἦτον τοῦ Θεοῦ κατὰ τὴν ἐπωνυμίαν ἐκεῖνος ὁ Ὅσιος, ὅτι πολλὴν μακροθυμίαν εἶχεν ὡς ἄλλος οὐδείς, καὶ θαυμάσιον πραότητα· ὅθεν καὶ πολλοὶ Μωϋσῆν αὐτὸν ἐπωνόμαζαν. Ἀπέκτειναν οὖν οἱ βάρβαροι ὅσους Ὁσίους ηὗρασιν εἰς Θραμβὴν, καὶ εἰς Χωρὴβ, καὶ εἰς τοὺς ἄλλους τόπους ὁποῦ μᾶς ἐπλησίαζαν· ἔπειτα ἔφθασαν καὶ ἕως ἡμᾶς, ὁποῦ ἤμεσθεν εἰς τὸ Ὄρος, καὶ παρ' ὀλίγον μᾶς ἐφόνευαν, ἐὰν δὲν ἤθελε γένῃ μέγα σημεῖον καὶ θαυμάσιον, ὅτι ὁ φιλάνθρωπος Θεὸς, ὁποῦ βοηθᾶ ὅσους τὸν ἐπικαλοῦνται ἐξ ὅλης τῆς διανοίας τους, ἐπρόσταξε καὶ ἐφάνη φλόγα μεγάλη ἀπάνω εἰς τὴν ἁγίαν Κορυφὴν τοῦ Σινᾶ, καὶ ἐβλέπαμεν ὅλον τὸ Ὄρος καπνιζόμενον, καὶ τὸ πῦρ ἕως τοῦ οὐρανοῦ σχεδὸν ἀνερχόμενον· ὅθεν ὅλοι μας καταπολλὰ ἐφοβήθημεν, καὶ πεσόντες ἐπὶ γῆς, ἐπαρακαλοῦμεν τὸν Κύριον, νὰ μᾶς δώσῃ βοήθειαν· ἰδόντες δὲ καὶ οἱ βάρβαροι τοιοῦτον θαῦμα παράδοξον, ἔφυγον εὐθὺς, ἀφήνοντες τὰς καμήλους καὶ ἅρματα. Λοιπὸν ὡς τοὺς ἴδαμεν πῶς ἔφευγον, ἐδοξάσαμεν τὸν Πανάγαθον Κύριον, εὐχαριστοῦντες τὴν εὐσπλαγχνίαν του, καὶ καταβαίνοντες ἀπὸ τὸν πύργον ἐγυρέψαμεν ἐπιμελῶς πόσοι Πατέρες ἐσφάγησαν, καὶ εὑρέθησαν τελειωμένοι ὀκτὼ καὶ τριάκοντα, ὁποῦ εἶχασι διαφόρους πληγὰς εἰς τὰ σώματα, ἀμὴ τὸν τρόπον τοῦ θανάτου αὐτῶν δὲν ἐμάθαμεν· ὅτι τινὰς δὲν εἶδε τὰ γενόμενα· ἀπὸ τοὺς ὁποίους Ὁσίους εὕρομεν εἰς τὴν Θραμβὴν μόνον δώδεκα, καὶ οἱ ἐπίλοιποι ἦσαν ἀπὸ ἄλλους τόπους καὶ κελλία διάφορα. Εὕρομεν δὲ καὶ δύο, ὁποῦ ἦσαν ἀκόμη ζωντανοὶ, Ἡσαΐας καὶ Σάββας ὀνομαζόμενοι· ἐνταφιάσαμεν οὖν τοὺς σφαγέντας μὲ θρῆνον ἄμετρον, ὅτι δὲν ἦτον τινὰς τόσον σκληρὸς καὶ ἄσπλαγχνος νὰ μὴ δακρύσῃ, βλέπωντας Ὁσίους ἄνδρας καὶ ἱεροπρεπεῖς γέροντας ἐλεεινῶς ἐρριμμένους ἐπὶ τῆς γῆς, νὰ ἔχουσι διαφόρους σφαγὰς καὶ πληγὰς εἰς τὰ Ἅγια σώματα. Καὶ ὁ μὲν εἶχε τὴν κεφαλὴν κρεμαμένην εἰς τὸ στῆθός του ἔμπροσθεν, ἄλλος ὀπίσω εἰς τὴν ῥάχην, καὶ ἐκράτει μόνον τὸ δέρμα τους, ἄλλος ἦτον ἀπὸ τὴν μέσην χωρισμένος εἰς δύο τμήματα, ἄλλος χωρὶς χεῖρας καὶ πόδας ἐκείτετο, καὶ ἄλλος ἐσφαγμένος, καὶ τοῦ εἴχασι τὴν κοιλίαν σχισμένην, καὶ ἐρριμένα ἔξω τὰ σπλάγχνα οἱ ἄσπλαγχνοι· καὶ τί νὰ πολυλογοῦμεν; δὲν δύναται λόγος νὰ ἑρμηνεύσῃ ἀνελλειπῶς ὅσα εἴδαμεν. Ἀ'φ' οὗ λοιπὸν ἐνταφιάσαμεν ἐκεῖνα τὰ ἅγια καὶ μαρτυρικὰ σώματα, ἐπιμελήθημεν τοὺς δύο πληγωμένους ὡς ἐδυνήθημεν· καὶ ὁ μὲν Ἡσαΐας ἐτελειώθη ἐν Κυρίῳ τὴν ἑσπέραν τῆς δευτέρας ἡμέρας, ὁ δὲ Σάββας ἔμεινεν ἀκόμη ζωντανὸς, καὶ εἴχαμεν ἐλπίδας σωτηρίας εἰς αὐτὸν, ὅτι δὲν εἶχε τὴν πληγὴν πολλὰ ἐπικίνδυνον· ὅς τις ηὐχαρίστα μὲν τῷ Θεῷ εἰς τὰς θλίψεις ὁποῦ τοῦ ἦλθασιν, ἀμὴ πάλιν ἐλυπᾶτο, πῶς δὲν ἠξιώθη καὶ αὐτὸς νὰ λάβῃ μὲ τοὺς ἄλλους τὸν στέφανον· ὅθεν καὶ κλαίωντας ἔλεγεν, οὐαί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ, καὶ ἀναξίῳ, ὁποῦ δὲν ἠξιώθηκα καὶ ἐγὼ μὲ τὸν λοιπὸν χορὸν τῶν Ὁσίων Μαρτύρων τῆς αἰωνίου μακαριότητος· μόνον τὸν λιμένα εἰδα τῆς Βασιλείας σου Κύριε, καὶ εἰς αὐτὸν δὲν ἐσέβηκα ὡς ἀνάξιος, ἀλλὰ δέομαί σου Θεὲ Παντοκράτορ, ὁποῦ ἀπέστειλας τὸν Μονογενῆ σου Υἱὸν διὰ τὴν Σωτηρίαν μας, μή με χωρίσῃς ἀπὸ τοὺς προαποθανόντας ἁγίους Πατέρας μου, ὁ μόνος ἀγαθὸς καὶ φιλάνθρωπος, ἀλλὰ ἂς τελειωθῇ εἰς ἐμένα ὁ ἀριθμὸς τῶν τεσσαράκοντα δούλων σου.

Ναὶ Κύριε Ἰησοῦ Χριστὲ εὐδόκησον, νὰ μοῦ γένῃ αὕτη ἡ αἴτησις, ὅτι ἐκ μήτρας σοι ἠκολούθησα, καὶ σὲ πολλὰ ἐπεπόθησα ὁ ἁμαρτωλὸς καὶ ἀκάθαρτος. Ταῦτα εὐξάμενος ὁ μακάριος, παρέδωκε καὶ αὐτὸς τὴν ἁγίαν του ψυχὴν τὴν τετάρτην ἡμέραν μετὰ τὴν τῶν Ὁσίων τελείωσιν. Τότε δὲ ὁποῦ εἴχαμεν ἀκόμη τὴν λύπην εἰς τὴν ψυχὴν διὰ τοὺς Ὁσίους, καὶ εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μας τὰ δάκρυα, ἦλθε τὶς Ἰσμαηλίτης, καὶ λέγει μας, ὅτι ὅλοι οἱ Ἀσκηταὶ, ὁποῦ ἦσαν εἰς τὴν ἐσωτέραν ἔρημον, ὁποῦ ὀνομάζεται Ῥαϊθοῦ, ἀπέθανον. Οὗτος ὁ τόπος τῆς Ῥαϊθοῦ εἶναι μακρὰν ἀπὸ τὸ Σίναιον ὄρος ἕως ἡμερῶν δύω διάστημα, εἰς τοὺς παραθαλασσίους τόπους τῆς Ἐρυθρᾶς Θαλάσσης, ὁποῦ εἶναι αἱ δώδεκα πηγαὶ τῶν ὑδάτων, κατὰ τὴν Γραφὴν, καὶ οἱ ἑβδομήκοντα φοίνικες, οἱ ὁποῖοι μὲ τὴν πολυκαιρίαν ἐπλήθυναν. Ἠρωτήσαμεν οὖν τὸν ἄνθρωπον νὰ μᾶς εἰπῇ τὸν τρόπον, πῶς ἀπέθανον οἱ Ὅσιοι, καὶ πόσοι ἦσαν; καὶ μᾶς εἶπεν, ὅτι δὲν ἤξευρε, μόνον ἡ φήμη ἔθραμε πανταχοῦ, πῶς οἱ ἐκεῖσε Πατέρες ἐσφάγησαν. Μετὰ δὲ τινὰς ἡμέρας ἦλθεν ἀπὸ τὴν Ῥαϊθοῦ εἰς τὸ Σίναιον ὄρος ἕνας Καλόγηρος, διὰ νὰ μείνῃ ἐκεῖ μὲ τοῦ λόγου μας, λέγωντας, ὅτι ἀπὸ τοὺς Βλεμμύους ἠφανίσθη ὁ τόπος. Ὁ δὲ Ὅσιος Πατὴρ ἡμῶν Δουλᾶς, τὸν ἐθεξιώθη ἀσμένος, καὶ τὸν ἐπαρεκάλεσε, νὰ μᾶς εἰπῇ ἀκριβῶς ὅλην τὴν ὑπόθεσιν, διὰ τοὺς Ὁσίους Πατέρας, πῶς ἐπολιτεύοντο, μὲ ποίαις ἀρεταῖς ἐστολίζοντο, καὶ μὲ τί τρόπον ἐφονεύθησαν· ὅς τις ἀπεκρίνατο λέγωντας· ἐγὼ Τίμιε Πάτερ ἔχω μόνον ἐκεῖ χρόνους εἴκοσι, ἀμὴ εἶναι ἄλλοι, ὁποῦ ἔχουσι τεσσαράκοντα, πεντήκοντα, καὶ ἑξήκοντα· ὁ τόπος εἶναι ὁμαλὸς ὅλος καὶ πεδιάσιμος, πολλὰ μακρὺς εἰς τὸ νότιον μέρος, εἰς δὲ τὸ πλᾶτος εἶναι μίλια δώδεκα, κατὰ τὴν ἀνατολὴν ἔχει βουνὰ ὡς τειχόκαστρον, τὰ ὁποῖα κάμνουν ὅλον τὸν τόπον ἐκεῖνον ἀδιάβατον εἰς ὅσους δὲν τον ἠξεύρουσιν, εἰς τὸ δυτικὸν μέρος ἔχει τὴν κοκκίνην Θάλασσαν, ἡ ὁποία φθάνει ἕως τὸν Ὠκεανὸν ποταμὸν, ὡς λέγουσιν· ἐπάνω δὲ τῆς Θαλάσσης ταύτης εἶναι ἕνα ὄρος, ἀπὸ τὸ ὁποῖον εὐγένουν βρύσες δώδεκα, πλῆθος φοινίκων ποτίζουσαι· εἰς αὐτὸ τὸ Ὄρος πολλοὶ ἀναχωρηταὶ ἐκατῴκησαν, εἰς σπήλαια καὶ τρύπαις τῆς γῆς κατὰ τὸν Ἀπόστολον, ἔχοντες τὸ Κυριακὸν ὄχι ἀπάνω εἰς τὸ Ὄρος, ἀλλὰ ἐκεῖ πλησίον του, ἄνθρωποι μὲν κατὰ τὴν φύσιν γηΐνοι, ἀλλὰ εἰς τὰς ἀρετὰς ἦσαν Ἰσάγγελοι.

Ἐπειδὴ τὴν πολιτείαν αὐτῶν ἐμιμοῦντο οἱ τρισμακάριοι, τῶν σωμάτων ὡς ἀλλοτρίων καταφρονήσαντες, καὶ τῶν ψυχῶν ἐπιμελούμενοι· οἵ τινες δὲν εἶχασι μόνον μίαν ἀρετὴν, ἀλλὰ μὲ ὅλαις ἦσαν ἐστολισ-

μένοι καὶ εὔκοσμοι, τῶν ὁποίων ἐὰν θελήσω νὰ διηγηθῶ τοὺς ἀγῶνας καὶ τοὺς πειρασμούς, ὁποῦ τοὺς ἔκαμαν οἱ δαίμονες, δὲν θέλω δυνηθῇ διὰ τὸ πλῆθος καὶ ἀμετρίαν τους, μόνον νὰ σᾶς εἰπῶ διὰ ἕνα ἢ δύω, διὰ νὰ μάθετε, ὅτι καθὼς ἦσαν ἐτοῦτοι εἰς τὴν ἀρετήν, κατὰ τὸν ὅμοιον τρόπον καὶ οἱ ἄλλοι ἐπολιτεύοντο. Μωϋσῆς τὶς ἦτον ἀπὸ τὴν Φαρὰν, καὶ ἔγεινεν ἀπὸ μικρὸν παιδίον Καλόγηρος, καὶ ἔκαμεν εἰς τὸ Κυριακὸν πλησίον ογ'. χρόνους εἰς ἕνα σπήλαιον, δεύτερος Ἠλίας κατὰ ἀλήθειαν, ὅτι ὅσα ἐζήτει τοῦ Θεοῦ καὶ αὐτὸς ἐλάμβανε, καὶ τοῦ ἔδωκε χάριν, νὰ κάμῃ θαυμάσια· ὅθεν πολλοὺς ἀσθενεῖς καὶ δαιμονισμένους ἰάτρευσε, καὶ ὅλον τὸν λαὸν σχεδὸν τῶν Ἀγαρηνῶν, ὁποῦ ἐκατοικοῦσαν εἰς τὰ ὅρια τῶν Ἰσμαηλιτῶν καὶ εἰς τὴν Φαρὰν ἔκαμε Χριστιανοὺς ὁ τρισόλβιος. Ὅ'τι βλέποντες τὰ σημεῖα καὶ τέρατα ὁποῦ ἔκαμνεν, ἐπίστευον εἰς τὸν Χριστὸν, καὶ ἐβαπτίζοντο. Οὗτος ὁ Ὅσιος Μωϋσῆς δὲν ἔφαγε ψωμὶ ἀπὸ την ἡμέραν ὁποῦ ἠσύχασεν, ἀλλὰ μόνον μὲ ὀλίγους φοίνικας καὶ βραχύτατον ὕδωρ ἐτρέφετο, ἠγάπα δὲ τὴν ἡσυχίαν περισσότερον ἀπὸ ἄλλον κανένα, ὑποδέχετο καθ' ἕνα μὲ ἱλαρὸν πρόσωπον, καὶ τοὺς ἔδιδεν ἀπόκρισιν κατὰ τὴν ἐρώτησιν ἁρμόδιον, καὶ ἔπερναν ὅλοι ἀπὸ τὰ λόγιά του πολλὴν ὠφέλειαν. Ἀφ' ἑσπέρας δὲν ἐκοιμᾶτο ἕως τὴν ὥραν τοῦ ὄρθρου, ἀλλὰ προσηύχετο δοξάζων τὸν Κύριον. Ὅλην τὴν ἁγίαν Τεσσαρακοστὴν δὲν ἄνοιγεν ἕως τὴν μεγάλην Πέμπτην τὴν θύραν τοῦ κελλίου του, καὶ μέσα δὲν εἶχεν ἄλλην τροφὴν, εἰμὴ μόνον εἴκοσι φοίνικας καὶ ἕνα σταμνάκι νερὸν, τὰ ὁποῖα πολλαῖς φοραῖς εὑρίσκουντο πάλιν σωστὰ ὅταν ἤνοιγε, καθὼς ὁ ὑπηρέτης του ἔλεγεν. Αὐτὴν τὴν ἁγίαν Τεσσαρακοστὴν ἐδαιμονίσθη ὁ Ἀρχηγὸς τῶν Ἰσμαηλιτῶν, Ὀβεδιανὸς ὀνόματι, τὸν ὁποῖον ἤφερναν ἀπὸ τὴν Φαρὰν πρὸς τὸν Ὅσιον νὰ τὸν ἰατρεύσῃ, καθὼς ἐδίωξεν ἐν εὐκολίᾳ καὶ ἄλλα δαιμόνια, καὶ ὅταν ἦτον ἀκόμη μακρὰν ἀπὸ τὸ κελλίον του ἕνα στάδιον, τὸν ἐτάραξε δυνατὰ τὸ δαιμόνιον, καὶ ἐφώναζε λέγοντας· ὦ βία, οὐδὲ κἂν ὀλίγην ὥραν εὐδυνήθηκα νὰ ἐμποδίσω τοῦτον τὸν κακόγηρον ἀπὸ τὸν κανόνα του. Ταῦτα εἰπὼν, εὐγῆκεν εὐθὺς ὁ μισάνθρωπος, ὁ δὲ ἄνθρωπος, ὁ λυτρωθεὶς τοῦ δαίμονος ἐπίστευσε τῷ Χριστῷ, καὶ μὲ ἄλλους πολλοὺς ἐβαπτίσθησαν. Εἶχα καὶ ἄλλα πολλὰ νὰ εἰπῶ δι' αὐτὸν, ἀλλὰ σιωπῶ, ἐπειδὴ δὲν εἶναι καιρὸς διὰ πολυλογίαν. Τούτου τοῦ μακαρίου Μωϋσέως ἔγεινε μαθητὴς ἕνας ἀπὸ τὰ μέρη τῆς Θηβαΐδος, Ψὼης ὀνόματι, ὅς τις ἐκάθετο εἰς ἄλλο κελλίον παραπάνω τοῦ Γέροντος, καὶ τόσον ἐμιμεῖτο τὸν διδάσκαλον, ὁποῦ ἐπῆρεν ὅλαις ταῖς ἀρεταῖς, καθὼς πέρνει τὸ κερὶ τὸν τύπον τῆς σφραγίδος πληρέστατα. Μετ' αὐτοῦ ἔκαμα καὶ ἐγὼ καμπόσον καιρὸν ὁ ἀνάξιος, ἔπειτα μὴ δυνάμενος νὰ ὑπομένω τὴν πολλὴν σκληραγωγίαν τῆς πολιτείας αὐτοῦ, ἀνεχώρησα. Τοῦτον τὸν θαυμάσιον ἔσφαξαν, μὲ τοὺς ἄλλους οἱ βάρβαροι, τῶν ὁποίων Ὁσίων τὰς ἀρετὰς δὲν ἔχω ἄδειαν νὰ σᾶς διηγηθῶ σήμερον· μόνον ἕνα ἔργον ἑνὸς Ἁγίου ἀνδρὸς νὰ σᾶς εἰπῶ μὲ βραχύτητα, ὅτι ἁμαρτίαν ἔχω ἐὰν σιωπήσω τοιοῦτον φοβερὸν καὶ παράδοξον θέαμα. Οὗτος ὠνομάζετο Ἰωσὴφ, τὸ γένος Αἰλήσιος, ἔμενε μακρὰν ἀπὸ τὸ νερὸν δύω μίλια εἰς τὴν πεδιάδα, ἄνθρωπος πολλὰ διακριτικὸς, ἅγιος, καὶ τέλειος εἰς ὅλα, καὶ πεπληρωμένος θείας χάριτος, ἔχωντας εἰς αὐτὸν τὸν τόπον χρόνους τριάκοντα, ἔκτισε μοναχός του τὴν κέλλαν του, εἶχε μαθητὴν ὁποῦ ἐκατοίκα εἰς ἄλλο κελλίον πλησίον του.

Πρὸς τοῦτον τὸν Ἅγιον Ἰωσὴφ ἦλθε τὶς ἀδελφὸς νὰ τὸν ἐρωτήσῃ λόγον τινὰ, καὶ κρούσας τὴν θύραν, δὲν ἀπεκρίθη· ὅθεν παρακύψας ἀπὸ μίαν τρύπαν εἶδεν αὐτὸν προσευχόμενον, καὶ ἦτον ὅλος ἀπὸ τὴν κεφαλὴν ἕως τοὺς πόδας ὡς φλόγα πυρός. Ταῦτα βλέπων ἔμεινεν ἀπὸ τὸν φόβον του ὅλος ἔντρομος, καὶ ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐκεῖτετο μίαν ὥραν ἀκίνητος ὡς παράλυτος, ἔπειτα πάλιν ἐγερθεὶς ἐκάθισεν εἰς τὸ πρόθυρον. Ὁ δὲ Ἅγιος γέρων ἐσχόλαζεν εἰς τὴν θεωρίαν, καὶ δὲν ἐγνώρισε τὰ γενόμενα ὅταν δὲ ἐπέρασαν ὥραις πέντε, τοῦ ἐφάνη πάλιν ὁ Ἅγιος ὡς ἄνθρωπος, καὶ ἀνοίξας τὴν θύραν ἐπῆρε μέσα τὸν ἀδελφὸν, καὶ καθίσαντες ἠρώτησεν αὐτὸν πό-

τε ἦλθεν. Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο, ἔχω πολλὴν ὥραν ὁποῦ ἦλθα, ἀμὴ δὲν ἐκτύπησα, διὰ νὰ μή σου δώσω ἐνόχλησιν. Ἐκατάλαβεν οὖν ὁ Ἅγιος, ὅτι ἐγνώρισεν ὁ ἀδελφὸς τὴν ὑπόθεσιν, ἀμὴ δέν του εἶπε τίποτας· μόνον εἰς ὅσα τὸν ἠρώτησε, τοῦ ἀπεκρίθη πληρέστατα· καὶ ἰατρεύσας τὸν λογισμὸν αὐτοῦ, τὸν ἀπέλυσεν· ἔπειτα ἐμίσευσεν ἀπ' ἐκεῖ διὰ νὰ φύγῃ τὸν ἀνθρώπινον ἔπαινον καὶ δόξαν τὴν πρόσκαιρον· ὕστερον δὲ ἦλθεν ὁ μαθητής του τὴν κλῆσιν Γελάσιος, καὶ γυρεύνωντάς τον εἰς διαφόρους τόπους ἐπιμελῶς, δέν τον εὕρηκεν· ὅθεν ἔμεινεν εἰς τὸ κελλίον τοῦ γέροντος· καὶ μετὰ χρόνους ἕξη ἐκτύπησε τὶς τὴν θύραν, καὶ εὐγένωντας ὁ Γελάσιος βλέπει τὸν Ἀββᾶν αὐτοῦ ἱστάμενον, καὶ ἐφοβήθη θαρρῶντας πῶς ἦτον δαιμόνιον· ὅμως διὰ νὰ βεβαιωθῇ τὴν ἀλήθειαν, τοῦ εἶπε νὰ κάμῃ προσευχήν· καὶ ὅταν ἔκαμε σταυρὸν, τὸν ἐδέχθη χαίρωντας· φιλήσαντες οὖν ἕνας τὸν ἄλλον, εἶπεν ὁ γέρωντας· καλὰ ἔκαμες τέκνον νὰ ζητήσῃς εὐχὴν, ὅτι πολλαῖς εἶναι ἡ παγίδες τοῦ δαίμονος. Λέγει τον ὁ Γελάσιος· διατί με ἀφῆκες ὀρφανὸν Πάτερ τίμιε, καὶ εἶχα θλῖψιν ἀνείκαστον; Λέγει τον ὁ γέρων· τὸ μὲν αἴτιον πῶς δὲν ἐφαίνουμουν ἠξεύρει ὁ Κύριος· ὅμως δὲν ἔλειψα ἀπὸ τοῦτον τὸν τόπον ἕως τὴν σήμερον, οὔτε ἐπέρασε καμμία Κυριακὴ, νὰ μὴν εἶμαι καὶ ἐγὼ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ ἐκοινώνουν τὰ θεῖα μυστήρια. Ἐθαύμασεν ὁ Γελάσιος πῶς εἰσερχόμενος ὁ γέρων καὶ ἐξερχόμενος ἔμενεν ἀόρατος, καὶ τινὰς δέν τον ἔβλεπε. Λέγει του πάλιν ὁ μαθητής· καὶ τώρα διατὶ ἐφάνης πρὸς τὸν δοῦλόν σου; Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο· ἐπειδὴ τέκνον σήμερον χωρίζομαι ἐκ τοῦ σώματος, καὶ ὑπάγω πρὸς τὸν Δεσπότην μου, ἦλθα νὰ σοῦ ἀφήσω τὸ Λείψανόν μου, νὰ τὸ ἐνταφιάσῃς ὡς βούλεσαι. Πολλὰ γοῦν ὠφελήσας τὸν μαθητὴν, καὶ ὁμιλήσας περὶ ψυχῆς καὶ αἰωνίου μακαριότητος, παρέδωκεν ἐν εἰρήνῃ τῷ Θεῷ τὴν ψυχὴν ὁ θαυμάσιος. Ὁ δὲ Γελάσιος ἐσύναξεν ὅλους τοὺς Ἀσκητὰς, καὶ τὸν ἐφέραμεν εἰς τὸ Κυριακὸν μὲ ψαλμῳδίαις καὶ θυμιάματα. Ἔλαμψε δὲ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ Ἥλιος, καὶ τότε τὸν ἐν ταφιάσαμεν μὲ τοὺς ἄλλους ἁγίους Πατέρας. Εἶχα νὰ σᾶς εἰπῶ καὶ διὰ τοὺς ἄλλους διάφορα διηγήματα, ἀμὴ διατὶ σᾶς βλέπω, καὶ ἔχετε πόθον νὰ ἀκούσετε διὰ τὴν σφαγὴν αὐτῶν, συντέμνω τὸν λόγον, καὶ ἂς ἔχω συγχώρησιν. Τοιοῦτοι γοῦν ἦσαν οἱ Ὅσιοι θαυμάσιοι Πατέρες καὶ πλεῖστα ἐνάρετοι, ὑπομένοντες ἀνδρείως πᾶσαν στενοχωρίαν τῆς ἐρήμου καὶ κακουχίαν τοῦ σώματος, καὶ σχολάζοντες καθ' ἑκάστην εἰς δούλευσιν τοῦ Κυρίου μὲ τὴν προτευχὴν καὶ δέησιν· ἦσαν δὲ τὸν ἀριθμὸν μ γ'. οἱ τρισόλβιοι, τῶν ὁποίων τοὺς ἀγῶνας, καὶ τὴν ὑπερβάλλουσαν ἄσκησιν, καὶ τὰ παλαίσματα καὶ τρόπαια κατὰ τῶν δαιμόνων, μόνον ὁ κρυφιογνώστης Θεὸς τὰ ἠξεύρει, ὁποῦ δίδει καθ' ἑνὸς πλουσίας τὰς ἀμοιβὰς τῶν ἀγώνων του. Οὕτως οὖν πολιτευομένων, ἦλθασιν ἀπὸ τὰ μέρη τῆς Αἰθιοπίας τρεῖς ἄνθρωποι, καὶ μᾶς εἶπασιν ὅτι οἱ Βλέμμυοι εἶναι εἰς ἕνα λιμένα, καὶ νὰ φυλαχθοῦμεν ὀλίγας ἡμέρας νὰ μήμας κακοποιήσωσιν. Ἡμεῖς οὖν ἐβάλαμεν ἀνθρώπους νὰ φυλάγουσι πρὸς τὴν θάλασσαν· καὶ τὴν δευτέραν νύκτα εἴδαμεν τὸ πλοῖον ὁποῦ ἤρχετο· ὅθεν οἱ μὲν λαϊκοὶ ὁποῦ κατοικοῦσιν εἰς τὴν Φαρᾶ καὶ Ῥαϊθοῦ ἡτοιμάσθησαν πρὸς πόλεμον, ἀφήνοντες εἰς ἕνα τόπον τὰς καμήλους, τὰς γυναῖκας, καὶ τὰ παιδία τους· ἡμεῖς δὲ ὑπήγαμεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ ἐδεόμεσθεν τοῦ Θεοῦ, νὰ κάμῃ τῆς ψυχῆς μας τὸ συμφερώτερον. Ὅταν οὖν ἐφθάσαν εἰς τὸν λιμένα πλησίον τοῦ ὄρους οἱ βάρβαροι, ἔμειναν εἰκεῖ τὴν νύκτα· καὶ τὸ ταχὺ εὔγαλαν ὅλους τοὺς ναύτας ἀπὸ τὸ καράβι, καὶ τοὺς ἔδεσαν χεῖρας καὶ πόδας διὰ νὰ μὴ φύγωσιν, εἰς δὲ τὸ πλοῖον ἀφήκασι μόνον ἕνα ναύτην, καὶ ἕνα τους σύντροφον διὰ φύλαξιν· καὶ ἀναβαίνοντες οἱ βάρβαροι εἰς τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων, ἠύρασιν ἐκεῖ τοὺς χριστιανοὺς, καὶ ἔκαμαν πόλεμον· πλὴν ἐπειδὴ οἱ ἐδικοίμας ἦσαν μόνον διακόσιοι, καὶ βάρβαροι τριακόσιοι, καὶ πρακτικώτεροι εἰς τὸν πόλεμον, ἐνίκησαν αὐτοὺς, καὶ ἐφόνευσαν ρμζ'. καὶ οἱ ἐπίλοιποι ἔφυγαν καὶ ἐκρύβησαν ἄλλοι εἰς τὸ ὄρος, καὶ ἕτεροι εἰς τοὺς φοίνικας. Οἱ δὲ βάρβαροι ἐπήρασι τὰς γυναῖκας καὶ τὰ

παιδία, καὶ ἀφήνοντες αὐτοὺς εἰς ταῖς βρύσες, ἤλθασι πρὸς ἡμᾶς τρέχοντες ὡς θηρία ἀνήμερα, νομίζοντες πῶς θέλουν εὑρεῖ πλοῦτον ἄμετρον· κυκλώσαντες οὖν τὴν Ἐκκλησίαν, ἐφώναζαν ἄτακτα καὶ ἄγρια· ἡμεῖς δὲ ἀκούοντες τὰς φοβερὰς ἐκείνας φωνὰς, ἐστέκαμεν ἔντρομοι, ὑψώσαντες πρὸς τὸν Θεὸν τὰς χεῖρας καὶ ὄμματα, μὲ πολλὴν θλίψιν καὶ θρῆνον εὐχόμενοι· ἕτεροι δὲ δὲν ἐφοβήθησαν, ἀλλὰ ἐστέκοντο ἀγαλλόμενοι· ἄλλοι πάλιν ἔκλαιον τρέμοντες· καὶ ἁπλῶς ὅλοι ἐκράζαμεν τὸ, Κύριε ἐλέησον. Ὁ δὲ προεστώς μας ἦτον ἀπὸ τὴν Πέτραν, Παῦλος ὀνόματι· καὶ σταθεὶς εἰς τὸ μέσον τῆς Ἐκκλησίας εἶπε ταῦτα πρὸς ἡμᾶς μὲ φαιδρὸν καὶ πασίχαρον πρόσωπον. Ἰξεύρετε καλὰ Πατέρες μου Ἅγιοι, ὅτι διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ ἐφύγαμεν ἀπὸ τὸν κόσμον τὸν φθαρτὸν καὶ μάταιον, καὶ ἤλθαμεν εἰς τὴν σκληρὰν ταύτην καὶ δύσβατον ἔρημον, διὰ νὰ σηκώσωμεν τὸν ζυγὸν αὐτοῦ τὸν ἐλαφρὸν καὶ γλυκύτατον, μὲ πεῖναν, καὶ δίψαν, καὶ ἄλλαις πολλαῖς στενοχωρίαις, καταφρονοῦντες ὅλα τὰ σαρκικὰ θελήματα, διὰ νὰ μᾶς ἀξιώσῃ τῆς Βασιλείας του. Λοιπὸν ἐὰν εἶναι ὁρισμός του, νὰ μᾶς λυτρώσῃ τώρα ἀπὸ τοὺς κόπους καὶ βάσανα, καὶ ἀπὸ τὴν ματαίαν ζωὴν ἐτούτην, νὰ μᾶς ἀναπαύσῃ αἰώνια, δὲν πρέπει νὰ λυπηθοῦμεν, ἢ νὰ σκυθρωπάσωμεν ὁλότελα, ἀλλὰ μάλιστα νὰ εὐφρανθῶμεν ἀγαλλιώμενοι· ἐπειδὴ δὲν εἶναι ἄλλο γλυκύτερον καὶ ποθεινότερον, ὡσὰν νὰ βλέπωμεν τὸ θεῖον αὐτοῦ καὶ ὡραιότατον πρόσωπον. Ἐνθυμᾶσθε πολλαῖς φοραῖς ὅταν ἠκούαμεν κανένα βίον Ὁσίου, ἢ Μάρτυρος, πῶς ἐποθούσαμεν νὰ γένωμεν αὐτῶν εἰς τὰς θλίψεις καὶ εἰς τὴν δόξαν συμμέτοχοι; Ἰδοὺ λοιπὸν ἦλθεν ἡ ὥρα κατὰ τὸν πόθον μας, νὰ συνδοξασθῶμεν μετὰ τῶν Ἁγίων αἰώνια. Λοιπὸν μὴ δειλιάσῃ τινάς μας διὰ τὸν Κύριον. Ἀλλὰ ἂς ὑπομείνωμεν ἀνδρείως τὸν θάνατον· ἐπειδὴ ὁ πόνος εἶναι ὡς ἐν ῥοπῇ ὀφθαλμοῦ, καὶ εἰς μίαν στιγμὴν παρέρχεται.

Ἡ δὲ ἀνταπόδοσις καὶ ἀπόλαυσις παντοτινὴ καὶ αἰώνιος, νὰ συναγαλλώμεσθεν μετὰ τῶν Ἁγίων Μαρτύρων εἰς τὴν οὐράνιον βασιλείαν ἀεὶ εὐφραινόμενοι. Τότε ἀπεκρίθησαν ὅλοι λέγοντες ὡς ἐξ ἑνὸς στόματος· ναὶ Πάτερ τίμιε, καθὼς ὥρισες, οὕτω νὰ κάμωμεν, νὰ πίωμεν ἀγαλλιώμενοι τὸ σωτήριον ποτήριον, εὐχαριστοῦντες τὸν Κύριον. Στραφεὶς οὖν κατὰ ἀνατολὰς ὁ ἁγιώτατος ἐκεῖνος Παῦλος, καὶ τοῦ Παύλου συνόμιλος καθὰ καὶ συνώνυμος, οὕτω προσηύξατο· Κύριε Ἰησοῦ Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν ὁ μόνος ἀγαθὸς καὶ παντοδύναμος, ἡ ἐλπὶς πάντων ἡμῶν καὶ βοήθεια, μήμας ἀστοχήσῃς τῶν δούλων σου· ἀλλὰ ἐνθυμήσου τῆς πτωχείας μας, καὶ δός μας ταύτην τὴν ὥραν τῆς ἀνάγκης δύναμιν, καὶ πρόσδεξαι τὰς ψυχὰς ἡμῶν εἰς ὀσμὴν εὐωδίας, ὡς θυσίαν εὐάρεστον· ὅτι σοὶ μόνῳ πρέπει τιμὴ καὶ δόξα νῦν, καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Καὶ λέγοντες ἡμεῖς τὸ ἀμὴν, εὐγῆκε φωνὴ ἀπὸ τὸ Ἅγιον Βῆμα λέγουσα· Δεῦτε, πρός με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς. Ταύτην τὴν φωνὴν ἀκούσαντες, ἐτρομάξαμεν· καὶ αἱ καρδίαι μας ὁλονῶν καὶ τὰ γόνατα παρελύθησαν· ὅτι τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σάρξα ἀσθενὴς, ὡς εἶπεν ὁ Κύριος· καὶ ἀπελπίσαντες τῆς ζωῆς ταύτης, ἐστρέψαμεν πρὸς οὐρανὸν τὰ πρόσωπα. Οἱ δὲ βάρβαροι μὴ ἔχοντες τινὰ ἀντιμαχόμενον, ἔβαλαν ξύλα μακρὰ, καὶ ἀνέβησαν τινὲς εἰς τὸ τεῖχος, καὶ εἰσελθόντες, ἄνοιξαν τὰς θύρας, καὶ ἐσέβηκαν ὅλοι ὡς θηρία ἄγρια, κρατοῦντες εἰς τὰς χεῖρας γυμνὰ τὰ σπαθία τους· καὶ πρῶτον ἀπὸ ὅλους ἐκράτησαν ἕνα Ἱερεμίαν καλούμενον, καὶ λέγουσιν αὐτῷ μέτον ἑρμηνέα τους· δεῖξέ μας τὸν προεστῶτά σας· ἐκεῖνος δὲ ὁ ἀείμνηστος δὲν ἐθειλίασε ποσῶς, ἀλλὰ τοὺς ἀπεκρίθη ἀπόκοτα λέγωντας· οὔτε φοβοῦμαί σας, οὔτε σᾶς δείχνω ἐκεῖνον ὁποῦ γυρεύετε. Θαυμάζοντες οὖν οἱ ἀνόσιοι τοῦ Ὁσίου τὴν παῤῥησίαν καὶ τὸ ἀπότομον, πῶς δὲν ἐθειλίασε ποσῶς, καὶ τοὺς ὕβρισε, τὸν ἔβαλαν γυμνὸν εἰς τὸ μέσον, καὶ τὸν ἐτόξευαν τόσον, ὁποῦ δὲν ἔμεινε τόπος ὑγιὴς εἰς τὸ σῶμά του. Οὕτως οὖν ἀθλήσας καλῶς, καὶ ἀγωνισάμενος κατὰ τοῦ διαβόλου, ἐπῆρε

πρῶτος ἀπὸ τοὺς ἄλλους τὸν στέφανον, γενόμενος ἀπαρχὴ ἁγία εἰς τοὺς Ἁγίους, καὶ καλὸν ὑπόδειγμα, ταῦτα βλέπων ὁ ἁγιώτατος Παῦλος, ἐπλησίασε πρὸς τοὺς φονεῖς λέγωντας· ἐγὼ εἶμαι ἐκεῖνος ὁποῦ γυρεύετε· αὐτοὶ δὲ κρατήσαντες αὐτὸν, ἐξέταζον λέγοντες· εἰπέ μας τὴν ἀλήθειαν, ποῦ ἔχεις κεκρυμμένα τὰ χρήματα; καὶ αὐτὸς τοὺς ἀπεκρίθη μὲ πραότητα, καθὼς εἶχε πάντα συνήθειαν λέγωντας· πιστεύσατέ μοι τέκνα, ὅτι ἄλλο δὲν ἀπόκτησα εἰς ὅλην μου τὴν ζωὴν, εἰμὴ ταῦτα τὰ τρίχινα παλιόρασα, ὁποῦ βλέπετε καὶ φορῶ ἐπάνω μου. Οἱ δὲ ἔδερνον μὲ ταῖς πέτραις τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ τὸν ἐκεντοῦσαν μὲ τὰ βέλη εἰς τὰς σιαγόνας λέγοντες· φέρεμας ἐδῶ τὰ χρήματα· καὶ βασανίζοντές τον ὥραν πολλὴν, τοῦ ἐκτύπησαν εἰς τὴν κεφαλὴν μὲ τὴν μάχαιραν· καὶ μοιρασθεῖσα εἰς δύω ἐκείνη ἡ ἱερὰ κάρα, ἔπεσεν ἡ μισὴ εἰς τὸν ἕνα ὦμον, καὶ τὸ ἄλλο μέρος εἰς τὸν ἕτερον· καὶ ἔπεσε νεκρὸς, πολλὰς βασάνους ὑπομείνας πρότερον.

Ἐγὼ δὲ ὁ τάλας βλέπωντας τὸν πικρὸν αὐτὸν καὶ ἀπάνθρωπον θάνατον, ἔτρεμον ἀπὸ τὸν φόβον, καὶ ἐγύρευα τόπον ἀπόκρυφον νὰ φύγω τὸν κίνδυνον· ὑπῆγα λοιπὸν εἰς μίαν γωνίαν τοῦ οἴκου, ὅπου ἦσαν βαΐα τῶν φοινίκων, καὶ ἀνασηκώσας αὐτὰ ἐκρύφθηκα ὑποκάτω, βάνωντας εἰς τὸν νοῦν μου, ὅτι ἢ δὲν με εὑρίσκουν οἱ βάρβαροι, καὶ γλυτώνω τὸν θάνατον, ἢ ἰδόντες μὲ φονεύουν εὐθὺς, καὶ εὐγένω ἀπὸ τὰ βάσανα. Ἐκεῖνοι δὲ ἀφήνοντες τοὺς δύω ἀπεθαμμένους, ἔδραμον εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ὡς λύκοι ἀνήμεροι ὁλολύζοντες, καὶ ἐφόνευσαν τοὺς Ὁσίους οἱ ἀνόσιοι καὶ ἐναγεῖς εἰς τὰ Ἅγια, καὶ ἄλλων μὲν ἔκοψαν τὰς κεφαλὰς, ἄλλους ἐκτύπησαν εἰς τὴν κοιλίαν, καὶ ἔχυσαν τὰ σπλάγχνα τους ἄσπλαγχνα, ἄλλους ἐθέρισαν ἀπὸ τὴν μέσιν εἰς δύω, καὶ ἄλλους ἀλλεοτρόπως ἀπανθρώπως ἔσφαξαν. Ταῦτα ὁ ἀδελφὸς διηγούμενος, ἐθάκρυε πικρῶς καὶ ἐστέναζεν οὐ μόνον αὐτὸς, ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς συμπονοῦντες τοὺς ἀδελφοὺς ἐκλαίομεν ἅπαντες. Ὁ δὲ πάλιν ἔλεγε· πῶς νὰ εἰπῶ ἀδελφοὶ καὶ Πατέρες μου ὅσα οἱ ὀφθαλμοί μου εἶδασιν; ἦτον ἐκεῖ ἕνας Μοναχὸς, Ἀβὰμ καλούμενος, ὅς τις εἶχεν ἕνα συγγενῆ νέον μοναζοντα, ὀνόματι Σέργιον, ὅς τις ἦτον χρόνον τέ. καὶ τὸν ἀνέθρεψεν ὁ γέρων ἀπὸ μικρὸν βρέφος, διδάξας αὐτὸν πᾶσαν ἀκρίβειαν τοῦ Ἁγίου σχήματος· τοῦτον ἰδόντες οἱ βάρβαροι, τὸν ὡρέχθησαν ὡς νεώτερον εἰς τὸ πρόσωπον· πέρνωντάς τον οὖν ἕνας ἀπὸ τὸ χέρι τὸν ἔσυρνεν ἔξωθεν· ἐκεῖνος δὲ ὁ ἀείμνηστος βλέπωντας ὅτι δὲν ἠξιώθη νὰ τελειωθῇ μὲ τοὺς ἄλλους Ὁσίους, ἀλλὰ ὑπήγενε νὰ γένῃ συνοδοιπόρος καὶ ὁμοδίαιτος μὲ τοὺς ἀσεβεστάτους, ὁ εὐσεβέστατος, ἐθάκρυσε πικρῶς ὁλολύζωντας· ἔπειτα ἰδὼν ὅτι δὲν τὸν ὠφελοῦσαν τὰ θάκρυα, ἀπορρίψας πᾶσαν θειλίαν καὶ φόβον ἀπὸ λόγου του, ἔδραμε μὲ ἀνδρεῖον φρόνημα ὡς στρατιώτης γενναῖος, καὶ ἀνέσπασεν ἕνα σπαθὶ ἀπὸ ἕνα βάρβαρον, καὶ ἐκτύπησεν ἄλλου τινὸς ἐξ αὐτῶν εἰς τὸν ὦμον, διὰ νὰ θυμωθοῦν νὰ τὸν θανατώσουν· καὶ οὕτως ἔγινε τὸ πρᾶγμα, καθὼς τὸ ἐσυμβουλεύθη ὁ πάνσοφος· ὅτι θυμωθέντες κατὰ πολλὰ οἱ ἀνήμεροι, καὶ τρίζοντες τοὺς ὀδόντας τὸν ἐκατάκοψαν εἰς λεπτὰ κομμάτια· ὁ ὁποῖος ὁπόταν τὸν ἐθανάτωναν ἔψαλλε ταῦτα ἀγαλλιώμενος. Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς, ὁποῦ δὲν μας ἀφῆκεν εἰς χεῖρας ἀνθρώπων ἁμαρτωλῶν· καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐκοιμήθη ὁ τρισμακάριος· τὸν ὁποῖον ἐκατέκοπταν ἀκόμη οἱ κακοθάνατοι μετὰ θάνατον, προξενοῦντες αὐτῷ ζωὴν ἀθάνατον. Πίπτοντες οὖν οἱ Ἅγιοι μηδὲν δειλιῶντες οὔτε θλιβόμενοι, ἀλλὰ χαίροντες καὶ εὐχαριστοῦντες τῷ Κυρίῳ, ἐπλήρωσαν τὴν Ἐκκλησίαν αἵματα. Καὶ τὰ μὲν Ἅγια σώματα ἔμειναν ἐδῶ εἰς τὴν γῆν ὡς γῆϊνα, τὰ δὲ πνεύματα ἀπῆλθον εἰς τὰ οὐράνια, νὰ συναγάλλωνται μετὰ τῶν Μαρτύρων αἰώνια· οἱ δὲ βάρβαροι ὅταν ἐφόνευσαν ἅπαντας, ἐψηλαφῶσαν πάντα τόπον, ἐλπίζοντες νὰ εὕρουν τίποτας πρᾶγμα πολύτιμον· μὴν ἠξεύροντες οἱ ἀνόσιοι, ὅτι οἱ Ὅσιοι Μάρτυρες δὲν ἀπόκτησαν εἰς τοῦτον τὸν κόσμον, ἀμὴ μόνον τὰ σώματα, διὰ μέσου τῶν ὁποίων τοὺς οὐρανοὺς ἐκληρονόμησαν· ἐγὼ δὲ ὁ ἐλάχιστος ἤμουν ἀκόμη εἰς τὰ βαΐα κε-

κρυμμένος τρέμωντας· καὶ φοβούμενος μήπως καὶ ἔλθουν νὰ ψηλαφήσουν καὶ ἐκεῖ νὰ μὲ εὕρωσι, συγχνάκις ἐπαρεκάλουν μὲ τὸν νοῦν τὸν Κύριον νὰ μὲ σκεπάσῃ, ἂν εἶναι ὁρισμός του ὡς εὔσπλαγχνος. Ἦλθασι δὲ οἱ φονεῖς καὶ εἰς τὸν τόπον ὅπου εὑρίσκουμουν, καὶ βλέποντες ὅτι ἦσαν βαῖα, τὰ ἐκαταφρόνησαν, ἢ καὶ ὁ Θεὸς τοὺς ἐσκότισε, διὰ νὰ μή με φονεύσωσιν· ἰδόντες οὖν ὅτι δὲν εὑρίσκασι τίποτα χρήσιμον οἱ ἄχρηστοι, ἀνεχώρησαν, καὶ φθάνοντες εἰς τὴν θάλασσαν ηὕρασι τὸ καράβι τζακισμένον· ὅτι ἐκεῖνος ὁ Χριστιανὸς ὁποῦ ἀφήκασιν ἔσω, ἦτον φιλόχριστος, καὶ ἐφόνευσε μὲ ἐπιδέξιον τρόπον τὸν βάρβαρον, ἔπειτα ἔκοψε τὰ σχοινία, καὶ ἐσύντριψεν εἰς τὰ βράχη τὸ ξύλον, αὐτὸς δὲ εὐγῆκε κολύμβου καὶ ἔφυγεν. Μὴ ἔχοντες οὖν οἱ βάρβαροι πῶς νὰ περάσουν εἰς τὸν τόπον τους, ἐθυμώθησαν· καὶ πρῶτον μὲν ἔκοψαν ὅλους τοὺς αἰχμαλώτους ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας καὶ παιδία πλῆθος ἀνείκαστον· ἔπειτα ἤψασι πῦρ εἰς τοὺς φοίνικας, καὶ τοὺς ἔκαιον ἀνελεήμονα, καὶ παρ' ὀλίγον ὅλους τοὺς ἔκαυσαν· τότε ἦλθασιν Ἰσμαηλῖται καὶ Φαρρανῖται ἄνδρες ἐκλεκτοὶ εἰς τὸ δοξάριον ἑξακόσιοι· καὶ ὅταν εὐγενεν ὁ ἥλιος ἐκτύπησαν μὲ τοὺς βαρβάρους φοβερὸν πόλεμον, οἵ τινες μὴ ἔχοντες ἐλπίδα νὰ φύγωσιν, ἐπολεμοῦσαν ἀνδρείως ὅσον ἐδύνοντο, καὶ τινὰς δὲν ἔστρεψεν εἰς τὰ ὀπίσω, ἕως οὗ ἐφονεύθησαν, ἅπαντες· ἀπὸ δὲ τοὺς Φαρρανίτας ἔπεσον π δ'. καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἐπληγώθησαν.

Ἐγὼ δὲ εὐγένωντας ἀπὸ τὰ βαῖα ἐγύρευσα ὅλα τὰ σώματα τῶν Ὁσίων, καὶ ἦσαν ὅλοι ἀπεθαμμένοι ἔξω ἀπὸ τρεῖς, Δόμνος, Ἀνδρέας, καὶ Ὡρίων καλούμενοι· ἀπὸ τοὺς ὁποίους ὁ μὲν Δόμνος ἐκείτετο δεινῶς ὀδυνώμενος καὶ βασανιζόμενος, ἔχωντας εἰς τὴν πλευρὰν τὴν πληγὴν θανάσιμον· ὁ δὲ Ἀνδρέας εἶχε πολλὰς πληγάς, ἀμὴ δὲν ἦτον καμμία πρὸς κίνδυνον, ὅς τις καὶ ἔζησεν ὕστερα· ὁ δὲ Ὡρίων δὲν εἶχε καμμίαν πληγὴν ὁλότελα, ὅτι ὁ φονεὺς τοῦ ἐκτύπησεν εἰς τὴν δεξιὰν πλευρὰν μίαν στοκάδα, ἥτις ἐπέρασε τὸ τρίχινον ἕως τὴν ἀριστερὰν πλευρὰν ἐγγίζωντας μόνον τὸ δερμάτι, ὅσον αἱματώθη ἡ μάχαιρα· ὅθεν ὁ βάρβαρος νομίζωντάς τον ἀπεθαμμένον, ἔδραμεν εἰς ἄλλον, καὶ ὁ Ὡρίων πίπτωντας εἰς τὴν γῆν ἐκείτετο ὡς ἀπεθαμμένος ἀκίνητος, καὶ τότε ἠγέρθη μετ' ἐμοῦ, καὶ ψηλαφῶντες τὰ λείψανα τῶν Ὁσίων ἐκλαίομεν. Ἀφ' οὗ δὲ ἐφόνευσαν τοὺς βαρβάρους οἱ Φαρρανῖται, αὐτῶν μὲν τὰ σώματα ἀφῆκαν εἰς τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης νὰ τὰ φάγουν τὰ πετεινὰ καὶ θηρία, καθὼς τους ἔπρεπε· τῶν δὲ συντρόφων καὶ συγγενῶν αὐτῶν ἐσυνάθροισαν, ἤγουν ἐκείνων ὁποῦ ἐφονεύθησαν τὴν πρώτην ἡμέραν, καὶ τότε ὕστερα, καὶ μεγάλα θρηνήσαντες ἔθαψαν αὐτοὺς ὑποκάτω τοῦ ὄρους εἰς σπήλαια, ἔπειτα ὑπέστρεψαν πρὸς ἡμᾶς· καὶ βλέποντες τοὺς Ὁσίους ἔκλαυσαν πάλιν ἀπαρηγόρητα μὲ τοῦ λόγου μας, ἰδόντες τὴν ποίμνην τοῦ Χριστοῦ εἰς τὴν γῆν ἐρριμμένην, ὡς ἀπὸ τοὺς λύκους ξεσχισμένα καὶ σπαραγμένα πρόβατα. Ὁ γοῦν φιλόχριστος Ὀβεδιανός, καὶ οἱ λοιποὶ πρῶτοι τῆς Φαρὰν ἤφεραν λαμπρὰ ἱμάτια καὶ πολύτιμα εἰς τιμὴν αὐτῶν, καὶ ἐνταφίασαν τοὺς Ὁσίους ὁσίως καὶ εὐλαβέστατα· ἦσαν δὲ λϑ'. ὅτι ὁ Δόμνος (ὅς τις ἦτον ἀπὸ τὴν Ρ'ώμην) ἀκόμη δὲν ἦτον ἀπεθαμμένος ἕως ἑσπέρας, καὶ τότε ἐνταφιάσαμεν καὶ αὐτὸν τὸν μακάριον ξέχωρα ἀπὸ τοὺς ἄλλους, διὰ νὰ μὴν ἀνοίξωμεν πάλιν τὸν τάφον τους. Ἐτελειώθησαν δὲ οἱ Ὅσιοι τῇ ι δ'. Γ'ανουαρίου, καὶ ἔγινε σωστὸς ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν τεσσαράκοντα· καὶ ὁ μὲν Ἀνδρέας καὶ Ὡρίων ἔμειναν διὰ τὴν ὥραν πάλιν ἐκεῖ, πλὴν εἶχασιν ἀμφίβολον τὴν διάνοιαν, ἢ νὰ προσμείνῃ ἕως τέλος, ἢ νὰ μετατοπήσωσιν· ἐγὼ δὲ μὴ δυνάμενος νὰ ὑπομείνω τὴν ἐρημίαν καὶ μόνωσιν, ἦλθα πρὸς ἐσᾶς διὰ μικρὰν παρηγορίαν καὶ ἄνεσιν· πολλὰ μὲ ἐπαρεκάλεσεν ὁ φιλόχριστος Ὀβεδιανὸς νὰ μείνω ἐκεῖ, καὶ μοῦ ἔτασσε νὰ μοῦ φέρνῃ τὰ πρὸς τὴν χρείαν προθύμως· καὶ διὰ τὰς προειρημένας αἰτίας δέν του ἐπήκουσα. Ἰδοὺ ἠκούσατε, ἀδελφοί, τὰ ἀναγκαιότερα, καὶ ἄλλην φορὰν νὰ σᾶς διηγηθῶ τὰ ἐπίλοιπα. Λοιπὸν εἰπέτε μου καὶ ἐσεῖς ὅσα ἐδῶ ἐσυνέβησαν· Τότε καὶ ἡμεῖς εἴπομεν αὐτῷ ὅσα παράνω ἐγράφησαν· καὶ

ἐθαυμάσαμεν τοῦ Θεοῦ τὰ παράδοξα· ὅτι μίαν ἡμέραν ἐτελειώθησαν εἰς τὴν Ῥαϊθῆ, καὶ ἐδῶ οἱ πανόσιοι, μὲ ὅμοιον τρόπον, καὶ εἰς τὸν ἀριθμὸν ἐκεῖ καὶ ἐδῶ τεσσαράκοντα. Τότε ἀναξὰς ὁ Ἀββᾶς Δουλᾶς ἐνουθέτησε τοὺς ἄλλους ἀδελφοὺς οὕτω λέγωντας· ἐκεῖνοι μέν, ἀγαπητοί, ὡς ἐκλεκτοὶ δοῦλοι τοῦ Χριστοῦ καὶ ἄξιοι, ἠξιώθησαν τῆς Βασιλείας αὐτοῦ καὶ μακαριότητος οἱ μακάριοι ὄντως καὶ καλότυχοι· ἐπειδὴ μετὰ τοσούτους ἀγῶνας καὶ θλίψεις καὶ πειρασμοὺς ὕστερον ἀπὸ ὅλα ἐπήρασι καὶ τὸν στέφανον τῆς ἀθλήσεως, καὶ ἔλαβον ἀπὸ τὸν Θεὸν εἰς τοὺς οὐρανοὺς τιμὴν καὶ δόξαν μεγάλην ὡς Μάρτυρες· ἡμεῖς δὲ ἂς φυλάγωμεν τὰς ἐντολὰς τοῦ Κυρίου ἐπιμελέστατα· καὶ αὐτοὺς μὲν ἂς παρακαλέσωμεν, νὰ δέωνται τοῦ Κυρίου διὰ λόγου μας νὰ μᾶς συναριθμήσῃ μετ' αὐτοὺς εἰς τὴν Βασιλείαν του· αὐτῷ δὲ τῷ ἀγαθῷ καὶ φιλανθρώπῳ Θεῷ ἂς εὐχαριστήσωμεν, ὁποῦ μᾶς ἐσκέπασε, καὶ μᾶς ἐλύτρωσεν ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν ἀνοσίων θαυμασιώτατα· ταῦτα λέγων ὁ Ὅσιος ἐνουθέτησε τοὺς Πατέρας μὲ λόγους ψυχωφελεῖς, καὶ ἔμειναν εὐχαριξοῦντες τὸν Κύριον. Ἐγὼ δὲ ὁ ταπεινὸς Ἀμμώνιος ὑπέστρεψα εἰς τὴν Αἴγυπτον, καὶ ἔγραψα ταῦτα εἰς χάρτην, διὰ νὰ μὴν ἀστοχηθῇ ἡ τοιαύτη κατανυκτικὴ διήγησις, ἀλλὰ νὰ τὴν ἀναγινώσκουν οἱ μεταγενέστεροι, νὰ γίνωνται εἰς τὴν ἀρετὴν προθυμώτεροι, καὶ εἰς τὰς θλίψεις καρτερικώτεροι, εὐχαριστοῦντες εἰς ὅλα τὰ ἐπερχόμενα, καὶ δοξάζοντες τὸν Κύριον. Ὧ πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ, καὶ προσκύνησις, νῦν, καὶ ἀεί, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας ἅπαντας.

ΤΗ ΑΥΤΗ ΗΜΕΡΑ.

Τοῦ Ὁσίου Πατρὸς Ἡμῶν

ΘΕΟΔΟΥΛΟΥ.

Οὗτος ἦτον υἱὸς τοῦ Ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Νείλου τοῦ Ἐπάρχου, ὁ ὁποῖος ἔγραψε τὴν προγεγραμμένην τῶν φονευθέντων Ὁσίων, καὶ τὴν παροῦσαν διήγησιν οὕτω λέγωντας· ἀφ' οὗ ἠχμαλώτευσαν καὶ ἐφόνευσαν τοὺς ἐν Σινᾷ καὶ Ῥαϊθοῦ Ὁσίους οἱ ἀνόσιοι βάρβαροι, ὑπῆγα εἰς τὴν Φαρὰν, καὶ ἐκεῖ ἤκουσα τινὰς, καὶ ἐπαινοῦσαν τὴν ἡσυχίαν, καὶ τὴν ἐγκωμίαζαν λέγοντες, ὅτι εἶναι σωτηρίας αἰτία εἰς τοὺς πολλοὺς, καὶ πλατύνει τὴν ψυχικὴν κατάφασιν, μὴ ἔχουσα τινὰ ταραχὴν ἢ σύγχυσιν, καὶ ἀνεβάζει τὸν νοῦν εἰς τὴν θείαν ἐπίγνωσιν, ἥτις εἶναι ἡ ἀληθινὴ μακαριότης, καὶ μακαρία ἀπόλαυσις. Ἐγὼ δὲ ταῦτα ἀκούσας ἐδάκρυσα διὰ τὸν υἱόν μου Θεόδουλον, ἐνθυμούμενος, ὅτι διὰ τὴν ἡσυχίαν αὐτὴν, τὸν ἐστερήθηκα, καὶ μοῦ τὸν ἐπῆραν οἱ βάρβαροι· τότε οἱ Χριστιανοὶ βλέποντές με οὕτω περίλυπον, καὶ δακρύοντα, μὲ ἠρώτησαν τὴν αἰτίαν τοσάυτης θλίψεως· καὶ τοὺς ἀπεκρίθηκα λέγωντας· τὴν αὐτὴν γνώμην εἶχα καὶ ἐγὼ διὰ τὴν ἡσυχίαν ἀδελφοὶ φίλτατοι, ἀμὴ ἔπαθα δι' αὐτὴν μεγάλην συμφοράν, καὶ ἐστερήθηκα ἕνα υἱόν, ὁποῦ εἶχα φῶς τῶν ὀμμάτων μου· καὶ τώρα θρηνῶ καὶ λυποῦμαι ἀπαραμύθητα, μὴ ἠξεύρωντας τί ἔγινεν, ἢ θυσίαν τὸν ἔκαμαν οἱ βάρβαροι, ὁποῦ τὸν ἐπῆραν αἰχμάλωτον, ἢ ζωντανὸν τὸν βασανίζουσι μὲ κίνδυνον τῆς ψυχῆς αὐτοῦ καὶ ἀπώλειαν. Οἱ δὲ εἶπον πρός με, παρακαλοῦμένσε, νὰ μᾶς εἰπῇς καταλεπτῶς τὴν ὑπόθεσιν· ὅθεν ἐγὼ βλέπωντας, πῶς εἶχασι πόθον νὰ ἀκούσουν τὰ πάθη μου, τοὺς ἀπεκρίθην οὕτω λέγωντας· ἐγὼ εἶχα δύο παιδία ἀρσενικὰ ὁ δείλαιος, καὶ ἐπιθυμῶντας νὰ ἀναχωρήσω εἰς τόπον ἔρημον, νὰ

εὕρω τὴν σωτηρίαν μου, ἐσυμφωνήσαμεν μὲ τὴν συμβίανμου, νὰ τῆς ἀφήσω τὸ ἕνα παιδίον, διὰ παρηγορίαν της καὶ κυβέρνησιν, καὶ τὸ ἄλλο νὰ πάρω καὶ ἐγὼ διὰ συνοδίαν μου καὶ παράκλησιν· ἔδωκα λοιπὸν αὐτῆς τὸν ἕνα υἱόν, καὶ ἐγὼ ἐπῆρα τὸν ἄλλον, ὀνόματι Θεόδουλον, καὶ οὕτω λαβόντες ἀπὸ ταύτην συγχώρησιν, ἐχωρίσθημεν ἕνας ἀπὸ τὸν ἄλλον μας κλαίοντες ἀμφότεροι· ἐπειδὴ μεγάλος πόνος εἶναι νὰ χωρίσῃ ἕνα ἀνδρόγυνον, ὁποῦ ἐπέρασαν εἰρηνικὰ χρόνους πολλοὺς μὲ πολλὴν ἀγάπην σαρκὸς, καθὼς ὁ Θεὸς τοὺς ἔζευξεν· αὐτὴ δὲ μάλιστα ὡς γυνὴ ἀσθενὴς ἐθλίβετο περισσότερον, ἀμὴ ἐγὼ τὴν ἐπαρηγόρησα μὲ διαφόρους λόγους τῆς Θείας Γραφῆς, λέγωντάς της· ὅτι ἔμελλε νὰ ἀπολάυσωμεν εἰς τὴν οὐράνιον βασιλείαν ἡδονὴν ἄῤῥητον διὰ τὸν χωρισμὸν αὐτὸν καὶ διάζευξιν· καὶ οὕτω μετὰ βίας τὴν ἐκατάπεισα, καὶ ἡσύχασεν· ἐγὼ δὲ ἦλθον μὲ τὸν Θεόδουλον εἰς τὴν ἔρημον, ὅστις ἦτον μικρὸν παιδίον, ἀμὴ ἐπέρασε τόσον φρόνιμα καὶ ἐνάρετα, ὁποῦ ἐθάυμαζα, καὶ ἐδόξαζα τὸν Θεὸν, ὁποῦ τὸν ἐφώτιζε καὶ ἐδυνάμωνε νὰ φυλάγῃ ἀκριβῶς τὴν κακοπάθειαν τῆς ἀσκήσεως· οὕτως οὖν ἐπεράσαμεν εἰς τὸν λιμένα τῆς ἡσυχίας χρόνους πολλοὺς εἰρηνικὰ καὶ ἀτάραχα.

Ἔπειτα ἐφθόνησεν ὁ μισόκαλος, καὶ ἐπαρακίνησε τοὺς βαρβάρους, νὰ ἔλθουν εἰς τὴν σκήτην, ὅπου ἦσαν καὶ ἄλλοι πολλοὶ ἐρημῖται, νὰ μᾶς φονεύσουσιν· ὅταν οὖν ἔφθασαν οἱ ἀνόσιοι εἰς τὴν ὁσίαν ἐκείνην σύναξιν, ἄλλους μὲν ἔσφαξαν οἱ ἄσπλαγχνοι, ἄλλους ἠχμαλώτευσαν μὲ τὸν Θεόδουλον, ἤγουν τοὺς νεωτέρους, διὰ ὑπηρεσίαν τους· ἐγὼ δὲ μὲ ἄλλους τινὰς ἐφύγαμεν, ἀμὴ πάλιν βλέπωντας ἀπὸ μακρὰν τὸ τέκνον μου, πῶς τὸ ἔπερναν οἱ βάρβαροι δὲν εἶχα καρδίαν νὰ φύγω, οὔτε ποσῶς δύναμιν· καὶ ἐβούλουμουν νὰ στρέψω ὀπίσω, νὰ κάμω τρόπον ἐὰν δυνηθῶ, νὰ τὸν λυτρώσω, ἢ κἂν νὰ κόψουν καὶ ἐμένα, νὰ εὔγω ἀπὸ τὴν μέριμναν. Ἀλλ' αὐτὸς ὁ Θεόδουλος μὲ ἔκαμε νεῦμα μὲ τοὺς ὀφθαλμούς του, νὰ φύγω τὸ γληγορώτερον· ὅθεν ὁ τάλας καὶ στανικῶς μου σωματικῶς ἔφευγα πρὸς τὸ ὄρος, ἀκολουθῶντας τοὺς ἄλλους, ὁποῦ προστότερα ἔτρεχον, ἀμὴ ἡ ψυχὴ καὶ καρδία καὶ ὁ νοῦς μου ὅλος ἦτον εἰς τὸν Θεόδουλον, καὶ πολλάκις ἔβρεφον τὴν ὄψιν, καὶ τὸν ἐκύτταζα, ἕως ἐμάκρυνα· καὶ τότε ὅταν πλέον δὲν τον ἔβλεπα, ἔκλαιον πρὸς τὸν Θεὸν διὰ τοὺς Ὁσίους ὁποῦ ἐφόνευσαν οἱ ἀνόσιοι ἄδικα, καὶ διὰ τὸ ἠγαπημένον τέκνον μου, ταῦτα λέγωντας· ὦ τρισόλβιοι Πατέρες, καὶ τρισμακάριοι, πῶ εἶναι οἱ πόνοι τῆς ἐγκρατείας σας, καὶ τῆς καρτερίας οἱ κάματοι, αὐτὰ εἶναι τὰ βραβεῖα, καὶ ἡ πληρωμὴ τῆς μακρᾶς σας ἀθλήσεως· τάχα ἔγινεν ὁ κόπος τῆς δικαιοσύνης σας, καὶ τῆς ἀρετῆς ὁ κάματος ἀνωφελὴς καὶ μάταιος, καὶ σᾶς ἀφῆκεν ἀβοηθήτους ἡ ἄνω πρόνοια, καὶ ἐφονεύθητε ἀπὸ τοὺς ἀδίκους καὶ ἀσεβεῖς, εὐσεβέστατοι καὶ δίκαιοι; πῶς δὲν ἔπεσε πῦρ ἀπὸ τοὺς Οὐρανοὺς, νὰ κατακαύσῃ τὲς ἀλάστορας, ἢ νὰ σχισθῇ ἡ γῆ νὰ τοὺς καταπίῃ εἰς τὴν ἄβυσσον; τί ἔγινε τώρα ἡ Θεία δίκη ὁποῦ ἐπόντισε τόσας μυριάδας Φαραωνίτας εἰς τὴν Θάλασσαν, καὶ δὲν ἐπαίδευσε καὶ αὐτοὺς τοὺς ἀδίκους δικαίως, ἀμὴ τοὺς ἀφῆκε καὶ ἐφόνευσαν τόσους δούλους Χριστοῦ ἐναρέτους καὶ δικαίους ἄδικα; Σὺ τέκνον μου Θεόδουλε, τάχα ζῇς ἀκόμη, ἢ σὲ ἐφόνευσαν οἱ βάρβαροι; ἐὰν ἀπόθανες, ποῖος τόπος ἐδέχθη τὸ αἷμά σου, καὶ ποῖα πετεινὰ καὶ θηρία τὰ μέλη σου ἔφαγον; νὰ ἦτον βολετὸν, νὰ εἶχα καὶ ἐγὼ κομμάτι ἀπὸ τὸ ἅγιόν σου Λείψανον εἰς ὀλίγην παρηγορίαν μου. Αὐτὰ καὶ ἕτερα πλεῖστα ἔλεγον ἄγνωστα ἀπὸ τὴν πολλήν μου λύπην καὶ παραπόνεσιν. Οἱ μὲν οὖν βάρβαροι, ὅταν ἐφόνευσαν τοὺς Ἁγίους, ἐπῆρασιν ὅσα ῥοῦχα ἔχρειζαν τίποτας, μὲ τοὺς αἰχμαλώτους, καὶ ἀνεχώρησαν· ἡμεῖς δὲ ἐκατέβημεν ἀπὸ τὸ ὄρος, ὅταν ἐνύκτωσε, καὶ ἐνταφιάσαμεν τῶν Ἁγίων τὰ Ἅγια Λείψανα· ἕνας ἀπὸ τοὺς ὁποίους ὀνομαζόμενος καὶ αὐτὸς Θεόδουλος ἀνέπνεεν ἀκόμη, καὶ λέγει μας· μὴ Θαυμάζετε εἰς αὐτὰς τὰς Θλίψεις, ἀδελφοὶ ἐν Χριστῷ φίλτατοι, ὅτι οὕτως ἔχει ὁ δαίμων συνήθειαν, νὰ ζητᾶ ἀπὸ τὸν Κύριον Θέλημα νὰ πειράζῃ τοὺς δούλους του· καὶ τὸν ἀφήνει ὁ δίκαιος Κριτὴς, διὰ νὰ καταισχυνθῇ αὐτὸς ὁ μισόκαλος· οἱ δὲ Ἅγιοι νὰ λάβουν εἰς τὴν Βασιλείαν αὐτοῦ περισσοτέραν δόξαν καὶ διπλοῦν τὸν στέφανον. Ταῦτα λέγων καὶ ἕτερα πρὸς νουθεσίαν μας, παρέδωκε τὴν Ἁγίαν ψυχὴν εἰς τὰς Ἁγίας χεῖρας Θεοῦ ὁ Θεόδουλος, καὶ τὸν ἐνταφιάσαμεν μὲ τοὺς ἄλλους Ἁγίους, οἵ τινες ἐτελειώθησαν εἰς τὰς ι δ'. Ἰανουαρίου. Καθὼς ἐδιηγούμουν ταῦτα πρὸς τοὺς ἄνωθεν εἰς Φαρὰν, βλέπομεν καὶ ἔφθασεν ἕνας Ὅσιος ἀπ' ἐκείνους, ὁποῦ ἠχμαλώτευσαν οἱ βάρβαροι, καὶ ἐρωτήσας αὐτὸς πῶς ἐδυνήθη καὶ ἔφυγεν· ἀπεκρίνατο λέγωντας· μίαν νύκτα ἀφ' οὗ ἐδείπνησαν οἱ βάρβαροι, ἐμελετοῦσαν, ὅτι τὸ πρωΐ, ὅταν εὐγένει ὁ ἀυγερινὸς, νὰ Θυσιάσουν ἐμένα καὶ τὸν Θεόδουλον· καὶ ἡτοίμασαν ἀφ' ἑσπέρας τὰ ξύλα, τὸν βωμὸν, καὶ πάντα τὰ χρειαζόμενα, καὶ οὕτως αὐτοὶ μὲν ἦσαν χορτάτοι ἀπὸ κρασὶ πολὺ καὶ βρώματα· ὅθεν βλέπωντάς τους, πῶς ἐβαρυκοιμήθησαν τὸ μεσόνυκτον, ἐσύρθηκα ἀπὸ τὸν τόπον μου ἡσύχα, καὶ περιπάτουν ἀτάραχα, διὰ νὰ μή με γροικήσουσι· τοῦτο δὲ ἔκαμα, διατὶ μοῦ τὸ εἶπεν ἕνας μας ἀδελφὸς, ὁποῦ ἤξευρε τὴν γλῶσσαν τῶν βαρβάρων, καὶ τὸ ἤκουσε πῶς ἐβούλοντο νὰ μᾶς Θυσιάσουν τὴν αὔριον, ὁ δὲ υἱός μου ἔμεινεν· ἀμὴ δὲν ἠξεύρω ἢ τὸν ἐθανάτωσαν, ἢ ὄχι· ὅτι καθὼς ἐμάκρυνα ὀλίγον, ἔτρεχα ὅσον ἐδύνουμουν μὲ φόβον πολὺν, μήπως καὶ ἔλθῃ τινὰς κατόπι καὶ φθάσει με· καὶ μάρτυς μου ὁ Κύριος ἀκόμη τρέμει ἡ καρδία μου, ἐνθυμούμενος τοὺς φόνους ὁποῦ ἐτέλεσαν οἱ ἀνόσιοι· ὅτι καθὼς ἐφύγασιν ἀπ' ἐδῶ καὶ μᾶς ἔσυρνον δεδεμένους, δὲν ἐπεριπατοῦσαν ἀπὸ τὸν καλὸν δρόμον ἐλότελα, ἀλλὰ ἀπὸ τὰ βουνὰ καὶ φάραγγας.

Καὶ τὸ βράδυ ἔμειναν εἰς ἕνα τόπον πεδινὸν, ὁποῦ εἶχεν νερὸν εὔμορφον, καὶ ἐκεῖ ἐφόνευσαν ἕνα νέον, καὶ πρῶτον μὲν τοῦ ἐκτύπησαν μὲ μάχαιραν εἰς τὸν τράχηλον, καὶ πεσὼν εἰς τὴν γῆν ἐταράσσετο ὥραν πολλὴν ὁ καλότυχος, ὅτι ἐπιταυτοῦ δὲν τον ἐτελείωσαν οἱ ἄσπλαγχνοι, διὰ νὰ τυραννῆται μὲν αὐτὸς, αὐτοὶ δὲ οἱ αἱμοβόροι καὶ Θηριόγνωμοι νὰ χαίρωνται βλέποντες. Οὕτως οὖν τὸν ἔῤῥηξαν εἰς τὸ πῦρ, εἰς τὸ ὁποῖον ὁμοίως ἐσπάρασσεν ὡς τὸ ὀψάριον, καὶ ἐκτύπα τὰς χεῖρας καὶ πόδας του εἰς τὰ κάρβουνα· καὶ πολλαῖς φοραῖς ἐδοκίμαζε νὰ σηκωθῇ, ἔπειτα μὴ δυνάμενος, πάλιν ἔπιπτεν· οὕτως οὖν ἐτελειώθη ὁ πολυώδυνος, καὶ τὸ πρωΐ εἶδασιν εἰς ἕνα ὄρος κελλίον μικρότατον, καὶ τρέχοντες τινὲς ἀπὸ τούτους, εἰσῆλθον εἰς τὸ σπήλαιον· καὶ εὑρίσκοντες ἕνα ἐρημίτην, τὸν ἔσυραν ἔξωθεν χαίροντες χαίροντα καὶ μηδεποσῶς σκυθρωπάζοντα ἀλλὰ φαιδρὸν εἰς τὸ πρόσωπον· τοῦτον μὲ πέτραις ἐφόνευσαν ἀλαλάζοντες, ὅτι δὲν ἐβαστοῦσαν τὰ ξίφητους, ἔπειτα παγένοντες παρεμπρὸς ἠῦρασιν ἕνα νεώτερον, χλωμὸν εἰς τὴν ὄψιν ἀπὸ τὴν πολλὴν ἐγκράτειαν, καὶ τὸν ἐτελείωσαν καὶ αὐτὸν ὁμοίως μὲ λίθους οἱ λίθινοι ὄντως καὶ ἄσπλαγχνοι· ὁ ὁποῖος ἐδέχετο τὰς πληγὰς, εὐχαριστῶντας τοὺς φονευτὰς πῶς τοῦ ἐπροξενοῦσαν διὰ τοῦ προσκαίρου θανάτου ζωὴν αἰώνιον. Μετὰ ταῦτα ἐπῆρασι τὴν κατοῦνάν τους, καὶ παγένοντες παρεμπρὸς ἠῦρασιν ἕνα μειράκιον, ἤγουν νέον ἕως χρονων πεντεκαίδεκα, καὶ τὸν ἐρωτοῦσαν νὰ τοὺς ἑρμηνεύσῃ τὰ μοναστήρια ὁποῦ ἦσαν εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη, τάσσοντες νὰ τοῦ χαρίσουν τὴν ζωὴν του διὰ τὸν κόπον του· ὁ δὲ νέος εἰς τοὺς χρόνους, εἰς δὲ τὴν γνῶσιν πρεσβύτερος, δὲν τους ἐφοβήθη, οὔτε ποσῶς ἐδειλίασεν, ἀλλὰ τοὺς ἤλεγξε, λέγωντας· δὲν σας ἔχω χρείαν, χριστομάχοι, νὰ σᾶς προδώσω τοὺς φιλοχρίστους ἄδικα, μισόχριστοι. Εἰς ταῦτα Θυμωθέντες τοῦ ἔδωσαν τόσας πληγὰς, ὁποῦ τὸν ἐκατάκοψαν εἰς λεπτὰ οἱ ἀχόρταγοι. ἔπειτα ἀνεχώρησαν ἀκέμη Θυμωμένοι πῶς δὲν ἔζησεν ὥραν πολλὴν νὰ τὸν βασανίζουν οἱ ἀπάνθρωποι. Καθὼς οὖν ὑπήγεναν βαστάζοντες ἀκόμη τὰ ξίφη γυμνὰ καὶ στάζοντα αἵματα, εἶδασι δύο Μοναστήρια, τὰ ὁποῖα ἦσαν ἀπὸ τὸν δρόμον παράμερα δεκαπέντε στάδια, τὸ ἕνα πρὸς τὸ μέρος τοῦ νότου, καὶ τὸ ἄλλο πρὸς τὸ βόρειον· τότε μοιράζονται εἰς δύο, καὶ

ὑπῆγε καθ' ἕνα μέρος εἰς τὸ ἕνα Μοναστήριον, καὶ εἰς μὲν τὸ νότιον δὲν ἠξεύρω τί ἔκαμαν, ὅτι ἐγὼ ἤμουν μὲ τοὺς ἄλλους, ὁποῦ ἔδραμον πρὸς τὸ βόρειον, καὶ ὅσους εὗρον μὲ πολλὴν ἀσπλαγχνίαν ἐφόνευσαν· ἕνας δὲ Ὅσιος ἀπὸ τούτους εἰς τοὺς πόδας ὀγλήγορος ἐδοκίμασε νὰ φύγῃ, ἀμὴ αὐτοὶ ἔτρεχον κατόπι, καὶ τοῦ ἔρριξαν τόσαις σαΐταις, ὁποῦ ἔπεσε, καὶ φθάνοντές τον ἀναπνέοντα, τὸν ἐγύρισαν ἀνάσκελα, καὶ σχίζοντες τὴν κοιλίαν ἀπὸ τὸ κτένι ἕως ὅλον τὸ στῆθός του, εὔγαλαν ὅλα του τὰ ἐντόσθια, καὶ τὰ ἐκατάκοψαν καὶ ἔρριψαν εἰς τὴν γῆν, ὡς σκυλία ἄγρια· αὐτὰ καὶ ἕτερα ἀκούων ἐγώ, ἐπόνεσεν ἡ καρδία μου, φοβούμενος μήπως καὶ ἔπαθε τὰ ὅμοια τούτων καὶ ὁ Θεόδουλος· καὶ εἶχα λοιπὸν λύπην δι' αὐτὸν εἰς τὴν καρδίαν ἀνείκαστον· οἱ δὲ κοσμικοὶ ὁποῦ ἐκατοικῆσαν ἐκεῖ εἰς τὴν Φαρὰν ἀκούσαντες τὰς θλίψεις ταύτας τῶν Μοναχῶν ἐπικράνθησαν, καὶ ἐσυμβουλεύθησαν νὰ στείλουν εἰς τὸν Ἀρχηγὸν τῶν βαρβάρων, Ἀμάνη ὀνόματι, ἀνθρώπους καὶ γράμματα, νὰ τὸν ἐρωτήσουν, ἐὰν ἔστεργε νὰ ἔχουν ταῖς ἀγάπαις, νὰ τοῦ πληρώνουν τόσον τὸν χρόνον, καθὼς καὶ ἄλλην φορὰν ἐσυβάσθησαν. Μετ' αὐτοὺς γοῦν τοὺς ἀπεσταλμένους ἐπῆγα καὶ ἐγώ, διὰ νὰ ἐξετάξω ἐπιμελῶς διὰ τὸν υἱόν μου, ζῇ ἢ ἀπέθανε. Καὶ φθάνοντες εἰς ὀλίγας ἡμέρας οἱ ἀπεσταλμένοι εἰς τὸν Ἀμάνην, τοῦ ἔδωσαν τὰ δῶρα ὁποῦ ἐβαστοῦσαν μὲ τὰ γράμματα, ὅστις τοὺς ἀποδέχθη ἀσπασίως, καὶ φιλοφρόνως ἐφιλοξένισε, τάσσωντας νὰ παιδεύσῃ τοὺς φονεῖς ὡς ἔπρεπε, καὶ νὰ τοὺς δώσῃ ὀπίσω ὅσα ἔκλεψαν· οὕτως οὖν αὐτοὶ μὲν ὑπέστρεψαν εἰς τὴν Φαρὰν ἀπαγγέλλοντες τὰ γινόμενα, ἐγὼ δὲ ἔμεινα ἐκεῖ νὰ ἐξετάσω ἀκριβῶς διὰ τὸν Θεόδουλον· καὶ ἐρωτήσας πολλοὺς, ἤκουσα ἀπὸ ἕνα, πῶς τὸν ἐπούλησαν εἰς μίαν πόλιν Λούζην καλουμένην, καὶ τὸν ἠγόρασεν ἕνας Ἱερεύς.

Ἔπαυσα λοιπὸν τὴν λύπην μικρὸν, ἀκούσας ταῦτα τὰ εὐαγγέλια, καὶ πέρνωντας δύο ὁδηγούς, ἐκίνησα πρὸς τὴν ἄνωθεν Πόλιν πολύχαρις πεζοπορῶντας, καὶ σχεδὸν τρέχωντας, καὶ φθάνωντας εἰς αὐτὴν, ἐδραμον τινὲς ὡς ἤκουσαν, ὅτι ἐγὼ ἤμουν τοῦ παιδὸς ὁ πολυώδυνος, καὶ θρυλλέμενος πατὴρ, καὶ ἀνήγγειλαν πρὸς αὐτὸν τὴν παρουσίαν μου. Ὅταν οὖν ἔφθασα εἰς τὴν οἰκίαν ἐκείνην, καὶ εἶδεν ἕνας τὸν ἄλλον μας, ἀπὸ τὴν πολλήν μου λύπην, ἢ καὶ χαρὰν τὴν ἐξαφτικὴν ἔπεσον εἰς τὴν γῆν ὡς ἄψυχος, αὐτὸς δὲ μὲ ἐνηγκάλισε, καὶ κατεφίλει ὡς φιλοπάτωρ ἀχόρταγα, καὶ μετὰ βίας ἐσυνήφερα, καὶ κάμνωντας, καὶ ἐγὼ τὸ ὅμοιον, ἔλεγον ταῦτα πρὸς αὐτὸν μετὰ δακρύων προφασιζόμενος, συγχώρησόν μοι τέκνον μου φίλτατον, ὅτι ἐγὼ ἤμουν αἰτία, καὶ ἔπαθες τόσα βάσανα, διὰ νὰ σὲ χωρίσω ἀπὸ τὰς μητρικὰς ἀγκάλας, νὰ σὲ φέρω τάχα διὰ καλὸν τῆς ψυχῆς εἰς τὴν ἔρημον. Ἀλλὰ παρακαλῶσε εἰπέ μοι ὅσα σοῦ ἔτυχον ἀπὸ τὴν ὥραν, ὁποῦ σὲ ἠχμαλώτευσαν, ὅτι καθὼς εὐφραίνει τὴν καρδίαν ἡ ὑγεία μετὰ τὴν ἀσθένειαν, ἅτω χαροποιεῖ καὶ μετὰ τὴν λύτρωσιν ἡ τῶν λυπηρῶν διήγησις. Ὁ δὲ βαθέως στενάξας, καὶ δακρύσας ἀπεκρίνατο λέγωντας· τὰ μὲν πρότερα ἤκουσες ὡς νομίζω ἀπ' ἐκεῖνον ὁποῦ ἐγλύτωσε, καὶ ἔφυγεν· ὅσα δὲ μοῦ συνέβησαν ὕστερα, νὰ σοῦ εἰπῶ μὲ βραχύτητα. Ὅταν ηὐτρέπισαν τὸ πῦρ ἀφ' ἑσπέρας καὶ τὸν βωμὸν διὰ τὴν Θυσίαν, οἱ βάρβαροι βουλόμενοι νὰ μὲ θυσιάσουσιν αὔριον, δὲν ἐκοιμήθηκα ποσῶς ὅλην τὴν νύκτα, ἀλλὰ προσηύχομουν πρὸς τὸν Παντοδύναμον Κύριον, ἔχωντας εἰς αὐτὸν τὰς ἐλπίδας τῆς σωτηρίας μου, καὶ ἔλεγον ταῦτα μετὰ δακρύων, καὶ πίστεως· Δέσποτα Θεὲ καὶ Δημιουργὲ πάσης κτίσεως, ὁποῦ ἐξουσιάζεις ζωὴν καὶ θάνατον, καθὼς ἐφύλαξες τὸν Δανιὴλ ἀπὸ τῶν λεόντων τὰ στόματα, καὶ τοὺς τρεῖς Παῖδας ἀβλαβεῖς εἰς τὴν κάμινον, μὲ τὴν ἄῤῥητόν σου καὶ παράδοξον δύναμιν, αὐτὸς λύτρωσε καὶ ἐμένα τὸν ἀνάξιον δοῦλόν σου, ἀπὸ τὸν προσδοκώμενον θάνατον, καὶ μὴν ἀφήσῃς νὰ γένῃ τὸ σῶμα, ὁποῦ ἕως τὴν σήμερον ἐφύλαξα Παρθένον καὶ ἄμωμον, θυσία τοῦ μιαροῦ τῆς ἀκολασίας δαίμονος, ἀλλὰ μετάβαλε τὴν θηριώδη καρδίαν τῶν ἀνημέρων ἐτούτων εἰς ἡμερότητα, καθὼς ἐμετέβαλες τὸν θυμὸν τοῦ Βασιλέως Ἀσσουήρου πρὸς τὴν Ἐσθὴρ εἰς συμπαθῆ ἔλεον· ναὶ πολυέλεε Κύριε, σῶσόν με μηδὲν πονηρὸν τοῖς φονευταῖς μου ποιήσαντα, καὶ ἀπόδος με τῷ Πατρί μου καὶ δούλῳ σου· ὁ συνδέσμιός μου ἔφυγε τὸν θάνατον μὲ τὴν ὀξυποδίαν του, ἐγὼ δὲ θαῤῥῶντας εἰς τὴν βοήθειάν σου, ἔμεινα ἐχωντας εἰς σὲ τὰς ἐλπίδας μου. Οὕτως οὖν ὁλονυκτὶς εὐχόμενος ἔκλαιον ἥσυχα, ἕως ὅτου ἐξημέρωσε, καὶ πάλιν τότε βλέπων τὸ φῶς, ἐπαρηγορήθηκα, καὶ ηὔχουμουν προθυμώτερα μετὰ δακρύων πρὸς Κύριον λέγωντας· Θαυμάστωσον καὶ εἰς ἐμὲ τὰ ἐλέη σου Δέσποτα, καὶ σῶσόν με, καθὼς ἐφύλαξες τὸν Ἰσαὰκ, καὶ τὸν ἐλύτρωσες ἀπὸ τὴν σφαγὴν, ὁποῦ ἔμελλε νὰ τὸν θυσιάσῃ ὁ Πατὴρ αὐτοῦ ὡς εὐπειθὴς πρὸς σὲ καὶ φιλόθεος· ὡς τὸν Ἰωσὴφ ἀπὸ τὸν φθόνον καὶ φόνον τῶν ἀδελφῶν ἐλύτρωσες, καὶ μετὰ χρόνους τὸν ἀπήλαυσεν ὁ Πατὴρ αὐτοῦ βασιλεύοντα· οὕτω καὶ ἐμένα Βασιλεῦ Παντοδύνα με χάρισαι ζῶντα τῷ εὐλαβεῖ Πατρί μου καὶ δούλῳ σου, διὰ νὰ θαυμαστωθῇ καὶ εἰς ἐμὲ τὸ πανάγιόν σου καὶ πολυύμνητον ὄνομα. Ὅταν δὲ ἐξύπνησαν οἱ βάρβαροι ἐταράχθησαν ἰδόντες τὸν Ἴλιον, πῶς ἐπέρασεν ὁ καιρὸς τῆς Θυσίας τους, καὶ ἐρωτήσαντες διὰ τὸν ἄλλον δεσμώτην τί ἔγινεν; τοὺς εἶπα, ὅτι δὲν ἤξευρα, καὶ αὐτοὶ ἡσύχασαν, καὶ δὲν ἐκάκισαν ὁλότελα· τότες ἐδόξασα τὸν Θεὸν, γνωρίσας πῶς μοῦ ἐπήκουσεν. Ἐπρόσταξάν με νὰ μιαροφαγήσω, καὶ νὰ παίζω μὲ ταῖς γυναῖκες, ἀλλὰ δέν τους ἤκουσα· ὅταν δὲ ἔφθασαν εἰς ἕνα χωρίον Σουβαΐτα καλούμενον, μὲ εὔγαλαν εἰς τὸ παζάρι, παρακινοῦντες τοὺς ἐγχωρίους, νὰ μὲ ἀγοράσουν, καὶ τινὰς δὲν ἔδωκεν ἀπὸ τρία χρυσᾶ περισσότερον, ὅθεν ἐξεγύμνωσαν τὸ σπαθὶ καὶ τὸ ἔβαλαν εἰς τὸν τράχηλον νὰ μὲ κόψουν, ἐγὼ δὲ ἐδέουμουν τοὺς παρόντας, νὰ μὲ πάρουν, νὰ δώσουν ὅσα τοὺς ἐζητοῦσαν, νὰ μὲ ἀγοράσουν, καὶ τοὺς τὰ ἔδιδα ὕστερα, νὰ δουλεύω ἐκείνου ὁποῦ μὲ λυτρώσῃ ὅλην μου τὴν ζωὴν χάριν του. Βλέπωντάς με γοῦν ἕνας πῶς ἔκλαιον, ἐλυπήθη, καὶ μὲ ἀγόρασε, καὶ ὕστερα μὲ ἐξαγόρασεν ἐδῶ ἕνας Γέρευς, καὶ μὲ ἀγαπᾷ ὡς τέκνον του. Δόξαζε λοιπὸν ὦ πάτερ τὸν Κύριον, ὁποῦ μὲ ἐλύτρωσεν ἀπὸ τὸν θάνατον, ἐγὼ δὲ εἶπον αὐτῷ· σὺ μὲν ὦ τέκνον μυρίους κινδύνους, καὶ θανάτους μὲ τὴν προσδοκίαν ὑπέμεινας, ἐγὼ δὲ ὅταν ἠχμαλωτίσθης ἔταξα τοῦ Δεσπότου μας, ἐὰν μὲ ἀξιώσῃ, νὰ σὲ ἀπολαύσω ζωντανὸν, νὰ περάσω τὸ ἐπίλοιπον τῆς ζωῆς μου μὲ σκληραγωγίαν πολλὴν καὶ ἐγκράτειαν· ταῦτα ὑποσχόμενος, ἤκουσα φωνὴν καὶ ἔλεγεν· ὁ Θεὸς νὰ στερεώσῃ τὸν λόγον σου.

Λοιπὸν τώρα δὲν εἶναι πρέπον νὰ ψευσθῶ τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ κάμνει χρεία νὰ πληρώσω μὲ προθυμίαν τὴν ὑπόσχεσιν. Λόγει μου ὁ Θεόδουλος· ἐγὼ πάτερ νὰ γένω προθύμως συγκοινωνος εἰς αὐτὴν τὴν σκληραγωγίαν, νὰ σοῦ βοηθῶ εἰς τὴν κακοπάθειαν, καθὼς καὶ τῆς χάριτος ἐκοινώνησα, καὶ τὴν εὐεργεσίαν ἀπήλαυσα· ἐγὼ δὲ ἔκαμα προσευχὴν, νὰ τελειώσουν κατὰ τοὺς λόγους τὰ πράγματα, νὰ ἔχωμεν καὶ μισθὸν μεγάλον ἀμφότεροι. Ἀφ' οὗ λοιπὸν συνευφράνθημεν, μᾶς ἐφιλοξένησεν ὁ Ἐπίσκοπος τῆς πόλεως, δείχνωντας πρὸς ἡμᾶς πολλὴν ἀγάπην ὡς θεοφιλέστατος ὁποῦ ἦτον καὶ χριστομίμητος, καὶ πολλὰ μᾶς ἐπαρεκάλεσε νὰ ἀπομείνωμεν ἐκεῖ εἰς τὴν Ἐπαρχίαν του, τάσσωντας νὰ μᾶς δίδῃ τὰ χρειαζόμενα· ὅταν ἐγνώρισε τὸν πόθον ὁποῦ εἴχαμεν ἀμφότεροι νὰ στρέψωμεν εἰς τὴν ἔρημον διὰ νὰ ἀποδώσωμεν τὰς εὐχὰς καὶ τὸ λοιπὸν χρέος πρὸς Κύριον, δέν μας ἐβίασε περισσότερον, διὰ νὰ μὴ φανῇ πῶς μᾶς ἐπρόστασσεν ἐξουσιαστικῶς διὰ τὰ ἀργύρια ὁποῦ ἔδωσαν καὶ ἠγόρασαν τὸν Θεόδουλον· μόνον μᾶς ἐκράτησεν ἱκαναῖς ἡμέραις διὰ ὀλίγην ἀνάπαυσιν καὶ παράκλησιν, ἔπειτα μᾶς ἔδωκε θέλημα, ὅταν βουληθῶμεν, νʼ ἀναχωρήσωμεν, ἀμὴ εἰς τοῦτο μόνον μᾶς ἐδυνάστευσε, νὰ λάβωμεν τὸ τῆς Ἱερωσύνης ἀξίωμα· τὸ ὁποῖον ἡμεῖς δὲν ἐστέργαμεν, ἠξεύροντες τὸ βάρος της, ἀμὴ ἐκεῖνος ἐνόμιζεν, ὅτι οἱ πόνοι τῆς ἀσκήσεως κάμνουν τὸν ἄνθρωπον ἄξιον, ὡς ἔχοντα παῤῥησίαν πρὸς Κύριον· οὕτως οὖν μετὰ βίας τοῦ ἐπηκούσαμεν· ἔπειτα δίδωντάς μας διὰ τὸν δρόμον φιλοτίμως ὅσα

ἐχρειαζόμεσθεν, καὶ λαβόντες εὐχὴν καὶ συγχώρησιν, ἐστρέψαμεν εἰς τὴν ἀναχώρησιν. Ἕως ὧδε εἶναι ὅσα ὁ Ὅσιος Νεῖλος ὁ Πατὴρ τοῦ παρόντος Πατρὸς ἡμῶν Θεοδούλου ἰδιοχείρως του ἔγραψε. Μετὰ ταῦτα ὑποστρέψαντες εἰς τὴν ἔρημον ἔζησαν ὁμοῦ καμπόσον καιρὸν μὲ πολλὴν ἐγκράτειαν καὶ Θαυμασίαν διαγωγὴν καὶ ὑπέρμετρον ἄσκησιν· καὶ ἔγραψεν ὁ Ὅσιος Νεῖλος ὡς σοφὸς ὁποῦ ἦτον λόγους ἀσκητικοὺς γεμάτους σοφίας καὶ ὠφελείας πολλῆς, καὶ Ἐπιστολὰς πολλὰς καὶ κεφάλαια Θαυμάσια, μὲ τὰ ὁποῖα παρακινᾶ τοὺς ἀναγινώσκοντας πρὸς τὴν Θείαν ἀγάπην, καὶ κόσμου ἀπάρνησιν, καὶ ζήσας πολιτείαν ἰσάγγελον, ἀπῆλθε πρὸς Κύριον. Μετὰ ταῦτα καὶ ὁ ὄντως δοῦλος τοῦ Θεοῦ Θεόδουλος παρέδωκε καὶ αὐτὸς ἐν εἰρήνῃ τὸ πνεῦμα εἰς τὰς ἀχράντους χεῖρας τοῦ Παντοκράτορος. Εἰς δὲ τὰς ἡμέρας Ἰουστίνου τοῦ Αὐτοκράτορος, ἤφεραν τὰ ἅγια αὐτὰ Λείψανα μὲ ἄλλα τινὰ Ἀσκητῶν, καὶ τὰ ἐνταφίασαν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν εἰς τὸν ναὸν τῶν ἁγίων Ἀποστόλων, Ὀρφανοτροφεῖον καλούμενον· εἰς τὸν ὁποῖον ἔγιναν καὶ πολλὰ Θαυμάσια εἰς δόξαν Πατρὸς, Υἱοῦ, καὶ Ἁγίου Πνεύματος τῆς μιᾶς Θεότητος. Ἡ πρέπει κράτος, τιμὴ, καὶ προσκύνησις πάντοτε, νῦν καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

ΤΩ ΑΥΤΩ ΜΗΝΙ ΚΑ'.

Τοῦ Ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν

ΜΑΞΙΜΟΥ ΤΟΥ ΟΜΟΛΟΓΗΤΟΥ.

Οὗτος ὁ Θαυμάσιος ἐγεννήθη εἰς τὴν βαοιλίδα τῶν πόλεων, ἀπὸ γονεῖς εὐγενεῖς καὶ εὐσεβεῖς· ὅς τις ἔτυχεν ἐκ νεότητος ἀγαϑῆς προαιρέσεως καὶ καλόγνωμος, ἔχωντας εἰς ἑαυτὸν τῆς ἀρετῆς τὰ χαρίσματα. Οἱ δὲ γονεῖς του τὸν ἐβάπτισαν ἀπὸ μικρὸν, βλέποντες εἰς αὐτὸν καλὰ προμηνύματα, καὶ ὅσον ἐτράνευε, τοσοῦτον ἐπροκόπτεν εἰς τελείωσιν· ὅϑεν δίδοντές τον εἰς Διδασκάλους, ἔμαϑεν εἰς ὀλίγους χρόνους ἀνείκαστον παίδευσιν, διατὶ ἦτον πολλὰ εὐφυὴς εἰς τὸν νοῦν, καὶ ἐκαταλάμβανε μὲ πολλὴν εὐκολίαν τὸ μάϑημα· λοιπὸν ἀφ' ὃ ἔμαϑε τὴν γραμματικὴν καὶ ποιητικὰ, τὸν ἔβαλαν εἰς ταῖς ἐπιστήμαις, καὶ τόσην ἐπιμέλειαν ἔβαλεν εἰς τὴν ῥητορικὴν καὶ φιλοσοφίαν, ὁποῦ τινὰς δὲν ἐδύνετο νὰ τὸν νικήσῃ εἰς τὴν διάλεξιν, διατὶ εἶχε γνῶσιν πολλὴν καὶ νοὸς ὀξύτητα, καὶ ἐπρόσϑεσεν εἰς τὴν εὐφυΐαν τὴν ἐπιμέλειαν· ὅϑεν ἔγεινεν εἰς τὴν φιλοσοφίαν τέλειος· ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐπῆρεν ὅλον τὸ ὠφέλιμον, ἀφήνωντας τὸ ψυχοβλαβὲς καὶ ἄχρηστον· ὅτι ἔχωντας πόϑον νὰ ἀρέσῃ μόνον τοῦ Θεοῦ, ἐκαρπώνετο ἀπὸ τὰ μαϑήματα ὅλον τὸ ψυχωφελὲς καὶ Θεάρεστον: Ἦτον δὲ τόσον ταπεινὸς καὶ μέτριος, ὁποῦ δὲν ἐκενοδόξα ποσῶς διὰ τὴν εὐγένειαν τοῦ γένους του, οὔτε διὰ τὴν σοφίαν καὶ ἀρετήν του, ἀλλὰ ἦτον ἀπὸ ὅλους ταπεινότερος, καὶ διὰ τὴν πολλήν του ταύτην μετριότητα, τὸν εἶχασιν ὅλοι εἰς περισσοτέραν εὐλάβειαν· καὶ ἠκούετο εἰς ὅλην τὴν πόλιν ἡ φήμη του, τὴν ὁποίαν ἀκούσας καὶ ὁ Βασιλεὺς (ὁποῦ ἦτον τότε Ἡράκλειος) ἐσπούδασε πολλὰ, καὶ τὸν ἔκαμεν ὑπογραφέα πρῶτον εἰς τὸ παλάτιον νὰ γράφῃ τὰ βασιλικὰ ὑπομνήματα καὶ ἄλλα γράμματα χρειαζόμενα· διατὶ δὲν ἦτον ἄλλος ὅμοιός του, νὰ σχεδιάσῃ λόγον, ἢ νὰ δώσῃ βουλὴν εἰς πᾶσαν ἀναγκαίαν ὑπόϑεσιν· τοῦτο δὲ ἔκαμεν ὁ Βασιλεὺς, χωρὶς νὰ Θέλῃ ἑκουσίως ὁ μέγας Μάξιμος, ὅτι ἐκεῖνος εἶχεν εἰς τὸν νοῦν τὸ

νὰ γένῃ Καλόγηρος· πλὴν διατὶ τὸν ἐβίασεν ὁ Βασιλεὺς ἔστερξε, μὴ δυνάμενος νὰ τοῦ ἐναντιωθῇ· ἀμὴ ὕστερα πάλιν ἔφυγεν ἀπὸ τὸ παλάτιον, διατὶ ἔβλεπε τὴν Ἐκκλησίαν πῶς εἶχε σύγχυσιν ἀπὸ τῶν Μονοθελητῶν τὴν αἵρεσιν.

Ὅϑεν εὑρίσκωντας αὐτὴν τὴν εὔλογον πρόφασιν, καὶ ἐπιϑυμῶντας βίον ἡσύχιον καὶ ἀτάραχον, ἀπαρνεῖται δόξαν, συγγένειαν, καὶ πᾶσαν ἄλλην σωματικὴν ἀπόλαυσιν, καὶ ὑπῆγεν εἰς τὸ Μοναστήριον, ὁποῦ ὠνόμαζαν Χρυσόπολιν, καὶ ἐκεῖ κουρεύσας τὰς τρίχας, ἐνδύνεται ῥάσα τρίχινα, καὶ ἐπέρνα μὲ πολλὴν κακοπάϑειαν, σκληραγωγίαν, ἀγρυπνίαν, καὶ προσευχὴν ὁλονύκτιον, καὶ πᾶσαν ἄλλην στενοχωρίαν σαρκὸς, διὰ νὰ ἔχῃ εἰς τὴν ψυχὴν ἀνάπαυσιν. Ὅλους οὖν τοὺς Μοναχοὺς τῆς μονῆς ἐκείνης ἐπερίσσευσεν εἰς τοὺς πνευματικοὺς ἀγῶνας καὶ πολιτείαν Θαυμάσιον· ὅϑεν εὐλαβούμενοι τὴν ἀρετὴν αὐτοῦ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Μοναστηρίου, τὸν ἐπαρακάλεσαν πολλὰ νὰ τὸν ψηφίσουν Ἡγούμενον, ὅτι ὁ προεστὼς ἐκείνης τῆς μονῆς ἐκοιμήϑη ὀλίγας ἡμέρας πρότερον. Ἀλλ' αὐτὸς ὁ ἀείμνηστος ἐμίσα τὴν ἀρχὴν ὡς φορτίον βαρύτατον, καὶ δὲν ἤϑελε νὰ τὴν δεχϑῇ ὁλότελα· ἔπειτα ὅταν εἶδε τὸν πολύντους πόϑον, καὶ τὴν τόσην βίαν ὁποῦ τοῦ ἔκαμναν, ἔστερξε διὰ ψυχικήν τους ὠφέλειαν· καὶ δεχόμενος τὴν προστασιαν, δὲν ἐφρόντιζε πλέον μόνον διὰ τοῦ λόγου του, ἀλλὰ καὶ δι' αὐτοὺς νὰ σωϑῶσιν· ἐπειδὴ ὁ προεστὼς μέλλει νὰ δώσῃ ἀπολογίαν διὰ ὅλον τὸ ὑπήκοον· ὅτι ὅταν εἶναι τινὰς Μοναχὸς αὐτεξούσιος, κἂν ὀλίγον τελέσῃ, κἂν πολὺν ἀγῶνα ὅσον δύναται, δὲν ἁμαρτάνει· ἀμὴ ὅταν ἔχῃ ψυχὰς ἐπάνω του· καὶ ἀμελήσῃ ὀλίγον ἀπὸ τὴν τοῦ κανόνος ἀκρίβειαν, εἶναι καὶ εἰς αὐτὸν, καὶ εἰς τοὺς ἄλλους μεγάλος κίνδυνος, διατὶ ὅλοι λαμβάνουν ὑπὸ τοῦ προεστῶτος ὑπόδειγμα. Ταῦτα γινώσκων ὁ Θεῖος Μάξιμος δὲν ἀμέλα ποσῶς, οὔτε ἔπαυε καϑ' ἑκάστην νὰ τοὺς διδάσκῃ μὲ ἔργα καὶ λόγια, ποτὲ μὲν μὲ ἡμερότητα, ποτὲ δὲ πάλιν μὲ τραχύτητα κατὰ τὸν καιρὸν, ἕως νὰ τοὺς φέρῃ εἰς ὅσα ἐγνώριζε πῶς ἦσαν ἀναγκαῖα καὶ ὠφέλιμα. Βλέπωντας δὲ καϑ' ἑκάστην αὐξανομένην ἀπὸ τοὺς κακοὺς προστάτας τῶν Μονοθελητῶν τὴν αἵρεσιν, ἐλυπᾶτο καὶ ἔκλαιε· πλὴν μὴ δυνάμενος νὰ τὴν ἐξαλείψῃ, διότι ἦτον παρ' ὀλίγον εἰς ὅλας τὰς πόλεις καὶ κάστρη φυτρωμένη καὶ πληϑυνομένη, ἔβαλεν εἰς τὸν νοῦν του νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Ῥώμην, ἤτις μόνη ἦτον ἀμέτοχος τοιαύτης αἱρέσεως· λοιπὸν ἐσυμβουλεύϑη εἰς τοῦτο τοὺς ἀδελφὰς, οἵ τινες ἐλυπήϑησαν πολλὰ, ἀκούσαντες ὅτι ἔμελλε νὰ μείνῃ ἔρημοι τοιούτῳ Ποιμένος· πλὴν μὴ δυνάμενοι νὰ ἐναντιωϑοῦν αὐτῷ τὴν ἀναχώρησιν, ἐσυγχώρησαν, καὶ δέν τον ἐστενοχώρησαν, διὰ νὰ μὴ φανῶσι παρήκοοι, ἐπειδὴ μάλιστα ἦτον κατὰ Θεὸν ἡ ὁδοιπορία του, καὶ ὑπήγενε μὲ τόσον του κόπον καὶ κακοπάϑειαν τόσων ἡμερῶν δρόμον, διὰ νὰ στηρίξῃ κἂν ἐκεῖ εἰς τὴν Ῥώμην τοὺς εὐσεβεῖς νὰ μὴ πέσουν εἰς τὴν αἵρεσιν ταύτην τὴν ἄτοπον, περὶ τῆς ὁποίας νὰ εἰποῦμεν ὅϑεν ἔλαβε τὴν ἀρχὴν, καὶ πῶς ηὔξησεν. Ὁ Βασιλεὺς Ἡράκλειος ἦτον πρότερον εὐσεβέστατος, καὶ ἐπῆρε νίκαις πολλαῖς κατὰ τῶν Περσῶν καὶ τρόπαια· καὶ ὕστερα τὸν ἐπλάνεσεν ὁ Πατριάρχης τῶν Ἰακωβιτῶν Ἀθανάσιος· ὅς τις ἦτον μάγος καὶ εἰς τὸ κακὸν δεινότατος, καὶ τὸν ἠγάπα πολλὰ ὁ Ἡράκλειος, νομίζωντας πῶς ἦτον καλὸς ἄνϑρωπος, καὶ τοῦ ἔταξε τὸν Θρόνον τῆς Ἀντιοχείας· καὶ οὕτω μὲ τὰς πονηρίας τε ἠπάτησε τὸν Βασιλέα, καὶ ἐφρόνει εἰς τὸν Χριστὸν μίαν Θέλησιν καὶ ἐνέργειαν· εἰς τὴν ὁποίαν αἵρεσιν ἦτον τότε καὶ ὁ Πατριάρχης τῆς Κωνσταντινουπόλεως Σέργιος, καὶ ἐφρονοῦσαν οἱ ἄφρονες εἰς τὸν Χριστὸν μονοϑέλητον Θέλημα, καὶ ἔκαμαν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν ἕνα τους ὁμόφρονα Κῦρον ὀνόματι καὶ διὰ νὰ φέρουν ὅλον τὸν κόσμον εἰς ταύτην τὴν μιαρὰν τους Θέλησιν, ἔγραψαν εἰς τὴν Ῥώμην τοῦ Πάπα ὁποῦ ἀρχιεράτευε τότε, Ἰωάννης ὀνόματι, νὰ συγκοινωνήσῃ καὶ αὐτὸς εἰς τὴν γνώμην τους· καὶ δι' αὐτὸ ὑπῆγεν ἐκεῖ ὁ σοφώτατος Μάξιμος νὰ τὸν διδάξῃ τὴν ἀλήϑειαν, νὰ μὴ πλανεϑοῦν οἱ Ῥωμαῖοι, καϑὼς ἔπαϑεν ὅλη ἡ Ἀνατολὴ, καὶ ἦτον ἐκεῖ πολλὴ σύγχυσις εἰς ταῖς Ἐκκλησίαις· καὶ ἔγειναν ἄφρονες καὶ Ἀρχιερεῖς καὶ Ἄρχον-

τες καὶ Ἀρχόμενοι· καὶ ἐκήρυττον παντα-
χοῦ γραφικῶς ταύτην τὴν αἵρεσιν οἱ ἀ-
σύνετοι· ἀλλὰ εἰς ὀλίγον καιρὸν ἐτελεύτη-
σεν ὁ σπορεὺς τῆς κακοδοξίας Σέργιος,
καὶ ἐκάθισε τὸν Πύῤῥον εἰς τὸν Θρόνον ὁ
Ἡράκλειος· ἔπειτα καὶ αὐτὸς ὁ Βασιλεὺς
ἐτελεύτησεν. Ἀλλὰ ἂς εἰποῦμεν διὰ τὸν
Ἅγιον, διὰ νὰ μὴν εὔγωμεν ἀπὸ τὸ προ-
κείμενον.

Καθὼς ὑπήγενεν εἰς τὴν Ῥώμην, ἐδίδα-
σκε πανταχοῦ τὴν εὐσέβειαν· καὶ συνάξας
τοὺς Ἐπισκόπους τῆς Ἀφρικῆς, ἐνουθέ-
τησεν αὐτοὺς ἱκανῶς καὶ τοὺς ἐστερέωσεν·
οἵ τινες ἀκούοντες τοὺς λόγους του, καὶ
ἰδόντες τὴν ἐνάρετον αὐτοῦ πολιτείαν, τὴν
σοφίαν καὶ σύνεσιν, καὶ τὴν ψυχικὴν κα-
τάστασιν, καὶ ὅλα τὰ συνακόλουθα, ἐπί-
στευσαν εἰς τοὺς λόγους του, καὶ τὸν ἐτί-
μουν ὡς ἀπὸ Θεοῦ πεμπόμενον Ἄγγελον.
Μετὰ ταῦτα φθάνωντας εἰς τὴν Ῥώμην,
καταπείθει τὸν μακάριον Μαρτῖνον, ὁποῦ
ἦτον τότε νεωστὶ χειροτονημένος Ἐπίσκο-
πος, νὰ συνάξῃ ἱερὰν σύνοδον· καὶ συνα-
θροσθέντες ὅλοι τῆς Ἰταλίας οἱ πρόεδροι
τὸν ἀριθμὸν ἑκατὸν πεντήκοντα, ἔχοντες
συνήγορον καὶ πρωτοσάτην τὸν μέγαν Μά-
ξιμον, ἐστερέωσαν τὴν ὀρθοδοξίαν, ἀνα-
θεματίσαντες τὸν Σέργιον καὶ Πύῤῥον,
Παῦλον, καὶ Πέτρον τοὺς ἀναξίους Ἀρχιε-
ρεῖς Κωνσταντινουπόλεως, τὸν Κύρον Ἀ-
λεξανδρείας, Ἀθανάσιον Ἀντιοχείας, καὶ
τοὺς τούτων ὁμόφρονας. Ὁ δὲ Θεῖος Μά-
ξιμος εἰς ἔλεγχον τῶν ἀσεβῶν, καὶ ἡμῶν
τῶν πιστῶν βεβαίωσιν ἔγραψεν ἐπιστολὰς,
καὶ τὰς ἔστειλεν εἰς ὅλον τὸν κόσμον,
νὰ στερεώνεται ἡ εὐσέβεια, καὶ αὐτὸς ἐκά-
θετο ἐκεῖ εἰς τὴν Ῥώμην· καὶ πολλοὶ ἐσυ-
νάζοντο καθ' ὥραν, καὶ τὸν ἠρώτων διά-
φορα πράγματα· δίδωντας καθ' ἑνὸς τὴν ἀρ-
μόζουσαν ἀπόκρισιν ἐπαρακίνα πάντας πρὸς
ἔνθεον ἔρωτα, ὅτι ἐτοῦτο ἦτον ὅλη του ἡ
φροντίδα καὶ μέριμνα, καθὼς εἰς τοὺς λό-
γους αὐτοῦ καὶ συγγράμματα σαφέστερον
φαίνεται. Πόσα ἔγραψε περὶ καταφρονή-
σεως τῶν σωματικῶν θελημάτων, καὶ πάν-
των τῶν ψυχοβλαβῶν ὀρέξεων, καὶ μάλι-
στα εἰς ἔπαινον τῆς ἀγάπης· ὅτι ὅς τις ἀ-
ναγνώσει τοὺς λόγους του, θέλει ἀφήσει
τοῖς ἐχθροῖς του τὰ πταίσματα, καὶ νὰ
τοὺς ἀγαπήσῃ, ὡς φίλους του, καὶ νὰ πα-
ρακινηθῇ πρὸς τὸν Θεῖον ἔρωτα· καὶ διὰ
νὰ μὴ μακρύνω τὴν διήγησιν, δὲν εἶναι καμ-
μία σχεδὸν ἀκριβὴς ἐξήγησις τῆς γραφῆς,
ὁποῦ νὰ μήτην εὕρῃς εἰς τὰ σοφὰ καὶ θαυ-
μάσιά του συγγράμματα μὲ λεπτὰ νοήμα-
τα, καὶ πρακτικὰ ὑποδείγματα. Οὗτος ἐξή-
γησε καὶ τὰ ὑψηλὰ τοῦ Διονυσίου συγγράμ-
ματα, βλέπωντας πῶς ἦσαν ἀκατανόητα.
Ἀλλὰ τί κάθομαι διηγούμενος τοῦ Ἁγίου
τὰ συγγράμματα, καὶ δὲν ἔρχομαι εἰς τὰ
μαρτυρικά του παλαίσματα; Τὸν ἔννατον
χρόνον τῆς Βασιλείας Κώνσταντος τοῦ ἀ-
πογόνου Ἡρακλείου, ἔχωντας πόθον καὶ
αὐτὸς ὁ Βασιλεὺς ὡς μονοθελήτης, νὲ φέρῃ
ὅλον τὸν κόσμον εἰς τὴν κακοδοξίαν του,
καὶ ἀκούσας ὅτι εἰς τὴν Ῥώμην δὲν ἐπεί-
θοντο εἰς τὸ πρόσταγμά του, ἔχοντες τὸν
μέγαν Μάξιμον σύμβουλον καὶ διδάσκοντα,
ἐπρόσταξε νὰ τὸν φέρουν εἰς τὰ βασί-
λεια ἀντάμα μὲ τοὺς δύω του μαθητὰς Ἀ-
ναστασίους· ὁ ἕνας ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἐ-
λέγετο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ῥώμης ἀπο-
κρισιάριος, ὁμοίως καὶ τὸν Πάπαν Μαρ-
τῖνον καὶ ἄλλους Ἐπισκόπους τῆς Ἰτα-
λίας, τοὺς ὁποίους ἐξώρισεν εἰς τὴν Χερ-
σῶνα, καὶ εἰς ἄλλες τόπους διαφόρους· τὸν
δὲ Θεῖον Μάξιμον ἐβασάνισε περισσότερα,
ὅτι αὐτὸν ἐσπούδαζε νὰ διαστρέψῃ μᾶλ-
λον ὁ μάταιος, βάνωντας εἰς τὸν νοῦν του,
ὅτι ἐὰν φέρῃ αὐτὸν εἰς τὴν γνώμην του, ἐν
εὐκολίᾳ τοῦ πείθονται οἱ ἐπίλοιποι ἐτρά-
βιζαν οὖν αὐτὸν οἱ ἀπεσταλμένοι ἀσκε-
πῆ καὶ ἀνυπόδυτον ὅλον τὸν δρόμον· ὁ εἷς
δὲ ἀπὸ τοὺς μαθητάς του ἠκολούθα καὶ
ἀνεστέναζε, βλέπωντας τὴν πολλὴν ἀτι-
μίαν τοῦ Ὁσίου καὶ κακοπάθειαν· καὶ
φθάσαντες εἰς τὴν πόλιν, τὸν ἐφυλάκω-
σαν εἰς ἕνα σκοτεινὸν τόπον ξέχωρα ἀπὸ
τοὺς μαθητάς του, διὰ νὰ μὴν ἔχῃ τινὰ
παράκλησιν. Καὶ μετὰ ἡμέρας τινὰς ἤφε-
ραν οἱ ἄδικοι τὸν δίκαιον εἰς τὸ κριτήριον·
καὶ προστάσσει ὁ Βασιλεὺς ἕνα πολυμή-
χανον καὶ δεινὸν εἰς τὰ λόγια καὶ ἀναίσ-
χυντον (οὗτος ἦτον καὶ Σακελλάριος) νὰ
κρίνῃ τὸν Ὅσιον· ὅς τις δὲν τον εὐλαβήθη
ποσῶς οὔτε διὰ τὸ γῆρας, ὁποῦ ἦτον ἀ-

πάνω ἀπὸ τοὺς π'. χρόνους, οὔτε τὴν σε-
μνοπρέπειάν του καὶ εἶδος ἀγγελικὸν, καὶ
τὴν ἄλλην του κοσμιότητα· ἀμὴ τὸν ἐκα-
ταφρόνεσεν ὁ ἀφρονέστατος ὅσον ἐδυνήθη,
διατὶ δὲν ἐδύνετο νὰ τὸν νικήσῃ εἰς τὴν διά-
λεξιν· ὅτι ἐκεῖνος ἦτον σοφώτατος, καὶ τοῦ
ἀπέδειχνε τὴν αἵρεσιν αὐτὼν μὲ γραφικαῖς
ἀπόδειξες· καὶ μανθάνωντας ὁ Βασιλεὺς
ὅτι ὁ Σακκελλάριος ἐνικήθη καὶ καταισχύν-
θη ἀπὸ τὸν Ἅγιον, ἐθυμώθη πῶς δὲν ἐ-
γίνη ὁ λόγος του καὶ τὸν μὲν Ἅγιον ἐξώ-
ρισεν εἰς τὴν Θράκην εἰς χώραν Βυζύη,
τὸν ἕνα Ἀναστάσιον εἰς Πέρβην, καὶ τὸν
ἄλλον εἰς Μεσέμβριαν.

Ἀλλὰ πάλιν καὶ ἐκεῖ εἰς τὴν ἐξορίαν
δὲν ἔπαυεν ἐκείνη ἡ Θεολόγος γλῶσσα νὰ
κηρύττῃ τὴν ἀλήθειαν. Ἡ δὲ δεξιὰ δὲν
ἐκουράζετο γράφουσα καὶ ἐλέγχουσα τοὺς
Μονοθελήτας· τὰς ὁποίας ἐπιστολὰς ἔ-
στειλε πανταχοῦ ὁ μακάριος νουθετῶν
τοὺς ἀμαθεῖς καὶ στηρίζων εἰς τὴν εὐσέ-
βειαν· ἔγραφε δὲ καὶ ἄλλους λόγους διαφό-
ρους· ἑρμήνευσε τῆς παλαιᾶς καὶ νέας
Γραφῆς ὅλα τὰ δυσνόητα· ἐξήγησε τὸν Ἀ-
ρεοπαγίτην Διονύσιον, καὶ τὸν Θεολόγον
Γρηγόριον, καὶ τὴν ἁγίαν Λειτουργίαν,
φανερώνωντας ἕνα καθ' ἕνα τί δηλοῦσιν
ὅλα τὰ μυστήρια, ἐσύναξε τοὺς ἀσκητι-
κοὺς καὶ ἠθικοὺς αὐτοῦ λόγους, καὶ ἄλλα
διάφορα συγγράμματα θεολογικὰ καὶ πάν-
σοφα ὁ σοφώτατος· τὰ ὁποῖα ὅλα εἶ-
ναι ὠφέλιμα καὶ γεμάτα θείας χάριτος,
εἰς τόσον ὁποῦ δὲν ψεύδονται ὅσοι τὸν λέ-
γουν νέον Χρυσόστομον. Μετὰ δὲ τινὰς
χρόνους ἐφάνη πάλιν τοῦ Βασιλέως Κώ-
νσταντος τοῦ ἔγγονος Ἡρακλείου νὰ δοκι-
μάσῃ τὸν Ἅγιον, μήπως καὶ ἐμετάγνώ-
μησε διὰ τὴν κακοπάθειαν τῆς ἐξορίας,
καὶ ἔλθῃ εἰς τὸ θέλημά του· καὶ ἔστειλε
νὰ τὸν φέρουν μὲ πολλὴν τιμήν· καὶ ὅταν
τὸν ἤφεραν, ἔβαλε σοφοὺς ἀνθρώπους, ἀρ-
χιερεῖς τε καὶ ἄρχοντας, νὰ τὸν καταπεί-
σουν, ἀλλὰ δὲν ἐδυνήθησαν, οὔτε μὲ λό-
γους νὰ τὸν νικήσουν, οὔτε μὲ φοβερίσμα-
τα· ὅθεν ἐπρόσταξεν ὁ ἄδικος Βασιλεύς,
νὰ τοὺς δείρουν καὶ τοὺς τρεῖς, νὰ τοὺς
πομπεύσουν, καὶ νὰ κόψουν τὰς χεῖρας
καὶ γλώσσας τους. Λαβὼν οὖν ὁ Ἐπαρ-
χος τῆς πόλεως τὸν Ἅγιον καὶ τοὺς μα-
θητὰς αὐτοῦ, εἰσῆλθεν εἰς τὸ πραιτώριον·
καὶ πρῶτον μὲν ἄπλωσαν τέσσερες τὸν
Θεῖον Μάξιμον, καὶ τὸν ἔδερναν ἀσπλαγ-
χνα, χωρὶς νὰ λυπηθῇ ὁ μιαρὸς Ἔπαρ-
χος τὸ γῆρας του, ἢ τὰ ζαρωμένα καὶ ἀ-
δυναμισμένα ἀπὸ τὴν ἐγκράτειαν μέλη του,
ἀλλὰ τοσοῦτον αὐτὸν κατεξέσχισαν, ὅσον
ἐκοκκίνησεν ἀπὸ τὸ αἷμα ὅλον τὸ ἔδαφος,
καὶ δὲν ἔμεινε μέλος ἢ κομμάτι σάρκα ἐ-
πάνω του ἄπληγος, ἀλλὰ ἦτον μία πληγὴ
ὅλον τὸ Ἅγιον σῶμά του· καὶ τὴν ἄλλην
ἡμέραν ἔδειρεν ὁ θηριώδης καὶ τοὺς δύω τε
μαθητὰς, τοὺς Ἀναστασίους λέγω, χωρὶς
καμμίαν συμπάθειαν· καὶ ὕστερα τοὺς ἐ-
φυλάκωσαν ὀλίγον ἐμπνέοντας· καὶ τῇ ἐ-
παύριον παρέστησαν αὐτοὺς πάλιν εἰς τὸ
κριτήριον· καὶ ἦσαν ἀπὸ ταῖς πληγαῖς βρω-
μεσμένοι, καὶ πρισμέναι καὶ μαύραις αἱ
σάρκες τους· καὶ πάλιν ποσῶς δὲν τους ἐ-
λυπήθησαν οἱ ἄσπλαγχνοι. Ἀλλὰ διὰ νὰ
τοὺς δώσουν σφοδροτέραν βάσανον καὶ
δριμυτέραν παίδευσιν, δὲν τον ἐθανάτω-
σαν τέλεια· ἀλλ' ἀνέσπασαν τὴν θεολόγον
γλῶσσαν ἀπὸ τὸν φάρυγγα, διὰ νὰ μὴν ἔ-
χῃ πλέον λαλιὰν νὰ τοὺς ἐλέγχῃ τὴν κακο-
δοξίαν καὶ ἀγνωσίαν τους.

Ἀλλ' ὁ παντοδύναμος Θεὸς καὶ πανά-
γαθος, ὁποῦ δίδει τὸ φῶς τοῖς τυφλοῖς,
καὶ τοῖς κωφοῖς καὶ ἀλάλοις τὴν λαλιὰν
ὅταν βούλεται, αὐτὸς πάλιν παραδόξως
ἐθαυματούργησεν εἰς τὸν θοῦλόν του, καὶ
ἐσυντύχενεν ὕστερα μετὰ τὴν ἐκκοπὴν τῆς
γλώσσης πολλὰ εὐμορφότερα, παρὰ πρό-
τερα, ἐλέγχων τῶν δυσσεβῶν τὴν ἀνοιαν·
τὰ ὅμοια τούτων ἐπράχθησαν εἰς τὸν
πρῶτόν του μαθητὴν Ἀναστάσιον ὁποῦ
τοῦ ἔκοψαν καὶ ἐκείνου τὴν γλῶσσαν οἱ ἀ-
σεβεῖς, εὐσεβῶς κηρύττουσαν τὴν ἀλή-
θειαν, καὶ ἐσυντύχενε καὶ αὐτὸς μετὰ τὴν
ὑστέρησιν ταύτης, καὶ ἤλεγχε τὴν κακοδο-
ξίαν τρανώτατα· ὅθεν οἱ παράνομοι ἐφ-
θόνησαν τοιαῦτα θαυμάσια βλέποντες,
καὶ κόπτουσι τὰς δεξιὰς αὐτὼν χεῖρας
οἱ ἀσεβεῖς καὶ μισόχριστοι· ἔπειτα τοὺς
ἐπόμπευσαν εἰς τὸ παζάρι σύρνοντές τους
ὡς κακούργους λῃστὰς, καὶ ἐμπαίζοντες
τοὺς Ἁγίους οἱ ἐναγεῖς καὶ ἀνόσιοι· μετὰ

ταῦτα τὰς ἐξώρισαν εἰς τὴν Λαζικὴν μὲ τὸν ἄλλον Ἀνασάσιον, ὄχι ἀντάμα εἰς ἕνα τόπον καὶ τὰς τρεῖς, ἀλλὰ ξέχωρα, διὰ νὰ μὴν ἔχουν τινὰ παράκλησιν. Ἀπῆλθον δὲ οἱ μακάριοι εἰς ἐκείνην τὴν δεινὴν ἐξορίαν γυμνοί, ὑποδέτοι, ἄτροφοι, καὶ πάντων τῶν ἀναγκαίων τῷ σώματος ὑστερημένοι καὶ ἀπρονόητοι· ἀλλὰ ἡ θεία δίκη ηὗρε τὸν ἄδικον Βασιλέα τάχιστα, διὰ νὰ λάβῃ τὴν αὐτοπάθειαν· ὅτι οἱ πολῖται τὸν ἐμίσησαν διὰ τὰς κακουργίας του, καὶ φοβούμενος μὴ τὸν θανατώσουν, ἐπῆρε τὰ παιδία καὶ τὴν γυναῖκά του, καὶ ὑπῆγεν εἰς τὴν Συρακοῦσαν τῆς Σικελίας.

Καὶ εἰσερχόμενος μίαν ἡμέραν εἰς τὸ λουτρὸν νὰ πλυθῇ, τοῦ ἔδωκεν ἕνας ὑπηρέτης μὲ τὸν κάδον κατακέφαλα, καὶ συντρίψας τὸ κρανίον του, κακῶς ὁ κακὸς ἐξέψυξε. Καὶ καθήσας ὁ υἱὸς αὐτοῦ Κωνσταντῖνος εἰς τὸ βασίλειον, εἶχεν ἀντάμα του τοὺς ἀδελφούς του Ἡράκλειον καὶ Τιβέριον, καὶ ἔχοντας φόβον νὰ μὴ πάθῃ τὸ Πατρός τα ἔμοια, ἐσύναξε τοὺς ἁγίους Πατέρας, καὶ ἔκαμαν τὴν ς'. Σύνοδον, ἥτις ἀνεκήρυξε τὰς δύω θελήσεις καὶ ἐνεργείας εἰς τὰς δύω φύσεις τοῦ Χριστοῦ, ἀναθεματίσαντες τοὺς μονοθελήτας ἅπαντας· τὰ ὅμοια τούτων ἔπραξεν εἰς τὴν Ῥώμην πρότερον ὁ μακάριος Πάπας Ἀγάθων (ὁποὺ ἔγεινεν Ἀρχιερεὺς ὕστερα ἀπὸ τὸν Ἅγιον Μαρτῖνον) ζήλῳ θείῳ κινούμενος. Ἀλλ' ἂς ἐλθωμεν εἰς τὸ προκείμενον, νὰ δώσωμεν τέλος εἰς τὴν διήγησιν. Ὅταν ὑπῆγεναν εἰς τὴν ἐξορίαν τὸν θεῖον Μάξιμον, ὑπέμεινεν εἰς τὴν ὁδοιπορίαν πολλὴν κακοπάθειαν, διατὶ ἦτον ὅλον τὸ σῶμά του ἀπὸ τὰς πληγὰς κατεξεσχισμένον, καὶ ἀπὸ τὸ γῆρας ἀσθενὲς καὶ τοσοῦτον ἀχαμνισμένον, ὁποῦ δὲν ἐδύνετο νὰ καβαλικεύσῃ ἁλάτελα· ὅθεν ἔπλεξαν μὲ βέργαις ἕνα χαράδιον, ὡσὰν λουβί, καὶ τὸν ἔβαλαν ἐπάνω εἰς αὐτό, καὶ τὸν ἐσήκωταν· καὶ φέροντές τον εἰς ἕνα Κάστρον τῆς Λαζικῆς καλούμενον Σχημάριον, τὸν ἀφῆκαν ἐκεῖ φυλακωμένον, ἀνεπιμέλητον εἰς ὅλα καὶ ἀβοήθητον· τοὺς δὲ δύω μαθητὰς αὐτοῦ ἐχώρισαν ἕνα ἀπὸ τὸν ἄλλον καὶ αὐτοὺς ἔμοια. καὶ τὸν μὲν νεώτερον ὑπῆγαν εἰς τὴν Θράκην εἰς ἕνα ἐρημόκαστρον, καὶ τόσον ἐβασανίσθη εἰς τὴν δεινὴν ἀθλιοπουρίαν ἐκείνην ὁποῦ ἔζησεν ὀλίγας ἡμέρας εἰς τὴν ἐξορίαν, καὶ ἀνεπαύθη. Ὁ δὲ ἕτερος Ἀναστάσιος ὁ ἀποκρισιάριος ἐξωρίσθη εἰς τὴν χώραν μετὰ Ἀβασγῶν, καὶ πολλὰ βασανισθεὶς καὶ αὐτὸς ἀπῆλθε πρὸς Κύριον. Ὁ δὲ τρισέλβιος Μάξιμος ἔζησεν ἀκόμη τρεῖς χρόνους εἰς τὸ Σχημάριον, ὑπηρετῶντας μοναχός του μὲ τὴν μίαν χεῖρα τὰς χρείας τοῦ σώματος ἀτθεινὴς καὶ ὑπέργηρος, καὶ τότε μετὰ τοὺς πολλοὺς ἐκείνους πόνους καὶ κακοπάθειαν, εἶδε θεϊκὴν ὀπτασίαν, καὶ τὸν ἐπροσκάλεσεν ὁ Δεσπότης εἰς τὴν ἐκεῖθεν, καὶ τοῦ ἐφανέρωσε τὴν ἡμέραν τῆς αὐτοῦ μεταστάσεως· ἦτις ἦτον ἡ ιγ' τοῦ Αὐγούστου, καὶ τότε ἀπῆλθεν εἰς οὐρανοὺς ὁ οὐράνιος ἄνθρωπος καὶ ἐπίγειος Ἄγγελος· καὶ εἰς τὸν τάφον, ὅπου ἔθεσαν τὸ Ἅγιον αὐτοῦ λείψανον, ἐφαίνοντο τρεῖς λαμπάδες φωτειναὶ πᾶσαν νύκτα, καὶ ὅλον τὸν τόπον ἐκεῖνον ἐφώτιζαν, καὶ ἀπ' αὐτὸ τὸ θαυμάσιον ἐβεβαιώθησαν ἅπαντες πόσην παρρησίαν ηὗρεν ὁ Ὅσιος πρὸς τὸν Δεσπότην Χριστόν. ὯΙ πρέπει πᾶσα δόξα, τιμή, καὶ προσκύνησις, πάντοτε σὺν τῷ Πατρὶ, καὶ ἁγίῳ Πνεύματι. Ἀμήν.

ΤΗ ΑΥΤΗ ΗΜΕΡΑ.

Τοῦ Ἁγίου Μαρτύρος.

ΝΕΟΦΥΤΟΥ.

Τοῦτος ὁ θαυμάσιος καὶ ὄντως νέον φυτὸν Νεόφυτος, τὸ οὐράνιον δένδρον ἀειθαλὲς καὶ εὔκαρπον, ἐβλάστησε κατὰ τοὺς χρόνους τῶν δυσσεβῶν Βασιλέων Διοκλητιανοῦ καὶ Μαξιμιανοῦ τῶν Τυράννων, ἀπὸ πλουσίους, καὶ εὐσεβεῖς, καὶ εὐγενεῖς γονεῖς γεννηθεὶς εἰς τὴν Νίκαιαν· ὁ Πατὴρ αὐτοῦ ἐκαλεῖτο Θεόδωρος, καὶ Φλορεντία ἡ Μάννα του· οἵ τινες ἦταν καὶ οἱ δύω ζηλωταὶ καὶ ἐνάρετοι, τοὺς ὁποίους ὁ παῖς μιμούμενος, ἔχοντας αὐτοὺς ἀγαθὸν ὑπόδειγμα, ἐπρόκοψεν εἰς τὴν πολιτείαν θαυμασιώτατα, καὶ ἔγινε παιδιόθεν ἐνάρετος, προμηνύων τὴν ἐσομένην κατόρθωσιν, ὁποῦ ἔμελλε νὰ ἀποκτήσῃ ἕως τὸ ὕστερον· καὶ ἐμίσα πολὺ τὴν ὑπερηφανίαν καὶ καύχησιν· ὅθεν δὲν ἤθελε ποσῶς νὰ ἀνταμώνεται μὲ κενοδόξους παῖδας καὶ ἄφρονας, ἀλλὰ μόνον μὲ ἐμσίους αὐτῷ ταπεινόφρονας, τοὺς ὁποίους ἐσπλαγχνᾶτο πολλάκις, καὶ τοὺς ἐμοίραζε τὸ ψωμί, ὁπου τοῦ ἔδιδαν οἱ γονεῖς διὰ ζωοτροφίαν καὶ πόρευσίν του· καὶ ἔμενεν αὐτὸς πολλαῖς φοραῖς πεινασμένος, διὰ νὰ χορτάσῃ ἄλλους· ὁ τρισμακάριος· τοιοῦτος ἦτον ἀπὸ μικρᾶς ἡλικίας ὁ πεφωτισμένος Νεόφυτος.

Ἀλλὰ πῶς νὰ εἰπῶ τὸ ἀπόῤῥητον ἐκεῖνο διήγημα, καὶ θαυμάσιον, ὁποῦ ἔκαμεν ὁ ἀείμνηστος εἰς τὸ πρῶτον ἄνθος τῆς ἡλικίας του, παρόμοιον τοῦ Μωσαϊκοῦ τερατουργήματος; ὅτι ἐκεῖνος μὲν ἐκτύπησε τὴν πέτραν, καὶ εὐγῆκεν ὕδωρ γλυκύτατον σύτος δὲ ὁ καλὸς νεανίας Νεόφυτος ἔχοντας εἰς τὴν συνοδίαν του καὶ ἄλλα παιδία ἔκαμε προσευχὴν εἰς τὴν πάρταν τῆς Ἐκκλησίας, ὅταν ἦτον χρόνων ἐννέα, κατὰ δὲ τὴν ψυχὴν καὶ σύνεσιν ἦτον γέροντας· ἔπειτα ἐκτύπησε μὲ τὸν δάκτυλόν του ἕνα λίθον, καὶ παρευθὺς (ὢ τῆς ἀπείρου σου λόγε δυνάμεως) ὥσπερ νὰ ἦτον ἐκεῖ καμμία βρύσις σφαλισμένη, καὶ τότε τὴν ἄνοιξε, καὶ εὐγῆκε νερὸν καὶ γάλα τόσον ἄμετρον, ὁποῦ ἔφθασε καὶ ἐχόρτασαν ἀναρίθμητοι· καὶ τὸ ποτὸν ἐκεῖνο ἦτον ἐξαίσιον, ὅτι ἐχόρταινε τὰς ψυχὰς καὶ τὰ σώματα, καὶ ὅσα παιδία τὸ ἔπιον, δὲν ἔτρωγαν ἄλλην τροφήν, ὅτε ἐπεινοῦσαν ἁλάτελα· Ὁ δὲ γνωστικὸς ὄντως καὶ ταπεινότρων Νεόφυτος δὲν ἐκενοδόξησεν εἰς τοιαύτην θαυματουργίαν ἐξαίσιον. οὔτε μισθὸν ἄλλον τῆς εὐποιΐας ταύτης ἀπὸ τοὺς παῖδας ἐζήτησεν, εἰμὴ μόνον νὰ μὴν ὁμολογήσουν τινὸς τὸ γενόμενον. Ἀλλὰ ὅσον αὐτὸς ὁ ἀείμνηστος ἐσπούδαξε νὰ κρύβῃ τὴν ἀρετήν, τόσον ὁ Κύριος ἤθελε νὰ τὸν κάμῃ πανταχοῦ περιβόητον· καὶ ἀπεκάλυψε τὸ κεκρυμμένον καὶ ἀγνοούμενον, καὶ εἶδεν ἡ Φλορεντία θαυμάσιον ὄνειρον· τὸ ὁποῖον ἐφανέρωνε τὴν ἀρετὴν τοῦ παιδὸς, καὶ τὰ ἐξαίσια αὐτοῦ κατορθώματα· ἡ γοῦν Μήτηρ ἐθαύμαζε μὲν εἰς ἐκεῖνα ὁποῦ εἶδεν εἰς τὸ ὅραμα, ἀμὴ δὲν ἐπίστευσε νὰ εἶναι ἀληθινόν. ἀλλὰ φάντασμα, καὶ ἐδέετο τῷ Κυρίου μὲ δάκρυα, ταῦτα λέγουσα. Δέσποτα Θεὲ, ὁποῦ γινώστης πρὶν νὰ γένουν ὅλα τὰ πράγματα, καὶ προορίζεις καὶ γίνονται, ἀποκάλυψόν μου τὸ ὅραμα, νὰ καταλάβω τὴν τούτου ἔννοιαν, διὰ νὰ ἐγνωρίσω τοῦ τέκνου μου τὴν μέλλουσαν προκοπήν. Ταῦτα μὲν ἔλεγεν. Ὁ δὲ Θεὸς ἐπήκουσε τῆς αἰτήσεως· ὁ ποιῶν θαυμαστὰ καὶ παράδοξα, πρὸς βεβαίωσιν τῆς ἀληθοῦς ἡμῶν πίστεως, καὶ εἰς τῶν παι-

θευομένων ὠφέλειαν, καὶ κατελθοῦσα μία περιστερά, ὅπου εἶχεν ὄντως καὶ ἀληθέστατα περιηργυρωμένας τὰς πτέρυγας, καὶ χρυσᾶ τὰ μετάφρενα, καὶ εἰσελθοῦσα εἰς τὸν οἶκον τοῦ Νεοφύτου, καὶ πετοῦσα τριγύρου τῆς κλίνης, ὅπου αὐτὸς ἐκαθέζετο ἐκάθησε. Ταῦτα ἡ Φλορεντία βλέπουσα ἐθαύμασε, καὶ ἐβεβαιώθη, ὅτι ἡ περιστερὰ ἐκείνη δὲν ἦτον ἁπλῶς πετεινὸν ἄλογον, ἀλλὰ θεϊκὴ ἐπαγγελία καὶ ἐπιφοίτησις· ἔθεν ὥσπερ νὰ ἦτον φύσις λογική. τὴν ἠρώτησε διὰ ποίαν αἰτίαν εἰς τὴν κλίνην τοῦ νέου ἐκάθισεν; ἥτις μὲ ἀνθρωπίνην φωνὴν (ὦ τοῦ θαύματος) ἀπεκρίνατο λέγουσα, τὸ ἅγιον Πνεῦμα μὲ ἔστειλε, νὰ περισκέπω τὴν κλίνην τοῦ Νεοφύτου, νὰ θιώκω πᾶσαν ἐπιβουλὴν ἀπὸ λόγου του ἔξωθεν, καὶ νὰ φυλάγω τὴν στρωμνήν του ἁγνὴν καὶ ἄμωμον. Ἡ δὲ Φλορεντία ἀκήκοσα αὐτὴν τὴν θείαν φωνήν, καὶ ἐκπλαγεῖσα ἐπλήγη τὴν ἄῤῥητον ἐκείνην λάμψιν μὴ ὑποφέρουσα· καὶ ὥσπερ νὰ τῆς ἤθελε κτυπήσῃ μεγάλη βροντή, ἐταράχθη, καὶ πίπτουσα εἰς τὴν γῆν ἐξεψύχησεν· ὅτι νομίζω νὰ εἶδε καὶ ὀπτασίαν Ἀγγέλων, τῶν ὁποίων τὴν ἄμετρον λάμψιν καὶ μεγαλειότητα δὲν ἐδυνήθη νὰ ὑπομείνῃ, καὶ διὰ αὐτὸ ἔμεινεν ἄπνους καὶ ἄφωνος· εὑράντες οὖν αὐτὴν ἀπεθαμμένην οἱ γείτονες, καὶ μὴ ἠξεύροντες τὸ μέλλον θαυμάσιον, ἡτοίμαζον τὰ ἐνταφια. Ὁ δὲ Νεόφυτος δὲν ἐλυπήθη ποσῶς τῆς μητρὸς τὸν θάνατον, ἀλλὰ μᾶλλον ἐχαίρετο, καὶ δέν τους ἀφῆκε νὰ τὴν ἐνταφιάσωσι λέγωντας· ἀφεῖτε την ἕως νὰ ἔλθῃ καὶ ὁ πατέρας μου. Τότε τὶς ἄνθρωπος φίλος τοῦ Θεοδώρου, πρῶτος τῆς συγκλήτου, τὴν κλῆσιν Λιβάδιος, τοῦ ἐμήνυσε τῆς γυναικὸς τὸν ἐξαφνικὸν καὶ ἀπροσδόκητον θάνατον· ὅς τις ἦτον εἰς ἕνα χωράφιον, καὶ ὡς ἤκουσε τὸ ἄχαρον μήνυμα, ἔτρεχε πρὸς τὴν πόλιν μὲ πολλὴν ἀθυμίαν καὶ χύτιν δακρύων ἀνείκαστον, τὸν ὁποῖον ἐπροϋπήντησε ὁ Λιβάδιος, καὶ τὸν ἐπαρηγόρα νὰ μὴ πικραίνεται· Ὁ δὲ Νεόφυτος ὅταν τὸν εἶδε πῶς ἐπλησίασεν εἰς τὴν οἰκίαν, εὐγῆκε. καὶ λέγει του· μὴ λυπηθῇς. Πάτερ. πῶς ἐτελεύτησεν ἡ μήτηρ μου, ὅτι καλὰ καὶ φαίνεται εἰς τοὺς περιεστῶτας νεκρὰ, ἀλλὰ ἐγὼ δύνομαι νὰ τὴν ἀναστήσω μὲ τὴν θείαν βοήθειαν· μετὰ ταῦτα ἔλαβεν ἀπὸ τὴν χέρα τὴν νεκρὰν, λέγωντας· ἔγειρε μῆτερ, ὅτι ὅσον ἠθελεν ὁ Κύριος ἐκοιμήθης. Τότες ἡ εκρὰν (ὦ ἐξαισίου τερατουργήματος· θαύματι, καὶ φρίκῃ συνέχομαι συλλογιζόμενος, ὅτι πρὸ τῆς θείας σαρκώτεως ἦτον ὁ ᾅδης φοβερὸς καὶ ὁ θάνατος ἀπαραίτητος, καὶ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀθανάτου ἐθανατώθη ὁ θάνατος, καὶ ἐκαταφρονήθη ὁ ᾅδης, καὶ τὲς αἰχμαλωτίζουν γυναῖκες καὶ νήπια, καὶ λαμβάνουν τὰς ψυχὰς ὅσας βούλονται, καθὼς καὶ ἡ ψυχὴ τῆς Φλορεντίας ὑπέστρεψεν) ἀνεστάθη, καὶ ὡς ἐξ ὕπνου ἐγερθεῖσα, ἐδιηγεῖτο τὴν ὀπτασίαν πρὸς τὸν Θεόδωρον· καὶ ὅταν ἄρχισε νὰ λέγῃ διὰ τὴν περιστερὰν, τὴν εἶδασιν ἅπαντες ἐπανω εἰς τὸ στρῶμα τοῦ Νεοφύτου· τὸν ὁποῖον ἐπρόσταξε, ὥσπερ ποτὲ καὶ τὸν Πατριάρχην Ἀβραὰμ, νὰ ἐὐγῃ ἀπὸ τὴν γῆν αὐτοῦ καὶ συγγένειν νὰ ἀκολουθήσῃ πρὸς τὴν ἀληθινὴν γῆν, καὶ ζωὴν τὴν αἰώνιον. Ταύτην δὲ τὴν φωνὴν ὅλοι οἱ εὐσεβες ἐκεῖ τὴν ἤκουσαν· ἀμὴ μόνον οἱ εὐσεβεῖς τὴν ἐπίστευσαν, ὅπου ἦσαν συνειθισμένοι νὰ βλέπωσι τοιαῦτα θαυμάσια· ἔθεν καὶ τὸν Νεόφυτον ἐπεριχαίροντο καὶ τὸν ἐφίλουν γλυκύτατα. Οἱ δὲ τυφλοὶ, καὶ ἀσύνετοι ἕλληνες μαντείαν ἔλεγον τὰ Θεῖα Θαυμάσια· πλὴν τινὲς καὶ ἀπ' ἐκείνους ὅπου ἦσαν γνωστικοί, καὶ καλόγνωμοι, μετανοήσαντες ὑπέστρεψαν ἀπὸ τὴν προτέραν πλάνην, καὶ ἐβαπτίσθησαν. Ὅταν οὖν ἦτον δέκα χρόνων ὁ θαυμαστὸς Νεόφυτος, τοῦ ἦλθε πολὺς πόθος νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν Ὄλυμπον· τοῦτο εἶναι ὄρος πλησίον τῆς πόλεως Νικαίας ἐρημητικὸν καὶ θαυμάσιον, εἰς τὸ ὁποῖον εὑρίσκοντο ἐπίγειοι Ἄγγελοι καὶ ἄνθρωποι ἁγιώτατοι· ὡς εὐγῆκεν οὖν ἀπὸ τὴν πόλιν νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν Ὄλυμπον, ἰδοὺ καὶ ἡ περιστερὰ ὁδηγοῦσα τὸν νέον, καὶ περιέπουσα, τοῦ ἐρμήνευε τὸν δρόμον. ἕως οὗ ἔφθασεν εἰς τὸ ὄρος· καὶ ἀφ' οὗ ἐγύρισεν ὅλα τὰ κελλία σχεδὸν τῶν Πατέρων, καὶ ἐπῆρεν ἀπὸ κάθ' ἕνα ψυχικὴν ὠφέλειαν, ὑπῆγεν εἰς ἕνα ὑψηλὸν τόπον, ὅπου ἦτον πέτρα μετέωρος, καὶ εἰς αὐτὴν μία κουφομάδα ὡς σπήλαιον· εἰς ταύτην εἰσῆλθεν ἡ ὁδηγὸς περιστερὰ πρότερον, καὶ ὕστερα ὁ Νεόφυτος, καὶ εὑρίσκωντας μέσα ἕνα φοβερώτατον λέοντα (ὁποῦ ἦτον ἱκανὸς νὰ ἐκφοβήσῃ ἕνα στρατόπεδον ἀναρίθμητον, νὰ τοὺς κάμῃ ὅλους νὰ φύγουν ἔντρομοι) δὲν ἐδειλίασε ὁλότελα, ἀλλὰ ἐπίασε τὸ θηρίον ἀπὸ τὰς τρίχας, λέγωντας· φθάνει σε ὅσον καιρὸν ἐκατοίκησες ἐδῶ, καὶ δός μοι τὸν οἰκόν σου, καὶ ὕπαγε νὰ εὕρῃς ἄλλου ποθὲς οἰκητήριον, ὅτι οὕτως ἐπρόσταξε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον. Τότε τὸ θηρίον ὥσπερ νὰ ἦτον λογικὸς καὶ γνωστικὸς ἄνθρωπος (ὦ τοῦ θαύματος) ἠγέρθη ὄρθιον, καὶ ἐφίλησεν εἰς τὸ στῆθος τὸν Ἅγιον, καὶ εἰς τὴν κεφαλὴν κύκλοθεν μὲ πολλὴν πρᾳότητα· ἔπειτα ὀνέλειχε μὲ τὴν γλῶσσαν τοὺς πόδας του, καὶ ἐσφόγγισε τὸ χῶμα ἐπιμελῶς, καὶ κλίνας τὴν κεφαλὴν ἔκαμε σχῆμα, ὥσπερ νὰ ἔλεγε, συγχώρησον· καὶ ἀνεχώρησε διὰ νὰ πληρώσῃ τὸ πρόσταγμα· ἔκαμεν οὖν ἐκεῖ ὁ Νεόφυτος ἕνα χρόνον μὲ ἄρτον οὐράνιον τρεφόμενος, καὶ μὲ Πνεῦμα θεϊκὸν στηριζόμενος, ὅτι καθ' ἑκάστην ἤρχετο ἅγιος Ἄγγελος καὶ τοῦ ἔφερνε τὴν διατεταγμένην τροφήν· καὶ εἰς τὸ τέλος τοῦ χρόνου μὲ τὴν τροφὴν τοῦ ἔδωκεν ἕνα βιβλίον, εἰς τὸ ὁποῖον ἦσαν γραμμένα ταῦτα τὰ λόγια.

ΑΓΙΟΣ, ΑΓΙΟΣ, ΑΓΙΟΣ ΚΥΡΙΟΣ ΣΑΒΒΑΩΘ. ΤΑΔΕ ΠΡΟΣΤΑΣΣΩ ΕΣΕΝΑ ΤΟΝ ΝΕΟΦΥΤΟΝ ΚΑΙ ΕΝΤΕΛΛΟΜΑΙ Ο ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΩΝ ΧΡΟΝΩΝ ΣΟΥ ΠΛΗΣΙΑΖΕΙ ΕΙΣ ΤΟ ΤΕΛΟΣ· ΛΟΙΠΟΝ ΑΦΕΣ ΤΟ ΟΡΟΣ, ΚΑΙ ΥΠΑΓΕ ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ ΣΟΥ ΝΑ ΓΗΡΟΤΡΟΦΗΣΗΣ ΤΟΥΣ ΓΟΝΕΙΣ ΣΟΥ. ΚΑΙ ΟΤΑΝ ΤΟΥΣ ΕΝΤΑΦΙΑΣΗΣ, ΣΤΡΕΨΟΥ ΠΑΛΙΝ ΠΡΟΣ ΕΜΕ ΤΟΝ ΟΥΡΑΝΙΟΝ ΠΑΤΕΡΑ ΣΟΥ.

Αὐτὰ ἦσαν τὰ γραφόμενα. Ὁ δὲ Ἅγιος ἀκούσας πῶς τὸν ἐπρόστασσε νὰ κατέβῃ ἀπὸ τὸ ὄρος, ἐπικράνθη, ὥσπερ νὰ ἐμίσευεν ἀπὸ τὸν Παράδεισον· καὶ πρῶτον μὲν ἐδίσταζεν εἰς τὴν διάνοιαν ἢ νὰ ὑπάγῃ ἢ νὰ μείνῃ· ἔπειτα συλλογιζόμενος, πῶς εἶναι μεγάλος τῆς ἀπειθείας ὁ κίνδυνος, καὶ ὅτι δὲν εἶναι πρέπον νὰ παρακούσῃ τὸ θεῖον πρόσταγα, ἐκατέβη ἀπὸ τὸ ὄρος, ἐλπίζωντας εἰς τὸν Κύριον νὰ οἰκονομήσῃ τὰ κατ' αὐτὸν, καθὼς βούλεται· καὶ εἰσῆλθε μὲν εἰς τὴν πόλιν, καὶ ὑπηρέτα τοὺς γονεῖς του κατὰ τὸ πρόσταγμα· ἀμὴ πάλιν τὴν ἀσκητικὴν διαγωγὴν δὲν ἄφηνεν, οὔτε ποσῶς ἀπὸ τὸν Θεὸν ἐχώρισεν, ἀλλὰ ἔζη ἐν τῷ Χριστῷ, καὶ ὁ Χριστὸς εἰς αὐτὸν, κατὰ τὸν Ἀπόστολον· καὶ ὅταν ἐνταφίασε τοὺς γονεῖς, καὶ ἐμοίρασεν εἰς τοὺς πτωχοὺς τὸ πρᾶγμά τους, ἀνέβη πάλιν εἰς τὸ ὄρος, καὶ ἀσκήτευεν ὡς καὶ πρότερον, διάγωντας πολιτείαν ἰσάγγελον. Αὐτὰ εἶναι τοῦ Νεοφύτου τὰ τῆς νεότητος κατορθώματα, καὶ ἀσκητικὰ ἀγωνίσματα. Τώρα δὲ νὰ εἰποῦμεν τὴν ἐπιπονωτέραν ζωήν, καὶ τὰ μαρτυρικά του παλαίσματα, διὰ τὰ ὁποῖα ἔλαβε πλουσίας ἀμοιβὰς, καὶ ἐστολίσθη μὲ δύο στίφανα, τῆς ἀσκήσεως λέγω καὶ τῆς ἀθλήσεως.

Τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ἐβασίλευον ὁ Διοκλητιανὸς καὶ Μαξιμιανὸς οἱ ἀντίχριστοι, καὶ εἶχασιν εἰς τὴν Βιθυνῶν Ἐπαρχίαν ἕνα σκληρὸν καὶ ἀπάνθρωπον ἄνθρωπον, ὀνομαζόμενον Μάξιμον, εἰς τὴν ὄψιν θηριώθη, καὶ εἰς τὴν γνώμην θηριωδέστερον· ὅς τις ἐβασάνιζε τοὺς Χριστιανοὺς τοσοῦτον ἄσπλαγχνα, ὁποῦ τοῦ ἐφαίνετο μικρὰ παίδευσις νὰ τὲς καίῃ, νὰ τὲς κατακόπτῃ εἰς λεπτὰ κομμάτια, ἢ νὰ τοὺς ῥίπτῃ εἰς τὴν θάλασσαν· ἀλλὰ ἐρεύνα εἰς τὴν πονηράν του διάνοιαν νέους τρόπους, καὶ ἀῤῥήτους μηχανὰς κολάσεων, διὰ νὰ φονεύῃ τὴν ψυχὴν πρὸ τοῦ σώματος ὁ παμμίαρος· καὶ ἄλλοι μὲν ἐνικοῦντο ἀπὸ τὴν σφοδρότητα τῶν κολάσεων, καὶ ἐθυσίαζαν ἀναίσθητα πράγματα, προτιμῶντες (φεῦ) ζωὴν πρόσκαιρον καὶ ἀτελεύτητον κόλασιν, ὑπὲρ βασιλείαν καὶ ζωὴν τὴν αἰώνιον· τοὺς ὁποίους ἐτίμα ὁ δυσσεβὴς μὲ φθαρτὸν πλοῦτον καὶ δόξαν εὐμάραντον· ἄλλοι δὲ πάλιν ἐπρόδιδαν τὰς σάρκας προθύμως εἰς διαφόρους παιδεύσεις καὶ κολαστήρια μύρια, καὶ ἐκαταφρονοῦσαν εὐθαιμονίαν πρόσκαιρον διὰ ν' ἀπολαύσῃ οἱ πάνσοφοι τὴν αἰώνιον. Τότε γοῦν ἦλθεν Ἄγγελος οὐρανόθεν πρὸς τὸν Νεόφυτον, καὶ τὸν ἐπρόσταξεν ἐκ Θεοῦ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν περιώνυμον Νίκαιαν νὰ λάβῃ τὸ ψυχοσωτή-

ριον μαρτύριον· ὅς τις ἔδραμε προθύμως μὲ τὴν περικεφαλαίαν τοῦ σωτηρίου περισκεπόμενος. καὶ ἐζωσμένος τὴν μάχαιραν τοῦ Πνεύματος· καὶ ἐξαίφνης πηδήσας εἰς τὸ θέατρον ἤστρεψεν ὡς ὁ Ἥλιος, καὶ ὅλοι ὅσοι τὸν εἶδαν ἐθάυμασαν, διατὶ ἦτον ἀκόμη ἀγίνειος. Ὁ μὲν ὢν Τύραννος ἐνόμισεν, ὅτι ἦλθε διὰ νὰ θυσιάσῃ τὰ εἴδωλα, ἔπειτα ἀκούωντός του, πῶς ἔλεγχε τὴν ἀγνωσίαν ἐκείνων καὶ ματαιότητα, τὸν δὲ Χριστὸν ἐκήρυττε Θεὸν ἀληθέστατον, ἐθυμώθη ὁ δείλαιος. καὶ τὸν ἐφοβέρισε νὰ τὸν παιδεύσῃ ὡμότατα. Ἐὰν δὲν θυσιάσῃ τὸ συντομώτερον. Ὁ δὲ σοφὸς Νεόφυτος ἐγέλασε λέγωντας· δὲν σὲ φθάνει Μάξιμε ἡ ἐδική σου ἀπώλεια, ἀμὴ διάζεις καὶ τοὺς σοφοὺς νὰ συγκοινωνήσουν εἰς τὴν πλάνην τὰ ἄγνωστες; Τότε ὁ Τύραννος ἐθυμώθη, καὶ ἀμελήσας τὴν κοινὴν ἀπόλαυσιν (ὁπού ἔχασι τὴν ἡμέραν ἐκείνην μεγάλην πανήγυριν). ἐπρόσταξε νὰ τὸν κρεμάσουν μὲ σχινία ὁλόγυμνον, νὰ καταξεσχίζουν τὰς σάρκας του, καὶ νὰ τὸν θέρνουν ἀνελεήμονα. Ἀφ' οὗ γοῦν τοῦ ἔδωσαν (ὦ τῆς μεγίστης καρτερίας τοῦ Μάρτυρος) ξυλιαῖς πεντακόσιαις, τὸν ἐκατέβασαν, καὶ κατεξεσχίζοντες πάλιν τὰ πληγωμένα μέλη του, τοῦ ἔχυσαν ἀπάνω ξύδι καὶ ἅλυην. διὰ νὰ τοῦ δώσουν πόνον δριμύτερον. Ὁ δὲ Ἅγιος ηὔχετο τοῦ Χριστοῦ νὰ φωτίσῃ τοὺς Ἕλληνας, νὰ ἔλθουν εἰς τὴν εὐσέβειαν· καὶ διψῶντας τὴν σωτηρίαν αὐτῶν, δὲν ἐσυλλογίζετο τὰς πληγάς τθ. ἀλλὰ τὴν σωτηρίαν ἐκείνων ἐφρόντιζε. καὶ τοὺς ἐδίδασκε, λέγωντας· ἄνδρες ἀδελφοί, μὴν ἀμελήτε τὴν σωτηρίαν σας. ἀλλὰ γνωρίζοντες, ὅτι ἕνας εἶναι ἀληθινὸς Θεός. ὁποὺ ἔπλασε τὸν ἄνθρωπον πρότερον. ἔπειτα πάλιν τὸν ἀνεκαίνισε μὲ τὴν ἔνσαρκον παρουσίαν του, μὴ προσκυνᾶτε πονηροὺς δαίμονας. ὁποὺ σᾶς ὁδηγᾶτιν εἰς κόλασιν αἰώνιον· ἀλλὰ ἀφήνοντες τὸ σκότος, καὶ τὴν εἰδώλων τὸν δόλον καὶ ματαιότητα. προσέλθετε εἰς τὸ φῶς καὶ μὴ φοβηθῆτε τοῦ Μαξίμου τὴν πανουργίαν καὶ θηριότητα· μήτε ποσῶς δειλιάσητε τὴν διαφορὰν τῶν κολάσεων, ὅτι ὁ Δεσπότης Χριστὸς παρασέκεται καὶ δυναμώνει μας. ἐλαφρύνωντας τὰς ὀδύνας καὶ κολαστήρια, ἀντὶ τῶν ὁποίων μᾶς ἑτοιμάζει μακαριότητα ἀτελεύτητον· αὐτὰ καὶ ἕτερα πλείονα λέγοντας, τὰ ὁποῖα διὰ συντομίαν δὲν γράφομεν, ἐθυμώθη περίσσα κατὰ τοῦ φιλοχρίστου ὁ ἄχρηστος Τύραννος, καὶ τοῦ ἔδωκε χειρότερα κολαστήρια, καταξεσχίζοντας μὲ σιδηρὰ ὀνύχια ὅσας σάρκας τοῦ ἔμειναν ἀπὸ τὴν προτέραν βάσανον. Τόσον ὁποῦ ἀπεγύμνωσεν ὁλότελα τὰς πλευράς του. καὶ ἐφαίνοντο ὅλα τὰ κόκκαλα. Τότε πλησιάσας αὐτῷ εἷς τῶν Ἑλλήνων τὸν ἐλυπήθη, καὶ λέγει του· σπλαγχνί σου τὴν νεότητά σου Νεόφυτε· θυσίασε τοῖς Θεοῖς. νὰ λυτρωθῇς ἀπὸ τὰ φρικτὰ κολαστήρια.

Ὁ δὲ Ἅγιος ἐπίνεσε περισσότερον εἰς τὴν ψυχοβλαβῆ ταύτην συμβουλήν, παρὰ εἰς τὰς πληγὰς τοῦ σώματος. καὶ ὥσπερ νὰ ἔγινε δυνατώτερος εἰς τὰς κολάσεις καὶ προθυμώτερος εἰς τὸ μαρτύριον ἔλεγεν· ἐγὼ θυσιάζω τῷ Θεῷ τὰς σάρκας μου, καὶ θέλω τὸ προσφέρει καὶ θυσίαν αἰνέσεως, τὰς εὐχάς μου τῷ Ὑψίστῳ ἀνταποδίδωντας· ὅς τις ἐσαρκώθη διὰ τὴν πολλὴν εὐσπλαγχνίαν τθ. καὶ σταυρωθεὶς ἑκουσίως ἠφάνισε καὶ ἐξωλόθρευσε τὰ βλεύγματα τῶν Εἰδώλων. ὁποὺ προσκυνᾶτε ἀσύνετοι. καὶ ἔπαυσε τὰς μιαράς σας θυσίας· ὡς παντοδύναμος. Ἀντὰ τὰ λόγια ἐθύμωσαν τὸν Τύραννον περισσότερα, καὶ προστάσει τοὺς Στρατιώτας, νὰ ἀλλόξουν τοὺς σιδηροῦς ὄνυχας, ἤγουν νὰ πιάσουν ἄλλα κοπτερά, νὰ τοῦ κόπτουσι καὶ τὰ κόκκαλα, οὐ μόνον τῶν πλευρῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν χειρῶν καὶ ποδῶν, καὶ ὅλα τὰ μέρη τοῦ σώματος νὰ καταξεσχίσουν. νὰ μὴν ἀπομείνῃ μέλος ἀχείρωτον· ἔπειτα ἀφ' οὗ τὸν ἔκαμαν ἐλεεινὸν θέαμα. ἐδοκίμασε νὰ τὸν διαστρέψῃ μὲ κολακείαις ὁ ἀνόλαστος Τύραννος. τάσσωντάς του τιμάς. καὶ δωρήματα. Ὁ δὲ Ἅγιος δὲν ἐψήφα τὰ λόγιά τθ ὡς φλυαρίσματα, ἀλλὰ τθ ἔδωκε τὴν πρέπουσαν ἀπόκρισιν. ὅτι ἐκείνος ἦτον ἕτοιμος νὰ ὑπομείνῃ μυρίας θανάτους διὰ τὸν Χριστὸν χαρούμενος. καὶ νὰ μὴν ἔχῃ ματαίως εἰς αὐτὸν ἐλπίδα τινὰ νὰ εὔχῃ ἀπὸ τὴν εὐσέβειαν διὰ πρόσκαιρον ὀπόλαυσιν,

ἢ διὰ φέβον κολαστηρίων, ἐὰν ἦσαν καὶ πλέον σκληρότερα. Ἀπογνωσθεὶς οὖν τελείως ὁ Τύραννος, τὸν μὲν Ἅγιον ἐφυλάκωσεν, αὐτὸς δὲ ἔμεινε περίλυπος, πῶς δὲν ἐδυνήθη νὰ νικήσῃ ἕνα νέον ἀγίνειο μὲ τόσα δεινὰ παιδευτήρια· καὶ συλλογιζόμενος τί νὰ κάμῃ, ἔβαλεν εἰς τὸν νοῦν του νὰ γράψῃ πρὸς τοὺς βασιλεῖς τὴν ὑπόθεσιν νὰ θαυμάζουν καὶ αὐτοὶ τοιοῦτον τεράστιον· ἔστειλεν οὖν αὐτοῖς Ἐπιστολὴν ταῦτα λέγουσαν. Μέγιστοι Αὐτοκράτορες, γινώσκετε, ὅτι ἔτυχεν ἕνα μειράκιον, ἤγουν παιδίον, ἐδῶ εἰς τὴν Νίκαιαν. Χριστιανὸς τὴν θρησκείαν, ὅς τις μᾶς ἐσύγχυσεν εἰς τὴν θυσίαν, καὶ ὕβρισε τοὺς Θεοὺς ἀναίσχυντα· καὶ τοῦ ἔδωκα τόσα κολαστήρια, ὁποὺ ὅλοι ἔφριξαν, πῶς δὲν ἐξέψυξεν, ὅτι σάρκα δὲν ἔμεινεν ἀπάνω του. οὔτε ὀξίσχιστον κόκκαλον· ἀλλὰ εἰς μὲν τὴν θεωρίαν φαίνεται νέος, εἰς δὲ τὴν στερρότητα δυνατώτερος τοῦ ἀδάμαντος, καὶ εἰς τὴν γλῶσσαν ἀνίκητος· καὶ οὔτε μὲ κολακείας τὸν ἐνίκησα, οὔτε μὲ δεινὰ κολαστήρια, ὁποὺ τὸν ἔδειρα ὑπὲρ ἀνθρωπον· ἐκρέμασά τον εἰς τὸ ξύλον. καὶ τὸν ἐξέσχισα ἕως ὁποὺ ἐφάνησαν ὅλα τθ τὰ κόκκαλα· ἔπειτα ἐπάστωσα τὰς πληγάς του μὲ ξύδι καὶ ἅλας· καὶ πάλιν ὕστερα τὸν ἐξαναξέσχισα. καὶ αὐτὲς ἔμεινεν ὡς πέτρα τῆς θαλάσσης ἀναίσθητος· ὥς τε ὅλοι οἱ ὁρῶντες ἐφρίξαμεν. ἐπειδὴ εἰς μὲν τὸ σῶμα μᾶς ἔδειχνεν ἀποθυμμένος. εἰς δὲ τὴν ψυχὴν φαίνεται στερρὸς καὶ ἀθάνατος.

Δι' αὐτὸ ἠθέλησα νὰ στείλω ἀναφορὰν περὶ τούτου τῆς βασιλείας σας. νὰ μοῦ γράψετε τί νὰ κάμω εἰς ἐτοῦτον τὸν λίθινον καὶ ἀναίσθητον. Ταύτην τὴν Ἐπιστολὴν οἱ βασιλεῖς ἀναγνώσαντες, τοῦ ἀντέγραψαν, νὰ τὸν ῥίψῃ εἰς μίαν φλογώδη κάμινον. Ὁ δὲ θηριώδης Μάξιμος δὲν ἠθέλησε νὰ τὸν θανατώσῃ πάραυτα, ἀλλὰ ἐπρόσταξε νὰ γένῃ εἰς τὸς Θεοὺς μεγάλη πανήγυρις, νὰ θυμιάσουν ἀρώματα πλέσια, καὶ νὰ φέρουν θύματα περισσότερα διὰ νὰ θαυμάσῃ ὁ Ἅγιος, μήπως καὶ προσκυνήσῃ τὰ εἴδωλα. Ἤφεραν δὲ τθ Ἡρακλέες τὴν σήλην ἐσολισμένην, ἔμπροσθεν τῆς ὁποίας ἔστησαν τὸν Μάρτυρα, παρακινδυντες τον νὰ θυσιάσῃ καὶ αὐτὸς εἰς ἐκεῖνο τὸ εἴδωλον νὰ τὸ ἔχῃ βοήθειαν· ὁ δὲ Ἅγιος ἀπεκρίνατο· ἐγὼ ἕνα Θεὸν μόνον σέβομαι Πατέρα. Υἱόν, καὶ Πνεῦμα Ἅγιον τοῦ ὁποίου προσφέρω εἰς θυσίαν ὄχι βόδια καὶ ταύρους καὶ ὄρνιθας, ἀλλὰ πνεῦμα συντετριμμένον, καὶ ψυχὴν λογικὴν, καὶ ὅλον ἐμαυτὸν ὡς προσφορὰν καὶ ὁλοκαύτωτιν· τὸν δὲ Ἡρακλέα σας περιγελῶ καὶ ἐσᾶς ταλανίζω, ὁποὺ λατρεύετε νεκρὰ καὶ ἀναίσθητα εἴδωλα. Ἰδὼν δὲν ὁ Τύραννος τθ Ἁγίου τὸ ἀμετάθετον, ἐξέκαυσε μεγάλην καὶ φοβερὰν κάμινον, βάνωντας ξύλα ἀναρίθμητα· καὶ ῥίψαντες αὐτὸν εἰς τὸ μέσον, τὸ στόμα ἐπιμελῶς ἔφραξαν, καὶ τὸν ἀφήκασι τρεῖς ἡμέρας διὰ νὰ καγῇ καὶ τὰ κόκκαλα· καὶ τότε ἀνοίξαντες τὴν θύραν, εὐγήκεν ἡ φλόγα καὶ κατέκαυσεν ὅλους τοὺς Στρατιώτας ὁποὺ ἦσαν ἐκεῖ εἰς τὴν κάμινον· ὁ δὲ Ἅγιος (ὦ θείας δυνάμεως· ὦ ἐξαισίθ τερατουργήματος) εὐγῆκεν ἔξω ὑγιὴς καὶ ἄβλαβος. χωρὶς κἂν νὰ καυθῇ μία τρίχα τῆς κεφαλῆς καὶ τῶν ἱματίων τθ· καὶ ὑμνολόγα εἰς ἔλεγχον τῶν παρανόμων μεγαλοφώνως τὸν Παντοδύναμον Θεὸν, ὁποὺ κάμνει τοιαῦτα θαυμάσια. Ὁ δὲ Τύραννος κατηχύνθη ὡς ἀνίσχυρος καὶ ἀδύνατος· καὶ προστάσει νὰ φέρουν ἄγρια θηρία ἐ τῶν θηρίων ἀνοητότερος, τὰ ὁποῖα εἶχασιν ἐπιταυτὸ φυλαγμένα ἡμέρας πέντε ὁλονηστικα· καὶ πρῶτον μὲν ἀφήκασι κατ' αὐτοῦ μίαν ἀρκοῦδα φοβερὴν καὶ ἀνήμερον· ἥτις πρώτα ἔδραμεν ὡς θυμωμένη ἀπάνω τθ, ἔπειτα ὅταν ἐσίμωσεν, ἀστόχησε τὴν φυσικὴν ἀγριότητα, καὶ ἔγινεν ὡς ἀρνίον ἥμερον. καὶ ἀνέλειχε τὰς πληγὰς τοῦ Μάρτυρος· ἀφήκασι γοῦν κατ' αὐτοῦ μίαν πάρδαλιν ἥτις ὁμοίως ὡς καὶ τὴν ἀρκοῦδα ἔγινεν ἥμερος· καὶ ὥσπερ νὰ ἦτον λογικὴ φύσις ἐφίλει τὰς πόδας τοῦ Μάρτυρος· τότες ἀφήκασιν ἕνα μεγάλον καὶ φοβερώτατον λέοντα. ὅς τις ἦτον ἐκεῖνος ὁποὺ ἐκατοίκα εἰς τοὺς Νεοφύτου τὸ σπήλαιον πρότερον. καὶ τοῦ ἀφῆκε τὸ οἰκητήριον. καθὼς παρόνω ἐγράψαμεν. Ὅταν δὲν ἐφθασεν ὁ λέων εἰς τὸν Ἅγιον, τὸν ἐγνώρισε, καὶ κατεφίλει ὅλον τὸ

σῶμά του· ἔσειε τὴν οὐρὰν, ἐσκίρτα, καὶ ἔκαμνεν ἄλλα σημεῖα χαρᾶς, καὶ τὸν ἐχάδευσεν ὡς φίλον καὶ γνώριμον. Ὁ δὲ Ἅγιος τὸν ἐπρόσταξε, νὰ ὑπάγῃ πάλιν εἰς τὸ πρότερον οἰκητήριον, χωρὶς νὰ βλάψῃ κανένα ἄνθρωπον.

Οὕτως οὖν ἡ μὲν ἄλογος φύσις ἐμετάβαλε τὴν ἀγριότητα εἰς λογικὴν σύνεσιν· ὁ δὲ ἀσύνετος καὶ δυσσεβέστατος Μάξιμος ἀπὸ λογικὸς μετεποιήθη εἰς ἄλογον ὠμότητα, καὶ γίνεται τῶν ἀλόγων ἀλογώτερος, προστάσσωντας τοὺς Στρατιώτας νὰ κατακεντῶσιν εἰς ὅλον τὸ σῶμα μὲ σούβλαις τὸν Μάρτυρα, ἕως νὰ εὐγῇ τὸ πνεῦμά του· καὶ βλέπωντας πῶς μὲ ἕλον ἐκεῖνον τὸν ἐπόδυνον σουβλισμὸν δὲν ἀπέθανεν, ἀλλὰ ἐστέκετο ἄφοβα, ἅρπαξεν ἕνα κοντάρι, καὶ τρέχων κατεπάνω τε ὀργιζόμενος, ἐκάρφωσε τὴν λόγχην εἰς τὴν καρδίαν του, καὶ οὕτως ἐτελείωσεν ὁ ἀδαμάντινος τὸ μαρτύριον, καὶ ἐφέρθη εἰς τὸν Θεὸν θυσία εὐπρόσδεκτος· καὶ διαιρεῖται ἀδιαιρέτως νικήσας ἀμφότερα, τὴν δεινὴν λέγω κακοπάθειαν τῆς ἀσκήσεως, καὶ τὰ ἄῤῥητα τοῦ Τυράννου βασανιστήρια, δεσμοὺς, στρεβλώσεις, καὶ τραύματα, πῦρ, ξεσχισμοὺς, θηρία καὶ σίδηρον, καὶ ἀνέρχεται στεφανηφόρος πρὸς Κύριον. Ὦ πρέπει δόξα, τιμὴ, καὶ προσκύνησις εἰς αἰῶνα τὸν ἀτελεύτητον. Ἀμήν.

ΤΩ ΑΥΤΩ ΜΗΝΙ ΚΓ'.

Τοῦ ἁγίου Ἱερομάρτυρος.

ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ ΑΓΚΥΡΑΣ

Καὶ τοῦ Ἁγίου Μαρτύρος

ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΥ.

Μετὰ τὴν εἰς τοὺς Οὐρανοὺς ἀνάληψιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ χρόνους διακοσίους πεντήκοντα, τὸν δωδέκατον χρόνον τῆς Βασιλείας Οὐαλεριανοῦ, καὶ ὑπατείας Λεκιανοῦ, ἦτον ὁ μέγας οὗτος Κλήμης εἰς τὴν Ἄγκυραν τὴν Ἐπαρχίαν τῶν Γαλατῶν· ὅς τις εἶχε τὴν ἐπωνυμίαν κατὰ τὰς πράξεις ἁρμόδιον, καὶ εὑρίσκετο ἐστολισμένος ὡσὰν ἕνα καρπερὸν κλῆμα μὲ τὰ σταφύλια τοῦ Παναγίου Πνεύματος· τὰ ὁποῖα ἐτρύγησεν ἡ πατρίδα του μετὰ τὴν τελείωσιν τοῦ μαρτυρίου· τὸ γένος ἦτον ἐπίσημον ἀπὸ αἷμα εὐγενικώτατον· ὁ Πατήρ αὐτοῦ ἦτον εἰδωλολάτρης, καὶ ἀπέθανον (οἶμοι) διπλοῦν σαρκός τε καὶ ψυχῆς θάνατον· ἡ δὲ μήτηρ αὐτοῦ ἦτον εὐσεβὴς καὶ σοφὴ Σοφία καὶ τοὔνομα, μὲ τὴν ὁποίαν ἔμεινεν ὁ Κλήμης μικρὸν παιδίον, καὶ τὸ ἀνέθρεφεν εὐσεβῶς, ὀνομάζουσα αὐτὸ σοφώτατα Κλήμεντα· ἐπειδὴ ἔμελλε νὰ καρποφορήσῃ πολλὰ, καὶ νὰ τὸ κλαδεύσουν ὡς κλῆμα πολύφορον πολλοὶ βασιλεῖς μὲ διάφορα κολαστήρια. Ἔτρεφε γοῦν τὸ παιδίον ἡ ἐνάρετος μήτηρ ἐπιμελῶς, καὶ τὸ ἐδίδασκε καλῶς τὴν εὐσέβειαν· καὶ ὅταν ἦτον τὸ παιδίον δέκα χρόνων ἢ ἕνδεκα, ἐγνώρισεν ἡ Σοφία τὸν θάνατόν της· καὶ ἔχουσα πόθον νὰ τὸ κάμῃ κληρονόμον τῶν οὐρανίων θησαυρῶν μᾶλλον, ἢ εἰς τὸν πλοῦτον αὐτῆς τὸν πρόσκαιρον, κατεφίλησεν αὐτὸ, ταῦτα λέγουσα· τέκνον ἀγαπημένον μς καὶ γλυκύτατον, ἐγὼ μὲν σωματικῶς σε ἐκύησα· Ὁ δὲ Χριστὸς διὰ πνεύματος σὲ ἀνεγέννησε. Λοιπὸν γνώρισε καλὰ τὸν οὐράνιόν σε Πατέρα νὰ τὸν λατρεύῃς πιστότατα, ὅτι αὐτὸς ὁ Χρι-

τος εἶναι μόνος Θεός· αὐτὸς εἶναι ἡ ἀθανασία καὶ σωτηρία μας, ὅς τις ἐσταυρώθη δι' ἡμᾶς, καὶ ἔκαμεν υἱοὺς αὐτῷ καὶ Θεοὺς διὰ χάριτος. Ταῦτα λέγουσα ἡ Θεόφοβος, ἐγέμωσαν τὰ ὀμμάτιά της δάκρυα, καὶ ἐπροεῖπεν ὅσα ἔμελλε νὰ πάθῃ τὸ τέκνον, καὶ λέγει του· παρακαλῶ σε νὰ μοῦ κάμῃς μίαν χάριν τέκνον μου· ἐπειδὴ ὁ διωγμὸς τῆς ἀσεβείας ἐξάπτεται, καὶ ἔχεις νὰ παῤῥησιασθῇς εἰς βασιλεῖς καὶ ἄρχοντας, νὰ βασανισθῇς διαφόρως, καθὼς καὶ ὁ Δεσπότης Χριστὸς ἐθανατώθη διὰ τὴν σωτηρίαν μας, βάλε ὑπομονὴν νὰ τιμήσῃς τὸ γένος σου, καὶ νὰ λάβῃς ἀπὸ τὸν Θεὸν τοῦ μαρτυρίου τὸν ἄφθαρτον στέφανον· ἑτοιμάζου λοιπὸν καὶ ἀγωνίζου προτήτερα, νὰ μή σε ἁρπάσουν ἐξάφνου, νὰ σὲ νικήσουν οἱ ἄνομοι· καὶ ἀνδρίζου γενναίως, ὅτι ἕνα ἀπὸ τὰ δύω ταῦτα, ἢ ἔχεις νὰ ἀπολαύσῃς, μετὰ τὸν θάνατον ἐτοῦτον τὸν πρόσκαιρον, ζωὴν αἰώνιον, νὰ ἀγάλλεσαι εἰς τὸν Παράδεισον μὲ τοὺς Ἁγίους, ἐὰν ὑπομείνῃς τῶν Τυράννων τὰ κολαστήρια· ἢ, ἐὰν ἀρνηθῇς τὸν Χριστὸν, νὰ καίεσαι μὲ τοὺς δαίμονας εἰς πῦρ ἀτελεύτητον. Λοιπὸν ἐπειδὴ ἀνάγκη εἶναι νὰ ἀποθάνωμεν ἕως τὸ ὕστερον τὸν θάνατον τῆς φύσεως, κάλλιον ν' ἀποθάνῃς διὰ τὸν Χριστὸν, νὰ δοξασθῇς ἀτελεύτητα. Μὲ ταῦτα καὶ ἄλλα πλείονα ἐδίδασκε τὸν παῖδα ἡ πάνσοφος Σοφία ὅλην τὴν ἡμέραν, προθυμοποιοῦσα τοῦτον πρὸς τὸ Μαρτύριον· εἰς δὲ τὸ τέλος εἶπε καὶ ταῦτα ἡ παμμακάριστος· αὐτὰ τὰ τροφεῖα ἀπόδος τῆς μητρός σου ὦ τέκνον μου· αὐτὸς ἂς εἶναι ὁ μισθὸς τῶν πόνων μου ὁποῦ σὲ ἐγέννησα καὶ ἀνέθρεψα, νὰ δοξασθῶ καὶ ἐγὼ εἰς τὰ μέλη σου· ἐγὼ μισεύω ἀπὸ τὸν Κόσμον τοῦτον σήμερον, καὶ χωρίζομαι κατὰ τὸ σῶμα ἀπὸ τῶν ποθεινῶν μοι ὀμμάτων σου· ἀλλὰ ἡ ψυχή μου ἤξευρε ὅτι εἰς τὴν ψυχήν σου κρέμαται, νὰ κοινωνήσωμεν ἀντάμα τὰ πάθη σου, ἔπειτα νὰ ὑπάγωμεν ὁμοῦ νὰ προσκυνήσωμεν τὸν Δεσπότην μας, λαμπρυνόμενοι μὲ τὴν φαιδρότητα τῶν ἄθλων σου. Ταῦτα εἰποῦσα κατεφίλει τὰ μέλη του, καὶ ἔλεγε· μακαρία ἐγὼ, ὅτι Μάρτυρος μέλη φιλῶ, ὁποῦ ἔχουν νὰ γένουν θυσία διὰ τὸν Κύριον. Οὕτως ἀγκαλιζομένη τὸν παῖδα, καὶ καταφιλοῦσα τοῦτον γλυκύτατα, τὴν μὲν ἁγίαν ψυχὴν παρέδωκε τῷ Θεῷ, τὸ δὲ σῶμα ἀφῆκεν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ παιδός της, ὁ ὁποῖος τὴν ἐνταφίασεν εὐλαβῶς καὶ φιλοτίμως, τὰ δὲ θεῖα λόγια ὁποῦ εἶπεν, ἐφύλαγεν ἀκριβῶς εἰς τὴν καρδίαν· καὶ εὐθὺς ἀπὸ μικρὸς ἀπαρνήθη πᾶσαν ἀπόλαυσιν πρόσκαιρον, καὶ γίνεται καλόγηρος· τὸν ὁποῖον ἐπῆρε μία εὐγενεστάτη γυνὴ ἄτεκνος διὰ ψυχοπαιδί της, ἡ ὁποία ὠνομάζετο Σοφία ὡς καὶ ἡ πρώτη του Μήτηρ· τοῦτο δὲ ὅλον ἔγινεν ἀπὸ θείαν Οἰκονομίαν· διατὶ ἦτον ἡ Σοφία σοφὴ εἰς τα γράμματα, καὶ εἰς τὴν ἔνθεον πολιτείαν, καὶ ἡμέραν καὶ νύκτα προσηύχετο, καὶ τὸν ἐδίδασκεν εἰς τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ, καὶ τὸν ἠγάπα ὡς τέκνον τῆς γνήσιον· ὁμοίως καὶ τὸ παιδίον τὴν εἶχεν ὥσπερ μητέρα του, καὶ ἐφύλαγεν ἀκριβῶς τὰς παραγγελίας της· καὶ ὡς καλὴ γῆ εἰς ὀλίγον ἀπέδωκε τὸν καρπὸν πολυπλάσιον· καὶ ἀκούσατε τοῦ παιδὸς τὴν συμπάθειαν.

Ἕνα καιρὸν ἦτον μεγάλη πεῖνα εἰς ἐκείνην τὴν χώραν Γαλατῶν· ὁ δὲ Κλήμης ἔπερνε τὰ παιδία τῶν Ἑλλήνων ὅσα ἦσαν πτωχὰ καὶ ὀρφανὰ, ὁποῦ δὲν εἶχαν τὰ ἀναγκαῖα τοῦ σώματος, καὶ τὰ ἔνδυνε, καὶ ἔτρεφε· καὶ (τὸ καλλιώτερον) τὰ ἐδίδασκεν εἰς τὴν Πίστιν μας ὅσον ἐδύνετο· τὰ εἶχεν εἰς τὴν οἰκίαν του πολὺν καιρὸν, τρώγοντα ἀντάμα μετ' αὐτοῦ καὶ κοιμώμενα, διὰ νὰ τὰ στερεώσῃ εἰς τὴν εὐσέβειαν· καὶ εἰς μὲν τὰς ἀναγκαίας χρείας τοῦ σώματος ἐξωδίαζεν ἀπὸ τὸ πρᾶγμα τῆς Σοφίας, καὶ τὰ ἔτρεφεν· εἰς δὲ τὴν μάθησιν τῆς εὐσεβείας καὶ ψυχῆς ὠφέλειαν, τὰ ἐφίλευεν αὐτὸς ἀπὸ τὴν ἔσω σοφίαν τοῦ πνεύματος, καὶ τὰ ἐπότιζε μὲ τὴν θαυμασίαν διδασκαλίαν του. Ἐπάνω δὲ εἰς τὰς ἄλλας του ἀρετὰς, ἦτον καὶ ἐγκρατὴς ὁ μακάριος, καὶ δὲν ἔτρωγε πρᾶγμα ἔμψυχον, εἰ μὴ ὄσπρια, ἐνθυμούμενος τοὺς τρεῖς Παῖδας, ὁποῦ μὲ τὴν νηστείαν ἐνίκησαν τὴν φλόγα τῆς καμίνου, καὶ δὲν τους ἔκαυσε. Διὰ ταύτας οὖν τὰς ἀρετὰς ὁποῦ εἶχε, τὸν ἐχειροτόνησαν καὶ πρεσβύτερον, ἔπειτα

εἰς δύω χρόνους Ἐπίσκοπον, ὅταν ἦτον χρόνων εἴκοσι εἰς τὴν σωματικὴν ἡλικίαν, ἀμὴ κατὰ τὴν ψυχικὴν διάθεσιν ἐπερίσσευε τοὺς γέροντας· ὅτι τότε ὁποῦ ἐστολίσθη μὲ τὴν ἀξίαν τῆς Ἀρχιερωσύνης (ἢ νὰ εἰπῶ καλλίτερα αὐτὸς ηὐτρέπισε τὴν Μητρόπολιν) ἐπιμελεῖτο τοὺς ὀρφανοὺς καὶ πτωχοὺς περισσότερον, τοὺς δὲ παῖδας ἐβάπτισεν· ἀπὸ τοὺς ὁποίους, ὅσους ἐγνώρισεν ἄξια σκεύη τῆς ἱερωσύνης, ἐχειροτόνησεν· ὅθεν οἱ γείτονες αὐτοῦ ἔφερναν καθ' ἑκάσην τὰ τέκνα τους, καὶ τὰ ἐνουθέτα πρότερον τινὰς ἡμέρας, ἔπειτα τὰ ἐβάπτιζεν· αὐτοὶ εἶναι οἱ πρῶτοι καρποὶ τοῦ Θαυμαστοῦ Κλήμεντος· καὶ ἀπὸ ταῦτα τὰ Θεῖά του κατορθώματα, ἔλαβεν ἀρχὴν τὸ μαρτύριόν του, νὰ πλέκεται ὁ πολυτίμητος στέφανος.

Ὅτι ἐκείνας τὰς ἡμέρας ἐπῆρε τὴν Βασιλείαν Διοκλητιανὸς ὁ παμμίαρος· ὅς τις ἔστειλεν εἰς ὅλους τοὺς Ἡγεμόνας καὶ ἄρχοντας γράμματα, νὰ παιδεύσῃ ἄσπλαγχνα τοὺς φιλοχρίστους οἱ ἄχρηστοι· οἵτινες διὰ νὰ φανῶσι πρὸς τὸν ἐπίγειον Βασιλέα πιστοὶ καὶ εὐγνώμονες, ἐκόλαζαν τοὺς Χριστιανοὺς ἄσπλαγχνα πολλὰ καὶ ὠμότατα· ἐξόχως δὲ ὁ Βικάριος τῶν Γαλατῶν, ἀκούσας διὰ τὸν Κλήμεντα, πῶς ἐβάπτιζε τὰ παιδία καὶ ἐκήρυττε τὸν Χριστὸν Θεὸν ἀληθέστατον, τὰ δὲ εἴδωλα ἐπερίπαιζεν, ἐπρόσταξε νὰ τὸν φέρουσι, καὶ βλέπωντάς τον νέον καὶ κόσμιον, ἐδοκίμασε μὲ κολακείαις νὰ τὸν νικήσῃ, καὶ λέγει του· ἡ εὐγένεια τοῦ προσώπου σου, καὶ ἡ εὐταξία σε μαρτυροῦσι νὰ εἶσαι καὶ εἰς τὴν ψυχὴν γνωστικὸς καὶ φρόνιμος· τὰ δὲ λόγια ὁποῦ ἤκουσα ἀπὸ τινὰς πρὸς κατηγορίαν σε, εἶναι περίσσα ἀσύμφωνα, καὶ λέγουν πῶς κάμνεις παιδικὰ καὶ ἄγωνα πράγματα· λοιπὸν εἰπέμας ὀλίγα λόγια γνωστικὰ νὰ βεβαιωθῶμεν τὴν ἀλήθειαν· ὁ δὲ ἀπεκρίνατο· ἡ φρόνησις καὶ γνῶσίς μας εἶναι ὁ Δεσπότης Χριστὸς ἡ αὐτοσοφία, ὁ Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ, ὁποῦ ἔκαμεν ὅλον τὸν Κόσμον, καὶ τὸ λέγειν καὶ τὸ φρονεῖν μᾶς ἔδωκε· λέγει τον ὁ Βικάριος, ἐπίκρανές με ἀπὸ τὸ πρῶτον μὰ τοὺς Θεοὺς νὰ μὲ λέγῃς ταῦτα τὰ φλυαρίσματα, ἀλλ' ἐὰν ἀγαπᾷς τὸ καλόν σου, ἄφες τὰς τιμωρίας, καὶ προσκύνησον τοὺς Θεοὺς, νὰ λάβῃς ἀπὸ ἡμᾶς τιμὰς πολλὰς καὶ χάριτας. Τότε ἐγέλασεν ὁ Ἅγιος λέγωντας· ἀλλὰ φρονοῦμεν ἡμεῖς οἱ Χριστιανοὶ ἀπὸ λόγου σας τὰς δωρεάς σας ζημίαν, καὶ τὴν τιμὴν ἀτιμίαν μας, τὰς δὲ ὕβρεις καὶ τιμωρίας, ἡδονὴν καὶ τρυφήν μας νομίζομεν· λοιπὸν μὴν ἐλπίζῃς νὰ μᾶς διαστρέψῃς ἀπὸ τὴν εὐσέβειαν μὲ τοιαῦτα φοβερίσματα. Ὁ δὲ Ἄρχων θυμωθεὶς ἀπεκρίνατο, κυττάζωντάς τον μὲ ἀγριότητα· ἐγὼ σὲ ἔκαμα αὐθαδέστερον, διατί σου ἐσύντυχα σπλαγχνικὰ μὲ ταπείνωσιν· ἀμὴ τοῦτο δὲν εἶναι παράξενον, ἐπειδὴ παιδὶ νέον εἶσαι, καὶ ἔχεις ὀλίγην τὴν φρόνησιν· ἀλλὰ γίνωσκε, ὅτι ἐὰν δὲν προσκυνήσῃς τοὺς Θεοὺς, σοῦ δίδω ἕνα πολυθάνατον θάνατον, ὁποῦ νὰ μὴν ἠκούθη πώποτε· ἤγουν νὰ σὲ δώσω ποικίλα καὶ διάφορα κολαστήρια πρότερον· ἔπειτα νὰ ἀποθάνῃς κακῶς ὡς κακὸς, νὰ σωφρονισθοῦν πολλοὶ ὑπερήφανοι ἀπὸ λόγου σε. Λέγει τον ὁ Ἅγιος· περισσότερην γνῶσιν ἔχουσι τὰ μικρὰ βρέφη τῶν Χριστιανῶν, παρὰ ἐσᾶς τοὺς σοφοὺς καὶ γέροντας. Παρακαλῶ δὲ τὸν ἀληθῆ Θεὸν, νὰ τοῦ γένω θυσία ἑκούσιος, καθὼς καὶ αὐτὸς ὡς ἄνθρωπος εθυσιάσθη εἰς τὸν Σταυρὸν διὰ λόγου μου. Τότες ὁ Ἄρχων ἐξέσχισε τὸ πρωσωπεῖον, καὶ δείχνει τὴν ἔσωθεν ἀγριότητα, καὶ προστάσσει νὰ κρεμάσουν εἰς τὸ ξύλον τὸν Μάρτυρα, νὰ ξεσχίζουν τὰς πλευράς του ἀνελεήμονα, καὶ τόσον τὸν ἐκαταξέσχισαν, ὁποῦ ἐφαίνοντο τὰ σωθικά του· καὶ ἦτον νὰ βλέπῃ τινὰς ἐλεεινὸν θέαμα· αὐτὸς δὲ δὲν ἐδειλίασε, δὲν ἐσύντυχε λόγον, δὲν ἄλλαξεν ἡ ὄψις του, οὔτε ἐστέναξεν· ἀλλὰ ὑπέμεινεν αὐτὴν τὴν ἐπόδυνον βάσανον μεγαλοψύχως, εὐχαριστῶντας τὸν Κύριον· καὶ ὅσον ἐπέρνα ὁ καιρὸς καὶ ἐκουράσθησαν οἱ Στρατιῶται, καὶ ἔμειναν ἀπὸ τὸν κόπον τὰ χέριά τους ἀκίνητα, τόσον ὁ Ἅγιος ἔδειχνε φαιδρότερος. Λέγει του ὁ Ἄρχων· μὴ θαῤῥῇς, ὅτι ἐκουράσθηκα καὶ ἐγὼ ὡς τοὺς Στρατιώτας νὰ σὲ ἀφήσω· ἀλλὰ ἤξευρε πῶς θέλω νὰ τοὺς συχναλλάσσω, ἕως νὰ ξεσχίσουν ὅλας τὰς σάρκας σου, νὰ μείνουν μόνον τὰ κόκκαλα· καὶ οὕτω κατὰ τὸν λόγον καὶ τὸ ἔργον ἐγένετο, καὶ τὸν ἐξέσχιζαν ὕστερον οἱ Στρατιῶται ἀπὸ τοὺς πρώτης χειρότερα ἕως ὅ καὶ αὐτοὶ ἐκουράσθησαν, καὶ τότε τὸν ἐκατέβασαν, καὶ δὲν ἔμεινε σχεδὸν κρέας ἀπάνω τε, ἀλλὰ ἦσαν μόνον τὰ κόκκαλα, ἐλεεινὸν (φεῦ) καὶ φρικωδέστατον θέαμα. Ὁ δὲ Ἄρχων πάλιν τὸν ἐδοκίμασε πρότερον μὲ κολακείαις, ἔπειτα τὸν ἐφοβέρισε νὰ τὸν θανατώσῃ τελείως, ἐὰν δὲν κάμῃ τὸν λόγον του. Καὶ ὁ Ἅγιος· ὁ θάνατός σου Δικαστὰ δίδει τοῦ σώματός μου ἀφθαρσίαν, καὶ τῆς ψυχῆς μου ἀθανασίαν ἐργάζεται. Καὶ ὁ Ἄρχων· διὰ τὴν ἀγνωσίαν σας λέγετε ταῦτα τὰ παραμύθια, καὶ ζημιώνεσθε τὸ γλυκύτατον φῶς τοῦ Ἡλίου, ὁποῦ οἱ Θεοὶ μᾶς ἐχάρισαν, ἐλπίζοντες ν' ἀπολαύσητε ζωὴν μέλλουσαν· ἀλλὰ ἂν δέν μου ὑπακούσῃς, θέλεις λάβει χειρότερα κολαστήρια· μόνον τώρα σοῦ δίδω ὀλίγας ἡμέρας ἄνεσιν διὰ νὰ βαστάξῃς περισσότερα παιδευτήρια. Καὶ ὁ Ἅγιος· μόνον μὲ λόγια φοβερίζεις, καὶ μὲ τὸ ἔργον δὲν κάμνεις τίποτε· εἰπά σου, ὅτι ὅσον μὲ θλίβεις εἰς τὴν σάρκα χειρότερα, τόσον εἰς τὴν ψυχὴν μὲ ὠφελᾷς περισσότερα· λοιπὸν ἠξεύρεις τὴν γνώμην μου, καὶ κάμε μου ὅσα δύνασαι. Τότε πάλιν θυμωθεὶς ὁ ἄδικος, προστάσσει νὰ δέρνουν τὸν δίκαιον εἰς τὰς σιαγόνας καὶ εἰς τὸ στόμα ὅτι μόνον ἡ κεφαλὴ ἔμεινεν ἀτιμώρητος· οἱ δὲ Στρατιῶται βλέποντες τὸν Ἅγιον καταξεσχισμένον ὡς εἴπομεν, τὸν ἐλυποῦντο νὰ τοῦ δώσουν νεωτέραν κόλασιν· τινὲς δὲ ἄσπλαγχνοι ὑπακούοντες τοῦ Τυράννου, ἐκτυποῦσαν μὲ λίθους, συντρίβοντες τὸ φιλαληθὲς στόμα του· ὅς τις ἔλεγεν· ἐτίμησές με, νὰ γένω κοινωνὸς τοῦ Χριστοῦ διὰ τὰ ῥαπίσματα· ἡ μίμησις τοῦ πάθους αὐτοῦ ἐλαφρύνει τοὺς πόνους μου. Ταῦτα εἰπὼν, προσηύχετο εὐχαριστῶντας τὸν Κύριον. Ὁ γοῦν Τύραννος θαῤῥῶντας, ὅτι δὲν ἐδύνετο νὰ περιπατήσῃ, εἶπε νὰ τὸν σηκώσουν νὰ τὸν φυλακώσουν ἕως ἄλλην του πρόσταξιν· ἀλλὰ ὁ Θεὸς τὸν ἐδυνάμωσε, καὶ δὲν ἀφῆκε τινὰ, νὰ τοῦ πλησιάσῃ· ἀλλὰ περιπατῶντας ἀφ' ἑαυτοῦ του ἔλεγεν· «Ἔλαιον ἁμαρτωλοῦ μὴ λιπανάτω τὴν κεφαλήν μου». Ὁ δὲ ἄρχων ἐθαύ-

μασε πολλὰ τὴν καρτερίαν του, λέγωντας· τοιούτους Στρατιώτας ἔπρεπε νὰ ἔχουν οἱ Αὐτοκράτορες, νὰ μὴ θειλιῶσι κινδύνους, νὰ πολεμοῦν ἀνδρικώτατα. Ἀλλὰ ἐγὼ νὰ τὸν στείλω τοῦ Διοκλητιαμοῦ, ὅτι ἐκεῖνος μόνος δύνεται νὰ τὸν νικήσῃ ὡς ἔμπειρος· ἔγραψε γοῦν Ἐπιστολὴν, καὶ τὸν ἔστειλεν εἰς τὴν Ῥώμην, καὶ ὅταν ἐξῆλθεν ὁ Μάρτυς ἀπὸ τὴν χώραν, τότε ἔκαμε ταύτην τὴν δέσιν· Κύριε ὁ Θεός μου, φύλαξον τὴν πόλιν σου ταύτην, καὶ μὴν ἀφήσῃς τοὺς πιστούς δούλους σου νὰ τοὺς νικήσουν οἱ ἀντίδικοι, μήτε ἐμένα ἀλλοτριώσῃς ἀπὸ τὴν πατρίδα μου· ἀλλὰ καθὼς ὑπέστρεψες τὸν Γακὼβ εἰς τὸν οἶκον τοῦ Πατέρα του, καὶ τὰ κόκκαλα τοῦ Ἰωσὴφ ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον εἰς τὸν τάφον τοῦ Πατρός του, οὕτω θέρμαι τῆς Βασιλείας σου νὰ οἰκονομήσῃ νὰ ἐπιστρέψω πάλιν ἐδῶ εἰς τὴν πατρίδα μς· ταῦτα ηὔχετο, καὶ παγένοντες ἔφθασαν εἰς τὴν Ῥώμην, καὶ βλέπωντας ὁ Βασιλεὺς τὴν φαιδρότητα τοῦ Ἁγίου καὶ τὴν εὐγένειαν, ἐθαύμασε· καὶ διὰ νὰ τὸν κάμῃ νὰ φοβηθῇ τὰς κολάσεις, καὶ νὰ προτιμήσῃ τὰ χαρμόσυνα, ἐπρόσταξε καὶ ἤφερεν ὅλα τὰ ὡραιότερα πράγματα ὁποῦ εἶχεν εἰς τὰ βασίλεια, χρυσᾶ, ἀργυρᾶ σκεύη, καὶ ἱμάτια, λίθους τιμίους, καὶ ὅσα ἄλλα οἱ ὀφθαλμοὶ ὀρέγονται, καὶ αὐτὰ μὲν ἔβαλεν εἰς τὸ ἕνα μέρος, καὶ ἀντίκρυτα ἔθεσαν ὅλα τὰ κολαστήρια, κραββάτους σιδηροῦς, τροχοὺς, σκάραις, σούβλαις, χαλκήματα, τήγανα, καὶ ἄλλα ὅμοια, ὁποῦ ὄχι νὰ δοκιμάσῃ ἄνθρωπος, ἀλλὰ μόνον νὰ τὰ ἰδῇ ἔτρεμε· καὶ λέγει ταῦτα πρὸς τὸν Ἅγιον, δείχνωντάς του τὰ πολύτιμα πράγματα· αὐτὰ ὅλα σοῦ χαρίζω καὶ τὴν φιλίαν μου, ἐὰν προσκυνήσῃς τοὺς Θεοὺς ὡς φρόνιμος· εἰδὲ ἀπωθήσῃς, νὰ δοκιμάσῃς ἐκεῖνα ὅλα τὰ κολαστήρια, καὶ ἄλλα χειρότερα. Λέγει του ὁ Ἅγιος· Ἐὰν σοῦ φαίνωνται αὐτὰ τὰ χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ σκεύη λαμπρὰ καὶ πολύτιμα, ποταπὰ νομίζεις νὰ εἶναι τὰ ἐπουράνια; καὶ ἐὰν αὐτὰ τὰ πρόσκαιρα κολαστήρια δείχνουσι τόσον φοβερά, ποταπὸς νὰ εἶναι ὁ ποταμὸς τοῦ πυρὸς, ὁ τάρταρος καὶ τὰ λοιπὰ τῆς αἰωνίου κολάσεως; αὐτὸ τὸ χρυσίον σας εἶναι ὕλη εὐτελὴς καὶ ἄκαρπος·

τὸ κλέπτουσιν οἱ λησταὶ, καὶ τὸ χάνετε τὰ πολύτιμά σας ἱμάτια εἶναι τῶν σκωλήκων γενήματα, καὶ βαρβάρων ἀνθρώπων εὑρέματα, καὶ ὅσοι τὰ τιμοῦσιν, εἶναι ἀνόητοι, καὶ τῶν σκωλήκων αὐτῶν ἀτιμότεροι· ἀμὴ τὰ αἰώνια ἀγαθὰ εἶναι χαρμόσυνα, καὶ πανευφρόσυνα, ἄφθαρτα καὶ ἀτελεύτητα, καθὼς καὶ αὐτὸς ὁ δημιουργὸς καὶ Δεσπότης πάσης τῆς κτίσεως εἶναι ἄχρονος, καὶ ἀθάνατος.

Ὅστις ὡς μὲν Θεὸς εἶναι ἀπαθὴς, ὡς ἄνθρωπος δὲ ἐσταυρώθη, ἐτάφη, καὶ ἀνέστη τριήμερος, ἀναστήσας ἡμᾶς, ὡς Παντοδύναμος. Ἐθυμώθη εἰς ταῦτα ὁ Τύραννος, καὶ προστάσσει νὰ τὸν δέσουν εἰς τὸν τροχὸν, τὸν ὁποῖον νὰ γυρίζουσι μὲ πολλὴν ὁρμὴν καὶ νὰ δέρνουν μὲ ῥαβδία τὸν μάρτυρα ἀνελεημόνητα. Ὁ μὲν οὖν τροχὸς βιαίως ἐστρέφετο μὲ ταχύτητα· αἱ σάρκες ἐκατακόπτοντο, καὶ τὰ κόκκαλα ἐσυντρίβοντο· ὁ δὲ Μάρτυς προσηύχετο λέγωντας. Κύριε Ἰησοῦ Χριστὲ, ἐπίβλεψον εἰς ἐμὲ, καὶ ἐλέησόν με· ἐλθὲ καὶ βοήθησόν μοι, ἐλάφρυνον τὸ βαρὺ τῆς κολάσεως, ὅτι ὠδῖνες θανάτου καὶ κίνδυνοι Ἅδου μὲ ηὗρασι· λοιπὸν λύτρωσέ με εἰς δόξαν τοῦ ὀνόματός σου, καὶ εἰς αἰσχύνην τῶν ἐχθρῶν σου καὶ καταφρόνησιν. Τότε ὁ τροχὸς ἐσταμάτησε, τὰ δεσμὰ ἐλύθησαν, αἱ χεῖρες τῶν Στρατιωτῶν ἐμαράνθησαν, καὶ δὲν ἐδύνοντο νὰ ταῖς σαλεύσουν ὁλότελα. Ὁ δὲ Ἅγιος ἔμεινεν ὑγιὴς τε καὶ ἄβλαβος· καὶ πολλοὶ ἰδόντες τοσαῦτα θαυμάσια, ἐφωτίσθησαν τὰς ψυχὰς καὶ μέγας ὁ Θεὸς τῶν Χριστιανῶν ἀνεκράυγαζον· ὁ Κλήμης τὸ κλῆμα τοῦ Χριστοῦ καρποφορήσας τὰ μέλη αὐτοῦ ὡς καρποὺς ὡραίους, ἐδόξαζε τὸν Κύριον, λέγωντας εὐχαριστίας ὡς ἔπρεπε· καὶ ὁ Τύραννος ἐθυμώνετο περισσότερον, καὶ προστάσσει νὰ συντρίβουν μὲ λωστοὺς σιδηροῦς τὸ στόμα του· ἐτζάκιζαν οὖν τὸ στόμα, καὶ ἐσυντρίβοντο οἱ ὀδόντες καὶ σιαγόνες του· ἔπειτα τὸν ἐφυλάκωσαν, καὶ τὴν νύκτα ὑπῆγαν ὅσοι ἐπίστευσαν ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες, καὶ τὸν ἐπαρεκάλεσαν μὲ θερμότητα νὰ τοὺς ἀξιώσῃ τοῦ Βαπτίσματος· ὅθεν ὁ Ἅγιος βλέπων τὴν πολλήν τους εὐλάβειαν, τοὺς ἐβάπτισεν, ἐπειδὴ εἰς ταῖς φολακαῖς ἦτον νερὸν ὅσον ἤθελαν· καὶ τὸ μεσόνυκτον ἠλθεν ἐκεῖ φῶς λαμπρότατον, καὶ ἔλαμψεν ὅλον τὸ δεσμωτήριον· εἰς τὸ μέσον δὲ τοῦ φωτὸς, ἐφάνη τὶς ἄνθρωπος ὅλος φῶς καὶ αὐτὸς μὲ μεγάλας πτέρυγας, καὶ δίδωντας τοῦ ἁγίου ψωμὶ καὶ ποτήριον, ἔγινεν ὤφαντος. Ὁ Ἅγιος γνωρίζωντας, πῶς ἦσαν σύμβολα τοῦ δεσποτικοῦ σώματος καὶ αἵματος, τὰ ὑπεδέχθη εὐλαβῶς, καὶ λέγωντας τὰς συνήθεις εὐχὰς, ἐκαινώνησεν ὅσους ἐβάπτισε. Καὶ καθ' ἑκάστην ἐπληθύνοντο αἱ πιστεύοντες· ὅθεν ὑπῆγαν οἱ φύλακες εἰς τὸν Βασιλέα λέγοντες, ὅτι ἐγίνη τὸ δεσμωτήριον Μοναστήριον· ὅστις ἔστειλε μίαν νύκτα, καὶ τοὺς ἐπίασαν καὶ τοὺς ἀπεκεφάλισαν ὅλους ἄνδρας καὶ γυναῖκας καὶ παῖδας, διατὶ δὲν ἠθέλησαν νὰ προσκυνήσουν τὰ εἴδωλα, καὶ τινὰς δὲν ἔμεινε ζωντανὸς ἔξω ἀπὸ ἕνα, ὅστις ὠνομάζετο Ἀγαθάγγελος, καὶ ἐκρύφθη ὄχι διὰ φόβον θανάτου, ἀλλὰ διὰ νὰ λάβῃ πολλὰ κολαστήρια, νὰ δοξασθῇ εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ περισσότερον, καθὼς παρεμπρὸς θέλομεν γράψει σαφέστερον· ὁ Βασιλεὺς οὖν ἐπρόσταξε νὰ φέρουν τὸν Κλήμεντα, καὶ ἐδοκίμασε πάλιν μὲ κολακείαις νὰ τὸν νικήσῃ, καὶ δὲν ἐδυνήθη· ὅθεν ἐτάνυσεν αὐτὸν εἰς τὴν γῆν, καὶ τὸν ἔσυραν δυνατοὶ Στρατιῶται ἀπὸ τὰς χεῖρας καὶ πόδας ἅσον ἐδύνοντα, καὶ τόσον τὸν ἐτράβιξαν, ὁποῦ ἐσάλευσαν ὅλα του τὰ μέλη ἀπὸ τοὺς τόπους τους, καὶ τοῦ ἔδιδαν πόνους δριμυτάτους· ἔπειτα τὸν ἔδερναν μὲ βούνευρα ξηρὰ ἄνδρες τέσσερες· ἀλλὰ καὶ ταύτας τὰς βασάνους ὑπέμεινεν ἀνδρείως ὡς ἄλλου πάσχοντος. Ὁ δὲ Τύραννος ἀπορούμενος ἔλεγε· καθὼς ἔχεις Κλήμη τὴν ψυχὴν φιλόνεικον, οὕτως εἶναι καὶ τὸ σῶμα σου ἀταπείνωτον· ἀλλὰ πάλιν θέλω νὰ δοκιμάσω (ἐπειδὴ δείχνεις σκληρὸς ὡς τὸν σίδηρον) μὲ σιδηρᾶς ὄνυχας, νὰ σὲ ἐξυπνήσω ἀπὸ τὴν βαθυτάτην ἀναισθησίαν σου· καὶ ὁ Ἅγιος· Καλῶς εἶπες ὦ Βασιλεῦ, ὅτι ὁ Δεσπότης μου Χριστὸς μοῦ δίδει ὕπνον γλυκύτατον, κοιμίζωντας τοὺς πόνους μου μὲ τὴν ἐλπίδα τῶν μελλόντων ἀπολαύσεων. Τότε κρεμάσαντες αὐτὸν εἰς τὸ ξύλον, τόσον τὸν ἐξέσχισαν οἱ ἄσπλαγχνοι δήμιοι ὑπὸ τοῦ ἀπανθρώπου Τυράννου προστασσόμενοι, καὶ ὑπὸ τοῦ μισανθρώπου δαίμονος ἐκκεντούμενοι, ὁποῦ δὲν ἔμεινεν ὅλως σάρκα ἐπάνω του, ἀλλὰ ἐφαίνοντο ὅλα τὰ κόκκαλα· ὁ δὲ Ἅγιος εἶπε ταῦτα πρὸς τὸν Τύραννον· δὲν εἶναι ἐδικόν μου ἐτοῦτο τὸ σῶμα, ὁποῦ κολάζετε, διὰ αὐτὸ δὲν πονῶ· ὅτι τὸ σῶμα ὁποῦ ἡ φύσις μοῦ ἔδωκεν, ἀναλώθη καὶ ἔλυσε μὲ τὰ πρότερα κολαστήρια, καὶ δέν μου ἔμεινεν ἀπ' ἐκεῖνο μικρότατον· ἐτούτην δὲ τὴν σάρκα ὁποῦ τρέχει εἰς τὰ κόκκαλά μου, καὶ συνέχει καὶ κρατεῖ τὰς ἁρμονίας μοῦ ἔδωκεν ὁ Χριστός μου· ἐπειδὴ διὰ λόγου του τὴν πρώτην ἐγδύθηκα, καὶ πάλιν ἐὰν καὶ ταύτην μοῦ ἀναλώσητε, ἔχει ἄλλην νεωτέραν νὰ μοῦ δώσῃ ὁ Κύριος, ὅτι δὲν λείπει ὁ πηλὸς τε κεραμέως πώποτε· αὐτὰ καὶ πλείονα τούτων εἰπὼν ὁ Ἅγιος, ἐπρόσταξεν ὁ Τύραννος, μὲ λαμπάδας πυρὸς νὰ τὸν καταφλέγουσι· καὶ βλέπωντάς τον πῶς τὰ ὑπέμενεν ὅλα μὲ καρτερίαν θαυμάσιον, ἐθαυμάζετο, καὶ ἔλεγεν· ἐγὼ πολλοὺς ἀπὸ τὰς δυσωνύμους Χριστιανοὺς ἐτιμώρησα, καὶ ἀπείρους ἐθανάτωσα ἀμὴ δὲν εἶδα τοιαύτης γνώμης καὶ ψυχῆς ἄλλον ἄνθρωπον· ἂς τὸν στείλω γοῦν τοῦ Μαξιμιανοῦ εἰς τὴν Νικομήδειαν, νὰ ἰδῇ καὶ αὐτὸς τοιοῦτον τέρας ἐξαίσιον· οὕτω γοῦν ποιήσας τοῦ ἔστειλε γραφικῶς ὅσα τοῦ ἔκαμεν ὁ Δομετιανὸς πρότερον, καὶ ἐκεῖνος ὕστερον παρακαλῶντάς τον, νὰ πασχήσῃ μὲ ὅλην του τὴν δύναμιν νὰ τὸν ἐπιστρέψῃ· εἰδὲ καὶ δὲν δυνηθῇ, νὰ τὸν δώσῃ τῶν θηρίων εἰς βρῶσιν, ἢ μὲ ἄλλον τρόπον νὰ τὸν θανατώσῃ ἀνελεήμονα.

Εὐγένωντας οὖν ἀπὸ τὴν Ῥώμην ὁ Ἅγιος, τὸν ἔκλαιον οἱ πιστοὶ Χριστιανοὶ, καὶ ἄλλοι μὲν ἐφίλουν τὰς χεῖρας καὶ πόδας του, ἄλλοι ἐχρίοντο μὲ τὸ αἷμά του, καὶ δὲν ἐδύνοντο νὰ ξεχωρίσουν ἀπὸ λόγου του, καὶ μετὰ βίας τὸν ἀφῆκαν καὶ ἐσέβη εἰς τὸ πλοῖον κάμνωντας προσευχὴν τῷ Θεῷ δι' ἐκείνους καὶ διὰ λόγου του. Ὁ δὲ Θεῖος Ἀγαθάγγελος, ὁποῦ ἀνεφέραμεν ἄνωθεν, ἔχωντας πόθον νὰ πάθῃ διὰ τὸν Χριστὸν εἰς τὴν συνοδίαν τοῦ Κλήμεντος,

εἰσῆλθε καὶ αὐτὸς εἰς τὸ καράβι προτήτερα, συμφωνήσας μὲ τοὺς ναύτας νὰ δώσῃ τὸν ναῦλόν του, καὶ ἐκάθητο εἰς μίαν γωνίαν εὐχόμενος, ἕως οὗ εἶδε τὸν Ἅγιον, ὁποῦ ἔμεινε μοναχὸς καὶ προσηύχετο· καὶ πλησιάσας αὐτῷ, τοῦ ἀνήγγειλεν ὅλην τὴν ὑπόθεσιν, ἤγουν τὸν τόθον ὁποῦ εἶχε πρὸς τὸ μαρτύριον, καὶ τὰ ἐπίλοιπα· ὁ δὲ Κλήμης ἐδέχθη τὸν Ἀγαθάγγελον ὡς Ἄγγελον Θεοῦ· καὶ δοξάζων τὸν Κύριον τοιαῦτα προσηύξατο. Εὐχαριστῶ σοι Δέσποτα Ἰησοῦ Χριστὲ, ἡ μόνη μου παράκλησις καὶ βοήθεια, ὁποῦ οὔτε εἰς τὴν γῆν, οὔτε εἰς τὴν θάλασσαν μὲ ἀφίνεις ἀβοήθητον· ἀλλὰ παρηγορᾷς τὴν ψυχήν μου ὡς βούλεσαι, καὶ μοῦ ἔστειλες ὡς ἀγαθὸν Ἄγγελον τὸν ἀδελφὸν Ἀγαθάγγελον· τὸν ὁποῖον παρακαλῶ σε δυνάμωσον εἰς τὴν ὁμολογίαν σου, καὶ δόξασον αὐτὸν, ἵνα καὶ σὺ δι' αὐτὸν δοξασθῇς πολυέλεε. Οὕτως οὖν ηὔχοντο ἡμέραν καὶ νύκτα, καὶ τροφὴν ποσῶς δὲν ἐγεύθησαν, ὅτι κανένας τους δὲν ἐφρόντισεν, ἔχοντες εἰς τὴν καρδίαν τους τὸν οὐράνιον ἄρτον καὶ τὸ ζῶν ὕδωρ, μὲ τὰ ὁποῖα ἀοράτως ἐτρέφοντο. Οἱ δὲ Στρατιῶται ἰδόντες αὐτοὺς νήστεις τόσας ἡμέρας τοὺς ἐλυπήθησαν, καὶ τοὺς ἔδιδαν βρώματα· οἱ Ἅγιοι γοῦν εὐχαρίστησαν τὴν καλήν τους προαίρεσιν, ἀμὴ τὰ φαγητὰ δὲν ἐδέχθησαν, λέγοντες, ὅτι ὁ Θεὸς τοὺς ἔτρεφεν ἄνωθεν· τὸ ὁποῖον ἔγινε, καθὼς εἶπασι, καὶ τοὺς ἔστειλεν ὁ Κύριος οὐρανόθεν τὴν πρώτην φυλακὴν τῆς νυκτὸς τροφὴν ἀμβρόδιον, καὶ ἐτρέφοντο μὲ ἄρτον Ἀγγέλων οἱ ἄνθρωποι. Φθάσαντες δὲ εἰς τὴν Ῥόδον, εὐγήκασιν οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ τὸ καράβι, νὰ εὕρουσι βρώματα· οἱ δὲ Ἅγιοι ἔμειναν μὲ ὀλίγους φύλακας· καὶ ἔχοντες πόθον νὰ ὑπάγουν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν νὰ κοινωνήσουν τὰ θεῖα μυστήρια, ἔδωκαν λόγον τοῦ Ἀρχιερέως, ὁποῦ ἦτον τότε, Φωτεινὸς ὀνόματι· ὅς τις ὑπῆγεν εἰς τὸ καράβι μὲ πολλοὺς Χριστιανοὺς, καὶ παρεκάλεσαν τοὺς φύλακας νὰ λύσουν τοὺς Ἁγίους νὰ ὑπάγουν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ πάλιν νὰ ἔλθωσιν· οἱ δὲ ἔστερξαν· καὶ ἀπελθόντες εἰς τὴν λειτουργίαν, ἔτυχεν ἐκεῖνο τὸ Εὐαγγέλιον ὁποῦ λέγει ταῦτα·

μὴ φοβεῖσθε, ἀπὸ τῶν ἀποκτεινόντων τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι»· οὗτος ὁ λόγος ἔσταξεν εἰς ταῖς ψυχαῖς τῶν Ἁγίων πολλὴν γλυκύτητα, καὶ ἀπὸ τὴν χαράν τους ἐδάκρυσαν· ὁμοίως καὶ οἱ πάρεστῶτες Χριστιανοὶ συμπονοῦντες τοὺς Ἁγίους, ἔκλαυσαν· τότε παρεκάλεσε τὸν Ἅγιον Κλήμεντα ὁ Θεοφιλὴς ἐκεῖνος Ἐπίσκοπος νὰ λειτουργήσῃ, καὶ τοῦ ὑπήκουσε, καὶ ὅσοι ἦσαν ἄξιοι εἶδασι θαῦμα ἐξαίσιον· ἤγουν ὅταν ἐλειτούργα ὁ Ἅγιος, ἐφαίνετο ἕνας ἄνθραξ φωτεινὸς εἰς τὴν ἁγίαν τράπεζαν, καὶ ἔστεκον εἰς τὸν ἀέρα πλῆθος πολὺ Ἀγγέλων ἐξαστράπτοντες· ὅθεν ἰδόντες τοιαύτην θέαν θαυμάσιον, ἔπεσον κατὰ γῆς, καὶ δὲν ἐδύνοντο νὰ κυττάξουν τὸ φῶς ἐκεῖνο τὸ ἄῤῥητον· τοῦτο ἠκούσθη εἰς τὴν πόλιν ὅλην, καὶ ἐσυναάχθησαν οὐ μόνον οἱ πιστοί, ἀλλὰ καὶ πολλοὶ ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας, καὶ μάλιστα ὅσοι εἶχασιν ἀσθενεῖς συγγενεῖς, τοὺς ὁποίους ἔῤῥιψαν εἰς τοὺς πόδας τοῦ Ἁγίου μετ' εὐλαβείας καὶ πίστεως· καὶ βάνωντας τὰς χεῖρας εἰς τοὺς ἀῤῥώστους ὁ Ἅγιος (ὢ τοῦ θαύματος) ἐθεραπεύθησαν ἅπαντες, καὶ πολλοὶ Ἕλληνες ἰδόντες ταῦτα ἐπίστευσαν. Οἱ δὲ Στρατῶται βλέποντας τὸν πολὺν πόθον ὁποῦ εἶχεν ἡ πόλις ὅλη πρὸς τὸν Ἅγιον, ἐφοβήθησαν μήτον ἁρπάσουν βιαίως νὰ φύγωσι· καὶ δένοντες αὐτὸν εἰσῆλθον εἰς τὸ καράβι καὶ ἔφυγον, καὶ φθάσαντες εἰς τὴν Νικομήδειαν, παρέδωκαν τῷ Μαξιμιανῷ τὸν Ἅγιον μὲ τὰ γράμματα· αὐτὸς δὲ ἰδὼν τὴν ὄψιν αὐτοῦ, τὸ ἦθος καὶ τὴν εὐγένειαν, ἐκατάλαβε τὴν ἀρετήν του, ὡς δεινὸς ὁποῦ ἦτον εἰς ταῦτα, καὶ ἔμπειρος· ὅθεν ἐγνωρίζωντας, ὅτι δὲν ἐνικᾶτο ὁ Ἅγιος, ἐπροφασίσθη πῶς δὲν εἶχεν ἄδειαν διὰ τοὺς πολέμους, καὶ τὸν ἔδωκε τοῦ Ἐπάρχου Ἀγριππίνου νὰ κάμῃ αὐτὸς τὴν ἐξέτασιν· ὅστις τὸν ἠρώτησεν ἐὰν ἦτον αὐτὸς ὁ Κλήμης· ὁ ὁποῖος εἶπε· ναὶ ὁ δοῦλος τοῦ Χριστοῦ εἶμαι· ὁρμισθεὶς εἰς ταῦτα ὁ Ἔπαρχος, ἐπρόσταξε νὰ τὸν ῥαπίζουν εἰς τὸ πρόσωπον, λέγοντες· μὴ λέγῃς πῶς εἶσαι τοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ τῶν Βασιλέων ὑπόδουλος· Καὶ ὁ Ἅγιος· μακάρι νὰ ἐκράζοντο καὶ οἱ Βασιλεῖς σας δοῦλοι Χριστοῦ· ἀμὴ διατί εἶναι αὐτοὶ ἀσεβεῖς καὶ κακότροποι· φιλονεικοῦσι νὰ ἀπωλέσουν καὶ ἡμᾶς οἱ ἀνόητοι· ἀγριώθη ὁ Ἀγριππῖνος ἀπὸ τὸν θυμόν του, καὶ μὴ δυνάμενος νὰ ἀποκριθῇ πρὸς αὐτὸν, στρέφει πρὸς τὸν ἄλλον τὴν ὄψιν, λέγοντας· ἀμὴ ἐσὺ τίς εἶσαι καὶ δὲν εἶναι τὸ ὄνομά σου, εἰς τὰ βασιλικὰ γράμματα; ὁ δὲ Ἀγαθάγγελος κυττάζωντας πρὸς Οὐρανὸν, καὶ πρὸς τὸν Ἅγιον (ὅθεν ἐδέχετο τὴν βοήθειαν) ἀπεκρίνατο· Χριστιανὸς εἶμαι βαπτισμένος ἀπὸ τὸν Ἅγιον Κλήμεντα. Τότε τὸν μὲν Κλήμεντα κρεμάσαντες ἐσπάθιζαν· τὸν δὲ Ἀγαθάγγελον ἔδερναν μὲ βούνευρα ὠμότατα· ἔπειτα ἀφ' οὗ τοὺς ἔδειραν ὥραν πολλὴν, τοὺς ἐφυλάκωσαν, οἵτινες προσηύχοντο ὅλην τὴν νύκτα· καὶ κατελθόντες οὐρανόθεν Ἅγιοι Ἄγγελοι, τοὺς ἐπροθυμοποιοῦσαν πρὸς τὸ μαρτύριον· ἦσαν καὶ ἄλλοι δι' ἄλλας αἰτίας φυλακωμένοι, καὶ ἰδόντες τοιοῦτον θαυμάσιον, ἐπίστευσαν τῷ Χριστῷ· οἱ δὲ Μάρτυρες τοὺς ἐδίδαξαν ἱκανῶς, καὶ τοὺς ἐστερέωσαν, καὶ ἐβάπτισαν· ἔπειτα ἄνοιξε χωρὶς κλεῖδας ὁ Κλήμης τὴν φυλακὴν μὲ μόνον λόγον, καὶ ἔφυγαν ὅλοι οἱ ἄλλοι χαίροντες, μόνον οἱ Ἅγιοι ἔμειναν· ὁ δὲ ἔπαρχος ἀκούσας ταῦτα, ἐθυμώθη, καὶ συνάξας λέοντας, καὶ ἄλλα θηρία ὁ θηριόγνωμος, ἀφῆκεν αὐτὰ κατὰ τῶν Ἁγίων ὁ ἐναγὴς, ἀλλὰ αὐτὰ ἐφάνησαν συνετώτερά του, καὶ φρονιμώτερα, καὶ ποσῶς δέντους ἔβλαψαν, ἀλλὰ μάλιστα καὶ τὰ ἴχνητους ἔγλειψαν, καὶ ἔσειον ταῖς οὐραῖς κάμνοντες καὶ ἕτερα σχήματα, καθὼς οἱ σκύλοι πρὸς τοὺς αὐθέντας τους. Οἱ μὲν οὖν Ἅγιοι εὐχαρίστουν τὸν Κύριον λέγοντες, δοξασμένος νὰ εἶσαι Χριστὲ, ὁποῦ ἐφώτισες τὰ θηρία καὶ μᾶς εὐλαβήθησαν, καθὼς, καὶ πρώην τὸν δοῦλόν σαυ Δανιὴλ ἐθαυμάστωσες· ὁ δὲ ἀγριώνυμος δὲν ἐνόησε τὴν αἰτίαν, ἀπὸ τὸ βαθὺ σκότος τῆς ἀσεβείας ἐκτυφλωθεὶς ὁ ἀσύνετος, ἀλλὰ προστάσσει νὰ πυρώσουν σούβλας δυνατὰς, νὰ ταῖς πήξουν ὑπὸ τὰ δάκτυλα τῶν χειρῶν τους ἕως τοὺς ἀγκῶνας· τοῦτου γενομένου, ἔδωκε δριμυτάτην ὀδύνην εἰς τοὺς μάρτυρας· ὅτι καθὼς ταῖς ἐκάρφωναν, ἐσύριζαν αἱ σάρκες ὑπὸ τοῦ πυρὸς ἐκκαιόμεναι τόσον ὁποῦ καὶ οἱ παρεστῶτες τοὺς ἐσυμπόνεσαν, καὶ ἐφώναζαν νὰ τοὺς ἀφήσουν.

Ὁ δὲ Ἔπαρχος ἐθυμώνετο μάλιστα, καὶ προστάσσει νὰ πυρώσουν καὶ ἄλλαις, σούβλαις, νὰ ταῖς καρφώσουν ἀπὸ ταῖς μασχάλαις ἕως τὸν ὦμόν τους, καὶ τοῦτο τοὺς ἔδωκε σφοδροτέραν ὀδύνην καὶ αἴσθησιν. Ὁ δὲ λαὸς ἐβαρέθη τὴν ἀπανθρωπίαν τοῦ Ἀγριππίνου καὶ ἀγριότητα, καὶ ἔῤῥιψαν λίθους ἐπάνω του, νὰ τὸν φονεύσουν ὡς ἄδικον· καὶ ἐφώναζαν, μέγας ὁ Θεὸς τῶν Χριστιανῶν. Τοῦτο δὲ ἔλεγον θαυμάζοντες πῶς δὲν ἐξεψύχησαν οἱ Ἅγιοι ἀπὸ τὴν δυσφορωτάτην αὐτὴν βάσανον. Ἔγινεν οὖν πολλὴ ταραχὴ καὶ θόρυβος, καὶ ὁ μὲν ἄρχων ἔφυγεν, οἱ δὲ Ἅγιοι ἔχοντες ἄδειαν, ὑπῆγαν εἰς ἕνα ὄρος Πύραμιν καλούμενον, εἰς τὸ ὁποῖον ἦσαν κρυμμένα πολλὰ εἴδωλα, καὶ ἐκεῖ ἔκαμναν τὴν θυσίαν οἱ Ἕλληνες· μετὰ δὲ ἡμέρας τινὰς, ἔστειλεν ἀνθρώπους ὁ ἄρχων, καὶ ἤφερε τοὺς Ἁγίους, καὶ λέγει τους· μὲ τὰς μαγείας σας ἐκάμετε τὸν ὄχλον νὰ σηκώσουν χεῖρ ἐπάνω μου, καὶ νὰ βλασφημοῦν τοὺς θεούς ἀναίσχυντα. Οἱ δὲ εἶπεν αὐτῷ, ἐκεῖνος ὁ Θεὸς τοὺς ἐφώτισε νὰ κηρύξουσι τὴν ἀλήθειαν· ὅτι ἐὰν δὲν ἦτον Θεὸς ἀληθὴς, δὲν ἔκαμνε τοιαῦτα θαυμάσια· λοιπὸν μὴν ἀμελήσῃς, ἀλλὰ δός μας καὶ τὰς ἄλλας τιμωρίας ὁποῦ μελετᾷς, νὰ ἰδῇς πῶς μᾶς λυτρώνει πάλιν ἀπὸ τὰς χεῖράς σου, ὡς Θεὸς παντοδύναμος. Τότες ὁ Ἔπαρχος τοὺς ἀνέβασεν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους· καὶ πρῶτον μὲν ἐκατάκοψε τὰς σάρκας αὐτῶν, καὶ τὰ κόκκαλα (φεῦ) ἐσύντριψεν, ἔπειτα τοὺς ἔβαλεν εἰς δύω σάκκους, καὶ δένωντας εἰς αὐτοὺς λίθους μεγάλους, τοὺς ἔῤῥιξεν ἀπὸ τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους εἰς τὸν κατήφορον, καὶ ἐκατέβαιναν οἱ σάκκοι κατακτυποῦντες εἰς τοὺς λίθους, ἕως οὗ ἔπεσαν εἰς τὸ πέλαγος, καὶ ὅλοι ἐνόμισαν ὅτι ἀπέθανον οἱ μάρτυρες. Οἱ δὲ φιλομάρτυρες ὑπῆγαν ἀπὸ ἄλλο μέρος, καὶ ἐστέκοντο εἰς τὸν αἰγιαλὸν ἐκδεχόμενοι, μήπως καὶ τοὺς εὐγάλῃ ἡ θάλασσα· λοιπὸν ἀφ' οὗ ἐπέρασεν ὥρα πολλὴ, βλέπουσι τοὺς σάκκους πῶς ἀνέβησαν ἀπὸ τὸν βυθὸν, καὶ ἔπλεον εἰς τὰ ὕδατα, καὶ σεβαίνοντες εἰς μίαν βάρκα ἐπήρασι τοὺς σάκκους, καὶ ἀνοίξαντες αὐτοὺς, βλέπουσιν (ὢ τῆς ἀφάτου σου Χριστὲ βασιλεῦ καὶ ἀπορρήτου δυνάμεως) ζωντανοὺς τοὺς Ἁγίους, καὶ δὲν εἶχασιν οὐδὲ μικρὸν σημεῖον πληγῆς ἐπάνωτους· ἦλθε δὲ καὶ φῶς εἰς αὐτοὺς ἀπὸ τοὺς οὐσανοὺς τὸ μεσόνυκτον, καὶ ἅγιοι Ἄγγελοι τοὺς ἐπῆραν ἀπὸ τὴν χεῖρα, καὶ εὐγάνοντές τους εἰς τὴν γῆν, τοὺς ἔδωσαν τροφὴν οὐράνιον, καὶ φαγόντες ἐδυνάμωσαν, καὶ τοὺς ἐστερέωσαν οἱ Ἄγγελοι, καὶ ἔγιναν ἰσχυρότεροι παρὰ τὸ πρῶτον καὶ δυνατώτεροι, καὶ παγένοντες εἰς τὸ μέσον τῆς πόλεως, ἐδιηγοῦντο τοῖς πιστοῖς τοῦ Θεοῦ τὰ θαυμάσια· περιπατοῦντες δὲ εἰς τὴν ὁδὸν εὗρον δύω τυφλοὺς εἰς μίαν καμάραν, καὶ ἕνα ὁποῦ ἦτον μαραμένη ἡ χεῖρα τθ, καὶ ἄλλον τελείως παράλυτον, εἰς τοὺς ὁποίους προσεγγίσαντες τὰς χεῖρας οἱ Μάρτυρες, ἐθεραπεύθησαν χωρὶς κόπον καὶ ἔξοδον· καὶ οὐ μόνον αὐτοὶ, ἀλλὰ καὶ πολλοὶ ἄλλοι ὁποῦ εἶχασι διαφόρους ἀσθενείας ἰατρεύθησαν, Ταῦτα μαθὼν ὁ Ἔπαρχος ἐγνώρισεν, ὅτι οὐ μόνον αὐτοὺς δὲν ἐδύνετο νὰ θανατώσῃ, ἀλλὰ καὶ ἐζημιώνετο πολλοὺς Ἕλληνας, ὁποῦ ἐπίστευον τῷ Χριστῷ, βλέποντες τοιαῦτα θαυμάσια· λοιπὸν ἔστειλε πρὸς τὸν Μαξιμιανὸν γράμματα, νὰ κάμῃ εἰς τοὺς Ἁγίους ὡς βούλεται· ὁ ὁποῖος βλέπωντας πόσα κολαστήρια ἔλαβον, καὶ δὲν ἀπόθαναν, ἐβουλιάσε νὰ τοὺς ἐπιχειρισθῇ, διὰ νὰ μὴ καταισχυνθῇ καὶ αὐτὸς εἰς τὸ ὕστερον· ἀλλὰ ἔγραψέ του, νὰ τοὺς στείλῃ εἰς τὸν Ἡγεμόνα τῆς Ἀγκύρας, Κυρίκιον ὀνόματι, νὰ τοὺς θανατώσῃ ἐκεῖνος εἰς αὐτὴν τὴν χώραν τοῦ Κλήμεντος. Τοῦτο δὲ ἦτον οἰκονομία Θεοῦ καὶ πρόνοια, νὰ ὑπάγῃ πάλιν ὁ Θεῖος Κλήμης εἰς τὴν πατρίδα του, ἀφ' οὗ ἐπέρασε τόσην γῆν καὶ θάλασσαν, καθὼς αὐτὸς ηὔχετο, ὡς ἄνωθεν εἴρηται. Ὅταν οὖν ἔφθασεν εἰς τὴν χώραν του, εὐχωρίστα τὸν Θεὸν μὲ φαιδρότητα, λέγωντας· δόξα σοι Χριστὲ ὁ Θεὸς, ὁποῦ ἐπήκουσες τῆς δεήσεώς μου, καὶ μὲ ἤφερες εἰς τὴν πατρίδα μου μὲ καλὴν προσθήκην μὲ

τὸν σύναθλον Ἀγαθάγγελον. Μετὰ τινὰς δὲ ἡμέρας καθήσας εἰς τὸ κριτήριον ὁ Κρίκιος, ἤφεραν τοὺς Ἁγίους, καὶ πρῶτον μὲν ἐδοκίμασε μὲ κολακείας ὁ δόλιος, ἐγκωμιάζωντας τὸν ἱερὸν Κλήμεντα, καὶ φημίζωντάς τον ὡς φρόνιμον· ἔπειτα ὅταν εἶδε πῶς οἱ ἅγιοι ἐνέμπαιζαν τὰ εἴδωλα, καὶ ἔλεγον ὅτι εἴχασι διὰ χαρὰν τες τὰ κολαστήρια, ἐθυμώθη περισσὰ ὁ ἀλιτήριος, λέγωντας, ἐπειδὴ εἰς τὰς τιμωρίας χαίρεσθε, ἐγὼ νὰ σᾶς φιλοτιμήσω κακοδαίμονες. Ἐπύρωσεν οὖν ἕνα σίθηρον τόσον, ὁποῦ ἐσπινθηροβόλα ἀπὸ πᾶσαν μεράν, καὶ τὸ ἔβαλεν εἰς ταῖς μασάλαις τοῦ Κλήμεντος, ἔπειτα καὶ εἰς τὰς πλευράς, δένωντας δυνατὰ τοὺς ἀγκῶνάς του, διὰ νὰ γροικᾷ τὸν πόνον χειρότερα, καὶ καρφώνωντας εἰς τὴν γῆν ἕνα ξύλον ὀρθὸν, ἔδεσεν εἰς αὐτὸν τὸν Κλήμεντα, τὸν δὲ Ἀγαθάγγελον ἐκρέμασαν, καὶ στέκοντες τριγύρου οἱ δήμιοι, ἐκαταξέσχιζαν τὰς πλευράς καὶ τὰ μυρία του· καὶ ἐμπαίζων αὐτοὺς ὁ Ἄρχων, τοὺς ἠρώτα ἐὰν ἐγροικᾶσαν τὸν πόνον τῆς βασάνου.

Ὁ δὲ Κλήμης ἀπεκρίνατο· ὅσον ὁ ἔξω ἄνθρωπος φθείρεται, τόσον ἀνακαινοῦται ἡ ψυχὴ ἔσωθεν. Ὁ δὲ τύραννος φιλονεικῶντας νὰ νικήσῃ τὴν ὑπερβολὴν τῆς ὑπομονῆς μὲ τὴν ὑπερβολὴν τῶν κολάσεων, ἐπύρωσε περισσὰ σιδηρᾶν περικεφαλαίαν, καὶ εὐθὺς εὔγενεν ὁ καπνὸς ἀπὸ τὸ στόμα, τὴν μύτην, καὶ ὠτα τοῦ ἁγίου, ὅτι βαρέως ἐστέναζε, ζητῶντας ἀπὸ τὸν Θεὸν βοήθειαν, καὶ τότε ἐψυχράνθη ὁ σίδηρος, καὶ ἐκεῖνοι ὁποῦ ἐξέσχιζαν τὸν Ἀγαθάγγελον ἐκουράσθησαν. Ταῦτα ἰδὼν ἐτρόμαξε καὶ ὁ τύραννος, τὴν ὑπομονὴν αὐτῶν θαυμαζόμενος, καὶ προστάσσει νὰ τοὺς φυλακώσουν. Ἡ δὲ σοφὴ Σοφία ἡ ψυχομάννα τοῦ Κλήμεντος βλέπουσα τοῦτον μετὰ τοσούτους χρόνους ἀνελπίστως, ἠγαλλιάσατο, καὶ παγένουσα τὴν κύκτα κρυφὰ εἰς τὸ δεσμωτήριον, ἐνηγκαλίσθη τὸν Ἅγιον δακρυρροοῦσα, καὶ καταφιλοῦσα τὸ στόμα, τοὺς ὀφθαλμοὺς, τὰς χεῖρας, καὶ ὅλα τὰ μέλη του, τὸν ἠρώτα πῶς ἐπέρασεν εἰς τὴν ξενητείαν, καὶ πῶς ἠγωνίσθη, καὶ τίς ἦτον συνοδίτης αὐτοῦ, καὶ σύναθλος. Ὁ δὲ Ἅγιος τῆς εἶπεν ἐξ ἀρχῆς τὴν ὑπόθεσιν, καὶ αὐτὴ τοὺς ἐπιμελήθη ἐπιμελῶς, ἔπλυνε τὰς πληγάς τους, ἔβαλε βότανα καὶ μανδήλια, καὶ τοὺς ἔφερε τροφὰς ὅσας ἤθελαν. Ὁ δὲ Κυρίκιος ἐσυλλογίζετο τί νὰ κάμῃ τοὺς μάρτυρας· ἐγνώρισεν ὅτι δὲν θύνεται νὰ τοὺς νικήσῃ, καὶ τοὺς ἔστειλεν εἰς τὸν Βικάριον τῶν Ἀμισυνῶν, ὀνόματι Δομετιανόν· ἠκολούθει δὲ καὶ ἡ φιλόπαις, καὶ φιλομάρτυς Σοφία μὲ ὅλα τὰ παιδία ὁποῦ ὁ Κλήμης ἐβάπτισε πρότερον, ὡς ἄνωθεν εἴρηται· περὶ τῶν ὁποίων ἀνέφερον εἰς τὸν Βασιλέα Μαξιμιανόν· ὅς τις ἐπρόσταξε, ἐὰν θελήσουν νὰ ξεχωρίσουν ἀπὸ τὸν Κλήμεντα, νὰ τὰ ἀφίνουν νὰ πηγένουν ὅπου θέλουσαν· εἰ δὲ καὶ δὲν στέρξουν, νὰ κόψῃ καὶ ἐκείνων τὰς κεφαλάς. Οἱ γὲν Στρατιῶται ἐκοπίασαν πολλὰ νὰ τὰ ξεχωρίσουν ἀπ' ἐκεῖνον, καὶ δὲν ἐδυνήθησαν· ὅτι ἔπιπτον κατὰ γῆς, καὶ ἐκρατῆσαν τοὺς πόδας τοῦ Κλήμεντος, καὶ δὲν ἐξεκολλοῦσαν ἀπ' ἐκεῖ, ἕως οὗ ἔκοψαν τὰς κεφαλάς τους· καὶ οὕτως ἔδειξαν ἀκριβῶς, ὅτι τοῦτο ἦτον ὄντως δῶρημα τέλειον τῆς καλῆς του γνώμης καὶ ἀγαθῆς προαιρέσεως, καταβαῖνον ἄνωθεν ἐκ τοῦ Πατρὸς τῶν φώτων, κατὰ τὸν Θεῖον Ἰάκωβον. Ἔμειναν δὲ τὰ ἅγια σώματα τῶν παίδων εἰς ἕνα κάμπον. Ἡ δὲ καλὴ Σοφία ἐπῆρε συγχώρησιν ἀπὸ τοὺς Ἁγίους νὰ ἀπομείνῃ ἐκεῖ νὰ τὰ ἐνταφιάσῃ, ἔπειτα νὰ ὑπάγῃ πρός αὐτοὺς πάλιν ὕστερα· ἤφεραν οὖν τοὺς Ἁγίους εἰς τὸν Βικάριον, μὲ τὸν ὁποῖον ἐσύντυχεν ὁ Κλήμης περὶ τῆς αἰωνίου ζωῆς σοφώτατα, δοκιμάζωντας μήπως καὶ φέρειτον εἰς μετάνοιαν, νὰ πιστεύσῃ εἰς τὸν Χριστόν· ἀλλ' ἐκεῖνος δέντα ἐσυλλογίζετο· καὶ προστάσσει νὰ φυλακώσουν τὸν ἕνα, διὰ νὰ ἐξετάζῃ ἕνα πρὸς ἕνα, νὰ τοὺς νικᾷ εὐκολώτερα, καθὼς ἐνόμιζεν· ἀλλὰ δὲν ἐδυνήθη ὁ μάταιος.

Ὅθεν γεμίσας ἕνα λάκκον μεγάλον ἀσβέστην ἄσβυστον, τοὺς ἔχωσε μέσα, βάνωντας Στρατιώτας νὰ τοὺς φυλάγων, διὰ νὰ μήτους κλέψουσιν. Ὁ δὲ Θεὸς ἐφύλαξε καὶ αὐτοὺς ἀβλαβεῖς ὡς πάλαι τοὺς τρεῖς παῖδας διέσωσεν εἰς τὴν Χαλδαϊκὴν καμινον· ἦτον δὲ ὥρα δευτέρα, ἡμέρα παρασκευὴ, ὅταν τοὺς ἔβαλεν· καὶ ὅταν ἐνύκτωσεν, καὶ ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος τὴν κυριακὴν, ἐπῆγεν ὁ ἅγιος Κλήμης μὲ τὸν ἀρχιδιάκονον Φαῦστον, καὶ μὲ τὸν ἱερέα Φίλιππον, καὶ μὲ τοὺς ἄλλους κληρικοὺς, καὶ ἐκαμαν τὴν ἀκολουθίαν τῆς θείας λειτουργίας ἐπάνω εἰς τὸν λάκκον, καὶ ἐκοινώνησαν τὰ ἅγια μυστήρια· καὶ ἐπῆρε τὸ ἅγιον ποτήριον ὁ ἅγιος Κλήμης, καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸ μέρος ὁποῦ ἦτον ἡ κεφαλὴ τοῦ Ἀγαθαγγέλου, καὶ ἔχυσεν ὀλίγον ἀπὸ τὸ ἅγιον αἷμα εἰς τὸ στόμα τοῦ μάρτυρος, καὶ ἐκοινώνησε· καὶ ἔπειτα ἐπῆγεν εἰς τὸ μέρος ὁποῦ ἦτον ἡ κεφαλὴ τοῦ Ἁγίου Φαύστου, καὶ ἔχυσεν ὀλίγον ἀπὸ τὸ ἅγιον αἷμα εἰς τὸ στόμα τοῦ μάρτυρος, καὶ ἐκοινώνησε· καὶ ἔπειτα ἐπῆγεν εἰς τὸ μέρος ὁποῦ ἦτον ἡ κεφαλὴ τοῦ ἱερέως Φιλίππ

τινάς, ἦτον φόβος καὶ τρόμος εἰς τὴν ὁποίαν τὰς ἀφῆκαν ἕνα ἡμερόνυκτον, διὰ νὰ μὴ μείνῃ οὔτε κἂν κόκκαλον· ἀλλὰ ἡ θεία χάρις τοὺς ἐδρόσιζεν, ὥσπερ τοὺς τρεῖς Παῖδας, καὶ ἀβλαβεῖς διεφύλαξεν· ἀπέξω δὲ ἠκούετο ἦχος ἐορταζόντων, καὶ εὐωδία θαυμάσιος. Τὴν ἄλλην ἡμέραν ὀφ' ἧς ἔσβυσεν ἡ φλόγα, ὑπῆγεν ὁ Βασιλεὺς νὰ ἰδῇ, καὶ βλέπει τους (ὦ τοῦ μεγίστου τερατουργήματος) προσευχομένους, καὶ δὲν ἐκάγη κἂν μία ἀπὸ τὰς τρίχας τους, καὶ εὐγάνοντές τους ἔξω, εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἀνόητος· εἰπέ τε μου παρακαλῶ σας, ποίας μαντείας ἐκάμετε, καὶ δὲν σας ἔκαυσεν ἡ στία ἐλάτελα; Οἱ δὲ ἀπεκρίθησαν· ἡμεῖς δὲν ἠξεύρομεν μαγείας, ἀλλὰ ὁ ἀληθινὸς Θεὸς ὁποῦ προσκυνοῦμεν, ἐξουσιάζει τὰ στοιχεῖα, καὶ ὑπακούουσι. Τότε πάλιν ἐπρόσταξε νὰ τοὺς δέσῃ ἀπὸ τοὺς πόδας, νὰ τοὺς τραβίζουν ὅλην τὴν πόλιν, νὰ τὰς σπαράσσουν ἕως βιαίως νὰ ξεψυχήσουσιν· ἀλλὰ πάλιν καὶ αὐτὸ αὐτὸν ἐζημίωσε μάλιστα, ὅτι ὅσοι εἶδασι τὸ ῥηθὲν τῆς φλογὸς θαυμάσιον, βλέποντες πάλιν αὐτὰς οὕτω συρομένας καὶ νὰ μὴν ἀποθάνουσιν, ἐπίστευσαν εἰς τὸν Χριστὸν, ἐγνωρίσαντες τὴν πολλὴν αὐτοῦ καὶ ἀνυπέρβλητον δύναμιν. Ἀπορῶν δὲ ὁ Μαξιμιανὸς, καὶ μὴ ἠξεύρωντας πλέον τί νὰ κάμῃ, τοὺς ἐκατάκρινε νὰ μείνουν εἰς σκοτεινὴν φυλακὴν χρόνους τέσσαρας, μήπως καὶ βαρεθοῦν τὴν πολλὴν στενοχωρίαν τοῦ τόπου καὶ κάκωσιν, νὰ τοῦ ὑπακούσουν. Ἀλλ' ἐψεύσθη ὁ μάταιος, ὅτι ὁ πόθος πρὸς τὸν Χριστὸν, καὶ ἡ ἐλπὶς τῶν μελλόντων ἀπολαύσεων τοὺς ἔκαμνε καὶ ἐχαίροντο εἰς τὴν φυλακὴν, ὥσπερ νὰ ἦσαν εἰς πλούσιον καὶ φωτεινὸν παλάτιον. Ταῦτα μαθὼν ὁ Βασιλεὺς, ὠμέλα, καὶ δὲν εἶχε πλέον προθυμίαν νὰ τοὺς παιδεύσῃ, ἠξεύρωντας τὴν προθυμίαν τους, καὶ ἐκαμώθη πῶς δὲν ἦσαν ἄξιοι ὡς ἀνόσιοι νὰ τὸν ἰδοῦσι· μόνον ἐξέτασε καὶ ηὗρεν ἕνα ἀπὸ τοὺς Ἡγεμόνας σκληρότερον τῶν ἄλλων, Σακερδὼν ὀνόματι.

Ὅς τις ἐθανάτωσε πολλοὺς Χριστιανοὺς μὲ δεινὰ κολαστήρια· τοῦτον ἐπρόσταξεν ὁ Τύραννος νὰ ἐξετάσῃ τοὺς Μάρτυρας, τοὺς ὁποίους τοὺς ἤφεραν εἰς τὸ κριτήριον, καὶ τοὺς ἐδοκίμασε μὲ διάφορα λόγια, ποτὲ μὲν φοβερίζων, ποτὲ δὲ κολακεύων, καὶ συργουλίζωντας· καὶ ἰδὼν, ὅτι δὲν ἐπρόκοπτε μὲ τὰ λόγια, τοὺς ἐβασάνιζε καὶ αὐτὸς, καθὼς καὶ οἱ πρότεροι Τύραννοι· καὶ τόσον ἐκαταξέσχισαν τὰς σάρκας τους, ὁποῦ ἐφαίνοντο οἱ ἁρμοὶ τῶν σφονδύλων, καὶ ὅλα τὰ κόκκαλα· ἀλλὰ αὐτοὶ μὲν ὑπὸ τῆς Θείας χάριτος δυναμούμενοι ὑπέμενον ἀνδρείως τὴν βάσανον, καὶ ὑπῆγεναν εἰς τὴν φυλακὴν περιπατοῦντες, καθὼς ἐπρόσταξεν· αὐτὸς δὲ ἀπὸ τὴν λύπην καὶ ἐντροπήν του, πῶς τὸν ἐνίκησαν, ὠλιγοθύμησε, καὶ τὸν ὑπῆγαν σηκωτὸν εἰς τὸ παλάτιον. Καθὼς δὲ ὑπῆγεναν εἰς τὴν φυλακὴν οἱ Ἅγιοι ἔτρεχαν οἱ πιστοὶ, καὶ ἐμάζωναν τὰς σάρκας αὐτῶν καὶ αἵματα, ὁποῦ ἔπιπτον ἀπὸ πάνω τους, καὶ τὰ ἐφύλαγαν ὡς μέγαν θησαυρὸν δι' εὐλάβειαν. Ἀφ' οὗ δὲ ἔκαμεν ὅσα τεχνάσματα, σοφίσματα, μαγγανείας, καὶ μηχανήματα ἠθέλησεν ὁ Σακερδὼν, καὶ δὲν ἐδυνήθη νὰ τοὺς νικήσῃ, ἔμεινε κατησχυμένος, καὶ περίλυπος, καὶ τὸν ἐπερίπαιζεν ὁ Μαξιμιανὸς μὲ τοὺς Ἄρχοντας. Τότε τὶς Ἡγεμὼν, ὀνόματι Μάξιμος, εἶπε πρὸς τὸν Τύραννον· δός μου τους ἐμένα, ὦ Βασιλεῦ, καὶ ἐλπίζω εἰς τοὺς μεγάλους θεούς, ἢ νὰ τὰς νικήσω, ἢ νὰ τοὺς θανατώσω κακῶς τοὺς κακούς, νὰ μή μας πειράζουσιν· Ἐπῆρε τους οὖν ὁ δείλαιος Μάξιμος ὅς τις ἦτον ὄγδοος Τύραννος, ὅτι ὅλοι ἑπτὰ τὰς ἐβασάνισαν πρότερον· πρῶτον μὲν οὖν ἐκαμώθη πῶς ἦτον φίλος τους, καὶ τοὺς ἔλεγε λόγια ἀγαπητικὰ ὁ δόλιος· καὶ μετὰ πολλὰς ἡμέρας ἐφανέρωσε τὴν αἰτίαν τῆς δολερᾶς ἐκείνης καὶ προσποιημένης φιλίας, καὶ λέγει τους· νὰ ἠξεύρετε φίλοι μου, ὅτι οἱ ἀθάνατοι Θεοὶ σᾶς ἀγαποῦσιν ὡς τέκνα τους, καθὼς μου εἶπασιν εἰς τὸν ὕπνον μου· καὶ δὲν σας ὠργίσθησαν, ὅτι ἴξευραν πῶς ἔχετε νὰ ἐπιστρέψετε πρὸς αὐτοὺς ἕως ὕστερα· καὶ πάλιν σήμερον μὲ εἶπεν ὁ μέγας Διόνυσος, νὰ σᾶς ὑπάγω εἰς τὸν βωμὸν νὰ τὸν προσκυνήσετε. Λέγουσι πρὸς αὐτὸν οἱ Ἅγιοι· ποῖον Διόνυσον ὀνομάζεις ἀθάνατον, τὸν χαλκοῦν, ἢ τὸν λίθινον; ἐὰν λέγῃς τὸν

λίθινον; ἴξευρε, ὅτι εἰς ὀλίγας ἡμέρας τὸν βλέπεις τζακισμένον, ἢ εἰς τὸν τοῖχον μὲ ἄλλους ὁμοίως λίθους κτισμένον, ἢ νὰ τὸν κάμουν ἀσβέστην εἰς τὴν κάμινον· τὸν χαλκοῦν πάλιν θέλεις ἰδεῖ, νὰ τὸν σφυροκοπήσῃ ὁ μάστορας νὰ τὸν κάμῃ τζουκάλι, ἢ τήγανον. Ταῦτα ἀκούσας ἐθυμώθη ὁ Τύραννος, καὶ ξεσχίζωντας τὴν σκέπην τοῦ πλασοῦ προσώπου, ἀνακαλύπτει καὶ φανερώνει τὸν ἔσω Μάξιμον, καὶ προσάσει νὰ καρφώσουν εἰς τὴν γῆν σούβλαις μυρωταῖς καὶ μαχαίρας ἀνάποδα, ἤγουν νὰ εἶναι ἐπάνω ἡ μύταις ἀκονισμέναις καλώτατα· ἐπάνω εἰς ταῖς ὁποίαις ἁπλώσαντες τὸν μακάριον Κλήμην ἀνάσκελα, τὸν ἔθερναν εἰς τὴν κοιλίαν δυνατὰ μὲ ξύλα χοντρὰ, διὰ νὰ βαρένῃ νὰ καθίζουν ἡ σούβλαις βαθύτερα εἰς τὴν ῥάχην τε· τὸ δὲ Ἀγαθαγγέλου ἔχυσαν εἰς τὴν κεφαλὴν βραστὸν μόλυβδον· ἀλλὰ πάλιν ὁ Κύριος τοὺς ἐδυνάμωνε, καὶ ὑπέμειναν ἀνδρείως καὶ ταῦτα ὡς καὶ τὰ πρότερα· ἐξαιρέτως δὲ ἐθαυμάζοντο οἱ Ἕλληνες διὰ τὸν ἅγιον Κλήμην, πῶς δὲν ἀπέθανεν, ὁποῦ ἦσαν ἡ σούβλαις καρφωμέναις εἰς τὴν καρδίαν καὶ εἰς ὅλον τὸ σῶμά του· τέλος πάντων τὸν εὐγάλαν ἀπὸ τὴν βάσανον, καὶ ἦτον ὡσὰν ἕνα ροῦχον κατατρυπημένον καὶ ξεσχισμένον ἀπὸ κάθε μέρος, ὁποῦ μόνον μὲ τὴν φωνὴν ἐγνωρίζετο πῶς ἔζη, ὁ ὁποῖος εἶπε πρὸς τοὺς Ἕλληνας· ἐγνωρίσετε κἂν τώρα πῶς εἶναι ὁ Θεὸς ὁποῦ προσκυνῶ Παντοδύναμος, καὶ καταισχύνει τὰς ἐπιβουλὰς σας, μὴν ἀφίνωντας τὴν ψυχήν μου, νὰ εὐγῇ ἀπὸ τὸ σῶματος. Ἀπελπισθεὶς οὖν τελείως ὁ Μάξιμος, καὶ μὴν ἠξεύρωντας τί νὰ κάμῃ, τὸ ἀνήγγειλε πρὸς τὸν βασιλέα· ὅς τις ἐμοίως μὴ ἔχοντας πλέον ἐλπίδα τινὰ εἰς αὐτοὺς, ἐπρόσταξε νὰ τοὺς κρατοῦν φυλακωμένους, ἕως νὰ ἀποθάνουσιν· ἔπειτα ὅταν εἶδαν καὶ ἐπέρασε πολὺς καιρὸς, καὶ δὲν ἀπόθαναν, τοὺς ἐπῆρεν εἰς Ἄρχων δεινὸς, ὀνόματι Ἀφροδίσιος, καὶ κάμνει πλουσίαν τράπεζαν, καὶ τοὺς ἐπροσκάλεσε νὰ τοὺς φιλεύσῃ, διὰ νὰ πάρουν τάχα ἀπὸ τὰς πρώην βασάνους ὀλίγην ἄνεσιν.

Ἀμὴ αὐτοὶ δὲν ἐπήγασιν, ἀλλὰ εἶπον αὐτῷ· ἡμεῖς τρώγομεν ἄρτον οὐράνιον, τὸν ὁποῖον ὅς τις τὸν φάγῃ, δὲν πεινᾷ πώποτε. Ὅθεν ὀργισθεὶς ὁ ἄφρων Ἀφροδίσιος, πῶς δὲν ἐκαταδέχθησαν τὴν φιλίαν του, ἔδεσεν αὐτοὺς, εἰς δύω λίθους μύλου μεγάλους, καὶ σύροντές τους ὅλην τὴν χώραν, τὰς ἐλιθοβόλησαν οἱ τῶν λίθων ἀναισθητότεροι. Οἱ δὲ γενναῖοι Μάρτυρες εὐχαρίστως ὑπέμενον τὰ λυπηρὰ μὲ καρτερίαν θαυμάσιον, διὰ τὴν ὁποίαν ἐπείστευσαν εἰς τὸν Χριστὸν πολλοὶ Ἕλληνες. Νικηθεὶς οὖν ἀπὸ τοὺς Ἁγίους ὁ ἀφρονέστατος Ἀφροδίσιος, τὸ ἀνήγγειλε πρὸς τὸν Βασιλέα· ὁ ὁποῖος ἔγραψεν ἀπόφασιν νὰ τοὺς κλείσουν εἰς μίαν σκοτεινὴν φυλακὴν, νὰ μείνουν ἀνεπιμέλητοι, καὶ ἄσιτοι, ἕως νὰ ξεψυχήσουν ἀπὸ τὴν πεῖναν, καὶ πολλὴν κακοπάθειαν· τοῦτο δὲ ἦτον οἰκονομία Θεοῦ, διὰ νὰ περάσουν χρόνοι, νὰ γένουν σωστοὶ κή καθὼς τοῦ εἶπεν αὐτὸς ὁ Κύριος, ὅταν τὸν ἐπαρεκάλεσεν ὁ ἅγιος Κλήμης, νὰ πάθῃ πολλὰ κολαστήρια. Αὐτοὶ μὲν οὖν ἔκαμαν κεκλεισμένοι πολὺν καιρὸν, καὶ ἀπὸ μὲν ἀνθρωπίνην δύναμιν ἀνεπιμέλητοι, ὑπὸ Θεοῦ δὲ βοηθούμενοι, καὶ παραδόξως τρεφόμενοι· πολλοὶ δὲ ἄλλοι εὐσεβεῖς ἐμαρτύρησαν ἐκείνας τὰς ἡμέρας ὁποῦ ἦσαν αὐτοὶ φυλακωμένοι. Ὅταν δὲν ἐπέρασαν χρόνοι πολλοὶ, καὶ εἶδαν οἱ φύλακες πῶς δὲν ἀπέθαινεν οἱ Μάρτυρες, ἐβαρέθησαν νὰ τοὺς φυλάγουν, καὶ ἀνέφεραν πρὸς τὸν Βασιλέα τὴν ὑπόθεσιν· ὁ ὁποῖος ἐθυμώθη τόσον, ὁποῦ ὕβριζε τοὺς Θεούς του, πῶς δὲν ἐδύνοντο νὰ θανατώσουν δίω τοὺς ἐχθροὺς ὁποῦ τοὺς ἐμάχοντο· Ἔπειτα ἠρώτησεν, ἀπὸ ποίαν χώραν ἦσαν οἱ Μάρτυρες; καὶ εἶπον, ὅτι ἀπὸ τὴν Ἄγκυραν· ἔθεν ἔστειλεν αὐτοὺς πάλιν ἐκεῖ, γράφωντας πρὸς τὸν Ἡγεμόνα Λούκιον, νὰ τοὺς θανατώσῃ· οὕτω γινώσκεται Κύριος κρίματα ποιῶν· καὶ ἔστειλε πάλιν ἕως τὸ ὕστερον τοὺς Ἁγίους εἰς τὴν πατρίδα, ἀφ' οὗ ἐπέρασαν τόσους κινδύνους εἰς διαφόρους πόλεις καὶ χώρας, νὰ λάβουν εἰς τὴν ἰδίαν γῆν τὸν ποθούμενον θάνατον. Μισεύοντες οὖν ἀπὸ τὴν Ταρσὸν, ὑπῆγαν εἰς τὴν Ἄγκυραν ἀγαλλόμενοι. Ὁ δὲ Ἡγεμὼν τὸς ἐφύλακωσε, δένωντας καθ' ἕνα εἰς ξύλον

μὲ ἕνα λίθον μεγάλον, νὰ μὴ δύνεται νὰ ὁμιλεύσῃ κανένας τους· ἔπειτα ἐδοκίμασε πρῶτα μὲ κολακείαις νὰ πλανέσῃ τὸν Ἀγαθάγγελον, ἀλλὰ εἰς μάτην ἐκοπίαζεν ὁ ἀνόητος· ὅτι ὁ Ἅγιος τὸν ἤλεγξε μὲ πολλὴν παῤῥησίαν, ὑβρίζωντας τὰ εἴδωλα, καθὼς ἔπρεπεν· ἔθεν ἐγνωρίσας τὴν ἀμετάθετον γνώμην του, ἐπύρωσε περόνας σιδηρᾶς, ἤγουν καρφία μεγάλα, καὶ τὰ ἔμπηξεν εἰς τὰ ὦτά του.

Καὶ καθὼς ἐπέρασαν εἰς τὸν μυελόν του, τοῦ ἦλθε μεγάλη σκότησις, καὶ καπνὸς εὐγενεν ἀπὸ τὸ στόμα, καὶ μύτην τε. Οὐ μόνον δὲ ταῦτα τὰ κολαστήρια τῶ ἔκαμαν οἱ ὀκόλαστοι, ἀλλὰ καὶ τὰς πλευράς του ἔκαιον μὲ λαμπάδας· τὰς ὁποίας ὑπέμεινε γενναίως, καὶ ἐπικαλούμενος τὸν Κύριον εἰς βοήθειαν ἔλεγε· Δέσποτα Ἰησοῦ Χριστὲ, μὴ στερήσῃς με τῆς μακαρίας ἐκείνης τῶν ἀθανάτων ἀγαθῶν ἀπολαύσεως, ἀλλὰ δυνάμωτόν με νὰ τελειώσω τὸν δρόμον τῆς ὁμολογίας σου, νὰ μὲ συναριθμήσῃς μὲ τὸν δοῦλόν σου Κλήμεντα, καὶ τοὺς ἄλλους σου Μάρτυρας, ὅτι ἔλειψεν ἡ δύναμίς μου, μόνον εἰς ἐσένα ἡ ψυχή μου ἤλπισε. Ταῦτα ὁ Ἅγιος ηὔχετο, ὁ δὲ Θεὸς ἐπήκουσεν αὐτοῦ τὴν δέησιν, καὶ ἔδωκεν ὁ Ἡγεμὼν κατ' αὐτοῦ τὴν τελευταίαν ἀπόφασιν, ἐγνωρίζωντας, πῶς δὲν ἐδύνετο νὰ τὸν διαστρέψῃ· λοιπὸν ἐπῆγάντον εἰς ἕνα τόπον, Κρυπτὸν καλούμενον, καὶ ἔκοψαν τὴν κεφαλήν του τῇ ε. Νοεμβρίου Μηνός. Ἡ δὲ μακαρία Ψυχὴ ἀπῆλθεν εἰς τὴν οὐράνιον ἀπόλαυσιν, νὰ συναγάλλεται μετὰ τῶν Ἁγίων Ἀγγέλων αἰώνια. Ἐμαρτύρησε δὲ ὑπὸ δύω Βασιλέων, καὶ Ἡγεμόνων ἑπτά· ἤγουν Διοκλητιανοῦ, Μαξιμιανῦ, Ἀγριππίνου, Κουρικίου, Σακερδῶνος, Μαξίμου, Ἀφροδισίου, καὶ Λεκίου. Ἡ δὲ θεοφιλὴς, καὶ θεόσοφος Σοφία, ὅταν τὸν εἶδε πῶς ἐτελειώθη, ἐχάρη, καὶ ἐπῆρε τὸ ἅγιον Λείψανον, καὶ τὸ ἔκρυψεν εἰς τὸν κρυπτὸν τόπον ἐκεῖνον μὲ πολλὴν εὐλάβειαν. Μαθὼν δὲ καὶ ὁ πολύαθλος Μάρτυς Χριστοῦ Κλήμης, τοῦ συνάθλε του τὴν τελείωσιν, εὐχαρίστησε πολλὰ τῷ Θεῷ, πῶς ἐτέλεσε τὸν δρόμον του ἅγια. Ὁ γὰρ Ἡγεμὼν ἐπρόσταξε νὰ τοῦ δίδουν ἑκατὸν ῥαπίσματα καθ' ἡμέραν, ἑκατὸν πληγὰς εἰς τὸ πρόσωπον· ὅθεν καὶ ὁ λίθος ὁποῦ τοῦ εἶχασι θεμένον, καὶ ὅλη ἡ γῆ ἐκοκκίνιζεν ἀπὸ τὰ αἵματα. Ὁ δὲ ὑπέμενεν εὐχαριζῶντας τὸν Κύριον· τὴν νύκτα δὲ πάλιν ἤρχετο ἅγιος Ἄγγελος μὲ φῶς ἄμετρον καὶ τὸν ἐθεράπευεν. Οὕτως οὖν ἐκαρτέρησεν ὁ Θεῖος Κλήμης εἰς τὴν φυλακὴν δεμένος εἰς τὸν λίθον, καὶ τὸν ἔδερναν καθ' ἑκάστην ἡμέραν, ἕως οὗ ἐτελείωσαν οἱ κή. χρόνοι ἀπὸ τὸν καιρὸν ὁπῦ ἄρχισε τὸ μαρτύριον, καὶ τότες ἔλαβε καὶ τὴν σφαγὴν μὲ τὸν τρόπον ἐτοῦτον. Ἡ δὲ Θεοφιλὴς Σοφία εἶχε πόθον ἄμετρον νὰ ἰδῇ τὸν μακάριον Κλήμεντα νὰ λειτουργήσῃ· ὅθεν μία νύκτα ὁποῦ ἦτον ἡ ἀγρυπνία τῶν Θείων Θεοφανείων, κινουμένη ἀπὸ θεῖον ζῆλον, ἐτόλμησε νὰ κάμῃ τοιαύτην ἀνδραγαθίαν ἡ πάνσεμνος· ἦγεν ἐπῆρεν ὅλους τοὺς ὑπηρέτας, καὶ δούλες της, καὶ τὰ παιδία, ὁποῦ διὰ τὴν ψυχήν της ἀνέθρεφε, καὶ ὑπῆγασι τὴν νύκτα ἄνδρες καὶ γυναῖκες κρυφὰ εἰς τὸ δεσμωτήριον, καὶ λύσαντες τὸν Ἅγιον, καὶ ἔνδυσε στολὴν λευκὴν ἡ Σοφία, καὶ τοῦ ἔβαλε καὶ τὸ ὠμόφορον, καὶ ἐπῆγαν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν μὲ λαμπάδας καὶ θυμιάματα· ἐνεδύθη δὲ καὶ αὐτὴ ὁμοίως ἄσπρην στολήν, καὶ νὰ φανερώσῃ τὴν ἔσωθεν τῆς ψυχῆς φαιδρότητα, ὁπῦ εἶχε διὰ τὸ ψυχοπαιδί της Κλήμεντα· ὁ ὁποῖος ἐπρογνώρισε τὴν τελείωσίν του, καὶ κρατῶντας μὲ τὴν μίαν χεῖρα τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον, ὕψωσε τὴν ἄλλην, καὶ τὰς ὀφθαλμοὺς πρὸς οὐρανόν, καὶ προσηύχετο διὰ τὴν κατὰ πνεῦμα μητέρα του, καὶ διὰ ὅλον τὸ ποίμνιον, καὶ διὰ ὅσους τὸν θέλουν ἑορτάσει, νὰ τοὺς δώσῃ ὁ Κύριος σωτηρίαν ψυχῆς, καὶ εἴτι ἄλλο ζητήσουσιν εὔλογον. Ταῦτα λέγων, ἐπέρασαν ἀγρυπνοῦντες ὅλην τὴν νύκτα εὐχόμενοι, ἔχοντες τὰς θύρας κλεισμένας ἐπιμελῶς· καὶ ἀφ' οὗ ἐξημέρωσεν, ἐλειτούργησεν ὁ Ἅγιος, καὶ τοὺς ἐκοινώνησε τὰ θεῖα μυστήρια· ἔπειτα ἔκαμε καὶ διδαχὴν θαυμάσιον ὁ Θεῖος Κλήμης τὸ Κλῆμα τοῦ Χριστοῦ, καὶ τοὺς ἐπότισεν οἶνον θεολογίας φλυκύτατον· ἔπειτα βλέπωντάς τες πῶς ἦσαν ἔμφοβοι, διατὶ ἤκουσαν, πῶς ἤρχοντο Στρατιῶται νὰ τοὺς φονεύσουν, ἐπροφήτευσε τὰ μέλλοντα λέγωντας· μὴ φοβεῖσθε ἀδελφοί, ἀλλὰ ἔχετε θάῤῥος, ὅτι τινὰς ἀπὸ λόγου σας δὲν φονεύεται, εἰμὴ μόνον ἐγὼ τὴν δωδεκάτην ἡμέραν, καὶ δύω Διάκονοι Χριστοφόρος, καὶ Χαρίτων καλούμενοι· ἔπειτα νὰ σβύσῃ ὁ θυμὸς τῶν Ἑλλήνων, νὰ εἰρηνεύσῃ ὁ κόσμος, νὰ κηρύττεται ὁ Χριστὸς εἰς ὅλα τὰ κάστρη, καὶ πόλεις, νὰ κλείσουν οἱ βωμοὶ τῶν Ἑλλήνων, νὰ φύγουν ὅσοι προσκυνοῦσι τὰ εἴδωλα· τοῦτο δὲ γίνεται εἰς ὀλίγον καιρὸν νὰ τὸ ἰδοῦσι πολλοὶ ἀπὸ λόγου σας. Ταῦτα προφητεύσας φανερὰ ὁ θαυμάσιος, ἐχάρη ἡ σοφὴ Σοφία, καὶ ἐσύναξε χήρας, καὶ ὀρφανὰ, καὶ τὰ ἔτρεφε, καὶ ἐπιμελεῖτο πλουσιοπάροχα· καὶ ὅταν ἦλθε ἡ ὡρισμένη ἡμέρα; ἦτον Κυριακή, καὶ λειτουργήσας ὁ Ἅγιος, τοὺς ἐκοινώνησεν ὅλες· ἔπειτα ὅταν ἔκλινε τὸν αὐχένα εἰς τὴν ἁγίαν τράπεζαν, ἦλθε εἷς Ἄρχων, ὀνόματι Ἀλέξανδρος, μὲ πλῆθος Στρατιωτῶν, καὶ εἰσελθόντες ἐξαίφνης εἰς τὸν ναὸν, ἐπρόσταξεν ἕνα Στρατιώτην ὁ Ἄρχων καὶ κόπτει τὴν κεφαλὴν τοῦ Ἁγίου· τὴν δὲ Ἄχραντον Προσφορὰν (ὦ τῆς μακροθυμίας σου Χριστὲ Βασιλεῦ) ἔῤῥιψαν εἰς γῆν, καὶ τὴν ἐκαταπάτησαν οἱ παμμίαροι.

Οὕτω γοῦν ὁ μέγας Κλήμης εἶδε τὸ ποθούμενον τέλος, καὶ ἔγεινε θυσία ὁ θύτης τῷ Θεῷ εὐπρόσδεκτος· καὶ οἱ μὲν ἄλλοι κλαίοντες ἔφυγον, οἱ δὲ δύω Διάκονοι, ὁποῦ ἐσυλλειτούργησαν μὲ τὸν Ἅγιον, ἐξέκοντο εἰς τὴν ἁγίαν τράπεζαν, καὶ ἐκεῖ τοὺς ἐφόνευσαν. Τότες ἡ πιστὴ Σοφία, ἡ μετὰ Θεὸν μήτηρ, καὶ τροφὸς, καὶ παιδαγωγὸς τοῦ μεγάλε Κλήμεντος, ἀνάπτουσα λαμπάδας, καὶ θυμιάματα, ἐπῆρε τὸν πολυπαθῆ, καὶ πολύαθλον μὲ ἄσματα πνευματικὰ, καὶ ὕμνους ὡς ἔπρεπε, καὶ τυλίξας τὸν πολυτίμητον αὐτὸν θησαυρὸν μὲ καθαρὰν σινδόνα, καὶ λαμπρῶς τὸν λαμπρὸν εἰς τὸ κρυπτὸν ἀπέκρυψεν ἐκεῖ, ὅπου ἔθεσε καὶ τὸν σύναθλον Ἀγαθάγγελον, διὰ νὰ εἶναι εἰς μίαν θήκην τὰ σώματα, καθὼς καὶ τὰς μακαρίας αὐτῶν ψυχὰς ἀνέπαυσεν ὁ Κύριος εἰς ἕνα τόπον εὐφρόσυνον· τοὺς δὲ διακόνους ἐνταφίασε πλησίον αὐτῶν, καὶ ἔκτισε καὶ αὐτῶν μικρὰν οἰκίαν· ἔπειτα ἐκάθετο εἰς τὸν τάφον τοῦ Κλήμεντος, καὶ ἔλεγε ταῦτα πρὸς αὐτὸν μετὰ πίστεως· ἐγὼ μὲν ὦ τέκνον ἔκρυψα, εἰς τὸ κρυπτὸν, ὁ δὲ Χρισὸς νὰ σᾶς ἀναπαύσῃ εἰς τὸ φανερὸν, ἐπειδὴ δὶ αὐτὸν τοσοῦτον ἐβασανίσθητε· ἐγὼ δὲ ἐγήρασα πολλὰ, καὶ τώρα ἔρχομαι πρὸς ἐσᾶς, ὅτι ὁ Κύριος μὲ ἐφύλαξεν ἕως τὴν σήμερον διὰ νὰ σᾶς ἐνταφιάσω ἀντάμα, καθὼς καὶ τὸς μακροὺς χρόνους τοῦ μαρτυρίου ἀντάμα καλῶς ἐτελίσατε· ἀλλ' εὔξασθε δέομαι καὶ παρακαλῶ σας ἠγαπημένα τέκνα μου, διὰ τὴν μητέρα, καὶ τροφὸν, καὶ δούλην σας, νὰ μὲ ἀξιώσῃ ὁ Κύριος νὰ εὕρω καὶ ἐγὼ ἡ ἁμαρτωλὸς ὀλίγην παῤῥησίαν πρὸς αὐτὸν, νὰ ἔλθω εἰς τὴν συνοδίαν σας, καθὼς ἐδῶ μετὰ πόθου σᾶς ὑπηρέτησα. Ταῦτα λέγουσα ἡ μακαρία μετὰ δακρύων καὶ πίστεως, δὲν ἀπέτυχε τῆς αἰτήσεως, ἀλλὰ ἐπροσκάλεσε καὶ αὐτὴν ὁ πανάγαθος Κύριος διὰ πρεσβειῶν τῶ Κλήμεντος, καὶ τὴν ἀνταπέδωκε τὸν μισθὸν ἑκατονταπλάσιον.

Οὗτος εἶναι ὁ Βίος τοῦ βιοθανοῦς, καὶ νεκρογέρτε Κλήμεντος· αὐτὰ εἶναι τὰ ἄθλα καὶ οἱ φρικτοὶ τούτου ἀγῶνες, καὶ ὑπὲρ ἄνθρωπον κατορθώματα, τὰ ὁποῖα μὲ βραχυλογίαν ἐγράψαμεν. Ὦ τῆς ἀνδρείας καὶ γενναιότητος! πόσους θανάτες ἔλαβεν ὁ ἀοίδιμος, καὶ πόσους Τυράννες ἄλλαξεν ὁ ἀήττητος· Διοκλητιανὸν, καὶ Μαξιμιανὲν τοὺς βασιλεῖς, καὶ ἐννέα Ἄρχοντας, Ἀγριππῖνον Κουρίκιον, Δομέτιον, Σακερδῶνα, Μάξιμον, Ἀφροδίσιον, Λέκιον, καὶ Ἀλέξανδρον, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἐπαιδεύετο χρόνους κή. καὶ ὕστερα τῇ κγ'. Ἰανουαρίου Μηνὸς ἔκοψαν τὴν πολύαθλον καὶ πολύζωον αὐτοῦ κεφαλήν. Λάβετε ἀπὸ τὸν μακάριον τοῦτον ὑπόδειγμα ὅλοι οἱ ῥάθυμοι καὶ ἀνυπομόνητοι, ὁποῦ δὲν ἠμπορεῖτε νὰ σᾶς κεντήσῃ μία βελόνα, ἢ ἑνὸς ψύλλου θάγκαμα δὲν ὑπομένετε, ἢ μίαν ἄκανθαν νὰ σέβῃ εἰς τὸ ποδάρι σας, ἀμὴ ῥαθυμᾶτε, καὶ βλασφημᾶτε εἰς κάθε ὀλίγον πόνον ὠτίου, ἢ ὀδόντος, ἢ ἄλλε μέρους τινὸς ἀπὸ τὰ ἐντόσθια, καὶ προσκαλεῖσθε ἀνυπομόνητοι τὸν θάνατον· ὅς τις ἐνθυμᾶται τὰς ἀῤῥήτες τιμωρίας τῶν αἰω-

νίων κολάσεων, ὑπομένει πᾶσαν παίδευσιν πρόσκαιρον, ἐὰν ἦτον ἡ μεγαλήτερη, ἠξεύρωντας, ὅτι διὰ μέσου ταύτης τῆς μικρᾶς κολάσεως, λυτρώνεται ἀπ' ἐκείνας τὰς φρικτὰς, ὁποῦ δὲν τελειώνουσι πώποτε, καὶ κληρονομᾷ χαρὰν ἀνεκλάλητον, καὶ ἀνάπαυσιν αἰώνιον, νὰ δοξάζῃ μετὰ τὸ πολυάθλε, καὶ βιοθανὲς Κλήμεντος, καὶ μετὰ ἄλλων Μαρτύρων τὴν Παναγίαν Τριάδα ἀγαλλιώμενος. Ἧ πρέπει δόξα, καὶ προσκύνησις, πάντοτε, νῦν, καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΤΩ ΑΥΤΩ ΜΗΝΙ ΚΔ'.

Βίος καὶ Πολιτεία τοῦ Ὁσίου καὶ Θεοφόρου Πατρὸς ἡμῶν

ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ.

ΤΟΥ ΕΝ ΤΩ ΟΛΥΜΠΩ ΟΡΕΙ ΕΚΛΑΜΨΑΝΤΟΣ.

Συγγραφεὶς ὑπὸ Δαμασκηνοῦ Ἐπισκόπου Λιτῆς καὶ Ῥενδίνης εἰς φράσιν Ἑλληνικὴν, παρὰ δὲ Ἀγαπίου Μοναχοῦ μεταφρασθεὶς εἰς κοινὴν διάλεκτον.

Εὐλόγησον Πάτερ.

Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ὁ παντελεήμων καὶ παντοδύναμος, ὁποῦ δυναμώνει καὶ τώρα τινὰς εὐχαρίστους καὶ εὐγνώμονας δούλους τε, καὶ πολεμᾶσιν ἀνδρείως τὸν πολέμιαν δαίμονα καὶ τὸν νικοῦσι κατακράτος, καὶ λαμβάνεν νίκης στεφάνους καὶ τρόπαια ὡς ἀήττητοι, εἰς ἔλεγχον τινῶν ὀλιγοπίστων καὶ ἐπισόμισιν, ὁποῦ λέγουσι πολλὰς φλυαρίας καὶ ληρωδήματα, πῶς οἱ καιροὶ καὶ χρόνοι εἶναι αἰτία καὶ δὲν πολιτεύονται τώρα θεαρέστως οἱ ἄνθρωποι, οἵ τινες βλέπομεν φανερὰ ψεύδονται. Ἐπειδὴ εἴδαμεν, καὶ ὀφθαλμοφανῶς ἐπιστώθημεν, ὅτι πολλοὶ εἰς τοὺς χρόνους μας ἐμαρτύρησαν, καὶ εὐωδιάζουν τὰ τίμιά τους καὶ πανσεβάσμια Λείψανα· καὶ ἄλλοι πάλιν ὥσπερ τοὺς παλαιοὺς Ὁσίους, Ἀντώνιον λέγω, Εὐθύμιον, καὶ τοὺς ἄλλους, ἐναρέτως ἐπολιτεύθησαν ὥς τε λοιπὸν δὲν εἶναι οἱ χρόνοι καὶ καροὶ αἰτία τῆς τῶν πολλῶν ἀμελείας, ἀλλὰ ἡ τῶν ἀνθρώπων προαίρεσις· καὶ μάρτυρας εἰς τοῦτο ἐ νῦν εἰς ὑπόθεσιν προκείμενος θεοφόρος Διονύσιος, ὅς τις καὶ τοὺς παλαιοὺς ἐπερίσσευσεν· ὅτι τότε μὲν ἦσαν πολλοὶ ἐνάρετοι, καὶ ἕνας τὸν ἄλλον ἐμιμεῖτο καὶ ἐσυζήλωνεν· ἀμὴ τώρα ὁποῦ εἶναι ὀλίγοι δόκιμοι, πίπτουσι καὶ οἱ σπουδαῖοι εἰς τὴν ἀμέλειαν. Ὅσοι λοιπὸν εὑρεθῶσι τώρα εἰς τοὺς ἐσχάτους καιροὺς τούτους πρὸς τὸν κοινὸν ἡμῶν Δεσπότην εὐγνώμονες, φυλάττοντες τὰ σωτήριά του προστάγματα, πρέπει νὰ τοὺς εὐλαβῆται πᾶς ἕνας ἀπὸ τοὺς παλαιοὺς περισσότερον· διὰ τοῦτο γράφω καὶ ἐγὼ τούτου τοῦ πανοσίου Ὁσίου τὸν θεάρεστον βίον καὶ ψυχωφελῆ διήγησιν, καὶ σᾶς δίδω μάρτυρα τὸν Θεὸν τὴν αὐτοαλήθειαν, νὰ εἰπῶ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν, καὶ νὰ μὴ γράψω ἀπὸ λόγου μου τίποτας, ἀλλὰ ὅσα μοῦ ἐδιηγήθησαν θεοφόροι Πατέρες καὶ ἀξιόπιστοι· ἐπειδὴ τὸ πρέπον εἶναι καὶ δίκαιον, νὰ μὴ κρύπτωνται τὰ θεάρεστα διηγή-

ματα, ἀλλὰ νὰ τὰ ἀκούῃ πᾶς ἕνας νὰ μιμῆται τοῦ ὁμοίου τὰς πράξεις καὶ κατορθώματα· προσέχετε γοῦν εἰς τοιαύτην ὡραιοτάτην διήγησιν.

Εἰς τὴν Ἐπαρχίαν τοῦ Φαναρίου εἶναι χωρίον, Πλάτινα καλούμενον, εἰς τὸ ὁποῖον ἐγεννήθη ὁ Ὅσιος· οἱ γονεῖς του ἦταν πτωχοὶ, ἀμὴ εὐσεβεῖς, Νικόλαος, καὶ Θεοδώρα ὀνομαζόμενοι, καὶ εὔγαναν τὴν ζωοτροφίαν αὐτῶν μὲ τὸν κόπον τους, καὶ ἀνέτρεφον τὸ βρέφος ἐπιμελῶς· διατὶ ἔβλεπον εἰς αὐτὸ τὴν νίκτα, ὅταν ἐκείτετο σπαργανούμενον, ἐξαίσιον θέαμα, ἤγουν ἄνωθεν αὐτοῦ ἐφαίνετο ἕνας Σταυρὸς, ὁποῦ ἔλαμπεν ὡς ὁ Ἥλιος, τὸ ὁποῖον ἐφανέρωνε τὴν μέλλουσαν αὐτοῦ ἀρετὴν, καὶ κατάστασιν· ὅτι ἔμελλε νὰ ἀπαρνηθῇ τὸν κόσμον, καὶ πάντα τὰ σαρκικὰ θελήματα, νὰ συσταυρωθῇ τῷ Χριστῷ, κατὰ τὸν μακάριον Ἀπόστολον. Βλέποντες οὖν οἱ γονεῖς εἰς τὸ παιδίον τοιοῦτον θαυμάσιον, ἐδόξαζον τὸν Θεὸν, ἐλπίζοντες νὰ ἰδοῦσι καὶ τὸ ἀποβησόμενον· ὅταν δὲ ἔγεινε χρόνων ἑπτὰ, τὸν ἔβαλαν εἰς τὰ γράμματα· ὅς τις εἰς ὀλίγον καιρὸν ἔγεινε τέλειος, πεφωτισμένος ἐκ Θείου Πνεύματος· καὶ ὅσον ἐσπούδαζε τὰς γραφὰς, τοσοῦτον ἡ ψυχή του ἐθέλγετο εἰς τὸν ἔνθεον ἔρωτα· ἔμαθε δὲ καὶ τὴν καλλιγραφίαν, καὶ καθ' ἑκάστην ἐπρόκοπτεν ἐκ δυνάμεως εἰς δύναμιν, καὶ δὲν ἐδίδετο ποσῶς εἰς ἀπόλαυσιν τινὰ τοῦ σώματος, οὔτε ἐπέθησε ποσῶς ψυχοβλαβὴ καὶ μάταια πράγματα, οὔτε μὲ ἀτάκτους νέους ἐσυναυλίζετο, διὰ νὰ μὴ βλάπτεται ἀπὸ τὴν συνομιλίαν τους· ἀλλὰ ἐμελέτα καθ' ἑκάστην τὰς θείας Γραφὰς, καὶ εἶχε πολλὴν ταπείνωσιν καὶ πραότητα, ἐγκρατεύετο ὑπέρμετρα, καὶ ἁπλῶς εἰπεῖν τόσας ἀρετὰς ἐφύλαττεν, ὁποῦ ἐθαύμαζον ἅπαντες διὰ τὸ νέον τῆς ἡλικίας του, πῶς ἐδύνετο καὶ ἀγρύπνα ὅλην σχεδὸν τὴν νίκτα εὐχόμενος. Μετὰ καιρὸν οἱ γονεῖς αὐτοῦ ἀπέθανον· ὅθεν μὴ ἔχωντας ὁ νέος τὰ πρὸς τὴν χρείαν ἐπῆρε παιδία, καὶ τὰ ἐμάνθανε γράμματα, καὶ μὲ τὴν πληρωμὴν αὐτῶν καὶ ὑπὸ τὴν καλλιγραφίαν ἐπορεύετο· μετὰ ταῦτα ἔβαλε γνώμην καλὴν νὰ γένῃ Καλόγερος· καὶ καθὼς ἐμελέτα ταῦτα, ἔτυχεν ἐκεῖ εἰς τὸ χωρίον τοῦ νέου ἕνας Καλόγηρος ἀπὸ τὰ μετέωρα Μοναστήρια ἱερωμένος, ὀνόματι Ἄνθιμος, καὶ συνομιλήσαντες ἐσυμφώνησαν, καὶ τὸν ἐπῆρεν εἰς τὴν συνοδίαν του, καὶ δὲν ἐπῆρεν ἀπὸ τοὺς γονεῖς του ἄλλο τι, εἰμὴ μόνον ἕνα ἀργυρὸν ποτήριον, καὶ τὸ ἔδωκε τοῦ ἄνωθεν Ἀνθίμου χάρισμα· καὶ παγένοντες εἰς τὸ μετέωρον, ἔμεινεν ὑποτακτὸς ἑνὸς ἐναρέτου, Σάββα ὀνόματι, καὶ τὸν ὑπηρέτα μὲ ἄκραν ταπείνωσιν, πάσας τὰς ἀρετὰς ἐπιμελῶς καὶ ἀόκνως φυλάττωντας. Καὶ ἀφόντις ἔκαμεν ἐκεῖ καμπόσον καιρὸν, ἐπεθύμησε νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ ἀγιώνυμον ὄρος τοῦ Ἄθω διὰ περισσοτέραν ἡσυχίαν καὶ ἄσκησιν· καὶ ζητήσας συγχώρησιν ἀπὸ τὸν γέροντα, δέντον ἄφηνε, διὰ νὰ τὸν ἔχῃ βοηθὸν ψυχῆτε καὶ σώματι, καὶ φοβούμενος μήπως καὶ φύγῃ κρυφὰ, ἔκλεισε τὴν θύραν τῆς μονῆς, καὶ τὴν σκάλαν ἀπέκρυψεν ἀλλὰ εἰς μάτην ὁ γέρων καὶ κενὰ ἐμελέτησεν· ὅτι ὁ νέος ἐγνώριζε, πῶς ἦτον θεάρεστος ἡ αὐτοῦ ἀναχώρησις· ὅθεν ἔκαμε καὶ παρακοήν, ἐπειδὴ ἀκέμη δὲν ἦτον Καλόγηρος, μόνον δόκιμος. Ὅθεν μίαν νύκτα ἔχωντας πίστιν εἰς τὸν Δεσπότην Χριστὸν ἀδίστακτον, ἐπήδησεν ἀπὸ τόσον ὕψος, καὶ ἔπεσε κάτω ὥσπερ νὰ ἦτον ποτάμι ἀπ' ἔξω, καὶ ποσῶς δὲν ἐβάρησεν, ὅτι ἡ θεία δύναμις ἐβοήθησεν. Ἀπελθὼν οὖν εἰς τὸ ὄρος τοῦ Ἄθω, καὶ ἐρωτήσας ποῦ νὰ εὕρῃ τινὰ ἐνάρετον ἄνθρωπον, τοῦ ἀνήγγειλαν διὰ ἕνα πνευματικὸν θαυμάσιον προεσῶτα τοῦ ὄρους, Σεραφεὶμ ὀνομαζόμενον· τοῦτον οὖν εὑρὼν καὶ συνομιλήσαντες, τὸν ὑποδέχθη ἀσμένως, ὡς φιλόξενος ὁποῦ ἦτον ὁ γέρων καὶ φιλομόναχος, καὶ νουθετήσας αὐτὸν ἱκανῶς νὰ φυλάγῃ ἐπιμελῶς πᾶσαν ἀκρίβειαν τῆς μοναδικῆς πολιτείας, τὸν ἐκράτησεν εἰς τὴν συνοδίαν τε, καὶ κουρεύσας αὐτὸν, τὸν ἐχειροτόνησεν ὁ Ἐπίσκοπος τοῦ ὄρους Διάκονον, καὶ ἐλειτούργει τῷ Θεῷ μὲ πολλὴν εὐλάβειαν καὶ ταπείνωσιν. Καὶ βλέπων ὁ γέρων τὰς μεγάλας ἀρετὰς αὐτοῦ ἐθαυμάζετο. Μίαν Κυριακὴν τῶν Βαΐων ἀφ' οὗ ἐλειτούργησεν, ἀνεχώρησεν ἀπὸ τὰ κελλίον, καὶ ἔκαμεν εἰς τὸ δάσος ἕως τὸ μέγα σάββατον, καὶ

ότε ὑπέστρεψεν εἰς τὸν γέροντα, ὅς τις ἠρώτησεν αὐτὸν τί ἔτρωγε τόσας ἡμέρας, καὶ ποῦ εὑρίσκετο· ὅς τις τοῦ ἀπεκρίθη, πῶς ἦτον εἰς τὴν σκήτην τοῦ Καρακάλλα, καὶ ἔτρωγε κάστανα ὀλίγα καὶ μάλαθρα, καὶ ἐθαύμασεν ὁ γέροντας.

Εἰς ὀλίγον καιρὸν ἐψήφισαν πρῶτον τοῦ ὄρους τοῦ ὁσίου τὸν γέροντα, καὶ τὸν ἔστειλαν εἰς τὴν Βλαχίαν μὲ τοὺς ἡγουμένους κατὰ τὸ σύνηθες· ὅθεν οἱ τοῦ ὄρους μοναχοὶ ἐχειροτόνησαν τὸν ὅσιον πρεσβύτερον νὰ λειτουργᾷ εἰς τὸ πρωτάτον ἀντὶ τοῦ γέροντος· ἔπειτα ὅταν ἦλθεν αὐτὸς ἀπὸ τὴν Βλαχίαν, ὑπέμεινε μετ' αὐτοῦ καμπόσον καιρὸν ὁ Ὅσιος, καὶ τότε τὸν ἐπαρακάλεσε, νὰ τὸν συγχωρήσῃ νὰ ὑπάγῃ εἰς τόπον ἡσυχον νὰ προσεύχεται τῷ Θεῷ μόνος μόνῳ κατὰ τὸν πόθον του· ὁ δὲ Σεραφεὶμ εἶχε πόθον καὶ ὠρέγετο νὰ τὸν ἔχῃ εἰς τὴν συνοδίαν του νὰ τὸν ὑπηρετᾷ εἰς τὸ γῆράς του, ἀμὴ πάλιν διὰ νὰ μήτον ἐμποδίσῃ ἀπὸ τὴν ἡσυχίαν, τοῦ εἶπε νὰ ὑπάγῃ ὅπου βούλεται, νὰ πρεσβεύῃ καὶ διὰ λόγου του, καὶ καμμίαν φορὰν νὰ ἔρχεται νὰ συνομιλοῦσι, νὰ ἰξεύρῃ πῶς πορεύεται εἰς τοὺς πειρασμοὺς τῶν δαιμόνων καὶ λογισμούς, καὶ ἕτερα συναντήματα. Οὕτως οὖν λαβὼν ἀπὸ τὸν γέροντα ὁ ὅσιος θέλημα νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν ἄσκησιν, ἐγύρευε τόπον ἥσυχον· καὶ φθάσας εἰς τὴν σκήτην τοῦ Καρακάλλου, ηὗρεν ἕνα τόπον δύσβατον καὶ ψυχρότατον, καὶ ἐκεῖ ἔκτισε μικρὸν κελλίον καὶ ἐκατοίκησε, καὶ τόσον ἐπιμελεῖτο τὴν ἀρετὴν ὁ ἀείμνηστος, ὁποῦ δὲν ἔπαυεν ἡμέραν καὶ νύκτα εἰς τὸν μυστικὸν ἀμπελῶνα ἀεὶ ἐργαζόμενος· ἐνήστευεν, ἀγρύπνα, προσηύχετο, καὶ ἐμετάνιζεν ὅσον ἐδύνετο· εἶχε δὲ καὶ τὴν ψυχωφελῆ καὶ θαυμάσιον βίβλον τοῦ Θηκαρᾶ, τὴν ὁποίαν συχνάκις ἀνέγνωθεν· ἡ τροφή τε ἦτον ἡ μελέτη τῆς θείας γραφῆς, καὶ ὀλίγα κάστανα· ἐπειδὴ ἀπὸ ταῦτα γίνονται πολλὰ εἰς αὐτὸ τὸ ὄρος, καὶ δὲν ἐφρόντιζεν ἄλλο τίποτας, μόνον ἀπ' ἐκεῖνα ἔτρωγε μόνην τὴν ἐννάτην ὥραν τῆς ἡμέρας, ξ'. καὶ ὄχι περισσότερα· μόνον ὅταν τὸν ἔπερνε τινὰς εἰς ἄλλο κελλίον νὰ λειτουργήσῃ, τότες ἔτρωγε καὶ ὀλίγον ψωμί, διὰ νὰ φύγῃ τὸν ἔπαινον. Τόσην δὲ ἀκτημοσύνην εἶχεν, ὁποῦ δὲν ἔβανε κλειδαραίαν εἰς τὴν θύραν, ἐπειδὴ δὲν ἀπόκτησεν ἄλλο τί, εἰμὴ μόνον τὰ ῥάσα, ὁποῦ ἐφόρει, καὶ ταῦτα πενιχράτε καὶ ἄχρηστα. Ἔκτισε δὲ καὶ ναὸν μικρὸν εἰς δόξαν καὶ ὄνομα τῆς ὑπερενδόξου καὶ ἀδιαιρέτου Τριάδος, καὶ ἔκαμεν ἐκεῖ τρεῖς χρόνους μόνος μόνῳ Θεῷ προσευχόμενος, καὶ μηδὲν τῶν γηΐνων κτησάμενος, ἀλλὰ μόνα τὰ θεῖα κάλλη φανταζόμενος· ὅθεν ὡς καθαρὸς τῇ καρδίᾳ καὶ θείων ἀποκαλύψεων ἠξιώθη. Οὕτως οὖν ἐκεῖ ἀσκητεύωντας, ἐπεθύμησε νὰ ἰδῇ καὶ τοὺς ἁγίους τόπους, ὅπου ὁ Σωτὴρ ἡμῶν ἐσταυρώθη, ὅτι συνήθειαν ἔχου οἱ ἔρασταὶ, ὅταν δὲν βλέπουσι παρόντα τὸν ἀγαπώμενον, ἐπιποθοῦν νὰ ἰδοῦσι κἂν τὸν οἶκον αὐτοῦ, ἢ τὸ ἱμάτιον. Διατοῦτο λοιπὸν καὶ αὐτὸς ἐπεθύμα νὰ ἱστορίσῃ τοὺς σεβασμίους τόπους ἐκείνους, ὁποῦ ὁ ἠγαπημένος μας Δεσπότης Χριστὸς ἐκατοίκησε καὶ ἔπαθε, διὰ νὰ μᾶς λυτρώσῃ ἀπὸ τὸν δαίμονα· ἀπελθὼν οὖν μετὰ πάσης χαρᾶς ἐπροσκύνησεν ὅλους τοὺς ἁγίους τόπους, καὶ ἔλαβεν ἐξ αὐτῶν πολλὴν εὐφροσύνην εἰς τὴν ψυχήν του καὶ ἀγαλλίασιν.

Ὁ δὲ Πατριάρχης τῶν Ἱεροσολύμων τὸν εὐλαβήθη, καὶ ἠθέλησε νὰ τὸν κρατήσῃ, διὰ νὰ τὸν ψηφήσῃ τοῦ θρόνου διάδοχον Ὁ δὲ Ὅσιος δὲν ἠθέλησεν, ἀλλὰ ἔστρεψε πάλιν εἰς τὸ ἅγιον ὄρος, καὶ ἀσκήτευεν ὡς τὸ πρότερον εἰς τὸ κελλίον του, καὶ ἠβουλήθη νὰ τρανεύσῃ καμπόσον τὴν Ἐκλησίαν του, καὶ καθὼς ἐδούλευεν, ἦλθε τὶς μοναχὸς γνώριμός του νὰ τὸν ἐπισκέψῃ, καὶ βλέπει ἄλλους δύω, ὁποῦ ἐσήκωναν λίθους καὶ τοὺς ἤφεραν ἐκεῖ ὁποῦ ὁ Ὅσιος ἔκτιζεν· ὅθεν ἐνόμισε πῶς ἦσαν ἄνθρωποι, καὶ τὲς ἐπροσάλεσεν ὁ Ὅσιος, ἀλλὰ ἀφάντις ἐσίμωσε καὶ τὸν ἐχαιρέτησεν, ἔγιναν οἱ δύω ἄφαντοι, καὶ ἔμεινε μόνον ὁ Ὅσιος, καὶ τὸν ἠρώτα διὰ τοὺς ἄλλους τί ἔγιναν. Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο, ὅτι ἄλλος τινὰς δὲν ἦτον ἐκεῖ εἰμὴ μόνος ὁ Θεὸς ὁ πανταχοῦ παρών. Ἀπὸ τοῦτο ἐκατάλαβεν ὁ Ὅσιος, ὅτι ὁ Κύριος τοῦ ἐβοήθα εἰς τὸ θεῖον ἔργον, καὶ ἐχάρη, χωρὶς ποσῶς νὰ κενοδοξήσῃ εἰς τὴν διάνοιαν, ἀλλὰ

μᾶλλον ἐταπεινώνετο, διατὶ ἦτον πειπαιδευμένος τὴν θείαν γραφήν, καὶ ἔλεγε μετὰ τοῦ Προφήτου· οὐχ' ὑψώθη ἡ καρδία μου, καὶ τὰ ἑξῆς. Ἀλλὰ ἀκούσατε καὶ ἄλλο θαῦμα ἠδύτερον, διὰ νὰ καταλάβετε τὴν πρὸς ἡμᾶς τοῦ Δεσπότου πολλὴν ἀγαθότητα· Ἐπειδὴ γὰν ὁ Ὅσιος δὲν ἐφρόντιζε ποσῶς διὰ τὴν σπαταλὴν τοῦ σώματος, ἀλλὰ μόνον εἰς τὸν Θεὸν ἐτρύφα καὶ ἔχαιρε, τρεφόμενος μὲ ἄγρια κάστανα, ἠθέλησεν ὁ παντελεήμων καὶ πολυεύσπλαγχνος νὰ τὸν φιλεύσῃ μίαν ἀποκρέαν πλουσιοπάροχα, διὰ νὰ δείξῃ τὴν κηδεμονίαν ὁπὸ ἔχει πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ ὁ φιλάνθρωπος. Καθεζομένου τοῦ ὁσίου καταμόνας τὸ σάββατον τῆς ἀποτυρώσεως, ἦλθε τὶς μοναχὸς ὡς ἀπὸ τὴν μονὴν τῶν Βλαγάρων, καὶ τὸν ἐχαιρέτησε λίγωντας· ἐπειδὴ τίμιε πάτερ ἡ ἁγία τεσσαρακοστὴ ἐσίμωσεν, ὁποῦ οἱ δοῦλοι τοῦ Θεοῦ νηστεύουσι, καὶ πρέπει νὰ παρηγορήσῃς ἐτοῦταις ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς τὰς ἀσθενείας, δίξε τὸν τυρὸν ἐτοῦτον καὶ τὰ ὀψάρια, νὰ φιλευθῇς, νὰ εὐχαριστήσῃς τὸν Κύριον. Ὁ δὲ Ὅσιος τὰ ὑποδέχθη χαρούμενος, καὶ τὸν ἐπαρεκάλει νὰ ὑπομείνῃ νὰ φιλευθοῦσιν ἀμφότεροι. Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο· ἐγὼ δὲν ἀθειάζω, μόνον φιλεύσε, καὶ δέξασον τὸν Θεὸν, ὁπὸ τρίφει πλουσίως, τοὺς δούλους του. Ταῦτα εἰπὼν ὁ φανεὶς, ἀφανὴς ἐγένετο. Ὁ ἅγιος ἰδὼν τὰ ὀψάρια πῶς ἀκόμη ἔτρεμαν, καὶ ἀπὸ τὸ τυρὶ ἔσταζε γάλα νωπόν, ἐθαυμάζετο, καὶ τὸν χορηγὸν Θεὸν ἐμεγάλυνεν, ἐγνωρίσας τὴν πολλὴν αὐτοῦ φιλανθρωπίαν καὶ ἀγαθότητα· τοῦτο τὸ θαῦμα δὲν ὡμολόγησε τότε τινὸς εἰς τὸ ἅγιον ὄρος, διὰ νὰ μήτον δοξάζουσι· μόνον ὕστερα ὅταν ἔκτισε τὴν μονὴν εἰς τὸν Ὄλυμπον, τὸ εἶπε τινῶν ἀπὸ τοὺς μαθητάς του· διὰ νὰ τοὺς βεβαιώσῃ, πῶς ὁ Κύριος φροντίζει διὰ τοὺς δούλους του. Ἀλλὰ ἂς εἰποῦμεν καὶ ἕτερον αὐτοῦ θαυματούργημα. Καθὼς ἀσκήτευεν ὁ Ὅσιος εἰς τὸν ἄνωθεν τόπον, ἐσυνόγοντο πολλοὶ πολλάκις ἀπὸ τὸ ὄρος, καὶ ἐσυνωμιλοῦσαν αὐτῷ διὰ ψυχικὴν ὠφέλειαν, τοὺς ὁποίους ἕνας λῃστὴς βλέπωντας, καὶ νομίζωντας, ὅτι ἐδιδαν ἐλεημοσύνην τοῦ ἁγίου, ἐμελέτησε νὰ τὸν φονεύσῃ νὰ λάβῃ τὰ χρήματα· καὶ μίαν ἡμέραν ὁποῦ ἤρχετο πρὸς τὸ κελλίον του, ἐκρύβη εἰς ἕνα ξερεπόταμον νὰ τὸν φονεύσῃ ἐκεῖ, καὶ καρτερήσας ὅλην τὴν ἡμέραν, δέντον εἶδεν ὅταν ἐπέρασεν, ὅτι ὁ Κύριος τὸν ἐσκέπασεν. ἐπῆγεν οὖν ὁ λῃστὴς εἰς τὸ κελλίον νὰ ἰδῇ ἐὰν ἦλθεν ἐκεῖ ὁ Ὅσιος, καὶ βλέπων αὐτὸν ἐθαύμασε, καὶ τὸν ἠρώτησεν ἀπὸ ποῦ ἐπέρασεν· ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ ἀπὸ τὸν χειμῶρρον· τότε θαυμάζωντας ὁ λῃστὴς, πῶς ἐτυφλώθη καὶ δέντον εἶδεν, ὡμολόγησε τὴν γνώμην του, λέγωντας· ἐγὼ σὲ ἐκαρτέρων ἐκεῖ διὰ νὰ σὲ φονεύσω, ἀλλὰ ἐγνώρισα πῶς εἶσαι δοῦλος τοῦ Θεοῦ, ὅς τις διαφυλάττει καὶ σκέπει σε, συγχώρησόν μοι τὴν κακουργίαν, ὁποῦ κατὰ σοῦ ἐμελέτησα, καὶ θέλησον τοῦ Δεσπότου Χριστοῦ, νὰ ἐξαλείψῃ τὰς ἀνομίας μου, καὶ νὰ μὲ ἀξιώσῃ νὰ γίνω μοναχὸς δόκιμος.

Λέγειτον ὁ Ὅσιος, ἐὰν παύσῃς τὰς προτέρας μιαιφονίας, καὶ μετανοήσῃς ὁλοψύχως τὰς κακουργίας, νὰ φροντίσῃς τὴν σωτηρίαν σου, θέλει συγχωρήσει πάσας τὰς ἁμαρτίας σου ὁ Θεὸς, ὡς ἐλεήμων καὶ εὔσπλαγχνος. Τούτους τοὺς λόγους ὁ πρώην λῃστὴς ὡς θεῖον σπέρον εἰς τὴν καρδίαν δεξάμενος, ἀπῆλθεν εἰς μοναστήριον, καὶ ἔγινε μοναχὸς δόκιμος, συνεργήσης τῆς θείας χάριτος. Ὁ δὲ Ὅσιος ἔμεινεν ἐκεῖ εἰς τὸ κελλίον του χρόνους ἑπτὰ εἰς προσευχὰς καὶ νηστείας σχολάζωντας, καὶ τὸν εἶχασιν ὅλοι εἰς πολλὴν εὐλάβειαν· ἀλλ' ἐπειδὴ ἔπρεπε νὰ εἶναι τὸ φῶς εἰς τὴν λυχνίαν κατὰ τὴν τοῦ σωτῆρος παραγγελίαν, καὶ νὰ μὴ κρύπτεται εἰς τὸν μόδιον, ἐφώνεσεν αὐτὸς ὁ Κύριος, καὶ τὸν ἐψήφισαν εἰς τὴν μονὴν τοῦ Φιλοθέου ἡγούμενον· ὄχι νὰ ζητήσῃ αὐτὸς τὴν ἀξίαν ὁ ταπεινόφρων καὶ μέτριος, ἀλλὰ οἱ ἀδελφοὶ πάντες ὑπῆγαν ἱκετεύοντες αὐτὸν καὶ δεόμενοι, ἵνα λάβῃ τὴν προστασίαν τῆς ἱερᾶς αὐτῆς μονῆς, διὰ νὰ μὴν ἐρημώσῃ καὶ ἀφανισθῇ τέλεια. Ὅθεν ὁ Ὅσιος ἐγνωρίσας πῶς ἦτον θέλημα τοῦ Κυρίου, ἐδέχθη τὴν προστασίαν, καὶ καταλιμπάνει τὴν ἡσυχίαν διὰ τὴν τῶν ἀδελφῶν σωτηρίαν. Ἦτον δὲ τότε αὐτὸ τὸ μοναστήρι Βουλγάρικον.

ὁ δὲ Ὅσιος τὴν τάξιν τῶν Βουλγάρων, εἰς τὴν ἡμετέραν εὐταξίαν ἐρρύθμισε, καὶ ἐφρόντισε βιβλία ἑλληνικὰ ἀπὸ ὅλα τὰ χρειαζόμενα· καὶ διὰ νὰ τοὺς αὐξήσῃ καὶ εἰσοδήματα, ἐπῆρε καὶ τὸν κόπον, καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, κατὰ τὴν τάξιν τῶν μοναστηρίων, νὰ ζητήσῃ βοήθειαν. Ὁ δὲ ἐλεήμων Θεὸς ᾠκονόμησε, καὶ τοῦ ἔδωσαν οἱ φιλόχριστοι πολλὰ χρήματα, καὶ πολλοὶ αὐτὸν ἠλαβήθησαν, καὶ τοῦ ἠκολούθησαν· καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν μονὴν ἐκυρεύθησαν· ὁ δὲ Ὅσιος ἐποίμαινε κατὰ Θεὸν ἅπαντας, προστάσσοντας νὰ διάγουν ὅλοι εἰς ταῖς ἀκολουθίαις, ἐνδύματα, καὶ φαγία κοινοβιάτικα. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἦσαν τινὲς βούλγαροι κακότροποι, καὶ ἐμίσησαν τὸν Ὅσιον, πῶς ἐμετάλαξε τὴν τάξιν αὐτῶν, καὶ τοῦ ἔκαμναν καθ' ἑκάστην σκάνδαλα· ἐγνωρίσας τὴν ἐπιβουλὴν αὐτῶν, ἀπεχαιρέτησε τοὺς γνησιωτέρους, καὶ ἀνεχώρησεν ἀπ' ἐκεῖ, πέρνωντας τινὰς μοναχοὺς ἐναρέτους εἰς τὴν συνοδίαν του, καὶ οἰκονομίᾳ Θεοῦ ἀπῆλθεν εἰς τὴν σκήτην τῆς Βερρόιας, εἰς τὴν ὁποίαν εὑρίσκοντο μοναχοὶ μόνον εἴκοσι εἰς τὴν μονὴν τοῦ Ὁσίου Ἀντωνίου πάντα, καὶ ἄλλοι τόσοι εἰς τὴν Παναγίαν, καὶ εἰς τὴν ἁγίαν Τριάδα, καὶ εἰς τὸν Πρόδρομον ἄλλοι δέκα· ἀλλὰ ἀφόντις ἦλθεν ἐκεῖ ὁ ἅγιος, ἔκαμεν ἄλλην πάλιν αὐτὴν τὴν ἔρημον· ὅτι ἡ ἀρετὴ αὐτοῦ ἐτράβιζεν ἐκεῖ καθένα ὡς ὁ μαγνήτης τὸν σίδηρον, καὶ ἐσυνάγοντο παντοχόθεν, νὰ βλέπουν ἐκείνην τὴν ἀγγελοπρεπῆ θέαν, καὶ ἀπαρνούμενοι τὸν κόσμον, ἔμειναν πολλοὶ εἰς τὴν συνοδίαν του· καὶ διδασκόμενοι ὑπ' αὐτοῦ καὶ καθοδηγούμενοι, ὑπέμενον τὴν στενοχωρίαν τῆς ἀσκήσεως, διὰ νὰ εὕρουν εὐρυχωρίαν εἰς τὸν Παράδεισον. Πρῶτον μὲν οὖν ἀνεκαίνισε τὸν ναὸν τοῦ τιμίου Προδρόμου ὁ Ὅσιος· καὶ μὲ ὅλον ὁποῦ εἰς ταῖς νηστείαις καὶ ἀγρυπνίαις ἠγωνίζετο, πάλιν ἀπὸ ταῖς βαρύτεραις ἐργασίαις δὲν ἔλειπεν.

Ἀλλ' αὐτὸς ἐσήκωνε πέτραις καὶ ξύλα, καὶ ἄλλα ἐπίπονα ἐτέλει σπουδαίως καὶ πρόθυμα, διὰ νὰ πληρώσῃ τοῦ Παύλου τὸ πρόσταγμα, ὁποῦ γράφει πρὸς Θεσσαλονικεῖς, νὰ μὴ τρώγῃ ὁποιος δὲν ἐργάζεται· καὶ ὅσον ἐπιμελεῖτο τὸν αἰσθητὸν ναὸν τοῦ Προδρόμου νὰ γένῃ τρανήτερος, τοσοῦτον καὶ περισσότερον διὰ τὸν νοητὸν τῶν ψυχῶν ἠγωνίζετο, γράφωντας τάξεις καὶ κανόνας καὶ τύπους τῶν ἀδελφῶν, καὶ διδάσκωντάς τους, πῶς νὰ πορεύωνται, διὰ νὰ ἀξιωθοῦσι τῆς αἰωνίου μακαριότητος· ὅθεν πολλοὶ ἀπὸ τῆς Βερρόιας τὰ περίχωρα ἐσυνάζοντο ἐκεῖ καὶ ἐμόναζαν· τοὺς ὁποίους ὁ ἅγιος ἐδίδασκεν ὡς τέκνα του γνήσια, νὰ καταφρονοῦν τὰ σωματικὰ θελήματα, διὰ νὰ κληρονομήσουν τὰ οὐράνια ἀγαθὰ τὰ πανευφρόσυνα καὶ χαρμόσυνα· καὶ ὅσα ἐκείνοις ἐκήρυττεν, ἐφύλαττε καὶ αὐτὸς ἀπαρασάλευτα· ὁ γὰρ ποιῶν καὶ διδάσκων, μέγας κληθήσεται· ἐνήστευε λέγω, προσηύχετο, καὶ ἀγρύπνα, καὶ ἐδούλευε μὲ πολλὴν πραότητα καὶ ταπείνωσιν, καὶ ἄλλας ἀρετάς, τὰς ὁποίας ἀφίνω διὰ βραχύτητα· μόνον διὰ τὰς τρεῖς ἢ τέσσαρας, ὁποῦ εἶχεν ὑπὲρ φύσιν, σᾶς ἐνθυμίζω, διὰ νὰ τὸν μιμηθῆτε τὸ καταδύναμιν· ἤγαν τὴν νηστείαν, ὁποῦ ἔκαμεν εἰς τὴν σκήτην τοῦ Καρακόλου χρόνους ἑπτὰ μὲ τόσην ἀκτημοσύνην ὡς πετεινὸν τοῦ ἀέρος μηδὲν φροντίζωντας· καὶ πάλιν ὕστερον εἰς τὴν σκήτην τῆς Βερρόιας τὸν καιρὸν ὁποῦ ἔκτιζε, καὶ δὲν ἔτρωγεν, εἰμὴ μόνον ὁπώρας, καὶ δὲν ἀπόκτησεν ἱμάτιον δεύτερον· ἀλλὰ τόσην ἐλεημοσύνην εἶχε πρὸς τοὺς πτωχοὺς καὶ συμπάθειαν, ὅσαις φοραῖς ἤρχετο εἰς τὴν μονὴν ἀπὸ τὴν Βέρροιαν, ὅπου πολλάκις ὑπήγενε διὰ νὰ ἐξομολογῇ τὰ τέκνα του, καὶ τοῦ ἔδιδαν ἱκανὴν ἐλεημοσύνην, καὶ αὐτὸς τὰ ἐμοίραζεν ὅλα εἰς πένητας· καὶ μίαν ἡμέραν τοῦ εἶπεν ὁ ὑποτακτικός νὰ κρατήσῃ καμπόσα διὰ τὰς χρείας ὁποῦ εἶχε τὸ μοναστήριον· ὁ δὲ ἀπεκρίνατο, οἱ μοναχοὶ δ'ν χρειάζονται χρήματα, ὅτι ἡ πενία τοὺς γίνεται παιδαγωγία πρὸς σωτηρίαν, ἀμὴ οἱ κοσμικοί, ὁποῦ ἔχουσι παιδία καὶ γυναῖκας, πληρώνουν χαράτζια, καὶ ἔχουσι ἄλλας πολλὰς στενοχωρίας, καὶ βάρη, ἐκείνων πρέπει νὰ πέρνουν ἐλεημοσύνην, καὶ ὄχι ἡμεῖς οἱ ἄκληροι. Ὡὐ μόνον δὲ ταύτας τὰς ἀρετὰς εἶχεν ὁ παναοίδιμος, ἀλλὰ καὶ τὴν ὑψοποιὸν ταπείνωσιν, καὶ ὑποτάσσετο εἰς

ὅλους ὑπηρετῶνας μὲ ἄκραν εὐτέλειαν, καὶ ἐφόρει πεπιχρὰ καὶ καταφρονεμένα ἱμάτια, καὶ εἰς πολλοὺς τόπους εὐτέλιζε τοῦ λόγου του ὅσου ὅταν ἔγραφε διαθήκην, ἢ ἄλλο γράμμα, καὶ ἔλεγεν· ἐγὼ ἠξιώθην ἀπὸ Θεῷ μυρίων ἀγαθῶν ὁ ἐλάχιστος, καὶ πολλὰς ἁμαρτίας ὁ ἀγνώμων ἐτέλεσα. Εἶχε δὲ καὶ τὴν ἀγάπην πρὸς τὸν Θεὸν, καὶ τοὺς πλησίον ἀνέβευτον, οὐ μόνον πρὸς τοὺς μοναχοὺς νουθετῶν αὐτοὺς, καὶ παρακινῶν νὰ φυλάττουν τὰς ὑποσχέσεις τοῦ σχήματος, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ χωρία καὶ πόλεις πολλάκις ὑπήγενε, διδάσκων πάντας νὰ φυλάττουσι τὰς σωτηρίους ἐντολὰς τοῦ Κυρίου· καὶ καθολικὰ ἦτον Πατὴρ τῶν Ὀρφανῶν, καὶ χηρῶν προστάτης, πτωχῶν ὑπερασπιστὴς μὲ τὴν ἐλημοσύνην, καὶ θλιβομένων παραμυθία, καὶ ἁπλῶς εἰπεῖν τοῖς πᾶσι τὰ πάντα κατὰ Παῦλον ἐγένετο, διὰ νὰ σώσῃ ὅσους ἐδύνετο· καὶ πάλιν μὲ ὅλας ταύτας τὰς ἀρετὰς· δὲν ἔλειψε ποτὲ ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμούς του τὸ δάκρυον ὅταν ἠύχετο, ἢ ἀνέγνωθεν, ἢ καὶ μὲ τινὰ διὰ τὴν θείαν Γραφὴν ἐσυντύχενεν.

Ὅθεν ἔκαμνε καὶ τοὺς ἀκούοντας καὶ ἐδάκρυζαν. Ἀφ' οὗ γοῦν ἐτέλεσε τὴν μονὴν τοῦ Προδρόμου κοινόβιον, καὶ παρέδωκε τοῖς μοναχοῖς τύπους καὶ κανόνας πῶς νὰ διάγουσιν, ἰσυνόχθησαν καὶ ἄλλοι πολλοὶ ἀπὸ τὰ μικρὰ τῆς Βερρόιας μονήδρια, ἀκούοντες τὰς ἀρετὰς τοῦ Ἁγίου, καὶ τοῦ ἐζήτησαν συγχώρησιν νὰ κτίσοτν κελλία, ὁ δὲ ἀσπασίως πάντας ὑποδεχόμενος, τοὺς ἐβοήθα ψυχῇ καὶ σώματι. Ἦσαν δὲ ἀπ' ἐκείνους πολλοὶ ἐνάρετοι, ἀμὴ ἕνας Ἱερομόναχος, Ματθαῖος ὀνόματι, ἐπερίσσευσεν ἀπαντας. Τοῦτον ἰδὼν ὁ Ἅγιος κατὰ πολλὰ γηραιὸν καὶ σεβάσμιον, τὸν ἠλαβήθη, καὶ τὸν ἔβαλεν εἰς τὸ κελλίον πλησίον του, διὰ νὰ ἐξομολογᾷ ὅσους ἤρχοντο· τοῦτον δὲν εἶδε τινὰς ὅταν ἔτρωγεν, ἀλλὰ ἦτον κεκλεισμένος πάντοτε, καὶ εἶχε τὸ πένθος ὡς τὸν μέγαν Ἀρσένιον, καὶ τὸν Ἐφραὶμ Σύρον, καὶ ἔκλαιε τόσον συχνάκις, ὁποῦ εἶχεν εἰς τὸ στῆθος κομμάτι ῥάσον νὰ σφογγίζῃ τὰ δάκρυα. Ἦτον δὲ εἰς τὴν γενεάδα καὶ τὴν στάσιν τοῦ σώματος ὅμοιος μὲ τὸν Θεολόγον Γρηγόριον· καὶ τοσοῦτον εἰς τὴν Θέαν σεβάσμιος καὶ αἰδέσιμος, ὁποῦ ὁπόταν τὶς ἐσυντύχενε μὲ τοῦ λόγου του, δὲν ἐτόλμα νὰ τὸν ἰδῇ εἰς τὸ πρόσωπον. Ἀλλὰ ἂς ἔλθωμεν εἰς τὸν θαυμάσιον Διονύσιον. Τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ὑπῆγεν ὁ Πατριάρχης Ἱερεμίας εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα διὰ ἀναγκαίαν ὑπόθεσιν, ὅπου καὶ οἱ ἄλλοι δύω Πατριάρχαι συνήχθησαν· εἶχε πόθον λοιπὸν ὁ Ἅγιος, νὰ λάβῃ καὶ ἀπὸ τοὺς τέσσαρας Πατριάρχας συγχωρητικὰ γράμματα· ἀπελθὼν οὖν εἰς Θεσσαλονίκην, εἰσῆλθεν εἰς πλοῖον, καὶ ἔπλευσεν εἰς τὴν Αἴγυπτον· καὶ ἀφόντις ἔτυχε τοῦ ποθουμένου, ὑπέστρεφε πάλιν διὰ θαλάσσης, καὶ καθὼς ἀρμένιζαν, ἔγινε τόσον μεγάλη φουρτοῦνα, ὁποῦ ἐμελλε νὰ βουλίσῃ τὸ καράβι εἰς ὀλίγον διάστημα. Τότε ὁ Ἅγιος βλέπωντας τὸν ἀπαραίτητον κίνδυνον ἐλυπήθη, πῶς ἔμελλε νὰ συναπολεσθῇ μὲ βαρβάρους· καὶ ἐδεήθη μετὰ δακρύων πρὸς τὸν Δεσπότην, ταῦτα μὲ πίστιν ἀνέβευτον λέγωντας· Σῶσόν με Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, καθὼς ἔσωσας τοὺς Ἁγίους σου Μαθητὰς κινδυνεύοντας, ὅτι ἐσὺ ἐξουσιάζεις τὴν θάλασσαν, καὶ καταπραΰνεις τὸν σάλον τῶν κυμάτων αὐτῆς ὅταν βούλεσαι.

Ταῦτα τοῦ Ὁσίου προσευξαμένου μὲ δάκρυα (ὦ τῆς πρὸς τοὺς φιλοῦντάς σε Χριστὲ χρηστότητος, ἀγάπης καὶ οἰκειότητος!) παρευθὺς ἔπαυσεν ἡ ταραχὴ τῆς θαλάσσης, καὶ ἐγίνη γαλήνην θαυμάσιος. Οἱ δὲ ἀγνώμονες βάρβαροι, ἀντὶς νὰ εὐχαριστήσουν τὸν Ὅσιον, τοῦ ἐφθόνησαν, καὶ ἔβαλήθησαν νὰ τὸν ῥίψουν εἰς τὸ πέλαγος, λέγοντες, ὅτι τὴν θάλασσαν ἐμάντευσε, διατὶ ὕψωσε τὴν Παναγίαν ὁ Ἅγιος κατὰ τὴν συνήθειαν· ἀλλὰ ἡ Θεία χάρις ὁποῦ τὸν ἐφύλαττεν εἰς πολλῶν ὠφέλειαν, τοὺς ἐμπόδισεν ἀπὸ τοιοῦτον ἐγχείρημα, φωτίζωντας ἕνα ταύτην ὁποῦ ἦτον φιλανθρωπότερος, καὶ ἐσυμβούλευσε τοὺς ἄλλους νὰ μὴ τον πνίγωσι. Λυτρωθεὶς οὖν ὁ Ὅσιος ἀπὸ τὴν ἐπιβουλὴν μὲ τὴν συμβουλὴν τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου, ἔφθασαν εἰς τὸ Μοναστήριον· τὸν ὁποῖον ἰδόντες οἱ ἀδελφοὶ ἐχάρησαν, διατὶ ἀκόμη τὸν ἐχρειάζοντο νὰ τοὺς καταρτίσῃ μὲ νουθεσίας

πρὸς εὐταξίαν καὶ βελτίωτιν· ὡσαύτως ηὐφράνθη καὶ ὁ Ἅγιος καὶ ἐδόξασε τὸν Κύριον βλέπωντας αὐτοὺς πῶς ἐφύλαττον τὸς παραγγελίας του· ἐδιηγήθη δὲ καὶ τὰ συμβάντα εἰς τὴν Θάλασσαν πρὸς τὸν πνευματικὸν Ματθαῖον ἀπόκρυφον. Μετὰ ταῦτα ἐπλήθυναν τὰ κελλία, καὶ οἱ ἀδελφοὶ πάντες εἰς τὰς ἀρετὰς ἐπρόκοπτον θεία δυνάμει καὶ χάριτι, καὶ οὐ μόνον τὰ κοινόβια ηὔξανον, ἀλλὰ καὶ τινὰ καθίσματα ἔγιναν, ὁποῦ δὲν ἦσαν πρότερον εἰς τὴν Σκήτην. καὶ καθ' ἑκάστην ἐπρόκοπτον· ὅτι πρὶν ἐλθῃ εἰς τὴν Βέρροιαν ὁ Ὅσιος, ὀλίγοι πολλὰ καὶ σπάνιοι εὑρίσκαντο οἱ ἐνάρετοι· ἀμὴ μετὰ τὴν αὐτοῦ ἐπίλευσιν πολλοὶ τὴν πολιτείαν αὐτοῦ ζηλώσαντες, ἐγέμισαν τὰ περίχωρα, οὐ μόνον ἄνδρες, ἀλλὰ καὶ γυναῖκες καὶ παιδία ἔφευγον ἀπὸ τὰς οἰκίας τὸς διὰ τὴν ὀρνίων Βασιλείαν, καὶ ἐμέναζαν.

Ἐκείνας τὰς ἡμέρας ἀπ'θανεν ὁ τῆς Βερρόιας Ἐπίσκοπος· καὶ συναχθέντες ὅλοι τους, ἐσυμφώνησαν νὰ ψηφίσουν τὸν Ὅσιον· καὶ παγένοντες οἱ πρόκριτοι εἰς τὸ Μοναστήριον, τὸν ἐπαρεκάλεσαν πολλὰ νὰ δεχθῇ τὴν προστασίαν, καὶ δὲν ἠθέλησε, κρίνωνας τοῦ λόγου του ὡς ταπεινόφρων τοιαύτης ἀξίας ἀνάξιον· καὶ παρεβίασαν αὐτὸν νὰ τοὺς ὑπακούσῃ· καὶ διὰ νὰ μή του πεισάξκν, τοὺς εἶπε νὰ καρτερίσουν ἕως τὴν ἄλλην ἡμέραν νὰ τὸς δώσῃ ἀπόκρισιν. Καὶ ἀνοίξας τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον ἀνέγνωσεν ἕνα στίχον· καὶ ἐγνωρίσας, ὅτι δὲν ἦτον Θεοῦ θέλημα νὰ γένῃ Ἀρχιερεὺς, ἔφυγεν εἰς τόπον ἀπόκρυφον· καὶ τὸ πρωῒ γυρεύσαντες τὰ περίχωρα δέντον ηὕρασιν· ἔθεν ὑποστρέψαντες περίλυποι, ἐχειροτόνησαν Ἀθηναῖον τινὰ τὴν κλῆσιν Νέφυτον, τὸν ὁποῖον μετὰ χρόνους ἀτίμως ἐκάθηραν. Ὁ δὲ Ὅσιος ἀφ' ὃ ἔκαμεν ἐκεῖ εἰς τὴν Σκήτην τῆς Βερρόιας πολὺν καιρὸν, ἠθέλησε νὰ ὑπάγῃ εἰς τὰ μέρη τοῦ Ὀλύμπου, διὰ νὰ εὕρῃ τόπον ἥσυχον νὰ κατοικήσῃ. διὰ νὰ μή του δίδῃ ἐνόχλησιν· ἀπελθὼν ὃν εἰς χωρίον τινὰ Μαλαθραίαν καλούμενον εἰς τὴν ποδίαν τοῦ ὄρους κείμενον, ἔμεινεν εἰς τὴν οἰκίαν ἑνὸς φιλοχρίστου, τὸνπόποιον ἀκριβῶς ἠρώτησε διὰ τὴν θέσιν τοῦ τόπου, ἐὰν εἶχε νερὸν καὶ δένδρη. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ ὅσαν τὴν ἀλήθειαν, πῶς ἦτον ὁ τόπος ἁγιότατος μὲ βρύσαις πολλαῖς, καὶ δένδρη μεγάλα, πεύκους, καὶ ἕτερα, καὶ μὲ πεδιάδες καὶ ἰσώματα εὔμορφα. Ταῦτα ἀκούσας χάρη ὁ Ὅσιος, καὶ τὸν ἐπαρεκάλεσε, νὰ τὸν ἐδηγήσῃ ἕως ἐκεῖ διὰ τὸν Κύριον· ἀπῆλθον οὖν εἰς τὸν τόπον, ὅπου εἶναι τώρα τῆς Ἁγίας Τριάδος τὸ Μοναστήριον, καὶ βλέπωντας ὁ Ὅσιος τοιοῦτον τόπον χαρμόσυνεν, ἐπλήσθη χαρᾶς καὶ ἀγαλλιάσεως, καὶ ἔμεινεν ὥραν πολλὴν θαυμαζόμενος, καὶ στοχαζόμενος τὴν θέσιν τοῦ τόπου, τὸ ὕψος τῶν δύο κορυφῶν τοῦ ὄρους, τὰ πολλὰ καὶ μεγάλα δένδρα, τὴν ἁμαλὴν πεδιάδα, καὶ τὸ πότιμον ὕδωρ ἐκεῖνο τὸ διαυγὲς καὶ γλυκύτατον.

Ταῦτα ἰδὼν ὁ Ὅσιος, ἔλεγε ταῦτα κατὰ διάνοιαν· ὧδε κατοικήσω, ὅτι ἠρετιτάμην τὸ ὄρος αὐτὸ τὸ θαυμάσιον· εὐχαριστήσας δὲ τοῦ φιλοχρίστου ἀνδρὸς, εἶπεν αὐτῷ· ὕπαγε δοῦλε τοῦ Θεοῦ εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ ἐγὼ ἀπομένω ἐδῶ νὰ γυρίσω ὅλον τὸ ὄρος, νὰ ἰδῶ ἐὰν μου ὀρέσῃ εἰς κατοίκησιν. Ἔμεινεν ὃν ἐκεῖ ἡμέρας τινὰς, ἔπειτα ἐπειδὴ δὲν εἶχε τροφὴν, ἐκατέβη εἰς τὴν οἰκίαν ἐκείνου τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἠγόρασε καμπίσον ἀλεύρι καὶ τὸ ἐξύμωσε, μὲ τὸ ὁποῖον πολλὰς ἡμέρας ἐπέρασε· καὶ εἰς ὀλίγον καιρὸν ἠκούσθη εἰς τὰ περίχωρα, ὅτι ἕνας ἀσκητὴς πνευματοφόρος ἀνεφάνη εἰς τὸν Ὄλυμπον· ἔθεν ἦλθεν ἄλλος τὶς μοναχὸς νὰ συνοικήσουν ὀντάμα, τὸν ὁποῖον ὁ Ὅσιος περιχαρὼς ὑποδέχθη· καὶ μεθ' ἡμέρας τινὰς ἦλθασι καὶ ἄλλοι, καὶ πόλιν ἕτεροι· ὅς τε ἐπλήθυναν· ὅθεν ὁ Ὅσιος ἐπροσκάλεσε κτίστας νὰ οἰκοδομήσουν κελλία καὶ Ἐκκλησίαν πρὸς σωματικὴν καὶ ψυχικὴν ἀνάπαυσιν. Κτίζοντες οὖν οἱ μοναχοὶ τὰ κελλία, ὑπήγασι τινὲς Χριστιανοὶ ἀπὸ ἀγνωσίαν τους καὶ ἁπλότητα, καὶ εἶπασιν ἐκείνου τοῦ Ἀγαρηνοῦ ὁποῦ ὥριζε τὸ ὄρος, ὅτι ἦλθεν ἐκεῖ ἕνας ἀσκητὴς Ἅγιος καὶ ἔκτιζε Μοναστήριον. Ταῦτα ἀκούσας ὁ Ἡγεμὼν Σάκος καλούμενος, πολλὰ ἐθυμώθη, πῶς ἔκτισαν χωρὶς τὸ θέλημά του, ὁποῦ τὸν τόπον ἠγόρασε· καὶ παγένωντος εἰς τὸν Δικαστὴν τῆς Λαρίσσης ὁποῦ ἐξουσίαζε τὸ περίχωρα, εὐγῆκε γράμματα, νὰ ὑπάγουσιν εἰς τὸν Δικαστὴν δεμένους ὅλους τοὺς μοναχοὺς μὲ τὸν Ὅσιον, καὶ τὰς οἰκοδομὰς νὰ χαλάσουσι. Ταῦτα μαθὼν ἕνας Ἱερεὺς ἀπὸ Λιτοχῶρι, ἐμήνυσε τοῦ Ἁγίου νὰ φύγσι σύντομα, νὰ μή τους φυλακώσουσιν· ὁ δὲ Ὅσιος ἐλυπήθη, πῶς ἐξωρίζετο ἀπὸ τοιοῦτον τόπον ψυχοσωτήριον, ὅμως μετὰ δακρύων ἀνεχώρησε μὲ τὸς ἀδελφὸς, ταῦτα λέγωντας· ἐὰν εἶναι θέλημά σου Χριστέ μου νὰ γένῃ ἐδῶ Μοναστήριον, δεῖξε τὴν ἀμαχόν σου δύναμιν, καὶ οἰκονόμησε νὰ ἐπιστρέψω ἐδῶ ὀγλήγορα. Ταῦτα εἰπὼν καὶ προσευξάμενος, ἀνεχώρησε, καὶ ὑπήγασιν εἰς τὸ ὄρος τῆς Ζαγορᾶς, καὶ βλέπωντας, πῶς ἦτον καὶ ἐκεῖνος ὁ τόπος διὰ κατοικίαν μοναχῶν ἐπιτήδειος, ἠθέλησε νὰ κτίσῃ κελλία καὶ Ἐκκλησίαν εἰς δόξαν Θεοῦ καὶ ἄνεσιν ἀκατάπαυστον· καὶ οὕτως εἰς ὀλίγας ἡμέρας ἐποίησε, καὶ τόσον πλῆθος μοναχῶν ἰσυνάχθη ἀπὸ τὴν καλὴν φήμην τοῦ Ὁσίου, ἄλλοι διὰ νὰ τὸν ἰδοῦσι, καὶ ἕτεροι χάριν ἐξομολογήσεως. ὁποῦ ἔγινεν ὁ τόπος ἐκεῖνος σχεδὸν πόλις πολυάνθρωπος. Ὑπομείνας οὖν ἐκεῖ χρόνον ἕνα, καὶ πολλοὺς πρὸς σωτηρίαν ὁδηγήσας, ἔγραψε τύπον ἐκείνων τῶν Ἀδελφῶν πῶς νὰ διάγσιν· ἔπειτα πόλιν ὑπέστρεψαν εἰς τὸν Ὄλυμπον μὲ τρόπον θαυμάσιον· καὶ ἀκούσατε τὴν αἰτίαν, νὰ λάβετε πολλὴν ἀγαλλίασιν, καὶ νὰ γνωρίσετε πόσην παρρησίαν εἶχε πρὸς τὸν Θεὸν ὁ θεόπνευστος Διονύσιος. Ἀπὸ τὴν ὥραν ὁποῦ τὸν ἐδίωξαν ἀπὸ τὸν Ὄλυμπον, δὲν ἔβρεξεν εἰς ἐκεῖνα τὰ ὄρια, καὶ εἶχασι λύπην πολλὴν οἱ ἐγχώριοι διὰ τὴν πεῖναν καὶ λιμὸν ὁποῦ ἐκδέχοντο· καὶ μίαν ἡμέραν ἐφώνησαν πολλὰ σύννεφα εἰς τὰ δύο χωρία τοῦ Ὀλύμπου Μαλαθραίαν, καὶ Λιτοχώριον. Ταῦτα βλέποντες οἱ ἄνθρωποι τῶν ἄλλων χωρίων, ἀὐτοὺς ἐμακάριζαν, νομίζοντες, ὅτι πολλὴ βροχὴ ἤρχετο· ἀλλ' αὐτὸ ἦτον ὅλος θυμὸς καὶ ὀργὴ θεΐλατος, ὅτι πολλὴ καὶ μεγάλη χάλαζα ἔπεσεν, ὁποῦ ἐχάλασεν ὅλα τὰ δένδρη, ἀμπελῶνάς τε, καὶ χωράφια, καὶ τὰ κεραμίδια ὅλα τῶν σπιτῶν ἐσύντριψεν, ὥσπερ νὰ τοὺς ἐκτύπα τινὰς μὲ σιδηρᾶν ῥάβδον· καὶ τόσον μεγάλαις βρονταῖς καὶ ἀστραπαῖς εὔγεναν, ὁποῦ ἐπίπτον ἐπὶ τῆς γῆς οἱ ἄνθρωποι πρήμιτα, καὶ ἦτον ἐπίνω εἰς τὴν γῆν τρεῖς σπιθαμαῖς ἡ χάλαζα. Τότε λοιπὸν οἱ ἐγχώριοι ἔλαιον τὴν μεγάλην αὐτὴν συμφορὰν, μὴν ἰξεύροντες τὸ αἴτιον· ἀλλὰ οἱ γνωστικοὶ καὶ εὐλαβεῖς τὸ ἀπείκασαν λέγοντες.

Διατὶ ἐδιώξαμεν ἀπ' ἐδῶ τὸν ἀσκητὴν καὶ ἅγιον ἄνθρωπον, μᾶς παιδεύει ὁ Κύριος δίκαια· ἀλλὰ καὶ ὁ Ἱερεὺς ἐκεῖνος ὁποῦ τοῦ ἐμήνυσε νὰ φύγῃ ταῦτα ἐφώναζεν· ὢ τῆς συμφορᾶς! βαβαὶ τῆς Θεοῦ δικαιοκρισίας! διὰ νὰ ἐξορίσωμεν τὸν Ὅσιον Διονύσιον, μᾶς ἦλθε τοιαύτη συμφορὰ ἀνέλπιστα· ἄλλο καὶ ἐὰν δὲν τὸν προσκαλέσωμεν νὰ κάμῃ πρὸς Κύριον δέησιν νὰ μᾶς συγχωρήσῃ, θέλομεν ἀπολεσθῇ ὁλότελα. Ταῦτα ὁ λαὸς ἀκούοντες, ἐδέοντο μετὰ δακρύων νὰ τοὺς συγχωρήσῃ ὁ Κύριος· ἀλλὰ καὶ ὁ Ἡγεμὼν βλέπωντας τῶν καρπῶν τὴν ἀπώλειαν, ἐλπάτο πᾶς δὲν εἶχε νὰ πληρώσῃ τῆς βασιλείας τὰ χαράτζια· καὶ ἰρωτήσας τοὺς ἀνθρώπους, τίς ἦτον ἡ αἰτία καὶ τοὺς ἦλθε τοιαύτη συμφορὰ καὶ φθορὰ πῆς εἰσοδίας αὐτῶν; ἀπεκρίθησαν, ὅτι διατὶ ἐδιώξαμεν ὀπὶ ἐδῶ τὸν Ἀοκητὴν ἐκεῖνον, ὁπὸ ἦτον ἅγιος ἄνθρωπος, μᾶς ἦλθε τσαύτη ὀπώλεια· καὶ πάλιν ἐὰν αὐτὸν δὲν προσκαλέσωμεν, καὶ νὰ τὸν παρακαλέσωμεν νὰ ἔλθῃ εἰς τὸ κελλίον του, μᾶς ἀποστέλλει ὁ Κύριος ζημίαν καὶ θλῖψιν μεγαλήτερην· λέγει τὸς ὁ Ἡγεμών· ὑπάγετε γὰν οἱ πρόκριτοι μὲ ἕνα ἱερέα, καὶ δύω ἀπὸ τὲς θέλες μὲ γράμματα, καὶ παρακαλέσατε αὐτὸν νὰ ἔλθῃ, χωρὶς, φεύγον εἰς τὸ ὄρος νὰ κατοικήσῃ μὲ τὲς συντρόφες τὸ. Ἀπελθόντες οὖν διὰ τριῶν ἡμερῶν εἰς τὴν Ζαγορᾶν, εὗρον τὸν Ὅσιον, καὶ ὁσπασάμενοι αὐτὸν, τοῦ ἔδωκαν τὸ σφραγισμένον τὸ Ἡγεμόνος πιτάκιον, λέγωντας καὶ διὰ στόματος καταλεπτῶς τὴν ὑπόθεσιν. Ὁ δὲ Ὅσιος ἐδίσταζε, φοβούμενος μήπως καὶ τὸν ζητῶσι μὲ ἐπιβουλὴν, νὰ τὸν κακοποιήσωσιν· ἀλλὰ ὁ Ἱερεὺς τοῦ ὤμοσεν, ὅτι δὲν ἦτον δόλος τὶς ἀλλ'

ἀλήθεια, καὶ ἐφίλησαν καὶ τὴν χεῖρα αὐτὸ οἱ ὑπηρέται τοῦ Ἡγεμόνος μὲ πολλὴν ταπείνωσιν, λέγοντες· ὁ αὐθέντης μας σὲ χαιρετᾷ πολλά, καὶ παρακαλεῖσε νὰ ἔλθῃς εἰς τὸ Μοναστήριόν σου νὰ εὐλογήσῃς τὸν τόπον, ὅτι δεινῶς βασανίζεται. Τότες ἔλαβε Ἅββᾶς ὁ Ἅγιος, καὶ ἔστερξε νὰ ὑπάγῃ· οἱ δὲ Ζαγβριανοὶ συναθροισθέντες ἔμπροσθεν αὐτοῦ, ὠδύροντο τὸν μισεμόν του, καὶ ἔλεγον· μὴ ἐάσῃς ἡμᾶς ὀρφανὲς, ἀλλὰ ἐνθυμοῦ μας εἰς τὰς εὐχάς σου νὰ παρακαλέσῃς τὸν Κύριον διὰ λόγου μας. Ὁ δὲ Ὅσιος τοὺς ἔταξε νὰ τοὺς ἐπισκέπτῃ πάλιν πολλάκις πρὸς νουθεσίαν τους· καὶ οὕτως ἔστρεψεν εἰς τὸ Λιτοχῶρι. Οἱ δὲ ἐγχώριοι ἀκούσαντες τὸν ἐρχομόν του, ἐχάρησαν, καὶ συναθροισθέντες ὅλοι τὸν ἐπροσκύνησαν· καὶ αὐτὸς ὁ Ἡγεμὼν ἦλθε πεζὸς καὶ τὸν ἐχαιρέτησε, λέγωντας· χαίροις Πάτερ τίμιε, καὶ συγχώρησόν μας εἰς ὅσα σοῦ ἐπταίσαμεν, ὅτι δὲν ἠξεύραμεν πῶς εἶσαι δοῦλος Θεοῦ· καὶ ἀνέβα τώρα δίχως φόβον τινὰ εἰς τὸ ὄρος, κτίσε Ἐκκλησίαν καὶ οἰκοδομὰς ὅσας βάλεσαι, νὰ ἔχῃ οἱ Καλόγεροί σου ἀνάπαυσιν, νὰ δοξάζετε τὸν Θεὸν ἀμέριμνα. Τότε ὁ Ὅσιος τοῦ εὐχαρίστησε, καὶ ἔταξε νὰ παρακαλῇ τὸν Κύριον διὰ λόγου του νὰ γένῃ πολίχρονος· καὶ ἔλαβεν ὑπ' αὐ ἐξουσίαν ἔγγραφον νὰ οἰκοδομήσῃ Ναὸν καὶ κελλία ὅσα βούλεται· καὶ ἀνελθὼν εἰς τὸ ὄρος, ἐκατοίκησε πρῶτον εἰς ἕνα σπήλαιον, καὶ ἔκτισεν ἐκεῖ μικρὰν Ἐκκλησίαν, νομίζωντας, ὅτι δὲν συνάγονται πολλοὶ ἄνθρωποι· ἀλλὰ ὕστερα ἦλθασιν ἀναρίθμητοι, οὐχὶ πλήσιοι, ἀλλὰ πτωχοὶ καὶ πένητες, καὶ ἐγίνοντο μοναχοὶ διὰ τὴν στενοχωρίαν τους· τοὺς ὁποίους ὑποδέχετο ὁ Ὅσιος, ὡς ὑπὸ Θεοῦ πεμπομένους, αὐτὸν μιμούμενος, λέγοντα. «Τὸν ἐρχόμενον πρός με, οὐ μὴ ἐκβάλω ἔξω» καὶ ἀπελθὼν εἰς τὰς χώρας ἐζήτα βοήθειαν διὰ τὴν τῶν ἀδελφῶν κυβέρνησιν· καὶ οὕτως ἐσώνοντο καὶ οἱ μοναχοὶ σωματικὰ ὑπ' αὐτῶν τρεφόμενοι, καὶ οἱ κοσμικοὶ μὲ τὴν ἐλεημοσυνην ὁπὸ τοὺς ἔδιδαν.

Καὶ εἰς αὐτὸ ἔβανεν ὁ Ἅγιος πολλὴν ἐπιμέλειαν, ἤγουν νὰ σώσῃ ψυχὰς ἀνθρώπων, νὰ γένῃ στόμα Θεοῦ καθὼς αὐτὸς εἰς τὸν Ἱερεμίαν ἐθήλωσε λέγωντας· Ὁ ἐξάγων ἄξιον ἐξ ἀναξίου, ὡς στόμα μου ἔσται. Λέγει δὲ καὶ ὁ Ἀδελφόθεος Ἰάκωβος· ὅτι ὅποιος διδάξει ἀδελφὸν, καὶ τὸν ἐπιστρέψει εἰς μετάνοιαν, ἂς ἠξέρῃ, ὅτι αὐτὸς θέλει σώσει καὶ τὴν ἐδικήν του ψυχὴν ἀπὸ τὸν θάνατον, νὰ ἀφανίσῃ ὅλα τὰ ἁμαρτήματα. Ταῦτα γινωσκωντας ὁ μακάριος, ἐμερίζετο εἰς τρία, εἰς τὴν ἡσυχίαν, εἰς τὴν αὔξησιν τοῦ Μοναστηρίου, καὶ εἰς τὴν τῶν Χριστιανῶν ὠφέλειαν· καὶ ποτὲ μὲν ὑπήγενεν εἰς τὸ τοῦ Γολγοθᾶ σπήλαιον, ποτὲ δὲ εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, ἄλλοτε εἰς τὸν Ἅγιον Λάζαρον, ἢ καὶ εἰς τὸ μέγα σπήλαιον, εἰς τὸ ὁποῖον ἀναβλύζει ὕδωρ ἡδὺτατον· αὐτὴν τὴν ἐπωνυμίαν ἔδωκε καὶ ἐκεῖ εἰς τὸν Ὄλυμπον, ὅταν ἦλθεν ἀπὸ τὰ Ἱεροσόλυμα. Εἶχε δὲ καὶ συνήθειαν νὰ ἀναβαίνῃ εἰς τὴν κορυφὴν τῶ Ὀλύμπου δύο φοραῖς τὸν χρόνον νὰ λειτουργᾷ ὁ ἀείμνηστος, τὰς κ'. Ἰουλίου, καὶ τὰς ς'. τοῦ Αὐγούστου, ὁποῦ ἑορτάζομεν τὴν τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ μεταμόρφωσιν, εἰς τὸν ὁποῖον τόπον καὶ Ναὸν εἰς ὄνομα τῶ Προφήτου Ἠλιοῦ ᾠκοδόμησε, καὶ παγένων ἕως τὴν σήμερον οἱ μοναχοὶ κάθε χρόνονν, καὶ χαρμονικῶς ἑορτάζουσι. Μετὰ καιρὸν δὲ βλέπωντας ὁ Ὅσιος, ὅτι οἱ ἀδελφοὶ ἐπληθένον, ἠθέλησε νὰ κτίσῃ τὴν πρώτην οἰκοδομὴν, καὶ νὰ τὴν στερεώσῃ μὲ τείχη, καὶ νὰ κτίσῃ κελλία διὰ τὴν τῶν ἀδελφῶν ἀνάπαυσιν· αὐτὸς οὖν ἐβοήθα τοὺς κτίστας εἰς ταῖς βαρειαῖς ὑπηρεσίαις· ἔφερνεν εἰς τὴν κάμινον ξύλα, λίθους, καὶ εἰς ὅλα ἐσυγκοπίαζεν ὡς τοὺς ἐργάτας· καὶ δὲν ἐκουράζετο ἀπὸ τὸν πόθον ὁποῦ εἶχε καὶ τὴν εὐλάβειαν· καὶ ἔκτισε πολλὲς Ναοὺς εἰς δόξαν Θεοῦ, τοὺς ὁποίους διὰ συντομίαν δὲν γράφομεν· καὶ μὲ ὅλες αὐτοὺς τοὺς κόπους δὲν ἀμέλα ποσῶς τὴν ἐγκράτειαν, ὁποῦ οἱ ἄλλοι ἔτρωγαν πολλάκις ὀψάριον, καὶ ἔπινον διὰ τὸν κόπον νὰ δύνωνναι νὰ δουλεύωσι, καὶ αὐτὸς μόνον ὀπώρας ἔτρωγε, καὶ ὕδωρ ἔπινεν. Ἀλλὰ ἂς εἰποῦμεν καὶ ὀλίγα τινὰ ἀπὸ τὰ πολλὰ του θαυμάσια διὰ νὰ πιστωθῆτε πόσην παῤῥησίαν εἶχε πρὸς Κύριον.

Ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν ὑπῆγεν εἰς ἕνα χωρίον διὰ νὰ διορθώσῃ ψυχὰς ὁ θαυμάσιος· καὶ ὅταν ἔλειπεν ὁ Ὅσιος, ἦλθεν ἕνας βοσκὸς εἰς τὸ Μοναστήριον τοῦ κάτω σπηλαίς, καὶ βλέπωντας, ὅτι ὁ τόπος ἦτον διὰ μάνδραν προβάτων ἐπιτήδειος, ἐσύναγε ξύλα ὁ ἀλιτήριος, νὰ κτίσῃ μικρὸν οἰκητήριον· οἱ δὲ νεώτεροι μοναχοὶ τὸν ἐσυμβούλευον νὰ μὴν ἐπιχειρισθῇ εἰς τοιαύτην πρᾶξιν, διὰ νὰ σκανδαλίσῃ τὸν Ἅγιον· ἀλλ' αὐτὸς τοὺς ὕβρισε, καὶ ἔκαμεν εἴτι ἐβούλετο. Καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἦλθεν ὁ Ὅσιος, καὶ ἔστειλεν ἕνα νεώτερον νὰ φέρῃ νερὸν νὰ πίωσιν· ὁ δὲ ἀνήγγειλεν αὐτῷ διὰ τὸν βοσκὸν, πῶς ἔκαμε μάνδραν, καὶ ἐφοβᾶτο τὰ σκυλία νὰ μή τον σαγκάσουσι. Λέγει τον ὁ Ὅσιος· ὕπαγε εἰς τὴν βρύσιν, καὶ μὴ φοβᾶσαι· ὁ δὲ ἀπελθών, ὅταν ὑπέστρεφε, τὸν ἐσάγκασεν ἕνας σκύλος, καὶ ἐλθὼν εἰς τὸν Ὅσιον ἔκλαιεν· ὅθεν εὐγῆκεν ὁ Ὅσιος, καὶ μὲ πραότητα τὸν ἐσυμβούλευε λέγωντας· Διατί ἦλθες ἐδῶ νὰ μᾶς πειράξῃς ἄνθρωπε; δὲν ηὗρες ἄλλου τόπον νὰ κάμῃς τὴν μάνδραν σου, παρὰ ἐδῶ εἰς τὸ Μοναστήριόν μας, νὰ μᾶς δίδῃς ἐνόχλησιν; σύρε ἀπ' ἐδῶ μὲ τὴν ποίμνην σου, νὰ μή σε εὕρῃ ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ. Ὁ δὲ βοσκὸς ὡς ἄγροικος καὶ ἀγνωστος ἀπεκρίνατο· Κανένας πειρασμὸς σᾶς ἤφερεν ἐδῶ γέρων νὰ μοῦ ἐμποδίζετε τὰ πρόβατα· λέγει τον ὁ Ὅσιος· τὰ πρόβατά σε εὑρίσκουν ἀνάπαυσιν εἰς κάθε τόπον ὡς ζῶα ἄλογα· ἡμεῖς δὲ τὰ λογικὰ τῶ Δεσπότου πρόβατα, δὲν ἔχομεν ἄλλου τόπον ἁρμόδιον πρὸς Θεὸν εὐαρίστησιν. Ταῦτα μὲν ἔλεγε πρὸς τὸν ἀσύνετον βοσκὸν ὁ Ὅσιος· ἀλλ' αὐτὸς ὁ ἀνόσιος καὶ ἀνένητος τὸν ὕβρισεν ἄσχημα καὶ ἀναίσχυντα, οὕτω λέγωντας· δὲν παγένω ἐγὼ ἀπ' ἐδῶ ὅπου ἐγεννήθην καὶ ἀνετράφηκα, ἀμὴ ἐσὺ φύγε ὁποῦ ἦλθες προχθὲς, καὶ δὲν ἐξουσιάζεις τὸν τόπον κακόγερε. Τότες ὁ Ὅσιος ἀπεκρίνατο, λέγωντας· εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ὁποῦ οἰκονομᾷ πρὸς τὸ συμφέρον μας ὅπαντα· αὐτὸς ἐὰν ἦναι θέλημά τῳ ἐδῶ νὰ οἰκήσω, νὰ σὲ παιδεύσῃ ἐσὲ καὶ τὰ πρόβατα, διὰ νὰ καταλάβῃς τίς εἶναι ὁ Θεὸς, καὶ πῶς πρέπει νὰ τιμᾷς τοὺς δούλως του· ταῦτα εἰπὼν, ἀπῆλθεν εἰς τὸ κελλίον του· ὁ δὲ ἐλεεινὸς ἐκεῖνος βοσκὸς μὴ βάνωντας ποσῶς εἰς τὸν νοῦν του τὴν τοῦ δικαίου δικαίαν ἀπόφασιν, ὑπῆγε νὰ βοσκήσῃ εἰς τὴν ποδίαν τᾶ ὄρους τὰ πρόβατα. ἀλλ' (ὦ τοῦ θαύματος, ὦ τῆς ταχείας τοῦ Θεοῦ ἐκδικήσεως) ἐξεριζώθη αὐτομάτως μία πέτρα ἀπὸ τὸ ὑψηλότερον μέρος τοῦ ὄρους, καὶ ἐφόνευστε πολλὰ πρόβατα· καὶ πάλιν δὲν ἐκατάλαβεν ὁ ἀσύνετος. ὅτι ἡ κατάρα τοῦ Ὁσίου τὸν ἔφθασε, νὰ τοῦ ζητήσῃ συγχώρησιν εἰς ὅσα ἀφρόνως ἐλάλησεν· ὀλλὰ πάλιν ἐβοσκεν εἰς τοῦ Μοναστηρίᾳ τὰ ὄρια· ὅθεν εἰς ὀλίγας ἡμέρας ἐψόφισαν ὅλα τὰ πρόβατα, καὶ αὐτὸς ἔπεσεν εἰς μεγάλην ἀσθένειαν, καὶ ἐκείτετο εἰς τοὺς ὁρῶντας ἐλεινὸν καὶ ξένον θάμα, καὶ μήτε νὰ φάγῃ, μήτε νὰ πίῃ ἐδύνετο. ὅλλ' ἔμεινεν ὡσεὶ σκιὰ, ἡ ὄψις ὡς τοῦ ἀράπη ἐμαύρισε. καὶ ἐπεθύμα ἀπὸ τοὺς πόνους τὸν θάνατον. Ὅψέποτε οὖν ἐνθυμηθεὶς τοῦ Ὁσίου τὴν ἐπιτίμησιν, καὶ τὴν αὐτοῦ πρὸς ἐκεῖνον αὐθάδειαν, ἀνήγγειλε πρὸς τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ τὴν ὑπόθεσιν· καὶ αὐτοὶ τὸν ἐσυμβούλευσαν νὰ ὑπάγῃ πρὸς αὐτὸν νὰ ζητήσῃ συγχώρησιν νὰ ἰατρευθῇ ἢ κἂν νὰ τελευτήσῃ νὰ μὴ βασανίζεται· ἐφόρτωσάν τον λοιπὸν εἰς ἕνα γαϑοῖριον καὶ τὸν ὑπήγασιν εἰς τὸ ὄρος· τότε ἔτυχε καὶ κατέβαινεν ὁ Ἅγιος· καὶ ἐρωτήσας αὐτοὺς ποῦ ὑπήγεναν. τοῦ ἀνήγγειλαν καταλεπτῶς τὴν ὑπόθεσιν. Ὁ δὲ Ὅσιος τὸν ἐλυπήθη ὡς συμπαθὴς καὶ εὔσπλαγχνος, καὶ εὐλογήσας αὐτὸν, ἐπρόσταξε νὰ τὸν ἀφήσουν ἐκεῖ εἰς τὴν μονὴν νὰ τρώγῃ ἀπὸ τὰ κράνα ὁποῦ ἔτρωγαν οἱ Καλόγεροι· καὶ εἰς ἑπτὰ ἡμέρας τελείως ἰατρεύθη. καὶ ἔστρεψε περιπατῶντας εἰς τὸν οἶκόν του.

Ἄλλην φορὰν ἔτυχεν ὁ Ὅσιος εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Κίτρου εἰς ἕνα χωρίον, Τουρίαν καλούμενον· οἱ δὲ Χριστιανοὶ τὸν ἐπαρεκάλεσαν νὰ προσμείνῃ ὀλίγας ἡμέρας νὰ ἐξομολογηθοῦν, καὶ ὑπήκουσεν· ἀφ' οἱ γοῦν ἔμεινε τρεῖς ἡμέρας, καὶ ἐξωμολόγησε πολλούς. ἦτον ἐκεῖ ἕνας ἔνυλος δαίμων τῆς χώρας πρωτόγηρος, ὃς τις δὲν ἐξομολογήθη πώποτε, ἀλλὰ μάλιστα καὶ τοὺς ἄλλους ἐκώλυεν πῶς ὁμολογοῦσαν τὰς πράξεις

αὐτῶν εἰς ἄνθρωπον ἐμοιοπαθῆ, ὁποῦ δὲν δύνεται νὰ τοὺς ὠφελήσῃ· ταύτας καὶ ἄλλας φλυαρίας λέγων ἐκεῖνος ὁ ἀσυνείδητος, τὸ ἔμαθεν ἀπὸ τινὰ ἱερία ὁ Ὅσιος, καὶ τὸν ἐπαρεκάλεσε νὰ παρακινήσῃ τὸν πρωτόγερον νὰ τὸν φέρῃ ἐκεῖ νὰ συνομιλήσωσι. καὶ ἰδὼν αὐτὸν ὁ Ὅσιος, τοῦ εἶπε πολλὰς ῥήσεις τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου, πῶς μᾶς προστάσσει ὁ Κύριος νὰ ἐξομολογούμεσθεν ἀλλήλοις, καὶ ἔχουσι τὴν ἐξουσίαν οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ Ἱερεῖς νὰ συγχωρῶσι τὰ ἁμαρτήματα, καὶ ὃς τις καταφρονᾷ τὴν ἐξομολόγησιν, κολάζεται. Λυτὰ καὶ ἕτερα πλείονα εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ Ὅσιος, ἐλπίζων νὰ τὸν φέρῃ εἰς μεταμέλειαν· ἀλλ' αὐτὸς ὁ ἀνόσιος τὸν ἐπερίγελα καὶ ἐχλεύαζεν· ὅθεν ἰδὼν αὐτὸν ἀδιόρθωτον, εἶπε ταῦτα, τὸν μέγαν Παῦλον μιμούμενος· Ἐπειδὴ διαστρέφεις τὰς εὐθείας ὁδοὺς τοῦ Κυρίου, καὶ χλευάζεις τοὺς λόγους μου, καὶ τὰς τοῦ Χριστοῦ παραγγελίας ταλαίπωρε, ἰδοὺ χεὶρ Κυρίου ἐπὶ σέ, καὶ ὀργὴ ἀνιλεὴς ἐπὶ τὸν οἶκόν σου, διὰ νὰ ἰδοῦσι καὶ ἄλλοι νὰ ἐπιστρέψωσι πρὸς μετάνοιαν. Ταῦτα εἰπὼν, ὑπῆγεν εἰς τὴν ὁδόν του ὁ Ὅσιος, ὁ δὲ ἀνόσιος ἐκεῖνος ἔπεσε μὲ ὅλους τῆς οἰκίας αὐτοῦ εἰς ἀσθένειαν· καὶ οἱ μὲν ἄλλοι ὅλοι κακῶς ἐτελεύτησαν. αὐτὸς δὲ ἐκείτετο ἐλεεινὸν θέαμα, καὶ ἐβασανίζετο δικαίως ὁ ἄδικος. Τότε τινὲς τῶν συγγενῶν του ἐμήνυσαν τοῦ Ἁγίου, παρακαλοῦντές τον νὰ ὑπάγῃ νὰ τοῦ δώσῃ βοήθειαν· Ὁ μὲν οὖν Ὅσιος ἐκίνησε παρευθὺς, ἀλλὰ πρὸ τοῦ νὰ φθάσῃ εἰς τὸν ἄῤῥωστον, αὐτὸς ὁ ἄθλιος ἐλεεινῶς ἐξέψυξεν· εἰς τοῦτο πολλὰ ἐλυπήθη ὁ Ἅγιος, πῶς δὲν τον ἐπρόφθασε ζωντανὸν νὰ τὸν φέρῃ εἰς μετάνοιαν. Ἀλλὰ ἂς εἴπωμεν καὶ ἄλλο παρόμοιον. Παγένωντας ὁ Ὅσιος τὴν ἀνοιξιν εἰς ἕνα μεγάλον χωρίον, Λικατερίνην καλούμενον, ὑπήντησε τινὰ κοράσια μὲ νέους. ὁποῦ ἐτραγῳδοῦσαν ἀσεμνα καὶ ἄπρεπα λόγια, μὲ τὰ ὁποῖα ἐπαρακινοῦσαν τοὺς νέους εἰς αἰσχρὰς καὶ ἀτόπους ἐπιθυμίας. Ταῦτα ἀκούσων ἐλυπήθη ὁ μακάριος, καὶ λέγει ταις. Διατί λέγετε ἐσεῖς ὁποῦ εἶστε παρθέναις αὐτὰ τὰ αἰσχρὰ, καὶ ἀσχημα λόγια, καὶ μολύνετε τὴν παρθενίαν σας, καὶ παρακινᾶτε καὶ τοὺς νέους αὐτοὺς πρὸς ἀσέλγειαν, καὶ δὲν ἐνθυμᾶσθε τὸν θάνατον; Ταῦτα εἰπόντος τοῦ Ὁσίου, ἐσιώπησαν ἔλαις, μόνον μία ὁποῦ ἦτον πλέον ἀναίσχυντη ἀπεκρίθη μὲ αὐθάδειαν, λέγουσα· ἐσεῖς πορνεύετε ψευδομόναχοι, καὶ ἐμᾶς διδάσκεις ὑποκριτὰ, καὶ δὲν ὑπάγεις εἰς τὴν ἐδόν σου; τίσε μέλει διὰ λόγου μας; ὁποῦ δὲν σου συγγενεύομεν; Τότε τῆς λέγει ὁ Ὅσιος: εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ὁποῦ οἰκονομᾷ πρὸς τὸ συμφέρον ἅπαντα, αὐτὸς νὰ παιδεύσῃ ἀφρονεστάτη τὴν ἀχαλίνωτον γλῶσσάν σου, διὰ νὰ γένῃς εἰς ταῖς ἄλλαις πρὸς σωφρονισμὸν ὑπόδειγμα. Ταῦτα εἰπὼν, ὑπῆγε τὸ βράδυ καὶ ἐκόνεψεν εἰς ἕνα φιλομόναχον. Ἐκείνη δὲ ἡ ταλαίπωρος πρὶν νὰ φθάσῃ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ πατρός της ἐδαιμονίσθη ἀφρίζουσα, εἰς τὴν γῆν λακτίζουσα. Οἱ γοῦν γονεῖς αὐτῆς ἐλυποῦντο, μὴ γινώσκοντες πόθεν τῆς ἦλθε τοιαύτη παίδευσις· ἀλλὰ μία ἀπὸ ταῖς συντρόφισσαίς της εἶπεν αὐτοῖς καταλεπτῶς τὴν ὑπόθεσιν· ἔθεν ἔδραμον μετὰ δακρύων εἰς ὅλον τὸ χωρίον, ἐρωτῶντες διὰ τὸν ἀσιητὴν εἰς ποῖον οἶκον ἐκόνεψε· καὶ εὑρόντες αὐτὸν, ἔπεσον εἰς τοὺς πόδας του, δεόμενοι νὰ συγχωρήσῃ τὴν ἄγνωστον παῖδα ὡς ἀμνησίκακος· καὶ εὐλογήσας αὐτὴν, ἐσωφρονίσθη ψυχῇ τε καὶ σώματι· καὶ ἰαθεῖσα δὶν ὑπανδρεύθη ἀπὸ τὸν φόβον της, ἀλλὰ ἐτέλεσε τὴν ζωήν της σώφρονα.

Ἦτον τις μοναχὸς εἰς τὴν Βέρροιαν ὁποῦ ἤξευρεν ὀλίγα γράμματα καὶ τυχένωντας ἕνα μαντικὸν βιβλίον εἰς χεῖράς του, ἀνέγνωσε διὰ δοκιμὴν ὀλίγον, ἐπικαλούμενος τοὺς δαίμονας· καὶ μίαν νύκτα κοιμώμενος, εἶδεν εἰς τὸ ὄνειρόν του ἕνα γιγαντιαῖον αἰθίοπα, ἤγεν Ἀράπην, καὶ λέγει του· ἐπειδή με ἐπροσκάλεσες, ἦλθα, καὶ ἂν θέλῃς, προσκύνητόν με νὰ σοῦ κάμω τὸ ζήτημα. Ὁ δὲ μοναχὸς ἐγνωρίσας πῶς ἦτον ὁ δαίμων, εἶπεν αὐτῷ· Κύριον τὸν Θεόν μου προσκυνήσω, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσω. Τότε τοῦ ἔδωκεν ὁ δαίμων εἰς τὸ πρόσωπον μετὰ θυμοῦ μέγα ῥάπισμα λέγωντας· ἐπειδὴ δέν με προσκυνᾷς, διατί μ' ἐκάλεσες; Τότε ἀπὸ τὸν πόνον ὁ μοναχὸς ἐξύπνησε, καὶ δυνατὰ ἐφώναζε

κλαίωντας· καὶ συναχθέντες τινὲς εἶδον τὴν σιαγόνα του τόσον πρισμένην καὶ μαυρισμένην, ὁποῦ ἦτον ξένον θέαμα· καὶ εἰς ὀλίγας ἡμέρας ἐπρίσθη χειρότερα καὶ οἱ ὀφθαλμοί του ποσῶς δὲν ἐφαίνοντο· ὅθεν ἔστειλαν λόγον εἰς τὸν Ἅγιον νὰ ἔλθῃ νὰ τὸν ἰδῇ· καὶ βλέπωντάς τον, ἔκαμε προσευχὴν πρὸς Κύριον, καὶ ψάλλωντας τῆς Θεοτόκου παράκλησιν, τὸν ἔχρισε μὲ θεῖον μύρον καὶ ἰατρεύθη δοξάζων τὸν Κύριον. Γυνή τις χήρα, Ζωὴ ὀνόματι, εἶχε δύο παῖδας, Δημήτριον καὶ Ἀρσένιον, εἰς τὸν ὁποῖον ἦλθε δεινὴ ἀσθένεια, καὶ ἐπρίσθη τὸ πρόσωπόν του, καὶ ἔγινεν ἄχρηστον. Ἡ δὲ Ζωὴ ὡς μήτηρ, περίσσα ἐθλίβετο· λέγει της ὁ Δημήτριος, ἐὰν δὲν ὑπάγω τὸν ἀδελφόν μου εἰς τὸν Ὄλυμπον, ὅπου ἀσκητεύει ὁ Ἀββᾶ Διονύσιος, δὲν θεραπεύεται. Ἡ δὲ εἶπεν αὐτῷ, ὕπαγε. Ἀπελθόντες οὖν εἰς τὸν Ὅσιον, καὶ εἰπόντες τὴν ὑπόθεσιν τοὺς ὑποδέχθη ἀσμένως, καὶ ποιήσας εὐχὴν εἰς τὸν ἔῤῥωστον, καὶ χρίσας αὐτοῦ τὸ πρόσωπον μὲ Ἅγιον ἔλαιον, εἰς ὀλίγας ἡμέρας ἐθεραπεύθη· ὅθεν προσμείνας ἐκεῖ ὀλίγον καιρὸν ὡρέχθη τὰς τάξεις τῶν μοναχῶν ὁ Ἀρσένιος καὶ ἔβαλε γνώμην νὰ γένῃ Καλόγηρος, καὶ συμβουλευθεὶς τὸν Δημήτριον, καὶ ἐπαρακίνησε νὰ τὸ κάμῃ, τάσσωντας νὰ γένῃ καὶ αὐτὸς ὕστερα· λοιπὸν ἐφόρεσε τὸ ἅγιον σχῆμα ὁ Ἀρσένιος· καὶ παγένωντας εἰς τὸ σπῆτι, τὸ ἀνήγγειλε τῆς μητρὸς αὐτοῦ ὁ Δημήτριος· ἦτις ἐλυπήθη τόσον, ὁποῦ ἐθρήνει ἀπαρηγόρητα· καὶ μία γυναῖκα τὴν ἐσυμβούλευσε νὰ πληρώσῃ τὴν μάντισσαν, νὰ τὸν κάμῃ νὰ φύγῃ ἀπὸ τὸ Μοναστήριον. Ἔκαμε λοιπὸν τὴν κακοπραγίαν ἡ μάντισσα ἐπικαλουμένη μὲ ἐπῳδαῖς τῶν δαιμόνων τὸν Ἔξαρχον· τὸν ὁποῖον ἔστειλεν εἰς τὸν Ὄλυμπον νὰ εὐγάλῃ ἀπὸ τὴν μονὴν τὸν Ἀρσένιον, ἀλλὰ δὲν ἐδυνήθη ποσῶς ὁ ἀδύνατος νὰ σέβῃ κἂν εἰς τὸ Μοναστήριον, ὅτι ἡ θεία δύναμις ὁποῦ ἐκατοίκα ἐκεῖ, τὸν ἐδίωκεν· ὅθεν ὑποστρέψας εἰς τὴν μητέρα τοῦ Ἀρσενίου κατηχυμμένος καὶ ἄπρακτος, τὴν ἔσφιγγεν ἀπὸ τὸν λαιμὸν καὶ τὴν ἔδερνε, λέγωντας· διατί με ἔστειλες εἰς τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ, ὁποῦ δὲν δύνομαι νὰ τοῦ δώσω τὴν πρέπουσαν ἀντάμειψιν. Ταῦτα λέγων ὁ δαίμων, συχνάκις αὐτὴν ἐλάκτιζε δυνατὰ, καὶ τὴν ἐμάστιζεν, ἡ δὲ ἐφώναζε· καὶ συναχθέντες οἱ γείτονες, καὶ ἐρωτῶντες τὴν αἰτίαν, ὡμολόγησε τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἔστειλε τὸν Δημήτριον, νὰ προσκαλέσῃ τὸν Ἅγιον· καὶ παρευθὺς ὁποῦ ἦλθε καὶ ἔκαμεν εὐχὴν δι' αὐτὴν πρὸς Κύριον, ἰατρεύθη· ὅθεν ὕστερον ἠγάπησε τόσον τὸ σχῆμα τῶν μοναχῶν, ὁποῦ ἔγινε καλογραία μὲ τὸν Δημήτριον. Ἄλλη τις γυνή, Σκεύω ὀνόματι, ὁποῦ ἦτον εἰς τὸ χωρίον Ῥάψενα, ἦτον συγκύπτουσα, καὶ ἔσκυπτε τόσον ἡ κεφαλή της, ὁποῦ ἔφθανεν ἕως τὰ γόνατα, καὶ ἦτον εἰς τοὺς ὁρῶντας ἐλεεινὸν θέαμα, καὶ οὔτε νὰ καθίσῃ, ἢ νὰ περιπατήσῃ, ἢ νὰ σηκώσῃ ποσῶς ἀπάνω τὴν κεφαλήν ἐδύνετο. Ὁ δὲ ἀνὴρ αὐτῆς ἐλυπᾶτο πολλὰ, καὶ ἐξωδίαζεν εἰς τοὺς ἰατροὺς ἀνωφελῶς τὰ ἀργύρια· ὅτι ἀνθρωπίνη δύναμις δὲν ἔφθανε νὰ τὴν θεραπεύσῃ, μόνον ὁ Θεὸς ὁ πάντα δυνάμενος· ὅς τις ὠκονόμησε καὶ ἔτυχεν εἰς αὐτὸ τὸ χωρίον ὁ δοῦλός του Διονύσιος· τὸν ὁποῖον ἐδεήθη μετὰ δακρύων ὁ ἀνὴρ τῆς ἀῤῥώστου νὰ κοπιάσῃ εἰς τὴν οἰκίαν του, νὰ κάμῃ δι' αὐτὴν πρὸς Κύριον δέησιν. Ἀπελθὼν οὖν ὁ Ὅσιος, προσηύξατο, καὶ ἐγχρίσας τὴν δεξιὰν εἰς τὴν ἄῤῥωστον (ὢ τοῦ θαύματος) εὐθὺς ἠγέρθη ὄρθιος. Οἱ δὲ παρόντες ὁρῶντες τοιοῦτον ἐξαίσιον τέρας, ἐξίσταντο καὶ ἴσταντο, εὐχαριστοῦντες τὸν ὑπουργὸν ταύτης τῆς εὐποιΐας, καὶ δοξάζοντες τὸν Δημιουργὸν καὶ Σωτῆρά μας.

Εἰς ἄλλο χωρίον Εἰσβόρον καλούμενον ἦτον τις ἄνθρωπος ἔχων θυγατέρα ὀχλουμένην ὑπὸ τοῦ πονηροῦ δαίμονος, καὶ ἐγροίκα τοὺς πόνους εἰς τὴν καρδίαν ὁ πατὴρ ὑπὲρ τὴν κόρην θριμύτερα· καὶ ἐδοκίμασε μὲ πολλοὺς τρόπους νὰ τὴν ἰατρεύσῃ, καὶ δὲν ἐδυνήθη. Τέλος πάντων ἐνεθυμήθη τὸν Ὅσιον, καὶ ἀπελθὼν ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ, δεόμενος νὰ τὴν ἰατρεύσῃ διὰ τὸν Κύριον· λοιπὸν ὑπῆγεν εἰς τὴν ὀχλουμένην ὁ Ἅγιος, καὶ προσευξάμενος, ἔφυγεν εὐθὺς τὸ πονηρὸν δαιμόνιον, καθὼς ὑπὸ τοῦ φωτὸς τὸ σκότος διώκεται.

Αὐτὰ καὶ ἕτερα περισσότερα ἐτέλεσεν ὁ Θεόπνευστος, τὰ ὁποῖα διὰ συντομίαν δὲν γράφομεν, μόνον διὰ τὸ προορατικὸν ὁποῦ εἶχε νὰ εἰποῦμεν ὀλίγα, διὰ νὰ καταλάβετε, πῶς εἶχε καὶ προφητικὸν χάρισμα. Ὁπόταν ἦτον εἰς τὸ ὄρος τῆς Δημητριάδος ὁ Ἅγιος, τοῦ εἶπεν ὁ οἰκονόμος τοῦ Μοναστηρίου ἐκείνου, πῶς δὲν εἶχασι ῥόβι νὰ φάγουν τὰ βόδια· ὅθεν ὑπῆγεν εἰς χωρίον Περταραίαν καλούμενον, καὶ ἔμεινεν εἰς τὴν οἰκίαν ἑνὸς Ἱερέως· καὶ ἀφόντις ἐσύντυχε ψυχωφελῆ καὶ χρήσιμα λόγια, εἶπε καὶ τοῦτο, πῶς ἐχρειάζετο ῥόβι, καὶ νὰ τοῦ δανείσῃ ἕως τὴν ἄνοιξιν. Ὁ δὲ Ἱερεὺς εἶχεν ἕνα παραβοῦτιγεμάτο, ἀμὴ ἐπροφασίσθη πῶς δὲν εἶχε, καὶ ὑπῆγε νὰ ζητήσῃ εἰς τοὺς γείτονας· καὶ καθὼς εὐγῆκεν ἀπὸ τὸν οἰκόν του· ἔπεσεν ὁ κάδδος ὁποῦ εἶχε τὸ ῥόβι εἰς τὸ μέσα σπῆτι, καὶ ἐχύθη. Ὁ δὲ Ὅσιος τὸ ἐγνώρισε, καὶ ἐφώνησεν αὐτὸν, οὕτω λέγωντας. Παπᾶ Γεώργιε, ὑπόστρεψε, ὅτι ὁ κάδδος ἔπεσε, νὰ συναξῃς τὸ σπόριμον· ὑποστρέψας οὖν ὁ Ἱερεὺς, καὶ ἰδὼν τὸν κάδδον, ἐθαύμασε, καὶ λέγει τὸν Ἅγιον· ἡ εὐχή σου πάτερ ἐφανέρωσε τὴν ἀλήθειαν, ὅτι ἐγὼ σοῦ εἶπα πῶς δὲν ἔχω, ὡς ὀλιγόπιστος, διὰ νὰ μὴν ὑστερηθῶσιν οἱ βόες μου, ἀμὴ ἐπειδὴ ὁ Κύριος ἐφανέρωσε τό κρυπτόμενον, ἔπαρε ὅσον χρειάζεσαι, καὶ εὐλόγησον τὸ ἐπίλοιπον νὰ φθάσῃ διὰ τὸν οἰκόν μου· οὕτως οὖν ἐπορεύθη ὁ Ἅγιος, καὶ ἔφθασε τὸν ἱερέα ὅσσν ἀπόμεινεν. Ἀκούσατε καὶ ἕτερον.

Ὅταν ἔκτιζε τὸ Μοναστήριον, ἐπροφήτευσε, λέγωντας· μετὰ τὴν ἐμὴν τελευτὴν ἔρχεται ἕνας Ἐπίσκοπος νὰ κτίσῃ πύργον εἰς αὐτὸν τὸν τόπον, καὶ οὕτως ἐγένετο. ὅτι ἀφ' οὗ ἐκοιμήθη ὁ Ὅσιος, ὁ Ἐπίσκοπος Κίτρου Σωφρόνιος ἔκτισε πύργον ἐκεῖ, ὅς τις ἕως τὴν σήμερον φαίνεται· τὸ αὐτὸ καὶ διὰ τὸν Γολγοθᾶ ἐπροφήτευσε, πῶς μέλλει νὰ κτισθῇ καὶ ἐκεῖ πύργος, καὶ τὸν ἔκτισεν ὁ Πλαταμῶνος Ἐπίσκοπος. Ἄλλην φορὰν ἡσυχάζωντας ὑποκάτω τῆς μονῆς εἰς τὸ σπήλαιον, ἦλθε μίαν νύκτα καὶ κτυπᾷ τὴν θύραν τοῦ Μοναστηρίου, λέγωντας· ἀνοίξατε Πατέρες νὰ κάμωμεν διὰ τὸν Ἀδελφὸν Λογγῖνον προσευχὴν, ὅτι κινδυνεύει εἰς θάνατον· καὶ ὅταν ἐξημέρωσεν, ἦλθεν ὁ Λογγῖνος ἀπὸ τὰ βουκόλια, καὶ εἶπέ τους, ὅτι αὐτὴν τὴν νύκτα ὑπήγασι λῃσταὶ καὶ ἔκλεψαν τὰ σκεύη τῶν βουκολίων καὶ τὸ ἄλογον, καὶ γυμνώσαντες τὸ σπαθὶ νὰ τὸν κόψουν, ἐφάνη τίς ἄνθρωπος ἔξαφνα, καὶ τοὺς εἶπε νὰ μὴ τὸν φονεύσουν, καὶ τὸν ἀφήκασιν. Ἄλλην φορὰν ἦλθασι δύο μοναχοὶ ἀπὸ τὴν μονὴν τοῦ Καρακάλλου, καὶ εἶπασι πρὸς τὸν Ἅγιον· ἕνας μοναχὸς ῥάπτης τὴν τέχνην κακότροπος ἦλθεν εἰς ἡμᾶς καὶ ἐκοιδίασε, καὶ μίαν νύκτα ἐτζάκισε τὸ σκευοφυλάκιον, καὶ μᾶς ἐπῆρε τὸ χρυσίον ὁποῦ διὰ ταῖς χρείαις τῆς μονῆς ἐφυλάγαμεν. Τότε ὁ Ὅσιος ἐλυπήθη τοὺς ἀδελφοὺς καὶ ἐξέναξεν· εἶτα τοὺς ἐπαρηγόρησε, λέγωντας· μείνατε ἐδῶ νὰ κάμωμεν πρὸς Κύριον δέησιν νὰ μᾶς φανερώσῃ τὸν ἱερόσυλον· καὶ τὸ πρωῒ ἀφ' οὗ ἔκαμαν μικρὰν ἀγρυπνίαν καὶ παράκλησιν, τοὺς ἐπαρηγόρησε, λέγωντας· ἰδὼν ὁ Θεὸς τὴν πτωχείαν σας, ἐφανέρωσε τὸ ζητούμενον· λοιπὸν ὑπάγετε εἰς τὴν νῆσον Σκίαθον, καὶ ἐκεῖ εὑρήσετε τὸν κλέπτην ἐκεῖνον ἀμόναχον· καὶ μὴ τον ἐλέγξετε παῤῥησίᾳ, νὰ μήτο μάθῃ οἱ Ἀρχηγοὶ τῶν κρατούντων νὰ πάρουν τὰ χρήματα· ἀλλὰ συντύχετέ του μὲ καλὸν τρόπον, μὲ πραότητα, νὰ τὰ λάβετε. Οὕτω γοῦν ἐποίησαν, καὶ λαβόντες τὰ χρήματα, ὑπέστρεψαν εἰς τὸ Μοναστήριον. Καθήμενος ποτὲ εἰς τὴν μονὴν τῆς Ζαγορᾶς ὁ Ὅσιος, καὶ συνομιλῶν μὲ τοὺς ἀδελφοὺς, εἶπε πρὸς τινὰς ἀπὸ τούτους· ὑπάγετε ἔξω εἰς τὸν δρόμον, καὶ μὴν ἀφήσετε τὸν ἄνθρωπον ὁποῦ ἔρχεται νὰ σέβῃ εἰς τὸ Μοναστήριον, ὅτι διὰ νὰ μᾶς βλάψῃ ἔρχεται. Ἀπελθόντες δὲ, εὗρον ἕνα κακότροπον ὁποῦ ἤρχετο νὰ ἐξυβρίσῃ τὸν Ἅγιον, καὶ δέντον ἀφήκασι νὰ εἰσέλθῃ, καὶ ὑπέστρεψεν ἄπρακτος· καὶ μεθ' ἡμέρας τινὰς ἐπρόσπεσεν εἰς τὸν Ἅγιον ζητῶν συγχώρησιν, καὶ μετανοήσας τὰ πρότερα ἁμαρτήματα, ἐδιωρθώθη ὡς ἔπρεπεν. Ἄλλο τε πάλιν εἰς τὸν Γολγοθᾶ μὲ τοὺς ἀδελφοὺς καθεζόμενος, εἶπεν αὐτοῖς· ἰδοὺ ἔρχονται πρὸς ἡμᾶς δύο μοναχοί· καὶ λαβὼν χάρτην, ἐσόρισε τὰς μορφὰς αὐτῶν, ὅτι ἤξευρε τὴν

ζωγραφικὴν ἐπιτήδεια· καὶ τὸν μὲν ἕνα ἐζωγράφισε μὲ τὰ γένεια, τὸν δὲ ἕτερον νεώτερον, καὶ τὴν ἄλλην ἡμέραν ἦλθασι, καὶ ὁ πρῶτος ὁποῦ εἶχε γένεια ἦτον Διάκονος, τὴν κλῆσιν Ἰάκωβος· ὅς τις ἔμεινε καὶ ἐτελεύτησεν εἰς τὸ Μοναστήριον. Ὁ δὲ νεώτερος καὶ αὐτὸς Διάκονος, Ἠλίας καλούμενος, ἔγινεν Ἡγούμενος, ἔπειτα καὶ Πλαταμῶνος Ἐπίσκοπος.

Μία χήρα γραία ἦτον ἄῤῥωστος, καὶ ἐμήνυσε τοῦ Ὁσίου νὰ τὴν κάμῃ καλογραίαν πρὶν ἀποθάνῃ. Ὁ δὲ εἶπε αὐτῇ· μὴ φοβᾶσαι διὰ θάνατον, ὅτι ἀφ' οὗ καλογερευθῇς, μέλλει νὰ ζήσῃς ἀκόμη χρόνους ιβ'. καὶ οὕτως ἐγένετο, καθὼς ἐπροφήτευσεν ὁ Θεόπνευστος. Ἄλλη γυνὴ εἶχεν υἱὸν μονογενῆ, ὅς τις ἐγίνη Καλόγηρος εἰς τὸν Ὄλυμπον· ἔπειτα ὑπῆγε νὰ ἰδῇ τὴν μητέρα του, ἥτις ἅρπασεν ἀπὸ τὴν κεφαλήν του θυμωμένη τὸ καλυμαύχιον, καὶ ῥήξασα τοῦτο, τὸν ἔνδυσε κοσμικὰ, καὶ τὸν ἐκράτησεν εἰς τὸν οἰκόν της· καὶ εἰς ὀλίγας ἡμέρας παγένωντας εἰς τὸ χωρίον ἐκεῖνο ὁ Ἅγιος, καὶ παγένουσα εἰς αὐτὸν ἡ γυνὴ, ἐσήμωσε νὰ φιλήσῃ τὸ χέριτς. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ, μὲ ὅλον ὁποῦ δὲν την εἶδεν ἄλλην φοράν· μή μου ἐγγίξῃς ἀθλία, ὁποῦ κατεπάτησες τὸ Ἀγγελικὸν σχῆμα, καὶ θαῤῥεῖς νὰ ἔχῃς τὸν βοηθὸν εἰς τὸ γῆράς σου· ἀλλὰ οὐαί σου, ὅτι αὐτὸ ἀποθαίνει αὔριον κακὸν θάνατον, σὺ δὲ ν' ἀπολαύσῃς τὴν τιμωρίαν τῆς ἀφροσύνης σου· καὶ τὴν ἄλλην ἡμέραν ἐγκρεμνίσθη ἀπὸ δένδρεν ὑψηλὸν ὁ υἱὸς αὐτῆς καὶ ἐξέψυξε, καθὼς ὁ Ὅσιος ἐπροφήτευσεν. Ἄλλη τὶς γυνὴ γερόντισσα ἀπὸ ἕνα χωρίον τοῦ Πλαταμῶνος, Λιγάνη καλούμενον, ὑπαντήσασα τὸν Ἅγιον εἶπεν αὐτῷ· δὲν δύνομαι πλέον νὰ δεύω, καὶ παρακαλῶ τὸν Κύριον νὰ μὲ ἀναπαύσῃ· Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο· μὴ λυπᾶσαι δι' αὐτὸ, ὅτι σήμερον ἀποθαίνεις, καὶ λάβε αὐτὰ τὰ τρία ἀργύρια νὰ πληρώσῃς τοὺς ἱερεῖς νὰ σὲ θάψουσιν· οὕτως εἶπε, καὶ εἰς ὀλίγον διάστημα ἡ γραία ἠσθένησε, καὶ ἐσυνάχθησαν ἡ γειτόνισσαις. Ἡ δὲ εἶπε πρὸς αὐτὰς τὴν ὑπόθεσιν διὰ τὸν Ὅσιον· καὶ ταῦτα λέγουσα κατὰ τὴν τῦ Ὁσίου προφητείαν ἐξέψυξεν.

Ἀλλὰ τί νὰ διηγοῦμαι ἕνα καθ' ἕνα τὰ τούτου τερατουργήματα, ὁποῦ ὑπερβαίνουν ψάμμον θαλάσσιον, καὶ ἄστρη οὐράνια; πολλοῖς τὰ μέλλοντα προεφήτευσε, καὶ πολλὰς ἀτέκνους εὐτέκνους μὲ τὴν προσευχήν του ἐποίησε· πολλοὺς πρὸς ψυχικὴν σωτηρίαν ὡδήγησε μὲ ταῖς διδαχαῖς καὶ νουθεσίαις του· καὶ πολλοὺς πειρασμοὺς ὑπὸ τῶν Ἀγαρηνῶν ὑπέμεινε καὶ κινδύνους ὡς ὁ μακάριος Παῦλος, ἐν γῇ, ἐν θαλάσσῃ, καὶ ἐν παντὶ τόπῳ ἀπὸ τοὺς μισοχρίστους, καὶ ἄφρονας· ἀπὸ τὰ ὁποῖα ὅλα ὁ Κύριος τὸν ἐφύλαξε σῶον καὶ ἄβλαβον. Ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ αὐτὸς σάρκα ἐφόρει· καὶ ἔμελλε νὰ τελευτήσῃ, ὡς ἄνθρωπος, ἦλθεν ἡ ὥρα τῆς αὐτοῦ μεταβάσεως, καὶ ἀκούσατε. Καθὼς εὑρίσκετο εἰς τὸ ὄρος τῆς Δημητριάδος μὲ τὸν Καθηγούμενον τῆς μονῆς ἐκείνης Παρθένιον, καθὼς ἀνέγνωθαν οἱ ἀδελφοὶ τὸ μεσόνυκτον, ἐπειδὴ δὲν εὐδύνετο νὰ στέκῃ εἰς τοὺς πόδας ὁ Ὅσιος, ἐκάθησεν εἰς τὸ μανειρεῖον νὰ ἀναπαυθῇ ὀλίγον, καὶ οἱ ἄλλοι ἔψαλλον· ἦτον δὲ τότε Ἰαννουάριος, καὶ δὲν εἶχεν ἱμάτια νὰ ἀπανεμίζῃ τὴν ψύχραν, καθὼς φοροῦσιν οἱ φιλόσαρκοι, ἀλλὰ μόνον ἕνα πενιχρὸν καὶ ἄχρηστον. Ἀφ' οὗ γοῦν ἀνέγνωσαν τὸ μεσόνυκτον, ὑπῆγεν ὁ Ἱερεὺς καὶ τὸν ἐτράβιξε νὰ ἐξυπνήσῃ, θαῤῥῶντας, ὅτι ἀπεκοιμήθη ὁ Ἅγιος· αὐτὸς ἔβλεπεν ὅρασιν, καὶ ἐκείτετο μὲν ἀκίνητος ὡς λίθος ἀναίσθητος, ἀμὴ ὀλίγον ἀνέπνεεν· καὶ μετὰ ὥραν πολλὴν ἐφώναξε, λέγωντας· Δόξα σοι Χριστὲ Βασιλεῦ ὁ Θεὸς ἡμῶν, δόξα σοι· εὐχαριστῶ σοι Παναγία Δέσποινα ὁποῦ μοῦ ἐπήκουσες. Οἱ δὲ μοναχοὶ τὸν ἠρώτων, τί ἔπαθεν; ὅς τις εἶπεν αὐτοῖς· καθὼς ἐκάθουμουν, ἐχώρισεν ἡ ψυχή μου τοῦ σώματος, καὶ τότε ἄρχισα νὰ φωνάζω, λέγωντας· Παναγία Δέσποινα καθὼς μου ἤκουες, παρακαλῶ σε καὶ τώρα ἐπάκουσόν μου τοῦ δούλου σου, καὶ ἀνάστησόν με νὰ μετανοήσω τὰς ἁμαρτίας μου· καὶ οὕτω μοῦ ἐπήκουσεν ἡ Κυρία μου· λοιπὸν ὑπάγετέ με εἰς τὸν Ὄλυμπον διὰ νὰ τελειώσω ἐκεῖ τὸ τῆς ζωῆς μου ὑπόλοιπον, νὰ παραγγείλω καὶ τοὺς Πατέρας, πῶς νὰ διάγουσιν· καὶ ἀπερχόμενος, ἀποχαιρέτα τοὺς ἀδελφούς, οὕ-

τω λέγωντας· ἠξεύρετε ἀδελφοὶ κατὰ Θεὸν πατέρες, καὶ τέκνα μου, ὅτι ὁ καιρὸς τῆς τελευτῆς μου ἔφθασε, καθὼς ὁ Θεός με ἐπληροφόρησε· λοιπὸν παραγγέλλωσας νὰ μὴν ἀμελᾶτε τὴν ψυχήν σας, ἀλλὰ νὰ μετανοῆτε τὰ ἁμαρτήματα, ἕως καιρὸν ἔχετε, διὰ νὰ λυτρωθῆτε τῆς ἀτελευτήτου κολάσεως, καὶ νὰ ἀξιωθῆτε τῆς αἰωνίου ἀγαλλιάσεως. Οἱ μὲν οὖν ταῦτα ἀκούσαντες ἐθρηνοῦσαν τὴν τούτου ὑστέρησιν· αὐτὸς δὲ ἔφθασεν εἰς τὸν Ὄλυμπον, καὶ δὲν ὑπῆγεν εἰς τὸ κοινόβιον, ἀλλὰ εἰς τὸ κελλίον τοῦ Γολγοθᾶ διὰ τὸ ἀσύγχυστον. Καὶ συναχθέντες ἐκεῖ μετὰ τοῦ Ἡγουμένου οἱ Πρόκριτοι, εἶπεν αὐτοῖς· γινώσκετε, ὅτι εἰς ὀλίγας ἡμέρας χωρίζομαι ἀπὸ λόγου σας· καὶ παραγγέλλωσας νὰ ἐνθυμᾶσθε, ὅτι ὅλα τὰ πρόσκαιρα παρέρχονται, ὡσεὶ ὄνειρον· δὶ αὐτὸ καὶ ἐγὼ πάντα κατεφρόνησα διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Κυρίου μου. Ταῦτα ἀκούοντες ἔκλαιον. Ὁ δὲ παρηγορήσας αὐτοὺς μετ' ἐκεῖνα τὰ μελίῤῥυτα λόγια, τοὺς ἔστειλεν εἰς τὸ Μοναστήριον, κρατήσας μόνον δύω ὁποῦ ἦσαν πλέον δόκιμοι· καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀνεχώρησεν εἰς τὸ ὄρον τῶν ἐλαιῶν ὁποῦ εἶναι τόπος ἡσυχαστικώτερος, καὶ ἐκεῖ ἀνέγνωσθε τὲς ὕμνες τοῦ Ὁσίου Θηκαρᾶ· ἀνέγνωσθε νύκτα καὶ ἡμέραν, ὅτι ἦτον φιλομαθὴς καὶ πολυμαθής· ἔκαμεν ἓν ἐκεῖ καμπόσας ἡμέρας, καὶ μήτε σρῶμα εἶχε, μήτε πῦρ, μήτε ἄλλην παράκλησιν σώματος, ὁποῦ ἦτον χειμὼν ψυχρότατος καὶ ἐχιόνιζεν, ὅθεν ἠσθένησε. Τότε τὸν ἐπαρεκάλεσαν νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ κοινόβιον διὰ νὰ μή τους λυπήσῃ, ἐσυγκατέβη καὶ ἐκατέβη εἰς τὸ σπήλαιον, ὅπου ἐκατοίκα πρὸ τοῦ νὰ κτίσῃ τὸ Μοναστήριον.

Οἱ δὲ Μοναχοὶ ἐσυνάχθησαν ἐκεῖ, καὶ τὸν ἠρώτων λέγοντες· ἡ διαθήκη καὶ παραγγελία ὁποῦ μᾶς ἄφησες, εἶναι εἰς τινὰ μέρη ἐπιβαρὴς εἰς τοὺς ἀδελφοὺς καὶ δυσπαράδεκτος. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς ὅσα εἶναι καλὰ καὶ εὔλογα, φυλάξετε, τὰ δὲ βαρέα ἀφεῖτε· πλὴν τοῦτο σᾶς παραγγέλλω· κατὰ τὸν τύπον τοῦ ἁγίου ὄρους πορεύεσθε, καὶ ἀγωνίζεσθε, καὶ ὁ Κύριος νὰ σᾶς κυβερνήσῃ ἀντὶς ἐμοῦ. ἔχετε ἀγάπην, ὑπομονὴν, καὶ ταπείνωσιν· τὴν ξενιτείαν ἀσπάσαθε, τὴν σιωπὴν, καὶ προσευχὴν, καὶ τὰς νηστείας ὁποῦ οἱ ἅγιοι Πατέρες μᾶς ἐπαράδωσαν ἀγογγύστως φυλάγετε· μάλιστα καὶ περισσοτέρας ὅσας δύνασθε· μὴν εἶναι τινάς σας ἀνυπόταχτος καὶ δαιμονόῤῥυθμος, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἰδιόῤῥυθμος, ὅτι αὐτὸ εἶναι ἀπὸ ὅλα τὰ ἁμαρτήματα χειρότερον· ὅτι ὅποιος κοινοβιάτης ἔχει ἀργύρια, ἢ καὶ ἱμάτια ἀπὸ τοὺς ἄλλους περισσότερα, δὲν ἀξιώνεται τῆς οὐρανίς ἀγαλλιάσεως· ἐὰν οὖν εὑρεθῇ τινὰς τοιοῦτος, ἂς τὸν διώχνεν ἀπὸ τὸ Μοναστήριον ὡς ψωριακὸν πρόβατον, διὰ νὰ μὴ μολυνθῶσιν ἀπὸ τὴν λύμην αὐτοῦ τὰ ἐπίλοιπα· ἐξομολογεῖσθε συχνάκις τοὺς λογισμούς σας, διὰ νὰ μὴν ἐμφωλεύουν εἰς τὰς ψυχάς σας οἱ δαίμενες· ἐὰν συνέβῃ νὰ σκανδαλισθῶσι τινές, ἂς κάμνεν διαλλαγὴν πρὶν νὰ βασιλεύσῃ ὁ Ἥλιος, καθὼς προστάσσει ὁ Κύριος· ἂς κάμνουν ὅλοι ἐργόχειρον, καθ' ἕνας εἴτι ἠξεύρει καὶ δύνεται, καὶ ὅς τις δύναται καὶ δὲν δουλεύει, μὴ τρώγῃ, κατὰ τὸν μέγαν Ἀπόστολον· καὶ ὅς τις θέλει νὰ φύγῃ ἀπὸ τὸ μοναστῆρι, ἂς τὸ λέγῃ τοῦ Ἡγουμένου πρότερον νὰ λαμβάνῃ συγχώρησιν· εἰδὲ καὶ φύγῃ ἀπόκρυφα, ἂς εἶναι εἰς τὴν ψυχήν τε τὸ ἁμάρτημα, καὶ ἐγὼ ἀθῶος τῆς ἀπωλείας του· οἱ νεώτεροι ἂς ὑποτάσσωνται τοὺς γέροντας, καὶ αὐτοὶ πάλιν ἂς τοὺς νουθετοῦσι μὲ ἔργα καλὰ καὶ ψυχωφελῆ λόγια· τὸν ἀσθενῆ ἐπιμελεῖσθε ὡς μέλος σας· μὴ ἔχῃ τινὰς φιλίαν μὲ νεώτερον, μήτε νὰ παγένῃ ὁ ἕνας εἰς τὸ κελλίον τοῦ ἑτέρου, νὰ μὴ γίνεται εἰς τοὺς ἄλλους πρόσκομμα· ἔχετε κατὰ Θεὸν ἀγάπην ἀλλήλως σας· καὶ ἐὰν οὕτω πολιτευθῆτε, ἀξιώνεσθε τῆς Βασιλείας τῶν οὐρανῶν, νὰ συνευφραίνεσθε πάντοτε μὲ τὸν Δεσπότην Χριστὸν καὶ τὲς Ἁγίους ἅπαντας· καὶ ἂν εὕρω καὶ ἐγὼ πρὸς αὐτὸν παῤῥησίαν, θέλω παρακαλεῖ διὰ λόγου σας πάντοτε. Ἔχετε δὲ καὶ τοῦτο καλὸν σημάδι, πῶς ὁ Θεὸς ὑποδέχθη τὲς κόπους μου, ἐὰν αὐξηνθῶσι τὰ Μοναστήρια, ὁποῦ μὲ πολλοὺς κόπους καὶ ἱδρῶτας ἔκτισα, καὶ τοσοῦτον ἐβασανίσθηκα. Ταῦτα εἰπὼν ὁ μακάριος, ἔκαμεν

εὐχὴν δὶ αὐτοὺς πρὸς Κύριον, καὶ τοὺς ἔστειλεν εἰς τὸ Μοναστήριον· αὐτὸς δὲ ἔμεινεν ἐκεῖ ὀλίγας ἡμέρας παλαίσας μὲ τὴν ἀσθένειαν, καὶ τότε εἰς τὰς κδ'. τοῦ Ἰανουαρίου Μηνὸς παρέδωκε τὴν ἁγίαν αὐτῆ ψυχὴν εἰς χεῖρας Θεοῦ ὁ Θεόπνευστος· τὸ δὲ τίμιον αὐτοῦ Λείψανον ἐντίμως καὶ σεβασμίως ἐνταφίασαν εἰς τὸν νάρθηκα τῆς Ἐκκλησίας ὁποῦ ἔκτισε μὲ τὰ χέριά του αὐτὸς ὁμακάριος· ὕστερον μετὰ χρόνους τινὰς ἔσκαψαν τὸν τάφον, καὶ ἰδόντες τὸ ἅγιον ἐκεῖνο λείψανον, εὐωδίαζε περισσότερα ἀπὸ μύρα καὶ ἀρώματα, καὶ ἕως τὴν σήμερον εὐωδιάζει θαυμασιώτατα, ὁποῦ εἶναι μόνον τὰ κόκκαλα, καὶ πολλὰς θαυματουργίας ἐτέλεσεν εἰς ὅσους τὸν ἐπικαλεσθοῦν μετὰ πίστεως, εἰς δόξαν τοῦ ἐνδοξαζομένου Θεοῦ, τοῦ δοξάζοντος τοὺς αὐτὸν ἀντιδοξάζοντας. Ἀμήν.

ΤΩ ΑΥΤΩ ΜΗΝΙ ΚΕ'.

Τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ.

Οὗτος ὁ πάνσοφος καὶ θαυμάσιος ἀνὴρ Γρηγόριος ἐγεννήθη εἰς τὰ μέρη τῆς ἀνατολῆς εἰς μίαν χώραν, Ναζιανζὸν ὀνόματι, ἥτις εἶναι εἰς τὴν δευτέραν τῶν Καππαδοκῶν Ἐπαρχίαν· οἱ γονεῖς του ἦσαν πλέσιοι, εὐγενεῖς, ἔντιμοι, καὶ ἐνάρετοι· ἡ μὲν Μήτηρ αὐτοῦ ἦτον εὐσεβὴς ἀπὸ τὴν ἀρχὴν, καὶ Χριστιανὴ ὀρθόδοξος, ἀπὸ γένος εὐγενικώτατον. Ὁ δὲ Πατὴρ ἦτον Ἕλλην πρότερον, ἀμὴ ὕστερον ἀφ' οὗ ἐγέννησε τὸν Γρηγόριον, ἐμίσησε τὴν εἰδωλολατρείαν καὶ προσῆλθεν εἰς τὴν εὐσέβειαν· ἦτον δὲ καὶ αὐτὸς ὁμοίως εἰς τὴν κλῆσιν Γρηγόριος, ἡ δὲ γυνὴ ἐκράζετο Νόννα· καὶ πρῶτον μὲν ἦτον στεῖρα καὶ ἄτεκνος· ὅθεν πολλάκις ἐδέετο τοῦ Παντοδυνάμου Θεοῦ μετὰ πίστεως νὰ τῆς δώσῃ παιδίον Ἀρσενικὸν, καὶ νὰ τοῦ τὸ ἀφιερώσῃ ὡς ἡ Ἄννα τὸν Σαμουὴλ, ἐξ αὐτῆς τῆς γεννήσεως καὶ ἀναγεννήσεως. Ἰδὼν οὖν ὁ Κύριος τῆς γυναικὸς τὴν εὐλάβειαν, ἐπήκουσε τῆς δεήσεως αὐτῆς, καὶ τῆς ἐφανέρωσε μίαν νύκτα εἰς τὸ ὅραμα, ὅτι μέλλει νὰ γεννήσῃ υἱὸν, νὰ γένῃ δοῦλος τοῦ Θεοῦ γνησιώτατος, καὶ νὰ τὸν ὀνομάσῃ Γρηγόριον. Ταῦτα βλέπουσα εἰς τὸν ὕπνον της ἡ Νόννα, ἐχάρη· ὁπόταν οὖν ἐγέννησεν αὐτὸν καὶ ἀπογαλάκτισε, τὸν ἐπῆρεν εἰς τὰς ἀγκάλας της, καὶ μὲ τὴν προθυμίαν τῆς πίστεως ἐνίκησε τὰ σπλάγχνα τῆς φύσεως, καὶ τὸν ἀφιέρωσεν εἰς τὸν Θεὸν, καθὼς ἔταξε πρὸ συλλήψεως. Αὐτὸ δὲ πάλιν τὸ θεοχαρίτωτον ἔδειχνεν ἀπὸ βρέφους ποταπὸς ἔμελλε νὰ γένῃ, ὅταν ἔλθῃ εἰς ἡλικίαν νόμιμον· καὶ δὲν ἔκαμνε ποσῶς ἀταξίαις καὶ παιδικὰ παιγνίδια, οὔτε ἐπήδα, οὔτε ἄλλαις πρᾶξες τῶν παιδίων ἐγύρευε νὰ κάμῃ, ἀλλὰ μόνον ἐσπούδαζε τὰ γράμματα· καὶ τόσον τὰ ἐπόθησεν ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ καρδίας του, ὁποῦ ἀστόχα τὸ φαγὶ πολλάκις διὰ νὰ μὴν ἀμελήσῃ τὸ μάθημα. Ὁμοίως καὶ ὁ Πατὴρ αὐτῆ Γρηγόριος ἔδειξε τόσην θερμότητα καὶ εὐλάβειαν εἰς τὴν Πίστιν τοῦ Χριστοῦ μετὰ τὴν θείαν αὐτοῦ ἀναγέννησιν, ὁποῦ τὸν ἐψήφισαν οἱ εὐσεβεῖς τῆς πόλεως ἐκείνης ποιμένα τους, καὶ Διδάσκαλον· ἐχειροτονήθη λέγω τῆς Ναζιανζοῦ Ἀρχιεπίσκοπος· ὅς τις ἀγκαλὰ νὰ ἦτον καὶ προτήτερα ἐνάρετος, ἀλλὰ τότε διὰ τὴν ἀξίαν τῆς Ἀρχιερωσύνης ἐφύλαττε πᾶσαν ἀκρίβειαν τῆς ὀρθοδοξίας ἐπιμελέστερα. Ὁ δὲ νέος Γρηγόριος, ὅταν ἔφθασεν εἰς τὸν δέκατον χρόνον τῆς ἡλικίας τε, ἔχοντας πόθον νὰ μάθῃ τὰς ἐπιστήμας

τῶν γραμμάτων, ὑπῆγεν εἰς τὴν Καισάρειαν, καὶ ἐκεῖ συναναστρεφόμενος μὲ τοὺς ἐξαιρέτους καὶ Μαθηματικοὺς διδασκάλους, ἐπῆρεν εἰς ὀλίγον καιρὸν ἀρκετῶς τῶν γραμμάτων τὴν παίδευσιν. διατὶ πρῶτον μὲν ἦτον εἰς τὴν εὐφυΐαν τοῦ νοὸς ἐπιδέξιος· δεύτερον δὲ ἔβαλε πόθον πολὺν, καὶ ἐσπούδαζεν ὑπέρμετρα. Ὅταν οὖν ἔκαμεν ἱκανὸν καιρὸν ἐκεῖ εἰς τὴν Καισάρειαν, ὑπῆγεν εἰς τὴν Παλαιστίνην νὰ μάθῃ καὶ Ῥητορικὴν, ὄχι τὴν τάξιν αὐτῆς, ἀλλὰ τὸ καλλώπισμα τοῦ λόγου, καὶ τὸν στολισμὸν τῆς φράσεως· ἀπὸ τὴν Παλαιστίνην πάλιν, ὑπῆγεν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν, εἰς ἕνα τόπον, Φάρον καλούμενον· οὐ μόνον δὲ αὐτὰς τὰς τρεῖς πόλεις ἐπεριπάτησεν, ἀλλὰ καὶ ἄλλα πολλὰ κάστρη καὶ τόπους, ἐπιθυμῶντας νὰ συνομιλήσῃ μὲ σοφοὺς καὶ μαθηματικοὺς ἀνθρώπους, νὰ μάθῃ τάξιν καὶ φρόνησιν.

Ὅθεν καὶ πολλὴν ὠφέλειαν ἀπόκτησεν ἀπὸ τοῦτο, καὶ περισσῶς ἐκαρπώθη· ὕστερα δὲ πάλιν ἔχωντας πόθον νὰ σοφισθῇ περισσότερον, ἠθέλησε νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Ἀθῆναν, εἰς τὴν ὁποίαν ἦσαν τότε οἱ μεγαλήτεροι φιλόσοφοι· καὶ εἰσεβαίνωντας εἰς ἕνα καράβι Αἰγυπτικὸν, ἀρμένιζαν εἰς τὸ Παρθενικὸν πέλαγος· καὶ ἐκεῖ ἐξάφνα ἦλθεν ἄλλος ἄνεμος, καὶ τόσον ἄγριος καὶ χαλεπώτατος, ὁποῦ ἐκινδύνευε νὰ καταποντισθῇ τὸ καράβι, διατὶ ἦτον τόσον σκότος, ὁποῦ μήτε Οὐρανὸς ἐφαίνετο, οὔτε Θάλασσα, ἀλλὰ καθολικὰ ἦτον ὡς τὴν ἐνάτην πληγὴν τῆς Αἰγύπτου, ἤγουν σκότος ψηλαφητὸν καὶ ὑπέρμετρον· ἔκλαιον οὖν ὅλοι τοῦ πλοίου θρηνοῦντες ἀπαρηγόρητα τὸν τῦ σώματος θάνατον. Ὁ δὲ Γρηγόριος ἐφοβᾶτο μᾶλλον τὸν τῆς ψυχῆς θάνατον, ἐπειδὴ ἦτον ἀκόμη ἀβάπτιστος, διὰ τοῦτο ἐθλίβετο ἀπὸ τοὺς ἄλλους αὐτὸς περισσότερον· ἔπειτα βάνωντας εἰς τὸν νοῦν τῦ ἐκεῖνα τὰ τοῦ Θεοῦ θαυμάσια, ὅσα ἐτέλεσεν εἰς εὐεργεσίαν τῶν ἀχαρίστων Ἰουδαίων εἰς τὴν γῆν καὶ Θάλασσαν, τὴν ὁποίαν ἔσχισεν εἰς δύω (ὦ θαῦμα ἐκπλήξεως ἄξιον! ὦ τερατουργία ἐξαίσιος!) καὶ ἐπέρασαν οἱ Ἑβραῖοι, οἱ δὲ διώκοντες αὐτὸς ἐκαταποντίσθησαν ἅπαντες· καὶ πάλιν ὕστερα ἀνέβλυσεν ὕδωρ ἀπὸ τὴν πέτραν καὶ τοὺς ἐπότισε, καὶ τροφὴν οὐρανόθεν τοσούτους χρόνους τοὺς ἔβρεχε καὶ τοὺς ἔτρεφε πρὸς αὐτάρκειαν· τοὺς τρεῖς Παῖδας ἐφύλαξεν ἀβλαβεῖς εἰς τὴν κάμινον· τὸν Δανιὴλ ἀπὸ τοὺς λέοντας, καὶ τὸν Γωνᾶν εἰς τὴν κοιλίαν τοῦ ὀψαρίου σῶον καὶ ἀκέραιον διεφύλαξεν· αὐτὰ λέγω καὶ τὰ ἐπίλοιπα ἐξαίσια θαυμάσια τοῦ Παντοδυνάμε Θεῦ ὁ σοφὸς Γρηγόριος ἐνθυμούμενος, ἔλαβε θάρρος, καὶ σχίζωντας τὰ ἱμάτιά τε, ἔρραινεν ὡς ποτάμι τὰ δάκρυα, ἐπικαλούμενος μεγαλοφώνως τὸν Θεὸν εἰς βοήθειαν, καὶ ἔλεγε ταῦτα ἐξ ὅλης τῆς καρδίας τε· Παρακαλῶ τὴν Βασιλείαν σε Κύριέ με Γησοῦ Χριστὲ, νὰ μὲ σπλαγχνισθῇς τὸν ἀνάξιον δοῦλόν σου, νά μή με ἐπάρῃς μὴ ἔχοντα γάμε ἔνδυμα, ἀλλὰ ἀξίωσόν με τῆς θείας ἀναγεννήσεως· ναὶ πανάγαθε Δέσποτα, λύτρωσέ με ὡς Παντοδύναμος ἀπὸ τοῦτον τὸν ἀπαραίτητον κίνδυνον, καὶ εὐθὺς ὁποῦ φθάσω εἰς τὴν ξηρὰν, νὰ λάβω τὴν σφραγίδα τοῦ ἁγίου Βαπτίσματος, νὰ εἶμαι ἐξαίρετος δοῦλός σου. Ταῦτα εἰπὼν μετὰ πίστεως, ἐπήκουσεν ὁ Κύριος αὐτοῦ τῆς δεήσεως, καὶ ἔγινεν (ὢ τοῦ θαύματος!) εἰς μίαν στιγμὴν ἡ πρώην ἀγριαίνουσα θάλασσα, ταπεινὴ καὶ ἥμερη, ὑπακούσασα τῷ θείῳ προστάγματι. Τοῦτο τὸ μέγα θαυμάσιον ἰδόντες οἱ ναῦται ὅλοι καὶ οἱ λοιποὶ ὁποῦ ἦσαν εἰς τὸ πλοῖον, ἐξεπλάγησαν καὶ ἐπίστευσαν ἐς τὸν Χριστὸν, ὁποῦ ἦσαν Ἕλληνες πρότερον· καὶ τότε ὁμοφώνως ὡμολόγησαν ἅπαντες, ὅτι ὁ Θεὸς τοῦ Γρηγορίου τοὺς ἐλύτρωσεν ἀπ' ἐκεῖνον τὸν μέγαν κίνδυνον, καὶ αὐτὸς μόνος εἶναι Θεὸς Παντοδύναμος. Τοιοῦτος ἦτον καὶ πρὸ τοῦ Βαπτίσματος ὁ μέγας οὗτος Γρηγόριος, ὅστις ἐμετάστρεψεν ὅλους τοῦ πλοίου εἰς θεογνωσίαν μὲ τοιαύτην θαυματεργίαν· Ὅταν δὲ πάλιν ὑπῆγεν εἰς τὴν Ἀθήναν, δὲν ἠμπορῶ νὰ διηγοῦμαι μὲ πόσην τιμὴν τὸν ἐδέχθησαν, καὶ πόσον εὐλαβοῦντο τὴν ἀρετὴν καὶ εὐταξίαν του ὅλοι οἱ Ἀθηναῖοι μαθηταὶ καὶ Διδάσκαλοι. Εἰς ὀλίγον καιρὸν ἦλθεν ἐκεῖ καὶ ὁ μέγας Βασίλειος διὰ νὰ μάθῃ καὶ αὐτὸς φιλοσοφίαν, καθὼς τὸ εἶχασιν οἱ σπουδαῖοι

τὸν καιρὸν ἐκεῖνον συνήθειαν, νὰ συνάγωνται εἰς τὰς Ἀθήνας διὰ τὸ μάθημα. Ὅταν οὖν ἐγνώρισεν ἕνας τοῦ ἄλλου τὴν ἀρετὴν καὶ ζῆλον ἔνθεον, ἠγαπήθησαν τόσον, ὁποῦ δὲν ἐδύνοντο νὰ ξεχωρίσουν ὁλότελα, ἀλλὰ ἐκάθησαν εἰς ἕνα σπῆτι, ἔτρωγαν ἕνα φαγὶ, εἶχασι μίαν γνώμην οἱ δύω καὶ ἕνα θέλημα· σχεδὸν εἰπεῖν εὑρίσκετο μία ψυχὴ εἰς ἐκεῖνα τὰ δύω σώματα, καὶ ἕνας ἀπὸ τὸν ἄλλον ἐλάμβανε μεγάλην ὠφέλειαν, οὐ μόνον εἰς τὴν ἀρετὴν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ μαθήματα· ὅτι ὡς δύω Γεωργοὶ σπουδαῖοι καὶ ἔμπειροι μὲ μιᾶς λογῆς προθυμίαν σχίζοντες τὸ χωράφι τῆς φιλοσοφίας, καὶ σπείροντες μὲ πολὴν κόπον, ἐθέρισαν τὸν καρπὸν τῆς ἐπιμελείας τους· μὲ τὴν ὁποίαν καὶ μὲ τὴν ὑπομονήν τους ἐπέρασαν ὅλους τοὺς συνομήλικούς τους· ἐγκρατεύοντο τόσον, ὁποῦ μόνον διὰ νὰ ζοῦν ἔτρωγαν ἀπὸ μόνα τὰ ἀναγκαῖα καὶ χρειαζόμενα, εὐχαριστοῦντες τὸν Κύριον, ὡς τὸν Προφήτην Ἠλίαν, καὶ Ἰωάννην τὸν Πρόδρομον, ὁποῦ ἐτρέφετο μὲ ἀκρόδρυα· τὰ δὲ ἄλλα ὅσα κολακεύουν τὴν κοιλίαν, καὶ φέρνουν ἡδονὴν, ἐκαταφρονοῦσαν καὶ παντελῶς ἀποστρέφοντο. Διὰ τὴν σωφροσύνην ὁποῦ ἐφύλαξαν ἕως τέλους τῆς ζωῆς τους, τί νὰ εἰποῦμεν; τόσον ἐφυλάχθησαν καθαροὶ καὶ ἀμόλυντοι, ὁποῦ ἐπερίσσευσαν εἰς τὴν σωφροσύνην τὸν Ξενοκράτην ἐκεῖνον τὸν διαβόητον, ὁποῦ ἐκοιμᾶτο, μὲ μίαν γυναῖκα πόρνην, καὶ ποσῶς δὲν τὸ ἔβανεν εἰς τὸν νοῦν του πῶς ἦτον γυνὴ πλησίον του· τὴν πλεονεξίαν καὶ μειονεξίαν ἐφεύγασι, καὶ μόνον ἐπεριποιοῦντο τὸ δίκαιον· τὴν δὲ ἀκτημοσύνην τοσοῦτον ἠγάπησαν, ὁποῦ ὑπερέβησαν τὸν Ἀντισθένην, τὸν Πυθαγόραν, καὶ Κράτητα, καὶ ἀπέδειξαν τὰ σεμνά ἐκείνων καὶ τίμια ὡς παίδων παιγνίδια· ὅτι καταπολλὰ ἐκαταφρονοῦσαν τὴν τῶν χρημάτων καὶ ἄλλων πραγμάτων ἀπόκτησιν· τὴν ἀλαζονείαν καὶ ἔπαρσιν ἐβδελύσσοντο, καὶ τὴν ὑπεροψίαν καὶ ὑπερηφανίαν ἠφάνισαν μὲ τὴν τῆς φιλοσοφίας σεμνότητα· διὰ τὴν φρόνησιν ὁποῦ εἶχασιν, δὲν κάμνει χρεία νὰ γράψωμεν, ἐπειδὴ ὅλη τους ἡ ζωὴ ἦτον μία μελέτη, καὶ ἐπιθυμία ἀκατάπαυστος ἡμέρας καὶ νυκτὸς, διὰ ν' ἀποκτήσουν τὴν οὐράνιον φιλοσοφίαν μᾶλλον, ἤ τὴν ἐπίγειον· ἀλλὰ ἐσπούδαζαν νὰ ἀποκτήσουν καὶ ταύτην, διὰ νὰ βοηθήσῃ τῆς Ἐκκλησίας μας, νὰ ξεριζώσουν ἀπὸ τὸν σῖτον τὰ ζιζάνια· καὶ ἐσπούδασαν περισσῶς νὰ περάσουν τοὺς παλαιούς, νὰ φανοῦν τιμιώτεροι· καὶ οὕτως ἐγένετο μὲ τὸν πολὺν τους κόπον καὶ μὲ τὴν θείαν βοήθειαν, καθὼς ἀπὸ τὰ συγγράμματά τους φαίνεται· ὅτι ὅσον εἰς τὰ γραμματικὰ δὲν τος ἐλάνθανε τίποτας, οὔτε μετρα ἐπιστήμης, ἢ τρόποι καὶ σκοποὶ τῆς ποιητικῆς, οὔτε πλῆθος ἱστοριῶν, καὶ εὐγλωττια πολιτικῆς λέξεως· τῆς ῥητορικῆς δὲ τὴν εὐταξίαν καὶ τὸ κάλλος τῆς φράσεως ἐδιαλεξαν, ἀπορρίψαντες τὸ ψεῦδος ὡς μάταιον· τὴν δὲ ἠθικὴν φιλοσοφίαν, καὶ ὅση εἶναι εἰς τὰ δόγματα, τοσοῦτον ἐσπούδαξαν, ὁποῦ ὑπερέβησαν ἅπαντας. Οὕτω καὶ ταῖς ἄλλαις ἐπιστήμαις ἀρκετῶς ἐπούδαξαν· Ἀριθμητικὴν λέγω, Γεωμετρίαν, Μουσικὴν, καὶ Ἀστρονομίαν, διὰ νὰ γένωσι διδάσκαλοι τέλειοι. Καὶ τότε ὁ μὲν Βασίλειος ἐγύρισεν εἰς τὸν τόπον του, τὸν δὲ Γρηγόριον δυναστικῶς, οἱ Ἀθηναῖοι ἐκράτησαν, καὶ καταπολλὰ τὸν ἐτίμησαν, καθίζοντες αὐτὸν εἰς τὸν σοφιστικὸν θρόνον· διατὶ ὡρέγοντο τὴν σοφίαν καὶ εὐγλωττίαν του, καὶ τὴν θαυμάσιον πολιτείαν του, καὶ εἶχασι πόθον νὰ μάθουν τὰ ἤθη του· ὅστις διὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην ὁποῦ τοῦ ἔδειξαν, καὶ τόσην παρακάλεσιν ὁποῦ τοῦ ἔκαμαν, ἔμεινε διὰ τῆς ὥρας· ἀμὴ πάλιν εἰς ὀλίγον καιρὸν ἐπαρεκάλεσε τοὺς φιλοσόφους νὰ τὸν συγχωρήσουν νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν πατρίδα του, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἔλειπε τότε χρόνους τριάκοντα· διδοντές του λοιπὸν ἄδειαν, ὑπῆγε εἰς τοὺς γονεῖς του, καὶ λαμβάνει ἀπὸ τὸν πατέρα του τὸ ἅγιον βάπτισμα, ἀγκαλὰ καὶ νὰ ἦτον καὶ προτήτερα φωτισμένος μὲ τὴν χάριν τοῦ παναγίου Πνεύματος.

Καὶ ἔκαμεν ὅρον νὰ μὴν ὁμιλήσῃ πώποτε, τὸν ὁποῖν ἕως τέλους ἐφύλαξεν. Ὁ δὲ πατήρ του τὸν ἐχειροτόνησεν ἱερέα μὴ θέλοντα, ἀλλὰ στανικῶς του τὸ ἔστερξε, διὰ νὰ μὴ γένῃ τοῦ πατρὸς παρήκοος· πλὴν ἔ-

χωντας πόθον πολὺν νὰ ἀπολαύσῃ τὸν ἠγαπημένον του Βασίλειον, ἔφυγε κρυφὰ ἀπὸ τὴν πατρίδα του, καὶ ὑπῆγεν εἰς τὴν μαύρην Θάλασσαν, ὅπου εὑρίσκετο τότε ὁ μέγας Βασίλειος· καὶ συνευφρανθέντες τῷ πνεύματι, ἐπολιτεύοντο ζωὴν ἰσάγγελον, ὁ δὲ Θεὸς ἦτον εἰς τὸ μέσον αὐτῶν κατὰ τὴν ὑπόσχεσιν· Ὅπου εἰσὶ δύω, ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν· καὶ ἔγραψαν νόμους καὶ ὅρους διὰ τοὺς φιλοθέους ἀσκητάς, ὁποῦ ἀναχωροῦν ἀπὸ τὸν κόσμον, πῶς νὰ πορεύωνται. Ὁ δὲ πατὴρ τοῦ Γρηγορίου Γρηγόριος ἐγήρασε· καὶ ἐπειδὴ ἐκοιμήθη ἕνας υἱὸς ὁποῦ εἶχε δεύτερον ἀπὸ τὸν Γρηγόριον, τὴν κλῆσιν Καισάριος, ἔγραψεν ἐπιστολαῖς παρακαλεστικαῖς πρὸς τὸν ἅγιον νὰ ὑπάγῃ πρὸς αὐτὸν, νὰ κυβερνήσῃ τὸ πρᾶγμα τῆς Ἐκκλησίας, καὶ νὰ τοῦ δώσῃ καὶ τὴν εὐχήν του, ἐπειδὴ ἦτον χρόνων ἐννενήκοντα, καὶ ἐπλησίαζεν εἰς τὸν Θάνατον. Ὅθεν ἀγκαλὰ καὶ νὰ εἶχε πόθον ὁ Ἅγιος νὰ κάθεται εἰς τὴν ἀναχώρησιν, πλὴν διὰ νὰ μὴ παρακούσῃ τὸν πατέρα του, ἔστερξε νὰ ὑστερηθῇ τὴν ποθουμένην ἡσυχίαν ὁμοῦ καὶ τὸν φίλον του· καὶ φθάνωντας εἰς τὴν πατρίδα του, τὴν ηὗρεν εἰς μεγάλην σύγχυσιν· ὅτι τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ἐβασίλευεν ὁ Οὐάλης, ὅστις ἦτον Ἀρειανός· ὅθεν πολλοὶ Ἀρχιερεῖς ἐξωρίσθησαν ἀπὸ τοὺς Θρόνους, διατὶ δὲν ἐσυγκοινώνουν μὲ τοὺς ἀσεβεῖς· οἱ δὲ αἱρετικοὶ ἐποίμαιναν τὸν λαὸν οἱ ἀνόσιοι· καὶ μερικοὶ Ἐπίσκοποι ἐσυγκοινωνοῦσαν ἀπὸ τὸν φόβον τους εἰς τὴν αἵρεσιν· ἄλλοι πάλιν ἐδελεάζοντο ἀπὸ χρήματα, καὶ ἄλλοι πάλιν ἐνικοῦντο ἀπὸ ἁπλότητα· ἕνας ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἦτον καὶ ὁ πατὴρ τοῦ Γρηγορίου· ὁ ὁποῖος μὲ τὸ νὰ ἦτον ἁπλοῦς καὶ ἀγράμματος, ἔπεσεν εἰς αὐτὴν τὴν αἵρεσιν· οἱ δὲ μοναχοὶ τῆς πόλεως Ναζιανζοῦ καὶ οἱ περισσότεροι τοῦ λαοῦ δὲν το ἔξεργαν νὰ συγκοινωνήσουν, ἀλλὰ ἐμάκρυναν φεύγοντες. Ὁ Ἅγιος λοιπὸν ἔκαμε δεήσεις ὁλονυκτίους μὲ νηστείας καὶ δάκρυα, δεόμενος τοῦ Θεοῦ νὰ δώσῃ εἰς τὸν λαὸν ὁμόνοιαν καὶ ἕνωσιν· ἔπειτα ἐκατάπεισε τὸν πατέρα του, καὶ μὲ νουθεσίαις καὶ ὑποδείγματα, καὶ ὡμολόγησε τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἐζήτησεν ἀπὸ τὸν Θεὸν συγχώρησιν εἰς τὴν προτέραν ἀγνωσίαν· ἔπειτα ἐδίδαξεν ὁ Ἅγιος καὶ τὸν ἐπίλοιπον λαόν, καὶ τοὺς ἤφερεν ὅλους εἰς τὴν ὀρθοδοξίαν μὲ τὴν σοφίαν του, καὶ ἤφερε τὴν πατρίδα του εἰς ὁμόνοιαν. Μετὰ καιρὸν πάλιν ἐκάθησεν εἰς τὸν Θρόνον τῆς βασιλείας ὁ τρισκατάρατος Ἰουλιανὸς ὁ παραβάτης, ὅστις ἔκαμε πολλὰ κακὰ τῶν Χριστιανῶν ὁ ἄχρηστος καὶ μισόχριστος, ὑστέρησε τὰς Ἐκκλησίας ἀπὸ τὰ προνόμοια καὶ εἰσοδήματα ὁποῦ εἰς αὐτὰς ἐχάρισεν ὁ φιλόχριστος Κωνσταντῖνος, καὶ ἄλλας ζημίας ἔκαμεν ἐτοῦτος ὁ ἀλιτήριος τύραννος. ἐξόχως δὲ ἐπρόσταξεν ὡς φθονερὸς καὶ παγκάκιστος, νὰ μὴ μανθάνουν οἱ παῖδες τῶν Χριστιανῶν ἑλληνικὰ γράμματα. Ὁ δὲ Ἅγιος εἰς τὸ πεῖσμα τοῦ παρανόμου βασιλέως ἐσύνθεσεν ὡραιότατα ποιήματα, στηλιτεύωντας τὰς αἰσχολογίας καὶ μύθους τῶν ἑλλήνων ὡς φλυαρίσματα· καὶ τόσον ἀπεγύμνωσε τὴν πολύθεον πλάνην, ὁποῦ πᾶς ἕνας ὁποῦ εἶχεν ὀλίγην γνῶσιν, τὴν ἐπερίγελα ὡς ματαίαν καὶ ἀξίαν πάσης καταφρονήσεως. Ἐκατασκεύασε δὲ καὶ ᾄσματα ἤχους ἡρωϊκοὺς, καὶ ἰαμβικοὺς, τραγῳδίας καὶ κωμῳδίας, καὶ ἄλλα πολλὰ ποιήματα εἰς πᾶσαν ὑπόθεσιν, εἰς ἔπαινον ἀρετῆς, εἰς κάθαρσιν ψυχῆς τε καὶ σώματος, εἰς προσευχὴν καὶ Θεολογίαν, καὶ ἄλλα διάφορα πράγματα· τὰ ὁποῖα ὅλα ἔγραψε μὲ μέτρα τεχνικὰ, φεύγωντα πᾶσαν ἑλληνικὴν φλυαρίαν· καὶ ἐσύστησεν εἰς τοὺς Χριστιανοὺς μίαν διδακαλίαν πάνσοφον, διὰ νὰ τὴν μανθάνουν οἱ παῖδες τῶν πιστῶν, νὰ παιδεύωνται εἰς τὸ μάθημα, καὶ νὰ ᾖρεώνωνται εἰς τὴν εὐσέβειαν. Καὶ ταῦτα ὅλα ἔκαμεν εἰς αἰσχύνην τοῦ βασιλέως πρὸς ζῆλον τῆς πίστεως. Τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ἐκοιμήθη ἡ ἀδελφὴ τοῦ Γρηγορίου, Γοργονία ὀνόματι· οἱ δὲ γονεῖς του ἦσαν ὑπέργηροι, πλησίον εἰς τοὺς ἑκατὸν χρόνους· ὅθεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐπαρεκάλεσε πολλὰ τὸν ἅγιον νὰ λάβῃ τὸ βάρος τῆς ἐπισκοπῆς ἐπάνω του, νὰ κυβερνᾷ τὴν Ἐκκλησίαν, ἐπειδὴ αὐτὸς πλέον δὲν ἐδύνετο· ὅθεν πάλιν καὶ στανικῶς του ἐδέχθη καὶ

τοῦτο τὸ φορτίον, διὰ νὰ σώσῃ πολλὰς ψυχὰς, καὶ νὰ κυβερνήσῃ καὶ τοὺς γονεῖς τε. Εἰς ὀλίγον καιρὸν ἐτελεύτησε πρῶτον ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ ἡ μητέρα του ὕστερα· τοὺς ὁποίους ἐγκωμίασε μὲ λόγους ἐπιταφίους, καθὼς ἔκαμε καὶ εἰς τὴν τελευτὴν τοῦ Καισαρίου καὶ Γοργονίας τῶν ἀδελφῶν, ἐπειδὴ ὅλοι τους ἦσαν ἐνάρετοι καὶ ἐσώθησαν. Μετὰ ταῦτα ἐπαρητήθη τὴν ἀξίαν τῆς ἀρχιερωσύνης, καὶ ὑπῆγεν εἰς τὴν Σελεύκειαν, καὶ ἔμεινεν ἱκανὸν καιρὸν εἰς ἕνα ναὸν τῆς Πρωτομάρτυρος Θέκλης, ἕως νὰ ἀκούσῃ πῶς ἐψήφισαν ἄλλον Ἐπίσκοπον. Τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ἦσαν εἰς ὅλας τὰς πόλεις σχεδὸν κακαῖς καὶ χαλεπαῖς αἱρέσεις, οὐ μόνον τῶν Ἀρειανῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν Πνευματομάχων, ὁποῦ ἔλεγαν κτίσμα οἱ ἄθεοι τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον· καὶ τόσον ἄπλωσαν αὐταῖς ἡ βλασφημίαις παντοχοῦ, ὁποῦ δὲν εἶχασι τόπον εἰρηνικὸν πούπετας, νὰ στέκουν ἀτάραχα οἱ ὀρθόδοξοι, ἀλλὰ τοὺς ἐδίωχναν ἀπὸ πᾶσαν χώραν· εἰς δὲ τὴν Κωνσταντινούπολιν ἦτον περισσότερη σύγχυσις· ὅθεν ὁ μέγας Βασίλειος ἐπαρεκάλεσε πολλὰ τὸν σοφὸν Γρηγόριον νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. πέμπωντας καὶ ἄλλους Ἀρχιερεῖς εἰς τὴν συνοδίαν του, νὰ ὑπερμαχήσουν μὲ ὅλην τους τὴν δύναμιν, νὰ ἀνασπάσουν ἀπὸ τὸ μέσον τὰ ζιζάνια. Ὅταν οὖν ἔφθασεν ὁ πάνσοφος εἰς τὴν βασιλεύουσαν, ηὗρε τὴν Ἐκκλησίαν ταραττομένην καὶ κινδυνεύουσαν, ὡσὸν ἕνα δένδρον ὁποῦ νὰ εἶναι εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ βουνοῦ, καὶ τοῦ κτυποῦσιν ὅλοι οἱ ἄνεμοι· οὕτως ἔμεινεν ἡ Ἐκκλησία τεταπεινωμένη καὶ καταφρονεμένη ἀπὸ τὴν βασιλικὴν ἐξουσίαν, καὶ τὰ σκεύητης ἀδίκως ἁρπαγμένα, καὶ καταπατημένα ἀπὸ τοὺς ἀσεβεῖς καὶ κακόφρονας. Καθὼς οὖν ἐσέβη εἰς τὴν πόλιν ὁ μέγας Γρηγόριος, ἐσφενδόνισεν (ὡς ἄλλος Δαβὶδ τὸν Ἀλλόφυλον) τὰ σαθρὰ καὶ μάταια τῶν κακοδόξων διδάγματα, καὶ ἐστερέωσε τὴν ὀρθοδοξίαν, καθημερινὰ νουθετῶν ἐκείνους ὁποῦ ἐδελεάσθησαν εἰς τὴν πλάνην τῶν κακοδόξων, καὶ τοὺς ἔφερεν εἰς ὀλίγας ἡμέρας ὅλης μὲ τὴν σοφίαν τῶν λόγων του εἰς τὴν ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας· καὶ τόσον ἐκοπίασε καὶ ἐκακοπάθησεν, ὡς ἄλλος οὐδεὶς τῶν Ἀρχιερέων πώποτε· ὅτι ἀκόμη δὲν εἶχε ξεριζωμένας τὰς προειρημένας αἱρέσεις ὁ πάνσοφος, καὶ πάλιν ἐφάνη ἄλλος διάβολος, ὁ ἐπώνυμος λέγω τῆς ἀπωλείας Ἀπολλινάριος· ὅστις ἔκαμεν ἐδικήν του αἵρεσιν, βλασφημῶντας τοῦ Θεοῦ τὴν ἐνανθρώπησιν ὁ μισάνθρωπος, καὶ ἔλεγεν, ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ δὲν ἔλαβε ψυχὴν νοεράν, ἀλλὰ ἄλογον. Ταῦτα λέγων ὁ ἀλογώτατος ὡς ἔμπειρος εἰς τὴν ἑλληνικὴν παίδευσιν, ἐξηπάτησε πολλοὺς μὲ τὴν πολυλογίαν του, καὶ ἔσυρέ τους εἰς τὴν κακοδοξίαν του· ὅθεν ἔπεσεν ὁ σοφὸς Γρηγόριος πάλιν εἰς μέγαν καὶ ἀκαταπόνητον πόλεμον, ἐλέγχωντας, ἐπιτιμῶντας, καὶ παρακαλῶντας, τοὺς μὲν νὰ φυλάγουν τὴν πίστιν, καὶ νὰ μὴ πέσουν εἰς τὸν κρημνὸν τῆς αἱρέσεως, τοὺς δὲ ἠπατημένους, νὰ ἐπιστρέψουν ὅθεν ἐξέπεσον. Ἀλλὰ οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἀπολλιναρίου ἔσμιξαν μὲ τοὺς Ἀρειανοὺς, καὶ τόσον ἐπαρακίνησαν τινὰς ἀπὸ τοὺς ἠπατημένους, ὁποῦ ὥρμησαν νὰ λιθοβολήσουν τὸν Γρηγόριον, ὡς οἱ Ἰουδαῖοι τὸν Στέφανον· ἀλλὰ ὁ Θεὸς τὸν ἐφύλαξε, καὶ δὲν ἐδυνήθησαν νὰ τὸν βλάψουν, μόνον τὸν ὑπῆγαν εἰς τὸν κριτὴν ὡς στασιώδη καὶ κατάδικον· ὢ τῆς ἀγνωσίας καὶ ἀδικίας! ὁ Γρηγόριος ἐξετάζετο ὡς ἀποστάτης καὶ ἐναντίος τῶν βασιλικῶν διατάξεων, ὁ τῆς ἀταξίας εἰρηνευτὴς, καὶ ἰατρὸς τῶν ἀτοπημάτων ἄμισθος, ὁ μαθητὴς τοῦ πραοτάτου Χριστοῦ, ὁποῦ ἔδειξε τὴν ἄκραν ταπείνωσιν· ἀλλὰ ποσῶς μὲ ὅλας τὰς ἀτιμίας αὐτὰς καὶ κακώσεις ὁποῦ τοῦ ἔκαμαν, δὲν ἐκάκισεν, ἀλλὰ τὰ ὑπέμεινε μὲ πραότητα λέγωντας: Ἕτοιμος εἶμαι διὰ τὸ ἐνομά σου Χριστέ μου νὰ λάβω καὶ Θάνατον, ὅτι ἡ χάρις σου εἶναι μὲ τοῦ λόγου μου. Οὕτως οὖν ἐφάνη Μάρτυς τὴν προαίρεσιν· καὶ μὲ τόσους κόπους ἀγωνιζόμενος, ἐδοξάσθη μὲ τὴν ἀρετὴν ὁποῦ εἰργάζετο· ὅτι ὁ Θεὸς ἐβοήθησε, καὶ ἔστρεψεν ἡ ἀτιμία ὁποῦ τοῦ ἔκαμαν πρότερον εἰς τόσην τιμὴν καὶ δόξαν του ὕστερα, ὁποῦ τὸν ἐχειροτόνησαν καὶ Πατριάρχην αὐτῆς τῆς βασιλευούσης τῶν πόλεων. Τοῦτο δὲ ἔκαμαν, ὄχι διὰ χάριν ἀνθρωπί-

νην, ἀλλὰ διὰ μισθὸν τῶν καμάτων του. Ἐκυβέρνησεν οὖν τὴν Ἐκκλησίαν ὀλίγον καιρὸν ἀτάραχα· καὶ πάλιν ὁ σπορεὺς τῆς κακίας ἐφθόνησε νὰ βλέπῃ εἰς τὸν μέγιστον θρόνον καὶ ὑπέρτιμον τοιοῦτον σοφώτατον καὶ ἀήττητον τῆς ἀληθείας ὑπέρμαχον· ὅθεν ἔχοντας συνεργόν του καὶ βοηθὸν ἕνα φιλόσοφον Κυνικὸν ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον, καλούμενον Μάξιμον, εὐγαλεν ἀπὸ τὸν θρόνον τὸν μέγαν Γρηγόριον, καὶ ἐκάθισεν αὐτὸν τὸν ἀνάξιον Μάξιμον, μὲ διαβολαῖς καὶ πανουργεύματα· ὁ ὁποῖος Μάξιμος δὲν ἐκάθισεν εἰς τὸν θρόνον μὲ σύνοδον, ἀλλὰ παρανόμως ὡς ἄνομος· ἐπειδὴ ἦτον μαθητής του, καὶ τὸν ἠγάπα ὁ Ἄρειος, μὴ ἰξεύρων τὰς πανουργίας του· καὶ αὐτὸς ὁ κακότροπος ἦτον ἀπόκρυφα αἱρετικὸς ὁ ἀνόητος, καὶ ἔκαμε τρόπον καὶ ἐπῆρε τὴν ἀξίαν ὁ ἀνόξιος· ἀμὴ ὀλίγον καιρὸν τὴν ἐχάρη· ἐπειδὴ ὁ λαὸς δὲν τον ἤθελε, καὶ ἐπαρεκάλουν τὸν Ἅγιον, νὰ μὴν ἀναχωρήσῃ ἀπὸ τὴν πόλιν· ἀλλὰ νὰ μείνῃ πάλιν εἰς τὸν θρόνον του, νὰ πειμαίνῃ τὰ πρόβατα, διὰ νὰ μήτα σπαράξουν οἱ ἅρπαγες λύκοι. ἦγουν τόσοι αἱρετικοὶ ὁποὺ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον εὑρίσκοντο· ἀμὴ ὁ ἅγιος ἔχοντας πόθον νὰ ἡσυχάσῃ ἀπὸ τὰ σκάνδαλα ἡτοιμάσθη νὰ μισεύσῃ· καὶ ὡς τὸ ἤκουσεν ὅλη ἡ πόλις ἐσυνάχθησαν ἅπαντες ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες, νέοι καὶ γέροντες, τὴν ὀρφανίαν αὐτῶν ὀδυρόμενοι· εἷς δὲ εὐλαβὴς εἶπε ταῦτα πρὸς τὸν Γρηγόριον Ὑπάγεις πάτερ, ἀλλὰ γίνωσκε, ὅτι πέρνεις καὶ τὴν ἁγίαν Τριάδα μὲ τοῦ λόγου σου. Ταῦτα ἀκούσας ὁ ἅγιος, ἔμεινε διὰ τὸν ζῆλον τῆς πίστεως· διατὶ ἔστειλε μάλιστα γράμματα καὶ ὁ εὐσεβέστατος Θεοδόσιος, ὁποῦ ἦτον τότε βασιλεύς, ἀμὴ ἐπολέμα εἰς τὰ μέρη τῆς Μακεδονίας μὲ τοὺς βαρβάρους, καὶ ἐπρόστασσε νὰ βάλουν εἰς τὸν θρόνον τὸν Γρηγόριον, τὸν δὲ Μάξιμον νὰ ἐξορίσουν· λοιπὸν ἔπαυσαν τὰ σκάνδαλα, καὶ ἔμεινε πάλιν ὁ καλὸς ποιμὴν εἰς τὸν θρόνον του, καὶ ἔλαμπε μὲ τὴν διδασκαλίαν ὡς ἄλλος Ἥλιος, διώκων τὸ σκότος τῆς αἱρέσεως, καὶ φωτίζων ἅπασαν τὴν ἰφηλιον, καὶ κοπιάζωντας καθ' ἑκάστην, ὡσὰν ἕνας ἐμιμελὴς γεωργός, ὁποῦ καθαρίζει ἀπὸ τὸ χωράφι τὰς ἀκάνθας, καὶ ξεριζώνει τὰ ζιζάνια, διὰ νὰ ἰσωδιάσῃ τον καιρὸν τοῦ θέρους τὸν σῖτον ἀκοπίαστα· καὶ καθ' ἡμέραν ἐδίδασκεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ ἐσύντρεχεν ὁ λαὸς νὰ ἀκούῃ ἐκεῖνα τὰ γλυκύτατα καὶ πάνσοφα λόγια, καὶ οἱ μὲν πιστοὶ ἐβεβαιώνοντο, οἱ δὲ ἄπιστοι καὶ κακόδοξοι ἄφηναν τὴν πλάνην καὶ ἐβαπτίζοντο. Καὶ τόσον εἶχε τῆς Θεολογίας τὴν τέχνην καὶ μάθησιν, ὁποῦ τινὰς ἄλλος δὲν ἐδυνήθη νὰ τὸν φθάσῃ πώποτε· τόσον ὁποὺ ἀπ' αὐτὸ ἐπῆρε πρεπόντως τὸ ὄνομα νὰ λέγεται Θεολόγος. Θέλοντες δὲ οἱ ὀρθόδοξοι νὰ κάμουν κατὰ τῶν αἱρετικῶν μεγάλην ἐκδίκησιν, ἤγουν νὰ ἐξορίσουν τὸν ἄνωθεν Μάξιμον μὲ τοὺς ἀκολούθους του, καὶ νὰ τοὺς παιδεύσουν πρεπόντως διὰ ταῖς ἀτυχίαις τους, καὶ διὰ τὴν ζημίαν καὶ καταφρόνησιν, ὁποῦ ἔκαμαν εἰς τὸν ἅγιον, αὐτὸς ὁ πρᾶος καὶ μιμητὴς τοῦ Δεσπότου δὲν τους ἐσυγχώρησε, λέγωντας· δὲν μας προστάτει ὁ Χριστός, τέκνα μου, νὰ τιμωροῦμεν τοὺς πταίοντας, οὔτε νὰ κάμνωμεν εἰς τοὺς ἐχθρούς μας ἐκδίκησιν, ἀλλὰ νὰ ἐπιστρέφωμεν τοὺς πεπλανημένους νὰ ἐγνωρίσουν τὸ σφάλμα τους, νὰ προσέλθουν εἰς τὴν εὐσέβειαν· αὐτὸ εἶναι εἰς ἐμένα ἡ ἐκδίκησις, νὰ σώσω τοὺς ἐμὲ ἀδικήσαντας· λοιπὸν ἔχετε ὑπομονὴν καὶ μακροθυμίαν, ὅτι μακρόθυμος ἀνὴρ πολὺς ἐν φρονήσει· ἀγαπᾶτε ἐκείνους ὁποὺ σᾶς μισοῦσι· κάμνετε καλὸν ἐκείνων ὁποὺ σᾶς ἐκακοποίησαν· καὶ συγχωρεῖτε καθ' ἕνα ὁποῦ σᾶς ἔπταισε, καὶ ἀφῆτε τὸν Θεὸν νὰ κάμῃ αὐτὸς ὡς ὡρίσει τὴν ἐκδίκησιν, καθὼς ἐκεῖνος ἐπρόσταξε, λέγωντας. «Ἐμὴ ἡ ἐκδίκησις, καὶ ἐγὼ ἀνταποδώσω» λέγει Κύριος. Μὲ ταῦτα καὶ ἄλλα ψυχωφελῆ λόγια εἰρήνευτε τὸν λαόν, καὶ ἠσύχασαν.

Ὁ δὲ Βασιλεὺς ἐνίκησε τοὺς ἐχθρούς τε, καὶ ὑποτάξας αὐτὸς νὰ τὸ δίδουν χαράτζι, ὑπέστρεψε νικητὴς καὶ τροπαιοῦχος εἰς τὰ Βασίλεια· καὶ τότε ἐτίμησε πολλὰ τὸν Ἀρχιερέα Γρηγόριον, καὶ συνοδεύσας αὐτὸν μὲ τοὺς δορυφόρους καὶ ὅλην τὴν σύγκλητον, τὸν ὑπῆγεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ κάμνωντάς του μεγάλην φήμην, τὸν εὐχαρίστησεν εἰς τὰς πολλὰς κόπους καὶ κακοπάθειαν, ὁποὺ ὑπέμεινεν ἀπὸ τοὺς κακόφρονας διὰ τὴν εὐσέβειαν· καὶ τότε ὁπόταν τὸν ἐγκωμίασεν ὡς ἔπρεπε, τοῦ ἔδωκεν εἰς τὰς χεῖρας τὴν Ἀρχιερατικὴν ῥάβδον, καὶ ἐφίλησεν ἕνας τοῦ ἄλλου τὴν δεξιάν, καὶ λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ ἀοίδιμος· Ὁ Θεὸς μὲ τὸ ἐδικόν μας χ'ρι σοῦ δίδει τὴν Ἐκκλησίαν του, καὶ σοῦ παραδίδω καὶ ἐγὼ τὸν ἱερὸν θρόνον νὰ τὸν κυβερνᾷς ὡς ἔμπειρος. Ὁ δὲ Ἅγιος περιχαρὴς γενόμενος. ἐφίλησε τὸν Βασιλέα καὶ τὸν εὐχήθη· οἱ δὲ Ἀρειανοὶ ἐφθόνησταν πολλὰ εἰς τὴν τιμὴν ὁποὺ ὁ Βασιλεὺς τοῦ ἔκαμε, καὶ ἐμύρευαν καιρὸν ἐπιτήδειον νὰ θανατώσουν τὸν Ἅγιον, διὰ νὰ μὴ τον ἔχων ἀντίδικον· καὶ ἐπλήρωσαν οἱ ἄνομοι ἕνα νέον νὰ φονεύσῃ τὸν Ἅγιον ἀπόκρυφα, διὰ νὰ μὴ γένῃ εἰς τὸν λαὸν σύγχυσις· ὅς τις ἐδοκίμασε νὰ τελείσῃ τοιαύτην παρανομίαν, καὶ δὲν ἐδυνήθη, ἔτι ὁ Θεὸς τὸν ἐμπόδισεν, ὁποῦ ἐφύλαγε τὸν δοῦλόν του· ὅθεν ὁ νέος ἐκατάλαβε τὴν θείαν θαυματουργίαν, καὶ φοβούμενος τὴν φοβερὰν ἀνταπόδοσιν, ἐμετανόησεν ἐκ καρδίας τὸ πταίσιμον, καὶ παγένωντας εἰς τὸν Ἅγιον, ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ μετὰ δακρύων, ζητῶντας συγχώρησιν· καὶ ἐρωτῶντάς τον ὁ Ἅγιος τί ἔκαμες; δὲν ἐδύνετο νὰ συντύχῃ ἀπὸ τὰ δάκρυα. Τότε τοῦ λέγει εἷς κληρικὸς ὁποὺ ἤξευρε τὴν ὑπόθεσιν· Αὐτὸς εἶναι ὁ φονεύς, ὁποὺ ἀκόντισε τὸ σπαθὶ εἰς τὸ στῆθός σου νὰ σὲ θανατώσῃ, καθὼς οἱ ἐχθροί μας τοῦ ἐπαρήγγειλαν, ἀμὴ ὁ Χριστός σε ἐφύλαξε, τώρα λοιπὸν μετανοεῖ τὴν ἁμαρτίαν του, καὶ σὲ ζητᾷ τὴν συγχώρησιν. Τότε παρευθὺς ὁ χριστομίμητος Γρηγόριος ἐνηγκάλισε τὸν ἐχθρόν του, λέγωντας· Ὁ Δεσπότης Χριστός, ὁποὺ ἐφύλαξεν ἐμὲ τέκνον μου, αὐτὸς νὰ συγχωρήσῃ καὶ ἐσένα τὸ πταίσιμον· μόνον ἄφες τὴν αἵρεσιν, καὶ πρόσελθε εἰς τὴν ὀρθὴν ὁμολογίαν νὰ δουλεύσῃς τῷ Χριστῷ μὲ καθαρὰν συνείδησιν· ὡς ἤκουσεν ἡ πόλις ὅλη τοσαύτην ἀνεξικακίαν τοῦ Ἁγίου, τὸν ἠγάπησαν περισσότερον· ἀλλὰ εἰς ἐκείνους τοὺς χρόνους ὁποὺ ὅλον τὸν Κόσμον μὲ πρόσταγμα βασιλικὸν ἐσυναθροίσθη εἰς τὴν βασιλεύουσαν τῶν πόλεων τὴν Κωνσταντινούπολιν ἡ ἁγία καὶ Οἰκουμενικὴ δευτέρα Σύνοδος ἐναντίον Μακεδονίου τοῦ πνευματομάχου, ὁποὺ τὴν θεότητα τοῦ Παναγίου Πνεύματος δὲν ἐπίστευε, καὶ πολλοὺς ἀπὸ τοὺς ἀγνώστους ἀνθρώπους εἰς ἀπώλειαν ἔφερνε· καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ἁγίαν Σύνοδον ἐκάθησαν ἑκατὸν πεντήκοντα Ἅγιοι Πατέρες, ἔχοντες Ἐξόρχους, διαμέσον τῶν Ἁγίων, Πάπαν Ῥώμης, καὶ Πατριάρχας Τιμόθεον τὸν Ἀλεξανδρείας, Κύριλλον τῶν Γ'εροσολύμων, καὶ Μελέτιον τὸν Ἀντιοχείας, ὁ ὁποῖος ἦτον ἄνθρωπος εὐσεβὴς καὶ ἐνάρετος· τὸν ὁποῖον ἐξώρισαν ἀπὸ τὸν θρόνον του οἱ Ἀρειανοὶ προτήτερα, καὶ ἔπαθε διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ πολλὰ βάσανα, διατὶ ἦτον δίκαιος καὶ ἄμεμπτος. Μὲ τὴν συμβουλὴν τῶν πάντων καὶ πρόσταξιν ἀποφάσισεν ἡ Σύνοδος νὰ ἔχῃ τὸν θρόνον του ὁ Γρηγόριος. Ἐκείνας τὰς ἡμέρας ἐκοιμήθη ἐκεῖ εἰς τὴν πόλιν οὗτος ὁ μέγας τὴν ἀρετὴν Μελέτιος, καὶ τὸν ἐνταφίασαν μὲ πολλὴν τιμὴν καὶ εὐλάβειαν. Μετὰ ταῦτα ἦλθαν καὶ ἄλλοι Ἀρχιερεῖς ἀπὸ τὴν Μακεδονίαν, καὶ ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον, οἵ τινες ὡς ἄνθρωποι καὶ αὐτοὶ ἐσκανδαλίσθησαν, καὶ ἐναντιώνοντο. πῶς ἐκάθισαν εἰς τὸν θρόνον τὸν Γρηγόριον, χωρὶς νὰ τοὺς ἐρωτήσουν καὶ αὐτούς· ἰδὼν δὲ ὁ Ἅγιος, πῶς ἐφιλονεικοῦσαν ἀνάμεσόν τους οἱ Ἀρχιερεῖς διὰ λόγου του. καὶ ἔκαμναν σύγχυσιν, ἐστάθη εἰς τὸ μέσον τῆς Συνόδου, καὶ λέγει τους· Ἅγιοι Ἀρχιερεῖς, ἐὰν τοὺς ἄλλους διδάσκετε νὰ εἰρηνεύουν. διατὶ ἐσεῖς νὰ μάχεσθε; ἐὰν εἶμαι ἐγὼ ἡ αἰτία τοῦ σκανδάλου, παρακαλῶ νὰ μὲ ἐβγάλετε, ὄ μόνον ἀπὸ τὸν θρόνον, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὸν Κόσμον. νὰ μὲ ποντίσετε ὡς τὸν Ἰωνᾶν εἰς τὴν θάλασσαν· μόνον εἰρηνεύετε, νὰ μὴ κάμνετε εἰς την Ἐκκλησίαν σύγχυσιν· λυπηθῆτε τοὺς κόπους καὶ μόχθους, ὁποὺ ὑπέμεινα νὰ τὴν εἰρηνεύσω· καὶ κυβερνήσατέ την ὡς ὀυναοθε· καὶ εὐχαριστῶ σας ἐπ' ἀληθείας ὁποὺ μ' λυτρώνετε ὀπὸ φροντίδας καὶ σύγχυσες, νὰ περάσω τὸ γῆράς μου εἰς τὴν ἡσυχίαν, καθὼς ἐπιθυμᾷ ἡ ψυχή μου. σὲ μέριμνα. Ταῦτα λέγων ὁ Ἅγιος. οἱ μὲν Ἀρ-

χιερεῖς ἔμειναν ὡς σκυθρωποὶ ἀπὸ τὴν ἐντροπήν τους, αὐτὸς δὲ εὐγένωντας ἀπὸ τὴν Σύνοδον, ὑπῆγεν εἰς τὸν Βασιλέα, καὶ λέγει τον. Σὺ μὲν ὦ Κράτιστε Βασιλεῦ εἰς ὅσα καλὰ ἐκατώρθωσες εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἄμποτε νὰ σοῦ τὰ πληρώσῃ ὁ Κύριος ἐν ἡμέρᾳ ἀνταποδόσεως· τὴν χάριν δὲ ὁποῦ ζητῶ τῆς βασιλείας σου, δέομαί σου νὰ μοῦ τὴν δώσῃς διὰ τὸν Κύριον· δὲν σου γυρεύω πλοῦτον καὶ πράγματα πρόσκαιρα, μόνον νὰ συγχωρήσῃς ν' ἀναχωρήσω ἀπὸ τὰ σκάνδαλα, νὰ παύσῃ ὁ φθόνος, νὰ εἰρηνεύσουν οἱ Ἀρχιερεῖς, νὰ εὕρω καὶ ἐγὼ ἀπὸ τοὺς μεγάλους μου κόπους ὀλίγην ἄνεσιν. Ὁ δὲ Βασιλεὺς καὶ ὅλη ἡ σύγκλητος ἀπὸ τὴν πολλὴν ἀγάπην ὁποῦ τοῦ εἶχασιν, ἐπικράνθησαν· πλὴν διὰ νὰ μή τον λυπήσουν, τὸν ἀφήκασι, καὶ ἐμίσευσε· καὶ εὐγένωντας αὐτὸς ἀπὸ τὴν Πέλιν, ἐκάθησεν εἰς τὸν θρόνον ἕνας Ἐπίσκοπος ἀπὸ τὴν Ταρσὸν τῆς Κιλικίας, τὸ ὄνομά του Νεκτάριος· ὁ δὲ Γρηγόριος ὑπῆγεν εἰς ἕνα χωρίον τῆς Καππαδοκίας, Ἀριανζὸς καλούμενον, εἰς τὸ ὁποῖον εἶχε κληρονομίαν ἀπὸ τὸν Πατέρα του, καὶ εἰς αὐτὸ ἐκάθησεν. Εἰς ὀλίγον καιρὸν ἀνεπαύθη ὁ μέγας Βασίλειος· τότε οὖν ἔκαμεν ὁ μέγας Γρηγόριος τὸν ἐπιτάφιον λόγον, καὶ παγένωντας εἰς τήν Καισάρειαν, τὸν ἀνέγνωσεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν.

Ἔπειτα ὑπέστρεψεν εἰς τὴν Ναζιανζόν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἔλειψε χρόνους ιβ'. τοὺς ὁποίους ἔκαμεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. Τὸν καιρὸν ἐκεῖνον οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἀπολλιναρίου μὴν ἠμπορῶντες νὰ σπείρουν ἐκεῖ εἰς τὴν βασιλείαν τὴν αἵρεσίν τους, διατὶ ἐφοβοῦντο τὸν Γρηγόριον, τὴν ἐσκόρπισαν εἰς ἄλλους τόπους καὶ χώρας, καὶ ἐπλάνεσαν πολλοὺς μὲ τὰ μιαρά τους διδάγματα· τινὲς δὲ ἀπ' ἐκείνους ἐτόλμησαν καὶ ὑπῆγαν εἰς τὴν Ναζιανζόν, καὶ ἐχειροτόνησαν Ἐπισκόπους ἐθικούς τους οἱ ἀλιτήριοι, τοὺς ὁποίους ἐξώρισεν ὁ Ἅγιος φθάνωντας ἐκεῖ, καὶ χειροτονήσας Ὀρθοδόξους, ἐκαθάρισε πάλιν τὴν Ναζιανζὸν ἀπὸ τὸν μολυσμὸν τῆς αἱρέσεως. Πολλὰ τὸν ἐπαρεκάλεσαν νὰ μείνῃ ἐκεῖ εἰς τὴν πατρίδα του, ἀμὴ δὲν ἔστερξεν, ὅτι ἠγάπα πολλὰ τὴν ἡσυχίαν· μόνον ἐχειροτόνησεν ἐκεῖ εἰς τὴν Ναζιανζὸν Ἀρχιερέα ἕνα ταπεινόφρονα καὶ ἐνάρετον ἄνθρωπον, ὀνόματι Εὐλάλιον, τὸν ὁποῖον εἶχεν ὑπηρέτην πρότερον, καὶ ἔξευρε τὴν ἀρετὴν καὶ πολιτείαν του.

Καὶ τότε ἀφ' οὗ ἀνίσπασε τὰ ζιζάνια τῆς αἱρέσεως, ὑπῆγε πάλιν εἰς τὴν Ἀριανζὸν, καὶ ἡσύχαζε· καὶ γράφει πρός τινα πρεσβύτερον, ὀνόματι Κληδώνιον, ἄνδρα θεοσεβέστατον, καὶ εἰς ἄλλους τινάς, νὰ μὴ δέχωνται τὰς χειροτονίας τῶν Ἀπολιναριστῶν, ἀλλὰ νὰ τοὺς ἀποστρέφωνται ὡς παρανόμους καὶ ξένους ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ. Ἔγραφε δὲ καὶ εἰς ἄλλους τόπους καὶ χώρας, καὶ ἔστειλε πανταχοῦ γράμματα, ὅπου ἤθελεν ἀκούσει πῶς εὑρίσκοντο αἱρετικοὶ Ἐπίσκοποι, καὶ ἐστηλίτευσεν αὐτοὺς, ἀνατρέπων τὰ δυσσεβῆ καὶ ἀθεά των δόγματα, καθὼς φαίνεται καὶ εἰς τὰς δύο του Ἐπιστολὰς ὁποῦ γράφει πρὸς Κληδώνιον, καὶ εἰς τοὺς στίχους ὁποῦ ἐσύνθεσε διὰ δύο αἰτίας σοφώτατα· πρῶτον μὲν διὰ νὰ ἐλέγξῃ τὸ παράνομον πρόσταγμα τοῦ παραβάτου Γουλιανοῦ, ὁποῦ ἐνομοθέτησε νὰ μὴ μανθάνου οἱ Χριστιανοὶ Ἑλληνικὰ μαθήματα, ὡς ἄνωθεν εἴπομεν· δεύτερον δὲ διατὶ ἔβλεπε τὸν Ἀπολλινάριον, ὁποῦ ἔγραφε πολλὰ βιβλία μὲ στίχους καὶ μέτρα διάφορα, μὲ τὰ ὁποῖα ἐξηπάτησε καὶ ἐπλάνεσε πολλοὺς, φαινόμενος διὰ μαθηματικὸς εἰς ἅπαντα· διὰ τοῦτο ἔγραφε τὰ πολύστιχα μέτρα ὁ Ἅγιος, καὶ ἄλλα ποιήματα ἐσύνθεσεν, ὅσα ἐγνώριζε πῶς ἐχρειάζοντο οἱ Χριστιανοὶ, διὰ νὰ μὴν ἀναγνώθουν τῶν αἱρετικῶν ὁλότελα· καὶ δι' αὐτὴν τὴν αἰτίαν ἔμενεν ἐκεῖ εἰς τὴν Ἀριανζὸν, ὅπου εἶχεν ἄδειαν νὰ γράφῃ ἀσύγχυστα· καὶ οὕτως ἡσυχάσας ἱκανὸν καιρὸν ἐκαθάρισε τὸν ἑαυτόν του διὰ μέσου τῆς φιλοσοφίας· καὶ ἀναβαίνωντας εἰς ὑψηλοτέραν θεωρίαν, μεταβαίνει ἀπὸ τὴν πρόσκαιρον ζωὴν εἰς τὴν αἰώνιον καὶ μακαρίαν, μετὰ πολλοὺς κόπους καὶ ἀγωνίσματα. Ἔζησε μὲν οὖν χρόνους ὀγδοήκοντα εἰς τὴν παροικίαν ταύτην τὴν πολυτάραχον καὶ πολύδακρυν. Ἦτον δὲ ὅσον εἰς τὸν τύπον τοῦ σώματος, ὀλίγον ὠχρὸς καὶ χαριέστατος, σιμὸς εἰς τὴν μύτην· εἶχεν ἴσα τὰ ὀφρύδια, ἔβλεπεν ἥμερα καὶ πασίχαρα· εἶχε τὸ ἕνα ὀμμάτι στυγνότερον, τὸ ὁποῖον εἶχε μίαν λαβωματίαν ὁποῦ ἦτον ἐπάνω εἰς τὸ ὀμματόκλαδον· ὄχι πολλὰ μακρὸς εἰς τὸ γένειον, ἀμὴ ἀρκούντως δασὺς, φαλακρὸς, λευκὸς εἰς τὰς τρίχας, δείχνωντὰ ἄρκα τῆς γενειάδος του ὡσὰν παρακαπνισμένα. Ταῖς αὐτοῦ ἁγίαις πρεσβείαις ὁ Θεὸς ἐλέησον ἡμᾶς. Ἀμήν.

ΤΩ ΑΥΤΩ ΜΗΝΙ ΚΖ'.

Ἡ Ἀνακομιδὴ τοῦ Λειψάνου τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.

Πάλιν λαμπρὰ καὶ χαρμόσυνος πανήγυρις, καὶ πολύφωτος Ἑορτὴ κατέλαβε τὴν Ἐκκλησίαν μας, τὸν χειμῶνα τῆς ἀθυμίας, καὶ τὸ κρύος τῆς ἁμαρτίας ἀφανίζουσα· ἡ μνήμη λέγω τοῦ Διδασκάλου καὶ Χρυσοστόμου Πατρὸς, τοῦ ὁποίου ὁ φθόγγος, ὡς καὶ τῶν μακαρίων Ἀποστόλων, ἐξῆλθεν ὄντως εἰς ὅλα τῆς οἰκουμένης τὰ πέρατα· καὶ ἐνεπλήσθη πᾶσα πόλις, καὶ πᾶσα χώρα ἐχόρτασεν ἀπὸ τὰ χρυσᾶ του καὶ λαμπρότατα ῥήματα. Ἰδοὺ ἦλθεν ἡ χελιδὼν ἡ πολύφωνος καὶ καλλίφωνος, τὸ μέγα μυστήριον τῆς κοινῆς Ἀναστάσεως, ὡς θεῖον ἔαρ λαμπρῶς ἐγκαινίζουσα· καὶ μὲ τὴν πρὸς ὀλίγον σιγὴν καὶ κατάπαυσιν τῆς πίστεως ἐμφανίζουσα τὸν ἀπέραντον ἀνακαινισμὸν τῆς κατὰ Χριστὸν ἡλικίας καὶ πνευματικῆς νεότητος· πάρεστι τὸ χρυσοῦν στόμα, καὶ μετὰ σιγὴν οὐ σιγῶν, ἀλλὰ λαλοῦν ὡς ἀληθῶς γλυκυτέρους λόγους κηρίου καὶ μέλιτος, καὶ ποθεινοτέρους καὶ τιμιωτέρους ἁπάντων λίθων, καὶ χρησιμωτέρους χρυσίου κατα ἀλήθειαν· ἡ γλῶσσα ἡ βροντῶσα τὰ μεγαλεῖα τῆς χάριτος, ὡς πλήκτρῳ κρουομένη τῷ Πνεύματι, καὶ ὀξυγράφον ἐκμιμουμένη κάλαμον, τὸν σαρκωθέντα Θεὸν ἡμῖν ἀναγγέλλουσα. Οὗτος ὁ μέγιστος στύλος τῆς Ἐκκλησίας, καὶ πύργος τῆς εὐσεβείας ἄσειστος, καὶ τῆς διδασκαλίας λύχνος ἄσβεστος, ὁ χρόνους πολλοὺς διὰ τὸν Χριστον διωκόμενος, καὶ διὰ φθόνον τῶν ἐπιβούλων κρυπτόμενος, ἐφανερώθη τώρα μετὰ χρόνους τρεῖς καὶ τριάκοντα, καὶ ἔλαμψεν ὑπὲρ τὸν αἰσθητὸν αὐτὸν ἥλιον. Ἦλθε μετὰ τοὺς μακρὸς καὶ πικρούς ἐκείνους διωγμούς, ἢ γλυκεῖς νὰ εἰπῶ καλλιώτερα, ἐπειδὴ διά τὸν Χριστον, τοὺς ἔπαθεν· ἦλθε πάλιν λέγω μετὰ τὴν λαμπρὰν ἐξορίαν καὶ τὸν μακάριον θάνατον εἰς τὴν ποίμνην αὐτοῦ· καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν ἐντίμως καὶ δικαίως, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἀδίκως ἐδιώχθη τὸ πρότερον. Ἀλλὰ ἂς εἰποῦμεν κατὰ τάξιν ἐξ ἀρχῆς τὴν διήγησιν, διὰ νὰ λάβετε περισσοτέραν εὐφροσύνην καὶ ἀγαλλίασιν· ἤγουν νὰ σημειώσωμεν τίνες ἦσαν αἰτία καὶ ἔγινεν ἡ ἀνακομιδὴ τοῦ ἁγίου Λειψάνου τοῦ Χρυσορρήμονος· καὶ πῶς, καὶ πότε ἐγένετο. Ὅτι διὰ τὴν θαυμάσιον αὐτοῦ πολιτείαν καὶ τὰς πειρασμὸς ὁποῦ ἔπαθεν εἰς τὴν ἐξορίαν ἐκείνην τὴν ἄδικον, ἐγράψαμεν τῇ ι γ'. τοῦ Νοεμβρίου πληρέστατα, καὶ φθάνουσιν ἐκεῖνα νὰ καταλόβῃ πᾶς ἕνας ποταπὸς ἦτον εἰς τὴν ἀρετὴν ὁ θαυμάσιος

Μετὰ τὴν μακαρίαν αὐτοῦ μετάστασιν, ἡ μὲν ἔνθεος αὐτοῦ ψυχὴ ἀπῆλθεν εἰς τὰ οὐράνια χαίρουσα, τὸ δὲ πολύαθλον αὐτοῦ καὶ μαρτυρικὸν Λείψανον ἐνταφιάσθη εἰς τὰ Κόμανα ἀπὸ τοὺς συνεκδήμους αὐτοῦ, ἤγουν τοὺς μαθητὰς καὶ φίλους. ὅπου εἰς τὴν ἐξορίαν τὸν ἐσυνώδευσαν· οἵτινες εὐγνώμονες πρὸς τὸν Διδάσκαλον δὲν ὠκνευσαν· ἀλλὰ ὑπήγασιν εἰς τὴν Ῥώμην. εἰς τὴν ὁποίαν ἦτον ἐκεῖνον τὸν καιρὸν Πάπας ὁ Ἅγιος Ἰννοκέντιος, καὶ Βασιλεὺς ὁ ἀδελφὸς τοῦ Ἀρκαδίου Ὀνώριος, καὶ εἶπασι πρὸς αὐτοὺς ὅλα τὰ βάσανα ἐξ ἀρχῆς, ὁποῦ ἔπαθεν ὁ Χρυσόστομος ἀπὸ τὴν Εὐδοξίαν καὶ τοὺς ἀνιέρους Ἐπισκόπους, ὁποῦ ἔδωσαν δύω ἀνδρῶν τόσον χρυσίον οἱ ἄχρηστοι νὰ φονεύσουν τὸν τοῦ χρυσοῦ ἐπώνυμόν τε καὶ τιμιώτερον· ἀμὴ ὁ Θεὸς δὲν ὤφηκεν ὡς δίκαιος νὰ γίνῃ τοιοῦτος φόνος αἰσχρὸς καὶ ἄδικος. Ὁμοίως ἐδιηγήθησαν αὐτοῖς ὅσα συνέβησαν εἰς τὴν βασιλεύουσαν ἐκδικητήρια μετὰ τὴν ἄδικον τοῦ Δικαίου ἐξόρισιν· τὸν μέγαν σεισμὸν ἐκεῖνον, λέγω, ὁποῦ ἐχάλασαν τὰ βασίλεια, καὶ σχεδὸν ἡ πόλις ὅλη, καὶ τὴν φοβερὸν χάλαζαν. ὁποῦ ἔπεσεν ἐκεῖ, καὶ ἔκαμε τόσην ζημίαν, καὶ πανολεθρίαν τῆς πόλεως, καὶ τὴν ὀργυρᾶν στήλην τῆς μυσαρᾶς Εὐδοξίας ἐσύντριψε· καὶ τὸ θεῖον πῦρ, ὁποῦ εὐγῆκεν ἀπὸ τὸν θρόνον τοῦ Ἁγίου, καὶ ἔβλαψε τόσον τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἐξεχύθη θαυμασίως πρὸς τὸ παλάτιον, καὶ διὰ τρεῖς ὥραις τῆς ἡμέρας ἐκατάκαυσε τὸν μεγαν καὶ πανευπρεπῆ οἶκον τῆς συγκλήτου, καὶ τελείως αὐτὸν ἐξηφάνισεν· ὅθεν ὅλος ὁ λαὸς ἠγανάκτησεν, καὶ ἐφώναζαν λέγοντες· Δίκαιον εἶναι νὰ βυθίσῃ ἡ πόλις ὅλη, ἐπειδὴ ἐξωρίσθη ἐκεῖνος ὁποῦ τὴν ἐκυβέρνα, καὶ διεφύλαττε. Πρὸς ταῦτα ἐδιηγήθησαν ἀκόμη καὶ τὴν κακουχίαν, καὶ βάσανα, ὁποῦ τοῦ ἔκαμαν οἱ φονεῖς ἐκεῖνοι καὶ ἀπάνθρωποι, ὅταν τὸν ὑπήγεναν εἰς τὴν ἐξορίαν, εἰς τὴν ὁποίαν τὸν ὑποδέχθη ἡ ἀνατολὴ ὅλη ὡς Ἄγγελον· καὶ πῶς ἐφάνησαν εἰς αὐτὸν θαυμασίως οἱ ἐνδοξοι Ἀπόστολοι, καὶ ὅλα τὰ συνακόλουθα. Ταῦτα οἱ Ῥωμαῖοι ἀκούσαντες, ἐδάκρυσαν ὁμοῦ καὶ ἐχάρησαν· ἐλυπήθησαν λέγω, πῶς ἔκαμαν οἱ πονηροὶ καὶ ἀπάνθρωποι τόσα βάσανα ἑνὸς ἁγίου, τοῦ ὁποίου ὅλος ὁ Κόσμος δὲν ἦτον ἀντάξιος, ἀπὸ τὴν ἄλλην πάλιν ἔμενεν ἀκλινὴς καὶ ἀσείστος εἰς τόσα δεινά, καὶ νικητὴς λαμπρὸς καὶ ἀήττητος· ἐξαιρέτως δὲ ὁ Πάπας καὶ ὁ Βασιλεὺς ἐξεκαύθησαν ἀπὸ θεῖον ζῆλον, καὶ ἔγραψαν Ἐπιστολὰς ἀμφότεροι μὲ πολλὴν ταχύτητα, ἐλέγχοντες τὴν παρανομίαν τοῦ Ἀρκαδίου.

Ὁ μὲν οὖν Πάπας τοῦ ἔστειλεν ἀφορισμὸν φοβερὸν, ἅτω λέγωντας· Φωνὴ αἵματος τοῦ δικαίου Ἰωάννου βοᾷ πρὸς τὸν Θεὸν κατὰ σοῦ Βασιλεῦ Ἀρκάδιε, καθὼς πάλαι τὸ αἷμα τοῦ ἀδελφοκτόνου Κάϊν ἔβόα πρὸς Κύριον· διατὶ τὸν καιρὸν τῆς εἰρήνης ἔκαμες διωγμὸν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἐξορίζωντας τὸν ἀληθινὸν ποιμένα καὶ Ἀρχιερέα της, μὲ τὸν ὁποῖον ἀντάμα καὶ αὐτὸν τὸν Χριστὸν καὶ Θεόν (φεῦ) ἐξώρισες, καὶ παρέδωκες τὸ ποίμνιον εἰς μισθωτοὺς Ἀρχιερεῖς, καὶ ὄχι ποιμένας κατὰ ἀλήθειαν· ἐγὼ δὲν λυποῦμαι διὰ τὸν Χρυσόστομον, ὅτι μακάριος ἐκεῖνος διὰ τὰ μεγάλα του κατορθώματα, καὶ τρισμακάριος διὰ τὰς ἀναριθμήτους κολάσεις. ὁποῦ ὑπέμεινε, καὶ ἔλαβε τὸν κλῆρον εἰς τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ μὲ τοὺς Ἀποστόλους καὶ Μάρτυρας· ἀμὴ διὰ τὴν ἐδικήν σου ἀπώλειαν λυποῦμαι· ὅτι διὰ νὰ κάμῃς τὸ θέλημα μιᾶς γυναικὸς πονηρᾶς καὶ ἄφρονος, ἔστέρησες ὅλον τὸν κόσμον τῆς μελιρρύτου καὶ ζωοποιοῦ διδαχῆς τοῦ τρισμάκαρος. Διὰ τοῦτο καὶ ἐγὼ ὁ ἐλάχιστος, ὁποῦ ἐπιστεύθηκα τοῦ Κορυφαίου τὸν θρόνον, καταγνίζω ἐσένα καὶ αὐτήν, καὶ χωρίζω σας ἀπὸ τὴν ἁγίαν κοινωνίαν τῶν Θείων τοῦ Χριστοῦ μυστηρίων· καὶ ὅποιος τολμήσει νὰ σᾶς κοινωνήσῃ, νὰ εἶναι καθηρημένος καὶ ἀσυγχώρητος· εἰ δὲ καὶ ἐσεῖς βιάσητε τινὰ (μὴ γένοιτο) νὰ σᾶς κοινωνήσῃ, καταφρονοῦντες τὴν ἀποστολικὴν ἐτούτην διάταξιν, νὰ ἔστε ὡς οἱ τελῶναι καὶ ἐθνικοὶ εἰς τὸ ὀρθόδοξον σύστημα, καὶ νὰ σταθῇ ἡ ἁμαρτία σας ἔμπροσθέν σας τὴν ἡμέραν τῆς δικαιοκρισίας, νὰ λάβετε τὴν πρέπουσαν παίδευσιν, ὁπόταν δὲν δύνανται νὰ σᾶς βοηθήσουν ὅλα σας τὰ ὑπάρχοντα, οὔτε δόξα, ἢ δυναστεία, οὔτε αὐτὸ τὸ βασιλικὸν ἀξίωμα· τὸν δὲ Ἀρσάκιον ὁποῦ ἐβάλετε εἰς τὸν θρόνον τοῦ Χρυσοστόμου, αὐτὸν καθαίρομεν καὶ μετὰ θάνατον μὲ ὅλους ὅσους ἐσυγκοινώνησαν· διατί μ' μοιχικὸν τρόπον ἐπῆρε τὴν ἀξίαν ὁ ἀνάξιος· τὸν δὲ Θεόφιλον οὐ μόνον καθαίρομεν, ἀλλὰ καὶ ἀφορίζομεν, νὰ εἶναι ἀναθεματισμένος καὶ τοῦ Χριστοῦ ἀλλότριος. Ταῦτα καθὼς ἡμεῖς δίνομεν εἰς τὴν γῆν, δίνονται καὶ εἰς τοὺς οὐρανούς, καθὼς ἀκούεις τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον. Ταῦτα μὲν ἔγραψεν ὁ ἱερὸς Ἰννοκέντιος. Ὁ δὲ Ὀνώριος τοῦ ἔστειλε πάλιν ἄλλην ἐπιστολήν, οὕτω λέγευσαν. Ἀδελφὲ Ἀρκάδιε, δὲν ἠξεύρω ποία ἀνταρτικὴ καὶ δαιμονικὴ ἐνέργεια σὲ ἐπαρακίνησε νὰ ἀκούσῃς μιᾶς γυναικὸς νὰ κάμῃς τοιαῦτα, ὁποῦ ἄλλος Βασιλεὺς Χριστιανὸς εὐσεβὴς δὲν ἔκαμε πώποτε· καὶ σὲ κατακρίνουν ὅλοι οἱ ὁσιώτατοι ἐδῶ Ἐπίσκοποι, πῶς εὐγαλες τὸν μέγαν Ἀρχιερέα τοῦ Θεοῦ ἄκριτα καὶ ἀκανόνιστα ἀπὸ τὸν θρόνοντου, καὶ τὸν ἐφένευσες μὲ τὰ βάσανα ὁποῦ τοῦ ἔκαμαν οἱ κάκιστοι δοῦλοί σου εἰς τὴν ἄδικον ἐξορίαν ὁποῦ τὸν ἔστειλες· ἔτι δὲ καὶ τοὺς Ἀρχιερεῖς καὶ τοποτηρητὰς ὁποῦ σᾶς ἔστειλεν ἀπ' ἐδῶ ἡ Ἐκκλησία τῶν Ῥωμαίων διὰ τιμήν σας πρὸς βεβαίωτιν δικαιοκρισίας, ἐκαταφρένεσες τόσον, ὁποῦ τοὺς ἐφυλάκωσες, καὶ ἐπῆρές τους καὶ τὰ χρήματα ὁποῦ ἐβαστοῦσαν πρὸς ἔξοδον, καὶ αὐτοὶ ἐκινδύνευσαν ἀπὸ τὴν πεῖναν εἰς θάνατον· καὶ δὲν ψηφᾷς ποσῶς τὰ ἀποστολικὰ παραγγέλματα· ἀμὴ τοὺς μὲν ἐσίους ἀνοσίως ἐκάθηρες, καὶ ἀδίκως ἐκατεδίκασες εἰς μακρὰς ἐξορίας καὶ βάσανα, τοὺς δὲ ἀναξίους ἀναξίως ἐχειροτόνησες. Σπούδασον οὖν ἀδελφὲ μὲ τὸ ἔργον, καὶ ὄχι μὲ λόγια νὰ θεραπεύσῃς Θεὸν καὶ ἀνθρώπους μὲ τὴν διόρθωσιν τῶν σφαλμάτων σου, ἠξεύροντας, ὅτι αἱ προσευχαὶ τῶν Ἱερέων στέργουσι καὶ κατευθύνουν τὴν βασιλείαν μας.

Δεξάμενος οὖν τὰς ἐπιστολὰς ὁ Ἀρκάδιος, καὶ ἐγνωρίσας τῶν λόγων τὴν δύναμιν, ἐπόνεσε πολλὰ, καὶ μὲ τὴν πληγὴν τῆς ἐπιτιμήσεως ἀπετίναξε τὸν βαθὺν ὕπνον τῆς ῥαθυμίας ἀποπάνω του· καὶ πρῶτον μὲν

ἐπαίδευσεν, ἐκείνους, ὁποῦ ἐκακοποίησαν τοὺς Ῥωμαίους Ἀρχιερεῖς, καὶ ἄλλους ἔδειρε, καὶ ἑτέρους ἐθανάτωσε, καὶ ἐκρέμασε καὶ εἰς τὰ ξύλα τὰς σάρκας τους· ἔλευς δὲ τοὺς συγγενεῖς τῆς Εὐδοξίας ὁποῦ ἐσυνέργησαν εἰς τὴν τοῦ Ἁγίου καθαίρεσιν ἐκάθηρε, τοὺς ἐπῆρεν ὅλα τους τὰ πράγματα, οὔτε τὴν ἰδίαν γυναῖκά του ἐσπλαγχνίσθη ὁλότελα, ἀλλὰ μὲ τὰ ἴδιά του χέρια τὴν ἔδειρεν ἀνελεήμονα, καὶ τὴν ἔκλεισεν εἰς ἕνα σπῆτι καταφρονεμένην καὶ ἄτιμον, προστάσσωντας νὰ μὴν ὑπάγῃ τινὰς νὰ τὴν ἰδῇ, ἢ νὰ τῆς δώσουν τινὰ παράκλησιν· τόσον ὁποῦ ἀπὸ τὴν ἀμετρόν της θλῖψιν καὶ αἰσχύνην, ἔπεσεν εἰς κακαῖς ἀῤῥωστίαις ἡ τάλαινα. Ἔπειτα ἔδεσε τὸν Μηνᾶν, καὶ Θεότεκνον, καὶ Ἰσχυρίωνα τοὺς ἀνεψιοὺς Θεοφίλου, τὸν Γαβαύλων Σεβηριανὸν, καὶ τὸν Βερροίας Ἀκάκιον, ὁποῦ ἔτυχαν ἐκεῖ εἰς τὴν Πόλιν, καὶ τοὺς ἔστειλε πολλὰ καταφρονεμένους πρὸς τὸν Πάπαν Ἰννοκέντιον, γράφοντας καὶ ἐπιστολὴν μὲ πολλὴν ταπείνωσιν διὰ πρέφασιν αὐτοῦ καὶ ἀπολογίαν, τοιαῦτα λέγωντας. Ἐγὼ δὲν ἠξευρα τίποτα Ἀρχιερεῦ τοῦ Θεοῦ ἀπὸ ὅσα εἰς τοὺς ἀπεσταλμένους σας ἐπράχθησαν, καὶ τώρα ὁποῦ τὸ ἔμαθα, ἐθανάτωσα ὅσους τοὺς ἀδίκησαν· οὔτε εἰς τὴν καθαίρεσιν τοῦ Ἰωάννου ἡμουν ἐγὼ αἴτιος, ἀλλὰ Ἐπίσκοποι ἄθλιοι· οἱ ὁποῖοι δείχνωντες Ἐκκλησιαστικοὺς Κανόνας, ἐδέχθησαν εἰς τὰς μιαράς τους ψυχὰς τὸ ἁμάρτημα, καὶ πιστεύτας αὐτούς, ἔδωκα τὴν ἄδικον ψῆφον. Στέλλω τῆς ὁσιότητάς σου τὸν κάκιστον Ἀκάκιον, καὶ Σεβηριανὸν, καὶ τοὺς συγγενεῖς τοῦ πονηροῦ Θεοφίλου· καὶ θέλω γρόψει καὶ ἐκείνου νὰ ἔλθῃ αὐτοῦ βιαίως, καὶ παίδευσον αὐτοὺς ὡς βούλεσαι· ἡμᾶς δὲ συγχώρησον μὲ τὴν πατρικὴν φιλανθρωπίαν σου· καὶ μὴ μας ὑστερήσῃς τῆς τῶν ἀχράντων μυστηρίων ἱερᾶς μεταλήψεως, ὅτι καὶ τὸ τέκνον σε Εὐδοξίαν ἀδίξως ἐπαίδευσα, καὶ βαρέως ἐμάστιξα· ὅθεν εἰς βαρυτάταις ἀῤῥωστίαις ἔπεσε καὶ κλινήρης κατάκειται· λοιπὸν μή μας παιδεύσῃς περισσότερον, Πάτερ τιμιώτατε, ὅτι μή τε ὁ Δεσπότης κατακρίνει δύο φοραῖς τινὰ εἰς

ἕνα ἁμάρτημα· μάλιστα, ὁποῦ μετανοοῦμεν ἐξ ὅλης καρδίας μας, καὶ πρέπει κατὰ τὴν ἄπειρον εὐσπλαγχνίαν τοῦ παναγάθου Θεοῦ, νὰ μᾶς συγχωρήσῃ ἡ ὁσιότης σε. Ἔγραψε δὲ καὶ τοῦ Ὀνωρίου ξέχωρα νὰ μεσιτεύσῃ εἰς τὸν Πάπαν νὰ τοῦ στείλῃ συγχώρησιν.

Δεξάμενος οὖν ὁ Πάπας τοῦ Ἀρκαδίου τὰ γράμματα, εὐφράνθη πολλὰ εἰς τὴν ταπείνωσιν τοῦ Βασιλέως, καὶ ἔγραψε πρὸς τὸν αἰδεσιμώτατον Πρόκλον τὸν μαθητὴν τοῦ Χρυσοστόμου, ὁποῦ ἦτον τότε Κυζίκου Ἐπίσκοπος, νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, νὰ λύσῃ τοὺς Βασιλεῖς ἀπὸ τὸν ἀφορισμὸν, νὰ τοὺς κοινωνήσῃ τὰ θεῖα μυστήρια, καὶ νὰ καθήσῃ Πατριάρχης ἐπιτροπικῶς, ἕως νὰ ἐξετάξουν διὰ τὸν Ἀττικὸν ἐπιμελέστατα· ξέχωρα δὲ ἔγραψε πάλιν πρὸς τὸν Ἀρκάδιον, πῶς τοῦ ἐδέχθη τὴν μετάνοιαν, καὶ τοῦ ἐγγυεῖται συγχώρησιν, καὶ νὰ προστάξῃ νὰ γράψουν τὸ ὄνομα τοῦ Χρυσοστόμου εἰς τὰ ἱερὰ δίπτυχα, καὶ νὰ στείλῃ εἰς τὴν Θεσσαλονίκην τὸν Θεόφιλον, εἰς τὴν ὁποίαν εἶχε γνώμην νὰ ὑπάγῃ καὶ ὁ Πάπας διὰ ἀναγκαίαν ὑπόθεσιν. Ταύτας τὰς ἐντολὰς ὁ Βασιλεὺς ἀσμένως δεξάμενος, καὶ ἔχοντας πόθον νὰ τελείσῃ ἀνελλιπῶς ὅσα ὁ Πάπας τοῦ ἔγραψεν, ἔγραψεν εὐθὺς φοβερὰν ἐπιστολὴν πρὸς Θεόφιλον, οὕτω λέγωντας· Ὅλα τὰ κλήματα τῆς οἰκουμένης ἐταράξας, πάντων ἀνθρώπων δεινότατε, καὶ εἰς ὑπερβολὴν σκολιώτατε, καὶ ἔλεβες τὴν τοποκρατορίαν σατανικῶς ἀπὸ λόγου σου, καὶ δὲν ἐψήφησες μήτε Νόμους Ἐκκλησιαστικοὺς, ὅτε βασιλικὴν ἐξουσίαν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν δὲν θέλεις φύγῃ ἀνόσιε· λοιπὸν κίνησον εὐθὺς, χωρὶς τινὰ πρόφασιν σωματικῆς ἀσθενείας, νὰ ὑπάγῃς εἰς τὴν Θεσσαλονίκην νὰ σὲ κρίνῃ ὁ Ῥώμης Ἀρχιεπίσκοπος. Ὁ μὲν οὖν Θεόφιλος ἐτρόμαξε, βλέπωντας τὰς φοβερὰς ῥήσεις τοῦ Αὐτοκράτορος· ἀμὴ δὲν ἔσωσε νὰ ὑπάγῃ ἐκεῖ ὁποῦ τοῦ ἔγραψεν, ὅτι ὁ Θεὸς τοῦ ἔστειλε δεινὴν τοῦ δεινοῦ ἀσθένειαν· καὶ ὀδυνώμενος ἀπὸ λιθίασιν, ἤγουν φιάγκο, ὡμολόγα παῤῥησία τὰς κακουργίας ὁποῦ ἔπραξεν εἰς τὸν ἱερὰθλον Χρυσόστομον· διὰ τὰς ὁποίας δικαίως ὁ ἄδικος ἐπαιδεύετο, ἕως οὗ κακὸς καὶ παράνομος ἐξέψυξεν. Οὐ μόνον δὲ οὗτος, ἀλλὰ καὶ ὅσοι ἄλλοι εἰς τὴν ἐξορίαν τοῦ Χρυσοστόμου ἐσυγκοινώνησαν, διαφόρως βασανιζόμενοι ἀπὸ πληγὴν θεήλατον, καὶ ὀδυνηρῶς οἱ πονηροὶ ἐταζόμενοι διεῤῥάγησαν· ἐξόχως δὲ ἡ δύστηνος Εὐδοξία ἔπεσε εἰς αἱμορῥοίαν, καὶ ἐσάπησεν ὅλον της τὸ σῶμα τοσοῦτον, ὁποῦ ἐσκουλήκιασε καὶ ἐβρώμει ζωντανὴ ἡ ταλαίπωρος, καὶ ἐγνώρισεν, ὅτι διὰ τὸν Ἅγιον τὰ ἔπαθεν. Ὅθεν ἀνακαλουμένη αὐτὸν μὲ φωναῖς ἐλεειναῖς, ἀπέδωκε τὸν ἀμπελῶνα τῆς χήρας, καὶ τὰς ἄλλας ἀδικίας ὁποῦ ἐπῆρε· καὶ οὕτω μὲ πολλὴν ὀδύνην ἐξέψυξε. Καὶ πάλιν οὐδὲ τότε ἔμεινεν ἀπαίδευτος μετὰ θάνατον, ἀλλὰ ἔτρεμεν ὁ τάφος της καὶ ἐσείετο μὲ ἔκπληξιν τῶν ὁρώντων ἀνείκαστον, ὁ ὁποῖος κλόνος καὶ συσσεισμὸς ἐκράτησε λ γ'. χρόνους, ἕως ὁποῦ ἤφεραν ἀπὸ τὴν ἐξορίαν τὸ ἅγιον Λείψανον. Ἀφῆκε δὲ ἡ Εὐδοξία θυγατέρας τέσσαρας, Πουλχερίαν, Φουλίαν, Ἀρκαδίαν, καὶ Μαρίαν, καὶ ἕνα υἱὸν, ὀνόματι Θεοδόσιον. Ζήσας οὖν τὸ Βασίλειον χρόνους ιδ'. ὁ Ἀρκάδιος, ἐτελεύτησεν, ὅταν ἦτον ἐκτὼ χρόνων ὁ νέος Θεοδόσιος· αἱ δὲ ἀδελφαί τε δὲν ὑπανδρεύθησαν· ἀλλὰ ἐκυβέρνα ἡ Πουλχερία (ὁποῦ ἦτον χρόνων ιθ'. (τὸ Βασίλειον, ἕως οὗ ἦλθεν ὁ νέος εἰς ἡλικίαν νόμιμον.

Βασιλεύοντος οὖν τοῦ νέου Θεοδοσίου, ἦτον εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ὁ ἅγιος Πρόκλος Ἀρχιεπίσκοπος· ὅς τις ἐπαρακίνησε τὸν Βασιλέα, καὶ τὸν ἐσυμβούλευσε νὰ στείλῃ ἀνθρώπους εἰς τὰ Κόμανα, νὰ φέρουν τοῦ Χρυσοστόμου τὸ ἅγιον Λείψανον πρὸς παραμυθίαν τῆς πόλεως, καὶ διὰ νὰ παύσῃ καὶ ὁ κλόνος τοῦ μνήματος, ὅτι ἀκόμη ἕως τότε ὁ τάφος τῆς Εὐδοξίας ἔτρεμεν. Ἔστειλεν οὖν ἐπιτηδείους ἄνδρας εἰς τοῦτο ὁ Θεοδόσιος· οἵ τινες φθάσαντες εἰς τὰ Κόμανα, ἐρώτησαν τοὺς ἐγχωρίους νὰ τοὺς δείξουν τὸν τάφον, νὰ πάρουν τὸ λείψανον. Οἱ δὲ ἐπικράνθησαν ὑπέρμετρα, πῶς ἐστερεύοντο τοιοῦτον θησαυρὸν ἀτίμητον· πλὴν δὲν ἐτόλμησαν νὰ ἐναντιωθῶν

τοῦ βασιλικοῦ προστάγματος, ἀλλὰ τοὺς ἤφεραν εἰς τὸν τάφον τοῦ μάκαρος· καὶ καθὼς ἐσήκωσαν τὸν λίθον νὰ εὐγάλουν ἔξω τὸ λείψανον, ἔμεινεν ἀκίνητον (ὦ τοῦ θαύματος) καὶ δὲν ἐδυνήθησαν τόσοι ἄνδρες νὰ τὸ σαλεύσουν ὁλότελα. Ὅθεν ὑπέστρεψαν οἱ ἀποσταλέντες εἰς τὰ βασίλεια ἄπρακτοι, κηρύττοντες εἰς ὅλην τὴν πόλιν αὐτὸ τὸ θαυμάσιον· ὅθεν ὁ Βασιλεὺς καὶ οἱ εὐλαβέστεροι τῆς πόλεως, ἔκαμαν πρότερον κοινὰς δεήσεις πρὸς Κύριον, νὰ τοὺς ἀξιώσῃ τοῦ ποθουμένου ὡς εὐσλαγχνος· ἔπειτα ἔστειλε πάλιν ὁ βασιλεὺς μὲ πολλὴν εὐλάβειαν ἀνθρώπους νὰ φέρουν τὸν ἅγιον· πρὸς τὸν ὁποῖον ἔγραψεν εἰς εἶδος ἐπιστολῆς καὶ δέησιν, οὕτω λέγουσαν· Εἰς τὸν οἰκουμενικὸν διδάσκαλον καὶ Πατριάρχην Χρυσόστομον, ὁ βασιλεὺς Θεοδόσιος. Νομίζωντας ἐγὼ ὄχι διὰ ἀπιστίαν, ἀλλὰ δι' ἀμαθίαν καὶ ἀπροσεξίαν μου, νὰ εἶναι τὸ τίμιον σου λείψανον, ὥσπερ καὶ τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων τὰ σώματα, ἄμοιρον τῆς θείας χάριτος, ἔστειλα νὰ τὸ φέρουν ἁπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε χωρὶς τὴν πρέπουσαν εὐλάβειαν, διὰ τοῦτο δικαίως δὲν ἐπέτυχα ἐκεῖνο ὁποῦ ἐσπούδαξα· διατοῦτο σοῦ ἔγραψα τώρα τὴν παρῶσαν ἱκέσιον δέησιν, παρακαλοῦντές σε νὰ μᾶς συγχωρήσῃς τὴν προτέραν ἄγνοιαν, καὶ νὰ ἔλθῃς μὲ εἰρήνην εἰς τὰ ἴδια, νὰ σὲ ὑποδεχθοῦσι προθύμως τὰ τέκνα σε· ὅτι πολλὰ ποθοῦμεν νὰ σὲ ἀπολαύσωμεν εἰς ἁμαρτημότων συγχώρησιν· Λαβόντες οὖν οἱ ἀπεσταλμένοι τὴν δέησιν, καὶ φθάσαντες εἰς τὸν τόπον, ἐτέλεσαν καθὼς ὁ Βασιλεὺς τοὺς ἐπρόσταξε· καὶ βλέπουσι πάλιν ἄλλο θαυμάσιον· ἤγουν φῶς ἄῤῥητον μὲ πολλὴν λαμπηδόνα ἀπὸ τὸν τάφον ἐπήδησε, καὶ εὐωδία ἐξῆλθεν ἀνείκαστος, καὶ δὲν ἐφαίνετο ὡς νεκρὸς ὁ Ἅγιος, ἀλλὰ φαιδρὸς εἰς τὴν ὄψιν, γεμάτος ἀμβροσίας καὶ νέκταρος· καὶ εὐθὺς ἐδόθη θεληματικῶς, καὶ τὸν ἐσήκωσαν ἀνεμπόδιστα· καὶ τότε ἐγειναν καὶ πολλὰ θαυμάσια, εἰς ὅσους μετὰ πίστεως τὸν ἀσπάσθησαν· ἐξόχως δὲ ἦτον ἕνας χωλὸς, ἤγουν κουτζὸς εἰς τὸ μέσον τοῦ πλήθους, καὶ μὲ πολύντου κόπον ἔκαμε τρόπον, καὶ ἤγγισεν εἰς τοὺς πόδας του τὸ τοῦ Ἁγίου ἱμάτιον, καὶ εὐθὺς ἰατρεύθη. Βάνοντες οὖν τὸ ἱερὸν λείψανον εἰς τὴν χρυσοκέλλητον λάρνακα, ὁποῦ ἐβασοῦσαν, ἐκίνησαν τὴν ὁδοιπορίαν πρόθυμοι μὲ ψαλμῳδίαν πολλὴν, μὲ λαμπάδας καὶ θυμιάματα, καὶ εἰς ὅσας πόλεις καὶ κάστρη τὸν ὑποδέχοντο, ἡγιάζοντο. Ὅταν δὲ ἐπλησίασαν εἰς τὴν Χαλκηδόνα, καὶ τὸ ἤκουσαν εἰς τὴν βασιλεύουσαν, ἔδραμον ὅλοι νέοι καὶ γέροντες μὲ πόθον πολὺν νὰ τὸν προϋπαντήσουν ὡς ἔπρεπε· καὶ ἐγέμησε βάρκαι ὅλη ἡ θάλασσα, τόσον ὁποῦ ὥσπερ γῆ στερεὰ ἐφαίνετο. Ἀπῆλθεν οὖν ὁ Πατριάρχης ἀντάμα μὲ τὸν βασιλέα ἔχοντες ξεχωριστὸν πλοῖον ἑτοιμισμένον καὶ γεμάτον ἀρώματα εὐωδέστατα, διὰ τὸ πολύαθλον ἐκεῖνο καὶ πολύτιμον λείψανον. Τότε γίνεται παραδόξως ἐξαίφνης ζάλη πολλὴ καὶ σύγχυσις εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ὅλαις ἡ βάρκαις καὶ μονόξυλα ἐσκόρπισαν εἰς ἕνα καὶ ἄλλον τόπον, καθὼς τὰ ἔσπροχνεν ὁ ἄνεμος· μόνον ἐκεῖνο τὸ πλοῖον, ὁποῦ εἶχασιν ἑτοιμασμένον διὰ τὸ ἅγιον λείψανον, δὲν ἐδυνήθη νὰ τὸ ταράξῃ, οὔτε νὰ τὸ παραμερίσῃ ὁ ἄνεμος· ἀλλὰ ἔτρεχε κατὰ τῶν κυμάτων, ὥσπερ νὰ ἦτον ἔμψυχον μὲ αἴσθησες (ὦ τοῦ θαύματος), καὶ τρέχοντας εἰς τὴν γῆν, ὑπῆγεν εἰς τὸν ἀμπελῶνα τῆς χήρας καὶ ἐσαμάτησε, καρτερῶντας τὸ ἅγιον λείψανον· τῆς χήρας ἐκείνης λέγω, διὰ τὴν ὁποίαν ὁ πατὴρ τῶν χηρῶν καὶ τῶν ὀρφανῶν προστάτης θερμότατος ἔπιε τὸ ποτήριον τῆς κατανύξεως, ὁποῦ κάμνει μετόχους ἐκείτους ὁποῦ τὸ πίουσι τῆς οὐρανίου μακαριότητος.

Βλέπεις ἄνθρωπε λίθους καὶ ξύλα συνηγοροῦντα καὶ βοηθοὺς τοῦ λογικοῦ ποιμένος; ἴδες πῶς αὐτὰ τὰ ἀναίσθητα καὶ ἄλογα κατηγοροῦσι τῶν λογικῶν τὴν ἀλόγιστον πρᾶξιν καὶ ἀδικίαν, ὁποῦ κατὰ τοῦ δικαίου ἐτέλεσαν; ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἔτω μὲ θείαν τινὰ καὶ ἄῤῥητον οἰκονομίαν συνέβησαν· καὶ τότε πάλιν γαλήνη βαθεῖα ἐγίνετο, καὶ ἐγέμισε πλοῖα ἡ θάλασσα ὡς τὸ πρότερον· ὅταν δὲ ἔφθασαν εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνοι ὁποῦ ἐβασοῦσαν τὸ τίμιον λείψανον, ἔκλινε πάλιν θαυμασίως εἰς τὸ ἕνα

μέρος ἀπὸ λόγου του ἐκεῖνο τὸ εὐτρεπισμένον καὶ ἡτοιμασμένον διὰ τὸν Ἅγιον, καὶ ἐπροσκαλεῖτο μὲ ἀλάλητον σχῆμα τὸ λείψανον. Μέγας εἶ Κύριε, καὶ θαυμάσια τὰ ἔργα σου. Ὅταν ἔβαλαν εἰς τὸ πλοῖον ἐκεῖνο τὸ τίμιον λείψανον, ὁ μὲν βασιλεὺς εἶχε πόθον νὰ ὑπάγῃ εἰς τὰ βασίλεια, ἀμὴ ὡς φαίνεται δὲν ἤθελεν ὁ Χρυσόστομος· διατοῦτο ἐκατέβη τὸ ῥεῦμα τῆς Ἑλλησποντίου θαλάσσης συνατόν· ἔθεν ὑπήγασιν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἀποστόλου Θωμᾶ τοῦ Ἀμαντίου καλούμενον, καθὼς ἡ Θεία πρόνοια ᾠκονόμησεν. Ὅταν δὲν εἰσῆλθεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τὸ λείψανον, εὐγαλε τὸν βασιλικὸν στέφανον ὁ Αὐτοκράτωρ διὰ ταπείνωσιν, καὶ ἐπροσκύνησε τὸν Ἅγιον· καὶ καταφιλήσας τοὺς πόδας αὐτοῦ, τοὺς ἔβρεξεν ὡς ἡ πόρνη τοῦ Χριστοῦ μὲ θερμότατα δάκρυα· καὶ θρηνῶντας ἐκ καρδίας, ἐζήτα εἰς τὴν μητέρα του συγχώρησιν, λέγωντας· Ἄφες τὴν ἀνομίαν ἐκείνης ὁποῦ σὲ ἀδίκησε, καὶ συμπάθησον αὐτῇ συμπαθίστατε· καθὼς ζωντός σου ἐσφενδόνιζες μακρὰν ἀπὸ τὰ τέκνα σου τῆς μνησικακίας τὸ πάθος ἔσον ἐδύνουσουν, οὕτω καὶ τώρα μιμούμενος τῆς ἀνεξικακίας τὴν ἄβυσσον, συγχώρησον τῆς μητρός μου τὸ ἀνόμημα· καὶ εἰς σημεῖον πῶς τῆς ἐσυμπάθησες, ἂς παύσῃ ὁ κλόνος τοῦ τάφου της. Ταῦτα μὲν ηὔχετο ὁ εὐσεβὴς καὶ εὐλαβὴς Θεοδόσιος. Ὁ δὲ Ὅσιος εἰσήκουσε, καὶ ὡς θησαυρὸς καὶ διδάσκαλος τῆς συμπαθείας, ἐσυμπάθησε τὴν ἀσυμπάθητον, καὶ ἔπαυσεν ὁ σεισμὸς καὶ τρόμος τοῦ μνήματος. Ἔκαμαν οὖν ἀγρυπνίαν ὁλονύκτιον εἰς τὸν ναὸν ἐκεῖνον, δοξολογοῦντες τὸν Κύριον, καὶ τὸν Ἅγιον αὐτὸ μεγαλύνοντες· ἔπειτα καὶ εἰς τὴν μεγάλην Ἐκκλησίαν ὑπήγασι· καὶ βάνοντες εἰς τὸν θεῖον θρόνον τὸν Ἅγιον, ἔκαμαν καὶ ἐκεῖ ὁμοίαν δοξολογίαν ὡς ἄνωθεν· ἔπειτα ἔβαλαν εἰς τὸ βασιλικὸν ἀμάξι τὸ τίμιον λείψανον, καὶ ἀνέβη καὶ ὁ Πατριάρχης Πρόκλος μονώτατος. Ὁ δὲ βασιλεὺς, οἱ κληρικοὶ, καὶ ὅλη ἡ ἱερὰ σύνοδος, καὶ ἡ σύγκλητος ἐπροπορεύοντο μὲ λαμπάδας καὶ θυμιάματα.

Τὴν ὁποίαν ἔξοδον ὅλην ἔκαμεν ὁ βασιλεὺς μὲ φιλοτιμίαν ἀνείκαστον, δίδωντας ὅλου τοῦ πλήθους λαμπάδας πλουσιοπάροχα· καὶ ἦτον ἡ πόλις ὅλη συναθροισμένη, καὶ ἔγεμον οἱ δρόμοι ὅλοι, τὰ ξενὰ, καὶ δώματα, ὡς τὰ μελίσσια πλῆθος ἀναρίθμητον. Ὁ δὲ ἀὴρ ἀπὸ τὸ πλῆθος τῶν ἀρωμάτων καὶ θυμιαμάτων, καὶ μύρων ὁποῦ ἔχυναν, ἐφαίνετο ἄλλος Παράδεισος· καὶ τόσην τιμὴν τοῦ ἔκαμαν, ὁποῦ καθὼς ἔλεγον, ἄλλην φορὰν δὲν ἔγεινεν ὁμοία αὐτῆς εἰς ἄλλον ἄνθρωπον πώποτε, οὔτε βασιλέα, οὔτε Πατριάρχην, ἢ ἄλλον ἅγιον. Οὕτως οὖν μὲ τοσαύτην καὶ τοιαύτην δορυφορίαν ὑπήγασιν εἰς τὸν ἱερὸν ναὸν τῶν ἁγίων Ἀποστόλων τὸν ἄλλον Ἀπόστολον τοῦ Χριστοῦ, βασιλέων προηγούντων, ἱερέων ἀνυμνούντων, καὶ ἀρχόντων εὐφημούντων, καὶ λαῶν ἀπείρων προσκυνούντων, καὶ χορείαν χορευόντων ἑόρτιον καὶ παγκόσμιον· καὶ οὐ μόνον ἄνθρωποι, ἀλλὰ καὶ τῶν Ἁγίων τὰ τάγματα καὶ οἱ χοροὶ τῶν Ἀγγέλων πιστεύω νὰ ἐσυνάχθησαν νὰ συνοδεύσουν τὸ τίμιον λείψανον τοῦ ὁμοζήλου αὐτῶν καὶ ὁμόφρονος. Ὅταν οὖν ἐκάθισαν τὸν Ἅγιον εἰς ἀρχιερατικὸν σύνθρονον, ἐβόησαν ἅπαντες πρὸς τὸν καλὸν ποιμένα μεγαλοφώνως, οὕτω λέγοντες. Ἀπόλαβε τὸν θρόνον σε Ἅγιε. Τότε καὶ ὁ ἀμνησίκακος Ἰωάννης ἀνοίξας τὸ χρυσόῤῥειθρον ἐκεῖνο στόμα, καὶ κινήσας τὰ μελίῤῥυτα χείλη (ὦ τῶν θαυμασίων σου Χριστὲ Βασιλεῦ) ἐβόησεν· Εἰρήνη πᾶσιν· ἀγάπη καὶ ἔλεος νὰ εἶναι εἰς ὅλον τὸν λαὸν, καὶ εἰς τὴν Εὐδοξίαν συγχώρησις. Τίς εἶδεν, ἢ ἤκουσεν εἰς τὸν αἰῶνα τοιοῦτον ἐξαίσιον τερατούργημα; σῶμα νεκρὸν μετὰ χρόνους τρεῖς καὶ τριάκοντα, ὁποῦ ἦσαν διαλελυμένα τὰ ὄργανα, νὰ πέμψῃ φωνὴν ἐναρθρον καὶ εὔλαλον; Ὄντως Δίκαιοι εἰς τὸν αἰῶνα ζῶσι, καλὰ καὶ οἱ ἄφρονες νομίζουν τὴν ἔξοδον αὐτῶν κάκωσιν. Αὐτὴ ἡ σωτήριος φωνὴ ὡς ἐξ οὐρανοῦ ἐξελθοῦσα ἀπ' ἐκεῖνο τὸ πυρφόρον στόμα καὶ πάγχρυσον, ἤνωσε τὴν Ἐκκλησίαν ὁποῦ ἦτον διεσχιμένη προτήτερα· τοὺς κακοδόξους καὶ τὴν ὀρθὴν πίστιν ἐκαθοδήγησε· τοὺς Ὀρθοδόξους ἀσφαλεστέρους ἐποίησε, καὶ ἐκείνους ὁποῦ ἐχθρεύοντο καὶ ἐμισοῦσαν τὸν Ἅγιον, ἐμετασκεύασε πρὸς φιλίαν ἀῤῥητον καὶ ἀδιάῤῥηκτον· καὶ ἀπαξαπλῶς ἐσύναξεν ἅπαντας, καὶ τοὺς ἤφερεν εἰς μίαν συμφωνίαν καὶ σύμπνοιαν. Ἐκατέβασαν δὲ τὸ ἱερὸν λείψανον, καὶ τὸ ἔθεσαν εἰς τὸ μέσον τοῦ ναοῦ διὰ νὰ τὸ ἀσπασθῇ ὅλος ὁ λαὸς εἰς ἁγιασμὸν τῆς ψυχῆς τους· καὶ τόσον ἐστρύμωνεν ἕνα τὸν ἄλλον, ὁποῦ καὶ τινὲς ἀπὸ τὸν συμπατισμὸν καὶ τὴν στενοχωρίαν ἀπέθανον, καὶ ἔγιναν ὡς λογικὰ θύματα καὶ ἡγαπημένα ἐντάφια, ἢ ἐπιτάφια τοῦ καλοῦ ποιμένος, παγένοντας εἰς τὴν αἰώνιον ἀγαλλίασιν. Ὅταν οὖν ἐτελείωσαν τὴν ὑμνωδίαν καὶ ἐκεῖ, ἐσήκωσαν ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ Πατριάρχη τὸν Ἅγιον, καὶ τὸν ὑπῆγαν εἰς τὰ τῶν ἁγίων ἅγια, καὶ τὸν ἔθεσαν εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τῇ κζ'. τοῦ Ἰανουαρίου Μηνός· καὶ μετὰ τὴν κατάθεσιν τοῦ τιμίου σώματος, ἤφεραν τινὲς εὐλαβεῖς ἕνα ἄῤῥωστον, ὁποῦ ἦσαν ἐψηγμένα καὶ μαραμένα τὰ χέριά τε καὶ τὰ ποδάρια, ὁποῦ ποσῶς δὲν ἐσάλευαν· ἀλλὰ καὶ τόσον ἦσαν λεπτὰ καὶ ἀδύναμα, ὁποῦ ἐφαίνοντο ὡς καλάμια, μόνον τὸ δέρμα καὶ κόκκαλα, ὅς τις εὐθὺς ὁποῦ ἤγγισεν εἰς τὸν τάφον πρὶν νὰ παρακαλέσῃ τὸν Ἅγιον, ἰατρεύθη θαυμασιώτατα, καὶ ἐπεριπάτει ἀνεμπόδιστα, καὶ μὲ τὰς χεῖρας εἰργάζετο· αὐτὴ ἡ φήμη ἔδραμεν εἰς ὅλην τὴν πόλιν μονοήμερα, καὶ ἐσυνάγοντο ὅλοι οἱ ἄῤῥωστοι, καὶ ἐλάμβαναν τὴν ποθεμένην ὑγείαν, καὶ δοξάζοντες τὸν Θεὸν, καὶ εὐχαριστοῦντες τὸν Ἅγιον, ὑπέστρεφον χαίροντες. Καὶ οὐ μόνον τότε, ἀλλὰ καὶ ἕως τὴν σήμερον ὅς τις προσέλθῃ εἰς τὸν τάφον αὐτοῦ μετὰ πίστεως, εἴτι ἀσθένειαν ἔχει ψυχῆς τε καὶ σώματος, εὐθὺς ἀπολαμβάνει τὴν ποθεινὴν ἴασιν. Οὕτως ὁ Κύριος δοξάζει πλουσίως τοὺς δούλους του καὶ ἐδῶ εἰς τὸν κόσμον, καὶ εἰς τὸν μέλλοντα τοὺς κάμνει κληρονόμους τῆς Βασιλείας του· ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, ταῖς αὐτοῦ ἁγίαις πρεσβείαις ὁ Θεὸς ἐλέησον ἡμᾶς. Ἀμήν.

ΤΩ ΑΥΤΩ ΜΗΝΙ ΚΗ'.

Τοῦ Ὁσίου Πατρὸς Ἡμῶν

ΕΦΡΑΙΜ ΤΟΥ ΣΥΡΟΥ.

Οὗτος ὁ θαυμάσιος ἐγεννήθη μὲν εἰς τὴν Συρίαν, ἀμὴ ἦτον ἐνάρετος ἐκ νεότητος, φεύγωντας τὰς ἐπιβλαβεῖς ὁμιλίας τῶν συνομηλίκων αὐτοῦ, καὶ δὲν ἐχασομέρα πώποτε, ἀλλὰ ἀνέγνωθε καθ' ἑκάστην τὰς ἱερὰς βίβλους τῶν γραφῶν, μελετῶν, καὶ σπουδάζων εἰς αὐτὰς ἀκατάπαυστα· εἰς τὰς ὁποίας ἠσθάνετο τόσην γλυκύτητα, ὁποῦ τοῦ ἄρμοζε τὸ ῥητὸν ἐτοῦτο τοῦ Προφήτου, νὰ λέγῃ αὐτὸς ὁμοίως πρὸς Κύριον. Ὡς γλυκέα τῷ λάρυγγί μου τὰ λόγιά σου, ὑπὲρ μέλι τῷ στόματί μου· Διατοῦτο ἐκατώρθωσεν ὅλας τὰς ἀρετὰς ὁ μακάριος, νηστείαν, λέγω, ἀγρυπνίαν, χαμενίαν, χρηστότητα, ἀκτημοσύνην, πραότητα, καὶ τὰ αὐταῖς συνακόλουθα· ἐξαιρετώτερα δὲ τὴν ἄσυλον ταπεινοφροσύνην, ὁποῦ θανατοῖ τοὺς δαίμονας· ἔμαθε δὲ καὶ γράμματα, καὶ ἔγεινε σοφὸς διδάσκαλος, καθὼς εἰς τὰ θαυμάσιά του συγγράμματα φαίνεται, μὲ τὰ ὁποῖα μᾶς διδάσκει καθ' ὥραν ἕως τὴν σήμερον, παρακαλῶν, συμβουλεύων· ἔθεν δι' αὐτοῦ ὁρθοτομοῦμεν τὸν εὐσεβῆ λόγον τῆς πίστεως, καὶ πρὸς τὴν ἀπόκτησιν τῆς ἀρετῆς ἐγειρόμεσθεν πρόθυμοι, καὶ ἐξόχως πρὸς τὴν χριστομίμητον καὶ πολυτίμητον ἀγάπην πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πρὸς τὸν πλησίον· διὰ τὴν ὁποίαν ἔβανε τόσην σπουδὴν καὶ ἐπιμέλειαν ὁ θαυμάσιος, ὁποῦ ὅλοι τὸν ἐθαυ-

μάζοντο. Καὶ ἀκοίσατε πῶς καὶ μοναχός του ὅταν ἤλθεν ἡ ὥρα νὰ ὑπάγῃ πρὸς τὸν ποθούμενον, τὸ ὡμολόγησεν, ὄχι διὰ κενοδοξίαν, ἀλλὰ πρὸς νουθεσίαν ἡμῶν ταῦτα λέγωντας. Ποτέ μου ὅλην μου τὴν ζωὴν δὲν ὠλιγώρησα εἰς τὸν Κύριον, οὔτε τινὰ ἐλοιθόρησα, οὔτε εὐγῆκεν ἄγνωστος λόγος ἀπὸ τὸ στόμα μου, οὐδὲ τινὰ ἐκαταράσθηκα, οὔτε μὲ κανένα ἐμάλωσα· τὰ ὁποῖα ὅλα εἶναι μεγάλα κατορθώματα καὶ ἐξαίσια· ἦτον δὲ καὶ τὸ δάκρυον εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του πάντοτε, ὥστε ὁποῦ εὔγαλε σχεδὸν τὴν ζωὴν του ὅλην ἕνα ποτάμι σωτηριωδέστατα δάκρυα.

Μὲ τὰ ὁποῖα εὔγανε καὶ στεναγμὸς ἐκ μέσης καρδίας, ὥσπερ νὰ εὔγενε πῦρ ἀπὸ τὰ ἐντόσθιά του, καθὼς ἠμπορεῖ νὰ τὸ πιστωθῇ πᾶς ἕνας ἀπὸ τὰ κατανυκτικά του συγγράμματα, εἰς τὰ ὁποῖα διηγᾶται πολλάκις διὰ τὴν δευτέραν τοῦ Χριστοῦ παρουσίαν καὶ κρίσιν ἀδέκαστον τῆς φοβερᾶς ἐκείνης ἐτάσεως· καὶ τόσον τυπώνει εἰς τὰς διανοίας μας τὸν τρόμον τῆς φρικτῆς ἡμέρας ἐκείνης, ὁποῦ θειλιᾷ πᾶς ἕνας ἀναγινώσκωντας, πῶς ὠδύρετο ἐλεεινῶς ὁ δίκαιος ὡς κατάκριτος· εἰς ταῖς τοιαύταις φαντασίαις σχολάζων ὁ Ὅσιος, ἐμάκρενε φυγαδεύων, πάντας τοὺς θορύβους τοῦ βίου καὶ κλύδωνας ἐκκλίνωντας, καὶ εἰς τὴν ἔρημον ἀυλιζόμενος, ἐπεριπάτει ἀπὸ τόπον εἰς τόπον, ὠφελῶντας καὶ ὠφελούμενος. Πνεύματι δὲ θείῳ κινούμενος, εὐγῆκε ποτὲ ἀπὸ τὴν πατρίδα τε, καὶ φθάνει τὴν Ἔδεσαν διὰ νὰ προσκυνήσῃ τὰ ἅγια Λείψανα ὁποῦ εἰς ταύτην εὑρίσκονται· ἔτι δὲ διὰ νὰ εὕρῃ τινὰ ἐνάρετον καὶ λόγιον ἄνθρωπον νὰ ὠφεληθῇ ἀπὸ λόγου του· καὶ διὰ τὴν αἰτίαν αὐτὴν ἔκαμε καὶ δέησιν πρὸς τὸν Θεὸν, ταῦτα λέγωντας· Δέσποτα Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ἀξίωσόν με νὰ ὑπαντήσω τινὰ ἄνθρωπον εἰς τὴν Ἔδεσαν, ὁποῦ νὰ μοῦ εἰπῇ τινὰ λόγον διὰ τὴν ψυχήν μου ὠφέλεμον. Ταῦτα εὐξάμενος ἔξω τῆς πόλεως ἐπεριπάτει νὰ σέβῃ, καὶ ἐκύτταζε ἐὰν τύχῃ τις καθὼς ἤθελεν, Οὕτως οὖν περιπατῶντας συλλογιζόμενος, τοῦ ὑπήντησε μία πόρνη ἐστολισμένη κατὰ τὴν συνήθειαν τῶν νεανίδων τοῦ ἔρωτος· τοῦτο δὲ ἦτον Θεοῦ θέλημα, ὅς τις οἰκονομᾷ μὲ τὰ ἐναντία τὰ ἐναντία μὲ τρόπον μυστικὸν καὶ ἀπόῤῥητον. Ὁ δὲ Ὅσιος βλέπωντάς την, ἔμεινεν ὡς ἐξεστηκὼς καὶ περίλυπος, πῶς τοῦ ἐσυνέβη ὅλον τὸ ἐναντίον τῆς αἰτήσεως. Ἡ δὲ γυνὴ πάλιν ἐστάθη καὶ τὸν ἐσοχάζετο ὥραν πολλήν· λοιπὸν ὁ Ἅγιος διὰ νὰ τὴν κάμῃ νὰ ἐντραπῇ, εἶπε ταῦτα· Διατὶ τολμᾷς καὶ σοχάζεσαί με, ὦ γύναι, μὲ ἀναισχυντίαν, καὶ δὲν ἐντρέπεσαι; Ἡ δὲ ἀπεκρίνατο, λέγωσα. Ἐγὼ δὲν ἔχω τόσον ἄδικον νὰ σὲ στοχάζωμαι, ἐπειδὴ ἀπὸ τὴν πλευράν σου ἐγίνηκα; ὅταν μᾶς ἔπλασεν ὁ Κύριος, ἀμὴ ἐσὺ πρέπει νὰ στοχάζεσαι τὴν γῆν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν εὐγῆκες· μάλιστα ὁποῦ εἶσαι Καλόγερος, καὶ λογίζεσαι νεκρὸς εἰς τὸ σῶμα, καὶ δὲν ἔπρεπε νὰ μὲ ἰδῇς εἰς τὸ πρόσωπον. Ταῦτα ἀνελπίστως ἀκούσας ὁ Ὅσιος, αὐτὴν μὲν εὐχαρίστησεν, ὁμολογῶντας πῶς ἔλεγε τὴν ἀλήθειαν, τὸν δὲ Κύριον ἐδόξαζεν, ὁποῦ ἐπήκουσε τὴν δέησίν του, καὶ ὠφελήθη. Εἰσελθὼν οὖν εἰς τὴν πόλιν, ἔμεινεν ὀλίγας ἡμέρας εἰς ἕνα σπῆτι· καὶ ἐκεῖ πλησίον ἦτον μία γυνὴ ἀναίσχυντος, τῆς ὁποίας τὸ παράθυρον ἔδιδεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ὁσίου· ὅς τις ἔβραζε μίαν φορὰν μαγέρευμα, καὶ ἐκείνη ἄνοιξε τὸ παράθυρον, λέγουσα. Ἀββᾶ εὐλόγησον· ὅς τις εἶπε μὲ ταπεινὴν λαλιάν· Ὁ Κύριος νὰ σεὐλογήσῃ· αὐτὴ δὲ ἐγέλασεν ἀσεμνα, λέγουσα· Λείπει σου τίποτας φαγὶ νὰ σοῦ δώσω; Καὶ ὁ Ὅσιος· τρεῖς λίθοι λείπουσι, καὶ ὀλίγος πηλός, νὰ φράξωμεν αὐτὴν τὴν θυρίδα, νὰ μὴ μᾶς δώσῃς πλέον ἐνόχλησιν.

Τότε ἡ ἀναίσχυντος δὲν ἐντράπη, ἀλλὰ ὡμολόγησε τὴν ἀλήθειαν, λέγωσα· Ἐγὼ σὲ ἐχαιρέτησα σπλαγχνικά, διατὶ ἔχω πόθον νὰ κοιμηθῶ μὲ τοῦ λόγου σου, καὶ ἐσὺ ὑπερηφανεύθης παρευθὺς, καὶ μοῦ λέγεις νὰ φράξω τὴν εἴσοδον; Αὐτὰ καὶ ἕτερα ὅμοια τοῦ ἔλεγεν, ὅτι καθολικὰ ὁ δαίμωνας τὴν ἐπαρακίνησε νὰ πειράξῃ τὸν σώφρονα καὶ σεμνὸν ἢ ἄσεμνος· ἀλλ' ὅσον ἐκείνη τὸν ἐπαρακίνα μὲ σατανικὰ λόγια εἰς ἄπρεπον ἔρωτα, τόσον πάλιν αὐτὸς τὴν ἔσκοπτε μὲ ψυχωφελῆ καὶ σωτήρια λόγια.

Τέλος πάντων βλέπωντας τὴν ἀναισχυντίαντης, εἶπε ταῦτα. Ἐὰν ὀρέγεσαι νὰ κοιμηθῶμεν ἀντάμα, ἂς ὑπάγωμεν ὅπου θέλω ἐγώ. Ἐκείνη δὲ νομίζουσα, ὅτι εἶχε τινὰ κελλίον ἀπόκρυφον, καὶ ἤθελε νὰ κάμῃ ἐκεῖ τὴν ἁμαρτίαν διὰ νὰ μή τον ἰδῇ τινάς, ἐχάρη, καὶ λέγει του· Ἂς ὑπάγωμεν ὅπου βούλεσαι. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· Εἰς τὸ μέσον τῆς πόλεως θέλω νὰ πέσωμεν. Ἡ δὲ ἀπεκρίνατο, καὶ δὲν ἐντρέπεσαι τοὺς ἀνθρώπους νὰ μᾶς ἐμπαίζωσι; Τότε ὁ πάνσοφος, ὅταν τὴν ἔφερε τεχνηέντως ἐκεῖ ὁποῦ ἤθελε, καὶ μὲ τὰ πτεράτης τὴν ἐκυνήγησεν, ἀπεκρίνατο· Τοὺς ἀνθρώπους ἐντρέπεσαι, καὶ τὸν Θεὸν δὲν φοβᾶσαι ταλαίπωρη, ὁποῦ βλέπει ὅλας τὰς πράξεις, κἂν εἰς τὸ φανερὸν, κἂν εἰς τόπον ἀπόκρυφον γένωνται, καὶ μᾶς δίδει θεινὴν τιμωρίαν καὶ αἰώνιον κόλασιν διὰ τὴν ὀλίγην αὐτὴν ἀπόλαυσιν, ὁποῦ λαμβάνομεν ἁμαρτάνοντες. Αὐτὰ καὶ ἄλλα πολλὰ λέγωντας ὁ πάνσοφος, ἐψάρευσε τὴν πόρνην ἀπὸ τὰ λόγιά του, ὁποῦ ἐμετανόησεν ἐξ ὅλης καρδίας ὅλα της τὰ ἁμαρτήματα· προσπίπτουσα μετὰ δακρύων εἰς τοὺς πόδας του, ἐζήτα νὰ τῆς συγχωρήσῃ τὴν ἄλογον ἐπιθυμίαν, καὶ γνώμην ἀκίλαστον ὁποῦ εἶχεν εἰς ἐκεῖνον πρότερον, καὶ νὰ τὴν διδάξῃ πῶς νὰ πορεύεται, καὶ νὰ τὴν ὁδηγήσῃ εἰς τόπον σωτήριον. Ὁ δὲ Ὅσιος ἐδέχθη ταύτης τὴν μετάνοιαν προθύμως ὡς πρόθυμον καὶ ὁλόψυχον· καὶ νουθετήσας αὐτὴν νὰ μὴν ἐπιστρέψῃ πλέον εἰς τὰ πρότερα, ἀλλὰ νὰ πορεύεται σωφρονέστατα, ἐγκρατευομένη παντὸς ἀπρεποῦς λογισμοῦ καὶ ἀτόπου πράξεως τὴν ἔβαλεν εἰς Μοναστήριον· ἥτις ἐπολιτεύθη τὸ ἐπίλοιπον τῆς ζωῆς θεάρεστα, καὶ ἐσώθη· εἰς τὸ ὁποῖον ἦτον ὁ Ὅσιος αἴτιος, ὁποῦ τὴν ἐδίδαξεν, ἀποδίδωντας καλὸν ἀντὶ κακοῦ, καὶ ἔσωσεν ἐκείνην ὁποῦ ἤθελε νὰ τὸν κολάσῃ μὲ τὰς παγίδας τοῦ δράκοντος.

Οὕτως οὖν ὁ θεῖος Ἐφραὶμ ἀπὸ τὴν πρώτην πόρνην ὁποῦ τοῦ ὑπήντησε πολλὰ ὠφελήθη, τὴν δὲ ἑτέραν ὠφέλησε, καὶ ἐσώθη μὲ τὸν Θεὸν τὴν βοήθειαν. Ὅταν δὲ ἀνεχώρησεν ἀπὸ τὴν Ἔδεσαν, ἀπῆλθεν εἰς τὴν Καισάρειαν διὰ νὰ συντύχῃ μὲ τὸν μέγαν Βασίλειον, τὴν πηγὴν τῶν δογμάτων, καὶ εὐσεβείας τὸν πρόμαχον· τὸν ὁποῖον βλέπωντας ὁ Ἐφραὶμ, πολλὰ τὸν εὐφήμησεν· ὅτι ὡς προορατικὸς ὁποῦ ἦτον, εἶδε μὲ τὸ ὄμμα τῆς ψυχῆς μίαν περιστερὰν ἀστράπουσαν ὡς ὁ Ἥλιος, καὶ ἐκάθετο εἰς τὸν δεξιὸν ὦμον τοῦ Βασιλείου, καὶ τοῦ ἐσυντύχενεν εἰς τὸ αὐτί· αὐτὸς δὲ πάλιν ἐδίδασκε τὸν λαὸν, διηγούμενος ὅσα ἐκείνη τοῦ ἔλεγεν, ἤγουν ἡ ἔνθεος ἐκείνη περιστερά· ἡ ὁποία τοῦ ἐφανέρωσε καὶ τὸν Ὅσιον Ἐφραὶμ· καὶ ἐγνωρίσας τίς ἦτον ἀπὸ τὴν χάριν τοῦ Παναγίου Πνεύματος, ἐσυνωμίλησαν, καὶ πνευματικῶς ηὐφράνθησαν, ἀπολαύσας ἕνας τὸν ἄλλον τους. Ἀλλ' ἂς εἰπῶμεν διὰ τὸν Ὅσιον Ἐφραὶμ, ἀφήνοντες τὸν μέγαν Βασίλειον, διὰ νὰ μὴν εὔγωμεν ἀπὸ τὸ προκείμενον. Οὗτος ἐδέχθη ἀπὸ τὸν Θεὸν τῆς διδασκαλίας τὸ τάλαντον, τὸ ὁποῖον ἐσπούδαζε διαφερόντως ἐπιμελέστατα νὰ αὐξάνῃ εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων ὡς δοῦλος εὐγνωμονέστατος· καὶ τοῦτο αὐτὸς ὁ Ἐφραὶμ τὸ ἐφανέρωσε μοναχός του, καὶ ὡμολόγησεν ἑνὸς ἐναρέτου πνευματικοῦ μίαν ὀπτασίαν ὁποῦ εἶδεν, ὅταν ἦτον ἀκόμη μικρὸς, οὕτω λέγωντας· Εἶδα μίαν ἄμπελον, ὁποῦ εἶχε σταφύλια ἀναρίθμητα, ἥτις ἐφύτρωσεν εἰς τὴν γλῶσσάν μου· καὶ εὐγένοντας ἔξω ἀπὸ τὸ στόμα μου, ἅπλωσαν τὰ κλήματα, καὶ ἐσκέπασαν ὅλην τὴν γῆν, καὶ ἐκάθηντο ὅλα τὰ πετεινὰ εἰς αὐτὴν τὴν ἄμπελον, καὶ ἐβόσκοντο· καὶ ὅσον αὐτὰ ἐτρώγασι τὸν καρπὸν, τόσον ἐκεῖνος ἐπλήθενε. Ταῦτα μὲν εἶπεν ὁ Ὅσιος διὰ λόγου τε, καὶ ἄλλο περισσότερον δὲν ἐφανέρωσεν· ἀμὴ ἐκεῖνοι ὁποῦ ἀξιώνονται νὰ θεωροῦσι θεῖα μυστήρια, εἶπασιν, ὅτι εἶδασιν Ἀγγέλων πληθὺν, ὁποῦ ἐκατέβαιναν ἄνωθεν, καὶ εἶχαν ἕνα βιβλίον χειρόγραφον, καὶ ἠρώτα ἕνας τὸν ἄλλον Ἄγγελον, λέγοντες. Τίς νὰ εἶναι ἄξιος, νὰ λάβῃ τὴν βίβλον εἰς χεῖράς του; Καὶ ἄλλος μὲν ἔλεγεν ἕνα, ἄλλος ἄλλον, τοὺς πλέον σώφρονας καὶ εὐλαβεῖς ὀνομάζοντας. Τέλος πάντων ἐσυμφώνησαν ὅλοι οἱ Ἄγγελοι, ὅτι ὁ Ἐφραὶμ ἦτον ἄξιος διὰ τὸ βιβλίον· καὶ τοῦ τὸ ἔδωσαν εἰς τὰς χεῖράς του· καὶ οὗ-

τως ἔλαβε τέλος ἡ ὅρασις. Ὁ δὲ εὐλαβὴς ἐκεῖνος ἀνὴρ ἠγέρθη ἔμφοβος, καὶ παγένωντας εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἦρεν τὸν Ὅσιον Ἐφραὶμ ὁποῦ ἐδίδασκε τὸν λαὸν μὲ τὰ μελίῤῥυτα ἐκεῖνα λόγια, καὶ ἐφανέρωσε τὴν ὅρασιν· καὶ ἀπ' ἐκείνην τὴν ὥραν, ἐξεχύθη ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ εἰς τὸν Ὅσιον, τόσον ὁποῦ ἐκυματῶσαν τὰ ῥεῖθρα τῶν νοημάτων εἰς τὴν γλῶσσάν του, καὶ ἐδίδασκε μὲ τόσην εὐκολίαν καὶ γληγορέτητα, ὁποῦ τοῦ ἐφαίνετο, πῶς τὰ ἔβλεπε γραμμένα ποθὲς καὶ τὰ ἔλεγε· καὶ δὲν ἔφθανεν ἡ γλῶσσά του νὰ λέγῃ, ὅσα ὁ νοῦς ἐγένα μὲ τόσην ταχύτητα.

Εἶχε δὲ καὶ τὸ σωτήριον δάκρυν, καθὼς εἴπομεν· καὶ μάλιστα τὴν νύκτα, ὁποῦ ἀγρύπνα τὸ περισσότερον διὰ τὸ ἡσυχον, καὶ προσηύχετο· καὶ μάνον ὀλίγον ὕπνον ἐλάμβανεν, ὅσον νὰ φυλάγῃ τὸ σῶμα ἄβλαβον, νὰ μὴν ἀσθενήσῃ ἀπὸ τοὺς πολλοὺς κόπους καὶ πόνους, χαμευνίαν, σκληραγωγίαν, καὶ κάκωσιν· ἐξόχως δὲ εἶχε τόσην ἀκτημοσύνην καὶ πτωχείαν ἑκούσιον, ὁποῦ ἄλλος δὲν τον ἐπέρασε καθὼς αὐτὸς τὴν ὕστερην ὥραν τῆς μεταστάσεώς του ἐμαρτύρησε τὴν ἀλήθειαν, λέγωντας. Δὲν ἀπόκτησεν ὁ Ἐφραὶμ ἀργύριον, ἢ χρυσίον, ἢ πουγκί, ἢ ταγάρι, ἢ ῥάβδον, οὔτε ἄλλο πρᾶγμα ἐπίγειον, ἀλλὰ μόνον εἶχα τὸν πόθον εἰς τὰ οὐράνια ἀπὸ τὴν ὥραν ὁποῦ ἤκουσα τὸ Εὐαγγέλιον, ὁποῦ ἐπρόσταξεν ὁ Δεσπότης τοὺς Ἀποστόλους του, νὰ μὴν ἀποκτήσουν πρᾶγμα ἐπίγειον. Ἕως ὧδε εἶναι λόγια αὐτοῦ τοῦ τρισμάκαρος, τὰ ὁποῖα εἶναι πιστότερα, παρὰ νὰ ἔλεγεν ἄλλος διὰ λόγου του. Γ' ἰδέτε λοιπὸν μὲ πόσον πόθον ἐφύλαγε τοῦ Εὐαγγελίου τὰ λόγια, καὶ πόσον ἦτον ζηλωτὴς καὶ μιμητὴς τοῦ διδασκάλου καὶ Σωτῆρός μας, καὶ τὴν μετριότητα, ὁποῦ ἔτρωγε μὲ τὴν στάκτην τὸν ἄρτον, καὶ ἔσμιγε τὸ ὕδωρ μὲ δάκρυα· καὶ οὐ μόνον ἐδίωκεν ὅσους τὸν ἐπαινῶσαν καὶ ἐγκωμίαζαν, ἀλλὰ καὶ πολλὰ τοὺς ἐχθρεύετο, καθὼς ἄλλος μισᾷ ἐκεῖνον ὁποῦ τὸν περιγελᾷ καὶ ἐμπαίζειτον· καὶ ἐκοκκίνιζεν ἡ ὄψις του, καὶ ἵδρωνεν ἀπὸ τὸν πόνον, ὁποῦ ἠσθάνετο ἡ ψυχή του ὅταν τινὰς τὸν ἐφήμιζεν. Οὐ μόνον δὲ ζῶντός του εἶχε τοσαύτην ταπείνωσιν, ἀλλὰ καὶ τὴν ὥραν ὁποῦ ἔμελλε νὰ τελευτήσῃ, ἐπρόσταξε μὲ ἀφορισμὸν νὰ μή του ψάλῃ τινὰς τροπάρια, μήτε νὰ τοῦ κάμουν ἐγκώμιον, οὔτε νὰ τὸν θάψουν μὲ ῥάσα καλὰ, οὔτε εἰς τάφον ξέχωρα, ἀλλὰ μὲ παλαιὰ καὶ ἄχρηστα εἰς τὸν τάφον τῶν ξένων, διατί (καθὼς ἔλεγεν) εἶχε συνθήκας μὲ τὸν Θεὸν νὰ ἐνταφιασθῇ μὲ τοὺς ξένους ὡς ξένος καὶ πάροικος. Ἦτον δὲ καὶ περίσσα φιλόξενος καὶ σπλαγχνικὸς εἰς τοὺς πένητας· καὶ ὅταν εἶχεν, ἔδιδεν ἐλεημοσύνην ὅσον ἐδύνετο, ἀμὴ ὅταν δὲν εἶχε νὰ δώσῃ (ἐπειδὴ ἦτον πολλὰ πτωχὸς, καὶ τὸν περισσότερον καιρὸν δὲν του εὑρίσκετο τίποτας) ἔπερνε τοὺς ξένους καὶ πένητας, καὶ τοὺς ἐφίλευε μὲ τὴν σωτήριον διδασκαλίαντου, τὸ ὁποῖον εἶναι ὑπὲρ τὴν σωματικὴν βρῶσιν ἀναγκαιότερον· μάλιστα ἦτον καὶ φυσικὰ τόσον λόγιος, ὁποῦ τὰ λόγιά του ἐδύνοντο νὰ μαλάξουν πᾶσαν ψυχὴν, νὰ παρηγορήσῃ τὸν θλιβόμενον, καὶ νὰ πραΰνουν τὸν ὀργιζόμενον. Ἀλλὰ καὶ ἡ ὄψις του ἦτον ἡ εὐταξία, καὶ τὸ ἦθός του ἔκαμνε καθ' ἕνα καὶ κατενύγετο ἡ καρδία του. Εἰς δὲ τὴν ὀρθοδοξίαν ἦτον καταπολλὰ ζηλωτὴς καὶ ἀκαταγώνιστος πρόμαχος τῆς ἀμώμου πίστεως· καὶ ἀκούσατε μίαν μηχανὴν ὁποῦ ἔκαμεν ὁ σοφώτατος.

Τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ἦτον ὁ δυσσεβὴς Ἀπολλινάριος, ὅστις ἐκαινοτόμησε πολλὰ ὀρθὰ δόγματα τῶν Διδασκάλων μας καὶ διδάγματα, διαστρίψας αὐτὰ εἰς τὴν μιαρὰν αὐτὸ γνώμην· καὶ ἔγραψε πολλὰ φλυαρίσματα κατὰ τῶν ὀρθοδόξων ὁ κακόκοχος, καὶ συντάξας ἐπιμελῶς δύω βιβλία μὲ πολὺν του κόπον καὶ βάσανον, τὰ ἀπεσήθησε νὰ τὰ ἔχῃ ἕτοιμα, νὰ ἀντιμάχεται μὲ τοὺς πιστοὺς ὅταν εὕρῃ καιρὸν ἐπιτήδειον. Εἶχε δὲ μίαν γυναῖκα πολλὰ ἠγαπημένην ὁμόγνωμον αὐτοῦ καὶ ὁμόφρονα, οὐ μόνον εἰς τὴν αἵρεσιν, ἀλλὰ καὶ εἰς ταῖς σαρκικαῖς ἡδοναῖς ὑπήκοον, καθὼς ἔλεγον οἱ γείτονες· αὐτὴς οὖν τῆς ἀγαπητικῆς τα ἔδωκεν ὁ Ἀπολλινάριος τὰ δύω ταῦτα βιβλία νὰ τοῦ τὰ φυλάγῃ ἀκριβὰ διὰ νὰ μήτου τὰ κλέψουν οἱ ὀρθόδοξοι. Τοῦτο μαθὼν ὁ Ἐφραὶμ, ἐκαμώθη πῶς ἦτον εἰς τὴν αἵρεσιν καὶ αὐτὸς τοῦ Ἀπολλιναρίου· καὶ παγένωντας εἰς τὸν οἶκον ἐκείνης τῆς γυναικὸς τῆς ἔδωκε δωρεὰν ἀπὸ τὴν ἔρημον χάριν εὐλογίας· καὶ οὕτως ὑπῆγε πολλαῖς φοραῖς, ὅταν ἔλειπεν ὁ Ἀπολλινάριος· καὶ ὅταν ἐγνώρισε πῶς δὲν εἶχεν ὑποψίαν τινὰ ἡ γυνὴ εἰς τοῦ λόγου του, τῆς ἐζήτησε τὰ βιβλία νὰ τὰ ἀναγνώσῃ, διὰ νὰ ἰξεύρῃ νὰ μάχεται μὲ τοὺς αἱρετικοὺς (οὕτως ὠνόμασεν ἡμᾶς τοὺς ὀρθοδόξους ὁ πάνσοφος, καθὼς μας ἐφρονῦσαν αὐτοὶ οἱ κακόδοξοι) νὰ μή τον νικήσουν ὡς ἀμαθῆ καὶ ἀπαίδευτον· Δελεασθεῖσα γοῦν ἡ γυνὴ ἀπὸ ταύτην τὴν πιθανὴν μηχανὴν τοῦ μάκαρος, τοῦ ἔδωκε τὰ βιβλία, ἀμὴ νὰ τὰ φέρῃ πάλιν τὴν ἄλλην ἡμέραν. Λαβὼν οὖν αὐτὰ ὁ Ὅσιος, ἀνέγνωσεν εἰς διαφόρους τόπους· καὶ ἐπειδὴ δὲν εἶχε καιρὸν, νὰ ἀντιγράψῃ ἄλλο βιβλίον εἰς ἀναίρεσιν τῶν αἱρέσεων ἐκείνων, ὅτι ἡ γυνὴ δὲν του τ' ἄφηνε πολλὰς ἡμέρας, τί μηχανᾶται ὡς φρόνιμος; Εὗρασε καλὰ δυνατὴν φαρέκολλαν, καὶ οὕτω ζεστὴν ἐκόλλησεν ὅλα τὰ φύλλα ἐπιμελέστατα ἕνα μετ' ἄλλο τόσον καλὰ, ὁποῦ δὲν ἦτον βολετὸν νὰ ξεκολλήσῃ πλέον κανένα ἂν τὸ ἐξέσχιζαν· καὶ οὕτω τὰ ἔδεσεν ἀπ' ἔξω καθὼς ἦσαν, καὶ τὰ παρέδωκε τῆς γυναικός· ἡ ὁποία δὲν εἶχε χρείαν νὰ τ' ἀνοίξῃ, μόνον τὰ ἐφύλαξεν εἰς τὸν τόπον τους. Μετὰ δὲ ἡμέρας τινὰς ἐπαρακίνησε τοὺς ὀρθοδόξους ὁ Ὅσιος νὰ κάμουν σύνοδον, νὰ διαλεχθῇ μὲ τὸν Ἀπολλινάριον νὰ γνωρισθῇ ἡ ἀλήθεια· τούτου γενομένου, ἦλθεν εἰς τὴν Σύνοδον ὁ Ἀπολλινάριος, ὅστις ἦτον ὑπέργηρος, καὶ μὴ δυνάμενος νὰ συντυχένῃ πολλὰ λόγια, εἶπε πρὸς τοὺς Ὀρθοδόξους ταῦτα· Ἐγὼ Πατέρες Ἅγιοι δὲν δύναμαι πλέον νὰ φιλονεικῶ μὲ πολλοὺς φωνάζωντας ἀμὴ ἔχω δύω βιβλία πολύτιμα, ὁποῦ τὰ ἔγραψα μὲ ἄμετρον ἐπιμέλειαν, καὶ ἂς ἀναγνωσθοῦν εἰς τὴν Σύνοδον· καὶ εἴτι γράφωσιν ἐτοῦτα, αὐτὰ καὶ ἐγὼ ὁμολογῶ μὲ τὸ στόμα μου. Τότε ἐδοκίμασε νὰ ἀνοίξῃ τὸ ἕνα βιβλίον, καὶ δὲν ἐδυνήθη οὔτε ἀρχὴν νὰ εὕρῃ, οὔτε τέλος, οὐδὲ μεσότητα, ὅτι ὅλα ἔγιναν ἕνα σῶμα, καὶ οὔτε κἂν νὰ ξεσχίσῃ φύλλον ἐδύνετο· καὶ λαμβάνωντας τὸ ἄλλο βιβλίον, εὗρε καὶ αὐτὸ ὁμοίως ὡς καὶ τὸ πρότερον· ὅθεν ἐπῆρε τόσην λύπην καὶ ἀθυμίαν ἀπὸ τὴν ἐντροπήν του, ὁποῦ ἔφυγεν ἀπὸ τὴν Σύνοδον· καὶ μὴ δυνάμενος νὰ ὑποφέρῃ τὴν συμφοράν, κακῶς ὁ κακὸς ἐξέψυξε, καὶ οὕτως ἐλυτρώθησαν οἱ εὐσεβεῖς ἀπὸ τὴν μιαρὰν αὐτοῦ αἵρεσιν· αὐτὸς δὲ ὁ δείλαιος ἔλαβεν εἰς ἀμοιβὴν τῶν κόπων του τὸν πρεπούμενον θάνατον εἰς ἀῤῥαβῶνα τῆς ἀτελευτήτου κολάσεως· Τοιοῦτος ἦτον λοιπὸν εἰς τὸν ζῆλον τῆς ὀρθοδοξίας ὁ Ὅσιος, καὶ οὕτως ἦσαν εἰς τὴν ψυχήν του φυτευμέναις ὅλαις ἡ ἀρεταῖς, ἡ ὁποία ἦτον ὡς κῆπος καὶ περιβόλι ἑστολισμένος μὲ δένδρη διάφορα, μὲ τριαντάφυλλα, καὶ ἄλλα ἄνθη ποικίλα καὶ εὐωδέστατα· ἢ ὡς ἄλλον Οὐρανὸν ἐπίγειον μὲ πολύφωτα ἄστρη περιλαμπόμενον. Ἀλλ' ἂς ἔλθωμεν εἰς τὴν μετάστασιν αὐτοῦ, νὰ δώσωμεν τέλος τῆς διηγήσεως. Ἀφ' οὗ ὡμίλησε πολλὰ τοὺς πιστοὺς μὲ διδαχαῖς καὶ συγγράμματα, ἐτελείωσε τὴν ζωὴν θεάρεστα μετὰ πολλὰς ἱδρῶτας καὶ ἀγωνίσματα· καὶ οὕτω παρέδωκε τὴν μακαρίαν ψυχὴν εἰς χεῖρας Θεοῦ. Ὦ πρέπει τιμὴ καὶ προσκύνησις σὺν Πατρὶ, καὶ Πνεύματι εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

ΤΗ ΑΥΤΗ ΗΜΕΡΑ.

Τοῦ Ὁσίου Πατρὸς Ἡμῶν.

ΠΑΛΛΑΔΙΟΥ.

Οὗτος ὁ μακάριος ἔκτισεν εἰς ἕνα ἔρος κελλίον μικρόν, καὶ ἐκλείσθη εἰς αὐτό, φυλάττων ὅλας τὰς τάξεις τῆς μοναδικῆς διαγωγῆς, ἀγρυπνίαν, λέγω, προσευχὴν ἀκατάπαυστον, καὶ νηστείαν ὅσον ἐδύνετο· μὲ τὰς ὁποίας ἀρετὰς στολίζωντας τὴν πολιτείαν αὐτοῦ, ἔλαβε χάριν ἀπὸ Θεοῦ νὰ κάμνῃ θαυμάσια. Καὶ μίαν ἡμέραν διαβαίνωντας ἀπὸ τὰ μέρη ἐκεῖνα ἕνας πραγματευτὴς ὁποῦ ἐβάστα πολὺ χρυσίον, τὸν ἐθανάτωσεν ἕνας φονεύς· ὁ ὁποῖος ἐσήκωσε τὸν νεκρὸν καὶ τὸν ὑπῆγεν ἥσυχα τὴν νύκτα, ὅταν ἐκομάτο ὁ Ὅσιος καὶ τὸν ἀπόθεσεν ἔξω εἰς τὴν θύραν τοῦ κελλίου του, διὰ νὰ θαρρεύσῃ ἡ κρίσις, ὅτι ὁ Ἅγιος τὸν ἐφόνευσε, νὰ μὴν γνωρίσουν τὸν φονέα. Ὅταν λοιπὸν ἐξημέρωσεν, ἠκούσθη ὁ λόγος, καὶ συναχθέντες οἱ ἄνθρωποι, ἤθελαν νὰ παραδώσουν εἰς τὴν κρίσιν τὸν Ὅσιον, νὰ τὸν θανατώσουν ὡς φονέα καὶ κακότροπον. Ὁ δὲ Ἅγιος ἔκαμε προσευχὴν, καὶ ἀνέστησε τὸν νεκρὸν, (ὦ τοῦ θαύματος) ὅστις ἔδειξεν ἐκεῖνον ὁποῦ τὸν ἐφόνευσε· καὶ ὡμολόγησεν, ὅτι ὁ Ὅσιος ποσῶς εἰς αὐτὸ δὲν ἔπταισεν. Οὐ μόνον δὲ τοῦτο τὸ θαυμάσιον ἐτέλεσεν ὁ μακάριος, ἀλλὰ καὶ ἕτερα πάμπολλα ποιήσας, καὶ μάλιστα εἰς τὰ ἔργα τῆς ἀρετῆς θαυμαστωθείς, καὶ γενόμενος τέλειος, ἀπῆλθε μὲ εἰρήνην πρὸς Κύριον· ἀφίνωντας εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἀξιομνημόνευτα συγγράμματα, εἰς ὠφέλειαν ἐκείνων ὁποῦ τὰ ἀναγνώσουν, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΤΗ ΑΥΤΗ ΗΜΕΡΑ.

Τοῦ Ὁσίου Πατρὸς Ἡμῶν.

ΙΑΚΩΒΟΥ ΤΟΥ ΑΣΚΗΤΟΥ.

Πολλῶν ἀγαθῶν καὶ ψυχωφελῶν εὐεργεσιῶν εἰς τοὺς φιλοθέους γίνεται πρόξενος κατὰ τὸ δεσποτικὸν πρόσταγμα ἡ ταπεινοφροσύνη καὶ πτωχεία τῷ πνεύματος· τὴν ὁποίαν ὅποιος ἀποκτήσει καὶ κατορθώσει την, δὲν φοβᾶται νὰ πέσῃ εἰς κανένα πάθος σαρκὸς, ἢ πνεύματος, καὶ ὅσοι δὲν προσέχουν ἐπιμελῶς νὰ φυλάγουν αὐτὴν τὴν σωτήριον ἀρετὴν, ἀλλὰ πίσουν εἰς τινὰ ἔπαρσιν, τοὺς ἔρχεται πολλὴ ζημία καὶ μέγας κίνδυνος, καθὼς ἀπὸ πολλὰς ἱστορίας καὶ ὑποδείγματα ἐγνωρίσαμεν, καὶ ἐξ ἴχνους ἀπὸ τοῦτο ὁποῦ τώρα γράφομεν πρὸς οἰκοδομὴν καὶ ἀσφάλειαν τῶν μεταγενεστέρων Μοναχῶν, διὰ νὰ φυλάγεται πᾶς ἕνας νὰ μὴ πάθῃ τὰ ὅμοια ἀπὸ ῥαθυμίαν καὶ οἴησιν. Προσέχετε οὖν ἀκριβῶς εἰς τὴν φοβερὰν ταύτην διήγησιν· καὶ μή με κατακρίνῃ τινὰς, πῶς τὴν ἔγραψα οὕτως ἐξηγητήν, νὰ τὴν ἀκούουσιν οἱ ἰδιῶται καὶ ἄγνωστοι, νὰ σκανδαλίζωνται, πῶς ἕνας Ἅγιος, ὡς ἑτοῦτον, ἔπεσεν εἰς τοιοῦτον δεινὸν ἀνόμημα· ὅτι ὁ Θεὸς θέλει νὰ ἀναγινώσκωνται τὰ θαυμάσιά του, νὰ ἀκούωσιν οἱ ἁμαρτήσαντες τὴν ἄπειρον εὐσπλαγχνίαν του, νὰ ἐπιστρέφωσι πρὸς μετάνοιαν· διὰ τοῦτο ἔγραψαν οἱ Ὅσιοι Πατέρες Βίους πολλῶν ἁμαρτωλῶν πρότερον, ὁποῦ ἔγιναν Ἅγιοι μὲ τὴν μετάνοιαν ὕστερον ἅτι τὰ δάκρυα, ὁποῦ εὐγάνει ὁ ἄνθρωπος μὲ θερμότητα καὶ πόνον καρδίας, τὸν καθαρίζουν ἀπὸ τὸν μολυσμὸν, καὶ τὸν ἁγιάζουσιν. Ἀκούσατε γοῦν, καὶ μὴ συζητήσητε τὸ πῶρα τοῦ Ὁσίου, ἀλλὰ τὴν θαυμασίαν μετάνοιαν ὁποῦ ἔκαμε, διὰ τῆς ὁποίας ἠξιώθη πάλιν τῆς προτέρας χάριτος.

Ἦτον εἰς μίαν Κωμόπολιν Πορφυριώνην καλουμένην ἕνας ἀναχωρητὴς, ὀνόματι Γάκωβος, ὅστις ἐκατοίκα μακρὰν ἀπὸ τὴν πόλιν εἰς ἕνα σπήλαιον, εἰς τὸ ὁποῖον ἔκαμε χρόνους δεκαπέντε· καὶ τόσον ἐπρόκοψεν εἰς τὴν ἀρετὴν καὶ ἄσκησιν, ὁποῦ ἠξιώθη ἀπὸ τὸν Θεὸν νὰ κάμνῃ θαυμάσια· ἐδίωκε δαίμονας, ἰάτρευεν ἀῤῥωστίας καὶ πάθη ἀνίατα, καὶ ἄλλα ὅμοια ἔκαμεν· ὅθεν ἔγινεν ὀνομαστὸς εἰς ὅλους καὶ περιβόητος· καὶ πολλοὶ ὑπήγεναν χάριν ὠφελείας εἰς τὸ κελλίον του, οὐ μόνον εὐσεβεῖς, ἀλλὰ καὶ δυσσεβεῖς Σαμαρεῖται, τοὺς ὁποίους μὲ νουθεσίας καὶ διδάγματα ἀπὸ τὴν θείαν Γραφὴν ἐπέστρεφε πρὸς εὐσέβειαν. Ὁ γοῦν φθονερὸς διάβολος βλέποντας τὴν πολλὴν ὠφέλειαν τοῦ λαοῦ ἐκάκισε, καὶ ἔπασχε νὰ τὸν διώξῃ ἀπ' ἐκεῖνον τὸν τόπον. Εὑρίσκοντας οὖν ὑπουργὸν τῆς κακίας του ἕνα Σαμαρείτην, ἐσέβη εἰς αὐτόν· ὃς τις ἐσύναξε τοὺς συγγενεῖς καὶ φίλους του, καὶ ἐγύρευον ἐνέδρας καὶ μηχανὰς νὰ διώξουν ἀπὸ τὴν κέλλαν τὸν Ὅσιον· πολλὰ γοῦν εἰς αὐτὸ βουλευσάμενοι, τέλος πάντων ἔδωσαν εἴκοσι φλωρία χρυσᾶ μιᾶς πόρνης, τάσσοντας νὰ τῆς δώσουν καὶ ἄλλα πλείονα, ἐὰν δυνηθῇ νὰ ὑποσκελίσῃ τὸν Ὅσιον, διὰ νὰ τοῦ εὕρουν ἀφορμὴν, νὰ τὸν διώξουν ἀπὸ τὰ ὅριά τους οἱ ἄνεμοι. Ὑπῆγε λοιπὸν, ὅταν ἐνύκτωσεν εἰς τὴν κέλλαν τοῦ Ὁσίου ἡ ἀνοσία καὶ ἄσωτος· καὶ κρούσασα τὴν θύραν, τὸν ἐπαρεκάλει νὰ τὴν ὑποδεχθῇ· ἀμὴ ἐκεῖνος δὲν ἤθελε νὰ τῆς ἀνοίξῃ· αὐτὴ δὲ ἔμεινεν ὥραν πολλὴν, καὶ ἐδέετο ἀναιδῶς μὲ δάκρυα ἱκετεύουσα· ὅθεν ἀνοίξας τὴν θύραν, καὶ ἰδὼν αὐτὴν, ἐθάῤῥεψε πῶς ἦτον φάντασμα· καὶ κλείσας τὴν πόρταν, ἔπεσεν εἰς προσευχὴν θεόμενος νὰ τὸν λυτρώσῃ ἀπὸ τὸν πειρασμὸν ὁ Κύριος. Ἡ δὲ γυνὴ ἐφώναζε λέγουσα· Ἐλέησόν με δοῦλε τοῦ Θεοῦ, ἄνοιξόν μοι διὰ τὸν Κύριον, διὰ νὰ μή με φάγουσι τὰ θηρία τὴν τάλαιναν· Οὕτως οὖν κράζουσα ἕως τὸ μεσόνυκτον, τὴν ἐλυπήθη ὁ Ὅσιος· καὶ ἀνοίγωντας, τὴν ἠρώτησε, πόθεν ἦτον, καὶ τί ἐγύρευεν; ἡ δὲ ἀπεκρίνατο, ἀπὸ τὸ δεῖνα μοναστήριον εἶμαι, καὶ μὲ ἀπέστειλεν ἡ ἡγουμένη νὰ φέρω εὐλογίαις, εἰς τοῦτο τὸ χωρίον, καὶ ἐνύκτωσε· διαυτό σε παρακαλῶ νὰ μὲ κρατήσῃς ἐδῶ ἕως νὰ ξημερώσῃ, καὶ τότε νὰ ὑπάγω εἰς τὴν ὁδόν μου ἀκίνδυνα. Σπλαγχνισθεὶς οὖν αὐτὴν, τῆς ἔδωκε ψωμὶ καὶ νερὸν, καὶ ἀφίνωντάς την εἰς τὸ ἔξω κελλίον, εἰσῆλθεν ἐκεῖνος εἰς τὸ ἐσώτερον. Τότες ἡ γυνὴ, ὅταν ἔφαγεν ἡσύχασεν ὀλίγον· ἔπειτα ἀρχίζει φωνὰς μεγάλας, καὶ ἔκλαιεν, ὥσπερ νὰ τὴν ἔδερναν· ἐρωτήσας δὲ αὐτὴν ὁ Ὅσιος, τί ἔπαθεν; εἶπε πῶς τῆς ἦλθεν εἰς τὴν καρδίαν πόνος δεινότατος, καὶ τὴν ἤφερνεν εἰς θάνατον, καὶ τὸν ἐπαρεκάλει νὰ βάλῃ εἰς τὸ στῆθός της τὸ χέρι του, νὰ σταυρώσῃ τὸν τόπον, μήπως καὶ παύσῃ ὁ πόνος της. Πιστεύσας οὖν ὡς ἄνθρωπος, εὐγῆκε, καὶ ἅπτωντας μεγάλην πυρὰν, ἔβαλεν εἰς τὴν φωτίαν τὴν ζερβήν του χέρα· καὶ μὲ τὴν δεξιὰν ἄλειφε τὴν γυναῖκα εἰσ τὸ στῆθος μὲ λάδι ἀπὸ τὴν καντήλαν τῶν Ἁγίων· αὐτὴ δὲ ἔπασχε νὰ τὸν παγιδεύσῃ, καὶ λέγει του. Διὰ τὸν Κύριον ἄλειφέ μου τὴν καρδίαν ὥραν πολλὴν, ἕως νὰ παύσουν οἱ πόνοι μου.

Ὁ μὲν οὖν Ὅσιος ἰξεύρωντας τὰς πανουργίας τοῦ πονηροῦ, δὲν ἐτόλμησε νὰ εὐγάλῃ ἀπὸ τὴν φωτίαν τὸ χέρι τσ, ὅσην ὥραν τὴν ἄλειφε· καὶ οὕτως ἐπέρασαν τρεῖς ὥ-

ραις, ὥστε ἔσπασαν αἱ ἁρμονίαι τῶν δακτύλων του· καὶ μὲ τὴν ἀφόρητον ὀδύνην αὐτὴν, ἐδίωξε τὸν κακὸν λογισμὸν ἀπὸ τὴν καρδίαν του ὁ πάνσεμνος. Ἡ δὲ γυνὴ, ὅταν εἶδε κατακεκαυμένην τὴν χέρα του, ἐκατανύχθη, καὶ πίπτουσα εἰς τοὺς πόδας του, ἔκλαιε, καὶ ἔδερνε τὸ στῆθός της, λέγουσα. Οὐαί μοι τῇ ἀθλίᾳ, ἐγὼ εἶμαι τὸ δοχεῖον τοῦ δαίμονος, καὶ τοῦ αἰωνίου πυρὸς ὑπέκκαυμα· καὶ οὕτως ὡμολόγησε τοῦ Ἁγίου ὅλην τὴν ὑπόθεσιν· καὶ μετανοήσασα ὁλοψύχως τὴν ἀνομίαν της, ἔταξε νὰ κάμῃ ἱκανὴν μετάνοιαν, καὶ νὰ φυλάξῃ σωφροσύνην εἰς τὸ ἐρχόμενον. Τότες ὁ Ἅγιος δίδωντάς της εὐλογίαν, τὴν ἐκατήχησε, καὶ τὴν ἔστειλεν εἰς τὸν ἁγιώτατον Ἐπίσκοπον Ἀλέξανδρον, ὁ ὁποῖος τὴν ἐξέταξεν ἱκανῶς, καὶ γνωρίσας, ὅτι ὁλοψύχως ἐμετανόησε, τὴν ἐβάπτισε, καὶ τὴν ἔστειλεν εἰς τὸ Μοναστήριον τῶν γυναικῶν, τοὺς δὲ Σαμαρείτας ἐδίωξεν ἀπ' ἐκεῖνα τὰ ὅρια· ἔπειτα ὑπῆγεν εἰς τὸν Ὅσιον Ἰάκωβον, καὶ τὸν ἐστερέωσε, καὶ τὸν εἶχασιν ὅλοι εἰς περισσοτέραν εὐλάβειαν διὰ τὴν θαυμάσιον σωφροσύνην του. Τοσοῦτον δὲ ἐπροκόψεν ἡ γυνὴ ἐκείνη εἰς τὴν μοναδικὴν πολιτείαν, ὁποῦ ἠξιώθη νὰ διώκῃ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους δαιμόνια. Οὕτως οὖν καλῶς καὶ θεαρέστως βιώσασα ἡ πρώην ἄσεμνος, ἀπῆλθεν εἰς τὴν αἰώνιον μακαριότητα χαίρουσα. Μετὰ δὲ καιρὸν ἐδαιμονίσθη μία κόρη θυγάτηρ ἑνὸς ἄρχοντος πρώτου τοῦ βουλευτηρίου, καὶ ἐφώναζε τὸ δαιμόνιον ἐπικαλούμενον ἐξ ὀνόματος τὸν Ἰάκωβον, πρὸς τὸν ὁποῖον ἤφεραν οἱ γονεῖς τὸ θυγάτριον, παρακαλοῦντές τον νὰ διώξῃ τὸν ἀκάθαρτον δαίμονα. Ὁ δὲ Ὅσιος ἔκαμε προσευχὴν, καὶ ὡς ἔβαλεν εἰς τὴν κόρην τὸ χέρι του, ἔφυγεν ὁ δαίμων εὐθὺς, καὶ ἔμεινεν ὑγιὲς τὸ κοράσιον· οἱ δὲ γονεῖς αὐτῆς πρὸς εὐχαριστίαν τοιαύτης χάριτος, ἔστειλαν τοῦ Ὁσίου χρυσᾶ τριακόσια· τὰ ὁποῖα δὲν ἐκαταδέχθη νὰ ἰδῇ οὐδεποσῶς ὁ Ὅσιος, λέγωντας. Ὅτι τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ δὲν πρέπει τινὰς νὰ πραγματεύεται. Οἱ δὲ ἀπεσταλμένοι εἶπον αὐτῷ. Κράτησέ τα, δοῦλε τοῦ Θεοῦ, νὰ μὴ κάμῃς ἀποστροφὴν τοῦ ἄρχοντος· ἔπειτα διαμέρισέ τα εἰς τοὺς πτωχοὺς, νὰ ἔχῃς μισθὸν περισσότεραν. Λέγει τους ὁ Ὅσιος. Ἂς τὰ δώσουν ἐκεῖνοι ὁποῦ τὰ ἔχουσιν. Ἄλλην φορὰν τοῦ ἤφεραν ἕνα νέον σηκωτὸν, ὁποῦ ἦτον εἰς τοὺς πόδας παράλυτος ἀπὸ συνεργίαν τοῦ δαίμονος· καὶ νηστεύσας ὁ Ὅσιος τρεῖς ἡμέρας, καὶ προσευχόμετος, ἤγειρε τὸν παράλυτον· ὅστις εὐχαριστήσας αὐτῷ ὡς ἔπρεπεν, ὑπέστρεψε περιπατῶντας εἰς τὴν οἰκίαν του. Ἤρχοντο δὲ καὶ ἄλλοι πολλοὶ εἰς τὸν Ὅσιον, ὁποῦ εἶχασι διαφόρους ἀσθενείας, οἵ τινες ὅλοι ἐθεραπεύοντο, καὶ ὑπέστρεφον ὑγιεῖς εὐχαριστοῦντες τὸν Κύριον. Βλέπων δὲ ὁ Ἅγιος τὴν πολλὴν τιμὴν ὁποῦ τοῦ ἔδιδαν οἱ ἄνθρωποι, ἐφοβήθη, μήπως καὶ πέσῃ εἰς κενοδοξίαν, καὶ χάσῃ τοὺς κόπους του· ὅθεν φεύγωντας ὑπῆγεν εἰς ἄλλον τόπον μακρὰν ἀπ' ἐκεῖ μίλια τεσσαράκοντα· καὶ εὑρίσκωντας εἰς ταῖς ὄχθαις τοῦ ποταμοῦ μέγα σπήλαιον, ἔκαμεν ἐκεῖ χρόνους τριάκοντα, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἐπέρασε πολλοὺς, ὁποῦ δὲν ἐφρόντιζε φαγὶ ἀπὸ λόγου του, μόνον ἔτρωγε χορτάρια ἄγρια. Καὶ μὲ καιρὸν ἔκαμε μικρὸν κῆπον, τὸν ὁποῖον δουλεύωντας ἐπορεύετο μὲ τὰ λάχανα τῶν κόπων του. Ἐγίνη δὲ καὶ ἐκεῖ τόσον περιβόητος μὲ τὴν θαυμάσιον πολιτείαν του, ὁποῦ ἤρχοντο ἀπὸ πεντήκοντα μοναστήρια μοναχοὶ, καὶ πολλοὶ λαϊκοὶ καὶ κληρικοὶ, νὰ λαμβάνουν τὴν εὐλογίαν του· πλὴν ὁ τοιοῦτος καὶ τηλικοῦτος, ὁποῦ ἠξιώθη τοσαύτης χάριτος, ἐγκατελείφθη ἀπὸ τὸν Θεὸν, καὶ ἔπεσεν εἰς μέγα ἀνόμημα ἀπὸ συνεργίαν δαίμονος, ἢ ἴσως νὰ ἔπεσεν εἰς ὑπερηφανίαν, διὰ αὐτὸ τὸν ἀφῆκεν ὁ Κύριος νὰ πέσῃ, διὰ νὰ ταπεινωθῇ νὰ μὴν ὑπάγῃ εἰς τὴν ἀπώλειαν· ὅτι ὁ ἁμαρτωλὸς ὁποῦ γνωρίζει τὸ βάρος τῆς ἀνομίας του, καὶ κλαίει, σώνεται· ὁ δὲ ὑπερήφανος δίκαιος κολάζεται· Βλέπων οὖν ὁ δαίμων τὴν ἐνάρετον βιοτὴν τοῦ Ἰακώβου, ἐφθόνησε, καὶ σεβαίνωντας εἰς μίαν κόρην τινὸς πλουσίου, ἐφώναζε λέγωντας. Ἐὰν δὲν με προστάξῃ ὁ ἀναχωρητὴς Ἰάκωβος, δὲν εὐγένω ποτε. Ἠρώτιον ἂν οἱ γονεῖς τῆς κόρης διὰ τὸν Ὅσιον, ποῦ εὑρίσκετο; καὶ δὲν ἐδύναντο νὰ μάθουν τίποτα, διατὶ ἦτον

μακρὰν ἀπὸ τὴν πόλιν τους, καὶ μὲ πολὴν κόπον ἔμαθαν τὸν τόπον· ὅθεν οἱ γονεῖς ἐπήρασι τοὺς δούλους αὐτῶν, καὶ ὑπῆγασι τὴν δαιμονισμένην εἰς τὸν Ἰάκωβον· καὶ πίπτοντες εἰς τοὺς πόδας του, ἔλεγον. Ἐλέησον ταύτην τὴν κόρην, ὅτι δεινῶς βασανίζεται ἀπὸ πνεῦμα ἀκάθαρτον, καὶ ἔχει ἡμέρας εἴκοσι, ὁποῦ δὲν ἔφαγε τίποτε, μόνον φωνάζει καὶ κράζει σε ἐξ ὀνόματος.

Τότε ὁ Ἅγιος ἔκαμε ὥραν πολλὴν προσευχήν· ἔπειτα ἐνεφύσησεν εἰς αὐτὴν, οὕτω λέγωντας: Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, εὔγα ἀπὸ ταύτην ἀκάθαρτε· καὶ εὐθὺς ἔφυγεν ἀπὸ τὴν κόρην ὁ δαίμων, ὡς ὑπό πυρός διωκόμενος· αὐτὴ δὲ ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐκείτετο πολλὴν ὥραν ἄφωνος, ἕως ὅτου ἤγειρεν αὐτὴν ὁ Ὅσιος, καὶ τὴν ἐπαρέδωκεν ὑγιῆ τῶν γονέων της· οἱ ὁποῖοι ἐδόξασαν τὸν Θεὸν ἰδόντες τοιοῦτον θαυμάσιον· πλὴν φοβούμενοι μήπως καὶ σέβη πάλιν εἰς αὐτὴν τὸ δαιμόνιον, παρεκάλεσαν τὸν Ὅσιον, νὰ τὴν κρατήσῃ ἐκεῖ ἡμέρας τινὰς μὲ τοῦ λόγου του, καὶ τότε νὰ τὴν ἐπάρουσι· καὶ οὕτως ἔστρεψαν οἱ γονεῖς της μὲ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους εἰς τὴν οἰκίαν τους. Ὁ δὲ κακομήχανος ἐχθρὸς τῶν δούλων τοῦ Θεοῦ, βλέπωντας τὴν κόρην εἰς τὸ κελλίον τοῦ Ὁσίου, τοῦ ἔδωκεν εἰς τὴν σάρκα μεγάλον καὶ χαλεπὸν πόλεμον· καὶ τόσον τὸν ἐβασάνισεν, ὁποῦ τὸν ἔρριξεν εἰς μεγάλον πτῶμα ὁ τρισκατάρατος· καὶ ἔπεσε (φεῦ) εἰς τὴν πορνείαν τότε εἰς τὸ γῆράς του, ὁποῦ ὅταν ἦτον νεώτερος ἐνίκησε τὸν πόλεμον μὲ τόσην ἀνδρείαν, καθὼς ἠκούσατε· καὶ ὕστερον ἀφ' οὗ ἐτέλεσε τόσα θαυμάσια, ἐπῆρε τόσαις νίκαις κατὰ τῶν δαιμόνων καὶ τρόπαια, μετὰ τὰς τοιαύτας νησείας, καὶ ἀγρυπνίας, καὶ ἄλλα ἔργα θεάρεστα, ἐκατεφρόνεσε τῶν τοσούτων χρόνων τὴν ἄσκησιν, καὶ ἔγινε τῶν δαιμόνων αἰχμάλωτος ὁ πρώην ἰσάγγελος· καὶ (τὸ χειρότερον) δὲν ἔφθανεν ἡ πορνεία ἀμὴ τὸν ἐγκρέμνισε καὶ εἰς τὸν φόνον ὁ φθόνος τοῦ δαίμονος· καὶ τοῦ ἔβαλεν ὁ ἄνθρωποκτόνος εἰς τὸν νοῦν του, ὅτι ἐὰν δὲν θανατώσῃ τὴν νεάνιδα, αὐτὴ ἔμελλε νὰ τὸ φανερώσῃ, νὰ τὸν πομπεύσουν οἱ ἄνθρωποι, ὅθεν τυφλωθεὶς τὴν διάνοιαν, ἐφόνευσε τὴν γυναῖκα, καὶ ἔρριξεν εἰς τὸν ποταμὸν τὸ σῶμά της, διὰ νὰ μὴ φανερωθῇ ἡ κακοπραγία του. Ἀλλὰ τοῦτο τοῦ ἐσυνέβη ἀγαπητοὶ διὰ τὴν ὑψηλοφρύνην αὐτοῦ καὶ ἔπαρσιν· ὅτι ἐὰν δὲν ἐφώλευεν εἰς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐτοῦτο τὸ πάθος, δὲν τὸν ἄφηνεν ὁ Θεὸς νὰ πέσῃ εἰς τοιοῦτον ἀνόμημα, καθὼς καὶ ἄλλοι πολλοὶ τὸ ἔπαθαν, ὡς φαίνεται εἰς τὸ Λαυσαϊκὸν, καὶ ἄλλας βίβλους τῆς Ἐκλησίας μας· ὅμως ἡ φιλανθρωπία τοῦ Θεοῦ, ὁποῦ ποθεῖ τὴν σωτηρίαν τῶν ἁμαρτωλῶν, καὶ δὲν θέλει τὴν ἀπώλειάν μας, τοῦ ἔδωκε χεῖρα, καὶ τὸν ἐσήκωσεν ὕστερα μὲ τῆς μετανοίας τὸ βότανον, καὶ τὸν ἠξίωσε πάλιν εἰς τὸ πεῖσμα τοῦ μισοκάλου, τῆς προτέρας ἁγιωσύνης καὶ χάριτος. Ταῦτα δὲ ἐγράψαμεν, ὄχι διὰ νὰ κατακρίνωμεν τὸν Ὅσιον, ἀλλὰ διὰ νὰ φυλάγεται πᾶς ἐνάρετος, νὰ μὴν ἐλπίζῃ εἰς τὰς ἀγαθοεργίας του, ἀλλὰ εἰς τὸν φιλάνθρωπον Θεὸν νὰ ἔχῃ τὸ θάρρος του· ὅς τις μᾶς δίδει τὴν χάριν καὶ δύναμιν, καὶ μᾶς βοηθᾷ εἰς ταῖς χρείαις, ἕως οὗ ἔχομεν τὴν ταπείνωσιν. Ἀλλὰ ἂς ἔλθωμεν εἰς τὸ προκείμενον. Ἀφ' οὗ ἐτέλεσεν ὁ τάλας Ἰάκωβος τὰ δύω ἐκεῖνα αἰσχρὰ καὶ βαρύτατα ἀνομήματα, ὅταν ἐξεσκοτίσθη ἀπὸ τὴν προτέραν θόλωσιν τοῦ νοὸς καὶ τυφλότητα, ἐγερθεὶς ἀπὸ τὸν ὕπνον τῆς ἁμαρτίας, καὶ εἰς ἑαυτὸν γενόμενος, ἐσέβη εἰς τὸ κελλίον του, καὶ πίπτωντας εἰς τὴν γῆν, ἔδερνε τὸ στῆθός του δυνατὰ καὶ τὸ πρόσωπον, στενάζων ἐξ ὅλης καρδίας, καὶ ῥαίνωντας ὡς ποτάμι θερμότατα δάκρυα· ὁ δὲ μισάνθρωπος διάβολος βλέπωντάς τον μετανοούμενον, ἐφοβήθη μὴ τὸν ζημιωθῇ, καὶ τοῦ ἔσπειρεν εἰς τὴν διάνοιαν λογισμοὺς ἀπογνώσεως, λέγωντάς του, ὅτι δὲν σώνεται, καὶ νὰ μὴ κοπιᾷ ματαίως καὶ ἀνωφέλευτα· λοιπὸν ἠγέρθη ἀπὸ τὸ ἔδαφος, καὶ ἀνεχώρησεν ἀπὸ τὴν ἔρημον, καὶ ὑπῆγενεν εἰς τὸν Κόσμον περίλυπος. Ὁ δὲ φιλάνθρωπος Θεὸς ὁ οἰκτίρμων καὶ πολυεύσπλαγχνος, ὁποῦ διψᾷ τὴν σωτηρίαν μας, ἐνθυμήθη τὰς ἀρετὰς τοῦ ἀνδρὸς καὶ τὴν πολλὴν αὐτοῦ κακοπάθειαν, ὁποῦ ὑπέμεινε τόσους χρόνους ἀγωνιζόμενος, ὅθεν ἔστειλε πάλιν αὐτῷ μὲ τὸν τρόπον ἐτοῦτον βοή-

Θειαν. Καθὼς ἐπεριπάτει εἰς τὸν δρόμον, εἶδεν ἕνα Μοναστήριον· καὶ ἐπειδὴ ἦτον πρόσαργα, ἐσῆλθε μέσα νὰ ἀναπαυθῇ· οἱ μὲν οὖν ἀδελφοὶ ἔνιψαν τοὺς πόδας του, καὶ ἔβαλαν τράπεζαν νὰ τὸν φιλεύσουν· αὐτὸς δὲ ἐστέναζε συχνάκις, καὶ δὲν ἤθελε νὰ φάγῃ ὁλότελα. Ἰδὼν οὖν αὐτὸν ὁ ἡγούμενος τοσοῦτον περίλυπον, ἐκατάλαβεν ὡς γραμματισμένος καὶ φρόνιμος, ὅτι εἰς μεγάλον ἁμάρτημα ἔπεσε· λοιπὸν ἔσυρέ τον εἰς τὸ κελλίον του, καὶ τὸν ἐπαρεκάλεσε νὰ τοῦ ὁμολογήσῃ τὴν αἰτίαν τῆς θλίψεως.

Τότε ὁ Ἰάκωβος μετὰ πολλῶν δακρύων ἐδιηγήθη αὐτῷ ἐξ ἀρχῆς τὴν ὑπόθεσιν, ὁδὲ ἡγούμενος ὡς γνωσικὸς καὶ σοφώτατος, ἐγνώρισε τὰς πανουργίας τοῦ δαίμονος· καὶ ἀγκαλισάμενος τὸν Ἰάκωβον, ἐκατεφίλει αὐτὸν, λέγωντας. Μὴ λυπᾶσαι φίλτατε ἀδελφέ μου καὶ περιπόθητε, μήτε νὰ πέσῃς εἰς ἀπόγνωσιν ἄγνωστα, ἀλλὰ γνωρίζωντας, ὅτι εἶναι μετάνοια, πρόσελθε εἰς τὸν φιλάνθρωπον Θεὸν, μὲ συντριβὴν καρδίας κλαίωντας, καὶ μιμούμενος τὸν προφήτην Δαβὶδ, καθὼς τὸν ἐμιμήθης εἰς τ' ἁμαρτήματα· καὶ ὁ πολυέλεος Κύριος ἀναμφιβόλως σὲ ὑποδέχεται νὰ σοῦ συγχωρήσῃ, νὰ ἔλθῃς πάλιν εἰς τὴν προτέραν κατάστασιν, ὥσπερ καὶ αὐτὸν τὸν Δαβὶδ ὑποδέχθη εὐσπλάγχνως μετανοήσαντα· καὶ οὐ μόνον τὰς ἀνομίας τοῦ ἐσυγχώρησεν, ἀλλὰ καὶ τὸν εὐφήμισε, λέγωντας. Εὗρον Δαβὶδ τὸν τοῦ Ἰεσσαὶ ἄνδρα κατὰ τὴν καρδίαν μου. Ἐὰν δὲν ἦτον μετάνοια, πῶς ὁ μακάριος Πέτρος τῶν Ἀποστόλων ὁ πρωτόθρονος, ὁποῦ ἔλαβεν ἀπὸ τὸν Χριστὸν τὰ κλειδία τοῦ παραδείσου, καὶ πάλιν τὸν ἀρνήθη τρισσῶς, ἔπειτα κλαύσας πικρῶς, ἔλαβε τὴν τῆς ἁμαρτίας συγχώρησιν, καὶ τὴν μεγάλην ἀξίαν τῆς ἀποστολῆς, ὡς καὶ πρότερον; Μὲ τοιαῦτα καὶ ἕτερα ὅμοια ὑποδείγματα στηρίξας τὴν καρδίαν τοῦ Ἰακώβου ὁ πάνσοφος, τὸν ἐπαρεκάλει νὰ μείνῃ ἐκεῖ μὲ τοῦ λόγου του, διατὶ ἐφοβᾶτο, μήπως καὶ ἐμποδίσῃ τὴν σωτηρίαν αὐτοῦ ὁ παμπόνηρος. Ἐπέρασεν οὖν ἡ νὺξ ἐκείνη, καὶ τὸ πρωὶ ὅταν ἐπῆρε συγχώρησιν νὰ παγένῃ ὁ Ἰάκωβος, ἐγονάτισεν ὁ ἡγούμενος ἔμπροσθεν αὐτοῦ δεόμενος καὶ νουθετῶντάς τον νὰ μείνῃ ἐκεῖ εἰς τὴν συνοδίαν τῶν ἀδελφῶν νὰ τὸν κυβερνήσουν, ἀλλὰ δὲν ἔστερξεν· ὅθεν καὶ στανικῶς του τὸν ἐσυγχώρησε, συνοδεύσας αὐτὸν ἕως δεκαπέντε μίλια, διὰ νὰ τὸν διορθώσῃ καλλίτερα μὲ λόγους μετανοίας καὶ ψυχωφελῆ ὑποδείγματα· καὶ τότε ὁ μὲν ἡγούμενος ἐφίλησεν αὐτὸν, εὐχόμενος διὰ τὴν σωτηρίαν του, καὶ ὑπέστρεψεν εἰς τὸ μοναστήριον· ὁ δὲ Ἰάκωβος περιπατῶντας εἰς τὸν δρόμον, εὗρεν ἓν παλαιὸν μνῆμα μεγάλον ὡς σπήλαιον· καὶ εἰσελθὼν εἰς αὐτὸ, ἐσύναξεν ὅλα τὰ κόκκαλα, καὶ τὰ ἐστοίβασεν εἰς μίαν γωνίαν τοῦ μνήματος· καὶ φράξας τὴν θύραν, ἐκλείσθη μέσα, καὶ κλίνας τὰ γόνατα, ἔδερνε τὸ στῆθός του δυνατὰ, καὶ ἐκτύπα εἰς τὴν γῆν, ῥαίνωντας ὡς ποταμὸν θερμὰ δάκρυα· καὶ στενάζων ἐκ βάθους καρδίας, ἐφώναζε πρὸς τὸν Θεὸν, λέγωντας· Πῶς νὰ τολμήσω νὰ ἰδῶ τὴν ἁγίαν εἰκόνα σου Δέσποτα μὲ τὰ μεμολυσμένα μου ὄμματα; ποίαν ἀρχὴν νὰ εὕρω τῆς ἐξομολογήσεως; μὲ ποίαν καρδίαν καὶ μὲ ποταπὴν συνείδησιν νὰ προσέλθω; πῶς νὰ κινήσω τὴν ἀσεβῆ γλῶσσαν καὶ τὰ ῥεῤῥυπωμένα χείλη εἰς αἴνεσιν; εἰς ποίας ἁμαρτίας νὰ ζητήσω πρῶτον συγχώρησιν; πῶς νὰ ἀνοίξω τὸ βέβηλον στόμα μου, νὰ σοῦ αἰτήσω τὴν ἄφεσιν τῆς ἀσεβείας μου; φεῖσαι φιλάνθρωπε Κύριε, καὶ γενοῦ μοι τῷ ἀναξίῳ ἐλέους ἵλεως, καὶ μὴ συναπολέσῃς με τὸν δυσσεβῆ καὶ παράνομον πορνείαν, καὶ φόνον ἐτέλεσα, καὶ τὴν ἐμὴν ψυχὴν δισσῶς ἐμόλυνα ὁ τρισάθλιος· δὲν εἶμαι ἄξιος νὰ πατῶ τὴν γῆν σου· δὲν τολμῶ νὰ κυττάξω τὸν οὐρανὸν μὲ τὰ παμβέβηλά μου καὶ ἄσεμνα ὄμματα· πλὴν εἰς τὴν ἄπειρον εὐσπλαγχνίαν σου καταφεύγω ὁ ἀσεβέστατος, καὶ οἰκτείρησόν με τὸν ἀνάξιον· κατάπεμψόν μοι τὸ μέγα σου καὶ πλούσιον ἔλεος· λυπήσου με τὸν ἐμπαθέστατον· καὶ μήμε ἀφήσῃς νὰ γένω τοῦ νοητοῦ δράκοντος ἐπίχαρμα καὶ κατάβρωμα, ἀλλὰ ἀνάσπασόν με μὲ τὴν παντοδύναμον χεῖρά σου ἀπὸ τὸν ἄπληστον αὐτοῦ καὶ ἀχόρταγον φάρυγγα. Λυτὰ καὶ ἕτερα πλεῖστα ἔλεγε καθ' ἡμέραν καὶ ὥραν ἐλεεινῶς

καὶ πικρῶς ὀδυρόμενος, καὶ ἀσφαλισμένος εἰς τὸν ζοφώδη ἐκεῖνον τάφον καὶ ἀπαράκλητον, χωρὶς παράκλησιν τινὰ σώματος· ἤγουν δὲν ἐσύντυχε μὲ τινά· δὲν του ἤφεραν βρῶσιν τινὰ ἢ πόσιν ὁλότελα, ὅτι δὲν τὸν ξέυραν οἱ ἄνθρωποι τῆς πόλεως, ὁποῦ ἦτον εἰς ἐκεῖνα τὰ ὄρια· ὁ τόπος ἦτον παράμερα ἀπὸ τὸν δρόμον· μόνον αὐτὸς εὔγενε τὰς νύκτας κρυφὰ δύω φοραῖς τὴν ἑβδομάδα, καὶ ἔτρωγεν ὡς τὰ ἄλογα κτήνη ἀπὸ τὰ χορτάρια, ὁποῦ ἦσαν φυτρωμένα τριγύρου τοῦ μνήματος, εὐχαριστῶντας τὸν Κύριον. Ἔκαμεν οὖν ὁ προ νεκρώσεως νεκρὸς καὶ προ ταφῆς τεθαμμένος Ἰάκωβος εἰς ἐκεῖνο τὸ μνῆμα ἀμνημόνευτος ἀπὸ ὅλους, καὶ ἀβοήθητος ἀπὸ ἀνθρωπίνην δύναμιν, κλαίωντας καὶ ὀδυρόμενος, χρόνους δέκα, ἐκδεχόμενος ἐξ ὕψους βοήθειαν· ὅθεν ὁ φιλάνθρωπος Θεὸς, ὁποῦ δὲν θέλει τὸν θάνατον τοῦ ἁμαρτωλοῦ, ἀλλὰ τὴν ἐπιστροφὴν καὶ διόρθωσιν, βλέπωντας τὴν καθαρὰν αὐτοῦ καὶ ἀκριβεστάτην μετάνοιαν, ἐσυγχώρησε τὰς ἁμαρτίας του ὡς ἐλεήμων καὶ εὔσπλαγχνος· καὶ οὐ μόνον ἀφῆκεν αὐτῷ τὸ πταίσιμον, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὸν ἐδόξασε, διὰ νὰ πιστωθῇ αὐτός τε καὶ ὅσοι ἄλλοι ἡμάρτησαν, πόσον δύναται ἡ μετάνοια. Ὅτι τὸν χρόνον ἐκεῖνον ἐγίνη εἰς τὰ ὄρια ταύτης τῆς πόλεως πολλὴ ἀβροχία, καὶ ἐστενοχωροῦντο οἱ ἄνθρωποι· διὰ τὴν ὁποίαν αἰτίαν ἔκαμναν πολλὰς δεήσεις μὲ νηστείαις καὶ ἐλεημοσύναις πρὸς Κύριον ὁ ὁποῖος ἐφανέρωσε πρὸς τὸν Ἐπίσκοπον ἐκείνης τῆς πόλεως (ὅστις ἦτον ὄντως Θεόφοβος καὶ ἅγιος ἄνθρωπος) τοῦ Ἰακώβου τὴν κατάστασιν· καὶ ἀποστείλας οὐράνιον Ἄγγελον, ἐμήνυσεν αὐτοῦ, λέγωντας. Ἐπίσκοπε, εἰς τὸν δεῖνα τόπον εὑρίσκεται ἕνας ἀσκητὴς ταπεινὸς εἰς τὸ σχῆμα, εἰς τὴν ψυχὴν ἅγιος· καὶ ἐὰν αὐτὸς θελήσῃ νὰ κάμῃ πρὸς Κύριον δέησιν, ἔρχεται τόση βροχὴ, ὁποῦ νὰ λάβετε πολλὴν ἀπόλαυσιν καὶ εὐτυχίαν εἰς τὰ γεννήματα. Ταῦτα ἀποκαλυφθεὶς ὁ ἁγιώτατος Ἐπίσκοπος· ἐσύναξε τοὺς κληρικοὺς καὶ ὅλον τὸν ἐπίλοιπον λαὸν τῆς Πόλεως, καὶ λέγωντας, εἰς αὐτοὺς τὴν ὁπτασίαν ὁποῦ εἶδεν, ὑπήγασιν εἰς τὸν ἄνωθεν τόπον, λιτανεύοντες μὲ πολλὴν εὐλάβειαν· καὶ εὑρόντες τὸν Ὅσιον, ἔπεσον εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ μετὰ δακρύων δεόμενοι, καὶ παρακαλοῦντες νὰ κάμῃ πρὸς Κύριον δέησιν νὰ τοὺς στείλῃ βροχὴν, νὰ μὴν ἀποθάνουν ἀπὸ τὴν τοῦ ὕδατος στέρησιν.

Ὁ δὲ Ὅσιος δὲν τους ἀπεκρίθη ὁλότελα, ἀλλὰ δέρνωντας τὸ στῆθος ἐκύτταζε τὴν γῆν λέγωντας· Κύριε Ἰησοῦ Χριστὲ σπλαγχνίσου με τὸν ἀσεβέστατον, καὶ ἄφες τὰς ἀνομίας μου. Οὕτως εὐχόμενος, δὲν ἐτόλμα κἂν νὰ ὑψώσῃ πρὸς οὐρανὸν τὰ ὄμματα· ὅθεν ὁ Ἐπίσκοπος καὶ οἱ ἐπίλοιποι βλέποντες ὅτι δὲν τους ἔδιδε τινὰ ἀπόκρισιν, ἀλλὰ εἰς μάτην ἐδέοντο κλαίοντες, ἀφῆκαν αὐτὸν ὀδυρόμενον, καὶ ἀπῆλθον περίλυποι. Φθάνοντες δὲ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἔπιπτον πάλιν εἰς τὴν γῆν, τοῦ Κυρίου μετὰ δακρύων δεόμενοι, νὰ τοὺς στείλῃ ἐξ ὕψους βοήθειαν· σὕτως εὐχόμενοι ἡμέρας πολλὰς, καὶ ὁλοφυρόμενοι, ἦλθε πάλιν πρὸς τὸν Ἐπίσκοπον φωνὴ λέγουσα. Ἄπελθε πρὸς τὸν δοῦλόν μου Ἰάκωβον, καθὼς σου εἶπα καὶ πρότερον, παρακάλεσέ τον νὰ κάμῃ διὰ λόγου σας δέησιν, νὰ σᾶς δώσω εἴτι θέλετε. Τότε ἐπήγασι πάλιν ὅλοι καὶ τοῦ εἶπασι, πῶς ὁ Θεὸς τοὺς ἔστειλε δεύτερον, καὶ τὸν ἐπαρεκάλουν νὰ μὴ γένῃ τοῦ Θεοῦ παρήκοος, καὶ νὰ λυτρώσῃ καὶ αὐτοὺς ἀπὸ τὸν ἐπικείμενον κίνδυνον. Μετὰ βίας οὖν καταπεισθεὶς ὁ Ὅσιος, ὕψωσε ποὸς Οὐρανὸν τὰς χεῖρας καὶ ὄμματα, καὶ ἔκαμεν εὐχὴν μετὰ πολλῆς ταπεινώσεως. Καὶ τότες εὐθὺς ἐπήκουσεν ὁ ἐλεήμων Θεὸς τῆς δεήσεως τοῦ δοῦλου του, καὶ ἦλθε τόση βροχὴ εἰς τὴν γῆν, ὅσην ἤθελαν· ὅθεν δοξάζοντες τὸν Θεὸν εὐχαρίστησαν τὸν Ὅσιον· καὶ οὐ μόνον τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ἀλλὰ καὶ κάθε χρόνον ἔκαμναν τὸ μνημόσυνον τοῦ Ὁσίου, πανηγυρίζοντες καὶ ἀναπέμποντες ὕμνους εὐχαριστίας πρὸς Κύριον, ὁποῦ τοὺς ἐλύτρωσεν ἀπὸ τὸν κίνδυνον. Οὐμόνον δὲ ταύτην τὴν θαυματουργίαν ἔκαμεν ὁ Ὅσιος, ἀλλὰ καὶ ὅλους τοὺς ἀσθενεῖς ἐκείνης τῆς πόλεως ἐθεράπευεν· ὅτι ἰδόντες τὸ θαυμάσιον τῆς βροχῆς οἱ ἄν-

Ἄνθρωποι, ἐγνώρισαν, πῶς ἦτον δοῦλος Θεοῦ γνησιώτατος ὁ Ἰάκωβος, καὶ εἴτις εἶχε τινὰ συγγενῆ δαιμονῶντα, ἢ ἄῤῥωστον, τοὺς ἔφεραν ἐκεῖ εἰς τὸν Ὅσιον, ὅς τις ἰάτρευσεν ἅπαντας μὲ τὴν προσευχὴν αὐτοῦ τὴν θεάρεστον. Ἀπὸ ταῦτα τὰ θαυμάσια ἔλαβε πληροφορίαν ὁ Ὅσιος, πῶς τοῦ ἐσυγχώρησε τὰς ἁμαρτίας ὁ Κύριος, καὶ τοῦ ἐδούλευε μὲ πεσσοτέραν προθυμίαν καὶ ἀγαλλίασιν· καὶ μετὰ τὴν θαυματουργίαν τοῦ ὕδατος χρόνον ἕνα, ἐγνώρισεν ὁ Ὅσιος τὴν ὁσίαν αὐτοῦ μετάστασιν, καὶ προσκαλέσας τὸν Ἐπίσκοπον, τοῦ ἐπαράγγειλε νὰ τὸν ἐνταφιάσῃ ἐκεῖ εἰς τὸ μνῆμα, ὅπου ἐτέλεσε τοὺς ὑπὲρ φύσιν ἀγῶνας καὶ ἔνθεα κατορθώματα· ὅς τις ἔταξε νὰ τὸ κάμῃ μετὰ πάσης χαρᾶς· καὶ εἰς ὀλίγας ἡμέρας ἐτελειώθη ὁ τρισμακάριος τῇ κ ἡ. Ἰανουαρίου, ζήσας εἰς τὴν γῆν χρόνους πέντε καὶ ἑβδομήκοντα. Τότες ὑπῆγεν ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος μὲ τοὺς Κληρικοὺς καὶ ὅλους τῆς πόλεως, μὲ εὐωδέστατα θυμιάματα καὶ ἀρώματα πολύτιμα, καὶ ἐνταφίασαν εὐλαβῶς καὶ τιμίως τὸ τίμιον αὐτοῦ καὶ πανσεβάσμιον Λείψανον. Καὶ τὸ ἔθεσαν εἰς αὐτὸν τὸν τόπον, ὁποῦ αὐτὸς ἐπαράγγειλε· καὶ οὕτως ὑπέστρεψαν εἰς τὴν πόλιν δοξάζοντες τὸν Κύριον· καὶ μετὰ καιρὸν ᾠκοδόμησε καὶ Ἐκκλησίαν ἐκεῖ εἰς τὸ μνῆμα πλησίον ὁ ἁγιώτατος Ἐπίσκοπος, εἰς τιμὴν καὶ μνήμην αὐτοῦ τοῦ Ὁσίου, καὶ μεταθέσας ἐκεῖ τὸ ἅγιον Λείψανον, τοῦ ἔκαμναν κάθε χρόνον μεγάλην Ἑορτὴν καὶ πανήγυριν· καὶ ἐσύντρεχεν ἡ πόλις ὅλη καὶ τὰ περίχωρα, εἰς δόξαν τοῦ φιλανθρώπου καὶ παντελεήμονος. Ὦ πρέπει τιμὴ, καὶ προσκύνησις, πάντοτε, νῦν, καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΤΩ ΑΥΤΩ ΜΗΝΙ Α'.

Τῶν ἐν ἁγίοις Πατέρων ἡμῶν καὶ Οἰκουμενικῶν διδασκάλων.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ

ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ, ΚΑΙ ΙΩΑΝΝΟΥ

ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.

Σ Τ Ι Χ Ο Ι.

Ὁμοῦ δίκαιον τρεῖς σέβειν ἑωσφόρους.
Φῶς τρισσολαμπὲς πηγάσαντας ἐν κόσμῳ
Κοινὸν τὸν ὕμνον προσφέρειν πάντας θέμις
Τοῖς ἐκχέασι πᾶσι κοινὴν τὴν χάριν.
Ἔαρ χελιδὼν οὐ καθίστησι μία,
Αἱ τρεῖς ἀηδόνες δὲ τῶν ψυχῶν ἔαρ.
Τὴν μὲν νοητὴν ἡ Τριὰς λάμπει κτίσιν,
Τριὰς γέμην αὖτη τε τὴν ὁρωμένην.
Ἀπώλεσαν μὲν οἱ πάλαι Θεοῦ σέβας,
Ἐξ Ἡλίου τε καὶ Σελήνης ἀφρόνως.
Κάλλος γὰρ αὐτῶν θαυμάσαντες καὶ τάχος,
Ὥσπερ Θεοῖς προσῆγον οὐκ ὀρθῶς σέβας.
Ἐκ τῶν τριῶν τούτων δὲ φωστήρων πάλιν,
Ἡμεῖς ἀνηνέχθημεν εἰς Θεοῦ σέβας.
Κάλλει βίου γὰρ τῇ τε πεποιθοῖ τῶν λόγων,
Πείθουσι πάντας τὸν μόνον Κτίστην σέβειν.
Κτίσιν συνιστᾷ τήν δε τὴν ὁρωμένην,
Τὸ πῦρ, ἀὴρ, ὕδωρ τε, καὶ γῆς ἡ φύσις.
Οἱ δ' αὖ συνιστῶντές γε κόσμον τὸν μέγαν,
Τὴν πρὸς Θεόν τε Πίστιν ὡς ἄλλην κτίσιν.
Στοιχειακῆς φέρουσι τριάδος τύπον.
Μέλλει γὰρ αὐτοῖς οὐδενὸς τῶν γηΐνων.
Καὶ γήϊνον νοῦν ἔσχον οὐδὲν ἐν λόγοις.
Γρηγόριος γὰρ πῦρ πνέει νοῦς τὸν λόγον.
Πρὸς ὕψος αὖ πείθοντα πάντας ἐκτρέχειν.
Τοῖς λειποθυμήσασι δ' ἐκ παθῶν πάλιν,
Ἀναπνοήτις οἱ Βασιλείου λόγοι.
Μιμούμενος δὲ τὴν ῥοὴν τῶν ὑδάτων,
Ὁ καρδίαν τε καὶ στόμα χρυσοῦς μόνος,
Τοὺς ἐκτακέντας ἐκ παθῶν ἀναψύχει.
Οὕτω πρὸς ὕψος τὴν βροτῶν πᾶσαν φύσιν,
Ἐκ τῆς χθονὸς φέρουσι τοῖς τούτων λόγοις.
Ἀάμψεν ἐν τριακοστῇ χρυσοτρισήλιος αἴγλη.

Ἡ αἰτία ταύτης τῆς Ἑορτῆς ἔγινε μὲ τοῦτον τὸν τρόπον. Εἰς τὰς ἡμέρας Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ, ὁ ὁποῖος ὕστερα ἀπὸ τὸν Βοτανιάτην ἐπῆρε τὸ Βασίλειον, ἔγινε στάσις καὶ φιλονεικία ἀνάμεσον τῶν γραμματισμένων καὶ ἐναρέτων ἀνδρῶν· καὶ τινὲς μὲν ἐπροτιμοῦσαν τὸν μέγαν Βασίλειον, λέγοντες αὐτὸν ὑψηλὸν εἰς τοὺς λόγους, ὡσὰν ὁποῦ ἠρεύνησε καὶ ἐξέτασε τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων μὲ τὸν λόγον του· καὶ τόσον ἦτον ἐνάρετος, ὁποῦ παρολίγον ἠμπόρει πᾶς ἕνας νὰ τὸν συγκρίνῃ μὲ τοὺς Ἀγγέλους· ὅτι δὲν ἐσυγκατέβαινε τὸν νόμον, οὔτε ἐσυγχώρα εὔκολα, ἀμὴ ἦτον εἰς τὸ ἦθος βαρὺς καὶ αὐστηρὸς, μὴν ἔχωντας κανένα πρᾶγμα εἰς τοῦ λόγου του γήϊνον τὸν δὲ Θεῖον Χρυσόστομον ἐσμίκραιναν, πῶς ἦτον μὲ κάποιον τρόπον ἐναντίος τοῦ μεγάλου Βασιλείου, μὲ τὸ νὰ εἶναι εὔκολος καὶ συρτικὸς εἰς τὴν μετάνοιαν. Ἄλλοι δὲ ὑψώνασι τοῦτον τὸν Θεῖον Χρυσόστομον, πῶς ἦτον εἰς ταῖς διδασκαλίαις ἀνθρωπικώτερος· καὶ μὲ τὸ εὔκολον τῆς φράσεως ἐκαθωδήγα ὅλους, καὶ τοὺς ἐπροσκάλει εἰς τὴν μετάνοιαν· καὶ τὸν ἐπροτιμοῦσαν ἀπὸ τὸν μέγαν Βασίλειον καὶ Γρηγόριον, οὕτως εἰς τὸ πλῆθος τῶν μελιῤῥύτων λόγων του, ὥσπερ καὶ εἰς τὴν τῆς ἐννοίας δεινότητα. Ἕτεροι πάλιν ἐπροτιμοῦσαν τὸν Θεῖον Γρηγόριον, ὡσὰν ὁποῦ ἐπερίσσευσεν εἰς τὴν σοφίαν καὶ Ἑλληνικὴν μάθησιν ὅλους τοὺς φημισμένους διδασκάλους Χριστιανούς τε καὶ Ἕλληνας, μὲ τὴν κομψότητα καὶ ποικιλίαν καὶ εὐπρέπειαν τῶν λόγων, καὶ ἀνθηρότητα τῶν λέξεων· καὶ ἔλεγαν, ὅτι ὁ Σοφὸς Γρηγόριος ἐνίκα ὅλους, καὶ ἐκείνου ἔπρεπεν ἡ προτίμησις· εἰς τρόπον ὁποῦ μὲ τοιαύτην τῶν γραμματισμένων φιλονεικίαν ἐσυνέβαινε καὶ ἐδιαμερίζοντο τὰ πλήθη τοῦ λαοῦ· καὶ ἄλλοι μὲν ἐλέγοντο Ἰωαννῖται, καὶ ἕτεροι Βασιλεῖται, καὶ Γρηγορῖται οἱ ἐπίλοιποι. Ἀοιπὸν φιλονεικοῦντες οἱ σοφοὶ, καὶ λέγοντες ἀνάμεσόν τους διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν διάφορα λόγια, ἠθέλησαν νὰ τοὺς εἰρηνεύσουν οἱ τρισόλβιοι τοῦτοι διδάσκαλοι, διὰ νὰ μὴ φιλονεικοῦσιν ἄκαιρα· ὅθεν ὕστερα μετὰ χρόνους τινὰς, ἐφάνησαν οὗτοι οἱ ἅγιοι Ἱεράρχαι, πρῶτον ἕνας ἕνας, ἔπειτα καὶ οἱ τρεῖς ἀντάμα, οὐχὶ εἰς τὸ ὄνειρον, ἀλλὰ βλεποφάνερα πρὸς τὸν Μητροπολίτην τῆς πόλεως Εὐχαΐτων Ἰωάννην τὸν ἐνάρετον καὶ σοφώτατον ἄνθρωπον, καθὼς τὰ συγγράμματά του δείχνουσι· καὶ λέγουσι πρὸς αὐτὸν μὲ μίαν φωνὴν καὶ οἱ τρεῖς ἑνωμένοι. Ἡμεῖς, καθὼς βλέπεις εἴμεσθεν τὸ ἕνα σιμὰ εἰς τὸν Θεὸν, καὶ δὲν ἔχομεν μάχην ποσῶς, ἢ ἐναντιότητα, ἀλλὰ καθ' ἕνας εἰς τὸν καιρόν του ἀπὸ Θεῖον Πνεῦμα κινούμενοι, ἐσυγγράψαμεν τὰς διδασκαλίας εἰς κοινὴν τῶν ἀνθρώπων σωτηρίαν καὶ ὠφέλειαν, δίδοντες ἐκεῖνα ὁποῦ ἐδιδάχθημεν· καὶ δὲν εἶναι εἰς ἡμᾶς ὁ πρῶτος καὶ δεύτερος, ἀλλ' ἐὰν εἴπῃς τὸν ἕνα, ἀκολουθοῦσι καὶ οἱ δύο σύμφωνα· λοιπὸν ἐγερθεὶς, πρόσταξε ἐκείνους ὁποῦ φιλονεικοῦσι καὶ στασιάζουσι, νὰ μὴ χωρίζωνται διὰ λόγου μας· ὅτι τοῦτο ἐσπουδάζαμεν καὶ ζῶντες καὶ μετὰ τὴν μετάστασιν, νὰ εἰρηνεύωμεν τὸν κόσμον, καὶ νὰ τὸν φέρνωμεν εἰς ὁμόνοιαν μάλιστα δὲ σμίξε μας καὶ μίαν ἡμέραν, ὅταν σᾶ φανῇ ἁρμόδιον, καὶ κάμε τὴν Ἑορτήν μας· καὶ παράδοσε εἰς τοὺς λοιποὺς τοὺς μεταγενεστέρους, πῶς ἡμεῖς εἴμεσθεν τὸ ἕνα εἰς τὸν Θεόν· καὶ ἡμεῖς πάλιν θέλομεν συνεργήσει τὰ πρὸς σωτηρίαν εἰς ἐκείνους ὁποῦ μᾶς ἑορτάζουσιν· ἐπειδὴ φαίνεται πῶς ἔχομεν καὶ ἡμεῖς τίποτες παῤῥησίαν πρὸς Κύριον. Ταῦτα λέγοντες· τοῦ ἐφάνη πῶς ἀνέβαιναν εἰς τοὺς οὐρανοὺς λαμπόμενοι μὲ φῶς ἄπειρον, καὶ καλοῦντες ἕνας τὸν ἄλλον κατ' ὄνομα. Ἐγερθεὶς δὲ ἐκεῖνος ὁ Θαυμάσιος ἄνθρωπος, ἤγουν ὁ Εὐχαΐτων Ἀρχιερεὺς, ἔκαμε καθὼς οἱ Ἅγιοι τὸν ἐπρόσταξαν, ἀναπαύωντας τὸ πλῆθος, καὶ ὅσους ἐφιλονεικοῦσαν πρότερον· οἵτινες τοῦ ἐπίστευσαν, ἐπειδὴ ἦτον ἐπίσημος ἄνθρωπος, καὶ εἰς τὴν ἀρετὴν περιβόητος· ὁ ὁποῖος ἐπαρέδωκε τῆς Ἐκκλησίας νὰ ἑορτάζῃ πρὸς τὸν Θεὸν αὐτὴν τὴν πανήγυριν. Καὶ στοχάσου τὴν γνῶσιν τοῦ ἀνδρός· ὅτι ἐπειδὴ ἤῦρε τὸν Ἰανουάριον μῆνα καὶ εἶχε τούτους τοὺς τρεῖς εἰς τὴν πρώτην τὸν μέγαν Βασίλειον, εἰς τὴν κέ. τὸν Θεῖον Γρηγόριον, καὶ τὴν κζ.

τὸν Θεῖον Χρυσόστομον, ταὺς ἔσμιξε πάλιν εἰς τὴν τριακοστὴν, στολίζωντάς τους μὲ κανόνας, τροπάρια, καὶ ἐγκώμια, καθὼς τους ἔπρεπε· τὰ ὁποῖα ἐπειδὴ ἔγειναν (ὡς νομίζω) μὲ τὸ θέλημα τῶν Ἁγίων ἐτούτων, δὲν ἔχουσι καμμίαν μέμψιν, οὔτε λείψιμον εἰς τοὺς ἐπαίνους· ὅτι μήτε πρότερον, οὔτε ὑστερότερα ἐσύνθεσεν ὁ ῥητὸς Ἰωάννης ἀπὸ ταῦτα καλλίτερα τροπάρια. Ἦσαν δὲ οὗτοι οἱ Ἅγιοι εἰς τὴν θέσιν τοῦ σώματος καὶ εἰς τὴν μορφὴν τοιοῦτοι. Ὁ μὲν Θεῖος Χρυσόστομος ἦτον εἰς τὴν ἡλικίαν πολλὰ μικρὸς, μόνον ἡ κεφαλή του ἦτον μεγάλη· εἰς τὴν σάρκα λεπτότατος· ἡ μύτη του κλιτὴ τὰ ὀρθούνια πλατεῖα· ἄσπρος εἰς τὴν ὄψιν καὶ χλωμὸς, ἀμὴ πολλὰ χαριέστατος· οἱ βολβοὶ τῶν ὀφθαλμῶν του ἦσαν κουφαλωτοὶ καὶ μεγάλοι· ὁμοίως καὶ τὰ αὐτία τε καὶ τὸ μέτωπον ψιλὸν καὶ μεγάλον, κεχαραγμένον μὲ πολλὰ στίγματα· τὰ γένεια μικρὰ καὶ πολλὰ ἀραιά· αἱ τρίχες ξανθαῖς μὲ πολιαῖς· ἡ δὲ σιαγόνες του ἦσαν λακκουδωταῖς καὶ συρμέναις μέσα ἀπὸ τὴν πολλὴν νεστείαν καὶ ἄσκησιν· τόσον δὲ εἶναι ἀναγκαῖον νὰ εἰποῦμεν δι' αὐτὸν, ὅτι ἐπερίσσευσεν ὅλους τοὺς σοφοὺς τῶν Ἑλλήνων εἰς τοὺς λόγους· καὶ μάλιστα εἰς τὴν δεινότητα τῶν νοημάτων, καὶ εἰς τὸ εὔκολον καὶ ἀνθηρὸν τῆς φράσεως· τοσοῦτον δὲ ἐξήγησε τὴν Θείαν Γραφὴν μὲ τὸ Ἀγγελικόν του κήρυγμα, ὁποῦ ἄλλος τινὰς διδάσκαλος δέν μας ὠφέλησε τόσον, ὡς οὗτος ὁ τρισμακάριος. Ὥστε, ἐὰν δὲν ἤθελεν εἶσθαι οὗτος ὁ ἅγιος, τολμῶ νὰ εἰπῶ, πῶς ἔκαμνε χρεία νὰ ἔλθῃ ἄλλην μίαν φορὰν εἰς τὴν γῆν ὁ Δεσπότης Χριστός. Ὅσον δὲ εἰς τὴν ἀρετὴν, ἔγινε τόσον εἰς τὴν πρᾶξιν καὶ Θεωρίαν, ὁποῦ ὅλους τοὺς ἐπερίσσευσε, χρηματίζωντας βρύσις τῆς ἐλεημοσύνης καὶ τῆς ἀγάπης· καὶ ὄχι μόνον ζηλωτὴς, ἀλλὰ καθολικὰ ζῆλος Θεϊκὸς μὲ τὴν φιλαδελφίαν καὶ διδασκαλίαν του. Ἔζησε δὲ χρόνους τρεῖς καὶ ἑξήκοντας ποιμαίνωντας τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ χρόνους ἕξη.

Ὁ δὲ μέγας Βασίλειος ἦτον ὅσον εἰς τὴν θέσιν τοῦ σώματος πολλὰ μακρὺς, ξηρὸς εἰς τὴν σάρκα καὶ ἀδύναμος, εἰς τὴν ὄψιν μελαχρινὸς, καὶ χλωμὸς εἰς τὸ πρόσωπον· τὰ ὀφρύδια καμαρωτὰ, κλιτὴν ἔχων τὴν ῥίνα, ἤγουν γερακομίτης, ζαρωμένος ὀλίγον εἰς τὸ πρόσωπον, μακρὰ τὰ μάγουλα, κουφωτοὺς, τοὺς κροτάφους, ἤγουν τοὺς μιλίγγους, ὀλίγον μαλιαρὸς εἰς τὴν σάρκα, τὸ γένειον καμπόσον μακρὺ καὶ μεσοπόλιος. Οὗτος ἐπερίσσευσεν εἰς τοὺς λόγους ὄχι μόνον ὅσους εἰς τὸν καιρόν του εὑρίσκοντο, ἀλλὰ καὶ τοὺς παλαιούς· διατί ἐπαιδεύθη πολλὰ· καὶ μανθάνωντας πᾶσαν ἐπιστήμην γραμμάτων, εἶχεν εἰς ὅλαις τὰ νικητήρια· ὁμοίως δὲ ἐπαιδεύθη καὶ εἰς τὴν πρακτικὴν φιλοσοφίαν, καὶ διὰ μέσου ταύτης προκόπτωντας εἰς τὴν Θεωρίαν τῆς ἀρχιερωσύνης ὅταν ἦτον χρόνων τεσσαράκοντα πέντε· καὶ κυβερνήσας τὴν Ἐκκλησίαν ἄλλους πέντε χρόνους, ἀπῆλθε πρὸς Κύριον. Ὁ δὲ ἱερὸς Γρηγόριος ὅσον εἰς τὸν τύπον τῆς ἡλικίας τοῦ σώματος, ἦτον μέτριος, καμπόσον ὠχρὸς μετὰ τοῦ χαριέντος, πλατὺς εἰς τὴν μύτην, ἴσα τὰ ὀφρύδια, τὸ βλέμμα καλοσύνατον καὶ ἥμερον, τὸ δεξιόν του ὀμμάτι ἦτον ὀλίγον στεγνότερον, τὸ ὁποῖον ἐζάρωνεν ἀπὸ μίαν λαβρατίαν ὁπᾶ εἶχεν εἰς τὸ ὀμματόκλαδον, τὰ γένειά τε δὲν ἦσαν μακρὰ, ἀλλὰ θασέα καὶ ἴσα, καὶ εἰς τὴν ἄκραν ἐδείχνασιν ὡς περικεκαπνισμένα. Ἦτον δὲ ἄσπρος εἰς τὰς τρίχας καὶ φαλακρός· τοῦτο δὲ εἶναι ἄξιον νὰ εἰπῇ τινὰς διὰ τοῦτον τὸν Ἅγιον, ὅτι ἐὰν εὑρέθη ποτὲ καμμία εἰκόνα καὶ ζύλη εἰς τοὺς ἀνθρώπους νὰ εἶναι ἐστολισμένη ἀπὸ ὅλαις ταῖς ἀρεταῖς, ἔτος ἦτον ὁ μέγας Γρηγόριος· ὁ ὁποῖος περισσεύωντας μὲ τὴν λαμπρότητα τῆς πολιτείας του ἐκείνους ὁποῦ εὐδοκιμοῦσαν εἰς ταῖς πράξεις, ἦλθεν εἰς τόσον μέτρον Θεολογίας, ὁποῦ ὅλοι ἐνικοῦντο ἀπὸ τὴν σοφίαν του, τόσον εἰς τοὺς λόγους, ὅσον καὶ εἰς τὰ δόγματα· διὰ τοῦτο ἀπόκτησε καὶ τὴν ἐπωνυμίαν νὰ λέγεται Θεολόγος. Ἐκυβέρνησε δὲ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Κωνσταντινουπόλεως χρόνους ιβ'. καὶ ἔζησεν ὀγδοήκοντα. Ἀλλ' ἐπειδὴ αὐτοὶ οἱ τρισόλβιοι ἐκοπίασαν τόσον διὰ τὴν σωτηρίαι μας, πρέπει νὰ τοὺς ἑορτάζωμεν καὶ ἡμεῖς, καὶ

νὰ τοὺς εὐχαριστοῦμεν ὅσον δυνάμεθα· ὅτι ἄλλο δὲν ἐφρόντιζαν, οὔτε ἐμελετοῦσαν, εἰμὴ μόνον ἕνα σκοπὸν εἶχασιν οἱ τρισμακάριοι, νὰ στερεώσων τὴν εὐσέβειαν· ἕνα ἀγῶνα, τὴν ἀρετήν· ἐπιμελούμενοι καὶ σπουδάζοντες μὲ ἔργα καὶ τρόπους καὶ λόγια τὴν τῶν ψυχῶν σωτηρίαν ἄοκνα· διὰ τὴν ὁποίαν τοσοῦτον ἐκακοπάθησαν κηρύττοντες τὴν πίστιν εἰς τὴν οἰκουμένην ἅπασαν, καὶ ὅλας ἡμᾶς κοινῶς εὐηργέτησαν. Ὅθεν εἴμεσθεν καὶ ἡμεῖς χρεῶσται νὰ ἀντιτιμήσωμεν τοὺς εὐεργέτας, εὐχαριστοῦντες τὸ καταδύναμιν, ἐπειδὴ κατὰ τὸ χρέος δὲν φθάνομεν. Ἂς φιλοτιμήσωμεν οὖν τοὺς λογιωτάτους μὲ λόγια· ἀλλὰ δειλιῶ καὶ συστέλλομαι, μὴ εὑρίσκων λόγους εὐλόγους τοῖς ἁγίοις ἁρμόζοντας· ἐπειδὴ ἡ ὑπόθεσις εἶναι μεγάλη, καὶ δὲν δύναμαι ὁ μόνον τὸς τρεῖς, ἀλλὰ κἂν τὸν ἕνα νὰ ἐπαινέσω τὰ πρέποντα, τοῦ ὁποίου ὅλος ὁ κόσμος δὲν ἦτον ἄξιος· λοιπὸν πῶς νὰ φθάσῃ εὐφημία ἐγκόσμιος τοῖς ὑπερκοσμίοις, ὁποῦ ἐκόσμησαν ὅλον τὸν κόσμον, καὶ τὸν ἐλύτρωσαν, ὡς ἄλλοι τρεῖς μετὰ τοὺς δώδεκα αὐτόπται τοῦ Λόγου καὶ Θεοκήρυκες; ὁποῦ ἐὰν αὐτοὶ δὲν ἐκοπίαζαν τοσοῦτον μὲ τὰ ἱερά τους συγγράμματα, δὲν ἐλυτρώνετο ἡ κτίσις πᾶσα ἀπὸ τὰ ἀπόρριζα τῆς εἰδωλολατρείας πρότερον, καὶ ἀπὸ ποικίλους τρόπους τῶν αἱρέσεων ὕστερον· ὅτι ἡ πάνσοφος Ἁγία Τριὰς ἡ ἀδαίρετος καὶ ὑπερούσιος ᾠκονόμησε νὰ εὑρεθοῦσιν ἐκείνους τοὺς χρόνους τῶν αἱρέσεων αὐτοὶ οἱ οὐράνιοι ἄνθρωποι καὶ ἐπίγειοι Ἄγγελοι, αἱ σάλπιγγες τῆς ἀληθείας, καὶ σοφωτατοι ῥήτορες, ἡ βρονταῖς ὄντως τῆς ἀκτίστου Θεότητος, διὰ νὰ σπαράξουν καὶ νὰ σκορπίσουν τοὺς ὑβριστὰς τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, καὶ νὰ διώξουν τοὺς λύκους μὲ τὴν σφενδόνην τῶν λόγων τους. Οὗτοι μὲ τὴν σοφίαν αὐτῶν τὰ πονηρὰ τείχη τῶν ἐχθρῶν κατηθάφισαν· καὶ ἅπαν ὕψωμα κατὰ τῆς Θεογνωσίας κακῶς ἐπαιρόμενον ἐταπείνωσαν, μετασκευάζοντες καὶ μεταῤῥυθμίζοντες τὸ πᾶν πρὸς τὸ βέλτιον, καὶ ὁμαλίζοντες εἰς εὐθύτητα καὶ ἴσωμα τὰ σκολιὰ καὶ πᾶσαν τραχύτητα. Αὐτὴ ἡ ἐπίγειος τῆς ἐρανίς Τριάδος τριὰς ἰσάριθμος, μᾶς ἐδίδαξαν νὰ προσκυνῶμεν αὐτὴν, καθὼς πρέπει ἀσύγχυτα, καὶ νὰ ὁμολογῶμεν ἔτω, καθὼς αὐτοὶ παρ' αὐτῆς ἀπεκαλύφθησαν τὴν ἀκρίβειαν τῆς Πίστεως, λέγοντες.

Θεὸς μὲν ἀγέννητος ὁ Πατὴρ, Θεὸς δὲ γεννητὸς ὁ Υἱὸς, καὶ Θεὸς ἐκπορευτὸς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον. Οἱ αὐτοὶ τρεῖς καὶ εἷς τὸ παραδοξότατον, καὶ πᾶσι, πλὴν τοῖς γνησίοις λατρευταῖς τῶν τριῶν, ἀσαφές τε καὶ ἄγνωστον· τρεῖς μὲν χαρακτῆρες, οὐχὶ Θεοί· εἷς δὲ Θεὸς, ὅτι μία Θεότης καὶ ἡ αὐτή· οὔτε τὰς ὑποστάσεις ἑνοῦσα τῷ αὐτῆς ἐνιαίῳ, οὔτε πάλιν ἐκείναις συμπληθυνομένη διὰ τὸ πλῆθος, ἀλλ' οἷον ἀκτῖνας προβαλλομένη, ἐξ Ἡλίου τε προϊούσας ἑνὸς, καὶ τηρούσας ἕνα τὸν Ἥλιον οὐδὲν ἐχούσας διάφορον, πλὴν ἢ μόνον ἕκαστον τὴν ἰδιότητα, οὐδὲν περιττὸν ἢ ἐλλεῖπον. Ἀλλὰ καὶ φύσει, καὶ δόξῃ, καὶ δυνάμει, καὶ ἀγαθότητι, λίαν ἀκριβὲς ἀποσώζουσα τὸ ἴσον, μᾶλλον δὲ τὸ ταυτόν· καὶ ἀϊδίως ἀλλήλαις συνούσας καὶ συνεσομένας εἰς τὸ ἀπέραντον.

Οὕτω μᾶς ἐδίδαξαν νὰ ὁμολογῶμεν περὶ τῆς ἁγίας Τριάδος οἱ τρεῖς ἱερώτατοι· καὶ ἐστήριξαν τὰ ὀρθὰ δόγματα μὲ διδάγματα σοφώτατα, μὲ διωγμούς, κινδύνους τε καὶ πολέμους ἕως Θανάτου καὶ μετὰ Θάνατον. Συνάχθητε γοῦν ὅσοι ὑπ' αὐτῶν

ὠφελήθητε· ἔλθετε πᾶσα ἡλικία καὶ φύσις ἐπίσης, ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες, ἱερεῖς καὶ μονάζοντες, νὰ εὐχαριστήσωμεν τοὺς εὐεργέτας, νὰ ἐπαινέσωμεν τοὺς διδασκάλους καὶ κήρυκας τῆς πίστεως, νὰ ἐγκωμιάσωμεν οἱ πένητες τοὺς πλουτιστάς, οἱ ἐν συμφοραῖς τὴν παράκλησιν, τοὺς Θεολόγους οἱ λόγιοι, οἱ Θλιβόμενοι τοὺς παραμυθοῦντας, αἱ χῆραι τοὺς προστάτας, οἱ ὀρφανοὶ τοὺς πατέρας, οἱ ἀῤῥώστημένοι τοὺς ἰατρούς, τοὺς φιλοξένους, οἱ ξένοι καὶ ἁπλῶς εἰπεῖν ἅπαξ ἅπαντες συνέλθετε νὰ εὐχαριστήσωμεν ἐκείνους ὁποῦ ἔγιναν τὰ πάντα ἐν πᾶσι, διὰ νὰ κερδήσουν τοὺς πλείονας. Ἀλλ' ἂς ἀφήσωμεν ἄλλοις νὰ διηγοῦνται τὴν σοφίαν αὐτῶν εἰς τὰς ἐπιστήμας, τὰς νηστείας καὶ ἀγρυπνίας τους καὶ τὰς λοιπὰς ἀρετὰς ὁποῦ εἶχασι, καὶ μόνον ἐτοῦτο νὰ εἰπῶ, ὁποῦ μὲ κάμνει καὶ Θαυμάζω τους περισσότερον· ἤγουν τὴν ὑπερβάλλουσαν σπουδὴν καὶ μέριμναν ὁποῦ εἶχασι, νὰ σώσουν ψυχὰς ἀνθρώπων οἱ τοῦ φιλανθρώπου Θεοῦ φιλάνθρωποι δοῦλοι καὶ μιμηταὶ κατὰ δύναμιν· ὅτι αὐτὸ ἐφρόντιζαν περισσότερον, γινώσκοντες, ὅτι μὲ τὴν πρᾶξιν αὐτὴν φυλάττει ὁ ἄνθρωπος τὴν πρὸς τὸ Θεῖον ὁμοίωσιν. Διατὶ δὲν εἶναι μεγάλον καὶ Θαυμαστὸν κατόρθωμα τόσον νὰ φυλάξῃ τινὰς εἰς τοῦτον τὸν πλάνον κόσμον μόνον τοῦ λόγου του ἄμεμπτον, ὅσον εἶναι ἄξιος ἐπαίνων ἐκεῖνος ὁποῦ σπουδάζει νὰ σώσῃ καὶ τὸν πλησίον του· ὅτι μὲ τοῦτον τὸν εὔσπλαγχνον τρόπον γίνεται μιμητὴς τοῦ Δεσπότου, ὁποῦ ἔδωκεν ἑαυτὸν εἰς Θάνατον ὁ ἀθάνατος, διὰ νὰ λυτρώσῃ τὸν ἄνθρωπον. Μὲ ποῖον τρόπον δὲ ἔσωσαν πολλοὺς ἀνθρώπους οἱ σοφώτατοι ἐτοῦτοι διδάσκαλοι ἄκουσον.

Ὁ Θεὸς ἔκαμε τὸν κόσμον ἐτοῦτον διὰ τὸν ἄνθρωπον· καὶ οὗτοι ἐσαφήνισαν καὶ ἑρμήνευσαν τὴν φύσιν τῶν ὄντων, ἤγουν τῶν κτισμάτων ὅλων ὁποῦ ἐποίησεν ὁ παντοδύναμος· καὶ μὲ τὴν ἐπίγνωσιν τῶν κτισμάτων ἐσοφίσθησαν, καὶ ἐκατάλαβαν τὸν κτίστην οἱ ἄνθρωποι· οἱ οὐρανοὶ διηγοῦνται τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ μὲ τὴν ὡραιότητά τους καὶ μεγαλότητα. Οἱ δὲ διδάσκαλοι ἐξηγοῦνται τρανῶς τοὺς οὐρανούς. καὶ τὴν γῆν, τὸν ὁρώμενον κόσμον καὶ τὸν ἀόρατον, πῶς εἶναι ἡ Θέσις καὶ τάξις τς, καὶ τίς ἡ αἰτία καὶ τὸν ἔκαμεν ὁ Θεὸς, καὶ ἄλλα παρόμοια. Ὥξε ἁρμόζει νὰ λέγωμεν καὶ δὶ αὐτοὺς τὸ ψαλμικὸν ἐκεῖνο ῥητόν. Εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν· ἐπειδὴ εἰς ὅλα τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης ἔφθασαν τὰ σωτήριά τους συγγράμματα· ἔδωκέ μας τὴν παλαιὰν καὶ νέαν διαθήκην ὁ πανάγαθος Κύριος διὰ σωτηρίαν μας· καὶ οὗτοι ἐλέχθησαν μὲ εὐγνωμοσύνην τὰς ἐντολάς του, τὰς ὁποίας φιλοπόνως ἐφύλαξαν, ἡμέραν καὶ νύκτα εἰς αὐτὰς μελετήσαντες· ἔπειτα ὁδηγοῦσι καὶ ἡμᾶς νὰ πολιτευώμεσθεν, καθὼς ὁ Θεὸς εἰς αὐτὰς ἐπρόσταξε· καὶ μᾶς κατευθύνουσι στολίζοντες τὰ ἤθη, καὶ τοὺς τρόπους ῥυθμίζοντες, καὶ χειραγωγῶττες ἡμᾶς πρὸς τὰ κρείττονα. Ἐσαρκώθη ὁ Θεὸς διὰ λόγου μας, καὶ οὗτοι μᾶς ἑρμηνεύουν καὶ ἐγνωρίζουσι τὸ τῆς οἰκονομίας μυστήριον, καὶ μᾶς κάμνουν νὰ καταλάβωμεν μὲ κάποιον τρόπον, καὶ μέθοδον πάνσοφον τῆς ἀπορῥήτου ταύτης ἑνώσεως. Ἔστειλεν Ἀποστόλους, συναποστέλλονται· προφήτας, συμπροφητεύονται· εὐαγγελιστὰς, συνευαγγελίζονται· μάλιστα καὶ τὸ Εὐαγγέλιον αὐτοὶ σαφέστερον ἑρμηνεύουσιν. Ἐδόξασε τοὺς Ἀποστόλους μὲ τὰ Θαυμάσια, τῶν ὁποίων καὶ ἄτοι δὲν ἔμειναν ἄμοιροι, καθὼς ἠμπορεῖ πᾶς ἕνας νὰ πιστωθῇ ἀπὸ τὴν ἱστορίαν τῶν βίων τους. Μαθητεύει τὰ ἔθνη πάντα διὰ τῶν Ἀποστόλων του· καὶ τίς ἔμεινεν ἀπὸ τοὺς λόγους ἐτούτων ἀμέτοχος, τίνα δὲν ἐδίδαξαν οἱ σοφώτατοι; ὄχι τόσον μὲ γεωμετρικαῖς, ἐπιστήμαις, ὅσον μὲ φυσικαῖς καὶ ἠθικαῖς οἱ Θαυμάσιοι· ὅτι ἐπειδὴ ὁ κόσμος δὲν ἐγνώρισε τὸν Θεὸν μὲ τὴν σοφίαν, ἠθέλησε νὰ σώσῃ μὲ τὴν μωρίαν τοῦ κηρύγματος τοὺς πιστεύοντας· καὶ πάλιν ὕστερα ἐπειδὴ ὁ κόσμος δὲν ἐγνώρισε τὸν Θεὸν μὲ τὴν μωρίαν ὡς ἔπρεπεν, εὐδόκησε νὰ σώσῃ μὲ τὴν σοφίαν ἐτούτων τοὺς πιστεύοντας. Ναὶ κατὰ ἀλήθειαν πολλοὶ ἐσώθησαν μὲ τὰ πάνσοφα τους δόγματα καὶ νοήματα καὶ μὲ τὴν φυ-

σικὴν τῆς ἀρετῆς ὡραιότητα, καὶ ἀμετρήτους ἤφεραν εἰς μετάνοιαν μὲ τὴν γλυκύτητα τῶν λόγων τους.

Τούτους ἔχομεν οἱ ἄνθρωποι μετὰ Θεὸν εὐεργέτας καὶ φύλακας· ἐτοῦτοι εἶναι οἱ στύλοι τῆς πίστεώς μας οἱ ἄσειστοι, εἰς τοὺς ὁποίους ἡ σοφία ἐστερέωσε τὸν οἰκόν της, τὸν ὁποῖον αἱ πύλαι τοῦ Ἅδου, ἤτοι οἱ κακόδοξοι αἱρετικοὶ καὶ παράφρονες δὲν ἐδυνήθησαν ποσῶς νὰ σαλεύσουσιν· οὗτοι εἰσὶ μετὰ τοὺς ἱεροὺς Ἀποστόλους οἱ τῆς οἰκουμένης διδάσκαλοι· τούτους καὶ ἡμεῖς ἂς πανηγυρίζωμεν σήμερον, τὴν μνήμην αὐτῶν χαρμονικῶς καὶ πιστῶς ἑορτάζοντες· ἂχι καθὼς πανηγυρίζουν οἱ κοιλιόδουλοι μὲ πότους καὶ μέθαις καὶ διάφορα βρώματα, ἀλλὰ καθὼς ἐκεῖνοι ὁρέγονται, καὶ εἰς τὰ συγγράμματά τ᾽ς ὁρίζουσιν, ἤγουν νὰ φροντίσωμεν τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς μας, φυλάττοντες ὅσα αὐτοὶ οἱ ἀείμνηστοι γραφικῶς ἐπαράγγειλαν, τουτέστι νὰ μιμηθῶμεν τὴν πολιτείαν τους· καὶ ὅταν κάμωμεν ὅσον δυνηθῶμεν νὰ φυλάξωμεν τὰς σωτηρίους ἐντολὰς τοῦ Κυρίου, τότε πανηγυρίζομεν καθὼς πρέπει τοὺς ἁγίους του, καὶ αὐτὸν τὸν Θεὸν θεραπεύομεν· τότε χαίρουσι καὶ αὐτοὶ δοξαζόμενοι ἀπὸ ἡμᾶς καὶ τιμώμενοι. Ἀλλ᾽ ὦ φωστῆρες ὑπέρλαμπροι τοῦ σύμπαντος κόσμου καὶ τοῦ στερεώματος τούτου τοσοῦτον τιμιώτεροι, ὅσον αὐτοὶ μὲν τὰς σωματικὰς ὄψεις, σεῖς δὲ τὰς ψυχικὰς περιλάμπετε· ὦ μακαρία, καὶ δευτέρα τριὰς τὸ τῆς πρώτης καὶ μεγάλης Τριάδος ἀπεικόνισμα καὶ ἀπαύγασμα, ὁποῦ ἐδοξάσθητε ὑπ᾽ αὐτῆς, ὡς ταύτην ἀντιδοξάσαντες· ἐνθυμούμεθα τοὺς κυνδύνους, ὁποῦ διὰ εὐσέβειαν ὑπεμείνατε, τὰς ἀδίκους διὰ τὴν δικαιοσύνην ἐξορίας, τὸ καινὸν μαρτύριον τῆς ἀναιμάκτου ἀθλήσεως, καὶ τοὺς ἄλλους πολλοὺς καὶ μεγάλους πόνους ὁποῦ ἐπήρετε· μὲ ἀνατολὴν καὶ δύσιν μαχόμενοι, διὰ νὰ εἰρηνεύσητε ἅπαντας. Ἔχομεν δὲ καὶ τὰ πυξία τὰ ἅγια, τὰς θεογράφους πλάκας, τὴν τρίτην διαθήκην, τὴν ὁποίαν ὁ Θεὸς μὲ τὴν γλῶσσάν σας ἐξεφώνησε, τὸν φωτισμὸν τῆς ψυχῆς, τὴν τρυφὴν τῶν ὀμμάτων, τὴν κοινὴν ἡδονὴν καὶ ἀπόλαυσιν ἁπάσης αἰσθήσεως, τὸν εὐδαίμονα κλῆρον, καὶ πλοῦτον μακάριον, τὸν ὁποῖον ἐπῆραμεν ἀπὸ λόγου σας, καὶ τὸν φυλάγομεν ὡς πολύτιμον νὰ παγένῃ κατὰ διαδοχὴν ἀπὸ γενεὰν εἰς γενεὰν τὸ μνημόσυνόν σας αἰώνιον, νὰ φυλάγεται ἡ δόξα σας εἰς τὸν κόσμον ἀθάνατος. Μέμνησθε δέμου καὶ αὐτοῦ· δεόμεθα δὲ καὶ παρακαλοῦμέν σας Ἅγιοι, νὰ ἐνθυμᾶσθε καὶ ἡμῶν τῶν ἀχρείων, νὰ διαφυλάξητε μὲ τὰς εὐπροσδέκτους ἱκεσίας σας εἰς εἰρήνην τὴν Ἐκκλησίαν, καθὼς τὴν ἀφήκετε, καὶ νὰ μᾶς ἀξιώσητε νὰ ἀπολαύσωμεν καὶ ἡμεῖς τὴν ἄῤῥητον αὐτὴν εὐφροσύνην καὶ παμπόθητον ἀγαλλίασιν τῆς πανυμνήτου καὶ ὑπερουσίου Τριάδος, νὰ συνοδοξάζομεν μὲ τοῦ λόγου σας Πατέρα, Υἱὸν, καὶ Πνεῦμα Ἅγιον, τὸν ἕνα Θεόν. Ὧ πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ, καὶ προσκύνησις, πάντοτε, νῦν, καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς αἰῶνα τὸν ἀτελεύτητον. Ἀμήν.

ΤΩ ΑΥΤΩ ΜΗΝΙ ΛΑ'.

Τῶν Ἁγίων καὶ Θαυματουργῶν.

ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ, ΚΥΡΟΥ, ΚΑΙ ΙΩΑΝΝΟΥ.

Καὶ τῆς ἁγίας Μάρτυρος Ἀθανασίας, καὶ τῶν τριῶν αὐτῆς Θυγατέρων καὶ παρθένων, Θεοδότης, Θεοκτίστης, καὶ Εὐδοξίας.

Οὗτος ὁ περιφανὴς ἀστὴρ καὶ λαμπρότατος Κύρος ἐγεννήθη εἰς τὴν περιφανεστάτην πόλιν τῆς Αἰγύπτου Ἀλεξάνδρειαν, τὴν ὁποίαν λέγουσιν, ὅτι ὁ περιβόητος Ἀλέξανδρος ᾠκοδόμησε, καὶ τὴν ἐπωνόμασεν οὕτως, διὰ ἐνθύμησίν του αἰώνιον· ἦτον δὲ ὁ Κύρος πιστὸς Χριστιανὸς ἀπὸ τ᾽ς γονεῖς του, εἰς τὴν πολιτείαν ἐνάρετος, καὶ τὴν τέχνην ἰατρὸς ἐμπειρότατος· τοῦ ὁποίου τὸ ἐργαστήριον φαίνεται ἕως τὴν σήμερον, καὶ τὸ ἰξεύρουσιν ἅπαντες· καὶ ἔκτισαν εἰς αὐτὸ ἱερὰν Ἐκκλησίαν τῶν Ἁγίων τριῶν Παίδων, εἰς τὴν ὁποίαν τελοῦνται καθ᾽ ἑκάστην Θαυμάσια, ἀντὶς τῶν ἰατρικῶν Θεραπειῶν ὁπ᾽ ἐγίνοντο τότε μὲ βότανα τῆς τέχνης καὶ φάρμακα διάφορα· αὐτὴ δὲ ἡ μεταβολὴ ἐγίνη μὲ τὸν τρόπον ἐτοῦτον. Τὸν καιρὸν ὁποῦ ἦτον Πατριάρχης εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν ὁ Θαυμαστὸς καὶ μέγας Ἀπολλινάριος (ὄχι ὁ αἱρετικὸς ὁποῦ ἐσύγχυσε τὴν Λαοδίκειαν, καταχέωντας τὴν αἰσχύνην αὐτοῦ ὁ τρισάθλιος, ἀλλὰ ἕτερος εὐσεβέστατος, καὶ τῆς ἀληθείας ἐραστὴς διάπυρος) εἶχεν ἕνα ἀνεψιὸν, τὸν ὁποῖον ἀνέθρεφε, καὶ τὸν ἐδίδασκε τὴν ὀρθοδοξίαν καὶ πολιτείαν θεάρεστον, διὰ νὰ τὸν κάμῃ τῆς ἀρετῆς του διάδοχον. Ὅθεν ὁ νέος οὕτω παιδευθεὶς ἐπορεύετο φρόνιμα. Ὅταν δὲ ἔφθασεν εἰς ἡλικίαν νόμιμον, εἶπε πρὸς τὸν θεῖόν του νὰ τὸν ὑπανδρεύσῃ· ὁ δὲ ἀρχιερεὺς εὗρηκε πρόφασιν, λέγωντας· Ἐγὼ τέκνον μου θέλω νὰ κτίσω Ἐκκλησίαν τῶν τριῶν Παίδων, καὶ κάμνει χρεία νὰ εἶσαι προστάτης εἰς τὴν οἰκοδομὴν ταύτην, καὶ ὕστερα θέλω σὲ ὑπανδρεύσει. Ἄρχησαν οὖν τὸ ἔργον μὲ πᾶσαν σπουδὴν, καὶ ἔκτισαν τὴν Ἐκκλησίαν εἰς τὸ ἄνωθεν τοῦ Κύρου ἐργαστήριον, κάμνοντας εἰς τὴν αὐλὴν τὸ νοσοκομεῖον· καὶ κατεστάθη τὸ ἰατρεῖον ναὸς περίφημος, καὶ εἰς ὀλίγου καιρὸν ἐτελειώθη· ἔπειτα ἔστειλεν εἰς τὴν Βαβυλῶνα ὁ Ἀπολλινάριος ἕνα ἡγούμενον ἑνὸς μοναστηρίου ἐνάρετον, τοῦ ὁποίου ἔδωκεν ἕνα γράμμα, ὁπ᾽ ἔγραφεν ἱκετικῶς ὡς προσευχόμενος πρὸς τοὺς ἁγίους τρεῖς Παῖδας, καὶ δεόμενος αὐτῶν νὰ στέρξουν νὰ πάρῃ κομμάτι λείψανον ἀπὸ λόγου τους, νὰ τὸ βάλῃ εἰς τὸν ναὸν ὁποῦ ἔκτισεν ἐκεῖ εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν αὐτὸς ὁ Ἀπολλινάριος, ὅς τις εἶχεν εἰς αὐτ᾽ς τὰς ἁγίας πολλὴν εὐλάβειαν· καὶ ἔχωντας πίστιν εἰς αὐτοὺς, τοὺς ἔγραψε τὴν ἐπιστολὴν ὥσπερ νὰ ἔζοῦσαν σωματικῶς, νὰ τὴν ἀνέγνωθαν. Ἀπελθὼν οὖν μὲ πολλὴν σπουδὴν εἰς τὴν Βαβυλῶνα ὁ εὐλαβὴς ἡγούμενος, ἐγονάστισεν ἔμπροσθεν τῶν ἁγίων λειψάνων μετὰ δακρύων καὶ πίστεως, καὶ τοὺς ἐδέετο νὰ δεχθοῦν τὸ γράμμα, καὶ νὰ κάμουν καθὼς ὁ εὐλαβὴς πατριάρχης ἔγραφε. Τότες ἠγέρθη ὁ ἕνας ἅγιος ὁποῦ ἦτον εἰς τὸ μέσον τῶν ἄλλων ὥσπερ νὰ ἐκοιμᾶτο (ὦ Θείας οἰκονομίας, ὦ φρικτῆ διηγήματος) καὶ ἁπλώσας τὴν χεῖρα, ἔλαβε τὴν ἐπιστολὴν, καὶ πάλιν ἀνεπαύθη χωρὶς νὰ συντύχῃ ὁλότελα· ὁ δὲ ἡγούμενος ἐθαύμασε μὲν εἰς τοιοῦτον ἐξαίσιον θέαμα, ἀμὴ ἐλυπᾶτο διατὶ δὲν ἐπέτοχε τῆς αἰτήσεως, καὶ ἔμεινε μίαν ἑβδομάδα εἰς τὰ

ναὸν προσευχόμενος· ἔπειτα ἐπειδὴ δέν του ἔδωσαν τίποτα, ἔστρεψεν εἰς τὰ ὀπίσω περίλυπος, φέροντας δάκρυα εἰς τὸν πατριάρχην ἀντὶ τὸ ἅγιον λείψανον, ὅς τις τὸν ἔστειλε πάλιν λέγωντας: Ὕπαγε καὶ δεύτερον παρακάλεσαν τοὺς ἁγίους Θερμότερα, καὶ ἐλπίζω εἰς τὸν Θεὸν, νὰ μὴν ἔλθῃς ἄπρακτος· εἰδὲ πάλιν καὶ δέν σου δώσουν κομμάτι λείψανον, φέρε μου τὴν ἐπιστολήν, ἤτις ἐπῆρεν ἁγιασμὸν ἀπ' ἐκείνους, καὶ Θέλω τὴν ἔχει εἰς παραμυθίαν. Τότε πάλιν ὁ καλὸς ἐκεῖνος ἡγούμενος ὡς ταπεινὸς καὶ ὑπήκοος ἔφερεν εἰς τὴν Βαβυλῶνα μὲ πολύν του κόπον καὶ κακοπάθειαν· καὶ προσελθὼν εἰς τοὺς ἁγίους, ἐδέετο μετὰ δακρύων νὰ λυπηθοῦσι τὸν κόπον του, νὰ συγκατέβουν εἰς τὴν εὐλαβῆ τοῦ Πατριάρχου αἴτησιν. Ταῦτα καὶ ἕτερα πλεῖστα πολλὰς ἡμέρας εὐχόμενος, δὲν εἶδε σημεῖον τίποτα· ὅθεν ἀπελπισθεὶς τοῦ ποθουμένου, ἔσκυψε νὰ πάρῃ κἂν τὸ γράμμα κατὰ τὴν πρόσταξιν· καὶ καθὼς ἔσυρε πρὸς αὐτὸν τὴν ἐπιστολὴν, ἐξεκόλησεν (ὢ τοῦ Θαύματος) ἡ χέρα ὁποῦ τὴν ἐκράτει ἀπὸ τὸ σῶμα. καὶ τὴν ἐπῆρεν εἰς τὰς χεῖράς του χαίρωντας. καὶ ἔστρεψεν ἡ προτέρα Θλῖψις εἰς ἀγαλλίασιν· καὶ φθάνωντας εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν, ἐτέλεσαν ὅλοι οἱ πιστοὶ μεγάλην ἑορτὴν καὶ μάλιστα ὁ Ἀρχιεπίσκοπος, ὅστις ἐγκαινίασε τὸν ἱερὸν ναὸν, εἰς τὸν ὁποῖν ἔθεσαν τὴν ἁγίαν ἐκείνην δεξιὰν μὲ τὴν ἐπιστολὴν, εὐχαριστοῦντες τὸν Κύριον· ἔπειτα ἐχειροτόνησε τὸν ἀνεψιόν του ἱερέα, ἀντὶς νὰ τὸν ὑπανδρεύσῃ καθὼς του ἔταξε, καὶ λέγει του. Ταύτην τὴν Ἐκκλησίαν σοῦ ἐνύμφευσα, τέκνον μου, καὶ ὅσην ἀγάπην ἤθελες νὰ ἔχῃς εἰς τὴν γυναῖκά σε, ἔχετην εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, νὰ εὕρῃς τὴν σωτηρίαν σου.

Ἀλλὰ ἂς ἔλθωμεν εἰς τὸ προκείμενον, νὰ εἰποῦμεν διὰ τὸν φιλόχριστον Κύρον τὸν συμπαθῆ καὶ εὔσπλαγχνον, ὁ ὁποῖος ἦτον τόσον σπουδαῖος καὶ ἐπιμελὴς νὰ Θεραπεύῃ ψυχὰς καὶ σώματα, ὁποῦ ἐγίνη πολλῶν σωτηρίας αἴτιος· ὅτι μὲ τὴν πρόφασιν τῆς ἰατρικῆς, ἐδίδασκε τὴν εὐσέβειαν, λέγωντας. Ὅτι ὅστις ἀγαπᾷ νὰ μὴν ἀρρώστησῃ, ἂς φυλάγεται ἁναμάρτητος· ἐπειδὴ διὰ τὴν ἁμαρτίαν ἔρχεται πολλαῖς φοραῖς ἡ ἀσθένεια. Τοὺς δὲ ἀῤῥώστους ἐθεράπευσεν ὁ Κύρος ὄχι μὲ βιβλία τῶν ἰατρῶν, Γαληνοῦ, καὶ Ἱπποκράτους, οὐδὲ μὲ βότανα καὶ χορτάρια, ἀλλὰ μὲ τὸ ὄνομα τοῦ σωτῆρος Χριστοῦ τὸ παντοδύναμον καὶ σωτήριον, καὶ μὲ τὰς ἱερὰς βίβλους τῆς παλαιᾶς καὶ νέας διαθήκης, ἀπὸ τὰς ῥήσεις τῶν ὁποίων τοὺς ἔλεγε·· καὶ οὕτω τοὺς μὲν ἕλληνας εἰς Θεογνωσίαν ἐπίστρεφε, τοὺς δὲν πιστοὺς ἐστερέωνε καλλίτερα. Ὅθεν μὴ ὑποφέρωντες νὰ Θεωρῇ τὸ καλὸν ὁ μισόκαλος, ἐπαρακίνησε τινὰς, καὶ τὸν ἐκατάβαλαν ὡς Χριστιανὸν εἰς τὸν Ἄρχοντα τῆς πόλεως, ὁ ὁποῖος ἦτον πολλὰ σκληρὸς καὶ ἀπάνθρωπος, καθὼς ἦτον καὶ ὁ αὐθέντης του ὁ Διοκλητιανὸς ὁ δυσσεβὴς καὶ παράνομος. Ὁ ἄρχων λοιπὸν ἐπρόσταξε νὰ φέρουν τὸν Κύρον εἰς τὸ κριτήριον, ὅστις ἔφυγεν εἰς τὴν Ἀραβίαν, ὄχι διὰ μικροψυχίαν, ἢ δειλίαν, ἀλλὰ διὰ νὰ πληρώσῃ τοῦ Κυρίου τὸν λόγον, λέγοντος. Ὅτι ὅταν σᾶς διώκουσιν ἀπὸ τὴν μίαν πόλιν, φεύγετε εἰς τὴν ἄλλην· ἢ καὶ ἀπὸ Θείαν οἰκονομίαν ὑπῆγεν εἰς τὴν Ἀραβίαν, διὰ νὰ ἐπιστρέψῃ καὶ ἐκεῖ πολλοὺς Ἕλληνας. Φθάσας οὖν ὁ Κύρος εἰς τὴν ἀλλοτρίαν γῆν, ἀλλάσσει τὸ σχῆμα, τὸν βίον, τὸ ἐπιτήδευμα· κουρεύει τὴν κεφαλὴν, καὶ ἐνδύνεται καλογερικὰ φορέματα, καὶ ἀναβαίνει εἰς ὑψηλοτέραν Θεωρίαν, κάμνωντας ἄπειρα Θαυμάσια· καὶ ἰάπρευεμόνον μὲ τὸ σημεῖον τοῦ τιμίου Σταυροῦ πᾶσαν ἀσθένειαν· ὅθεν εὐγῆκε πανταχοῦ ἡ φήμη, ὅτι ὁ Θαυματουργὸς Κύρος Θεραπεύει τοὺς ἀῤῥώστους μὲ ἕνα λόγου χωρὶς τινὰ βότανον. Ταῦτα ἀκούσας ἕνας στρατιώτης, ὀνόματι Ἰωάννης, ὅστις ἦτον ἀπὸ τὴν Ἔδεσαν ἐνάρετος ἄνθρωπος, ἔβαλεν εἰς τὸν νοῦν του νὰ γένῃ ἀντὶ τοῦ ἐπιγείου βασιλέως, στρατιώτης τοῦ οὐρανίου ὁ πάνσοφος, καὶ νὰ πολεμᾷ μὲ τοὺς ἐχθροὺς τοῦ Χριστοῦ καλλίτερα· ὅθεν ἀπορῥίψας πλοῦτον, δόξαν, εὐημερίαν, καὶ πᾶσαν ἄλλην σωματικὴν καλοπάθειαν, ὑπῆγεν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα. Μετὰ ταῦτα ἦλθε πάλιν εἰς τὴν Αἴγυπτον διὰ νὰ γένῃ τοῦ Κύρου σύντροφος, νὰ κηρύττουν ὁμοῦ τὴν εὐσέβειαν·

τοῦτως ἰδὼν αὐτὸν, ἔμεινεν εἰς τὴν συνοδίαν του, καὶ ἐμιμεῖτο ὅλας τὰς πράξεις του· αὐξάνωντας δὲ ὁ διωγμὸς περισσότερον, ἦτον ἕνας σκληρὸς ἡγεμὼν τῆς Συρίας Συριανὸς καὶ τὸ ὄνομα, ὅστις ἐπρόσταξε καὶ ἐφυλάκωσαν τρεῖς κορασίδες μὲ τὴν μητέρα τους, Ἀθανασίαν ὀνόματι, διατὶ ἐκήρυτταν τὸν Χριστὸν Θεὸν ἀληθῆ, καὶ τὰ εἴδωλα ὕβριζαν. Οἱ δὲ ἅγιοι Κύρος καὶ Γωάννης ταῦτα μαθόντες, ἐφοβήθησαν μήπως καὶ ὡς τρυφεραῖς κορασίδες δειλιάσουσι τὰ κολαστήρια. νὰ προδώσουν τὴν εὐσέβειαν· ὅθεν ὑπήγασιν εἰς τὴν φυλακὴν καὶ τὰς ἐνουθετοῦσαν, νὰ στέκωνται ἀνδρείαις εἰς τὸν πόλεμον, νὰ νικήσῃ τὸν ἀντίπαλον· ἦτον δὲ ἡ πρώτη χρόνων δεκαπέντε ἡ Θεοκτίστη, ἡ δὲ Θεοδότη δεκατριῶν, καὶ ἡ Εὐδοξία ἕνδεκα· διαποῦτο ἐδειλία ὁ Κύρος, μήπως καὶ διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς γυναικείας φύσεως φοβηθῶσι τὰς βασάνους, νὰ χάσουν τὸν στέφανον· ὅθεν διὰ τὴν αἰτίαν αὐτὴν ὑπῆγαν οἱ πάνσοφοι, διὰ νὰ στερεώσουν τὰς γυναῖκας, καὶ νὰ λάβουν καὶ αὐτοὶ τὸ μαρτύριον· καθὼς καὶ ἐγένετο, συνεργούσης τῆς Θείας χάριτος· ὅτι βλέποντές τους τινὲς ἄπιστοι τοὺς ἐγκάλεσαν εἰς τὸν τύραννον, πῶς ἐσυμβούλευσαν τὰς γυναῖκας εἰς τὴν εὐσέβειαν, καὶ νὰ μὴ φοβηθῶσι τὸν Θάνατον, ἀλλὰ νὰ καταφρονήσουν ἀνδρείως τὰ προστάγματα τοῦ Καίσαρος. Θυμωθεὶς οὖν εἰς αὐτὰ ὁ Συριανὸς, ἐπρόσταξε νὰ φέρουν τὰς ἁγίους, καὶ λέγει τους· ἐσεῖς εἶστε οἱ ἐχθροὶ τῶν μακαρίων Θεῶν ταλαίπωροι, ὁποῦ ὑβρίζετε τὰ Καίσαρος, καὶ τὸν Χριστὸν εὐφημίζετε, ἰδέτε παρευθὺς νὰ ἀρνηθῆτε τὴν πίστιν σας, νὰ Θυσιάσετε τοὺς μεγάλους Θεοὺς, νὰ λυτρωθῆτε ἀπὸ διάφορα κολαστήρια, καὶ νὰ τιμηθῆτε ὡς φίλοι μου· εἰδὲ σᾶς Θέλω κάμνει ταχέως νὰ γνωρίσετε τὶς εἶμαι ἐγὼ, καὶ ὁ Βασιλεὺς Διοκλητιανὸς, καὶ οἱ Θεοί ὁποῦ ὀνειδίζετε. Οἱ δὲ ἅγιοι ἀπεκρίθησαν· ἴξευρε ὦ ἡγεμὼν, ὅτι ἡμεῖς δὲν ἔχομεν χρείαν ἀπὸ τιμὴν ἄτιμον, οὔτε κολάσεις φοβούμεσθεν, οὔτε τοὺς λίθους καὶ ξύλα σεβόμεθα, ἀλλὰ τὸν Χριστὸν ὁμολογοῦμεν Θεὸν ἀληθέστατον, Ταῦτα ἀκούσας ὁ τύραννος ἐθυμώθη τόσον, ὁποῦ ἔπριζε τοὺς ὀδόντας ὡς ἀγριόχοιρος, λέγωντας· Ἔπρεπέσας νὰ μετανοήσετε τὰ πρότερα, ἐὰν εἴχετε ὀλίγην γνῶσιν, ἀλαζόνες καὶ ὑπερήφανοι· ἀμὴ ἐπειδὴ προτιμᾶτε βασάνους καὶ κολαστήρια, καὶ καταῤῥονᾶτε τὴν φιλίαν μας, ἐγὼ νὰ σᾶς δώσω ὅσα σᾶς πρέπουσι. Τότε προστάσσει καὶ ἤφεραν τὰς γυναῖκας ἐκεῖ νὰ βλέπουσι τὰ κολαστήρια ὁποῦ ἔδιδε τοὺς Μάρτυρας· τοὺς ὁποίους ἐδειρεν, ἐμάστιξεν, ἐσύντριψεν, ἐκατάκαυσεν ὅλα τὰ μέλη τους· ἔπειτα τοὺς ἐπάστωσε μὲ ξύδι καὶ ἄλας διὰ νὰ αἰσθάνωνται πόνον ἀριμύτερον· ὕστερον δὲ πάλιν τοὺς ἔτριψαν εἰς ὅλην τὴν σάρκα μὲ σάκκον τρίχινον· καὶ ἔχρισε μὲ πίσσαν, βρασμένην τοὺς πόδας τους. καὶ ἁπλῶς εἰπεῖν, δὲν ἀφῆκεν ἄπρακτον κανένα κολαστήριον ὁ ἀκόλαστος εἰς τοὺς σώφρονας, ἀλλὰ τοὺς ἔδωκε πάσης λογῆς βάσανον, διὰ νὰ φοβηθῶσι καὶ αἱ γυναῖκες νὰ ὑπακούσουν αὐτοῦ τὸ παράνομον πρόσταγμα· Ἀλλ' οἱ μὲν παρόντες διὰ τὸ πλῆθος τῶν κολάσεων ἔπασχον μόνον μὲ τὴν ὅρασιν, οἱ δὲ ἅγιοι ὑποφέροντες ἀνδρείως ταῦτα ἐχαίροντο, ἐνθυμούμενοι τὴν αἰώνιον ἀντίδοσιν. Τότε προστάσσει νὰ δέρνουν καὶ τὰς γυναῖκας ἄσπλαγχνα, αἱ ὁποῖαι ὁμοίως ἐλάμβανον τοὺς ῥαβδισμοὺς μὲ πολλὴν ἀνδρείαν καὶ γενναιότητα· τὸ ὁποῖον βλέπωντας ὁ τύραννος, ἀπελπίσθη ὁλότελα καὶ προσέσει νὰ κόψουν τὰς κεφαλὰς αὐτῶν· οἱ δὲ στρατιῶται τὰς ἔφερον εἰς τὸν τόπον τῶν καταδίκων· καὶ αὐταῖς ἡ μακάριαις δὲν ἔδειξαν σχῆμα δειλίας ὁλότελα, ἀλλὰ ἔκλινον τὸν αὐχένα χαιράμεναι τὸ τέλος τὸ μακαριώτατον. Μετὰ ταῦτα ἐδοκίμασε πάλιν τοὺς Μάρτυρας ποικιλοτρόπως ὁ ἀλιτήριος, πρῶτον μὲ κολακείαις καὶ πανουργεύματα, καὶ ὕστερα μὲ ἀπειλαῖς πολλαῖς καὶ ἀνωφέλευτα φοβερίσματα. Τέλος πάντων, βλέπωντας ὅλα του τὰ μηχανήματα ἄπρακτα, ἔδωκε καὶ κατ' αὐτῶν τὴν διὰ ξίφους ἀπόφασιν· καὶ ἀπελθόντες ὡς κακοῦργοι οἱ ἅγιοι εἰς τὸν ἄνωθεν τόπον, ἔκοψαν τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, τὴν ιά. τοῦ Γανουαρίου Μηνός· καὶ αἱ μὲν ἅγιαι ψυχαὶ καὶ μακάριαι ἀπῆλθον εἰς τὰ οὐράνια

τὰ δὲ σεπτὰ καὶ τίμια λείψανα ἔκλεψαν κρυφὰ οἱ εὐσεβεῖς καὶ φιλόχριστοι, καὶ τὰ ἐνταφίασαν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Μάρκου· καὶ ὕστερα χρόνους πολλοὺς ἀφ' οὗ ἐξωλοθρεύθησαν τελείως οἱ ἄχρηστοι χρηστομάχοι Ἕλληνες· ἔκαμαν τὴν ἀνακομιδὴν τῶν ἁγίων αὐτῶν λειψάνων μὲ τὸν τρόπον τοῦτον. Βασιλεύοντος τοῦ εὐσεβεστάτου, Θεοδοσίου, ἠγέρθησαν ἔθνη πολλὰ ἀπὸ τὰ ἑσπέρια, καὶ ὡμονοίασαν, κάμνοντας συνθήκας ἀνάμεσόν τους νὰ κόψουν ὅλους τοὺς Ῥωμαίους οἱ βάρβαροι. Φοβηθεὶς οὖν τὸ ἀναρίθμητον αὐτῶν πλῆθος ὁ εὐσεβὴς καὶ πιστὸς Θεοδόσιος, οὔτε εἰς ἀργύρια πολλὰ ἤλπισεν, οὔτε εἰς πλῆθος στρατιωτῶν, ἀλλὰ εἰς τὴν ἄνω τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦν βοήθειαν, καθὼς ἔκαμνεν εἰς ὅλαις ταῖς χρείαις του πάντοτε· καὶ ἀκούσας ὅτι εἰς τὴν Σκήτην τῆς Ἀλεξανδρείας ἦτον ἕνας ἅγιος ἐρημίτης Σενούφιος ὀνομαζόμενος, ὁποῦ ἔκαμνε μεγάλα Θαυμάσια, ἔγραψε πρὸς τὸν Πατριάρχην τῆς Ἀλεξανδρείας Θεόφιλον, νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ κελλίον τοῦ ἄνωθεν ἀσκητοῦ, νὰ τὸν παρακαλέσῃ νὰ κάμῃ διὰ τὸν Κύριον, νὰ ὑπάγῃ εἰς τὰ βασίλεια· ἔγραφε δὲ καὶ τί τὸν ἤθελεν· ἤγουν διὰ νὰ τοῦ εὐχηθῇ νὰ νικήσῃ τὸν πόλεμον, νὰ μὴν ἀφανισθῇ ἡ πίστις μας. Λοιπὸν ἀπελθὼν σπουδαίως εἰς τὸν ὅσιον ὁ Θεόφιλος, τοῦ ἔδωσε τὰ βασιλικὰ γράμματα, παρακαλῶντάς τον καὶ αὐτὸς ἀπὸ λόγου του νὰ μὴν ὀκνεύσῃ, ἀλλὰ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Κωνσαντινούπολιν, νὰ τὴν λυτρώσῃ ἀπὸ τὸν κίνδυνον· Ὁ δὲ ταπεινόφρων Σενούφιος, νομίζων τοῦ λόγου του ἁμαρτωλὸν καὶ ἀνάξιον, δὲν ἐσυγκατέβαινεν εἰς τὴν αἴτησιν, ἀλλὰ μᾶλλον ἐπαρεκάλει τὸν πατριάρχην νὰ μὴν ἔχῃ τοιαύτην γνώμην διὰ λογου του, οὔτε νὰ τὸν νομίζῃ ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἐναρετώτερον. Ὁ δὲ Θεόφιλος δὲν τον ἄφηνεν, ἀλλὰ τὸν ἐβίαζε νὰ ὑπάγῃ ἐξ ἀποφάσεως· ὅθεν διὰ νὰ μήτον λυπήσῃ, ηὗρε μίαν ὁδὸν εὔκολον πολλὰ καὶ εἰς τὰ ἀμφότερα μέρη ὠφέλιμον, διὰ νὰ μὴ πειράζεται καὶ αὐτὸς τόσην στράταν, καὶ νὰ κάθεται εἰς τὴν ποθουμένην ἡσυχίαν του· ἤγουν ἔλαβε τὴν ῥάβδον αὐτοῦ καὶ τὴν ἐπωμίδα, τουτέσιν ἐκεῖνο ὁποῦ φοροῦσιν οἱ ἀναχωρηταὶ καὶ εἶναι ὡς καλυμαύχιον, καὶ σταματᾷ κατὰ ἀνατολὰς ὑψώσε ταῦτα πρὸς οὐρανόν, καὶ τὰ ὄμματα, λέγωντας. Δέσποτα, Χριστὲ ὁ Θεὸς τῶν δυναμέων, δὸς τὴν βοήθειάν σου εἰς ταύτην τὴν ἐπωμίδα καὶ βακτηρίαν μου, νὰ ἐνεργήσῃ τόσον εἰς τὸν εὐσεβῆ βασιλέα καὶ δοῦλόν σου πιστότατον, ὥσπερ νὰ ἤμουν παρὼν καὶ ἐγὼ ὁ ἀνάξιος δοῦλός σου.

Οὕτω προσευξάμενος, τὰ ἔδωκε τοῦ πατριάρχου, λέγωντας· Στεῖλετα τοῦ βασιλέως· καὶ ἂς φορέσῃ εἰς τὴν κεφαλήν τε τὸ καλυμαύχιον, καὶ τὴν ῥάβδον ἂς βαστᾷ εἰς τὴν χέρα του, καὶ ἂς εὔγῃ μὲ τὸν λαόν του εἰς τὸν πόλεμον μετὰ πίστεως νὰ νικήσῃ τοὺς ἐχθρούς του ὅλους, χωρὶς νὰ φονευθῇ τινὰς Χριστιανὸς μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Δεσπότου μας. Ὡς ἔφθασεν οὖν εἰς τὸν βασιλέα ὁ ἀπεσταλμένος, ἐπῆρε ὅσον λαὸν ἐδυνήθη· καὶ παγένωντας εἰς τὰ ἔθνη, ἔβαλεν ὡς περικεφαλαίαν τὸ καλυμαύχιον, τὴν δὲ βακτηρίαν ἐκρατει εἰς τὴν δεξιὰν ἀντὶς διὰ σπαθὶ καὶ κοντάρι ὁ εὐσεβέστατος, καὶ ἐκτύπησεν, εἰς τοὺς ἐχθρούς του οἵ τινες ὡς τὸν εἶδασιν, ἔλαβαν τόσον φόβον καὶ τρόμον, ὥσπερ νὰ τοὺς ἐκτύπησε κεραυνὸς ἀπὸ τοὺς οὐρανοὺς φοβερώτατος· καὶ ἔφευγαν ἕνας τὸν ἄλλον καταπατοῦντες, σπεύδοντες τὶς νὰ μακρύνῃ πρότερον· καὶ ἀφῆκαν ὅλα τως τὰ πράγματα, οὐ μόνον ροφὰς, ἀλλὰ καὶ τὸ χρυσίον ὅλον καὶ ἀργύριον εἰς ταῖς τέντας καὶ κατοικίας τους, ὥσπερ νὰ τοὺς ἐδίωκαν δυνάμεις οὐράνιαι· ὅτι ἡ προσευχὴ τοῦ Ὁσίου, καὶ τοῦ πιστοῦ βασιλέως ἡ εὐλάβεια ἐνέργησαν τοιοῦτον ἐξαίσιον Θαυματούργημα· καὶ ἐπῆραν οἱ Χριστιανοὶ ὅλον τὸν πλοῦτον τῶν βαρβάρων, καὶ ἔφυγαν ἀγαλλόμενοι· καὶ ἐτέλεσεν ὁ βασιλεὺς τὴν ἡμέραν ἐκείνην μεγάλην πανήγυριν· τὸ ὅμοιον ἔκαμε καὶ εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν ἱστορίζοντες τὸν βασιλέα οὕτω καθωπλισμένον, βαστάζοντα τὴν ῥάβδον εἰς τὴν δεξιὰν, καὶ εἰς τὴν κεφαλὴν ὡς περικεφαλαίαν τὸ καλυμαύχιον. Οὕτως οὖν ἀφανισθέν των τῶν Ἑλλήνων, ἐχάλασεν ὁ πατριάρχης τῆς Ἀλεξανδρείας ὅλα τὰ εἴδωλα· καὶ ἔκτισεν Ἐκκλησίας πανταχοῦ μὲ πολλὴν ἐπιμέλειαν· ἐξόχως δὲ εἰς τὴν πόλιν Κάνωβον (ἥτις εἶναι πλουσία καὶ εὔμορφος) ἔκτισε τῶν ἁγίων Ἀποστόλων ναὸν παμμέγιστον· σιμὰ εἰς τὴν ὁποίαν πόλιν δύω στάδια εἶναι χωρίον Μενουθὲ καλούμενον, τὸ ὁποῖον χωρίον ἦτον πονηρῶν πνευμάτων διατριβὴ καὶ δαιμόνων κατοικητήριον· καὶ ἔχωντας πόθον πολὺν νὰ διώξῃ ἀπ' ἐκεῖ τοὺς δαίμονας ὁ ἄνωθεν πατριάρχης Θεόφιλος, δὲν ἐδυνήθη· μετὰ δὲ τὸν Θάνατον αὐτοῦ ἐπαρεκάλει τὸν Κύριον ὁ διάδοχός του, ὅστις ἦτον ὁ μέγας Κύριλλος, να διωχθοῦσιν ἀπ' ἐκεῖ τὰ δαιμόνια· οὕτω πολλάκις εὐξάμενος, τοῦ ἐφάνη Ἄγγελος Κυρίου, καὶ λέγει του. Φέρε εἰς τὸ ῥηθὲν χωρίον Μενουθὲ τοῦ ἁγίου Κύρου τὸ λείψανον ἀντάμα μὲ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Μάρκου, νὰ ἀφανισθοῦν τὰ δαιμόνια, νὰ ἐλευθερωθοῦν ἀπὸ τὴν βλάβην αὐτῶν οἱ ἐγχώριοι. Τότες ὁ εὐλαβὴς πατριάρχης ἤφερεν ἐκεῖ τοῦ Ἀποστόλου, καὶ τῶν ἁγίων Κύρου καὶ Ἰωάννου τὰ λείψανα, τὰ ὁποῖα ἦσαν ἀντάμα εἰς ἕνα σεντοῦκι καὶ τὰ δύω, καθὼς καὶ ὅταν ἐζοῦσαν σωματικῶς ἦσαν ὁμόφρονες καὶ ὁμόγνωμοι, καὶ ἀντάμα ἐμαρτύρησαν, καὶ ὑπῆγαν καὶ αἱ μακάριαι ψυχαὶ αὐτῶν εἰς μίαν δόξαν καὶ ἀγαλλίασιν· καὶ εὐθὺς ὡς τὰ ἔθεσαν εἰς τὸ Μενουθὲ τῇ κ΄ή. τοῦ Ἰουνίου, ἔφυγαν οἱ δαίμονες, μὴ ὑποφέροντες τῶν ἁγίων λειψάνων τὴν λαμπρότητα· καὶ ἐσκόρπισαν, καθὼς τὸ σκότος μὲ τὴν παρουσίαν τοῦ φωτὸς ἀφανίζεται. Οὐ μόνον δὲ αὐτὸ τὸ Θαυμάσιον ἔγινεν, ἀλλὰ καὶ πολλοὶ ἀσθενεῖς ἰατρεύθησαν, καὶ ἄλλα ὅμοια ἔγιναν παράδοξα εἰς δόξαν Πατρὸς, Υἱοῦ, καὶ Ἁγίου Πνεύματος, τοῦ ἑνὸς καὶ μόνου Θεοῦ· ᾧ πρέπει τιμὴ καὶ προσκύνησις, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΩ Α'.

Τοῦ Ἁγίου Μάρτυρος

ΤΡΥΦΩΝΟΣ.

Μετὰ τὴν ἔνσαρκον παρουσίαν τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τὴν ἐκ νεκρῶν αὐτοῦ ἔγερσιν, καὶ εἰς οὐρανοὺς ἀνάληψιν, καὶ τὴν κάθοδον τοῦ Παναγίου Πνεύματος, ἐκηρύχθη εἰς πᾶσαν τὴν γῆν τὸ Ἱερὸν Εὐαγγέλιον καὶ ἐδιώκετο τὸ σκότος τῆς ἀγνωσίας, τὸ δὲ φῶς τῆς εὐσεβείας ἐπέλαμψε πανταχοῦ μὲ τὴν Θείαν βήθειαν· ὅτι οἱ Θεοκήρυκες Ἀπόστολοι διέδραμον ὡς ἀστραπαὶ ἐξαστράπτουσαι εἰς ὅλα τῆς οἰκουμένης τὰ πέρατα, πᾶς ἕνας εἰς τὸ ἔθνος ὁποῦ τοῦ ἐκληρώθη μὲ Θείαν βούλησιν, εὐαγγελιζόμενοι πανταχοῦ τοῦ σωτήριον κήρυγμα· καὶ οὕτως ηὔξανεν ἡ πίστις, καὶ ἐπρόκοπτε Θαυμασιώτατα τοιουτοτρόπως, ὁποῦ καὶ πολλοὶ ἔχυσαν τὸ αἷμάτες διὰ τὸ ὄνομα τῆς Χριστοῦ, καὶ κατεφρόνησαν πᾶσαν σωματικὴν ἀπόλαυσιν, καὶ αὐτὴν τὴν πρόσκαιρον ζωὴν, διὰ νὰ ζήσουν εἰς τὸν Χριστὸν αἰώνια. Ἕνας ἀπὸ τούτους εἶναι καὶ ὁ μακάριος Τρύφων, ὁ τῆς ἀκηράτου καὶ Θείας τροφῆς ἐπώνυμος· ὅς τις ἐγεννήθη εἰς ἕνα χωρίον τῆς Φρυγίας πλησίον τῆς Ἀπαμείας, καλούμενον Λάμψακον, γεννηθεὶς ἀπὸ γονεῖς εὐσεβεῖς τέκνον εὐσεβέστερον· καὶ τόσον ἦτον ἀπὸ πρώτης ἡλικίας ἀξιέθεος, ὁποῦ ἑκατοίκα εἰς τὴν ψυχήν του πλουσίως ἡ χάρις τοῦ παναγίου Πνεύματος, καὶ ἰάτρευε πᾶσαν ἀσθένειαν,

ἐξόχως δὲ εἶχε πολλὴν ἐξουσίαν κατὰ δαιμόνων, οἵ τινες μόνον νὰ ἤθελαν ἀκούσῃ τὸ ὄνομά του, ἔφευγον ἀπὸ τοὺς πάσχοντας. Εἰς πίστωσιν οὖν τῶν πολλῶν θαυμάτων ὁποῦ ἐτέλεσε, νὰ γράψωμεν ἕνα, διὰ νὰ καταλάβετε ἀπὸ τὸ ἄκρον ὅλον τὸ ὕφασμα.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Αὐγούστου Καίσαρος χρόνους σιγ'. ἐβασίλευσεν εἰς τὴν Ρ'ώμην ὁ Γορδιανός, ὅστις ἦτον Ἕλλην ἀμὴ ὄχι τόσον σκληρὸς ὡς τοὺς πρότερον βασιλεύσαντας, οὔτε τοὺς Πιστοὺς ἐδίωκεν· οὗτος εἶχε θυγατέρα μονογενῆ ὡραίαν καὶ πάγκαλον, γραμματισμένην καὶ φρόνιμην· ὅθεν πολλοὶ τῆς πόλεως ἄρχοντες ἐποθοῦσαν νὰ τὴν ἐπάρουν γυναῖκα, διὰ αὐτὸ τὴν ἔκλεισεν ὁ πατέρας της νὰ μήτην βλέπουν οἱ ἄνθρωποι. Ἀλλὰ διὰ νὰ ἐγνωρίσουν καὶ ἐκεῖ εἰς τὴν Ῥώμην τὸν θαυμάσιον Τρύφωνα, τὸ θεῖον φυτὸν τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ἢ νὰ εἰπῶ καλλίτερα, διὰ νὰ δοξασθῇ καὶ ἐκεῖ ὁ Δεσπότης Χριστὸς, καὶ νὰ γνωρισθῇ τοῦ Σταυροῦ ἡ ἐνέργεια, ἐπαραχώρησε νὰ δαιμονισθῇ τὸ κοράσιον· καὶ εἰσελθὼν εἰς αὐτὴν τὴν ἐβασάνιζε πολλὰ ὁ μισάνθρωπος, καὶ ἔπασχε νὰ τὴν θανατώσῃ εἰς τὸ πῦρ καὶ ὕδατα, καὶ ἔκαμνέ της πολλὴν ἀτιμίαν καὶ καταφρόνησιν· ὅθεν οἱ γονεῖς της εἶχασι τὴν λύπην ἀνείκαστον, καὶ μὴ δυνάμενοι νὰ τὴν θεραπεύσουν μὲ ἰατρικὰ καὶ σοφίσματα, οὔτε μὲ ἄλλην τινὰ μηχανουργίαν, εἶχασι πόνον εἰς τὴν καρδίαν καὶ λύπην ἀνείκαστον, τόσον ὁποῦ τῆς ἐπεθύμουν τὸν θάνατον, τὸν ὁποῖον ἐνόμιζον ζημίαν ὀλιγώτερην, παρὰ τὴν δεινὴν ἐκείνην ἀσθένειαν· ἐφώναζε δὲ καὶ ὁ δαίμων, ἔσωθεν ὁμολογῶντας τὸν διώκτην αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν. Ἐὰν δὲν ἔλθῃ ὁ Τρύφων, δὲν εὐγαίνω· ὅτι μόνον αὐτὸς ἔχει δύναμιν νὰ μὲ διώξῃ ἀπὸ τοῦτο τὸ οἰκητήριον.

Ὅθεν ὁ βασιλεὺς ἔστειλεν ἀνθρώπους νὰ ἐρευνήσουν ἐπιμελέστατα εἰς πᾶσαν πόλιν καὶ χώραν, ἵνα εὕρωσι τὸν ποθούμενον, τάσσωντας χρυσίον ἀναρίθμητον καὶ τὰ ἄλλα βασιλικὰ χαρίσματα ἐκείνου ὁποῦ τὸν εὕρῃ καὶ φέρῃ τον. Ἀπῆλθον οὖν τινὲς ἀπὸ τοὺς πολλοὺς στρατιώτας καὶ ἄρχοντας ὁποῦ τὸν ἐγύρευαν εἰς τὸ χωρίον Λαμψάκου, εἰς τὸ ὁποῖον ἦτον ὁ νέος ὁποῦ ἐζητοῦσαν, καὶ ἔβοσκε χῆνας ὁ τοσοῦτον εἰς τὴν ἀρετὴν περιβόητος· ὅστις βλέπωντας τοὺς βασιλικοὺς ἀνθρώπους, ἐγνώρισεν ἀπὸ Πνεῦμα Ἅγιον τὴν ὑπόθεσιν· καὶ πλησιάσας, εἶπεν αὐτοῖς, χωρὶς αὐτοὶ νὰ τὸν ἐρωτήσωσιν· Ἐγὼ εἶμαι ὁ Τρύφων ὁποῦ γυρεύετε. Ὅθεν λαβόντες αὐτὸν ἀγαλλόμενοι, τὸν ὑπῆγαν εἰς τὸν ἔπαρχον Πομπιανὸν καὶ Πρωτόστατον· οἵτινες τὸν ἔβαλαν εἰς τὸ βασιλικὸν ἄλογον, καὶ τὸν ἐπήρασιν ἐντίμως καὶ ἔτρεχον πρὸς τὴν Ῥώμην σπουδαῖοι καὶ χαίροντες· ἦτον δὲ τότε χρόνων δεκαεπτὰ ὁ Ἅγιος. Ὁπόταν ἐπλησίασεν εἰς τὰ ὅρια τῆς Ῥώμης, τρεῖς ἡμέρας πρὶν νὰ φθάσουν εἰς τὴν πόλιν, ἐγνώρισεν ὁ δαίμων τὸν ἐρχομὸν τοῦ Τρύφωνος, καὶ ἐβασάνισε τὴν κόρην χειρότερα· ἔπειτα ἔδειχνε πῶς ὠδύρετο, καὶ ἔλεγεν. Οὐαί μοι, δὲν μὲ ἀφίνει ὁ Τρύφων πλέον νὰ κατοικῶ ἐδῶ εἰς τοῦτο τὸ οἰκητήριον, ἀλλὰ μὲ διώκει σταυνικῶς μου ἔξωθεν· ἄλλαις τρεῖς ἡμέραις μόνον περνοῦσι, καὶ τότε φθάνει ὁ Τρύφων, ὁποῦ ἔχει τὴν ἐξουσίαν κατεπάνω μας. Ταῦτα λέγων ἐκατασπάραξε τὴν κόρην, ἔπειτα ἔφυγεν, ὅτι δὲν ἐδύνετο νὰ ἰδῇ κἂν τὸ πρόσωπον τοῦ Τρύφωνος. Καὶ τὴν τρίτην ἡμέραν ἔφθασε καὶ ὁ ἅγιος· ὁ δὲ βασιλεὺς τὸν ὑποδέχθη ἀσμένως, καὶ πολλὰ τὸν ἐτίμησεν ὡς θεραπευτὴν τῆς θυγατέρας του. Ἀλλὰ διὰ νὰ βεβαιωθῇ καλλίτερα τὴν ἀλήθειαν, ἐπαρεκάλεσε τὸν ἅγιον νὰ τοῦ δείξῃ ὀφθαλμοφανῶς τὸν δαίμονα, καὶ νὰ τὸν ἐρωτήσῃ, διατὶ ἐσέβη εἰς τὴν κόρην, καὶ ἄλλα ζητήματα· ὁ δὲ ἅγιος ἐνηστευσεν ἓξη ἡμέρας, καὶ προσηύχετο, τῷ Θεῷ δεόμενος νὰ τοῦ δώσῃ εἰς τοῦτο βοήθειαν· καὶ τὴν ἑβδόμην ἡμέραν εἶδεν ὀπτασίαν θαυμασίαν τὸ μεσόνυκτον, καὶ τοῦ ἔδωκεν ὁ Θεὸς ἐξουσίαν πλησίαν κατὰ δαιμόνων ὑπὲρ τὸ πρότερον· καὶ τὸ πρωΐ ὅταν ἐξημέρωσεν, ἐσυνάχθησαν ὅλοι τῆς πόλεως εἰς τὸ θέατρον, καὶ ὁ Βασιλεὺς μὲ τοὺς δορυφόρους καὶ πάντας τοὺς μεγιστάνους καὶ ἄρχοντας, ἐπιθυμῶντες νὰ ἰδοῦσι τοιοῦτον ἐξαίσιον θαυματούργημα· ὁ δὲ θεῖος Τρύφων ἔμπλεως καὶ γέμωντας Πνεῦμα Ἅγιον, ἔχωντας πίστιν εἰς τὴν Θεὸν, ἔκλεισε τὸν δαίμονα, ὥσπερ νὰ τὸν ἔβλεπε μὲ τὰ ὄμματα τῆς ψυχῆς παριστάμενον καὶ λέγει του· Εἰς ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ σὲ προστάσσω νὰ φανῇς ἐδῶεμπροσθέν μας, νὰ ἰδοῦμεν ὅλοι τὴν ἀσχημοσύνην σου καὶ ἀσθένειαν. Τότε παρυθὺς ἐφάνη ἕνας σκύλος, μαῦρος καὶ ὄχημος, καὶ ἦσαν ὡς πῦρ καὶ φλόγα τὰ ὄμματα, τὴν δὲ κεφαλὴν ἔκλινε πρὸς τὴν γῆν. Λέγειτον ὁ ἅγιος: Εἰπέ μας κατάρατε, τίς σε ἐπρόσταξε νὰ σέβῃς εἰς τὴν κόρην ταύτην; καὶ πῶς τολμᾷς καὶ δύνασαι ἀδύνατε, ζοφωδέστατε, καὶ ἄτιμε νὰ ἀτιμάζῃς τὸ τίμιον πλάσμα τοῦ Θεοῦ, καὶ νὰ βασανίζῃς τοὺς ἀνθρώπους μισάνθρωπε; Τότε ὁ δαίμων ὥσπερ νὰ τὸν ἐπλήγωναν ὡς βέλη οἱ λόγοι τοῦ Τρύφωνος ἀπεκρίνατο καὶ στανικῶς, λέγωντας. Ὁ πατήρ μου, ὅστις εἶναι πάντων τῶν κακῶν αἴτιος, καὶ λέγεται Σατανᾶς, μὲ ἔστειλε νὰ τὴν βασανίσω. Λέγει του πάλιν ὁ Ἅγιος.

Καὶ ποίαν ἐξουσίαν ἔχετε ἐσεῖς, ἀρχηγοὶ τῆς κακίας, εἰς τοῦ Θεοῦ τὰ πλάσματα; Τότε ὁ σκύλος ἐκεῖνος ἀγκαλὰ καὶ νὰ εἶναι φιλοψευδὴς ἐκ φύσεως, καὶ δὲν θέλει νὰ εἰπῇ ποτέ του ἀλήθειαν, ὅμως καὶ μὴ βουλόμενος (ὑπὸ τῆς θείας δυνάμεως βιαζόμενος) ὡμολόγησεν ἔμπροσθεν εἰς ὅλους ὅσα ἤθελε νὰ κρύπτῃ καὶ νὰ φυλάγῃ ἀπόῤῥητα, λέγωντας. Ἡμεῖς δὲν ἔχομεν τινὰ ἐξουσίαν νὰ τυραννοῦμεν τοὺς χριστιανοὺς ὁποῦ πιστεύουσι τὸν παντοκράτορα Θεὸν, καὶ τὸν Χριστὸν τὸν υἱὸν αὐτοῦ, τὸν ὁποῖον ὁ Πέτρος, καὶ Παῦλος ἐδῶ εἰς τὴν πόλιν λαμπρῶς ἐκήρυξαν, ἀλλὰ βλέποντες αὐτοὺς τοὺς πιστοὺς ἀπὸ μακρὰν φεύγομεν· μόνον ἐκείνους ὁποῦ εὕρωμεν νὰ ἀγαπῶσι τὰ ἔργα μας, αὐτοὺς ἔχομεν ἐξουσίαν νὰ βασανίζωμεν, ἤγουν τοὺς εἰδωλολάτρας, βλασφήμους. μοιχοὺς, φονεῖς, φαρμακοὺς, καὶ ὑπερηφάνους, καὶ ἄλλους ὁμοίους τούτων, ὁποῦ χωρίζονται ἀπὸ τὸν Θεὸν καὶ ἄλλοτριώνονται μὲ τοιαῦτα ἀνομήματα, καὶ ἔρχονται πρὸς ἡμᾶς μὲ τὴν ἐδικήν τους προαίρεσιν, ἐκείνους μόνον πειράζομεν, ἐπειδὴ κάμνονσιν ὅσα μᾶς ἀρέσουν, καταφρονοῦντες τὰ θεῖα προστάγματα. Ταῦτα οἱ περιεστῶτες ἀκούοντες, ἐθαύμασαν ὁμοῦ τε καὶ ἐφοβήθησαν· καὶ πολλοὶ ἀπ' ἐκείνους εἰς τὸν Χριστὸν ἐπίστευσαν· οἱ δὲ πιστοὶ ἐστερεώθησαν εἰς τὴν πίστιν καλλίτερα, ἀκούοντες τὴν ἀληθῆ μαρτυρίαν τοῦ δαίμονος, ὁ ὁποῖος ἐπιτιμηθεὶς ἀπὸ τὸν Ἅγιον, ἔγινεν ἄφαντος. Ὁ δὲ βασιλεὺς θαυμάσας τὸν Τρύφωνα, τὸν ἐτίμησε περισσῶς, ὡς ἔπρεπε, καὶ πολλὰς δωρεὰς τοῦ ἐχάρισεν· ἔπειτα ἔστειλε τὸν ἔπαρχον Πομπιανὸν καὶ ἄλλους ἄρχοντας νὰ τὸν συνοδεύσουν ἕως τὸν τόποντου· καὶ πορευόμενος εἰς τὴν ὁδὸν ἐδιαμέρισεν εἰς τοὺς πτωχοὺς ὅλα τὰ ἀργύρια, ὁποῦ ὁ βασιλεὺς τοῦ ἐχάρισε, καὶ δὲν ἠθέλησε νὰ κρατήσῃ ἀπὸ ἀσεβῆ δωρεὰν ὁλότελα. Φθάσας δὲ εἰς τὴν οἰκίαν του, ἔκαμνε τὰ πρότερα, θεραπεύων ἀῤῥώστους καὶ ὁδηγῶν τοὺς πεπλανημένους πρὸς τὴν ἀλήθειαν. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Γορδιανοῦ ἐβασίλευσεν ὁ εὐσεβὴς Φίλιππος, ἀμὴ ἔζησεν ὀλίγον καιρὸν, ὅτι πολεμῶντας μὲ τοὺς Τρωγλοδύτας, τὸν ἐφόνευσαν· καὶ τότε ἐπῆρε τὴν βασιλείαν ὁ δυσσεβὴς καὶ ἄθικος Δέκιος, ἄνθρωπος ὠμὸς καὶ ἄοπλαγχνος, εἰς φόνους καὶ αἵματα εὐφραινόμενος· ἔχωντας πολλὴν ζέσιν εἰς τὰ μιαρὰ εἴδωλα, καὶ μᾶσος ἄμετρον κατὰ τῶν χριστιανῶν ὁ ἄχρηστος· ὅθεν δὲν ἐσπούδαζε τόσον νὰ πολεμᾷ τοὺς ἐχθρούς του, ὅσον ἐφρόντιζε νὰ διώκῃ τοὺς εὐσεβεῖς ὁ ἀσεβέστατος· καὶ τοῦτο εἶχε διὰ πολλὴν τοῦ δόξαν καὶ εὔκλειαν· ὅθεν ἡτοίμαζε τρόχους, ξίφη, ὀνύχια σιδηρᾶ, καὶ ἄλλα διάφορα κολαστήρια· λοιπὸν ἦτον εἰς ὅλην τὴν οἰκουμένην σκότος καὶ πόλεμος· καὶ πολλοὶ μὴ ὑποφέροντες τὰ πάνδεινα παιδευτήρια, ἐπροσκυνοῦσαν (φεῦ) οἱ λογικοὶ τὰ ἄλογα καὶ ἀναίσθητα κτίσματα· οἱ δὲ στερεοὶ καὶ καλόγνωμοι, ἔμενον ἀήττητοι ἕως τέλους, φυλάττοντες τὴν πίστιν ἀπαρασάλευτον, καὶ ὑπομένοντες ἀνδρείως ὅλα τὰ φρικτὰ κολαστήρια· καὶ διὰ τοῦ προσκαίρου θανάτου, ἀπῆλθον εἰς ζωὴν αἰώνιον. Τούτων οὕτως τελουμένων, καὶ

τοῦ διωγμοῦ πληθυνομένου, ἀνήγγειλαν τινὲς μισόχριστοι πρὸς τὸν ἔπαρχον ἀνατολῆς, Ἀκυλῖνον ὀνόματι, λέγοντες, ἄνθρωπός τις ἀπὸ τὴν Ἀπαμείαν γνωστικὸς καὶ λόγιος, ἰατρὸς τὸ ἐπιτήδευμα, καταφρονᾷ τοὺς βασιλεῖς, καὶ ἐμπαίζει τοὺς μεγάλους θεούς, καὶ προσκυνᾷ τὸν Χριστόν, τὸν ὁποῖον ὁμολογᾷ μόνον ὡς Θεόν· ὅθεν πολλοὶ ὑπ' αὐτοῦ ἠπατήθησαν καὶ ἠσέβησαν· Εὐθὺς οὖν ἔστειλεν ὁ Ἀκυλῖνος γράμματα φοβεριστικὰ εἰς τοὺς ἄρχοντας, νὰ γυρεύσουν ἐπιμελῶς πανταχοῦ νὰ τοῦ στείλουν τὸν Τρύφωνα· δὲν ἦτον οὖν βολετὸν νὰ κρυφθῇ ὁ λαμπρὸς λύχνος τῆς πίστεως, καὶ τὸ πολύτιμον μύρον καὶ χρήσιμον, τὸ ὁποῖον ἀπὸ τὴν εὐωδίαν αὐτοῦ φανερώνεται· μάλιστα καὶ μοναχός του ὁ ἅγιος ἀκούσας, ὅτι οἱ διῶκται τῆς πίστεως ἐξέτρεχαν, δὲν ἔφυγε νὰ κρυβῇ εἰς τὰ δάση καὶ σπήλαια, ἀλλὰ ἁρματώθη μὲ προσευχὰς καὶ δεήσεις πρὸς Κύριον, καὶ οὕτω φαιδρὸς πρὸς τοὺς ζητοῦντας παῤῥησιάζεται, οἵτινες ἤφεραν αὐτὸν χαίροντα χαίροντες εἰς τὸν ἔπαρχον, ὅστις ἦτον τότε εἰς τὴν Νίκαιαν· παραστήσαντες αὐτὸν εἰς τὸ κριτήριον, τὸν ἐξέτασε, νὰ εἰπῇ τὸ ὄνομα, τὸ σέβας, τὴν τύχην, καὶ τὴν πατρίδα του· Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ: Τρύφων καλοῦμαι, καὶ εἶμαι ἀπὸ τὴν Λάμψακον· τύχην δὲ ἡμεῖς δὲν ὁμολογοῦμεν, ὅτι δὲν εἶναι ἀλήθεια· ἀλλὰ πιστεύομεν, ὅτι ὅλα ἔγιναν εὐτάκτως ἀπὸ τὸν παντοδύναμον Θεὸν, ὅς τις κυβερνᾷ ὅλον τὸν κόσμον μὲ τὴν σοφίαν του· εἶμαι δὲ τὸν τρόπον ἐλεύθερος, μόνον τοῦ δεσπότου μου Χριστοῦ ἐδουλώθηκα, ὅστις εἶναι ὁ στέφανός μου, καὶ δόξα, καὶ καύχημα. Λέγει τον ὁ Ἔπαρχος. Ὁ βασιλεὺς ἐπρόσταξεν, ὅτι ὅποιος τοὺς θεοὺς δὲν σέβεται, νὰ λαμβάνῃ βίαιον θάνατον· λοιπὸν ὑπάκουσόν μου· ἄφες τὴν πλάνην αὐτὴν, νὰ μὴ λάβῃς πῦρ, καὶ πληγὰς, καὶ ἄλλα φρικτὰ κολαστήρια. Καὶ ὁ Ἅγιος· ἄμποτες νὰ μὲ ἠξίωνεν ὁ δεσπότης μου Χριστὸς ὁ ἀληθὴς καὶ μόνος Θεὸς, νὰ καταναλωθῶ διὰ τὴν ἀγάπην του, νὰ λάβω ἐπώδυνον θάνατον. Καὶ ὁ Ἔπαρχος, παρακαλῶσε Τρύφων, θυσίασον τοῖς θεοῖς· ὅτι βλέπω πῶς εἶσαι εἰς τὴν φρόνησιν τέλειος, καὶ ὁ θέλω νὰ ἀποθάνῃς τοῦ κακοῦ καὶ μάταια λέγει τον ὁ ἅγιος· Τότε μᾶλλον εἶμαι τέλειος, ἐὰν φυλάξω τὴν ὁμολογίαν τελείαν πρὸς τὸν δεσπότην μου, νὰ τοῦ γένω θυσία ὁλόκαυτος, καθὼς ἔπαθε καὶ αὐτὸς διὰ λόγου μου. Τότε πάλιν φοβερίζωντάς τον ὁ Ἔπαρχος νὰ τὸν βάλῃ εἰς πῦρ καὶ ἕτερα κολαστήρια, τοῦ εἶπεν ὁ ἅγιος: Ἐσύμε φοβερίζεις μὲ πῦρ ὁποῦ σβύνει ὀγλήγορα, καὶ τάχιστα ἀφανίζεται· ἀμὴ ἐγὼ σὲ ἐκφοβῶ μὲ τὸ πῦρ ἐκεῖνο τὸ ἄσβεστον τῆς αἰωνίου κολάσεως· εἰς τὸ ὁποῖον θέλεις κατακριθῇ νὰ καίγεσαι ἀτελεύτητα, καὶ νὰ ὀδύρεσαι ἀνωφέλευτα, διατὶ ἀφῆκες τὸν ἀληθῆ Θεὸν, καὶ προσκυνᾷς ἀναίσθητα ξόανα· μὴ χάνῃς οὖν τὸν καιρόν ἄκαιρα μὲ ἀπειλαῖς πυρὸς καὶ ἑτέρων προσκαίρων κολαστηρίων· καὶ οἱ δοῦλοι τοῦ Θεοῦ δὲν φοβοῦνται ποσῶς ἐτοῦτο τὸ πῦρ ὡς ὁμόδουλον, ἀλλὰ ἐκεῖνο τὸ ἄσβεστον καὶ αἰώνιον· καὶ κάμε εἴτι ὁρίζεις, ὅτι ἐγὼ δὲν ἀρνοῦμαι τὸν ἀληθῆ Θέον, ἂν μοῦ δώσῃς καὶ κολαστήρια μύρια. Τότε προστάσσει νὰ τὸν κρεμάσουν εἰς τὸ ξύλον, νὰ τὸν σπαθίζουσιν· ὅστις ἐγδύθη εὐθὺς ἀπὸ λόγου του, διὰ νὰ δείξῃ τῆς ψυχῆς τὸ πρόθυμον, καὶ οὕτως ἐκαρτέρει ὥραις τρεῖς δεινῶς σπαθιζόμενος, ὥσπερ νὰ ἔπασχεν ἄλλος, χωρὶς νὰ φωνάξῃ ὀλότελα· ὁ δὲ Ἔπαρχος τοῦ ἔλεγε. Μετανόησον Τρύφων ἀπὸ ταύτην τὴν ὑπερηφανίαν σου· προσκύνησουν τοὺς θεούς, ὅτι ὅστις ἐναντιεῖται βασιλικὰ προστάγματα, λαμβάνει θάνατον ἐπώδυνον. Καὶ ὁ ἅγιος· ὅστις δὲν φυλάξει τοῦ Θεοῦ τὸ σωτήριον θέλημα, μέλλει νὰ κατακριθῇ εἰς θάνατον ἀθάνατον· ὅτι αὐτὸς εἶναι μόνος βασιλεὺς οὐράνιος, καὶ ὅπαιος τὸν ἀρνηθῇ, ζημιοῦται ζωὴν αἰώνιον. Λέγει τον ὁ Ἔπαρχος, ἄλλος δὲν εἶναι βασιλεὺς οὐράνιος, εἰμὴ ὁ μέγας Ζεὺς, ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου καὶ τῆς Ῥέας· οὗτος εἶναι πατὴρ τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν ἄλλων θεῶν· καὶ ὅστις τοῦ ἀπειθήσει, εἶναι ἀδύνατον νὰ ζήσῃ· λοιπὸν καὶ σὺ ὑποτάξου του, διὰ νὰ ἀξιωθῇς νὰ ἔχῃς ζωὴν γλυκυτάτην πάντοτε. Καὶ ὁ ἅγιος· ὅμοιοί του νὰ γένουν ὅσοι τοῦ πιστεύουσι καὶ διὰ θεὸν τὸν νομίζουσιν· ὅτι κ[illegible]ως ὁμολογοῦν τὰ βιβλία σας αὐτὸς ἦτον γόης, μάντις μιαρώτατος, ὁποῦ δὲ ἀφῆκε καμμίαν ἀνομίαν καὶ εἶδος κακίας ἄπρακτον ὁ πάντολμος· καὶ ζαν ἀπέθανε, τοῦ ἐποθοῦσαν χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ εἴδωλα ὅσοι ἐποθοῦσαν τὰ σχαμένα καὶ ἐντροπιασμένα ἔργατου, νομάζοντές τον καὶ θεὸν διὰ νὰ προφασσουν μὲ τοῦτον τὸν τρόπον τὰς αἰσχωργίας καὶ ἀσελγείας του· οὕτως ἔκαμαν καὶ εἰς τοὺς ἄλλους ψευδωνύμους θεούς σας· εἰς τὴν ὁποίαν πλάνην ἀκολουθοῦντες καὶ ἐσεῖς ἀνόητα, σέβεσθε ὕλην κωφὴν καὶ ἄψυχον, καταφρονοῦντες τὸν ἀληθῆ καὶ ζῶντα Θεὸν, ὅστις τὸν οὐρανὸν ἐστερέωσε, τὴν γῆν ἐθεμελίωσεν εἰς τὰ ὕδατα, καὶ πᾶσαν, τὴν οἰκουμένην ἐποίησεν· ἔπειτα ἔπλασε καὶ ἀνέπλασε τὸν ἄνθρωπον ὡς φιλάνθρωπος.

Ὅτι βλέπωντας πῶς τὸν ἐπλάνεσεν ὁ δαίμων, καὶ τὸν ἐξώρισεν ὡς φθονερὸς ἀπὸ τὸν παράδεισον, ἐκαταδέχθη νὰ γένῃ ἄνθρωπος· καὶ ἐσταυρώθη, καὶ ἐτάφη ἐκουσίως· καὶ ἀναστὰς ἐκ νεκρῶν, ἀνῆλθεν εἰς οὐρανοὺς, καὶ κάθεται ὑπὸ Ἀγγέλων ὑμνούμενος ἕως νὰ πιστεύσῃ εἰς αὐτὸν ὁ κόσμος· καὶ τότε νὰ ἔλθῃ πάλιν ἐξ οὐρανοῦ μὲ ἄῤῥητον δύναμιν, καὶ δόξαν θεοπρεπῶς, νὰ κρίνῃ τὴν οἰκουμένην ἅπασαν, νὰ ἀποδώσῃ εἰς καθένα κατὰ τὰς πράξεις του· αὐτὸς εἶναι Θεὸς θεῶν, Βασιλεὺς ἁπάντων τῶν βασιλέων, καὶ Κριτὴς ζώντων καὶ νεκρῶν δικαιότατος· ἀμὴ αὐτὰ ὁποῦ προσκυνᾶτε ἐσεῖς διὰ θεοὺς εἶναι ἄψυχα ξόανα, ἔργων ἔρημα, καὶ πονηρῶν εὑρέματα, καὶ σᾶς ὁδηγοῦν εἰς ἀπώλειαν. Ταῦτα ἀκούσας ἐθυμώθη ὁ Ἔπαρχος, καὶ προστάσσει νὰ τὸν κατεβάσουν ἀπὸ τὸ ξύλον, νὰ τοῦ ἀκολουθᾷ δεδεμένος ὁπῦ ὑπήγενεν εἰς κυνήγιον. Τούτου γενομένου, εἶχε πολλὴν ὀδύνην ὁ Ἅγιος· διατὶ ἐπερικάτει ἀνυπόδητος, καὶ οἱ πόδες του ἦσαν ξεσχισμένοι ἀπὸ τὴν προτέραν βάσανον· καὶ τότε πάλιν ἐκαταξεσχίζοντο ἀπὸ τὰ ξύλα καὶ πέτραις χειμῶνας καιρός· καὶ τὸν ἐπατοῦσαν πολλάκις τὰ ἄλογα. Ὅθεν ἐγροίκα τὸν πόνον ἀκείκαστον, πίπτουσαι εἰς τὸν δρόμον αἱ σάρκες του· ἀμὴ ὑπέμενεν ὅλα ταῦτα τὰ λυπηρὰ, ἀποβλέπωντας εἰς τὴν μέλλουσαν ἀνταπόδοσιν, καὶ ἔψαλλε ῥητὰ τῆς Γραφῆς παρόμοια.

Ἔπειτα πάλιν μιμούμενος τὸν πρωτομάρτυρα, καὶ αὐτὸν (νὰ εἰπῶ καλλίτερα) τὸν Χριστὸν, ὁ χριστομίμητος ἔλεγε· Κύριε συγχώρησέ τους αὐτὸ τὸ ἁμάρτημα. Τὸ βράδυ ὅτι ὑπέστρεψεν ἀπὸ τὸ κυνήγι ὁ Ἀκυλῖνος, ἐσπούδαζε νὰ κυνηγήσῃ μᾶλλον τὸν ἅγιον, καὶ λέγει του· Ἐσωφρονίσθης κἂν τώρα, νὰ προσκυνήσῃς τοὺς θεούς ἄθλιε, ἢ μένεις εἰς τὴν προτέραν μανίαν σου; Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο, ἐσὺ εἶσαι μάλιστα γεμάτος μανίαν καὶ ἀγνωσίαν ἀνόητε· δι' αὐτὸ δὲν θέλεις νὰ καταλάβῃς τὸν ἀληθῆ Θεόν· ἀμὴ ἐγὼ ἔχω γνῶσιν, ὁποῦ κρατῶ τὴν ἀλήθειαν. Τότε ὁ ἄρχων μὴ ἔχωντας λόγον νὰ ἀποκριθῇ κατὰ τῆς ἀληθείας ὁ μάταιος, ἐπρόσταξε νὰ τὸν φυλακώσουν, ἕως ἄλλην ἐξέτασιν. Μετὰ δὲ ἡμέρας τινὰς θέλωντας νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Νίκαιαν, ἐπῆρε καὶ τὸν μάρτυρα, καὶ φθάνοντες εἰς τὴν πόλιν, τὸν ἠρώτησε πάλιν, λέγωντας· Τάχα ἐνουθέτησε τὸ μάκρος τοῦ καιροῦ, νὰ ὑπακούσῃς τοὺς βασιλεῖς, νὰ προσκυνήσῃς τοὺς σωτῆρας θεούς, ἢ ἀκόμη εἶσαι ἀπειθὴς καὶ φιλόνεικος; Καὶ ὁ Ἅγιος· Ὁ Κύριος καὶ Θεός μου Ἰησοῦς Χριστὸς, τὸν ὁποῖον λατρεύω μὲ καθαρὰν διάνοιαν, μὲ ἐνουθέτησε νὰ φυλάγω τὴν ὁμολογίαν του ἀμετάθετον· ὅθεν αὐτὸν μόνον γινώσκω βασιλέα καὶ Θεὸν ἀψευδέστατον. τὴν ταλαιπωρίαν σοῦ καὶ τοῦ βασιλέως σου καταφρονῶ, καὶ τοὺς θεούς σας μυκτηρίζω ὡς ἀξίους γέλωτος. Εἰς ταῦτα ὀργισθεὶς ὁ Θεόργιστος, ἐπρόσταξε νὰ τοῦ καρφώσουν εἰς τοὺς πόδας ἥλους, καὶ ἕτερα σίδηρα· καὶ δέρνοντες τὸν ἐτράβιζαν εἰς τὸ μέσον τῆς πόλεως· ὅθεν ἐπῆρε πολλὴν ὀδύνην καὶ πόνον ἀνείκαστον, καὶ ἔτρεχαν εἰς τὴν γῆν τὰ αἵματα, ἀμὴ ὁ πόθος τοῦ Χριστοῦ τὸν ἔκαμνε νὰ μὴ ψηχᾷ τῆς σαρκὸς τὴν κύλασιν, καὶ νὰ νομίζῃ τῶν ἀγγέλων τὰς νιφάδας ὡς ἐκάδας δρόσου, καὶ ἀναψυχὴν τῆς ψυχῆς ὁ ἀήττητος. Θαυμάζωντας οὖν τὴν καρτερίαν αὐτοῦ ὁ τύραννος, ἔλεγεν· Ἕως πότε δὲν αἰσθάνεσαι Τρύφων τὴν δριμύτητα τῶν

κολάσεων; Ὁ δὲ Ἅγιος ἀντιστρέφων τὰ ὅμοια ἔλεγεν. Ἕως πότε δὲν καταλαμβάνεις ἐσὺ τὴν δύναμιν τοῦ Χριστοῦ, ὁποῦ κατοικᾷ εἰς ἐμὲ, πῶς εἶναι ἀνίκητος, ἀμὴ πειράζεις τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον; Τότε πάλιν ὀργισθεὶς ὁ ἄρχων, ἐπρόσταξε νὰ περιαγκωνίσουν, νὰ τὸν δέρνουν μὲ ῥάβδους. καὶ μὲ λαμπάδας πυρὸς νὰ τὸν κατακαίσι. Τούτων οὕτω γενομένων, καθὼς ἐβασάνιζαν οἱ δήμιοι μὲ πολλὴν σφοδρότητα καὶ ἀσπλαγχνίαν τὸν ἅγιον, ἦλθεν ἀπὸ τοὺς οὐρανοὺς πρὸς αὐτὸν ἐξαίφνης θεία ἐπιφάνεια ἐξαστράπτουσα, καὶ ἐφαίνετο πῶς τοῦ ἔδιδεν ἕνα Στέφανον ἀνθισμένον μὲ λίθους ἀκριβοὺς ὡραιότατον. Ταῦτα βλέποντες οἱ στρατιῶται ὁποῦ τὸν ἐβασάνιζαν, ἔπεσαν κατὰ γῆς ὅλοι ἔντρομοι. Ὁ δὲ ἅγιος ἐνεπλήθη χάρος ὁμοῦ τε καὶ ἀγαλλίασιν ὑπὸ τῆς θείας ἐκείνης χάριτος, ὁποῦ ἔβλεπε, καὶ ἐδόξαζε τὸν Κύριον, λέγωντας· Εὐχαριστῶ σοι Δέσποτα, ὁποῦ δὲν με ἐγκατέλιπες εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν μου· ἀλλὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πολέμου μὲ ἐπερισκέπασες, καὶ ἡ δεξιά σου μοῦ ἐβοήθησεν· ἀλλὰ καὶ τώρα σὲ παρακαλῶ Δέσποτα, παραστάσου μου ἕως τέλους, νὰ μὲ δυναμώνῃς νὰ τελειώσω καλῶς τὸν ἀγῶνα τῆς ὁμολογίας σου, διὰ νὰ ἀξιωθῶ νὰ λάβω καὶ τὸν Στέφανον τῆς δικαιοσύνης μὲ τοὺς φίλους σου, ὁποῦ ἠγάπησαν τὸ παναγιόν σου ὄνομα· ὅτι ἐσὺ μόνος εἶσαι δεδοξασμένος εἰς τοὺς αἰῶνας· Ἀμήν. Τότε πάλιν ὁ μιαρὸς τύραννος ἐδοκίμαζε μὲ κολακείαις νὰ νικήσῃ τὸν ἀήττητον, λέγωντας· Προσκύνησον τὸν μεγάλον Δία, καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ Καίσαρος, καὶ νὰ σοῦ δώσω πολλὴν τιμὴν καὶ χαρίσματα ἄπειρα. Ὁ δὲ μάρτυς ἐχαμογέλασε, λέγωντας. Ἐὰν αὐτὸν τὸν βασιλέα σου ἐκαταφρόνησα καὶ τὰ προστάγματά του ἐπερι·γέλασα, πῶς νὰ προσκυνήσω τὴν ἄψυχον εἰκόνα του; Διὰ δὲ τὸν Δία καὶ τοὺς ἄλλους ψευδοθεους σας, ἐρώτησον τοὺς σοφούς σας, αἴτινες ἐδοκίμασαν νὰ σκεπάσουν μὲ τὰς μυθολογίας τὰς αἰσχρὰς πράξεις καὶ ἀτοπίας τους, ὀνομάζοντες τὸν ἀέρα Ἥραν, καὶ τὴν γῆν Δήμητραν, Ποσειδῶνα τὴν θάλασσαν, καὶ Ἀπόλλωνα τὸν Ἥλιον· ὁμοίως καὶ τοὺς ἄλλο[illegible] ἀλληγορεύοντες τὸν Ἑρμῆν εἰς τὸν λόγον, καὶ εἰς τὸν Θυμὸν τὸν Ἄρεα, καὶ τὴν Ἀφρο[illegible]την εἰς τὴν πορνείαν, καὶ ἄλλα παρόμοι[illegible] μυθολογοῦντες φλυαρίσματα· ἀμὴ ἐγὼ εὑρω ἀπὸ τὰς ἱστορίας τὰς κακουργίας αὐτῶν τῶν θεῶν σας, καὶ ἐξόχως τοῦ πρώτου ποῦ τὸν λίγετε μεγαλήτερον· καὶ αὐτὸς ἦτον μοιχὸς, ἤγουν ὁ Ζεὺς ὁ ἀσελγὴς καὶ παράνομος, ὁποῦ ἐφόνευσε τὸν πατέρα του· καὶ οἱ ἐπίλοιποί σας θεοὶ οἱ ἀσεβεῖς καὶ ταμμίαροι, τῶν ὁποίων τὰς πράξεις μιμᾶσθε καὶ ἐσεῖς οἱ πονηροὶ καὶ κακότροποι· καὶ δὲν φθάνει ὁποῦ ἀπαρνήθητε ἐσεῖς τὸν ἀληθῆ Θεὸν ἀνόητοι, ἀμὴ ἀναγκάζετε καὶ ἡμᾶς νὰ σᾶς συγκοινωνήσωμεν εἰς τόσην σκολιὰν τυφλότητα· ὁποῦ λέγετε τὸ σκότος φῶς, καὶ τὸ φῶς σκότος, καὶ τὸ πικρὸν γλυκύ, καθὼς σας ταλανίζει Ἡσαΐας ὁ μεγαλόφωνος· ἀλλὰ ματαίως ὀδυνᾶσθε καὶ ἄκαιρα, ὅτι προτιμοῦμεν νὰ ἀποθάνωμεν μᾶλλον, ἢ νὰ ἀφήσωμεν τὴν εὐσέβειαν. Εἰς ταῦτα ἐθαύμασε καὶ ἐθυμώθη ὁ τύραννος· θαῦμα μὲν εἶχε, πῶς ἤξευρε τὰς ἱστορίας τῶν ἀθέων θεῶν, καὶ θυμὸν, διατὶ τοὺς ἐγλεύαζε· καὶ προστάσσει νὰ τὸν σπαθίσουν χειρότερα· ἀλλὰ εἰς μάτην ἐκοπία καὶ ἀνωφέλευτα, ὅτι ὅλας τὰς βασάνους ἐνόμιζεν ὁ μακάριος Τρύφων τρυφὰς, καὶ ἡδονὰς διὰ τὸν ἔνθεον ἔρωτα· ὅθεν ἐγνωρίσας ὁ δείλαιος τὸ ἀήττητον τοῦ Μάρτυρος, ἐβαρέθη τὸ ζαρκάδι νὰ πολεμᾷ μὲ τὸν λέοντα, καὶ δίδει κατ' αὐτοῦ τὴν τελευταίαν ἀπόφασιν, νὰ τὸν ἀποκεφαλίσουν, ἔξω τῆς πόλεως. Ὅταν οὖν τὸν ὑπῆγαν εἰς τὸν τόπον τῆς καταδίκης οἱ δήμιοι, ἐσήκωσε πρὸς οὐρανὸν κατὰ ἀνατολὰς τὰς χεῖρας καὶ ὄμματα, λέγωντας.

Δέσποτα Κύριε Θεὲ Θεῶν, Βασιλεῦ βασιλέων, Ἅγιε ἁγίων εὐχαριστῶ σοι, ὁποῦ μὲ ἠξίωσας νὰ τελειώσω τὸν ἀγῶνα τοῦτον ἀναμάρτητος. Ταῦτα ὁ ἀθλοφόρος εὐξάμενος, καὶ προσκυνήσας τῷ Θεῷ, παρέδωκεν αὐτῷ τὴν ψυχὴν ὁ μακάριος πρίχου νὰ τὸν κόψῃ ὁ δήμιος, διὰ νὰ μὴ φανῇ πῶς τὸν ἐθανάτωσεν ὁ τύραννος, ἀλλὰ ἐτελειώθη μὲ θεῖον νεῦμα καὶ βούλησιν. Τότε ὅσοι πιστοὶ ἦσαν ἐκεῖ εἰς τὴν Νι-

καιαν, ἐτύλιξαν ὁσίως καὶ εὐλαβῶς εἰς σινδόνα καθαρὰν μὲ ἀρώματα τὸ τίμιον λείψανον, καὶ ἐβούλοντο νὰ τὸ ἐνταφιάσουν ἐκεῖ, διὰ νὰ τὸ ἔχουν ὡς θησαυρὸν πολυτίμητον καὶ ἀσφαλὲς φυλακτήριον· ἀμὴ ὁ Ἅγιος ἐφάνη εἰς τὸ ὅραμά τους, καὶ τοὺς εἶπε νὰ τὸ ὑπάγουν εἰς τὸ χωρίον του Λάμψακον· ὅθεν ἔκαμαν καθὼς τοὺς ἐπρόσταξεν ὁ ἅγιος, καὶ τὸν ἐνταφίασαν ἐκεῖ, εἰς τὸν ὁποῖον τόπον ἔγειναν πολλὰ θαυμάσια, εἰς δόξαν Πατρὸς, Υἱοῦ, καὶ Ἁγίου Πνεύματος. Ἀμήν.

ΤΗ ΑΥΤΗ ΗΜΕΡΑ.

Τοῦ Ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν.

ΒΕΝΔΕΜΙΑΝΟΥ

Τοῦ ἐν τῷ βουνῷ τοῦ ἁγίου Αὐξεντίου ἀσκήσαντος.

Τὸ ἔαρ, ἤγουν τὴν ἄνοιξιν, ἀγαπῶσιν ὅλα τὰ πετεινὰ καὶ μελίσια, τὰ ἀρνία καὶ τὰ ἐπίλοιπα ζῶα ἐκ φύσεως· ὅτι τὸ ἔαρ εἰς ὅλα γλυκύτατον· καὶ τὰ μὲν πετεινὰ τοῦ ἀέρος κελαδοῦσιν ἡδύτατα, εἰς τὰ δένδρη τοῦ δάσου πετώμενα· καὶ μὲ τὸ εὔλαλον αὐτῶν καὶ ᾠδικότατον τερέτισμα χαροποιοῦσι τοὺς ἀκροατὰς καὶ μεγάλως εὐφραίνουσιν. Αἱ δὲ μέλισσαι εἰς διαφόρους λειμῶνας περιπετόμεναι, ἐπισυνάγουσι τῆς δρόσου τὸ καθαρὸν, καὶ κατασκευάζουσι τὸ ἥδιστον μέλι, μὲ τὸ ὁποῖον γλυκαίνουσι τὴν γεῦσιν τῶν μετασχόντων καὶ τοὺς δίδουν πολλὴν ἀπόλαυσιν. Τὰ ἀρνία δὲ πάλιν εὑρίσκουσι τὸ γάλα εἰς τὰ βυζὰ τῶν μητέρων αὐτῶν καὶ χορταίνουσιν. Οὐ μόνον δὲ ζῶα ἀνακαινίζονται, ἀλλὰ καὶ οἱ ἄνθρωποι σχεδὸν ἀναζωοῦσι καὶ χαίρονται εἰς τὸ προσήλιον καθεζόμενοι καὶ τερπνῶς θαλπόμενοι. Καθὼς εἶναι γοῦν τὸ ἔαρ εἰς ὅλα τὰ ζῶα γλυκύτατον, οὕτως εἶναι καὶ ὁ βίος τῶν μοναχῶν ἀνδρῶν εἰς τοὺς ἀναρέτους ἡδύτατος· ἐπειδὴ συζηλώνουν καὶ αὐτοὶ τῶν ὁμοίων τὰ ἀνδραγαθήματα· καὶ μιμούμενοι τὰ πετεινὰ τοῦ ἀέρος εἰς τὸ κελάδισμα, ᾄδουσι καὶ αὐτοὶ ψαλμικῶς τὰ τῶν Πατέρων παλαίσματα· ὁμοίως μιμοῦνται καὶ τὰ μελίσσια εἰς τὴν ἐργασίαν ἀπανθιζόμενοι, καὶ συνάγοντες τὰς δρόσους τῆς ἀσκήσεως, καὶ τρεφόμενοι μὲ τὰ διδάγματα τῶν Ὁσίων ὡς ἀρνία πρωΐμα ἀνακαινίζονται, καὶ γίνονται εἰς τὸ γήϊνον σῶμα ἀντὶς ἄνθρωποι, θεοὶ κατὰ μέθεξιν. Ἕνας ἀπὸ τοὺς ὁποίους εἶναι ὁ μακάριος Βενδεμιανὸς ὁ σήμερον ἑορταζόμενος, τοῦ ὁποίου τὸν βίον θέλομεν ἱστορίσει μὲ βραχυλογίαν, καθὼς εἰς ἕνα παλαιὸν σύγγραμμα τὸν εὑρήκαμεν.

Οὗτος ἐγεννήθη εἰς τὴν μεγάλην Μυσίαν, ἥτις ἦτον καὶ τὸν παλαιὸν καιρὸν τιμωμένη ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας, ὡς μωροὶ ὁποῦ ἦσαν καὶ ἄγνωστοι· καὶ τώρα πάλιν ὁμοίως εἶναι πανταχοῦ σεβομένη διὰ τὸ πιστὸν καὶ φιλόχριστον, καὶ τὴν ἐνάρετον πολιτείαν των πολιτῶν αὐτῆς· τῶν ὁποίων, ἡ φήμη τῶν καλῶν ἔργων ἔφθασεν ἕως τὴν Βρεταννίαν καὶ ἕως τὰς στήλας τοῦ Ἡρακλέως· ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ δείξῃ ὅτι καὶ εἰς τὸ ἀνατολικὸν μέρος ἔχει τὴν καλὴν αὐτὴν φήμην, ἐβλάστησε καὶ τὸν καλὸν Βενδεμιανόν· ὅς τις ἐπόθησε τοσοῦτον τὴν ἀκτημοσύνην ἀπὸ νεότητος, ὁποῦ δὲν ἀπόκτησε ποσῶς χρυσὸν, ἢ ἄργυρον, ἢ χαλκὸν εἰς τὴν ζωήν του, ἀλλὰ ἐπεριπάτει μονοχίτων χωρὶς ἄλλο φόρεμα ἀνυπόδητος· καὶ κἂν σακκοῦλι δὲν ἐβάστα νὰ βάνῃ ψωμί, κατὰ τὸ δεσποτι-

κὸν πρὸς τοὺς Ἀποστόλους πρόσταγμα· καὶ καθὼς ἦτον τὸ σῶμα γεγυμνωμένον ἔξωθεν, οὕτως ἐγύμνωσε καὶ τὴν ψυχὴν ἀπὸ ὅλα τὰ πάθη καὶ φρονήματα γήϊνα· καὶ δὲν ἐψήφα ποσῶς τιμήν, οὐδὲ πλοῦτον πρόσκαιρον, δὲν ἐσυλλογίζετο τὸ ὑψηλὸν τοῦ γένους του καὶ εὐγένειαν, οὔτε τὰ πολλὰ χρήματα καὶ πράγματα ὁποῦ εἶχασι κινητὰ καὶ ἀκίνητα· ἀλλὰ τὰ ἐμίσησεν ὅλα ὡς σκύβαλα, καὶ μόνον τὸν Θεὸν ἐπόθησε· καὶ ἐπεθύμα ἀπὸ μικρὸς νὰ εὕρῃ ποθὲς τόπον ἥσυχον, νὰ συνομιλῇ μὲ τὸν ποθούμενον Χριστὸν προσευχόμενος· καὶ διὰ τὴν αἰτίαν ταύτην ἔφυγεν ἀπὸ τὴν πατρίδα του καὶ ὑπῆγεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, διὰ νὰ εὕρῃ τινὰ μοναχὸν ἐνάρετον νὰ τὸν κάμῃ κοσλόγηρον. Κυττάζωντας ἓν ἀπὸ ἕνα τόπον ὑψηλὸν τῆς πόλεως, εἶδεν ἕνα ὄρος μακρὰν ἀπ' ἐκεῖ ὑψηλὸν καὶ ὑπέρνεφον· καὶ ἐρωτήσας τινὰς πῶς ὠνομάζετο ἐκεῖνο τὸ ὄρος, τοῦ εἴπασι, πῶς τὸ ἔλεγαν βουνὸν τοῦ Αὐξεντίου, ὅς τις ἦτον ἅγιος ἄνθρωπος, καὶ ἀσκήτευεν ἐκεῖ ἀπάνω χρόνους πολλούς· ἦτον δὲ τὸ ὄρος ἐκεῖνο πολλὰ τραχὺ καὶ κακόβολον, καὶ πολὺς ἀνήφορος, καὶ ὑψερημένον ἀπὸ ὅλα τὰ βρώσιμα· μόνον πέτραις ἦσαν ἐκεῖ πολλαῖς καὶ ξύλα ἀμέτρητα· καὶ ἁπλῶς εἰπεῖν, εἰς μὲν τὰ σωματικὰ ἦτον πικρὸν περίσσα καὶ ἀνωφέλευτον, εἰς δὲ τὴν ψυχὴν σωτηριῶδες πολλὰ καὶ γλυκύτατον· ὅτι τὰ κοπιαστικὰ καὶ πικρὰ τοῦ σώματος δίδουσιν εἰς τὴν ψυχὴν ἡδονὴν καὶ ἀπόλαυσιν καθὼς τὸ λέγει ὁ μακάριος Ἀπόστολος. Ὅταν ἀσθενῶ εἰς τὴν σάρκα, τότες εἶμαι εἰς τὴν ψυχὴν ὑγιέστατος. Ὅσον οὖν ἤκουσεν ὁ νέος, πῶς ἦτον τὸ ὄρος στενόχωρον καὶ ὑψερημένον πάσης σωματικῆς παρακλήσεως, τόσον ἐχάρη ἡ ψυχή του καὶ ἠγαλλίασε, πῶς ηὗρε τόπον κατὰ τὸν πόθον του· καὶ τρέχει προθύμως πρὸς αὐτό, καθὼς τρέχει πρὸς τὴν βρύσιν ἡ διψασμένη ἔλαφος. Φθάνωντας οὖν εἰς τὸν ἅγιον Αὐξέντιον, ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ, δεόμενος μετὰ δακρύων νὰ τὸν κηρεύσῃ εὐθὺς μοναχὸν ἀπόκρυφα, διὰ νὰ μήτο μάθουν οἱ συγγενεῖς, καὶ τὸν ἐμποδίσωσιν. Ὁ δὲ μέγας Αὐξέντιος βλέπωντας τὴν ἄπειρον ζέσιν τοῦ νέου, ἐκατανόησε τὸν διακαῆ καὶ θερμότατον ἔρωτα, ὁποῦ εἶχε πρὸς τὸν Θεὸν ὁ θεόπνευστος· ὅθεν ποσῶς δὲν ἀμέλησεν, οὔτε καθόλου ἐδίψαξεν, ἐγνωρίσας μὲ τὸν διορατικὸν ὀφθαλμὸν τὴν μέλλουσαν τοῦ νέου κατάξασιν· ἀλλὰ πρῶτον μὲν τὸν ἐδίδαξε, καὶ ἱκανῶς τὸν ἐκατήχησεν, ἔπειτα τὸν ἐκούρευσε Καλόγηρον· καὶ πόσον ἐπροκόψεν εἰς τὴν ὑπακοὴν καὶ τὰς λοιπὰς ἀρετάς, ὁποῦ ἔδιδε καθ' ἑκάστην τὸν καρπὸν αὐτοῦ, ὡς τὸ εὔκαρπον δένδρον ὁποῦ εἶναι φυτευμένον πλησίον τοῦ ὕδατος.

Εἰς ὀλίγον καιρὸν ἐκοιμήθη ὁ Μέγας Αὐξέντιος, ἀφίνωντας τὸν μακάριον Βενδεμιανὸν κληρονόμον τῆς ἀρετῆς αὐτοῦ, καὶ ὑπογραμμὸν τῆς ἀσκήσεως· ὅς τις ἔκτισε μοναχός του ἕνα κελλίον πολλὰ μικρὸν κατώτερα ἀπὸ τὴν κέλλαν τοῦ γέροντος, εἰς τὸ ὁποῖον ἔκαμε χρόνους ε'. ἔχοντας τὸν νοῦν πρὸς τὰ οὐράνια ὑψούμενον πάντοτε, καὶ προβλέπωντας ὡς εἰς καθρέπτην τὸ τῶν Ἀγγέλων πολίτευμα· τοὺς ὁποίους ἐσπούδαζε νὰ μιμᾶται ὅσον ἐδύνετο μὲ τὸν ἱδρῶτα καὶ ἀγῶνα τῆς πολλῆς ἀσκήσεως. Ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ τόπος ἐκεῖνος ἦτον πολλὰ βλαβερὸς καὶ στενόχωρος, ἐταλαιπωρεῖτο πολλὰ ὁ Ὅσιος· καὶ ἦτον περίσσα ἀδυναμισμένος ἀπὸ τοῦ τόπου τὴν κάκωσιν, καὶ ἀπὸ τὴν πολλὴν νηστείαν καὶ κακοπάθειαν· ὅθεν μὴ ὑποφέρων ὁ κοινὸς πατὴρ καὶ δεσπότης μας Ἰησοῦς Χριστὸς νὰ βλέπῃ τὸν δοῦλόν του εἰς τόσην στενοχωρίαν καὶ κάκωσιν, ἔτι δὲ καὶ εἰς ὑπέρμετρον ἄσκησιν, ἐσυγκατέβη ὡς ἰατρὸς σπλαγχνικώτατος, καὶ ἦλθεν οὐσιωδῶς νὰ ἐπισκέψῃ τὸν φίλον του· καὶ φαινόμενος εἰς αὐτὸν, τὸν ἐπρόσταξε νὰ ἀνέβῃ εἰς τὸν τόπον τοῦ μακαρίου Αὐξεντίου, νὰ μείνῃ ἐκεῖ, ἕως τὸ τέλος τῆς ζωῆς τε, καὶ νὰ κάμνῃ τὸν ἀγῶνα τοῦ γέροντος, καὶ ὄχι περισσότερον, διὰ ἀσθένειαν τῆς φύσεως. Ταῦτα ἐκέλευσεν ὁ δεσπότης μας διὰ δύω αἰτίας· πρῶτον μὲν διὰ νὰ μὴν ἀπομείνῃ ὁ τόπος τοῦ Αὐξεντίε (μὲ τὸ νὰ μὴν εἶναι ἐκεῖ τινὰς) ἀμνημόνευτος· καὶ δεύτερον διὰ νὰ μὴ ταλαιπωρῆται πολλὰ ὁ ἠγαπημένος του μὲ τὴν κάτω στενοχωρίαν καὶ ξένην διαγωγὴν νὰ

ἀπεθάνῃ παράκαιρα. Ἀνέβη γοῦν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους, καὶ ἠγωνίζετο ἐπιμελούμενος τὴν ψαλμῳδίαν καὶ ἀκολουθίαν του. Ἀλλ' ὁ πονηρὸς καὶ μισόκαλος διάβολος μὴ ὑποφέρωντας νὰ βλέπῃ τοιοῦτον φωστῆρα τῆς οἰκουμένης λαμπρότατον, νὰ φωτίζῃ ὅλην τὴν γῆν μὲ τὴν συμβουλὴν καὶ πολιτείαν του, μὲ τὰς ὁποίας εὐγαλε πολλοὺς ἀπὸ τὴν ἀπώλειαν, ἐσύναξε μίαν νύκτα ὅλης τοὺς ὑπηρέτας αὐτοῦ, τουτέστι τοὺς ἄλλους δαίμονας, οἵ τινες ἐμεταμορφώθησαν εἰς ἀετοὺς καὶ γύπας καὶ κόρακας· καὶ ὅταν ἐπροσηύχετο ὁ Ὅσιος ἐφώναζαν αὐτοὶ οἱ κατάρατοι, διὰ νὰ συγχίζουν τὴν ἡσυχίαν του, καὶ δέντον ἄφηναν νὰ προσεύχεται· ἀλλὰ ὅσον αὐτοὶ ἐξέσχιζαν τὰς θύρας καὶ τοίχους μὲ τὰ ὀνύχιά τους, καὶ μεγάλως ἐφώναζαν, τόσον ἐκεῖνος ἔψαλλε δυνατώτερα καὶ περισσότερην ὥραν εἰς τὸ πεῖσμά τους, ὡς τε ὁποῦ τοὺς ἔκαμνε, καὶ ἔφευγαν, μὴ δυνάμενοι νὰ λακτίζουν κέντρα, καὶ νὰ γράφουσι κατὰ τὸ ῥητὸν εἰς τὴν Θάλλασσαν. Ἀλλὰ ἂς ἀφήσωμεν τὰ περὶ τῆς ἀσκήσεως αὐτοῦ καὶ διαγωγῆς ὑπὲρ ἄνθρωπον, καὶ ἂς εἰποῦμεν ὀλίγα τινὰ περὶ τῆς χάριτος ὁποῦ εἶχε καὶ διακρίσεως νὰ προφητεύῃ τὰ μέλλοντα, ὅτι ζημία εἶναι τῶν φιλαρέτων ἀνδρῶν, ἐὰν σιωπήσωμεν. Εἶχε καμπόσους μαθητὰς καὶ συνεργάτας ὁ Ὅσιος· καὶ ἕνα καιρὸν δὲν εἶχασιν ἄρτους ὁλότελα· ὅθεν ἐλυποῦντο πολλὰ καὶ ἐβλίβοντο μὴ ἠξεύροντες πῶς νὰ πορευθοῦσι· καὶ ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ γέροντος, ὥσπερ ποτὲ οἱ Ἰσραηλῖται κατὰ τοῦ Μωϋσέως ἐκαταλαλοῦσαν οἱ ἀχάριστοι. Ὁ δὲ γέρων βλέπωντας τοὺς νέους κλονουμένους ἀπὸ τὴν πεῖναν, τοὺς ἐσυμπόνεσε, καὶ λέγει πρὸς τὸν ὑποτακτικὸν αὐτοῦ ὁ μακάριος. Κατέβα ἀπὸ τὸ ὄρος νὰ προϋπαντήσῃς τὸν ἄνθρωπον, ὁποῦ μᾶς φέρνει ἄρτους νὰ φάγωμεν πρὸς αὐτάρκειαν. Τότε ὁ ἀδελφὸς ἀστόχησεν ἀπὸ τὴν χαρὰν τὴν πολλὴν του πεῖναν, καὶ κατελθὼν δρομαῖος ηὗρεν (ὢ τοῦ θαύματος) ἕνα ἄνθρωπον, ὁποῦ ἐβάσταζεν ἄρτους πολλοὺς, τὸν ὁποῖον εἰς τὸ μοναστῆρι ἀνήγαγε, καὶ πρὸς τὸν Ὅσιον εἰσήγαγε, καὶ τοὺς ἄρτους ἐξήγαγε, καὶ πρὸς τοὺς πεινῶντας ἐπήγαγε, καὶ τοὺς ἐδιαμοίρασεν εἰς ὅλους ὁ γέρων, λέγωντας· Λάβετε, φάγετε, καὶ τὸν Δεσπότην εὐχαριστήσατε, ὁποῦ μᾶς τρέφει τοὺς ἀχαρίστους ὡς ἀνεξίκακος. Οἱ δὲ ἔφαγον, καὶ τροσεκύνησαν τὸν διδάσκαλον. Ἀλλὰ ἂς εἰποῦμεν καὶ δεύτερον ὅμοιον τοῦ προτέρου θαύματος. Ἕνα καιρὸν δὲν εἶχε λάδι ἡ Ἐκκλησία ὁλότελα, ὅθεν ἀφῆκεν ὁ ἐκκλησιάρχης ῥυπωμένα καὶ ἄπλυτα τὰ κανδήλια· καὶ ἐρωτήσας αὐτὸν ὁ Ὅσιος, διατὶ δὲν ἐπιμελεῖτο τὴν ὑπερεσίαν του, νὰ πλύνῃ τὰ ἀγγεῖα ὡς ἔπρεπεν, ἐπειδὴ ἦτον ἡ ἡμέρα Σάββατον; Ἀπεκρίθη, ὅτι, ἐπειδὴ δὲν εἶχασι ποσῶς ἔλαιον, δὲν ἔκαμνε χρεία νὰ πλύνουσι τὰς κανδήλας εἰς μάτην καὶ ἄκαιρα. Λέγει τον ὁ Ὅσιος. Ἐσὺ κάμε ἐπιμελῶς τὴν ὑπηρεσίαν σου, καὶ ὁ Κύριος μᾶς χαρίζει τὰ χρειαζόμενα. Οὕτως εἶπε, καὶ βλέπωντας, πῶς δὲν εἶχασι προθυμίαν οἱ διακονοῦντες νὰ κάμουν τὸ προστασσόμενον, ὠνείδισε τὴν ὀκνηρίαν καὶ ἀλογίαν τους, καὶ τὸ πρὸς τὸν Δεσπότην ἀνέλπιστον. Οἱ δὲ ἡτοίμασαν τὰς λαμπάδας, καὶ ηὐτρέπισαν πάντα ὡς ἔπρεπε, καὶ τότε εἶπον πρὸς αὐτόν. Ἰδοὺ Πάτερ τὸ πῦρ, καὶ τὰ κανδήλια ἕτοιμα, ἀμὴ ποῦ εἶναι τοῦ ἔλαεον; Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο, λέγωντας. Ὁ Κύριος μᾶς θέλει πέμψει καὶ ἔλαιον ὡς πολυέλεος· καὶ μὲ τὸν λόγον τὸ ἔργον ἐγένετο· καὶ ἦλθε τὴν ὥραν ἐκείνην εἷς ἀγνώριστος ἄνθρωπος (ὁποῦ ἄλλην φορὰν δὲν τον εἶδασι) μὲ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ παιδία του· νὰ τοὺς εὐλογήσῃ ὁ Ἅγιος, καὶ ἤφεραν ἕνα ζῶον φορτωμένον ἔλαιον. Εὐλογήσας οὖν αὐτοὺς ὁ μακάριος, καὶ διδάξας αὐτοὺς πρὸς ψυχικὴν ὠφέλειαν, εἰς εἰρήνην ἀπέλυσε· τοὺς δὲ μαθητὰς ἐταίδευσε, νὰ μὴ φροντίζουν αὐτοὶ πλέον διὰ τὰ χρειαζόμενα πράγματα, ἀλλὰ νὰ ἔχουν εἰς τὸν Θεὸν τὰς ἐλπίδας τους.

Οὐ μόνον δὲ τῆς προφητείας τὸ χάρισμα εἶχεν ὁ Ὅσιος, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀῤῥώστους ἔλους ἰάτρευε χάριτα, καὶ μάλιστα τοὺς ὑδρωπικούς, καὶ ὅσους εἶχασι σπλῆνα ἐσπλαγχνᾶτο, καὶ τοὺς ἐθεράπευε τάχιστα, καὶ ἁπλῶς ἐτέλεσε τόσα θαυμάσια, ὁποῦ

εἶναι ἀδύνατον νὰ τὰ γράφω πληρέστατα. Καὶ ἀπ' αὐτὰ τὰ ὀλίγα, ὁποὺ εἴπαμεν, ἂς καταλάβῃ πᾶς ἕνας καὶ τὰ ἐπίλοιπα· ἡμεῖς δὲ ἂς ἔλθωμεν εἰς τὴν μακαρίαν αὐτοῦ μετάστασιν, νὰ δώσωμεν καὶ τέλος τῆς διηγήσεως. Ἐπειδὴ ἀπὸ τὴν γῆν ἦτον γεννημένος ὡς ἄνθρωπος, ἀνάγκη ἦτον νὰ ἀποδώσῃ τὸ ὀφειλόμενον, κατὰ τό, Γῆ εἶ, καὶ εἰς γῆν ἀπελεύσῃ. Λοιπὸν ἀσθενήσας ὀλίγας ἡμέρας, ἐνουθέτησεν ἱκανῶς τοὺς μαθητάς, καὶ τοὺς ἐστερέωσε μὲ τὸ θεμέλιον τῆς πίστεως· ὅτι ἐπάνω εἰς τὰς ἄλλας του ἀρετάς, εἶχε κα' τὸν λόγον τῆς σοφίας ἀπὸ τὴν χάριν τοῦ Παναγίου Πνεύματος· καὶ διδάξας αὐτοὺς νὰ ἔχουν τὴν ἀγάπην εἰς ἀλλήλους, καὶ μάλιστα τὴν ἐλεημοσύνην πρὸς ἀπόρους καὶ πένητας, ἐκλείσθη μέσα εἰς τὸ κελλίον του, ἀσφαλίσας καὶ τὸ παράθυρον, οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ, οἵτινες ἦσαν τότε πολλοὶ συναγμένοι πρὸς ζῆλον αὐτοῦ καὶ μίμησιν, ἐδίσταζον βλέποντες τὸ ἀσύνηθες τοῦ πράγματος, ὅτι ἄλλην φορὰν δὲν το ἔκαμε, νὰ ἀποκλεισθῇ τόσας ἡμέρας, ἀλλὰ ἔμενε μετ' αὐτῶν, διδάσκωντάς τους τὰ θεῖα προστάγματα. Τινὲς οὖν ἐδοκίμαζον νὰ ῥήξουν τὰ σανίδια, νὰ ἰδοῦσι τί ἔγινεν ὁ διδάσκαλος, καὶ οἱ ἐπίλοιποι δὲν τους ἄφηναν, μήπως καὶ ἐσχόλαζεν εἰς θεωρίαν, ἢ προσευχήν, καὶ τὸν ἐμποδίσωσιν. Ὅταν οὖν ἐβράδυσεν ὁ καιρὸς περισσότερον, τὸν ἐκάλουν μὲ μικρὰν φωνὴν τὰ τέκνα λέγοντες: Διατί Πάτερ δὲν μας δείχνεις τὸ φαιδρόν σε πρόσωπον, νὰ μᾶς εἰπῇς κατὰ τὸ σύνηθες τὰ μελίῤῥυτα λόγια; δὲν ἰξεύρεις ὅτι μὲ τὴν ὡραιότητα τοῦ προσώπου σου, καὶ μὲ τὸ κάλλος τῶν λόγων σου, καθὼς τὸν Δαυΐδ, περιζωννύμεθα δύναμιν, καὶ εἱμεσθεν δεδεμένοι εἰς τὴν πατρικήν ἀγάπην σου περισσότερον, παρὰ τὸν κισσὸν εἰς δένδρον; δὲν ἰξεύρεις πῶς μένομεν ἐσκοτισμένοι, ὅταν δὲν βλέπομεν ἐσένα τὸν ὀφθαλμόν μας τὸν φωτεινότατον; ἄνοιξον ἡμῖν τὴν θύραν τοῦ ἐλέους σου· λάλησον εἰς τὰ ὦτά μας· στερέωσον εἰς τὴν πέτραν τὰς πάδας μας, καὶ κατεύθυνον τὰ διαβήματα τῶν ἠγαπημένων τέκνων σε. Αὐτὰ καὶ ἄλλα ὅμοια λέγοντες, ἔῤῥαιναν ἄμετρα δάκρυα, ἀλλὰ ποσῶς φωνὴ ἐκ τοῦ Πατρὸς δὲν ἠκούετο· τοῦτο τοὺς ἐσκανδάλισε περισσότερον, καὶ ἐθρήνουν ἀπαρηγόρητα, φοβούμενοι, μήπως καὶ ἐτελεύτησεν· ὅθεν ἠναγκάσθησαν νὰ ἀνοίξουν τὸ παράθυρον, καὶ εἰσελθόντες εἰς τὸ σπήλαιον, εὗρον αὐτὸν (ὦ φρικτῆς ὁράσεως) γονατιστὸν καὶ νεκρὸς ὡς προσευχόμενον. Ἔκαμε δὲ τεσσαράκοντα δύω χρόνους εἰς ἐκεῖνο τὸ ἄνω σπήλαιον. Ἀφ' οὗ γοῦν ἔκλαυσαν ἱκανῶς, ἡτοίμασαν τὰ ἐντάφια· καὶ τοῦ ἔκαμαν τὸ μνῆμα εἰς τὸν τόπον αὐτόν, εἰς τὸν ὁποῖον τοὺς θαυμαστοὺς ἀγῶνας ἐτέλεσε, καὶ ὡς φιλεργὸς τοῦ Χριστοῦ μέλισσα ἐσύναξεν ἐπιμελῶς τὸ μέλι τῆς ἀσκήσεως· ἦλθασι δὲ καὶ ὀλίγοι Μοναχοὶ εἰς τὴν θανὴν αὐτοῦ ἀπὸ τὰ περίχωρα, διατὶ ἦτον χιόνι πολὺ παντοῦ, καὶ μάλιστα εἰς τὰς κορυφὰς τῶν ὀρέων· ἐπειδὴ ἦτον ἡ πρώτη τοῦ Φεβρουαρίου· καὶ δι' αὐτὸ δὲν ἐσυναχθησαν πολλοὶ εἰς τὴν αὐτοῦ ἐνταφίασιν· πλὴν ὅσοι εὑρέθησαν, ἐτέλεσαν ὅσα ἔπρεπαν ἐπιμελῶς, καὶ τὸν ἐνταφίασαν ἐντίμως καὶ εὐλαβῶς ὡς ἔπρεπεν, εἰς δόξαν Πατρὸς, Υἱοῦ, καὶ Ἁγίου Πνεύματος, εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

ΤΩ ΑΥΤΩ ΜΗΝΙ Ϛ'.

Τῶν Ἁγίων τοῦ Χριστοῦ Μαρτύρων

ΦΑΥΣΤΑΣ, ΕΥΪΛΑΣΙΟΥ, ΚΑΙ ΜΑΞΙΜΙΝΟΥ.

Αὕτη ἡ ἁγία Παρθένος τοῦ Δεσπότου Χριστοῦ καὶ νύμφη ἀμόλυντος ἦτον εἰς τὰς ἡμέρας Μαξιμιανοῦ, γεννηθεῖσα καὶ ἀνατραφεῖσα εὐσεβῶς εἰς τὴν πόλιν τῆς Κυζίκου ἀπὸ γονεῖς εὐγενεῖς καὶ πλουσίους, οἱ ὁποῖοι ἀφ' οὗ ἀνεπαύθησαν, καὶ ὑπήγασιν αἱ ψυχαὶ αὐτῶν εἰς τὸν Κύριον, ἔμεινεν ἡ κόρη ὀρφανὴ ὅταν ἦτον χρόνων δεκατριῶν· καὶ καθ' ἑκάστην ἐπιμελεῖτο τὸ κάλλος τῆς ψυχῆς εἰς νηστείαις καὶ προσευχαῖς, καὶ εἰς τὴν μελέτην τῶν θείων γραφῶν σχολάζουσα· διὰ τὰς ὁποίας της ἀρετὰς ὑπῆγε πανταχοῦ ἡ φήμη της· ἐπειδὴ δὲν εἶναι βολετὸν νὰ κρυφθῇ ἡ πόλις ὁποὺ εὑρίσκεται ἐπάνω εἰς τὸ ὄρος, κατὰ τὸν λόγον τοῦ Δεσπότου μας. Ἀκούσας οὖν ὁ τύραννος Μαξιμιανὸς διὰ λόγου της, ἔστειλεν εὐθὺς ἕνα ἄρχοντα τὸν πρῶτον τοῦ παλατίου τε, ὀνόματι Εὐϊλάσιον, νὰ γυρεύσῃ εἰς ὅλην τὴν Κύζικον, ἕως νὰ εὕρῃ τὴν Νύμφην τοῦ Χριστοῦ Φαύσταν, τὴν ὁποίαν νὰ καταπείσῃ νὰ θυσιάσῃ τὰ εἴδωλα· καὶ ἐὰν ἀπειθήσῃ εἰς τοῦτο, καὶ τολμήσῃ νὰ ὁμολογήσῃ τὸν Χριστὸν, νὰ τὴν βυθίσῃ εὐθὺς εἰς τὴν θάλασσαν. Φθάνωντας οὖν ὁ Εὐϊλάσιος εἰς τὴν Κύζικον, ἐπρόσταξε καὶ ἤφεραν τὴν ἁγίαν εἰς τὸ κριτήριον ὡς ἀλιτήριον τινὰ καὶ φονέα δεδεμένην μὲ ἅλυσον· καὶ τὴν ἠνάγκαζεν ὁ Ἄρχων νὰ θυσιάσῃ εἰς τοὺς μιαροὺς δαίμονας. Ἡ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Ἐγὼ τοιούτους θεοὺς, ὁποὺ εἶναι κωφοὶ, τυφλοὶ, καὶ ἀναίσθητοι, δὲν καταδέχομαι νὰ γένω ὁμοία αὐτῶν ἀσύνετος νὰ τοὺς θυσιάσω πώποτε· ὅτι ἐγὼ ἔχω Θεὸν ἀληθῆ Ἰησοῦν Χριστὸν εἰς τοὺς οὐρανοὺς, καὶ δὲν ἠμπορῶ νὰ τὸν ἀπαρνηθῶ, διὰ νὰ μὴ ζημιωθῶ τὴν ἀποκειμένην κληρονομίαν, ὁποὺ εἶναι ἐπηγγελμένη καὶ ἡτοιμασμένη τοῖς θέλοις αὐτῦ. Λέγει της πάλιν ὁ Εὐϊλάσιος· Προσκύνησον Φαύστα τοὺς θεούς, ἢ δίδω σε σκληρὸν καὶ πικρότατον θάνατον. Ἡ δὲ ἀπεκρίνατο, λέγουσα· Μὴ νομίσῃς πῶς εἶμαι καμμία κόρη ἀνόητος, νὰ πέσω εἰς τοιαύτην ἀσέβειαν, νὰ προσκυνήσω ὡς κτίσην τὰ κτίσματα· ὅτι ἐὰν καὶ μικρὴ εἰς τὴν ἡλικίαν φαίνομαι, ἀλλὰ μεγάλην ἔχω τὴν καρδίαν, καὶ τὸν λογισμὸν πρὸς τὸν Δεσπότην μου Χριστὸν τέλειον. Τότε προστάσσει ὁ δικαστὴς νὰ ξυρίσουν τὴν κεφαλήν της, καὶ νὰ τὴν κρεμάσουν εἰς ἕνα ξύλον, νὰ τὴν ζεσχίζουσιν· ἡ δὲ Ἁγία, ὅταν τὴν ἐβασάνισαν ὥραν πολλὴν, ἐσήκωσε πρὸς οὐρανὸν τὰ ὄμματα μετὰ πίστεως, καὶ προσηύχετο πρὸς τὸν Κύριον, νὰ τῆς ἀποστείλῃ ἐξ ὕψους βοήθειαν· καὶ εὐθέως ἦλθεν ἀπ' ἐκεῖ μία ἀστραπὴ τόσον μεγάλη καὶ φοβερὴ, ὁποὺ πολλοὶ τελείως ἀπέθανον· ὁ δὲ Εὐϊλάσιος περισσῶς ἐφοβήθη, καὶ νομίζωντας πῶς ἦσαν ἔργα μαντείας, ἠρώτα τὴν ἁγίαν, ποῦ ἔμαθε νὰ κάμνῃ τοιαῦτα τερατουργήματα; Ἡ δὲ ἔλεγε. Μὴ κριματίζεσαι ὦ δικαστὰ νὰ νομίζῃς μαγείας τὰ ἔργα τῆς θείας δυνάμεως· ὅτι ἐμένα ἡ ψυχὴ εἶναι ὅλως διόλου ἐστηριγμένη εἰς τὸν Δεσπότην μου, καὶ θὲν θέλεις δυνηθῇ νὰ μὲ χωρίσῃς ποσῶς ἀπὸ τὴν ἀγάπην του, ἂν μοῦ κάμῃς καὶ

κολαστήρια μύρια, τὰ ὁποῖα ποσῶς δὲν αἰσθάνομαι, πυρπολουμένη ἀπὸ τὸν θεῖον ἔρωτα· καὶ διὰ νὰ ἐγνωρίσῃς μὲ τὸ ὑπόδειγμα τὴν ἀλήθειαν, παρακαλῶ σε πρόσταξε νὰ κάμουσι μίαν εἰκόνα, νὰ ἔχῃ τὸν χαρακτῆρά του. Τούτου γενομένου μὲ πολλὴν ταχύτητα, ἐπρόσταξεν ἡ Ἁγία τοὺς στρατιώτας νὰ ξεσχίζουν καὶ νὰ τιμωροῦν τὴν εἰκόνα της· καὶ τότε λέγει πρὸς τὸν ἄρχοντα· Ζῇ Κύριος ὁ Θεός, καθὼς ἐγὼ δὲν αἰσθάνομαι, οὔτε ποσῶς γροικῶ τινὰ πόνον εἰς ὅσα κακὰ κάμνετε αὐτῆς τῆς εἰκόνος ὁποῦ ἔχει τὸν χαρακτῆρά μου καὶ ὁμοίωμα, οὕτως ἡ ψυχή μου ὁλότελα δὲν αἰσθάνεται τὰ κολαστήρια ὁπῦ δίδετε τῆς σαρκός μου· ἀλλὰ ἔσην ὥραν μὲ τιμωρᾶτε, στοχάζομαι τὸν Δεσπότην μου Χριστόν, ὁ ὁποῖος κουφίζει τὲς πόνες μς.

Τότε προστάσσει ὁ Ἄρχων νὰ τὴν καρφώσουν εἰς ἕνα γλωσσόκομον, ἤγουν σεντοῦκι ξύλινον στενὸν ὡς κυβούριον, καὶ νὰ τὴν πριονίσουν μέσα εἰς αὐτό, ἀπὸ ἄνωσθεν ἕως κάτω· καὶ ταῦτα κελεύσας, ὁ μὲν Ἄρχων ἠγέρθη ἀπὸ τὸν θρόνον καὶ ὑπῆγεν εἰς τὸν οἶκόν του, διατὶ ἦτον βράδυ· καὶ τὴν ἄυριον εἶχασι ἡτοιμασμένον οἱ στρατιῶται τὸ γλωσσόκομον, καὶ καρφόνοντες μέσα τὴν Ἁγίαν, τὴν ἐπριόνιζαν ἀπὸ τὴν πρώτην ὥραν ἕως τὴν ἐννάτην, καὶ δὲν ἐδυνήθησαν νὰ κόψωσιν κἂν τὸ δέρμα τῆς κεφαλῆς της· αὐτὴ δὲ ἔψαλλεν ἀπὸ μέσα τοῦ γλωσσοκόμου, καὶ ἐδόξασε τὸν Κύριον· ἄλλαξαν οὖν ἕξη πριόνια, καὶ ὅλα ἐσυντρίβοντο, καὶ ἔμενον ἄχρηστα· ἐκουράσθησαν δὲ καὶ οἱ δήμιοι, καὶ ὡς νεκροὶ ἔγιναν· ἔπειτα ἐδικίμασαν νὰ τὴν τελειώσωσιν κἂν διὰ πυρός, νὰ λυτρωθοῦν ἀπὸ λόγου της, ἀλλὰ μήτε τότε ποσῶς ἐδυνήθησαν νὰ τὴν καύσουν· ἐπειδὴ ἔχασε τὸ πῦρ τὴν καυστικήν του ἐνέργειαν, καὶ τὴν ἐδρόσιζε μάλιστα, οὕτως ὑπὸ τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ προσασσόμενον, τὸν ὁποῖον ἐπεκαλεῖτο ἡ μάρτυς ἔσωθεν μὲ τὸ θάρρος, λέγουσα: Κἂν διὰ πυρὸς ἔλθω, ἡ φλὲξ οὐδεποσῶς κατακαύσει με. Ταῦτα μαθὼν ἀπὸ τοὺς δημίους ὁ Εὐϊλάσιος, ἐθαύμασε· καὶ προσκαλεσάμενος τὴν ἁγίαν εἰς τὴν οἰκίαν του, εἶπεν αὐτῇ. Ὦ γύναι, ἐξέπληξάς με ποιοῦσα τοιαῦτα ἔργα παράδοξα, ἐπειδὴ εἶμαι τώρα χρόνων ὀγδοήκοντα, καὶ ποτέ μου δὲν εἶδα τοσαῦτα θαυμάσια· λοιπὸν ὁρκίζωσε κατὰ τοῦ Θεοῦ σου, νὰ μοῦ εἰπῇς τὴν ἀκρίβειαν τῆς πίστεως σου μὲ πᾶσαν ἀλήθειαν. Λέγει τον ἡ μάρτυς: Καθάρισον τὸν νοῦν σου, καὶ ἄκουε ἐπιμελῶς, ὅσα σοῦ θέλω διηγηθῇ σήμερον, διὰ νὰ καταλάβῃς τὰ θεῖα μυστήρια, νὰ πιστεύσῃς τὴν ἀλήθειαν, ἐὰν ποθῇς νὰ εὕρῃς τὸν ἀληθῆ Θεὸν εὐϊλατον Εὐϊλάσιε, νὰ κληρονομήσῃς ζωὴν αἰώνιον, καὶ βασιλείαν ἀτελεύτητον, ἐὰν βαπτισθῇς ἐσὺ καὶ ὅλη σου ἡ συγγένεια. Λέγει της ὁ Ἄρχων· Λέγε μετὰ παῤῥησίας τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἐγὼ νὰ σοῦ ἀκούσω νουνεχῶς καὶ ἐπιμελέστατα. Τότε ἡ μάρτυς τοῦ Χριστῦ πεφωτισμένη ἀπὸ τὴν ἄνω σοφίαν ἐδημηγόρησε, λέγουσα: Ὁ Θεὸς εἶναι ἀθάνατος καὶ αἰώνιος, τὰ ἔργα του ἀληθινά, καὶ δικαία ἡ κρίσις τυ· οὗτος ὁ μόνος καὶ ἀληθὴς Θεὸς εἶναι τρισυπόστατος, Πατὴρ, Υἱὸς, καὶ Πνεῦμα Ἅγιον· καὶ ποιήσας τὸν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα αὐτοῦ καὶ ὁμοίωσιν, τὸν ἔβαλεν εἰς τὸν παράδεισον, ἀπὸ τὸν ὁποῖον τὸν εὔγαλεν ὁ διάβολος μὲ ἀπάτην διὰ τὸν φθόνον του· καὶ ἐπειδὴ ἔμεινεν ὅλον τὸ γένος τῆς ἀνθρωπότητος ὑποκείμενον τῦ δαίμονος, ἐκαταδέχθη ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐσαρκώθη εἰς μίαν ἁγίαν Παρθένον καὶ ἔγινε μὲ τρόπον παράδοξον ἄνθρωπος, καὶ ἐσταυρώθη θεληματικῶς, καὶ ὑπέμεινε πρὸς ὥραν θάνατον, διὰ νὰ λυτρώσῃ τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὴν αἰχμαλωσίαν τοῦ δαίμονος· καὶ τότε ἀφ' οὗ τὸν εὔγαλεν ἀπὸ τὸν ᾅδην, ἀνέστη τριήμερος, καὶ τὸτ ἐπῆρεν ἀντάμα του, καὶ ἀνελήφθη εἰς τοὺς οὐρανοὺς εἰς τὰς μ'. ἡμέρας μετὰ τὴν ἀνάστασιν, ἔμπροσθεν τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, διὰ νὰ τοὺς δείξῃ πῶς μέλλει πάλιν νὰ ἔλθῃ μὲ τρόπον ὅμοιον εἰς τὰ νέφη καθήμενος, νὰ κρίνῃ ὅλην τὴν ἀνθρωπότητα, νὰ ἀποδώσῃ καθ' ἕνα κατὰ τὰ ἔργα του, ἤγουν οἱ δίκαιοι ὁποῦ πολιτευθοῦν ἐνάρετα, καὶ καταισχύνουν τοὺς δαίμονας αὐτοὺς ὁποῦ προσκυνᾶτε ὡς Θεοὺς ἀφρονέστατα, καὶ νικήσουν τὰ κακὰ ἔργα, νὰ φυλάξουν παρθενίαν, καὶ ἐλεημοσύνην, καὶ τὰ ἄλλα σωτήρια προσάγματα, ἐπὸ μὰς ἐπαράγγειλε, νὰ ἀπολαύσουν τότε εἰς τὴν δευτέραν του παρουσίαν δόξαν καὶ εὐφροσύνην αἰώνιον, νὰ συμβασιλεύσουν μετ' αὐτοῦ εἰς τὸν παράδεισον πάντοτε· ὅσοι δὲ πάλιν ἀπειθήσουν, καὶ δὲν φυλάξουν τὰς ἐντολάς του, ἀλλὰ δοθοῦσιν εἰς τὰς σαρκικὰς πράξεις, νὰ κάμνουν τὰ θελήματά τους ὡς τὰ ἄλογα ζῶα, νὰ κατακριθοῦν ὁμοῦ μὲ τοὺς δαίμονας, ὁποῦ προσκυνᾶτε, εἰς πῦρ ἀτελεύτητον, νὰ φλογίζωνται πάντοτε. Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς, ὁποῦ ἐκαταξιώθημεν νὰ γνωρίσωμεν τὴν ἄφατον τοῦ Χριστοῦ ἀγαθότητα, προδίδομεν τὰς σάρκας προθύμως καὶ χαίροντες εἰς τιμωρίας προσκαίρους καὶ μάταιγας, διὰ νὰ λυτρωθῶμεν ἀπὸ τὴν ἀτελεύτητον κόλασιν, καὶ νὰ κληρονομήσωμεν εἰς τοὺς οὐρανοὺς βασιλείαν αἰώνιον, ὅτι ἀγκαλὰ καὶ τώρα πρὸς ὥρας ἀποθαίνομεν, ἀλλὰ τότε τὴν ἡμέραν τῆς κρίσεως ἀναστενόμεσθεν ὅλοι νὰ ζῶμεν πάντοτε. Ταῦτα ἀκούσας ὁ Εὐϊλάσιος ἐγνώρισε τοῦ Θεοῦ τὴν μεγάλην καὶ ἀνίκητον δύναμιν· καὶ κατανυγεὶς τὴν καρδίαν ἀπὸ Πνεῦμα Ἅγιον, ἐπίστευσεν εἰς τὸν Χριστὸν, καὶ ἀπέλυσε τὴν Μάρτυρα. Τότε ἔδραμεν ἕνας ἀπὸ τὲς δούλες τοῦ Εὐϊλασίου πρὸς τὸν βασιλέα, διὰ νὰ φανῇ πιστὸς εἰς αὐτόν, καὶ λέγειτου. Γ'ξευρε κύριέ μου βασιλεῦ, ὅτι ἐπρόδωσεν ὁ Εὐϊλάσιος τὴν ἀγάπην σου, καὶ μέλλει νὰ γένῃ Χριστιανὸς ὁ ἀχάριστος· λοιπὸν σπούδασον νὰ τὸν ἁρπάσῃς πρὶν τελειωθῇ, καὶ χάνεις τον.

Ὁ γοῦν Βασιλεὺς ἐθυμώθη ὑπέρμετρα. καὶ προσκαλέσας τὸν Ἔπαρχον αὐτοῦ, Μαξιμῖνον ὀνομαζόμενον, ὅσις ἦτον σκληρὸς πολλὰ καὶ ἀπάνθρωπος, τὸν ἔστειλεν εἰς τὴν Κύζικον, παραγγείλας αὐτῷ νὰ παιδεύσῃ τὸν Εὐϊλάσιον ἄσπλαγχνα. Φθάνωντας οὖν εἰς τὴν χώραν ὁ Ἔπαρχος, τοῦ τὸν ἤφεραν εὐθὺς δεδεμένον εἰς τὸ κριτήριον, καὶ λέγει του. Εἶπέ μου κακὴ κεφαλή, πῶς ἐτόλμησες νὰ ἀφήσῃς τοὺς μεγάλους Θεούς, καὶ νὰ πιστεύσῃς εἰς τὸν Χριστὸν ἀνόητε; Λέγει τον ὁ Εὐϊλάσιος. Ἐπ' ἀληθείας ἐὰν ἀκούσῃς, καὶ σὺ τοῦ Χριστοῦ τὴν μάρτυρα Φαύσταν, θέλεις ἐγνωρίσει τὸν ζῶντα καὶ ἀληθῆ Θεὸν ὁ-

γλήγορα, νὰ γένῃς μακάριος. Ὁ δὲ Ἔπαρχος ὀργισθεὶς εἰς ταῦτα ἐπρόσταξε νὰ τὸν κρεμάσουν εἰς τὸ ξύλον, νὰ τὸν σπαθίζουσι· καὶ καθὼς τὸν ἔδερναν ὥραν πολλὴν, ἐφώναζε πρὸς Κύριον λέγωντας. Κύριε ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ὁποῦ ἐβοήθησας τῆς δούλης σθ Φαύσταν εἰς ὅλα τὰ θλιβερὰ ὁποῦ τὴς ἦλθασι, θεῖξε καὶ εἰς ἐμὲ τὸν ταπεινὸν τὰ θαυμάσιά σου· λύτρωσέ με ἀπὸ τὸν δεινὸν ἐτοῦτον καὶ ὠμότατον Ἔπαρχον, ὅτι ἐσένα ἐπόθησα Δέσποτα διὰ τὰ πολλά σου καὶ μεγάλα θαυμάσια. Ταῦτα τοῦ Εὐϊλασίου προσευχομένου, ἐπρόσταξε πάλιν ὁ Ἔπαρχος νὰ κατακαύσουν τὰς πλευράς του μὲ λαμπάδας ἄσπλαγχνα. Τούτου δὲ γενομένου μὲ πολλὴν ταχύτητα, ἐπαρεκάλει τὴν ἁγίαν Φαύσταν ὁ μακάριος Εὐϊλάσιος, νὰ κάμῃ προσευχὴν διὰ λόγου του· ἡ δὲ ἁγία τὸν ἐσυμπόνεσε περισσῶς, καὶ ηὔχετο δὲ αὐτὸν, οὕτω λέγουσα· Κύριε ὁ Θεός μς, χάρισέ μου τὴν χάριν σου, καὶ δέξαι τὸν δοῦλόν σου Εὐϊλάσιον εἰς τὴν αὐλὴν τῶν προβάτων σθ, καὶ συναρίθμησον αὐτὸν μετὰ τῶν δικαίων σθ, ὅτι εὐλογημένος εἶσαι εἰς τοὺς αἰῶνας, Ἀμήν. Τότε προστάσσει ὁ Ἔπαρχος νὰ φέρουν τὴν ἁγίαν εἰς τὸ κριτήριον, καὶ λέγει της· Κακὴ κεφαλή, πῶς ἐτόλμησες νὰ ἀλλοτριώσῃς ἀπὸ τοὺς μεγάλους Θεοὺς τὸν τίμιον ἱερέα Εὐϊλάσιον, νὰ τὸν προσφέρῃς εἰς τὸν Θεόν σθ, ἀναίσχυντον γύναιον; Ἡ δὲ ἀπεκρίνατο. Ἐλπίζω εἰς τὴν ἀγαθότητα τοῦ φιλανθρώπου Θεοῦ μου, ὅς τις ἐκάλεσεν αὐτὸν νὰ γένῃ τέκνον τῆς ἀληθείας, αὐτὸς νὰ καλέσῃ καὶ ἐσένα εἰς τὴν αὐτοῦ προσκύνησιν. Λέγει της ὁ Ἔπαρχος. Μὴ νομίσῃς Φαυστίνα, πῶς εἶμαι ὡσὰν αὐτὸν ἀφρονέστατος, νὰ ἀρνηθῶ τὴν θρησκείαν μου. Ταῦτα λέγων, ἐπρόσταξε νὰ τὴν δέσουν, καὶ νὰ καρφώσουν ἤλους σιδηροῦς εἰς τοὺς ἀστραγάλους της. Τούτου δὲ γενομένου ταχύτατα, ἔμεινεν ἀβλαβὴς ἡ ἁγία, καὶ δὲν αἰσθάνετο ποσῶς τὴν τιμωρίαν ταύτην καὶ παίδευσιν. Γ'δὼν οὖν ὁ Ἔπαρχος τοιοῦτον θαυμάσιον, ἠρώτησε τὴν τάξιν τῶν Στρατιωτῶν, ἐὰν ἠξεύρε τινὰς ἀπὸ τούτους καμμίαν μηχα-

νὴν, καὶ χαλεπωτέραν μέθοδον νὰ νικήσῃ τὴν Φαύσταν, καὶ νὰ δώσῃ μεγάλην ἀντάμειψιν διὰ ταύτην τὴν θέλευσιν. Τότε ἀποκριθεὶς ἕνας ἀπ' ἐκείνες ὀνόματι Κλαύδιος, εἶπεν αὐτῷ: Ἐγώ, Κύριέ μου, νὰ τὴν δώσω τῶν θηρίων, νὰ τὴν ξεσχίσωσι· καὶ πέρνωντάς την, τὴν ἐξεγύμνωσε, καὶ ἀφῆκε κατ' αὐτῆς μίαν λέαιναν ἀγριωτάτην πολλὰ καὶ ἀνήμερον, ἥτις ἔδραμε πρὸς αὐτὴν μὲ ὁρμὴν ἀκατάσχετον· καὶ ὅταν τῆς ἐπλησίασεν, ἀστόχησε τὴν φυσικὴν ἀγριότητα, καὶ προσπίπτουσα εἰς τοὺς πόδας τῆς Ἁγίας, τὴν ἐπροσκύνησεν. Ἀπέλυσαν οὖν καὶ ἄλλα θηρία οἱ τῶν θηρίων ἀπανθρωπότεροι· καὶ αὐτὰ ἐγίνοντο ὑπὲρ τοὺς ἀνθρώπους φιλανθρωπότερα. καὶ δὲν ἐτόλμησε κανένα νὰ κακοποιήσῃ τὴν μάρτυρα. ἀλλὰ ἔπιπτον εἰς τοὺς πόδας αὐτῆς, καὶ ἔμενον ὡς ἀρνία πραότατα. Τοῦτο πάλιν τὸ ἐξαίσιον θαῦμα βλέπων ὁ Ἔπαρχος, ἐπρόσταξε νὰ τὴν δέσωσιν ἀπὸ τοὺς πόδας, νὰ τὴν σύρνουν οὕτω γυμνὴν εἰς ὅλην τὴν πόλιν νὰ τὴν πομπεύσωσιν. Ἡ δὲ μακαρία καθὼς τὴν ἐτράβιζαν, ἐβόησε πρὸς Κύριον λέγουσα: Κύριε Ἰησοῦ Χριστὲ βασιλεῦ παντοδύναμε, σκέπασον τὸ πλάσμα σου, νὰ μὴ γένωμαι εἰς τοὺς ἐχθρούς σου αἰσχύνη καὶ περιγέλασμα. Τότες ἦλθεν εὐθὺς ἀπὸ τὸν Οὐρανὸν μία νεφέλη, καὶ τὴν ἐσκέπασε. Τότε πάλιν ἄλλος ἀπὸ τὴν τάξιν ὠμότερος τοῦ Κλαυδίου, καὶ τῶν θηρίων θηριωδέστερος, τὴν κλῆσιν Εὐσέβιος, ἐζήτησεν ἀπὸ τὸν Ἔπαρχον θέλημα νὰ τὴν παιδεύσῃ αὐτὸς καθὼς ἤξευρε. Πέρνοντας οὖν εἰς τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ τὴν ἁγίαν ὁ ἐναγὴς καὶ ἀσεβέστατος Εὐσέβιος, ἐπρόσταξε ἕνα χαλκᾶ. καὶ τοῦ ἔκαμε καρφία σιδηρᾶ· ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἄλλα μὲν ἐκάρφωσεν εἰς τὴν κεφαλήν της καὶ εἰς τὸ πρόσωπον, καὶ ἔφθασαν ἕως τὸν μυαλόν, καὶ ἕτερα εἰς τὸ στῆθος καὶ πόδας καὶ εἰς ἄλλα μέρη τοῦ σώματος· ἡ δὲ ἁγία ὑπέμεινε μεγαλοψύχως καὶ ταύτην τὴν δεινὴν βάσανον μὲ καρτερίαν θαυμάσιον· καὶ προσηύχετο τῷ Θεῷ, ταῦτα λέγουσα. Δέσποτα Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, εὐχαριστῶ σοι, ὅπου μὲ ἐδυνάμωσες, καὶ ἠξίωσες, νὰ ὑπομείνω τοιαῦτα πάθη διὰ τὸ ὄνομά σου: δέομαι δὲ καὶ ἱκετεύω τὴν Βασιλείαν σου, νὰ μὲ ἀξιώσῃς νὰ φθάσω εἰς τὸ στάδιον τοῦ εὐδίου λιμένος σε. ἔτι δὲ παρακαλῶ τὴν ἀγαθότητά σου, νὰ φωτίσῃς τὸν Ἔπαρχον νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν εὐσέβειαν, διὰ νὰ ἐγνωρίσουν ἅπαντες, ὅτι ἐσὺ εἶσαι μόνος Θεὸς ἀληθὴς καὶ παράγαθος, καὶ σοὶ πρέπει δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, Ἀμήν. Ταῦτα μὲν ἠύχετο ἡ ἁγία· ὁ δὲ ἐλεήμων Θεὸς βλέπωντας τὴν ἀγαθήν της προαίρεσιν, πῶς ἐθέετο δι' ἐκείνους ὅπου τὴν ἔθλιβον, (κατὰ τὸ θεῖον αὐτοῦ καὶ σωτήριον πρόσταγμα) ἐπήκουσε τῆς δεήσεως αὐτῆς καὶ ἐπίστευσεν εἰς αὐτὸν ὁ Ἔπαρχος, καὶ ἔγινεν ὁ πρώην λύκος, ἄκακον ἀρνίον, καθὼς ἐδῶ παρακάτω σαφέστερον φαίνεται. Ὅταν εἶδεν ὁ δυσσεβὴς Εὐσέβιος, ὅτι δὲν ἐδυνήθη νὰ νικήσῃ μίαν ἁπαλὴν κόρην μὲ τοιαύτην φρικτὴν καὶ φοβερὰν βάσανον, ἤφερεν ἕνα μεγάλον τηγάνι, καὶ τὸ ἐγέμισε πίσσαν, ἄπυρι, ἤγουν τιάφι, καὶ ἀρτζίνην, καὶ βάνει μέσα τὴν ἁγίαν ὁμοῦ μὲ τὸν Εὐϊλάσιον, ἅπτωντας ὑποκάτω πυρὰν μεγάλην καὶ ἄπονον· οἱ δὲ ἅγιοι μάρτυρες ἱσάμενοι εἰς τὸ τηγάνι ἔχαιρον ψάλλοντες, ὡς ἄλλοι παῖδες, καὶ δὲν ἠσθάνοντο ποσῶς τοῦ πυρὸς τὴν σφοδρότητα. Τότε δὴ τότε βλέπωντας ὁ Ἔπαρχος Μαξιμῖνος τοιοῦτον θαυμάσιον, ἐκατανύχθη ἡ καρδία του ἀπὸ θείαν νεῦσιν καὶ βούλησιν, καὶ πιστεύσας εἰς τὸν Χριστὸν, ἔδραμε πρὸς τοὺς ἁγίους, τοιαῦτα εὐχόμενος. Ὁ Θεὸς ὁ αἰώνιος ὁ οἰκτίρμων καὶ πολυέλεος, πρόσδεξαι καὶ ἐμὲ τὸν ἁμαρτωλὸν καὶ ἀνάξιον, καὶ συναρίθμησόν με μὲ τὰς δύω ἐτούτες οἰκέτας σε, νὰ ἀποπληρώσω τὸν ἀριθμὸν τῆς ἁγίας Τριάδος καὶ ἐγὼ ὁ εὐτελὴς καὶ ἐλάχιστος. Ναὶ Κύριε ὁ Θεὸς τῶν Δυνάμεων δεῖξόν σου τὸ ἀμνησίκακον καὶ φιλάνθρωπον καὶ εἰς ἐμὲ τὸν ἀχρεῖον δοῦλόν σου· κάμε ἔλεος εἰς τοῦ λόγου μου διὰ τῶν οἰκτιρμῶν σου, διὰ νὰ δοξασθῇ εἰς ἐμὲ ἀπὸ ὅλης τὸ ὄνομά σου τὸ ἅγιον. Ταῦτα εἰπὼν μετὰ πίστεως καὶ πολλῆς κατανύξεως ὁ μακάριος καὶ καλότυχος Ἔπαρχος, τοῦ ἀνοίχθησαν εὐθὺς οἱ οὐρανοί, καὶ βλέπει τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ πάσας τὰς Στρατιὰς τῶν Ἀγγέλων, καὶ

τοὺς δικαίους, ὡς τὸν ἥλιον λάμποντας. Ταῦτα ἰδὼν ὁ Μαξιμῖνος, ἀνεβόησε πρὸς τὸν Θεὸν, λέγωντας. Δέσποτα Κύριε πρόσδεξαι καὶ ἐμένα τὸν κατακεκριμένον, ὡς τὸν λῃστὴν, καὶ μὴν ἐνθυμηθῇς τὰς παρανομίας μου πολυείσπλαγχνε. Ταῦτα εἰπὼν μετὰ δακρύων, ἔκαμε τὸν σταυρόν του, καὶ ἐγδύνεται τὰ ῥουχά τε, καὶ τότε πάλιν ἐσφάγισε τὸν ζωοποιὸν Σταυρὸν εἰς ὅλον του τὸ κορμὶ, λέγωντας.

Εἰς τὸ ὄνομα τῦ Πατρὸς, καὶ τῦ Υἱοῦ, καὶ τῦ Ἁγίυ Πνεύματος· καὶ ἔτως ἐπήδησεν εἰς τὸ τηγάνι μέσα πρὸς τοὺς ἁγίους, λέγωντας· Μετ' ἐσᾶς εἶμαι καὶ ἐγὼ, ἅγιοι τοῦ Θεοῦ, καὶ κάμετε πρὸς αὐτὸν διὰ λόγου μου δέησιν, νὰ δεχθῇ τὴν ἐσχάτην μετάνοιαν, Τότε ἡ μακαρία Φάυστα ἠγαλλιάσατο καὶ ηὐφράνθη, πῶς τῆς ἐπήκουσεν, ὁ Κύριος, καὶ ἐπέστρεψεν ὁ Ἔπαρχος· καὶ εὐχαριστῶσα αὐτῷ ἐξ ὅλης καρδίας, ἔλεγε. Δόξα σοι Χριστὲ ὁ Θεὸς, ὁποῦ δὲν θέλεις τοῦ ἁμαρτωλοῦ τὸν θάνατον· ἰδοὺ πῶς εἶμαι ἀναμέσον ἐτούτων τῶν δύω δούλων σου, ὡς εὐθαλὴς καὶ πολύκαρπος ἄμπελος. Ταῦτα εἰποῦσα, ἤλθε φωνὴ ἀπὸ τὸν Οὐρανὸν, λέγουσα. Ἔλθετε πρός με ὅλοι οἱ πεφορτισμένοι καὶ κοπιασμένοι, νὰ σᾶς ἀναπαύσω εἰς τὴν οὐράνιον βασιλείαν μου· ταῦτα ἀκούσαντες καὶ χαρᾶς πολλῆς πλησθέντες οἱ Ἅγιοι, καὶ δοξάσαντες τὸν Κύριον, παρέδωκαν αὐτῷ ἐν εἰρήνῃ τὰς μακαρίας ψυχὰς οἱ τρισμακάριοι τῇ ἕκτῃ τῦ Φευρβαρίυ Μηνός. Τῶν ὁποίων ταῖς πρεσβείαις Χριστὲ ὁ Θεὸς ἀξίωσον καὶ ἡμᾶς τῆς οὐρανίυ βασιλείας σου. Ὅτι εὐλογητὸς εἶ σὺν τῷ ἀνάρχῳ σε Πατρὶ, καὶ τῷ Παναγίῳ καὶ ἀγαθῷ καὶ ζωοποιῷ σου Πνεύματι, πάντοτε, νῦν, καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΤΗ ΑΥΤΗ ΗΜΕΡΑ.

Τοῦ Ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν.

ΙΑΚΩΒΟΥ.

Ἤγουν ἄλλου τινὸς Θαυμασίου ἀσκητοῦ ὁμωνύμου τοῦ ἀνωθεν.

Ἀνάμεσα εἰς τοὺς ἄλλους βίους τῶν Ὁσίων ὁπὸ ἔγραψεν εἰς τὸ Λαυσαϊκὸν ὁ σοφὸς Θεοδώρητος, εἶναι καὶ ἐτοῦτος ὁ Θαυμάσιος Ἰακώβου τοῦ τρισμάκαρος, μὲ τὸν ὁποῖον πολλάκις ἐσύντυχε, καθὼς ἐδῶ κάτω φαίνεται, καὶ εἶδε μέρος ἀπὸ τὰ ἐξαίσιά του κατορθώματα· ὅθεν ὡς αὐτόπτης αὐτοῦ γενόμενος, ἀφῆκεν ἡμῖν γεγραμμένην τὴν πολιτείαν αὐτὸ μὲ τὴν συνήθη βραχυλογίαν, οὕτω λέγωντας.

Ἐπειδὴ ἐγράψαμεν τῶν περασμένων Ὁσίων καὶ ἀθλητῶν τὰς ἀρετὰς, τοὺς ὑπὲρ φύσιν ἀγῶνας, καὶ θαυμάσια κατορθώματα, ἂς εἰποῦμεν τώρα δι' ἐκείνους ὁποῦ ζοῦσιν ἀκόμη, καὶ φιλονεικοῦν νὰ νικήσουσι τοὺς προλαβόντας, καὶ νὰ μιμηθοῦν τοὺς ἀσωμάτους ἐν σώματι εὑρισκόμενοι· καὶ ἐξόχως ὁ μέγας καὶ περιβόητος Ἰάκωβος, τὸν ὁποῖον εἴδασι καὶ ἄλλοι πολλοὶ μὲ τοῦ λόγου μου· καὶ ἂς μαρτυρήσεν εἰς ὅλους, ὅτι δὲν γράφω περισσότερον ἀπὸ τὴν ἀλήθειαν· μάλιστα καὶ ὀλιγώτερον, ὅτι οἱ ἐνάρετοι τοῦ Θεοῦ κρύπτουσι τὰς ἀρετὰς αὐτῶν ὅσον δύνανται, διὰ νὰ φύγουν τὸν ἀνθρώπινον ἔπαινον. Οὗτος ὁ καρτερόψυχος ἐπερίσσευσε καὶ τοὺς παλαιοὺς εἰς τὴν σκληραγωγίαν

καὶ ὄσκησιν· ὅτι πᾶσαν ἀνάπαυσιν σώματος ὁλοψύχως ἐμίσησε, μὴ θέλωντας νὰ ἔχῃ ποσῶς ἐδῶ πρόσκαιρα καμμίαν ἀπόλαυσιν· δὲν εἶχε σκέπην τινά, ὅτε οἰκίαν, ἢ καλύβην, ἢ σπήλαιον, ἀλλὰ ἐπέρασε τὴν ζωήν τε ὅλην ἄστεγος, ἔχωντας τὸν ὑρανὲν ὄροφον, καὶ ὑπομένωντας πάσας τὰς ἐναντίας προσβολὰς τοῦ ἀέρος, ὑπὸ τοῦ ἡλίου καταφλεγόμενος, καὶ ἀπὸ τὰς χιόνας καὶ ὄμβρους ταλαιπωρούμενος· τὰ ἑποῖα ὅλα καρτερικῶς ὑπέμεινεν ὥσπερ νὰ ἠγωνίζετο μὲ σῶμα ἀλλότριον· καὶ ἐφιλονείκα νὰ νικήσῃ μὲ τὴν προθυμίαν τὴν φύσιν τοῦ σώματος. Καὶ πρῶτον μὲν εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ἀναχωρήσεως ἐκλείσθη εἰς ἕνα σπῆτι μικρότατον, ἐλευθερώσας τὴν ψυχὴν ἀπὸ τοὺς ἔξω θορύβους καὶ σύγχυσες, καὶ προσηλώσας τὸν νοῦν εἰς τὴν ἐνθύμησιν τοῦ Θεοῦ, ἐμελέτα καθ' ὥραν τὸν νόμον αὐτοῦ· καὶ ὅταν ἔκαμεν ὀλίγον καιρὸν οὕτως ἔγκλειστος καὶ ἐσυνήθισε τὴν σκληραγωγίαν καὶ κακοπάθειαν, ἐτόλμησε νὰ ἐπιχειρισθῇ καὶ ἀγῶνα μεγαλήτερον. Ἀναβαίνωντας οὖν εἰς τὸ ὄρος τοῦτο, ὁποῦ εἶναι μακρὰν ἀπὸ τὴν πόλιν ἡμῶν τριάκοντα στάδια, ἀπὸ ἄσημον ὁποῦ ἦτον καὶ ἄκαρπον πρότερον, τὸ ἔκαμεν ἐπίσημον καὶ σεβάσμιον· καὶ τόσην εὐλογίαν ἐδέχθη ἀπὸ τὸν Θεὸν ἐκεῖνο τὸ ὄρος μὲ τὴν παρουσίαν τοῦ ὁσίου, ὁποῦ πέρνουν ὅσοι ἔλθουν ἐκεῖ μέρος ἀπὸ τὸ χῶμά του πρὸς ὠφέλειαν ψυχῆς τε καὶ σώματος· εἰς αὐτὸ τὸ ὄρος ἠγωνίζετο ὑπὲρ ἀνθρωπον ὁ θαυμάσιος, μὴν ἔχωντας, καθὼς εἶπα, κελλίον κτισμένον, ἢ καλύβην, ἢ θριγγίον, ἢ ἄλλο παραμικρὸν σκέπασμα ἀλλὰ καὶ προσευχόμενος, καὶ καθήμενος, ἀναπαυόμενος στεκόμενος, ὑγιὴς τε καὶ ἄρρωστος, εὑρίσκετο ἄστεγος πάντοτε· ὅθεν ἀπὸ τὴν πολλὴν κακοπάθειαν βαρέως ἀσθένησε καὶ ἐκείτετο δεινῶς ὀδυνώμενος· τοῦτο μαθὼν, ὑπῆγα καὶ ἐγὼ νὰ τὸν εἰδῶ ὡς φίλος καὶ γνώριμος, εἶναι τώρα χρόνοι ιδ'. ἦτον δὲ ὁ καιρὸς τοῦ θέρους, καὶ ἐφλέγιζε δυνατὰ ὁ ἥλιος, ὅτι ἀέρας δὲν ἐφύσα ἐλάτελα· ἡ ἀσθένειά του ἦτον ἀπὸ χολῆς περίσσευμα. Βλέπωντας οὖν ἐγὼ τὴν πολλήν του ὀδύνην καὶ καρτερίαν ἐθαύμασα, διατὶ δὲν ἔστεργε κἂν τότε ὁποῦ ἦτον τοσοῦτον ἄρρωστος νὰ τοῦ κάμωμεν μικρὰν καλύβην· ἀμὴ τὸν ἐβασάνιζεν ἡ θέρμη τῆς ἀσθενείας, ἔξωθεν πάλιν ἡ ἄμετρος καῦσις τοῦ ἡλίου τὸν ἐκατάφλεγεν· ἦσαν δὲ συναγμένοι ἀναρίθμητοι ἄνθρωποι, διὰ νὰ ἁρπάσουν τὸ ἅγιον αὐτοῦ λείψανον. Ὅταν ἴδν εἶδα πῶς ἐβάρυνε χειρότερα, ἐσοφίσθηκα μίαν μέθοδον νὰ τοῦ δώσω ὀλίγην ἄνεσιν, καὶ λέγω τε. Εἶχα πόθον νὰ προσμείνω ἐδῶ διὰ συνοδίαν σου, ἀμὴ δὲν ὑποφέρω τὴν καῦσιν τῆ ἡλίου, διατὶ πονεῖ τὸ κεφάλι μου· καὶ ἂν ἐρίζῃς νὰ κάμω μικρὰν καλύβην νὰ σκέπωμαι. Τότε προστάσσει καὶ ἔμπηξαν εἰς τὴν γῆν καλάμια· καὶ ἔβαλαν ἐπάνω σανίδια· καὶ τότε μοῦ εἶπε νὰ ὑπάγω ὑποκάτω ταύτης τῆς σκιᾶς νὰ μή με καίγῃ ὁ ἥλιος· ἐγὼ δὲ εἶπον αὐτῷ, Ἐντρέπομαι νὰ ἔχω ἄνεσιν ἐγὼ ὁποῦ εἶμαι ὑγιὴς καὶ νεώτερος, καὶ σὺ ὁποῦ εἶσαι ἀσθενὴς καὶ γέροντας νὰ κείτεσαι εἰς τὸν ἥλιον· λοιπὸν ἐὰν ἀγαπᾷς τὴν συνοδίαν μου, ἐλθὲ νὰ ἡμεσθεν ἐμὲ εἰς τὸν ἴσκιον. Τότε ἐσυγκατέβη, καὶ ἦλθεν εἰς τὸ σκέπασμα· καὶ μὲ ὥραν πολλὴν ἀφ' οὗ ἐσύντυχα διάφορα λόγια, ἔβαλα τὸ χέρι μου εἰς τὴν ῥάχην του, καὶ βλέπω πῶς ἐφόρει κατάσαρκα βαρύτατα σίδηρα· καὶ ἄλλην μὲν ἄλυσον ἐφόρει εἰς τὴν μέσην ὡς ζώνην, ἔμπροσθεν δὲ καὶ ὄπισθεν ἐφόρει ἄλλαις δύω σταυροειδῶς διεζωσμένος, καὶ ἄλλαις εἰς τὰς χεῖρας καὶ τράχηλον, τὰς ὁποίας τὸν ἐπαρεκάλεσα νὰ εὐγάλῃ, οὕτω λέγωντας. Φθάνειση τώρα ἡ θέρμη τῆς ἀῤῥωστίας Πάτερ μου, ὁποῦ ἔχεις ἔσω εἰς τὰ ἐντόσθια, καὶ μὴ βασανίζῃς τὸ σῶμά σου ἐξωθεν· καὶ ὅταν περάσῃ ἡ ἀσθένεια, τότε πάλιν κάμε ὡς βούλεσαι. Ἐστερξεν ἴδν καὶ εἰς τοῦτο ὁ πάνσοφος, διὰ νὰ μὴ φανῇ παρήκοος· καὶ τότε μὲν εἰς ὀλίγας ἡμέρας ἐθεραπεύθη· ὕστερον δὲ πάλιν ἔπεσεν εἰς χαλεπωτέραν ἀσθένειαν· καὶ ἐσυνάχθησαν οὐ μόνον ἀπὸ τὰ χωρία, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν πόλιν πολλοὶ διὰ νὰ τὸν ἐπάρουν· καὶ τόσον ἐφιλονείκησαν οἱ πολῖται μὲ τὲς ἐγχωρίους ποῖον μέρος νὰ τὸν πάρῃ ἀπὸ τὰ δύω, ὁποῦ ἔκαμναν ἀλλήλως τους πόλεμον· καὶ ὕστερον δὲ τὸν ἔβαλαν εἰς μίαν

κλίνην ξυλίνην ἥσυχα, καὶ τὸν ἐπήρασιν εἰς τὴν πόλιν, χωρὶς νὰ ἰξεύρῃ ἐκεῖνος τίποτα, ὅτι ποσῶς δὲν ἐγροίκα, οὔτε ἠσθάνετο, καὶ τὸν ἀπόθεσαν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Προφήτου Ἠλιού· καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐσυνήφερεν ὀλίγον, καὶ ἠρώτα ποῦ εὑρίσκετο; καὶ μαθὼν τὴν ὑπόθεσιν· ἐσκανδαλίσθη πῶς τὸν ἐπήρασι, καὶ προστάσσει νὰ τὸν ὑπάγουν εἰς τὸ ποθούμενόν του ἡσυχαστήριον· καὶ τοῦ ἐκάμαμεν ὑπακοὴν, διὰ νὰ μήτον λυπήσωμεν. Ἀφ' οὗ γὰν τὸν ἐπήγαμεν ἐκεῖ, τοῦ ἔκαμα ὀλίγον χυλὸν νὰ δυναμώσῃ παραμικρὸν, καὶ δὲν ἤθελε νὰ χαλάσῃ κἂν τότε τὴν τάξιν του νὰ φάγῃ μαγέρευμα, ὅτι ψημμένον πρᾶγμα δὲν ἔφαγε ποτὲ· καὶ μετὰ βίας πάλιν καὶ τότε τὸν ἐκατάπεισα καὶ ἔφαγε. Περὶ τῆς καρτερίας, εἶχε τόσην ὑπομονὴν, ὁποῦ πολλαῖς φοραῖς ὁποῦ ἐχιόνιζε, προσηύχετο τρία μεσόνυκτα κειτόμενος πρήμιτα, καὶ τὸν ἔχωνεν ὅλον τὸ χιόνι, καὶ τὸν ἐξέχωναν μὲ τὸ σκαπτήριον. Διὰ τούτους τοὺς πόνους ἠξιώθη τῆς θείας χάριτος, καὶ ἔκαμε διάφορα θαύματα· πολλοὺς ἀσθενεῖς ἐθεράπευσε, δαίμονας ἐδίωξε, καὶ νεκροὺς ἀνέστησεν ὁ θαυμάσιος· καὶ ἐξόχως τὸ παιδίον ἐκεῖνο, ὁποῦ τὸ ἰξεύρουν ἐδῶ πόντες οἱ ἐγχώριοι. Τούτου οἱ γονεῖς κατοικοῦσιν ἐδῶ ἔξωθεν εἰς τὸ προάστιον τῆς πόλεως, οἵτινες πολλὰ παιδία ἐγέννησαν, τὰ ὁποῖα ὅλα ἐπέθαναν ἄωρα, ἦγουν μικρὰ καὶ ἀνήλικα. Ὅταν ἴδν ἐγέννησαν ἐτοῦτο τὸ ὕστερον, ἔδραμον εἰς τὸν ὅσιον καὶ τὸν ἐπαρεκάλεσαν νὰ τὸ κάμῃ μὲ τὴν προσευχήν του πολύχρονον, καὶ νὰ τὸ ἀφιερώσῃ τῷ Θεῷ ὡς ἔπρεπε. Τὸ δὲ παιδίον ὅταν ἔφθασεν εἰς τὸν τέταρτον χρόνον, ἀπέθανεν· ὅθεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ ὁποῦ ἔλειπεν, ὅταν ἦλθε καὶ τὸ ηὗρεν εἰς τὸν κράββατον, καὶ τὸ ὑπήγεναν εἰς τὸν τάφον, ἅρπασεν αὐτὸ, καὶ τρέχωντας, ἔφθασεν εἰς τὸν ὅσιον, καὶ τὸ ἀπόθεσεν εἰς τοὺς πόδας τε, λέγωντας. Ὅτι διὰ νὰ μὴ ψευματίσῃ τοῦ Θεοῦ, τὸ ἔφερε καθὼς ἦτον ἀπεθαμμένον, νὰ πληρώσῃ τὴν ὑπόσχεσιν. Τότες ὁ ὅσιος κλίνας τὰ γόνατα προσηύχετο, δεόμενος τοῦ Θεοῦ νὰ τὸ ἀναστήσῃ ὡς παντοδύναμος· καὶ τὸ δειλινὸν ἤκουσε τὸ παιδίον καὶ ἐφώναξεν· ὅθεν ἐγερθεὶς, ἐδόξαζε τὸν εὐεργέτην Θεὸν, ὁπῦ τοῦ ἐπήκουσε καὶ τὸ ἐζώωσε. Τοῦτο τὸ θαῦμα καὶ ἐγὼ τὸ εἶδα ὀφθαλμοφανῶς, καὶ τὸ γράφω διὰ πολλῶν ὠφέλειαν. Ἀλλὰ ἀκούσατε καὶ ἕτερα τοῦ παμμάκαρος κατορθώματα, καθὼς αὐτὸς μοναχὸς του μοῦ ἐδιηγήθη, οὕτω λέγωντας. Ὅταν ἀνεχώρησα ἀπὸ τὸν κόσμον, καὶ ἦλθα νὰ ἡσυχάζω μοναχὸς εἰς τὴν ἔρημον, εἶδα ἕνα γίγαντα Αἰθίοπα, ὁποῦ εὔγενε πῦρ ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμούς του· καὶ τόσον φόβον ἐλάμβανα πᾶσαν φορὰν ὁποῦ τὸν ἔβλεπα, ὁποῦ ἄφηνα τὴν τροφὴν καὶ προσηύχουμουν· ὅτι πᾶσαν ἐννάτην ὥραν ὅταν ἤθελα νὰ φάγω, ἐφαίνετο, καὶ οὕτως ἔμεινα πλέον παρὰ δέκα ἡμέρας ἄσιτος, ὁποῦ δὲν ἔφαγα τίποτας· τέλος πάντων καταφρονήσας τῆς πανουργίας του, ἔτρωγα· καὶ αὐτὸς ἐσήμωνε μὲ τὴν ῥάβδον, καὶ ἔκαμνε σχῆμα νὰ μοῦ κτυπήσῃ ὁ πολυμήχανος, ἐγὼ δὲ ἔλεγον, Ἐὰν ἔλαβες ἐξουσίαν ἀπὸ τὸν Δεσπότην νὰ μὲ φονεύσῃς. ἕτοιμος εἶμαι, εἰδὲ, τί κοπιᾷς εἰς μάτην ἀδύνατες Ταῦτα ἀκούσας, ἔγινεν ἄφαντος. Ἀλλὰ πάλιν μὲ ἄλλον τρόπον ἔπασχε νὰ μὲ διώξῃ ἀπ' ἐδῶ ὁ παμπόνηρος· καὶ πολλαῖς φοραῖς ἐμετασχηματίζετο εἰς τὸ ὁμοίωμάμου, καὶ ἔπερνε τὸ νερὸν, ὁποῦ μοῦ ἔφερνεν ὁ ὑποτακτικός μου, καὶ τὸν ἔπεμπεν ὀπίσω, καὶ ἔχυνε τὸ νερόν· ἐγὼ δὲ ὅταν ἐπέρασαν δεκαπέντε ἡμίραις, ἐστενοχωρήθηκα ἀπὸ τὴν δίψαν, καὶ ἠρώτησα τὸν ἀδελφὸν, πῶς δὲν ἔφερεν ὕδωρ; ὅστις μοῦ εἶπε, πῶς ἐγὼ ἔτρεχα εἰς τὸ μεσόστρατον, καὶ ἔπερνα τὴν στάμνον ἀπὸ τὸν ὦμόν του. Ἐγὼ δὲ τὸν ἐπρόσταξα νὰ μή μὲ τὸ δίδῃ ἕως νὰ τὸ φέρνῃ εἰς τὸν τόπον του· καὶ οὕτως ὅταν εἶδε καὶ ταύτην του τὴν ἐπιβουλὴν ματαίαν ὁ μάταιος, ἐδοκίμασε πάλιν ἄλλην, καὶ μὲ ἐφοβέρισεν, οὕτω λέγωντας· Ἐγὼ νὰ σοῦ δώσω τόσην δυσωδίαν, ὁποῦ νὰ μὴ δύναται ἀπὸ τὸν βρῶμον νὰ σοῦ σημώσῃ κανένας ἄνθρωπος. Καὶ ἐγὼ τοῦ ἀπεκρίθηκα, πῶς μὲ ἔκαμνεν εὐεργεσίαν εἰς τοῦτο ἀνείκαστον, νὰ φαντάζωμαι τὸ θεῖον κάλλος καλλίτερα, ὅταν δέν μου ἐσήμωνεν ἄνθρωπος. Καὶ μεθ' ἡ-

μέρας τινὰς βλέπω δύω γυναῖκας, ὁποῦ ἤρχοντο πρός με σπεδάζουσαι. καὶ πρῶτον μὲν ἐσκανδαλίσθηκα, καὶ ἔρρηξα κατ' αὐτῶν λίθους νὰ ἐπιστρέψωσιν· ἔπειτα ἐνθυμηθεὶς τὴν πονηρίαν αὐτοῦ, ἔκαμα προσευχήν, καὶ ἐχάθησαν τὰ γύναια. Μετὰ ταῦτα πάλιν ὅταν ἐπροσηύχουμουν μίαν νύκτα, βλέπω ἕνα ἁμάξι, καὶ ἐφώναζεν ὁ ἁμαξάρης, καὶ τὰ ἄλογα ἐχλυμήτριζαν, καὶ σύγχυσις πολλῶν ἀνθρώπων ἠκούετο· καὶ ὅταν μου ἐπλησίασαν, ἠρώτησα τὸν προεστώτερον, λέγωντας. Τίς εἶσαι, καὶ τί γυρεύεις τοιοῦτον καιρὸν ταλαίπωρε; ἕως πότε νὰ καταφρονᾷς τὴν θείαν μακροθυμίαν ἀναίσχυντε; Ταῦτα εἰπών, ἔκαμα τὴν τροσευχήν μου, καὶ παρευθὺς ἔλη ἐκείνη ἡ φαντασία ἔγινεν ἄφαντος· Καὶ πάλιν ἄλλην φορὰν ἐγίνη νέος εὔμορφος ξανθόμαλος καὶ στελισμένος· καὶ γελῶντας μὲ ἐκολάκευε, καὶ ἐχάδευε μὲ ἔρωτος βλέμματα καὶ πορνικὰ σχήματα, καὶ ἡδονὴν ἀνείκαστον ἀναβλύζωντας· ἐγὼ δὲ θυμωθεὶς τὸν ἐδίωξα προστάσσωντάς τον ἀπὸ προσώπου Κυρίου νὰ γένῃ ἄφαντος, νὰ μὴ πειράζῃ τοὺς δούλους του· καὶ οὕτως ἔφυγε, μὴ ὑποφέρωντας νὰ ἀκούσῃ τὸ θεῖον ὄνομα. Εἶναι καὶ ἄλλα ὅμοια μηχανήματα, ὁποῦ τοῦ ἔκαμαν οἱ δαίμονες, ἀμὴ ἀφίνωτα διὰ βραχύτητα, καὶ διὰ νὰ γράψω μίαν μεγάλην βοήθειαν, ὁποῦ μοῦ ἔδωκεν ὁ Θεὸς διὰ προσευχῆς τούτου τοῦ Ὁσίου δούλε τε· ὅτι ἁμαρτίαν ἔχω, καὶ μένω ἀχάριστος, ἐὰν σιωπήσω τὴν εὐεργεσίαν, ὁπῦ μᾶ ἔκαμεν. Ἐδῶ εἰς τὴν Ἐπαρχίαν μου τῆς πόλεως Κύρρου ἔσπειρεν ὁ βδελυρὸς Μαρκίων πολλὰς ἀκάνθας τῆς ἀσεβείας του, τὰς ὁποίας ἐκοπίασα νὰ ἀνασπάσω ὅσον ἐδύνουμουν, ὡς Ἀρχιερεὺς τῆς πόλεως, διὰ νὰ μὴ πληθύνῃ ἡ μιαρὰ ταύτη αἵρεσις. Τινὲς δὲ ὁποῦ ἦσαν βεβυθισμένοι εἰς ταύτην τὴν αἵρεσιν, μοῦ ἔκαμαν μαντείας καὶ γοητείας, καὶ μὲ ἐπολεμοῦσαν μὲ δαιμονικὰ μηχανήματα· καὶ μίαν νύκτα ἤκουσα φωνὴν, καὶ μοῦ ἔλεγε ταῦτα μὲ Συρικὴν λαλιὰν ὁ διάβολος. Τί πολεμᾷς μὲ τὸν Μαρκίωνα Θεοδώρητε, ὁποῦ κανένα κακὸν δὲν σου ἔκαμε; κατάπαυσον τὴν ἔχθραν, καὶ λῦσον τὸν πόλεμον, ἢ κάμνωσε νὰ μετανοᾷς ἀνωφέλευτα ὕστερα· ἐγὼ ἀπὸ πολὴν καιρὸν σὲ εἶχα ἐξωλοθρευμένον, ἐὰν δὲν εἶχες βοηθὸν τὸν Γάκωβον. Ταῦτα ἀκούσας, ἠρώτησα ἕνα μου γνώριμον ὁποῦ ἐκοιμᾶτο πλησίον μου, ἐὰν καὶ αὐτὸς τὰ ἤκουσε· καὶ λέγωντας· Ναὶ, ἐσηκώθημεν, καὶ κυττάζοντες εἰς καθε τόπον, τινὰ δὲν εἴδομεν· ἔθεν τότε ἐκατάλαβα τὴν ἔννοιαν, ὅτι διατὶ ἐφέρουν εἰς τὴν κεφαλήν μου τοῦ μεγάλου τούτου Γακώβου τὸ παλαιὸν κουκούλιον, μᾶ ἔγεινε δυνατώτερον ἀδάμαντος, καὶ πάσης περικεφαλαίας ἰσχυρότερον, διὰ τὸ ὁποῖον μὲ ἐφοβοῦντο οἱ δαίμονες· καὶ τὸ πρωῒ ἐμήνυσα τοῦ Ὁσίου, νὰ κάμῃ διὰ λόγου μου πρὸς τὸν Δεσπότην παράκλησιν, νὰ μή με βλάψουν τὰ τῦ πονηροῦ μηχανήνατα. Ὁ δὲ ἀπεκρίθη λέγωντας. Μὴ φοβᾶσαι φίλε μου, ὅτι ὅλαις ἐκείναις ἡ τέχναις, ὡς ἀράχνη διέλυσαν, καθὼς ὁ Δεσπότης ταύτην τὴν νύκτα μου ἐφανέρωσεν· ὅτι ὅταν ἄρχησα τὴν ὑμνῳδίαν, εἶδα καὶ εὐγῆκεν ἀπ' ἐκεῖνα τὰ χωρία ὁποῦ κατοικοῦν οἱ αἱρετικοὶ, ἕνας ὄφις φοβερώτατος ἀπὸ τὴν δύσιν πρὸς τὴν ἀνατολὴν τρέχωντας· τότε κάμνωντας ἐγὼ προσευχὴν, εἶδα τὸν ὄφιν καὶ ἐτείλιξε τὴν κεφαλὴν μὲ τὴν οὐράν τε, καὶ ἐσχίσθη εἰς δύω τμήματα, καὶ οὕτως ὡσεὶ καπνὸς διέλυσε. Ταῦτα μὲν ἐπροείδεν ὁ Ὅσιος· ἡμεῖς δὲ καὶ τὴν ἔκβασιν κατὰ τὴν πρόρρησιν ἐγνωρίσαμεν ἀληθεύουσαν· καὶ οὐ μόνον ἡμᾶς οἱ ἐχθροὶ δὲν ἔβλαψαν, ἦγουν οἱ ὁμόφρονες τοῦ Μαρκίωνος, ὁποῦ ἦσαν εἰς τὰ ἄνωθεν χωρία, καὶ εἶχασιν ἕτοιμα τὰ ξίφη νὰ μᾶς φονεύσουσιν, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ εἰς τὴν ὀρθόδοξον πίστιν ἐπίστρεψαν, συνεργούσης τῆς θείας χάριτος.

Ὅταν οὖν ἐγνώρισα ταύτην τὴν θείαν βοήθειαν, ὑπῆγα νὰ εὐχαριστήσω τὸν Ὅσιον εἰς τοιαύτην μεγίστην εὐεργεσίαν, ὁποῦ ἡ προσευχή του μοῦ ἐπροξένησε· καὶ ἀφ' οὗ ἐσυντύχαμεν ὥραν πολλὴν, ὅταν ἐπῆρα συγχώρησιν νὰ μισεύσω, τὸν ἐπαρεκάλεσα πάλιν νὰ δέεται τοῦ Θεοῦ διὰ λόγου μου, νὰ ξεριζώσῃ ἀπὸ τὸ ποίμνιόν μου τελείως τὴν πλάνην τοῦ Μαρκίωνος, ὅτι ἀκόμη εὑρίσκοντο ὀλίγα τῶν ζιζανίων λείψανα. Καὶ αὐτός μου ἀπεκρίθη, λέγωντας· Οὔτε ἐμένα, ὅτε ἄλλον τινὰ χρειάζεσαι πλέον νὰ μεσιτεύσῃ πρὸς Κύριον, διατὶ ἔχεις πρὸς αὐτὸν μεσίτην καὶ βοηθὸν σου τὸν μέγαν Πρόδρομον. Ἐγὼ δὲ ταῦτα ἀκέσας ἀπὸ τὸ ἀψευδὲς ἐκεῖνο στόμα, ἐχάρηκα, καὶ τὸν ἐπαρεκάλεσα νὰ μοῦ φανερώσῃ τὴν ὑπόθεσιν, νὰ βεβαιωθῶ περισσότερον· ὅς τις ἀπεκρίνατο, λέγων μοι: Ὅταν ἤφερες ἀπὸ τὴν Φοινίκην καὶ Παλαιστίνην τὰ τίμια λείψανα, εἶχα ἀμφιβολίαν, διστάζωντας, μήπως καὶ δὲν ἦσαν τοῦ Προδρόμου, ἀλλὰ ἄλλου τινὸς Γωάννου Μάρτυρος συνωνύμου του· καὶ τὴν ἄλλην ἡμέραν ὅταν ἐνύκτωσε καὶ προσηύχουμουν, βλέπω ἕνα ἀσπροφόρον, καὶ λέγει μου· Διατὶ δὲν μᾶς ἐπροϋπήντησες καὶ σὺ μὲ τοὺς ἄλλους, ἀδελφὲ Ἰάκωβε; Ἐγὼ δὲ ἠρώτησα. Τίνες ἦσαν, καὶ πότε ἤλθασιν; Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο. Προχθὲς ἤλθαμεν ἀπὸ τὴν Φοινίκην καὶ Παλαιστίνην· καὶ ὅλοι μᾶς ὑποδέχθησαν, ὅ, τε Ἀρχιερεύς, καὶ πᾶς ὁ λαὸς τῶν χωρίων πάντων καὶ τῆς πόλεως· καὶ μόνον ἐσὺ δὲν μᾶς ἐτίμησες. Τοῦτο εἶπεν, ὡς νομίζω, διὰ τὸν δισταγμὸν ὁποῦ εἶχα, ὡς ἄνωθεν. Ἐγὼ δὲ εἶπον αὐτῷ· ἂς ἔχω συγχώρησιν πῶς δὲν ἦλθα, ἀλλὰ καὶ ἀπ' ἐδῶ σᾶς τιμῶ, καὶ τὸν τῶν ἁπάντων Θεὸν προσκυνῶ καὶ σέβομαι. Οὐ μόνον δὲ τότε εἶδα ταύτην τὴν ὅρασιν, ἀλλὰ καὶ ὕστερα ὅταν ὑπῆγενε εἰς τὸ χωρίον νὰ παιδεύσῃ τοὺς στασιαστάς, καὶ μοῦ ἐμήνυσες νὰ κάμω διὰ σένα παράκλησιν, καὶ ἔκαμα ὅλην τὴν νύκτα ἀγρυπνος, δεόμενος τοῦ Κυρίου νὰ σοῦ δώσῃ βοήθειαν· καὶ καθὼς ηὔχουμουν, ἀκούω φωνὴν καὶ λέγει μου. Μὴ φοβᾶσαι Γώκωβε, ὅτι ὁ μέγας Ἰωάννης ὁ Βαπτιστὴς παρακαλεῖ τὸν Θεὸν διὰ τὸν Θεοδώρητον· καὶ ἐὰν αὐτὸς δὲν ἐπρέσβευες πολλὴν ζημίαν ἐλάμβανεν ἀπὸ τὸν φθόνον τοῦ δαίμονος. Ταῦτά μου εἶπεν ὁ μέγας Ἰάκωβος, καὶ μὲ ἐθάρρυνε νὰ μὴν ἔχω τινὰ ἀμφιβολίαν, οὔτε νὰ βάνω ἄλλους μεσίτας, ἔχωντας βοηθὸν τὸν μέγαν Πρόδρομον. Τούτου τοῦ Ὁσίου Ἰακώβου ἔκτισαν τινὲς Ἐκκλησίαν ζωντός τε, ἔχοντες πόθον νὰ λάβουν μέρος ἀπὸ τὸ ἅγιον αὐτοῦ λείψανον μετὰ τὴν τούτου μετάστασιν· ὁμοίως καὶ ἐγὼ τοῦ ἐκατασκεύασα θήκην πολύτιμον εἰς τὸν ναὸν τῶν ἁγίων Ἀποστόλων. Τοῦτο μαθὼν ὁ Ὅσιος, μὲ ἐπαρεκάλεσε νὰ τὸν ἐνταφιάσω ἐκεῖ εἰς τὸ ὄρος, καὶ τοῦ ἔταξα νὰ τελειώσω τὸ πρόσταγμα· καὶ κόπτωντας τὸν λίθινον τάφον ἐκεῖνον, τὸν ἐπῆγα εἰς τὸ ὄρος, καὶ τοῦ ἔκτισα μικρὸν οἶκον, διὰ νὰ μὴ τὸν φθείρῃ ἡ πάχνη· τὸν ὁποῖον ὁ Ὅσιος βλέπωντας, εἶπε πρός με· Αὐτὸς ὁ τάφος δὲν θέλω νὰ ὀνομάζεται ἐδικός μου, ἀλλὰ τῶν Καλλινίκων νὰ λέγεται· ἐμὲ δὲ νὰ βάλετε εἰς ἄλλην θήκην ὡς μέτοικον, νὰ παροικῶ μὲ τοὺς ἁγίους αὐτοὺς ὁ ἀνάξιος. Οὕτως εἶπε, καὶ μὲ τὸ ἔργον τὸν λόγον ἐτέλεσε· καὶ συνάξας πολλῶν ἁγίων, Προφητῶν, Ἀποστόλων, καὶ Μαρτύρων λείψανα, τὰ ἔβαλεν εἰς ἐκεῖνον τὸν τάφον, διὰ νὰ φύγῃ τὴν καινὴν δόξαν καὶ εἰς ἐτοῦτο ὁ πάνσοφος.

Ἤρχοντο δὲ πολλάκις πολλοὶ ἀπὸ μακρὰν, καὶ τοῦ ἔδιδαν εἰς τὴν προσευχὴν ἐνόχλησιν, τὰς ὁποίας ἀπέπεμπε μεριναῖς φοραῖς, καὶ ὑπέστρεφον περίλυποι, πῶς δὲν τοὺς ὑποδέχθη χαρόμενος, νὰ τοὺς εὐλογήσῃ ὡς ἔπρεπε· καὶ εἰς αὐτὸ τὸν ἐσυμβούλευσα καὶ ἐγὼ νὰ τοὺς συντυχένῃ μὲ ἱλαρότητα, νὰ μὴ σκανδαλίζωνται. Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο λέγωντας. Καθὼς ὅταν ἔχῃ τὶς Ἄρχων δοῦλον τινὰ καὶ συνομιλοῦσι, καὶ ἀφήσει ὁ δοῦλος τὸν Δεσπότην νὰ συντυχένῃ μὲ ἄλλους συνδούλους του, ὀργίζεται, καὶ παιδεύει τον· οὕτως εἶναι ἄσχημον καὶ ἄπρεπον ὅταν εὐχόμεσθεν τῷ Θεῷ, νὰ ἀφίνωμεν αὐτὸν τὸν ὑπέρτιμον βασιλέα πάσης τῆς κτίσεως, νὰ συνομιλοῦμεν ἀλλήλως μας· ὅτι ἀντὶς νὰ τὸν ἱλαρύνωμεν, παροξύνεται, καὶ μᾶς παιδεύει δικαίως χειρότερα. Ταῦτα μὲν μὲ συντομίαν ἐγράψαμεν· καὶ ἐπειδὴ ἀκόμη ζῇ αὐτὸς ὁ θεῖος Γώκωβος, ἐὰν τελέσῃ καὶ ἄλλα θαυμάσια, ἂς τὰ γράψῃ ὅς τις βούλεται, εἰς δόξαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὧ πρέπει κράτος, τιμὴ, καὶ προσκύνησις σὺν Πατρὶ καὶ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν, καὶ ἀεί, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΤΩ ΑΥΤΩ ΜΗΝΙ Ζ'.

Βίος καὶ Πολιτεία τοῦ Ὁσίου καὶ Θεοφόρου Πατρὸς ἡμῶν.

ΠΑΡΘΕΝΙΟΥ

ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΛΑΜΨΑΚΟΥ.

Τούτου τοῦ Ὁσίου καὶ Θαυμασίου τὸν βίον δὲν εὑρήκαμεν νὰ διηγᾶται εἰς πλάτος τὴν αὐτοῦ γέννησιν, ἀνατροφὴν, καὶ πολιτείαν ἀξιέραστον· μόνον ἕνας ἰδιώτης, Κρυσπῖνος ὀνομαζόμενος, ἔγραψε μὲ πολλὴν συντομίαν ὀλίγα ἀπὸ τὰ πολλά του τεράστια· τὰ ὁποῖα καὶ ἡμεῖς ἐξηγήσαμεν, μὴ γράφοντες περισσότερον, διὰ νὰ μὴ παραστρατήσωμεν ἀπὸ τὴν ἀλήθειαν, καὶ προσέχετε ἀκριβῶς τὴν γλυκυτάτην διήγησιν, νὰ λάβετε εὐφροσύνην καὶ ἀγαλλίασιν.

Οὗτος ὁ χρηστὸς καὶ εὔχρηστος τοῦ Χριστοῦ δοῦλος Παρθένιος ἐγεννήθη εἰς τὴν Μελιτούπολιν, εἰς τὴν ὁποίαν ἦτον ὁ Πατὴρ αὐτὸ Διάκονος, ὀνομαζόμενος Χριστόδουλος· τὸ δὲ παιδίον αὐτοῦ Παρθένιος δὲν ἔμαθε πολλὰ γράμματα, μόνον ὀλίγον τίποτα· πλὴν ἦτον ἀκροατὴς τῶν ἁγίων γραφῶν ἐπιμελέστατος· καὶ ἀπὸ μικρᾶς ἡλικίας ἠξιώθη τῆς θείας χάριτος, καὶ ἔκαμνε μεγάλα θαυμάσια, διατὶ ἦτον κατὰ πολλὰ πρὸς τοὺς πτωχοὺς συμπαθὴς καὶ φιλάνθρωπος· καὶ ἀκούσατε. Εἶχε μίαν λίμνην πλησίον τῆς πόλεως, εἰς τὴν ὁποίαν πολλάκις ἐψάρευε, καὶ ὅσα ἐψάρια ἔπιανε, δὲν ἐτρωγεν ἀπὸ ταῦτα, οὔτε πλουσίου τινὸς τὰ ἐχάριζε, μόνον τὰ πούλει καὶ ἔδιδε τοῖς πτωχοῖς τὰ χρήματα, διὰ νὰ τὸν ἐλεημονήσῃ καὶ αὐτὸν ὁ Κύριος. Λοιπὸν ἀπὸ τὴν τοῦ βίου λαμπρότητα, καὶ ἀπὸ τὰ παράδοξα θαύματα ὁποῦ ἔκαμεν, ἔγινε πανταχοῦ ἐπίσημος καὶ περιδόξος· ὅτι πολλοὺς δαιμονιζομένους ἐθεράπευσε, διὰ τὴν πολλήν του φιλανθρωπίαν καὶ ταπείνωσιν. Ταῦτα μαθὼν ὁ τῆς Μελιτουπόλεως Ἐπίσκοπος, Φιλητὸς καλούμενος, τὸν ἐπροσκάλεσε, καὶ παρεκάλεσε νὰ χέρῃ νὰ τὸν χειροτονήσῃ πρεσβύτερον· καὶ αὐτὸς ὡς ταπεινόφρων δὲν ἤθελε, νομίζων πῶς ἦτον ἀνάξιος· ἀλλὰ ἐκεῖνος καὶ στανικῶς τὸν ἠξίωσε τοιαύτης ἀξίας ὡς ἀξιώτατον. Ὅταν οὖν ἔλαβε τὴν θείαν χάριν εἰς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θαψιλέστερον, ἐτέλει καθ' ἑκάστην ἄπειρα θαύματα, ὅτι ὁ Κύριος ἠθέλησε νὰ τὸν δοξάσῃ καὶ ἐδῶ, κατὰ τὴν αὐτοῦ ἀψευδεστάτην ὑπόσχεσιν, καὶ νὰ θεραπεύσῃ διὰ μέσου αὐτοῦ πολλοὺς πάσχοντας. Ἀπὸ τὰ πολλὰ γοῦν ὁποῦ ἐτέλεσε, νὰ γράψωμεν ὀλίγα εἰς πίστωσιν. Ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν περιπατῶντας εἰς τὴν ὁδὸν ὁ ὅσιος, ὑπήντησεν ἄνθρωπον ὁποῦ τὸν ἐκτύπησεν ἕνας ταῦρος εἰς τὸ πρόσωπον μὲ τὸ κέρατον, καὶ εὐγῆκεν ἔξω ὁ ὀφθαλμὸς καὶ ἐκρέματο, ἐλεεινὸν εἰς τοὺς ὁρῶντας θέαμα· τὸν ὁποῖον ἐκράτει εἰς τὴν χέρα του ἐδυρόμενος, καὶ ζητῶντας βοήθειαν· τοῦτον ἰδὼν ὁ φιλανθρωπότατος Παρθένιος ἐλυπήθη· καὶ λαμβάνωντας εἰς τὴν δεξιάν του τὸ ἔμμα, ἔβαλεν αὐτὸ ἐπιδέξια εἰς τὸν τόπον του· καὶ μὲ τὴν πρὸς Θεὸν εὐπρόσδεκτόν του ἰσχύν, καὶ μὲ ἁγίασμα ὁποῦ τὸν ἔχρισεν, ἰατρεύθη τελείως εἰς τρεῖς ἡμέρας, καὶ ἔμεινεν ὑγιὴς ὡς τὸ πρότερον. Ἄλλο ὅμοιον.

Μία γυνὴ εὔβγλεν εἰς τὰ ἀπόκρυφα μέρη κακὸν ἀπόστεμα ὁποῦ λέγεται Καρκῖνος ἑλληνικὰ, καὶ κοινῶς ζωντοῦμι καὶ φάγουσα, ὁποῦ τρώγει τὴν σάρκα ἐλεεινῶς, καὶ

δὲν ἰατρεύεται. Εἶχε γοῦν εἰς τοῦτο πολλὴν ὀδύνην ἡ τάλαινα, καὶ ἐντρέπετο νὰ δείξῃ τινὸς ἰατροῦ τὸ πόνεμα, μόνον ἔδραμε πρὸς τὸν ἀμισθον ἰατρὸν Παρθένιον, ὁποῦ ἔβλεπε τὰ ἀπόκρυφα· πίπτουσα εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ μὲ δάκρυα, ἐζήτει τὴν ἴασιν· ὅς τις ἔκαμε τὸν Σταυρὸν μὲ τὴν δεξιὰν αὐτοῦ εἰς τὸ μέτωπόν της, καὶ παρευθὺς ἔπεσε τὸ πρίσμα κατὰ γῆς, καὶ ἔγινεν ἡ γυνὴ ὑγιὴς ὁλότελα.

Ἄλλοτε πάλιν ὑπῆγε νὰ ἰδῇ τινὰ ἀσθενῆ ὁ ἅγιος, καὶ ἐπήδησεν ἐπάνω του ἕνας σκύλος πολλὰ μεγάλος, ὁποῦ ἔκοψε τὸ σχοινία, καὶ ἐκάθισεν εἰς τὸν ὦμον τὸ ὁσίου, χάσκωντας διὰ νὰ τὸν φάγῃ· ἀμὴ αὐτὸς ποσῶς δὲν ἐφοβήθη, μόνον ἐφύσησεν εἰς τὸ στόμα του, καὶ σφραγίσας εἰς αὐτὸ τὸν Σταυρὸν τοῦ Χριστοῦ, ἔπεσε κατὰ γῆς τὸ ἄγριον ἐκεῖνο θηρίον, καὶ ἐξέψυξεν. Αὐτὰ καὶ ἕτερα πλείονα τελέσας ὁ θαυμαστὸς Παρθένιος, τὸ ἔμαθεν ὁ Μητροπολίτης Κυζίκου Ἀσχόλιος, καὶ ἔκρινε πῶς ἦτον ἄπρεπον νὰ μὴ τιμήσῃ τοιοῦτον ἅγιον μὲ τὸ τῆς ἀρχιερωσύνης ἀξίωμα· προσκαλέσας οὖν αὐτὸν, ἔκαμε παντοίῳ τρόπῳ καὶ τὸν ἐχειροτόνησε Λαμψάκου Ἐπίσκοπον· ὄχι διὰ νὰ ὠφελήσῃ ἐκεῖνον, ἀλλὰ τὴν πόλιν αὐτὴν, ὁποῦ ἦτον ὅλη βεβυθισμένη εἰς τὴν τῆς εἰδωλολοτρείας ἀπώλειαν· καὶ αὐτὸς μὲ ταῖς προσευχαῖς πρὸς Θεὸν καὶ νηστείαις, καὶ πρὸς τὸν λαὸν νουθεσίαις καὶ ὑποδείγματα, καὶ μὲ τὰ διάφορα θαύματα, ὁποῦ ὑπὲρ φύσιν ἐτέλεσε, τοὺς ἔκαμε καὶ ἐμίσησαν τὸ ψεῦδος, γνωρίσαντες τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἐβαπτίσθησαν εἰς τὸ ὄνομα τῆς ἁγίας Τριάδος. Ὅθεν ὁ ἅγιος ἰδὼν αὐτῶν τὴν πολλὴν εὐλάβειαν, ἠθέλησε νὰ καταστρέψῃ τὰ εἰδωλεῖα, καὶ νὰ οἰκοδομήσῃ Ἐκκλησίας εἰς δόξαν τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ καὶ Σωτῆρός μας· πλὴν ἐπειδὴ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ἐκάθισεν εἰς τὸν θρόνον ὁ ἅγιος Κωνσταντῖνος, ἠθέλησε νὰ ὑπάγῃ πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν βασιλεύουσαν, νὰ τοῦ ζητήσῃ θέλημα κατὰ τὴν συνήθειαν.

Ὅς τις ὡς εὐσεβέστατος ὁποῦ ἦτον, καὶ πρὸς τοὺς Ἱερεῖς εὐλαβέστατος· οὐ μόνον ἐξουσίαν τοῦ ἔδωκε γραφικῶς, ἀλλὰ καὶ χρυσίον πολὺ νὰ ἐξοδιάσῃ εἰς δόξαν Θεοῦ εἰς τὰ χρειαζόμενα. Ὅθεν ὁ Ὅσιος ἐπιστρέψας εἰς τὴν ἐπαρχίαν του, τοὺς μὲν βωμοὺς τῶν εἰδώλων ἐχάλασε, ναοὺς δὲ περικαλλῆ καὶ ὡραῖον ἐθεμελίωσεν εἰς δόξαν τοῦ Παντοκράτορος. Ἀλλὰ ἂς εἰποῦμεν καὶ ἄλλα τινὰ ἀπὸ τὰ πολλά του θαυμάσια. Ἦλθε τὶς πρὸς αὐτὸν, ὅς τις εἶχε μίσα του πονηρότατον δαιμόνιον, καὶ δὲν τὸ ἤξευρεν ἄλλος τὶς, μήτε αὐτὸς ὁ δαιμονιζόμενος, μόνον ὁ ἅγιος τὸ ἐγνώρισεν ὡς Θεοφώτιστος καὶ Θεόπνευστος· καὶ δὲν ἀνταπεκρίθη ποσῶς τοῦ ἀνθρώπου ἐκεῖνου ὁπόταν τὸν ἐχαιρέτησεν, ἀλλὰ ὡς ἄλαλος ἐσιώπησεν. Ὁ δὲ δαίμων ἐκάκισεν ὀργιζόμενος, καὶ λέγει ταῦτα πρὸς τὸν ταπεινόφρονα ὁ ὑψηλόφρων καὶ ὑπερήφανος. Ἡμεῖς εἴχαμεν πόθον νὰ σὲ ἰδοῦμεν, καὶ σὲ ἐχαιρετήσαμεν, καὶ σὺ δὲν ἐκαταδέχθης νὰ συντύχῃς ὁλότελα; Λέγει τον ὁ ἅγιος· Ἴδού εἶδές με. Καὶ ὁ δαίμων. Σὲ εἶδα, καὶ ἐκατάλαβα. Λέγει τον ὁ ἅγιος. Ἐὰν οὖν ἐγνώρισες τίς εἶμαι, εὔγα ἀπὸ τὸ πλάσμα τοῦ Θεοῦ. Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο. Πολὺν καιρὸν ἔχω ὁποῦ κατοικῶ εἰς τοῦτον τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ παιδίον μικρὸν, καὶ τινὰς δὲν με ἐγνώρισεν, εἰμὴ ἐσύ· καὶ ἐὰν ἐκβάλῃς με ἀπ' ἐδῶ, δὲν ἠξεύρω ποῦ νὰ ὑπάγω Λέγει του ὁ Ἅγιος. Ἐγὼ νὰ σοῦ δώσω ἄνθρωπον νὰ κατοικήσῃς εἰς αὐτὸν, ὡς βέλεσαι. Τότε τὸ δαιμόνιον εὐγῆκεν ἀπ' ἐκεῖνον τὸν ἄνθρωπον, καὶ ἐζήτησε τοῦ ἁγίου νὰ τοῦ πληρώσῃ τὴν ὑπόσχεσιν. Ὁ δὲ ἅγιος ἀνοίξας τὸ στόμα, εἶπεν αὐτῷ· Ἴδε ἄνθρωπος, καὶ εἴσελθε εἰς ἐμὲ κατοίκησον. Τότε ὁ δαίμων ὡς ἀπὸ πυρὸς καταφλεγόμενος, ἔφυγε κλαίων, καὶ φωνάζωντας, ἔλεγεν· Οὐαί μοι τῷ τάλανι· ἐὰν μόνον ἡ ὅρασίς σου μὲ καταφλέγει, πῶς νὰ τολμήσω νὰ σίβω μίσα σου; Ταῦτα λέγων ὁ δαίμων ἔφυγεν. Ὁ δὲ ἄνθρωπος ἔμεινεν ὑγιὴς, εὐχαρισῶντας τὸν ὅσιον. Μετὰ τινὰς ἡμέρας, ἀφ' ἧς ἔκτισε τὸν ναὸν ὁ Ἅγιος, εὑρίσκωντας μίαν μεγάλην πλάκα ἁρμάδιον διὰ τράπεζαν, καὶ προστάσσωντας νὰ τὴν φέρουν εἰς τὸ ἁμάξι, καθὼς τὴν ἤφερναν, ἐφθόνησεν ὁ βάσκανος δαίμων εἰς τοιοῦτον ἔργον θεάρεστον, καὶ

ὡς ἀνθρωποκτόνος ἐνήργησε μὲ ταῖς κακουργίαις του, καὶ ὁ Εὐτυχιανός, ὁπῦ τὸ ἀμάξι ἐτράβιζεν, ἐφονεύθη, ἔτι ὁ δαίμων ἐτάραξε τὰ βόδια, καὶ τρέχοντας μὲ πολλὴν ὁρμὴν καὶ ταχύτητα, ἐπλάκωσαν οἱ τροχοὶ τὸν ἄνθρωπον, καὶ ἐσχίσθη ἡ κοιλία του. καὶ ἐχύθησαν τὰ σπλάγχνα του. Τοῦτο ἀκούσας, εἶπεν ὁ Ἅγιος. Νὰ μὴ χαρῇς εἰς ταύτην τὴν κακουργίαν δαῖμον παμπόνηρε, οὔτε νὰ ἐμποδίσῃς τὸ θεῖον ἔργον μισόκαλε. Ταῦτα εἰπὼν, καὶ πορευθεὶς παρευθὺς εἰς τὸν ἀπεθαμμένον, ἐγονάτισε, καὶ δακρύσας, προσηύξατο λέγωντας. Κύριε Ἰησοῦ Χριστὲ ὁποῦ ὁρίζεις ζωὴν καὶ θάνατον, ματαίωσον τὴν κακεργίαν τοῦ δαίμονος, καὶ τὸν τεθνεῶτα ἀνάστησον· ἔτι ἐσὺ δέσποτα εἶσαι ἡ πάντων ζωὴ καὶ ἀνάστασις, καὶ ποιεῖς ὅσα βούλεσαι ὡς βασιλεὺς παντοδύναμος. Ταῦτα εἶπε, καὶ παρευθὺς (ὦ θαυμασίου καὶ ἐξαισίου τερατουργήματος) ὁ Εὐτυχιανὸς ἀνεστάθη, καὶ εὐχαριστῶν τὸν ἅγιον, ὑπῆγε τὴν πλάκα εἰς τὸν ναὸν, καὶ τὴν ἔβαλαν εἰς τὴν ἁγίαν Τράπεζαν εἰς τὸ πεῖσμα τοῦ δαίμονος. Αὐτὴν τὴν μεγίστην θαυματουργίαν ἀκούσαντες, ὅσοι εἶχαν ἀῤῥώστους, καὶ δὲν ἐδύνοντο οἱ ἰατροὶ νὰ τοὺς θεραπεύσουν, τοὺς ἤφερναν εἰς τὸν ἅγιον, καὶ παρευθὺς τοὺς ἰάτρευε χωρὶς διορίαν καὶ βότανα· καὶ πάντες οἱ τῆς Λαμψάκου πολῖται ἐχαίροντο εὐφραινόμενοι εἰς τοιαύτην ἐπικουρίαν καὶ βοήθειαν, ὁποῦ ὁ Κύριος τοὺς ἔστειλε· μόνον οἱ ἰατροὶ ἐλυπῶντο, πῶς δὲν εἶχασι πλέον ἀπὸ τὴν τέχνην τους ὄφελος, ἐπειδὴ ὅλοι οἱ ἀῤῥώστοι ὑπῆγεναν εἰς τὸν ἅγιον ὁποῦ τοὺς ἰάτρευε χάριτα θέλχως διορίαν, καὶ ἄργητα, καὶ μάλιστα ὅσοι εἶχασιν ἄνδρες καὶ γυναῖκες δαιμόνιον· ὅτι τόσην ἐξουσίαν ἔλαβεν ἀπὸ τὸν Θεὸν κατὰ τῶν ὑπερηφάνων δαιμόνων ὁ ταπεινόφρων Παρθένιος, ὁπῦ μόνον νὰ τὸν ἔβλεπον, ἔφευγαν ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, καθὼς φεύγει ἀπὸ τὸ φῶς τὸ σκότος καὶ ἀφανίζεται· καὶ ἀκούσατε νὰ πιστωθῆτε τὴν ἀλήθειαν.

Μία Παρθένος. Δάφνη ὀνόματι, θυγατέρα Διονυσίᾳ πραιποσίτᾳ Σμύρνης, ἄλλη γυνὴ ἀπὸ τὴν Περσίδα καλουμένη Ζωΐλα, καὶ ἑτέρα Παρθένος θυγάτηρ Συναθίου, ἄλλη Ἀλεξανδρεία, Ἀκακία, Ῥουφίνα, Θεοφίλα, καὶ ἑτέρα κόρη, Κυριακὴ ὀνόματι, καὶ μία γραία Καλλιόπη, καὶ ἄλλαις πολλαῖς, ὁποῦ ἔχασι δαιμόνια, ἰατρεύθησαν ἔλαις ἀπὸ τὸν ἅγιον· τὰς ὁποίας διὰ συντομίαν δὲν γράφομεν εἰς πλάτος πῶς τὰς ἰάτρευσε, μόνον περὶ τοῦ Νεανίου Μίκονος νὰ εἰποῦμεν σαφέστερον, διὰ νὰ ἐγνωρίζῃ πῶς εἶχε καὶ τὸ προορατικὸν ὁ ἅγιος. Οὗτος ἦτον υἱὸς ἱερέως, καὶ εἶχε σκληρὸν δαιμόνιον, καὶ δυνατὰ τὸν ἐτάρασσεν. Οἱ δὲ γονεῖς τὸν ἤφεραν εἰς τὸν ἅγιον· καὶ πίπτοντες εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ μὲ δάκρυα, τὸν ἐπαρακάλουν νὰ τοῦ δώσῃ τὴν ἴασιν. Ὁ δὲ συμπαθὴς καὶ εὔσπλαγχνος Παρθένιος, δὲν εὐσπλαγχνίσθη ποσῶς ἐκεῖνον τὸν δείλαιον, οὔτε ἐλυπήθη τὰ τῶν γονέων του δάκρυα, ἀλλὰ εἶπεν αὐτοῖς. Δὲν εἶναι ἄξιος θεραπείας ὁ αὐθάδης καὶ θρασύτατος, ὅτι ἠξεύρετε πόσαις φοραῖς σὰς ἔβρισε, καὶ ἐπαρακαλεῖτε τὸν Κύριον νὰ τὸν τιμωρήσῃ ὡς ἄτακτον· λοιπὸν ἀφεῖτέ τον νὰ παιδεύεται διὰ ψυχικὴν ὠφέλειαν. Οἱ δὲ πάλιν ὡς γονεῖς ἐπονέσαν τὸ τέκνον τους, καὶ ἐδέοντο τὸν ὅσιον νὰ τὸν ἐλεήσῃ ὡς εὔσπλαγχνος· ὅθεν διὰ νὰ μήτους λυπήσῃ, ἔκαμε πρὸς Κύριον θερμοτάτην δέησιν, καὶ ἐλυτρώθη ὁ νέος τοῦ Δαίμονος.

Ἄλλος τὶς στρατιώτης, τὴν κλῆσιν Ἀζάνιος, ἦτον παραλυτικὸς καὶ ἀκίνητος, τὸν ὁποῖον ἤφεραν φορτωμένον ὡς ἄψυχον εἰς τὸν ἅγιον, καὶ μὲ ἕναλόγον τὸν ἐθεράπευσεν· ἀλλὰ καὶ ὁ Σίρος Ἀδάμας εἶχε δαιμόνιον, καὶ μίαν ἡμέραν ἐγκρεμνίσθη ἀπὸ τὴν στέγην τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἀπέθανεν. Ὁ δὲ Ἅγιος ὄχι μόνον τὸν ἀνέστησε, καὶ ζῶντα ἀπεκατέστησεν, ἀλλὰ καὶ τοῦ πονηροῦ ἐλύτρωσε δαίμονος, καὶ σωφρονοῦντα παρέσησε, καὶ πάντας ἐξέστησεν.

Ἄλλος τὶς Μαξιμιανὸς ὀνόματι εἶχε δυσεντερίαν, ὁποῦ εἶναι νόσος ἀνίατος. Οἱ δὲ γονεῖς αὐτοῦ τὸν ἐσήκωσαν μὲ τὴν κλίνην· καὶ ἔχοντες πίστιν ἀδίστακτον εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς τὸν δοῦλον αὐτοῦ Παρθένιον, ἤφεραν ἀπὸ τὴν Βυζίην εἰς τὴν Λάμψακον τὸν ἀῤῥώστον, καὶ τὸν ἔθεσαν εἰς τὴν θύραν τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Παρθενίου, καὶ εἰς ὀλίγην ὥραν ἀπίθανε. Μετὰ ταῦτα ἐλθὼν ὁ ἅγιος, καὶ ἰδὼν τὸν νεκρὸν, εὐσπλαγχνίσθη τῶν γονέων τὰ δάκρυας, καὶ πρὸς Κύριον ηὔξατο, καὶ ὦ τοῦ θαύματος, εὐθὺς ὁ νεκρὸς ἀνέστη, καὶ ἐδόξασε τὸν Κύριον.

Γυνή τὶς Εὐχαριστία ὀνόματι εἶχεν εἰς τὰ ἐντόσθια δεινὴν ἀσθένειαν ἀπὸ μαντείαις καὶ γοητείαις κακῶν ἀνθρώπων. Ὁ δὲ ἀνὴρ αὐτῆς Μαγιστριανὸς, τὴν κλῆσιν Ἀγάπιος, τὴν ὑπῆγεν εἰς τὸν ἅγιον· καὶ ποιήσας εὐχὴν πρὸς Θεὸν, τελείως ταύτην ἰάτρευσεν.

Ἄλλος τὶς τὴν κλῆσιν Θαλάσσιος εὐγῆκεν ἀπὸ τὰς φρένας του ἐκ συνεργίας τοῦ πονηροῦ δαίμονος· καὶ προσφέροντες αὐτὸν οἱ συγγενεῖς εἰς τὸν ἅγιον, τὸν ἰάτρευσεν εἰς ἑπτὰ ἡμέρας. καὶ ἔμεινε σωφρονισμένος, δοξάζων τὸν Κύριον.

Ἕνας Ἡρακλειώτης ὀνόματι Κάλλιστος, ἦτον κουλὸς τοὺς πόδας ἀπὸ πειρασμὸν τοῦ δαίμονος, καὶ ἄλλος λεπρὸς Λέσβιος, προσῆλθον εἰς τὸν ἅγιον ζητοῦντες βοήθειαν, καὶ παρευθὺς τοὺς ἰάτρευσεν. Ἦσαν τινὲς ψαράδες, ὁποῦ τὲς ἔκαμαν μαντείας καὶ γοητείας οἱ κακότροποι, καὶ δὲν ἐπίαναν ψάρια ὁλότελα, μόνον ἔβαναν τὰ δίκτυα ἐκεῖ ὁποῦ ἔβλεπαν καὶ ἦσαν πολλὰ ὀψάρια καὶ αὐτὰ ἔφευγαν, καὶ κανένα δὲν ἔμβαινεν εἰς τὰ δίκτυα, τοῦτο δὲ ὅλον ἦτον βασκανία, καὶ ἐνέργεια δαίμονος. Οἱ γοῦν ἁλιεῖς ἰδόντες ταῦτα, ἐκατάλαβον τὴν αἰτίαν, καὶ προσπίπτοντες εἰς τὸν ὅσιον, τὸν ἐπαρεκάλεσαν νὰ λύσῃ τὴν κακεργίαν τοῦ δαίμονος· ὅς τις ὑπῆγεν εἰς τὸν αἰγιαλὸν, καὶ εὐλογήσας τὴν θάλασσαν, ἔῤῥιψεν ἅλας, καὶ τοὺς εἶπε νὰ χαλάσουν τὰ δίκτυα· καὶ οὕτω ποιήσαντες (ὦ τὸ θαύματος) τόσον πλῆθος ἰχθύων συνήχθησαν, ὁποῦ πάντες οἱ παρόντες ἐῤῥώντες ἐξέστησαν.

Ἂς εἰπῶμεν καὶ ἕτερον. Ἀπῆλθε ποτὲ ὁ Ἅγιος εἰς τὴν τῆς Θράκης Ἡράκλειαν, διὰ ἀναγκαίαν ὑπόθεσιν ταύτην. Ὁ δὲ Μητροπολίτης τῆς πόλεως ἦτον ἀσθενὴς βαρύτατα, καὶ ἐπροσκάλεσαν τὸν ὅσιον νὰ τὸν ἰατρεύσῃ· ὅς τις ἰδὼν αὐτὸν, ἐκατάλαβε τὴν αἰτίαν τῆς ἀσθενείας του, πῶς ἦτον ὑπὸ τῆς φιλαργυρίας νικώμενος, καὶ ἀδίκευε τοὺς πένητας· ὅθεν εἶπεν αὐτῷ. Γίνωσκε, ἔτι αὐτὴ ἡ ὀδύνη σοῦ ἦλθεν ἀπὸ ψυχικὴν ἀσθένειαν, διατὶ τοὺς πτωχοὺς ἀδίκησες· καὶ ἐὰν ἀποδώσῃς τὸ ἄδικον, ὑγιαίνεις ψυχῇ τε καὶ σώματι· εἰδὲ καὶ παρακούσῃς τοὺς λόγους μου, οὔτε ψυχικὰ, οὔτε σωματικὰ, θεραπεύεσαι. Τότε ὁ ἀρχιερεὺς ἐκατανύχθη, ἐγνωρίσας τὸ σφάλμα του, καὶ ἐξομολογηθεὶς, ἐφώνησε τὸν οἰκονόμον του ἐπίτροπον, καὶ τὸν ἐπρόσταξε νὰ φέρῃ ἐκεῖ τὸ χρυσίον του καὶ ἀργύριον, καὶ τὸ ἴδιόν τὸ Ἁγίῳ νὰ τὸ κάμῃ ὡς βούλεται. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ. Ἐσὺ τὸ μοίρασε εἰς τοὺς πτωχοὺς μὲ τὸ χέρι σου. Ταῦτα ποιήσας ὁ ἀρχιερεὺς, καὶ διαμερίσας καλῶς τὰ κακῶς συναγόμενα, ἐθεραπεύθη τελείως ψυχῇ τε καὶ σώματι.

Ἀκούσατε καὶ ἕτερον. Εὑρίσκετο ἐκεῖ εἰς τὴν Ἡράκλειαν εἷς παραλυτικὸς, καὶ ἰδὼν αὐτὸν ὁ φιλανθρωπότατος Παρθένιος, δὲν ἀμέλησε κατὰ τὸν Ἱερέα καὶ Λευΐτην, ὁπῦ λέγει τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον, ὅτε ποσῶς ἀντιπαρῆλθε ἀλλὰ προσῆλθε καὶ προσηύξατο πρὸς τὸν Δεσπότην, κλίνας τὰ γόνατα· ἔπειτα ἤλειψε μὲ λάδι τὰ ξηρὰ μέλη καὶ ἀνενέργητα· καὶ παρευθὺς (ὦ τοῦ Θαύματος) ὁ πρὼην ἀκίνητος καὶ ἀσάλευτος ἠγέρθη ὑγιὴς κα' ἄνοσος, καὶ ἀπῆλθε περιπατῶντας εἰς τὴν οἰκίαν του· οὐ μόνον δὲ ταῦτα, ἀλλὰ καὶ ἕτερα θαύματα ἐτέλεσεν εἰς τὴν Ἡράκλειαν ὁ ἅγιος· τὰ ὁποῖα βλέπωντας ὁ Ὑπατιανὸς ἀρχιδιάκονος τῆς Ἐκκλησίας ἐκείνης τῆς Ἡρακλείας, ἐπαρεκάλεσεν αὐτὸν μὲ δάκρυα νὰ ὑπάγῃ εἰς ἕνα του χωράφιον, ὁποῦ ἔσπειρε καὶ δὲν ἐφύτρωσε, νὰ τὸ εὐλογήσῃ νὰ καρπήσῃ. Ἀπῆλθε λοιπὸν ὁ ὅσιος, καὶ μετὰ δακρύων προσηύξατο, δεόμενος τοῦ Θεοῦ νὰ σείλῃ εἰς τὸν ἀγρὸν ἐκεῖνον τὴν δρόσον τὸ· καὶ παρευθὺς ὁ οὐρανὸς ἐσυννέφιασε, καὶ ἦλθε βροχὴ ἀμέτρητος· ὅθεν ἔμεινε τὴν νύκτα ἐκεῖ εἰς ἕνα σπῆτι ὁ ἅγιος, καὶ τὸ πρωὶ εἶπε ταῦτα πρὸς τὸν Ἀρχιδιάκονον· Πρόσεχε ἀδελφὲ, καὶ φυλάγου νὰ μὴν ἁμαρτήσῃς καὶ πάθῃς το ὡς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον, ὅς τις ἐπαιδεύθη διὰ τὴν

φιλαργυρίαν του· ὅτι καθὼς τὴν νύκτα ταύτην ἀπὸ τὸν Θεὸν ἐγνώρισα, εἰς ὀλίγας ἡμέρας χειροτονᾶσαι Ἐπίσκοπος, καὶ ἀγάπα τοὺς πτωχούς· ὅτι ἡ ἐλεημοσύνη ἀρέσει τοῦ Θεοῦ ἀπὸ ὅλας τὰς ἀρετὰς περισσότερον. Τότε ὁ Ἀρχιδιάκονος ἔταξε νὰ κάμῃ εἰς τοὺς πτωχοὺς ὅσον ἔπρεπε· καὶ τὸν ἐπαρεκάλεσε νὰ ὑπάγῃ εἰς ἄλλο του χωράφιον καὶ ἀμπέλιον νὰ δώσῃ τὴν εὐλογίαν του· καὶ παγένωντας εἰς αὐτό, καὶ βλέπωντάς το, πῶς ἦτον ὡσὰν ἄσπορον, τὸν ἠρώτησε. Διατί δὲν το ἔσπειρες; Κ' ἐκεῖνος ἀπεκρίθη δακρύζωντας· Ἔσπειρά το δέσποτα, ἀμὴ διὰ τὰς ἁμαρτίας μου δὲν ἔβρεξε νὰ φυτρώσῃ· καὶ θλίβομαι, ὅτι χίλια μόδια κάνει ὅταν ἐπιτύχῃ· καὶ τώρα δὲν κάμνει τίποτα. Τότε ὁ ἅγιος τὸν ἐπαρηγόρησε, λέγωντας· Μὴ λυπᾶσαι, ὅτι πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι· ὁ Κύριος νὰ τὸ εὐλογήσῃ νὰ κάμῃ καὶ τώρα τὰ χίλια μόδια, ὅτι δὲν εἶναι εἰς τὸν Θεὸν κανένα πρᾶγμα ἀδύνατον· μόνον τὸν καιρὸν τοῦ θέρους σύναξε τὸν καρπόν του, καὶ τὸν ἀλώνισε ξέχωρα, καὶ μέτρησέ τον νὰ τὸν εὕρῃς χίλια μόδια. Τότες ὑπῆγε καὶ εἰς τὸ ἀμπέλι του, καὶ τὸ ηὐλόγησεν, ὁποῦ ἦτον ἀπὸ τὴν ἀβροχίαν καὶ βροῦχον κατάξηρον, καὶ λέγει του· Μὴ πικραίνεσαι καὶ δι' αὐτό. ὅτι ὁ Κύριος δίδει καὶ ἐδῶ πολλὴν εὐλογίαν ὡς εὔπλαγχνος. Ὅταν δὲ ἤθελε νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν ἐπαρχίαν του ὁ ἅγιος, ὑπῆγε καὶ ἀποχαιρέτησε τὸν ἀνωειρημένον μητροπολίτην, καὶ λέγει του. Ἴξευρε, ὅτι εἰς ὀλίγας ἡμέρας ὑπάγεις πρὸς Κύριον· καθὼς ἐκεῖνος μοῦ ἐφανέρωσε, καὶ ἀφίνεις διάδοχον Ὑπατιανὸν τὸν Ἀρχιδιάκονον. Ταῦτα εἰπὼν, αὐτὸς μὲν εἰσῆλθεν εἰς πλοῖον, καὶ ἀπῆλθεν εἰς Λάμψακον. Ὁ δὲ Ἡρακλείας ἀπέθανε, καὶ ἐχειροτόνησαν τὸν Ὑπατιανὸν, καθὼς ὁ ἅγιος ἐπροφήτευσε· καὶ τὸν καιρὸν τοῦ θέρους ἐσύναξε τὸν καρπὸν τοῦ μεγάλου χωραφίου ξέχωρα, καὶ τὸν ἀλώνισε, καὶ μετρήσας αὐτὸν, εὑρέθη σωστὰ χίλια μόδια· ὡσαύτως καὶ τὸ ἀμπέλιον ἔκαμεν οἶνον πολὺν καὶ χρήσιμον. Ὁ δὲ μητροπολίτης Ὑπατιανὸς ὡς εὐγνώμων καὶ καλοπροαίρετος ἐπῆρε πολὺ σιτάρι καὶ κρασὶ καὶ τὰ ὑπῆγεν εἰς τὸν Ἅγιον, νὰ μὴ φανῇ πρὸς τὴν εὐεργεσίαν ἀχάριστος· ἀμὴ ὁ ἅγιος τὸν ἐπρόσταξε νὰ τὰ δώσῃ τῷ Δεσπότου Χριστοῦ, ὁποῦ ἦσαν ἐδικά του χαρίσματα. Ὑποστρέψας οὖν ὁ μητροπολίτης εἰς τὴν Ἡράκλειαν, διεμέρισε τὸν σῖτον καὶ τὸν οἶνον εἰς πένητας, καὶ ἐδιηγᾶτο εἰς ὅλους τὰ τοῦ ὁσίου θαυματουργήματα. Οὕτως ἓν βιώσας ὁ πάντα χρηστὸς καὶ πᾶσιν ἐλεήμων Παρθένιος, ἀπῆλθε πρὸς τὸν ποθούμενον Χριστὸν εἰς τὰς ἑπτὰ τοῦ Φευβουαρίου Μηνὸς, καὶ πολλοὶ τὴν ὑστέρησιν αὐτοῦ ἐλυπήθησαν, ἐξόχως δὲ ὁ Ὑπατιανός· ὅς τις εὐθὺς ὁποῦ τὸ ἤκουσεν, ἀφῆκεν ὅλας τὰς ὑπηρεσίας τῆς μητροπόλεως, καὶ εἰσελθὼν εἰς πλοῖον, ἔδραμεν εἰς τὴν Λάμψακον· ὡσαύτως καὶ ὁ Κυζίκου, ὁ Μελιτουπόλεως, ὁμοίως καὶ ὁ Παρίου ἦτον παρὼν, καὶ ἄλοι πολλοὶ ἐσυνάχθησαν· καὶ ψάλλοντες ὡς ἔπρεπε, μετ' εὐλαβείας πολλῆς, ἐνταφίασαν ἐκεῖνο τὸ παρθενικὸν τοῦ Παρθενίου σῶμα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ὁποῦ αὐτὸς ἔκτισεν. Ἀλλὰ πάλιν καὶ μετὰ τὴν ἐνταφίασιν τοῦ ἁγίου αὐτοῦ Λειψάνου δὲν λείπει ἀπὸ τοὺς εὐλαβουμένους καὶ ἐπικαλουμένους αὐτὸν εἰς βοήθειαν, ἀλλὰ τοὺς βοηθᾷ ἑτοιμότατα, νόσους διώκων καὶ δαίμονας, πάθη ψυχῶν καὶ σωμάτων ἰώμενος, καθὼς καὶ πρότερον ἐτέλει ὁ συμπαθέστατος, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν. ὯΙ πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ, καὶ προσκύνησις, εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

ΤΩ ΑΥΤΩ ΜΗΝΙ Γ'.

Μαρτύριον τοῦ ἁγίου Ἱερομάρτυρος.

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ.

Κατὰ τὲς χρόνους τοῦ δυσσεβοῦς Σεβήρου ἦτον εἰς τὴν Ἀσίαν ἕνας ἡγεμὼν ἀπηνὴς καὶ ἀνήμερος, Λουκιανὸς ὀνομαζόμενος, ὅς τις ἐβασάνισε πολλοὺς χριστιανοὺς διὰ νὰ ἀρνηθοῦν τὴν εὐσέβειαν, νὰ προσκυνοῦσιν ἀναίσθητα εἴδωλα· καὶ μαθὼν ὅτι ἐκεῖ εἰς τὴν πόλιν τῆς Μαγνησίας ἦτον ἕνας ἱερεὺς, Χαραλάμπης ὀνομαζόμενος, καὶ ὕβριζε τοὺς θεοὺς, διδάσκωντας τοὺς λαοὺς παῤῥησίᾳ νὰ πιστεύουν εἰς τὸν Χριστὸν, ἐθυμώθη, καὶ ἔστειλε στρατιώτας νὰ τοῦ τὸν φέρουσι, καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἠρώτησε· Διατὶ ἐκαταφρόνα τὰ εἴδωλα καὶ τὰ βασιλικὰ δόγματα; Ὁ δὲ ἅγιος ἀπεκρίνατο. Ἐγὼ ὑπακούω τοῦ ἐπουρανίου Βασιλέως Χριστοῦ τὰ δίκαια καὶ σωτήρια προστάγματα, ἀμὴ ὁ Σεβῆρος γράφει γῆϊνα καὶ ἀσύνετα λόγια, ἐπειδὴ προσᾶσσει νὰ προσκυνᾶτε διὰ θεοὺς ἀναίσθητα καὶ ἄψυχα εἴδωλα, καὶ παραδίδει τὰς ψυχάς σας εἰς θάνατον· ἀμὴ ὁ Δεσπότης μου Χριστὸς δίδει ζωὴν αἰώνιον καὶ μακαριότητα εἰς τοὺς δούλους του· καὶ ὅπου ἐπικαλεσθῇ τὸ παντοδύναμον αὐτοῦ ὄνομα, φεύγουν οἱ δαίμονες ὁποῦ προσκυνᾶτε, ὡς ὑποχείριοι καὶ ἀνίσχυροι, καὶ πᾶσα ἀσθένεια ἀνίατος ἰατρεύεται. Λέγει τον ὁ ἄρχων· Ἄφες τὴν περισσολογίαν γέροντα, καὶ κάμε ὡς φρόνιμος τὸ συμφέρον σου, προσκύνησον τοὺς θεοὺς πρὶν δοκιμάσῃς τὰ σκληρὰ καὶ πάνδεινα κολαστήρια. Καὶ ὁ Ἅγιος· ἐὰν δὲν βασανισθωμεν ἐδῶ πρόσκαια, δὲν κληρονομοῦμεν τὰ αἰώνια ἀγαθὰ εἰς τὸν Παράδεισον. Τότε ταραχθέντες οἱ ἄρχοντες, ἤφεραν τὰ δεινότερα κολαστήρια, λέγοντες· Θῦσον τοῖς θεοῖς κακὴ κεφαλή. Καὶ ὁ Ἅγιος· Μὴ γένοιτο νὰ γένω τόσον μωρὸς καὶ ἀνόητος, νὰ προσκυνήσω τοὺς ἀναισθήτους δαίμονας ὁποῦ σέβεσθε· οἱ ὁποῖοι καὶ αὐτοὶ φοβοῦνται τὴν δύναμιν τοῦ Σταυροῦ καὶ φεύγουσι. Τότες ἐγύμνωσαν αὐτὸν, καὶ λαβόντες χειράγρας, ἐκαταξέσχιζαν ἀπὸ τὴν κεφαλὴν ἕως τοὺς πόδας τὰς σάρκας του. Ὁ δὲ μακάριος ὑπομένων γενναίως αὐτὴν τὴν ἀνύποιφον βάσανον, καὶ εἰς ὅλον τὸ σῶμα δεινῶς σπαραττόμενος, ἔλεγεν· Εὐχαριστῶσας ἀδελφοὶ, ὅτι βασανίζοντές μου τὸ σῶμα, προξενᾶτε τῆς ψυχῆς μου εἰς τὸν μέλλοντα αἰῶνα αἰωνίαν μακαριότητα. Ταῦτα λέγοντος τοῦ Ἁγίου, οἱ ὑπηρέται ἐθαύμαζον, καὶ ἔλεγον πρὸς τοὺς ἄρχοντας. Τὴν ἀτιμίαν νομίζει τιμὴν ἑαυτοῦ ὁ ἄνθρωπος, καὶ τὴν βάσανον ἄνεσιν· μήπως καὶ εἶναι αὐτὸς ὁ Χριστὸς, καὶ ἦλθε νὰ μᾶς δοκιμάσῃ, διὰ τοῦτο αἱ χειράγραις ἀποστομώνονται, καὶ δὲν ξεσχίζουν πλέον τὰς σάρκας του; Ταῦτα ἀκούσας ὁ Δουξ ἐθυμώθη, καὶ ὑβρίζωντας, τοὺς ὑπηρέτας, πῶς ἦσαν ἀμελεῖς καὶ ἀδύνατοι, ἅρπασε τὰς χειράγρας, ἀπὸ τὰς χεῖράς τους, καὶ ἄρχισε νὰ ξεσχίζῃ τὸ σῶμα τοῦ Ἁγίου μὲ πολλὴν ὀργὴν ὁ θεόργιστος. Ἀλλὰ παρευθὺς ἔφθασεν ἡ θεία δίκη τὸν ἄδικον, καὶ ἐκόπησαν, (ὦ τοῦ θαύματος) ἀπὸ τοὺς ἀγκῶνας αἱ χεῖρές του, καὶ ἐκρέμαντο εἰς τὸ σῶμα τοῦ Μάρτυρος· αὐτὸ δὲ ὁ δείλαιος ἔπεσε κατὰ γῆς φωνάζωντας· Βοήθα μου ἡγεμὼν, ὅτι μάγος εἶναι ἐτοῦτος ὁ ἄνθρωπος. Πλησιάσας οὖν ὁ ἡγεμὼν, καὶ ἰδὼν τὰς χεῖρας τοῦ Δουκὸς κρεμασμένας εἰς τὸ σῶμα τῦ Μάρτυρος, τοῦ ἔπτυσεν εἰς τὸ πρόσωπον· τὸ ὁποῖν ἔστρεψεν ὀπίσω παρευθὺς εἰς τὸν

τράχηλον, καὶ ἔμεινε θύμα. Τότε ἡ πόλις ὅλη τῆς Μαγνησίας ἐφοβήθησαν, καὶ ἐπαρακαλοῦσαν τὸν δίκαιον λέγοντες. Ἀπόστρεψον ἀφ' ἡμῶν τὴν ὀργὴν τοῦ Κυρίου Ὅσιε· οὕτω σὲ προστάσσει ὁ Χριστός, νὰ ἀποδίδῃς κακὸν ἀντὶ κακοῦ, ἢ νὰ εὐεργετᾷς τοὺς μισοῦντάς σε; Λέγει τους ὁ ἅγιος· Ζῇ Κύριός ὁ Θεός μου, δὲν εἶναι δόλος εἰς τὴν γλῶσσάν μου· ἀλλὰ ὁ Κύριος ἐπαίδευσεν αὐτοὺς ὡς χείρονας, διὰ νὰ δώσῃ ἐσᾶς ζωὴν αἰώνιον. Τότε τὸ πλῆθος ὅλον ἐβόησε πρὸς Κύριον λέγοντες. Μή μας ἀπωλέσῃς θέσποτα· ἀλλὰ συγχώρησόν μας εἰς ὅσα ἐπταίσαμεν· Καὶ οὕτω πολλοὶ ἐπίστευσαν. Ὁ δὲ Δουξ ἐθέετο τοῦ Ἁγίου, λέγωντας· Ἄγγελε τοῦ Θεοῦ καὶ οὐράνιε ἄνθρωπε, βοήθησόν μοι τῷ τάλανι· ἰδοὺ ἔχεις τὸ βαρος τῶν χειρῶν μου ἐπάνω σου, καὶ ἐγὼ ὑπομένω τὸν πόνον καὶ βάσανον· λοιπὸν ἰάτρευσόν με· νὰ λυτρωθῶ ἀπὸ τὰς ὀδύνας, καὶ ἐσὺ ἀπὸ κόπον καὶ μέριμναν· καὶ ἐὰν λάβω τὴν ἴασιν, νὰ πιστεύσω εἰς τὸν Θεόν σου βέβαια.

Ὁ μὲν οὖν ἅγιος ηὔξατο ταῦτα πρὸς Κύριον. Εὐχαριστῶμέν σοι δέσποτα, ὁποῦ μᾶς φυλάγεις πάντοτε, ἐπίβλεψον εἰς τὴν ταπείνωσιν τῶν πεπεδημένων, καὶ λῦσον αὐτοὺς ἀπὸ τὰ δεσμὰ εἰς δόξαν σου. Τότες ἦλθε φωνὴ λέγουσα. Χαίροις ἀθλητὰ Χαράλαμπε, ἀγγέλων συνόμιλε καὶ ἀποστόλων ὁμότροπε· ἐπήκουσα τὴν δέησίν σου, καὶ δίδω τοῖς ἀσθενέσι τὴν ἴασιν· Καὶ παρευθὺς ἰατρεύθησαν· καὶ πιστεύσας ὁ Δουξ, ἐβαπτίσθη εἰς τὸ ὄνομα Πατρός, Υἱοῦ, καὶ Ἁγίου Πνεύματος. Ὁ δὲ ἡγεμὼν ἔπαυσε τὸν διωγμὸν κατὰ χριστιανῶν ἕως νὰ δώσῃ τοῦ βασιλέως εἴδησιν. Τότε ἐσυνάγοντο ὅλοι τῆς Μαγνησίας καὶ Ἀσίας πρὸς τὸν ἅγιον, καὶ ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν, ἐβαπτίζοντο. Πολλὰ δὲ θαύματα καὶ ἰάματα εἰς τοὺς ἀσθενεῖς ἐτέλει καθ' ἑκάστην ὁ Ἅγιος· τυφλοὶ ἀνέβλεψαν, χωλοὶ καὶ κουτζοὶ ἐπεριπατοῦσαν, δαίμονες ἔφευγον, νεκροὶ ἐνεστένοντο, καὶ πᾶσα νόσος καὶ ἀσθένεια ἰατρεύετο· τὰ ὁποῖα βλέπων ὁ ἡγεμὼν, ἀπῆλθεν εἰς τὸν βασιλέα καὶ τοῦ ἀνήγγειλε διὰ τὸν Ἅγιον ἅπαντα τὰ γενόμενα, ὡς ἄνωθεν εἴπομεν. Ὁ δὲ σοβαρὸς Σεβῆρος ταῦτα ἀκούσας, ἐθυμώθη, καὶ ἔλεγε· Διατί ἀμελᾶτε θεοὶ αἰώνιοι, καὶ δὲν ἐξολοθρεύετε ἀπὸ τὴν γῆν τοὺς ἀσεβεῖς ὁποῦ σᾶς ὑβρίζουσι; Καὶ εὐθέως ἔστειλε στρατιώτας τ'. προστάσσωντάς τους νὰ ἐμπήξουν καρφία εἰς ὅλην τὴν ῥάχην τοῦ μάρτυρος· ἔπειτα νὰ τὸν σύρνουν ἀπὸ τὴν Μαγνησίαν ἕως τὴν Ἀντιόχειαν. Οἱ δὲ ἀπελθόντες, ἐκάρφωσαν τοὺς ἤλους μὲ πολλὴν ἀσπλαγχνίαν εἰς ὅλον τὸ σῶμα τοῦ Μάρτυρος· καὶ δένοντές τον ἀπὸ τὴν γενειάδα, τὸν ἐτράβιζαν ἀνιλεῶς οἱ ἀπάνθρωποι, καὶ τὸν ἐκάθισαν ἐμπαικτικῶς ἐπάνω εἰς ἕνα ἄλογον. Ὅταν οὖν τὸν ὑπήγασι ι.έ. ᾳδία, ἐλάλησε ταῦτα μεγαλοφώνως τὸ ἄλογον, λέγοντας. Ὦ τρισκατάρατοι στρατιῶται ὑπηρέται τοῦ διαβόλου, δὲν βλέπετε πῶς εἶναι ὁ Θεὸς μὲ τοῦτον τὸν ἄνθρωπον, καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον; λύσετέ τον σκληροτράχηλοι, νὰ λυθῆτε καὶ ἐσεῖς ἀπὸ δεσμὰ ἀόρατα. Τότε οἱ στρατιῶται φοβηθέντες, τὸν ὑπήγασι μὲ ἄνεσιν εἰς τὴν Ἀντιόχειαν, διὰ νὰ μὴ παρέβουν τὸ πρόσταγμα. Ὁ δὲ διάβολος ἐμετασχηματίσθη εἰς εἶδος γέροντος, καὶ ἐφάνη εἰς τὸν Σεβῆρον, λέγωντας. Οὐαίμοι βασιλεῦ, ἐγὼ εἶμαι ὁ βασιλεὺς τῶν Σκυθῶν, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν πατρίδα μου ἕνας μάγος Χαραλάμπης καλούμενος, καὶ μοῦ ἐπῆρεν ὅλους τοὺς στρατιώτας· καὶ ἦλθα νὰ σοῦ τὸ εἰπῶ νὰ φυλαχθῇς, νὰ μὴ πάθῃς τὰ ὅμοια. Τότες ἤφεραν καὶ τὸν Ἅγιον, καὶ προστάσσει νὰ καρφώσουν σοῦβλαν μεγάλην εἰς τὸ στῆθος· ἔπειτα νὰ φέρουν ξύλα καὶ πῦρ νὰ τὸν καίγουσιν, ἕως νὰ ξεψυχήσῃ· ἐκάρφωσάν του λοιπὸν τὴν σοῦβλαν, καὶ ὥραν πολλὴν τὸν ἐκατακαίγασιν, ἀλλὰ ποσῶς δὲν ἐβλάβθη ὑπὸ τοῦ πυρός, ὅτι αὐτὸ μὲν ἔσβυσεν, οἱ δορυφόροι ἐκουράσθησαν, Ὁ δὲ Ἅγιος ἀνέθαλλε, καὶ ἐστέκετο ὡς ῥόδον εὔοσμον. Ὅθεν ὁ βασιλεὺς εἶπε νὰ τὸν λύσουν νὰ τὸν φέρουν πλησίον, καὶ λέγει του διὰ πρόφασιν· ὁ βασιλεὺς τῶν Σκυθῶν μὲ ἔκαμε καὶ σὲ ὕβρισα, ἀλλὰ μὴ κακίσῃς, καὶ εἰς ὅσα σὲ ἐρωτήσω δός μου ἀπόκρισιν,

καὶ εἰπέ μου πόσων χρόνων εἶσαι; καὶ τοῦ εἶπε, πῶς ἦτον ριγ'. χρόνων. Λέγει τον ὁ βασιλεύς· Ἐπειδὴ τόσους χρόνους ἔζησας, πῶς δὲν ἔχεις τόσην γνῶσιν νὰ ἐγνωρίσῃς τοὺς ἀθανάτους Θεοὺς, ἀλλὰ προσκυνᾷς τὸν Χριστὸν ὡς ἄγνωστος; Καὶ ὁ ἅγιος. Ἐπειδὴ πολλοὺς χρόνους ἔζησα, ἐγνώρισα τὴν ἀλήθειαν, καὶ προσκυνῶ τὸν ὄντως Θεὸν τὸν παντοδύναμον καὶ οἰκτίρμονα. Καὶ ὁ βασιλεύς. Ἐσὺ δύνασαι καὶ νεκρὸν νὰ ἀναστήσῃς, ὡς ἤκουσα. Καὶ ὁ ἅγιος· Αὐτὸ μόνον ὁ δεσπότης Χριστὸς δύνεται νὰ κάμῃ, καὶ ὄχι ἄνθρωπος. Τότε προστάσσει ὁ Σεβῆρος, καὶ ἦλθεν ἐκεῖ εἰς τὸ μέσον ἕνας δαιμονιζόμενος, ὅς τις ἦτον ἀπὸ τὸν ἐχθρὸν καὶ μισόκαλον λϛ'. χρόνους βασανιζόμενος· καὶ πλησίον τοῦ Ἁγίου παραγενόμενος, ἐφώναζεν ὁ δαίμων, ὥσπερ θεινῶς ὀδυνόμενος καὶ ὑπὸ πυρὸς φλογιζόμενος· Δέομαί σου δοῦλε τοῦ Χριστοῦ, μή με πρὸ καιροῦ βασανίσῃς, ἀλλ' εἰπὲ λόγον καὶ ἐξέρχομαι· καὶ ἂν ὁρίζῃς νὰ εἰπῶ καὶ τὸν τρόπον καὶ τὴν αἰτίαν ὁποῦ εἰσῆλθον εἰς τοῦτον τὸν ἄνθρωπον. Καὶ ὁ ἅγιος· Εἰπέ τον, πνεῦμα ἀκάθαρτον. Τότες εἶπε τὸ δαιμόνιον. Ἐτοῦτος ἔκλεψε τὰ πράγματα τοῦ γειτόνου του, καὶ τὸν κληρονόμον αὐτοῦ ἐφόνευσεν· ὅθεν εὑρίσκωντάς τον εἰς τοιαύτην ἀνομίαν ἀσχολούμενον, εἰσῆλθον εἰς αὐτὸν, καὶ τὸν βασανίζω τώρα χρόνους ἓξη καὶ τριάκοντα. Τότε τὸν ἐπετίμησεν ὁ Ἅγιος καὶ εὐγῆκεν. Οἱ δὲ Βασιλεὺς ἐθαύμασε λέγωντας. Μεγάλος ὁ Θεὸς τῶν χριστιανῶν κατὰ ἀλήθειαν. Καὶ μεθ' ἡμέρας τρεῖς ἀπέθανεν ἕνας νέος, καὶ λέγει ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν ἅγιον. Ἀνάστησον τὸν νεκρὸν αὐτὸν, ἐὰν δύνασαι. Καὶ ποιήσας προσευχὴν ὥραν πολλὴν, ἀνέστη. Ὅθεν πολλοὶ ἀπὸ τὸν ὄχλον ἐπίστευσαν, ὁ δὲ ἔπαρχος Κρίσπος εἶπε τῷ Βασιλεῖ. Θανάτωσον ἐτοῦτον τὸν ἄνθρωπον, ὅτι μὲ ραντεῖαις κάμνει τοιαῦτα τερατουργήματα. Εὐθὺς οὖν ὁ Σεβῆρος ἐμεταγνώμησε, καὶ λέγει τῷ μάρτυρι. Θῦσον τοῖς θεοῖς Χαράλαμπε, νὰ φύγῃς τὰ κολαστήρια. Λέγει τον ὁ ἅγιος. Ὅσον μὲ κολάζεις χειρότερα, τόσον μᾶλλον ἡ ψυχή μου εὐφραίνεται. Τότε ὀργισθείς, ἐπρόσταξε νὰ δέρνουν μὲ λίθους τὰς σιαγόνας του, καὶ μὲ λαμπάδας νὰ καύσουν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ τὰ γένεια· τὸ δὲ πῦρ ἐπήθησε καὶ ἔκαυσε τοὺς περιεστῶτας ὑπηρέτας· καὶ θαυμάζων εἰς ταῦτα ὁ βασιλεὺς, ἠρώτα τοὺς ἄρχοντας, τίς εἶναι ὁ Χριστὸς ὁποῦ κάμνει τοιαῦτα τερατουργήματα; Λέγει τον ὁ Κρίσπος, ὁποῦ ἦτον ἔπαρχος· Ἀπὸ πορνείαν ἐγεννήθη ἐκ μιᾶς γυναικὸς, Μαρίας ὀνόματι. Ὁ δὲ Ἀρίσταρχος ἀπεκρίνατο· Μὴ βλασφημᾶς ἔπαρχε, ὅτι ἐσὺ δὲν ἠξεύρεις τοιαῦτα μυστήρια. Τότε ὁ βασιλεὺς ἐθυμώθη ὡς δαιμονισμένος ὑπέρμετρα, καὶ ὥρμησε νὰ πολεμήσῃ τὸν οὐρανὸν ὁ ἀνόητος· καὶ ῥίπτωντας σαΐταις εἰς τὸν ἀέρα, ἐβόησε· Κατέβα Χριστὲ εἰς τὴν γῆν νὰ πολεμήσωμεν· εἰδὲ, ἐγὼ ἀναβαίνω νὰ σὲ εὕρω νὰ χαλάσω τὸ στερέωμα, νὰ σαλεύσω τὸν ἥλιον. Τότε γίνεται σεισμὸς καὶ φόβος μέγας καὶ ἀγανάκτησις, ὅτι ὁ Κύριος ὠργίσθη, ὁ οὐρανὸς ὡς δένδρον ἐσείετο, καὶ αἱ ἄνω δυνάμεις δυνατῶς ἐσαλεύθησαν, καὶ ἀστραπαῖς καὶ βρονταῖς μεγάλαις ἠκούοντο· εὐθέως ἐκρεμάσθησαν εἰς τὸν ἀέρα ὅ, τε βασιλεὺς καὶ Κρίσπος ὁ ἔπαρχος, καὶ ἐφώναζεν ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν Ἅγιον. Κύριέ μου Χαράλαμπε δικαίως ἔπαθα, καὶ δεήσου Κύριον τὸν Θεόν σου νὰ μὲ λυτρώσῃ ἀπὸ τὴν παίδευσιν, νὰ γράψω τὸ ὄνομά του εἰς ὅλας τὰς πόλεις νὰ τὸν δοξάζουσι. Τότε ἦλθεν ἐκεῖ καὶ ἡ θυγάτηρ τοῦ βασιλέως, Γαλήνη ὀνόματι, καὶ λέγει του· Πίστευσον εἰς τὸν Κύριον νὰ σὲ λυτρώσῃ ἀπὸ τὰ δεινὰ ὡς οἰκτίρμων καὶ παναγαθος, ὅτι αὐτὸς ὁ Χριστὸς εἶναι μόνος Θεὸς ἀδιάδοχος. Τότε προσεκύνησε τὸν Ἅγιον, λέγουσα· Παρακάλεσον τὸν Κύριον νὰ λυτρώσῃ ἀπὸ τὰς ὀδύνας τὸν πατέρα μου, καὶ εἰ μὲν πιστεύσῃ, ἤδη καλῶς, εἰδὲ, κἂν σὲ κάμνει μὲ τὸν θάνατον τέλειον· Προσευχομένου λοιπὸν τοῦ Ἁγίου, ἔπαυσε τοῦ Θεοῦ ἡ ἀγανάκτησις, καὶ κατέβησαν εἰς τὴν γῆν ὁ βασιλεὺς μὲ τὸν ἔπαρχον· καὶ ἀπελθόντες εἰς τὸ παλάτιον, ἔκαμαν τρεῖς ἡμέρας, συλλογιζόμενοι τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν ἀγανάκτησιν· Ἡ δὲ θυγάτηρ τοῦ βασιλέως εἶδεν ὅραμα, καὶ τὸ ἀνέφερε πρὸς

τὸν Ἅγιον, οὕτω λέγουσα· ἐφάνη μου πῶς εὑρέθηκα εἰς ἕνα περιβόλι ὡραιότατον μὲ δένδρη εὐωδέστατα, καὶ βρύσιν εὔμορφον, καὶ ἦσαν πλησίον ὁ πατήρ μου μὲ τὸν ἔπαρχον. Ὁ δὲ φύλαξ τοῦ παραδεί σου ἐδίωξεν αὐτοὺς μὲ πυρίνην ῥάβδον, καὶ ἐμένα ἐσήκωσε, καὶ μὲ ἔβαλε μέσα μετὰ τιμῆς, καὶ λέγει μου· Ἐσένα ἐδόθη ἡ κατοικία αὐτὴ καὶ τοῖς ὁμοίοις σου, νὰ συνευφραίνεσθε πάντοτε. Αὐτὰ εἶδα, καὶ παρακαλῶ σε, διδάσκαλε, νὰ μοῦ εἰπῇς τὴν ἐξήγησιν. Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο· Τὸ περιβόλι ὁποῦ εἶδες εἶναι τῶν δικαίων ὁ παράδεισος, καὶ σὲ ἔβαλε μέσα ὁ Δεσπότης Χριστὸς, διατὶ τὸν ἐπίστευσες, τὸν δὲ πατέρα σου καὶ τὸν ἔπαρχον ἐδίωξε, διατὶ μέλλει νὰ ἀπιστήσουν νὰ μᾶς κακοποιήσουν οἱ ἀχάριστοι. Οὕτως εἶπε, καὶ μετὰ ἡμέρας λ'. ἐπροσκάλεσεν ὁ βασιλεὺς τὸν ἅγιον, καὶ λέγει του· Θυσίασε τοὺς θεούς, νὰ κάμῃς τὸν λόγον μου, καὶ νὰ τιμήσῃς τοῦ λόγου σου. Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο· Τὰ λόγιά σου εἶναι πικρὰ καὶ ἀσύνετα καὶ δὲν πρέπει νὰ σοῦ ὑποταχθῶ, ὡς δοῦλους Θεοῦ καὶ ὑπήκοος. Ὀργισθεὶς οὖν ὁ βασιλεὺς, ἐπρόσταξε καὶ τοῦ ἔβαλαν χαλινάρι εἰς τὸ στόμα, ὥσπερ νὰ ἦτον ζῶον ἄλογον, καὶ τὸν ἐπόμπευον εἰς ὅλην τὴν πόλιν μὲ πολλὴν καταφρόνησιν. Ὁ δὲ Ἅγιος ηὔχετο, λέγωντας· Δέσποτα Κύριε, ὁποῦ ἔπλασες τὸν ἄνθρωπον, καὶ τὸν ἐτίμησες κατὰ τὴν εἰκόνα σου καὶ ὁμοίωσιν, ἐπίβλεψον εἰς τὴν μανίαν ταύτην καὶ ἀπειλὰς τοῦ τυράννου, ὅτι ταῦτα πάσχω διὰ τὸ ὄνομά σου τὸ ἅγιον.

Ἡ δὲ Γαλήνη ἐσυμβούλευεν ὥραν πολλὴν τὸν πατέρα της νὰ ἀπέχῃ ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν ταύτην, καὶ νὰ πιστεύσῃ εἰς αὐτοῦ τὸν Θεὸν ὁποῦ ὡμολόγησε, διὰ νὰ μὴ κολασθῇ αἰώνια. Ἀλλ' αὐτὸς ὁ ἀσύνετος οὐδὲν ὠφελήθη, ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὸ χεῖρον ἐτράπη, καὶ τὴν ἐπρόσταξε νὰ θυσιάσῃ τὰ εἴδωλα· αὐτὴ δὲ ἡ πάνσοφος διὰ νὰ τὸν ἐμπαίξῃ, τοῦ ἔταξε νὰ τὰ προσκυνήσῃ. Καὶ ἀπελθοῦσα εἰς τὸν ναὸν τοῦ Διὸς καὶ Ἀπόλλωνος, εἶπε τοὺς ἱερεῖς. Δεηθῆτε τοὺς θεοὺς νὰ δεχθοῦσι τὴν προσευχήν μου, ὁποῦ τοὺς ὕβρισα. Οἱ δὲ ἐβόησαν, ὁ μέγας Θεὸς Ζεὺς, καὶ ὁ κραταιὸς Ἀπόλλων οἱ ποιηταὶ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, συγχωρήσατε τὴν δέσποιναν Γαλήνην διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ πατρός της. Ἡ δὲ μακαρία ἔκραξε τὸν Δία, λέγουσα. Ἐὰν εἶσαι Θεὸς, πῶς δὲν ἐγνωρίζεις τὴν γνώμην μου; Τότε τὸν ἔῤῥιψε κάτω καὶ ἐσυντρίφθη. Τότε ἅρπασε καὶ τὸν Ἀπόλλωνα, καὶ λέγει του. Ἔλα κάτω καμπούρη σαπρόγερε τῶν ἀνθρώπων ἡ ἀπώλεια. Καὶ ἐγκρεμνίσας αὐτὸν, καὶ ἄλλα λδ'. εἴδωλα, ἀπῆλθον οἱ ἱερεῖς εἰς τὸν βασιλέα, λέγοντες· Τώρα μέλλει νὰ χαθῇ ὁ κόσμος, καὶ νὰ σβύσῃ ὁ Ἥλιος· ὅτι οἱ θεοί μας διεῤῥάγησαν καὶ ἀπέθανον, ὅτι ἡ θυγάτρ σου τοὺς ἐγκρέμνισε. Λέγει τους ὁ Σεβῆρος. Εὑρῆτε ν'. μαστόρους νὰ τοὺς ἀποκαταστήσον νύκτα, νὰ τοὺς στήσουν εἰς τὸν τόπον τους, νὰ μὴ μας γελοῦν οἱ Γαλιλαῖοι, πῶς οἱ θεοί μας ἐσυντρίφθησαν. Καὶ οὕτως ἐποίησαν, καὶ τὸ πρωΐ εἶπασι τῆς Γαλήνης. Ἐλθὲ δέσποινα νὰ ἰδῇς πῶς οἱ θεοὶ ἀνεστάθησαν; Ἡ δὲ ἀπελθοῦσα, καὶ ἰδοῦσα τὴν αὐτῶν ἀναχώνευσιν, ἀπείκασε τὴν πονηρίαν, καὶ λέγει. Μὴν ἀμελήσω νὰ συντρίψω νεωτέρους θεούς· καὶ εἶπε ταῦτα πρὸς τὰ ξόανα. Ἀπὸ νεκρῶν ἀναστάντες, ὡς νεκροὶ πάλιν καταποντίσθητε. Ταῦτα ἀκούσας ὁ βασιλεὺς ἐθυμώθη, καὶ λέγει πρὸς τὴν Γαλήνην· Τί ἔκαμες μιαρωτάτη; Ἡ δὲ ἀπεκρίνατο· Ἐπειδὴ εἶστε ἀνόητοι, καὶ τοὺς νομίζετε θεούς, τοὺς ἐγκρέμνισα· καὶ ἐὰν ἔχῃς καὶ ἄλλους, νὰ τοὺς κάμω τὰ ὅμοια, διὰ νὰ ἐγνωρίσετε τὴν πλάνην σας, νὰ μὴν ἐλπίζετε εἰς αὐτοὺς, ὁποῦ δὲν δύνονται νὰ ὠφελήσουν τοὺς εἰς αὐτοὺς πιστεύοντας, μήτε τοὺς μισοῦντας αὐτοὺς νὰ φονεύσουσι. Τότε θυμωθεὶς ὁ τύραννος, ἐπρόσταξε διὰ ὕβριν τοῦ μάρτυρος νὰ τὸν παραδώσουν μιᾶς χήρας γυναικὸς, νὰ τὸν φυλάγῃ εἰς τὸν οἶκόν της· καὶ καθὼς ὑπῆγεν ἐκεῖ ὁ ἅγιος, ἀκουμπίσας εἰς ἕνα στύλον ξηρὸν, ἐβλάστησεν (ὢ τοῦ θαύματος) ἐκεῖνος ὁ στύλος, καὶ ἔκαμε τόσους κλάδους, ὁποῦ ὅλον τὸν οἶκον ἐσκέπασεν. Ἡ δὲ γυνὴ ἰδοῦσα τοιοῦτον παράδοξον, προσεκύνησε τὸν ἅγιον, λέγουσα· Ὕπαγε ἀπὸ τὸ σπῆτί μου Κύριε, ὅτι δὲν εἶμαι ἀξία νὰ εἶσαι πλησίον μου. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· Μὴ φοβοῦ γύναι, ἀλλὰ πίστευσον εἰς τὸν Κύριον, ὃς τις εἶναι Θεὸς αἰνετὸς καὶ εὔσπλαγχνος. Τῇ ἐπαύριον ἰδόντες τῆς γυναικὸς οἱ γείτονες τοιοῦτον δένδρον μεγάλον εἰς τὸ δωμάτιον μὲ ἄνθη καὶ καρπὸν, ἐθαύμασαν, καὶ εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκον, εὗρον τὸν Ἅγιον διδάσκοντα, καὶ τὸν ἠρώτων ἐὰν αὐτὸς ἦτον ὁ Χριστός; Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο· Δοῦλος εἶμαι τοῦ Δεσπότου Χριστοῦ καὶ μὲ τὴν χάριν αὐτοῦ ποιῶ τὰ θαυμάσια.

Τότε ἡ γυνὴ εἶπε πρὸς αὐτοὺς τὴν ὑπόθεσιν, ἐγκωμιάζουσα τὸν ἅγιου· καὶ πάντες τὸν ἐπροσκύνησαν, καὶ πιστεύσαντες εἰς τὸν Χριστὸν, ἐβαπτίσθησαν· καὶ τὴν ἄλλην ἡμέραν ἀνήγγειλαν τινὲς τῷ βασιλέως αὐτὸ τὸ τεράστιον, καὶ θαυμάζοντες ὅλοι, εἶπεν ὁ ἔπαρχος· Πρόσταξε βασιλεῦ νὰ τὸν ἀποκεφαλίσουν, νὰ μὴ κάμῃ καὶ ἄλλα τέρατα, νὰ πιστεύσουν εἰς τὸν Χριστὸν περισσότεροι· ὅθεν ἔδωκε κατ' αὐτοῦ τὴν τελευταίαν ἀπόφασιν· τὴν ὁποίαν λαβὼν ὁ ἅγιος ὑπήγενεν εἰς τὸν τόπον τῆι καταδίκης ψάλλοντας τὸ, Ἔλεον καὶ κρίσιν ᾄσομαί σοι Κύριε· πότε ἥξεις πρός με; καὶ τὰ ἑξῆς. Καὶ φθάσας ἐκεῖ, ὑψώσας πρὸς οὐρανὸν τὰς χεῖρας καὶ ὄμματα, οὕτως ηὔξατο. Εὐχαριστῶ σοι Κύριε ὁ Θεός μου πάντοτε, ὅτι ἐλεήμων ὑπάρχεις καὶ φιλάνθρωπος· ἐσὺ παντοδύναμε ἐπάταξας τὸν ἐχθρόν μας διάβολον, καὶ πατάξας τὸν Ἅδην, ἐλύτρωσες ἀπὸ τὸν θάνατον τὸ ἀνθρώπινον. Μνήσθητί μου Κύριε ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. Ταῦτα προσευχομένου τοῦ μάρτυρος, οἱ οὐρανοὶ ἀνεῳχθησαν, καὶ ἦλθε πρὸς αὐτὸν μετὰ πλήθους Ἀγγέλων ὁ Κύριος, καὶ λέγει του. Ἐλθὲ προσφιλέστατε καὶ ἠγαπημένε μου Χαράλαμπε, ὁποῦ διὰ τὸ ὄνομάμου τοσοῦτον ἐκακοπάθησες· ζήτη μου εἴτι χάριν θέλεις νὰ σοῦ ὑπακούσω δοῦλέ μου. Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο. Καὶ τοῦτο μεγάλον μου χάρισμα εἶναι, ὁποῦ ἠξιώθηκα νὰ ἰδῶ τὴν φοβερὰν δόξαν τῆς παρουσίας σου· πλὴν ἐπειδὴ ἡ ἀγαθότης σου μὲ προστάσσει νὰ ζητήσω αἴτησιν, παρακαλῶ τὴν βασιλείαν σου νὰ μοῦ κάμῃς τὴν χάριν. Εἰς ὅποιον τόπον εὑρεθῇ κομμάτι ἀπὸ τὸ Λείψανόν μου, καὶ εἰς ὁποίαν χώραν μὲ θέλουν ἑορτάζει, νὰ μὴ γένῃ ἐκεῖ ποσῶς πεῖνα, οὔτε πανοῦκλα νὰ θανατώνῃ τοὺς ἀνθρώπους ἄωρα, μήτε πονηρὸς ἄνθρωπος νὰ βλάπτῃ τοὺς καρποὺς, ἀλλὰ νὰ εἶναι εἰρήνη σταθρὰ, ψυχῶν καὶ σωμάτων ἴασις, πλῆθος σίτου, οἴνου καὶ ἐλαίου, καὶ τετράποδα, καὶ ἄλλα χρειαζόμενα· καὶ ὅς τις ἔχει τὸ μαρτύριόν μου καὶ μνημονεύει με, νὰ μὴ ψοφήσῃ τὸ βόδι του, μήτε ἄλλο τετράποδον, μήτε ἡ ψυχή του νὰ λάβῃ τινὰ κακὸν πώποτε· ἐπειδὴ σάρκα καὶ αἷμα εἰσὶ ποίημα τῶν ἀχράντων χειρῶν σου· καὶ συγχώρησον τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν ὡς ἀγαθὸς καὶ φιλάνθρωπος· καὶ φύλαττε ὑγιῆ τὰ βόδιά τους νὰ γεωργοῦσι τὴν γῆν νὰ ἀπολαμβάνουν τοὺς καρποὺς ἄφθονα, νὰ σὲ δοξάζουσι. Λέγειτον ὁ Κύριος· Νὰ γένῃ τὸ θέλημά σου δοῦλέμου. Καὶ τότε ὁ μὲν Κύριος ἀνῆλθεν εἰς οὐρανοὺς, ὁ δὲ ἅγιος παρέδωκε τὴν ψυχὴν ἐν εἰρήνῃ χωρὶς νὰ τὸν κόψῃ ὁ δήμιος. Ἡ δὲ μακαρία Γαλήνη ἐνταφίασεν εἰς χρυσὸν σεντοῦκι τὸ Ἅγιον λείψανον μὲ πολύτιμα μύρα καὶ ἀρώματα· ἥτις ἐφύλαξεν ἕως τέλους τὴν πίστιν εἰς τὸν Χριστόν. Ὧ πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ, καὶ προσκύνησις, σὺν Πατρὶ, καὶ Ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν, καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

ΤΩ ΑΥΤΩ ΜΗΝΙ Κ'.

Τοῦ Ὁσίου καὶ Θεοφόρου Πατρὸς ἡμῶν

ΛΕΟΝΤΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ

ΚΑΤΑΝΗΣ ΤΟΥ ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΟΥ.

Εὐλόγησον Πάτερ.

Οὗτος ὁ Θεοπρόβλητος τῆς Ἐκκλησίας λαμπτήρ, καὶ τῶν θείων προσταγμάτων ἐκπληρωτής, ὁ τῶν Ἀποστόλων ζηλωτής, καὶ τῶν πενήτων προνοητής, καὶ μεγίστων τεραστίων ἐργάτης Θαυμάσιος, ἐγεννήθη εἰς τὴν μητρόπολιν Ῥαβέντης ἀπογονεῖς εὐγενεῖς εὐγενέστατος, εἰς δὲ τὴν τῆς ψυχῆς κατάστασιν ἦτον κατὰ πολλὰ εὐγενέστερος, διὰ τὴν ὑπερβάλλουσαν αὐτοῦ ἀρετὴν καὶ βιοτὴν ἀξιέπαινον· ὅτι οὐμόνον μετὰ τὸ λαβεῖν τὴν ἀρχιερωσύνην, ἀλλὰ καὶ πρότερον ἐφύλαγεν ὅλας τὰς ἀρετὰς ὁ Θεόπνευστος, ἔχωντας πὴν φροντίδα τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων, καὶ τὴν διοίκησιν ὡς οἰκονόμος πιστὸς καὶ φρόνιμος, διακονῶν πᾶσι τοῖς συνδούλοις, καὶ διανέμων τὸ δεσποτικὸν σιτομέτριον. Διὰ τὴν Θαυμασίαν αὐτοῦ λοιπὸν πολιτείαν ἐσυνάχθη ὅλον τὸ πλῆθος τῆς Μητροπόλεως Κατάνης ἀπὸ Θείαν νεῦσιν καὶ βούλησιν, καὶ ἀπαθανόντος Σαβίνου τοῦ πρώην ἀρχιερέως, ἐψήφισαν ἅπαντες τὸν Λέοντα· ὅς πις κατὰ τὴν ἐπωνυμίαν εἶχε καὶ τὴν γενναιότητα εἰς τὴν ψυχὴν, καὶ ἐπολέμα ἀνδρείως κατὰ τῶν νοητῶν λύκων· καὶ ἠγωνίζετο μὲ ἀγρυπνίαις καὶ προσευχαῖς καὶ ἄλλαις ἀρεταῖς νὰ φυλάττῃ τὰ πρόβατα ἄβλαβα ἀπὸ τοὺς αἱρετικοὺς καὶ δαίμονας, διελέγχων καθ' ἑκάστην, καὶ ἀνατρέπων τὸ σαθρὸν τῆς κενοφωνίας καὶ κακόδοξον· καὶ στηλιτεύων τοὺς μύθους τῶν Ἑλλήνων ὡς πάνσοφος. Πρὸς δὲ τοὺς πιστοὺς ἦτον πολλὰ συμπαθὴς καὶ εὔσπλαγχνος, δίδωντας πολλὰς ἐλεημοσύνας ὁ χριστομίμητος. Ἔλαμπεν οὖν εἰς ὅλους ὡς φωστὴρ διαυγέστατος, ψυχῶν ἐπιμελούμενος, ὀρφανῶν προμηθούμενος, πενήτων τροφεὺς, καὶ ἀδικουμένων ἀντιλήπτωρ ἐπιμελέστατος· καὶ ἁπλῶς εἰπεῖν ὅλους τοὺς ἐνδεεῖς καὶ πτωχοὺς ὑπεδέχετο, καὶ τοὺς ἐβοήθα πλουσιοπάροχα· καὶ ἐγίνετο εἰς ὅλους τὰ πάντα κατὰ τὸν μέγαν Ἀπόστολον, διὰ νὰ τοὺς σώσῃ ὅσον ἐδύνετο· καὶ εἶχε ζῆλον πολὺν εἰς τὸ Θεῖον σέβας ὡς ἄλλος Ἠλίας· καὶ ἠγωνίζετο νὰ ἐξαλείψῃ τὸν ἑλληνισμὸν ὁλότελα· ὅτι ἦτον ἀκόμη τινὲς εἰς τὸν δόλον τῶν εἰδώλων ὡς ἄγνωστοι· ὅθεν οὐ μόνον μὲ λόγια τοὺς ἐδίδασκεν, ἀλλὰ καὶ μὲ ἔργα καὶ Θαύματα, νὰ γνωρίσουν τῶν ματαίων Θεῶν τὸ ἀνίσχυρον καὶ ἀδύνατον, καὶ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ τὴν ὑπερβάλλουσαν δύναμιν· καὶ ὑπῆγε μίαν ἡμέραν μὲ πολλοὺς ἀνθρώπους εἰς ἕνα τόπον, ὅπου εἶχασι στημένον οἱ Ἕλληνες ἕνα εἴδωλον ἀπὸ τὸν καιρὸν τοῦ Δεκίου, καὶ τὸ ἐθεοποιοῦσαν οἱ ἄφρονες· ἀλλ' ὁ φρόνιμος Λέων καὶ πάνσοφος ἔκαμεν ἐκεῖ προσευχὴν πρὸς τὸν δεσπότην Χριστὸν μὲ δάκρυα, νὰ τὸ ἐγκρεμνίσῃ ὡς παντοδύναμος· καὶ παρευθὺς (ὦ τοῦ Θαύματος) ἔπεσε κατὰ γῆς καὶ ἐσυντρίφθη τὸ ἀκάθαρτον εἴδωλου, εἰς τὸν τόπον τοῦ ὁποίου εὑρέθη τὴν ὥραν ταύτην ἕνας Σταυρὸς Θαυμασιώτατος. Οἱ δὲ παρόντες ὁρῶντες τοιοῦτον φρικτὸν τεράστιον, ἐξεπλάγησαν, καὶ ἔκτισαν ἐκεῖ Ἐκκλησίαν τῶν Ἁγίων Μαρτύρων μ'. Οὐ μόνον δὲ αὐτὸν τὸν ναὸν, ἀλλὰ καὶ ἕτερον κάλλιστον καὶ περίβλεπτον ᾠκοδόμησεν ὁ ὅσιος εἰς ὄνομα τῆς Παρθενομάρτυρος Λουκίας, ὁποῦ ἐκεῖ εἰς τὴν Κατάνην ἐμαρτύρησεν· εἰς τὴν ὁποίαν Ἐκκλησίαν εὑρίσκεται τώρα τούτου τοῦ Θαυμασίου Λέοντος τὸ πάνσεπτον καὶ ἅγιον Λείψανον· καὶ εὐγένει ἀπὸ τοῦτο ὡς πηγῆς ἀενάου μυρίπνοον ἔλαιον παντοίων κακῶν ἀποτρόπαιον, παθῶν ἀλεξητήριον, καὶ δαιμόνων φυγαδευτήριον· ὅτι ὅσα Θαύματα ἐτέλεσεν ὁ τρισόλβιος ζῶντός του, τόσα καὶ περισσότερα ἐτέλεσε μετὰ Θάνατον, καὶ τελεῖ καθ' ἑκάστην ἕως τὴν σήμερον· καὶ ἰατρεύει πᾶσαν ἀσθένειαν ἐκείνων ὁποῦ τὸν ἐπικαλεσθοῦν μετὰ πίστεως. Τὰ ὁποῖα δὲν γράφομεν ἕνα καθ' ἕνα ἐδῶ διὰ συντομίαν, μόνον μίαν Θαυματουργίαν ἐξαίσιον νὰ εἰποῦμεν ὁποῦ ἐτέλεσεν ἔτι ζῶν, διὰ τὴν ὁποίαν ἔγινεν εἰς ὅλον τὸν κόσμον περιβόητος· καὶ ἀπ' αὐτὴν τὴν τερατουργίαν νὰ καταλάβετε πόσην παῤῥησίαν εἶχε πρὸς Χριστὸν τὸν Θεὸν ὁ Θεόπνευστος.

Ἕνας λεκανομάντις εὑρέθη ἐκεῖ εἰς τὴν νῆσον τῆς Σικελίας, ὁποῦ ἔκαμνε μὲ δαιμόνων συνεργίαν σημεῖα καὶ τέρατα, καὶ τὸν ὠνόμαζαν Ἠλιόδωρον· ὅς πις ἐπερίσσευσε τὸν Ἰαννῆν, καὶ Ἰαμβρῆν, καὶ τὸν Σίμωνα· ἐπειδὴ εἶχεν ἔσω του ὅλην τὴν διαβολικὴν ἐνέργειαν. Οὗτος ἦτον υἱὸς μιᾶς εὐγενοῦς πατρικίας χριστιανῆς, Βαρβάρας ὀνόματι, καὶ ἐνομίζετο χριστιανὸς, ἀμὴ ἦτον παιδιόθεν Ὁρασύς τε καὶ ὑπερήφανος, καὶ ἐπεθύμα νὰ γένῃ τῆς πόλεως ἔπαρχος, διὰ νὰ κάμνῃ ἀναίσχυντα τὰ κακά του Θελήματα· ἀμὴ δὲν ἦτον ἀπὸ Θεοῦ νὰ λάβῃ τοιοῦτον ὑπέρτατον ἀξίωμα ὡς ἀνάξιος· ἐτράπη λοιπὸν εἰς ἄλλο τόλμημα ὁ παμμίαρος, ἤγουν εὗρεν ἕνα Ἰουδαῖον εἰς ταῖς μαγείαις καὶ γοητείαις ἐπίσημον, μὲ τὸν ὁποῖον ἐφιλιώθη, καὶ τὸν ἐπαρεκάλεσε νὰ τοῦ βοηθήσῃ νὰ λάβῃ τὸ ποθούμενον ἀξίωμα. Καὶ αὐτὸς τοῦ ἔδωκε μίαν γραφὴν, οὕτω λέγωντας· Ὕπαγε τὸ μεσόνυκτον εἰς τοὺς τάφους τῶν ἀρχόντων, ἀνέβα ἐπάνω εἰς μίαν στήλην, καὶ ἐκεῖ ἔρχεται ἕνας φοβερὸς εἰς τὴν Θέαν, καὶ μὴ δειλιάσῃς· καὶ ἐὰν σοῦ εἰπῇ νὰ κατέβῃς, μὴν ὑπακούσῃς ἕως νὰ σοῦ τάξῃ νὰ κάμνῃ ὅλα σου τὰ Θελήματα. Τότες ὁ βδελυρὸς Ἠλιόδωρος ὑπῆγεν εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον χαρούμενος, καὶ ῥίπτωντας εἰς τὸν ἀέρα ψηλὰ τὸ πιτάκιον, εἶδε τὸν διάβολον καβαλλάρην εἰς μίαν ἔλαφον, καὶ λέγει του. Τί χρειάζεσαι ἀπὸ λόγου μου; Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο. Θέλω νὰ μοῦ κάμῃς εἴτι ποθῶ καὶ ὀρέγομαι. Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο. Ἐὰν στέργῃς νὰ ἀρνηθῇς τὸν Χριστὸν, εἴτι μοῦ ζητήσεις νὰ σοῦ κάμνω σύντομα. Τότες ὁ δείλαιος ἀπαρνήθη τὸν Χριστὸν, καὶ ἐσυντάχθη μὲ τὸν δαίμονα· ὅς τις τοῦ ἔδωσε τὸν πλέον δυνατὸν εἰς τὴν κακίαν καὶ πονηρότατον διάβολον, ὀνομαζόμενον Γάσπαρον, τὸν ὁποῖον ἐπρόσταξε νὰ στέκεται πλησίον αὐτοῦ, νὰ τοῦ ὑποτάσσεται πάντοτε, νὰ τελειοῖ καὶ νὰ πληρώνῃ ὅλα του τὰ προστάγματα. Ταῦτα προστάξας τοῦ σκότους ὁ ἄρχωντας, ἔγινεν ἄφαντος ὡς ἀντίθεος. Ὁ δὲ ἀπατεὼν καὶ ἀρνησόθεος Ἠλιόδωρος ἔμεινε χαρούμενος, μὴ γινώσκων ὁ ἄφρων καὶ δειλαιος τὴν τῆς ψυχῆς αὐτοῦ καὶ τοῦ σώματος ἀπώλειαν· ὅτι δὲν ἐκόλασε μόνον τὴν ψυχήν του αἰώνια, ἀλλὰ μὲ δικαιοκρισίαν Θεοῦ καὶ τῆς παρούσης ζωῆς ὑστερήθη, γενόμενος πυρὸς παρανάλωμα, ὡς τοῦ πυρὸς κληρονόμος τῆς ἀτελευτήτε κολάσεως, καθὼς Θέλομεν ἰσορήσει κατώτερα· ὅτι μὴ βάνωντας εἰς τὸν νοῦν τε ἐτοῦτος ὁ νέος ἀποστάτης καὶ τοῦ πρωταγγέλου ἐφάμιλλος τὸ ἀνίκητον τῆς Θείας δυναμεως, ἐπεχείρισε νὰ κακοποιῇ τοὺς εὐσεβεῖς ὁ ἀσεβὴς καὶ ἐπίβουλος, ἐπιβουλὰς καὶ κακώσεις καθ' ἑκάστην κατ' αὐτῶν μηχανώμενος· καὶ ὅλους ἐτάρασσε μὲ φαντασίαις καὶ γοητείαις ὁ ἐπικατάρατος, καὶ οὐ μόνον ἐκεῖ εἰς τὴν τῆς Κατάνης μητρόπολιν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς λοιπὰς πόλεις καὶ χώρας τῶν Σικελῶν διερχόμενος, ἐτάραττε μὲ τὰς μαγείας του ἅπαντας. Καὶ ἀκούσατε ὀλίγας ἀπὸ τὰς πολλάς του μαγείας, νὰ καταλάβετε τὰς κακαπραγίας του.

Καθὼς εὑρίσκετο μίαν ἡμέραν εἰς τὸ παζάρι τῆς πόλεως, ἐπερνοῦσαν γυναῖκες ὁποῦ ὑπήγεναν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τους· καὶ αὐτὸς ὁ πάντολμος ἔκαμε μέ ταῖς μαγείαις αὐτοῦ, καὶ ἔτρεχε ποταμὸς εἰς τὸ μέσον τοῦ παζαρίου· αἱ δὲ γυναῖκες διὰ νὰ μὴ βραχοῦσι τὰ ῥοῦχά τους, τὰ ἐσύκωναν ἐπάνω ὅσον ἐδύνοντο· καὶ ἐφαίνοντο τὰ σκέλη τους, καὶ ἐγελοῦσαν οἱ ἄνθρωποι. Οὐ μόνον δὲ ταῦτα, ἀλλὰ καὶ λίθους, καὶ ξύλα ἔκαμνε χρυσίον ὁ δύσχρηστος. καὶ ἀφ' ὃ τὸ ἤθελαν ἀγοράσῃ, ἐγίνετο πάλιν λίθος, ἢ ξύλον τὸ πωλούμενον εἰς ζημίαν τοῦ ἀγοράσαντος. Οὐ μόνον δὲ ταῦτα ἔκαμνεν ὁ κακομήχανος Ἡλιόδωρος, ἀλλὰ καὶ τὰς θυγατέρας τῶν ἐπισήμων καὶ ἐνδόξων ἀρχόντων ἐμάντευε, καὶ τὰς ἐπαρακίνα εἰς σατανικὸν ἔρωτα, καὶ ἐγκρεμνίζοντο ἀπὸ τὰ παράθυρα, νὰ συνευρεθοῦν μὲ τοὺς ἀγαπητικούς τους ἡ ἄφρονες· ὅθεν οἱ πολῖται ὑπήγασι καὶ τὸν ἐγκάλεσαν εἰς τὸν ἔπαρχον νὰ τὸν παιδεύσῃ ὡς ἔπρεπεν. Ὁ δὲ ἔστειλεν ἀνθρώπους νὰ τοῦ τὸν φέρουσι· καὶ ἀπελθόντες εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ εἰς κάθε τόπον τῆς πόλεως, δὲν τὸν εὗρισκον· ὅθεν ἀναγκασθεὶς ὁ ἔπαρχος Λούκιος, ἔγραψεν ἀναφορὰν πρὸς Κωνσταντῖνον τὸν ἔγκονον Ἡρακλείου, ὁποῦ ἦτον τότε αὐτοκράτωρ τῶν Ῥωμαίων, διηγούμενος εἰς τὴν ἐπιστολὴν πάσας τὰς κακουργίας τοῦ Ἡλιοδώρου καὶ μηχανήματα, ὡς ἄνωθεν εἴπομεν, καὶ πῶς ἔκαμε πολλοὺς χριστιανοὺς καὶ ἐπίστευσαν εἰς τὰ εἴδωλα, καὶ ἐφοβέριζε τὴν πόλιν ὅλην νὰ τὴν κατακαύσῃ μὲ τὸ πῦρ τῆς Αἴτνης μὲ ταῖς μαντείαις του· ὁ δὲ βασιλεὺς ἔστειλεν ἕνα χρήσιμον ἄνδρα τῆς τάξεως, Ἡρακλείδην ὀνόματι, τὸν ὁποῖον εἶχασι πρωτοκούνσορα, καὶ τοῦ ἐπαράγγειλε νὰ ὑπάγῃ ταχέως εἰς τὴν Σικελίαν, νὰ φέρῃ δεδεμένον τὸν κακοθάνατον Ἡλιόδωρον. Ἀπελθὼν οὖν ὁ Ἡρακλείδης, ὅταν ἔφθασεν εἰς τὴν νῆσον, εὑρέθη ἐκεῖ εἰς τὸν αἰγιαλὸν ὁ Ἡλιόδωρος, καὶ τοὺς ἐχαιρέτησε λέγωντας. Ἐγὼ εἶμαι ἐκεῖνος ὁποῦ γυρεύετε; καὶ ἔρχομαι θεληματικῶς κατὰ τὸ βασιλικὸν πρόσταγμα· λοιπὸν μήμε θέσετε ὡς κατάδικον· ὅτι ἐὰν δὲν ἤθελα νὰ ἔλθω, ἔφευγα καὶ δέν με εὑρίσκετε. Ταῦτα ἀκούσας ὁ Ἡρακλείδης, ἐθαύμασε, καὶ τοῦ εἶπε νὰ τοὺς ὑπάγῃ εἰς τὴν πόλιν νὰ ἀγοράσουν φαγία διὰ τὸν δρόμον τους· ὁ δὲ ἀπεκρίνατο. Μὴ φροντίσετε περίσσα πράγματα, καὶ ἐγὼ σᾶς ὑπάγω διὰ μίαν ἡμέραν εἰς τὸ Βυζάντιον. Οἱ δὲ ταῦτα ἀκούσαντες, ἐξεπλάγησαν, γινώσκοντες ὅτι ἔκαμαν ἡμέρας λ'. ἕως νὰ φθάσουν ἐκεῖ· καὶ ἀφ' οὗ ἠγόρασαν εἴτι ἤθελαν, τὸν ἐπρόσταξαν νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ πλοῖον νὰ πλεύσουσι· καὶ αὐτὸς τοὺς ὑπῆγεν εἰς ἕνα λιμένα, καὶ τοὺς εἶπε νὰ σέβουν μέσα νὰ πλυθῶσι, καὶ νὰ μὴ κάμῃ τινὰς τὸν Σταυρόν του, οὔτε νὰ εἰπῇ τοῦ Χριστοῦ τὸ ὄνομα. Οἱ δὲ εἰσῆλθον, καὶ καθὼς ἐλούσθησαν, εἰρέθησαν παρευθὺς εἰς τὸ βασιλικὸν λουτρὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ ἐξίσταντο, καὶ ἵσταντο ἐκπλαγέντες τοιοῦτον φρικτὸν τερατούργημα, καὶ εὐγένοντες ἀπὸ τὸ λουτρὸν, ἤῦρασιν ἀπ' ἔξω τὰ ῥοῦχά τους. Ἀπελθόντες οὖν εἰς τὰ βασίλεια ἐδιηγήθησαν ὅλα τὰ συμβάντα πρὸς τὸν αὐτοκράτορα· ὅστις ἐθαύμασε τὴν ὑπερβάλλουσαν τοῦ μάγου ἀσέβειαν· καὶ χωρὶς νὰ τοῦ συντύχῃ ποσῶς, ἐπρόσταξε νὰ κόψουν τὴν κεφαλήν του παράυτα· καὶ αὐτὸς ἐζήτησε νὰ τοῦ δώσουν νερὸν νὰ πίῃ· καὶ φέροντές του εἰς μίαν φιάλην, ἐκαμώθη πῶς ἔπινε· καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν φιάλην, ἔγινεν ἄφαντος, λέγωντας· Σῴζου ὦ βασιλεῦ διὰ τὸ παρὸν, καὶ παγένω εἰς τὴν Κατάνην, καὶ ἐκεῖ μὲ γύρευε. Ἐκπλαγεὶς οὖν ὁ βασιλεὺς εἰς ταῦτα, διεπόρει, καὶ δὲν ἤξευρε τί νὰ πράξῃ· πλὴν ἔστειλε πάλιν τὸν Ἡρακλείδην εἰς τὴν Κατάνην νὰ τὸν φέρῃ δεμένον ὥσπερ κατάδικον· καὶ παγένοντες, τὸν ηὗρασι πάλιν εἰς τὸν αἰγιαλὸν, καὶ τοὺς ἐχαιρέτησε· καὶ θέλωντας νὰ τὸν δέσουν, τοὺς εἶπε νὰ μὴ πειράζωνται ἀνωφέλευτα· καὶ τοὺς ἔταξε νὰ τοὺς ὑπάγῃ διὰ μίαν ἡμέραν πάλιν εἰς τὸ Βυζάντιον· καὶ χαράσσωντας τὴν θάλασσαν μὲ μίαν ῥάβδον δάφνης ὁποῦ ἐκράτει, ἐσχεδίασεν ἕνα πλοιάριον, καὶ τοὺς εἶπε νὰ σέβουν ἔσω ἄφοβα, καὶ νὰ βάλουν καὶ τὴν ζωοτροφίαν τους· αὐτὸς δὲ εἰσῆλθε μὲ τὸν Ἡρακλείδην ὑστερώτερα· καὶ

εἰς μίαν ἡμέραν ἔφθασαν εἰς τὸ Βυζάντιον· καὶ τότε τὸ μὲν πλοιάριον ὡς δαιμονικὴ φαντασία ἐποῦ ἦτον, ἔγινεν ἄφαντον· αὐτοὶ δὲ εἰρέθησαν εἰς τὴν γῆν μὲ ὅλην τους τὴν κατοῦνα, καὶ ἐθαυμάζοντο. Ἠκούσθη λοιπὸν ἡ φήμη εἰς τὴν πόλιν, ὅλην, πῶς ἦλθεν ὁ Ἡλιόδωρος, καὶ ἔτρεχον ὅλοι νὰ τὸν βλέπουσι· καὶ καθὼς ἐπέρνα ἀπὸ τὸ σπήτι τοῦ Ἡρακλείδη, ἔσκυψεν ἀπὸ τὸ παράθυρον ἡ γυνή του, Αἰθαλίαι ὀνόματι, νὰ τοὺς ἰδῇ· καὶ βλέπουσα τὸν Ἡλιόδωρον, τὸν ἔπτυσεν εἰς τὸ πρόσωπον, λέγουσα· Ἰδέτε ἄνθρωποι διὰ ποῖον βδέλυγμα ὑπῆγε δύω φοραῖς εἰς τὴν Σικελίαν ὁ ἀνήρ μου καὶ ἐκινδύνευσεν. Ὁ δὲ Ἡλιόδωρος ἐθυμώθη, καὶ λέγει της. Ἐγὼ νὰ σὲ κάμω εἰς ὅλην τὴν πόλιν διήγημα γέλωτος· καὶ μὲ τὸν λόγον ἔκαμε καὶ τὸ ἔργον ὁ πάντολμος, καὶ ἐχάθη τὰ πῦρ, καὶ δὲν εὑρίσκετο ἀλλοῦ πούπετας, εἰμὴ εἰς τὴν φύσιν τῆς Αἰθαλίας· ὅθεν μὴ εὑρίσκοντες οἱ ἄνθρωποι στίαν νὰ ὑπηρετηθοῦσι, τὴν εὔγαλαν βιαίως εἰς τὸ μέσον τῆς πόλεως, καὶ ἔπερναν τὰ πῦρ ἀπὸ τὴν κοιλίαν της. Οἱ μὲν οὖν βασιλεῖς ἐκατάκριναν τὸν Ἡλιόδωρον νὰ ἀποθάνῃ ἀπὸ λιμόν. αὐτὸς δὲ ἔκαμε καὶ ἔγινε λιμὸς καὶ πεῖνα μεγάλη παντοχοῦ, καὶ δὲν ἐφαίνετο βρώσιμον· ὅθεν ἐπρόσταξαν νὰ τὸν ἀποκεφαλίσουν εἰς τὴν φυλακὴν ὁποῦ τὸν ἔκλεισαν· ἀλλὰ καθὼς ἐσήκωσε τὸ χέρι νὰ τὸν κόψῃ ὁ δήμιος, ἐφάνησαν δύω σφαῖραις εἰς τοὺς ὤμους του, αἵτινες ἐπήδησαν ἐπάνω εἰς τὴν στέγην καὶ τὴν ἔσχισαν· καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἐπέταξεν ὁ ἐπάρατος καὶ ἔφυγε, λέγωντας. Βασιλεῦ ζῆθι καὶ σῴζου· καὶ ζήτησέ με πάλιν εἰς τὴν Κατάνην ὡς πρότερον. Εὑρέθη γοῦν εἰς μίαν στιγμὴν εἰς τὴν Σικελίαν, καὶ ἔκαμνε τὰς τερατουργίας τε· καὶ μίαν ἡμέραν ὁποῦ ἔκαμναν ἱπποδρόμιον, ἤῦρεν ἕνα ἀνεψιὸν τοῦ μακαρίου Λέοντος, καλόμενον Χρύσην, καὶ λέγει του· Δύνομαι νὰ σοῦ κάμω ἕνα ἄλογον, ὁποῦ νὰ μήτο ἔχῃ ἄλλος καλλίτερον· καὶ μὲ τὸν λόγον, καὶ τὸ ἔργον κατὰ φαντασίαν δαίμονος ἔγινε· καὶ καβαλλικεύων ὁ Χρύσης τὸ ἄλογον, ἐθαυμαστώθη εἰς ὅλον τὸ θέατρον, καὶ πάντες ἐξέστησαν· ἔπειτα τοῦ ἐμήνυσεν ὁ ἔπαρχος, νὰ τοῦ φέρῃ τὸ πολύτιμον ἐκεῖνο ἄλογον· καὶ ἐκεῖνο ἔγινεν ἄφαντον· ὁ δὲ Ὅσιος εἶπε τοῦ ἐπάρχου τὴν ὑπόθεσιν· ὅθεν ἐφυλάκωσε τὸν Ἡλιόδωρον ὡς γόητα, καὶ τὸν ἀποφάσισεν εἰς θάνατον· καὶ εὐγάνοντές τον οἱ δήμιοι νὰ τὸν ἀποκεφαλίσουν, τοὺς ἔταξε τρεῖς λίτρας χρυσίον νὰ τὸν γλυτώσουν, καὶ ἔστερξαν· ὅς τις ἔκαμεν ἕνα λίθον καὶ ἔδειχνε χρυσίον· καὶ λαβόντες αὐτὸ, τὸν ἀφήκασι, λέγοντες πρὸς τὸν ἔπαρχον. πῶς ἔφυγε μὲ δαιμόνων φάντασμα· ἔπειτα θέλοντες νὰ μοιράσουν τὸ χρυσίον, εὑρέθη λίθος ὡς πρότερον. Αὐτὰ καὶ ἕτερα ἔκαμεν ὁ ἐπάρατος, τὰ ὁποῖα ἀφίνομεν διὰ συντομίαν, καὶ διὰ νὰ μὴ μολύνωνται τὰ ὠτά σας· καὶ ἂς ἔλθωμεν εἰς τὸ κακὸν τέλος ἐποῦ ἔδωκε, καθὼς του ἔπρεπεν.

Πολλαῖς φοραῖς τὸν ἐνουθέτησεν ὁ συμπαθέστατος ποιμὴν μὲ χρηστότητα χριστομίμητον, ὁ Ἀρχιερεὺς λέγω Λέων· καὶ τὸν ἐπαρεκάλει νὰ παύσῃ τὰς κακουργίας του, διὰ νὰ μὴ κολασθῇ ὁ τρισάθλιος, καὶ δὲν ἔστερξεν· ἀλλὰ μᾶλλον καὶ χειρότερα ἔκαμνε, νομίζωντας φλυαρίας τὰς τοῦ Ἁγίου νουθεσίας καὶ παραγγέλματα· καὶ προστιθεὶς ἀνομίαν εἰς ἀνομίαν, ἐτόλμησεν ὁ πάντολμος νὰ σεβαίνῃ καὶ εἰς τὴν ἁγίαν Ἐκκλησίαν, νὰ περιπαίζῃ καὶ νὰ χλευάζῃ τὰ ἄχραντα καὶ θεῖα μυστήρια· καὶ μίαν ἡμέραν, ὁποῦ ἦτον μεγάλη Ἑορτὴ καὶ ἐλειτούργα ὁ Ἅγιος, εἰσῆλθε καὶ ὁ ἐναγὴς Ἡλιόδωρος, καὶ ἐχόρευε, λακτίζωντας ἄτακτα, καὶ λέγωντας φλυαρίαις καὶ βλασφημίαις εἰς γέλωτα, καὶ ἐκαυχήθη νὰ κάμῃ τὸν Ἅγιον, καὶ ὅλους τὲς ἄλλους νὰ χορεύσουν, ἀμὴ δὲν ἐδυνήθη, ὅτι ἡ θεία δύναμις ἐμπόδισε τὰς κακουργίας τοῦ δαίμονος. Ταύτην οὖν τὴν αὐθάδειαν ἐβαρέθη τοῦ ματαιόφρονος ὁ θεόφρων Λέων· ἐγονάτισε, καὶ ηὔξατο πρὸς Θεὸν θερμότατα, νὰ τοῦ βοηθήσῃ νὰ καταισχύνῃ τὰ αὐτοῦ μηχανήματα· ἔπειτα μετὰ τὴν εὐχὴν ἔξω ἀπὸ τὸ ἅγιον βῆμα ἀφ' οὗ ἐμετάλαβε τὰ θεῖα μυστήρια, πρὶν νὰ εὐγάλῃ τὰ ἱερὰ ἱμάτια, δένει ἀπὸ τὸν λαιμὸν δυνατὰ μὲ τὸ ὠμόφορόν του τὸν Ἡλιόδωρον, λέγωντας. Κύριος ὁ Θεὸς σὲ ἐπι-

τιμᾷ ὁποῦ ἐγκρέμνισεν ἀπὸ τὸν Οὐρανὸν τὸν πατέρα σου διάβολον, νὰ μὴ δυνηθῇς πλέον νὰ ἐνεργᾷς τὰς μαγείας σου πρὸς ἀπάτην πολλῶν καὶ ἀπώλειαν. Ταῦτα εἰπὼν, τὸν ἐτράβιξεν ἕως τὸν τόπον τῶν καταδίκων, καλούμενον Ἀχίλλιον, καὶ προστάσσει τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ νὰ συνάξουν ξύλα πολλὰ, καὶ νὰ γένῃ μεγάλη πυρκαϊά· καὶ τότε ἀφ' οὗ τὸν ἐβίασε καὶ ὡμολόγησε τὰς κακουργίας του, πρότερον τὸν ἐτράβισε, καὶ ἐσίβησαν ἀνταμα εἰς τὸ μέσον τῆς καμίνου· καὶ ἐστέκετο ἐκεῖ ὁ ἀείμνηστος, ἕως ὅτου εἰς τέλος ἀπετεφρώθη καὶ ἔγινε στάκτη ὁ ἀλιτήριος· καὶ μὲ δίκην δικαίαν ὁ ἄδικος ἀναλώθη ὑπὸ τοῦ πυρὸς ὡς πυρὸς κληρονόμος, καὶ ἀπῆλθεν εἰς πῦρ ἀτελεύτητον. Ὁ δὲ μέγας Ἀρχιερεὺς καὶ Θαυματουργὸς Λέων οὐ μόνον αὐτὸς εὐγῆκεν ἀπὸ τὴν φλόγα ἀλώβητος μὲ θάμβος τῶν ἐρώντων καὶ ἐκπληξιν, ἀλλὰ μήτε κἂν ἀπὸ τὰ ἱερά του ἐτόλμησε τὸ πῦρ νὰ καύσῃ ὁλότελα, ἢ μίαν τρίχα ἀπὸ τὴν σεβασμίαν αὐτοῦ κεφαλὴν καὶ πανίερον, καθὼς πρότερον εἰς τὴν Βαβυλῶνα τὸν καιρὸν τοῦ Ναβουχοδονόσορ εἰς τοὺς Ἁγίους τρεῖς Παῖδας ἐγένετο τοιοῦτον φρικτὸν τεράστιον, τὸ ὁποῖον οἱ παρόντες ὁρῶντες ἐξέστησαν καὶ ἐδόξαζον μεγαλοφώνως τὸν Κύριον, ὁπὸ ἐνεργεῖ τοιαῦτα θαυμάσια διὰ νὰ δοξάσῃ τοὺς δούλους του. Αὐτὴ ἡ φήμη ὑπῆγεν εἰς ὅλα τῆς οἰκουμένης τὰ πέρατα· ὅθεν ὁ ἀνωθεν Βασιλεὺς Κωνσταντινουπόλεως ἔστειλε πρὸς τὸν ἅγιον γράμματα· καὶ τὸν ἐπαρεκάλει νὰ ὑπάγῃ ἕως ἐκεῖ νὰ τὸν ἀπολαύσῃ νὰ λάβῃ τὴν εὐλογίαν του. ὅθεν ἀπῆλθε διὰ νὰ μὴ παρακούσῃ τὸ βασιλικὸν πρόσταγμα· τὸν ὁποῖον ὁ Αὐτοκράτωρ εὐλαβῶς καὶ σεβασμίως ἐτίμησε, βλέποντας ἐκείνην τὴν σεμνοπρέπειαν τῆς Ἀγγελικῆς διαγωγῆς, καὶ τὴν χάριν τοῦ πνεύματος καὶ λαμπρότητα, καὶ τὴν τῶν ἀπορρήτων τεραστίων ἐνέργειαν· ὅτι ἐτέλεσε καὶ ἐκεῖ εἰς τὴν βασιλεύουσαν πολλὰ θαυμάσια, καὶ ἐξόχως ἔβαλε κάρβουνα ἀναμμένα εἰς τὸ ροῦχόν του καὶ θυμίαμα, καὶ τοὺς ἐθυμίασεν εἰς δόξαν Θεοῦ καὶ μεγαλοπρέπειαν· ὅθεν ἰδόντες τοιοῦτον τεράστιον, ἐξέστησαν ἅπαντες, καὶ τὸν ἐπροβόδησαν μὲ πολλὴν τιμὴν, ὡς ἔπρεπε. Τοῦτου τὸν βίον ἐθαύμασαν Ἄγγελοι διὰ τὸ συγγενὲς τῆς λαμπρότητος· καὶ δαίμονες ἐπτηξαν τὴν δύναμιν ὁποῦ τοῦ ἔδωκε κατ' αὐτῶν καὶ ἐξουσίαν ὁ Παντοδύναμος· ἄνθρωποι δὲ ἐθαμβήθησαν διὰ τὸ ὑπερβάλλον τῆς ἁγιωσύνης καὶ τὰ τῆς σεμνοπρεπείας ἀξιαγάστον· οἱ δὲ αἱρετικοὶ ἀπὸ τὴν βροντὴν τῆς φωνῆς τῶν ὀρθῶν δογμάτων αὐτοῦ ἐδειλίασαν· οἱ Ἕλληνες ἀπὸ τὴν σοφίαν αὐτοῦ ἐφιμώθησαν, καὶ εἰς τέλος καταισχύνθησαν· ὀφθαλμοὶ τυφλοὶ ἐφωτίσθησαν, χέρια καὶ πόδες παράλυτοι ἰατρεύθησαν· καὶ πᾶσα λώβη καὶ ἀσθένεια σώματος, καὶ πᾶν μέλος ἄῤῥωστον καὶ ἐμπαθὲς ἐθεραπεύθη μὲ τὴν ἐπίθεσιν τῶν χειρῶν του καὶ δίησιν· Αὐτὰ καὶ ἄλλα παραδοξότερα ἐτέλεσεν ὁ θαυμάσιος, ὄχι μόνον ζῶντος αὐτοῦ ὡς ἰσάγγελος, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν αὐτοῦ ἐντεῦθεν πρὸς Θεὸν ἐκδημίαν καὶ ἁγίαν μετάσασιν· μάλιστα δὲ καὶ θαυμασιώτερα ἕως τὴν σήμερον ἐνεργεῖ ὁ Παντοδύναμος Θεὸς εἰς τὸν τάφον του διὰ νὰ δοξάσῃ τὸν δοῦλόν του· τὰ ὁποῖα δὲν ἁρμόζει νὰ γράφωμεν, ἐπειδὴ ζῶσιν ἀκόμη ἐκεῖνοι ὁποῦ δι' αὐτοῦ ἰατρεύθησαν· καὶ μόνον ἕνα νὰ εἰποῦμεν, ὁποῦ ἐτέλεσεν αὐτὴν τὴν ἡμέραν τῆς αὐτοῦ πρὸς Θεὸν ἐκδημίας καὶ μεταστάσεως.

Μία γυνὴ εὐγενὴς ἀπὸ τὴν πόλιν Συρακουσίων ἦτον αἱμορρόουσα, καὶ ἐξωδίασε τὸν βίον της ὅλον εἰς ἰατρούς, καὶ δὲν εἶδε τινὰ ὠφέλειαν. Τέλος πάντων πεφωτισμένη ἀπὸ θείαν τινὰ ἀποκάλυψιν ὑπῆγεν εἰς τὸν ἅμισθον ἐτοῦτον ἰατρὸν, καὶ φθάσασα εἰς τὴν ἀρειανὴν πύλην τῆς πόλεως, ἤκουσε τὰ σήμαντρα, ὁποῦ ἐκτυποῦσαν διὰ τὴν τοῦ ὁσίου μετάστασιν· ὅθεν ἔδραμε σπουδάζουσα, καὶ προσπίπτουσα εἰς τὸ Ἅγιον Λείψανον μετὰ δακρύων καὶ πίστεως, ἐζήτει τὴν ἴασιν· ὅθεν κατὰ τὴν πίστιν αὐτῆς καὶ ἡ ἔκβασις εὐθὺς ἠκολούθησεν, ἔπαυσε λέγω ἡ ῥύσις τοῦ αἵματος μὲ τρόπον θαυμάσιον, καὶ ἐπιτυχοῦσα τῆς θεραπείας ὑπέστρεψε πρὸς τὴν ἰδίαν οἰκίαν χαίρουσα, καὶ ἐδιηγᾶτο τὰ τῦ Θεοῦ μεγάλα θαυμάσια, μεγαλύνουσα τὸν αὐτοῦ γνήσιον Θεράποντα.

Ἐκοιμήθη δὲ ὁ ἅγιος τὴν εἰκοστὴν τοῦ Φευβουαρίου, παραδοὺς εἰς χεῖρας Θεοῦ τὴν μακαρίαν αὐτοῦ ψυχὴν καὶ πανάμωμον· τὸ δὲ τίμιον αὐτοῦ καὶ πάνσεπτον λείψανον ἐνταφίασαν σεβασμίως εἰς τὸν περικαλῆ ναὸν τῆς Ἁγίας Λουκίας, ὁποῦ αὐτὸς ᾠκοδόμησεν· ὁ δὲ Κύριος ὁποῦ δοξάζει τοὺς αὐτὸν δοξάζοντας, ἐδόξασε καὶ μετὰ θάνατον αὐτὸν τὸν γνήσιον δοῦλόν του· καὶ εὐγένει ἔλαιον εὐῶδες ἀπὸ τὸν τάφον του, τὸ ὁποῖον ἰατρεύει πᾶσαν ἀσθένειαν τῶν προσερχομένων μετ' εὐλαβείας καὶ πίστεως. Ἀλλ' ὦ τῶν οὐρανίων ἐραστὰ καὶ κληρονόμε Λέον, ὁ λέων ὡς ἀληθῶς πεφηνώς, καὶ πεποιθὼς ὡς λέων ἀήττητος. Ὦ βασιλεῦ τῶν δουλικῶν παθῶν κράτιστε, καὶ τῶν τυραννικῶν ἐχθρῶν καθαιρέτα δραστικώτατε· ὁ τῶν αἱρετιζόντων τὸ στίφος ὡς ὑπούλους ἀλώπεκας καταπλήττων, καὶ ἀπελαύνων βασιλικῷ τῷ βρυχήματι· τὸν δὲ δῆμον τῶν ὀρθοδόξων συγκροτῶν καὶ καταρτίζων στερροῖς δόγμασι, καὶ σοφωτάτοις διδάγμασιν· ὁ δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ γενόμενος, καὶ κατ' ἄμφω διαλάμπων δίκην ἡλίᾳ πᾶσι τοῖς πέρασιν· ὁ τοῖς μεγίστοις τεραστίοις καὶ θαύμασιν, οὐ τοὺς πάλαι προφήτας μόνον ὑπερβαλὼν, ἀλλὰ καὶ αὐτοῖς τοῖς μεγάλοις πρωταποστόλοις συναμιλλώμενος· ὦ ποιμὴν θεοπρέπλητε, λαμπτὴρ θεοπύρσευτε, καὶ δοῦλε Θεοῦ χριστομίμητε· παιδευτὰ τῶν ἀφρόνων, ὁλοθρευτὰ τῶν δαιμόνων, καὶ πρεσβευτὰ τῶν σῶν προσφύγων θερμότατε· εὐμενῶς πρόσδεξαι τὰ παρόντα ψελλίσματα ἐξ ἀτέχνου διανοίας καὶ γλώττης πόθῳ πολλῷ προσφερόμενα· καὶ τοῖς εἰς τοῦτο πίστει πολλῇ προτρεψαμένοις τὴν ἡμετέραν εὐτέλειαν, χάρισαι εἰρήνην, εὐημερίαν, εὐρωστίαν, καὶ σωτηρίαν ψυχῆς αἰώνιον· καὶ πᾶσι τοῖς τὴν σὴν ἱερὰν ἐπιτελοῦσι πανήγυριν, μὴ διαλείπης αἰτούμενος παρασχεθῆναι παρὰ Θεοῦ τὰ συμφέροντα, παθῶν ἀποτροπὴν, πειρασμῶν ἀπαλύτρωσιν, καὶ νοσημάτων ἀναίρεσιν· καὶ ἁπλῶς πάντων μὲν τῶν ἀγαθῶν ἐν τῷ παρόντι αἰῶνι ἀπόλαυσιν, ἐν δὲ τῷ μέλλοντι ἀξιωθῆναι τῆς Οὐρανίᾳ Βασιλείας καὶ αἰωνίου μακαριότητος, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν· Ὦ πρέπει πᾶσα δόξα, κράτος, τιμὴ, καὶ προσκύνησις, σὺν τῷ Πατρὶ, καὶ Ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν, καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Μ Α Ϊ Ω Κ Α'.

Τῶν Ἁγίων Βασιλέων καὶ Ἰσαποστόλων

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ, ΚΑΙ ΕΛΕΝΗΣ.

Εὐλόγησον Πάτερ.

Βασιλεύοντας ὁ Διοκλητιανὸς καὶ Μαξιμιανὸς ὁ Ἐρκούλιος, ὅστις ἦτον γαμβρός του, ἦτον δὲ ἄλλος Μαξιμιανὸς εἰς τὰ μέρη τῆς Ἀνατολῆς Γαλλέριος καλούμενος· αὐτοὶ οἱ τρεῖς τρισκατάρατοι ἔδωσαν πολὺν διωγμὸν τῆς Ἐκκλησίας μας, καὶ πολλοὺς χριστιανοὺς ἐφόνευσαν. Εἰς δὲ τὰ μέρη τῆς Βρετανίας ἦτον ἕνας Καῖσαρ, ὃ-

γουν Ῥήγας, Κώνσας ὀνόματι, τὸν ὁποῖον ἐκαλοῦσαν Χλωρόν, διατὶ ἦτον χλωμὸς εἰς τὸ πρόσωπον· οὗτος ἄριζεν ἔλας τὰς Βασιλείας, ἕως τὸν ὠκεανὸν ποταμόν· εἶχε δὲ γυναῖκα πρότερον μὲν μίαν εὐγενεστάτην καὶ σεμνοτάτην Ἑλένην ὀνόματι, ἥτις ἦτον τοῦ βασιλέως Κλαυδίου ἐγγόνη· καὶ ἐγεννήθη εἰς μίαν πόλιν τῆς Δακίας καλουμένην διὰ λόγου της Ἑλενόπολιν· ὕστερα δὲ ἠνάγκασεν ὁ Διοκλητιανὸς αὐτὸν τὸν Χλωρὸν νὰ ἀφήσῃ τὴν Ἑλένην, νὰ πάρῃ γυναῖκα τὴν θυγατέρα Μαξιμιανοῦ τῷ Γαμβροῦ του, διὰ νὰ μήτου κάμῃ κανένα καιρὸν ὁ Κώνστας πόλεμον, ἀλλὰ νὰ εἶναι ὡς συγγενὴς πιστὸς πρὸς τοῦ λόγου του· εἶχε δὲ ἕνα Υἱὸν ὁ Κώνστας μὲ τὴν πρώτην γυναῖκα μικρὸν, Κωνσταντῖνον καὶ αὐτὸν καλούμενον· τὸν ὁποῖον ἐπήρασιν αὐτοὶ οἱ βασιλεῖς νὰ εὑρίσκεται μετ' αὐτοὺς, διὰ νὰ τὸν ἔχουν ὡσὰν ἕνα ἐνέχυρον καὶ σημάδι τῆς φιλίας καὶ συγγενείας του· ὅς τις ἐτρέφετο μὲν μετὰ τῶν ἀσεβῶν καὶ τυράννων, ἀμὴ εἰς τὰ ἤθη καὶ γνώμην καὶ ἄλλας πράξεις καὶ τάξεις δὲν τοὺς ὡμοίαζεν, ἀλλὰ ἦτον ἀπὸ μικρὸς ἀγαθὸς καὶ μισοπόνηρος· Ἦτον δὲ κατὰ τὴν σωματικὴν ἡλικίαν μεγάλος καὶ εὔμορφος, καὶ θαυμαστὸς εἰς τὴν δύναμιν· καὶ δὲν εὑρίσκετο ἄλλος νέος νὰ παλεύσῃ μὲ τοῦ λόγου του, ἀλλὰ τοὺς ἔῤῥιπτεν ὅλους μὲ εὐκολίαν πολλὴν ὁ ἀήττητος. Ταῦτα βλέποντες οἱ τύραννοι, ἀντὶ νὰ τὸν ἀγαπῶσι, τοῦ ἐφθόνησαν οἱ παγκάκιστοι, οὐ μόνον διὰ τὴν ἀνδρείαν του, ἀλλὰ διατὶ ἠρώτησαν τὸν Ἀπόλλωνα (ὁποὺ ἐπροσκυνοῦσαν διὰ Θεὸν οἱ ἀσύνετοι) ποταπὸς ἄνθρωπος μέλλει νὰ γένῃ ὁ Κωνσταντῖνος ἕως τὸ ὕστερον; Καὶ τοὺς ἀπεκρίθη, ὅτι αὐτὸς ἔμελλε νὰ κυριεύσῃ τὸν Κόσμον, καὶ νὰ κηρύξῃ τὸν Χριστὸν διὰ Θεὸν, νὰ καταφρονεθῇ ἡ θρησκεία τους. Διὰ ταύτην οὖν τὴν αἰτίαν τὸν ἐμίσησαν τόσον, ὁποῦ ἐμελετοῦσαν νὰ τὸν θανατώσουν μὲ τρόπον ἐπιδέξιον καὶ ἀπόκρυφον. Ἀλλὰ ὁ Παναγαθος Θεὸς ὁποῦ τὸν εἶχε προωρισμένον ὡς ἀγγεῖον ἐκλεκτὸν καὶ χρήσιμον, αὐτὸν μὲν ἐφύλαξεν ἀπὸ τὰς μηχανὰς καὶ πανουργίας τους, αὐτοὺς δὲ ὡς ἐπιβούλους καὶ πονηροὺς ἐξωλόθρευσε, καὶ ὡς κακοὶ κακῶς ἀπολέσθησαν. Ἔμεινεν οὖν εἰς τὴν Ῥώμην βασιλεὺς ὁ Υἱὸς τοῦ Ἐρκουλίου Μαξιμιανοῦ Μαξέντιος· εἰς τὴν Ἀνατολὴν Μαξιμιανὸς ὁ Σαλλέριος, καὶ ὁ Υἱὸς αὐτῦ Μαξιμῖνος· ὁ δὲ Κωνσταντῖνος (διὰ νὰ γλυτώσῃ ἀπὸ τὰς ἐπιβουλὰς τοῦ Διοκλητιανοῦ ἀνωθεν καὶ Μαξιμιανοῦ, ἔφυγεν ἀπὸ τὴν Ῥώμην, καὶ ὑπῆγεν εἰς τὴν Ἀνατολὴν, ὅποῦ ἦτον βασιλεὺς ὁ ἄλλος Μαξιμιανὸς, ἤγουν ὁ Γαλλέριος· ὅστις τοῦ ἐφθόνησε καὶ αὐτὸς βλέπωντας τὰς πολλὰς του ἀνδραγαθίας, καὶ ἐπάσχησε μὲ ἐπιβουλὴν τινὰ νὰ τὸν θανατώσῃ. Ἐκεῖ εἰς τὴν Ἀνατολὴν εἶχασι συνήθειαν καὶ ἔκαμναν ἕνα πόλεμον ψευδῆ μὲ τοῦτον τὸν τρόπον, πρὸς εὐφημίαν τοῦ αὐτοκράτορος· ἤγων ἀφήνασι μίαν ἀρκοῦδα καὶ ἕνα λέοντα εἰς τὸ ἀμφιθέατρον, τῶν ὁποίων θηρίων ἐξερίζωναν τὰ ὀδόντια καὶ ὀνύχια πρότερον, ἔπειτα ἐσέβαινεν ὁ βασιλεὺς μὲ ἕνα ῥάβδι καὶ τὰ ἐφόνευε· καὶ τότε ἔβαναν καὶ ἀνθρώπους τριάκοντα εἰς τὸ θέατρον, οἱ ὁποῖοι ἐβαστοῦσαν σπογγάρια ἀντὶς πέτρας· καὶ μὲ ταῦτα ἐλίθαζαν τὸν βασιλέα· ὅστις ἐκτύπα τῶν ἀνδρῶν μὲ λίθος ἀληθινοὺς, καὶ τοὺς ἔῤῥιπτε κατὰ γῆς· καὶ τότε ἐφήμιζαν τὸν βασιλέα ὡς νικητὴν οἱ ἄνθρωποι. Μίαν ἡμέραν οὖν ἐπρόσταξεν ὁ δέλιος Μαξιμιανὸς, καὶ ἔβαλαν οἱ ὑπηρέται μίαν ἀρκοῦδα καὶ ἕνα λεοντάρι εἰς τὸ θέατρον, χωρὶς νὰ εὐγάλουν τὰ ὀδόντιά τους προτήτερα· ἔπειτα ἐκαρτέθη πῶς ἦτον ἄῤῥωστος, καὶ προστάσσει τὸν Κωνσταντῖνον νὰ εἰσέλθῃ ἀντὶς αὐτοῦ εἰς τὸ θέατρον, ὅστις ἐσέβη μὲ τὴν ῥάβδον· καὶ τόσον ἦτον ἀνδρεῖος, ὁποῦ ἐφόνευσε καὶ τὰ δύω θηρία, καὶ τοὺς λ'. ἄνδρας ἔῤῥιξε κατὰ γῆς· ἔπειτα εὐγαίνωντας θυμωμένος, ἐπροφασίσθη ὁ δέλιος βασιλεὺς, πῶς εἰς αὐτὸ δὲν ἔπταιεν· ἀμὴ ὁ νέος ἐκατάλαβε τὴν πανουργίαν ὡς φρόνιμος· ὅθεν ἔφυγε καὶ ἀπὸ τὸ θηρίον αὐτὸ, νὰ μὴ τον θανατώσῃ διὰ τὸν φθόνον του, καὶ ὑπῆγεν εἰς τὸν πατέρα τε, ὅστις ἦτον βαρέα ἄῤῥωστος, καὶ ἐχάρη πολλὰ πῶς ἦλθε μὲ τὴν ὥραν, νὰ τὸν ἀφήσῃ διάδοχον εἰς τὸν θρόνον του· ὅτι εἶχεν ἄλλους τρεῖς

υἱοὺς μὲ τὴν ὕστερήν τε γυναῖκα τὴν θυγατέρα τοῦ Μαξιμιανοῦ, Δελμάτον, Ναβαλιανὸν, καὶ Κωνστάντιον τὸν πατέρα τοῦ Γάλλε καὶ Ἰουλιανοῦ τε παραβάτου· ἀμὴ τὸν Κωνσταντῖνον ἠγάπα περισσότερον, διατὶ ἦτον φρονιμώτερος καὶ μεγαλήτερος.

Εὐθὺς οὖν τὸν ἔβαλεν εἰς τὰς ἀγκάλας του ὁ Κώνστας, καὶ ἐπροφήτευσε πρὸς τοὺς παρεστῶτας τὴν προκοπὴν τοῦ παιδὸς, ταῦτα λέγωντας. Καθὼς ὁ Χριστὸς σὲ ἐφύλαξεν ἀπὸ τὰς ἐπιβουλὰς τῶν ἐχθρῶν, καὶ σὲ ἤφερεν ἐπάνω εἰς τὴν ὥραν νὰ λάβῃς τὴν βασιλείαν ὡς ἄξιος, οὕτω πιστεύω, πῶς σοῦ θέλει βοηθήσει ἕως τὸ ὕστερον, νὰ στερεώσῃς πανταχοῦ τὴν εὐσέβειαν. Ταῦτα εἶπε, καὶ τὸν ἐψήφισε βασιλέα, λέγωντας. Ἐνθυμοῦ τέκνον, νὰ ἀγαπᾷς τοὺς χριστιανοὺς καὶ νὰ τοὺς βοηθᾷς, ἐὰν θέλῃς νὰ δοξασθῇς εἰς ὅλον τὸν κόσμον· τὸν δὲ Μαξιμιανὸν καὶ Μαξέντιον ἐὰν δυνηθῇς ἀφάνισον, νὰ λυτρώσῃς τοὺς Ῥωμαίους ἀπὸ τὰ βάσανα. Μὲ ταῦτα τὰ λόγια ἐγνωρίσθη πῶς ἦτον χριστιανὸς, μάλιστα ὁποῦ ἦτον καὶ ἐνάρετος καὶ δίκαιος κριτὴς, ἐλεήμων καὶ εὐσυμπάθητος πάντοτε· καὶ δὲν ἐθησαύρισεν ὑπὲρ τὴν χρῆσιν χρυσίον ποτὲ, ἢ ἀργύριον, ἀλλὰ ἐσπλαγχνᾶτο τοὺς πένητας. Εἰς ὀλίγας ἡμέρας ἀπέθανεν ὁ Κώνστας. Ὁ δὲ Κωνσταντῖνος ἔμεινεν εἰς τὸν θρόνον του, κυβερνῶντας τὸν λαὸν μὲ σπλάγχνος πολὺ καὶ συμπάθειαν. Τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ἐσυνάχθησαν οἱ Πέρσαι πλῆθος ἄμετρον, ἔχοντες γνώμην νὰ ἔλθουν νὰ πολεμήσουν τοὺς Ῥωμαίους. Ὁ δὲ μέγας Κωνσταντῖνος ὡς τὸ ἤκουσε, δὲν ἀμέλησεν οὐδὲ ποσῶς, ἀμὴ ἐπῆρε τὸ φουσάτον του πρόθυμα καὶ ὑπῆγεν εἰς τὰ ὅρια τῆς Περσίδος, διὰ νὰ μὴ τες ἀφήσῃ νὰ περάσουν εἰς τὴν γῆν τῶν Ῥωμαίων ὁλότελα. Οἱ δὲ Πέρσαι ὡς πονηροὶ ὁποῦ ἦσαν, ἔκαμαν ἐνέδρας καὶ πανουργεύματα εἰς ἕνα τόπον ὅπε τες ἐβόλει, καὶ ἐκρύβησαν, καὶ ὅταν ἐπέρνα ἀπ' ἐκεῖ ὁ μέγας Κωνσταντῖνος, ἐπήδησαν τὴν νύκτα ἐξαίφνης, καὶ ἄλλους μὲν ἔκοψαν, ἄλλους ἐσκλάβωσαν, καὶ οἱ ἐπίλοιποι ἔφυγαν εἰς τὰ δάση καὶ ἐκρύβησαν· μὲ τοὺς ὁποίους ἦτον καὶ ὁ ἅγιος Εὐσίγνιος, ὅπε ἐμαρτύρησε ὕστερα εἰς τὸν καιρὸν τοῦ παραβάτου Ἰουλιανοῦ. Ἐπήρασι γὰν μὲ ἄλλους πολλοὺς καὶ τὸν μέγαν Κωνσταντῖνον αἰχμάλωτον, ὁποῦ ἦτον ἀφιερωμένος τῷ Θεῷ καὶ πρὸ τῆς γεννήσεως· καὶ τότε τὸν ἀποφάσισαν οἱ βάρβαροι νὰ τὸν κάμουν (φεῦ) θυσίαν εἰς τὸν Ἥλιον, ὁποῦ ἐπροσκυνοῦσαν οἱ ἀγνωστοι. Ἀλλ' ἀληθὴς ἡ Προφητεία. Ἐὰν πέσῃ δίκαιος, οὐ καταῤῥαχθήσεται· καὶ ἀκούσατε Θεοῦ θαυμάσια, καὶ δοξάσατε τὴν ἄπειρον αὐτοῦ ἀγαθότητα, ὅπε βοηθᾷ τῶν ἀβοηθήτων, καὶ λυτρώνει τοὺς ἀπελπισμένους ὡς ἐλεήμων καὶ παντοδύναμος. Ὅταν ἦλθεν ἡ κυρία ἡμέρα ὁποῦ ἤθελαν νὰ σφάξουν τὸν βασιλέα οἱ βάρβαροι, ἔστειλαν τινὰς ὑπηρέτας νὰ κόψων ξύλα ἀπὸ τὸ δάσος, νὰ τὸν καύσουν κατὰ τὴν πίστιν τες, καὶ οἰκονομία Θεῦ ἔτυχεν εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο τοῦ δάσες, ὁποῦ ἦτον κρυμμένος μὲ ἄλλους πολλοὺς ὁ Εὐσίγνιος· οἱ ὁποῖοι ἐπίασαν τοὺς ἀνθρώπες ὁπᾶ ἔκοπταν τὰ ξύλα, καὶ τοὺς ἐξέταζαν διὰ τὸν Κωνσταντῖνον, τί τὸν ἔκαμναν; Οἱ δὲ εἶπον αὐτοῖς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν, διότι ἦσαν καὶ αὐτοὶ Ῥωμαῖοι αἰχμάλωτοι· ἔπειτα τοὺς ἐσυμβούλευσαν νὰ λυτρώσουν μὲ τὸν τρόπον ἐτοῦτον τὸν βασιλέα, λέγοντες· Ἐάν μας ἀκούσητε, νὰ κάμετε καθὼς σας εἰποῦμεν, ἐλευθερώνομεν τὸν βασιλέα, νὰ φύγωμεν καὶ ἡμεῖς μὲ τοῦ λόγε σας, ὅτι πολὺν πόθον ἔχομεν νὰ πατήσωμεν τὴν γῆν τῶν Ῥωμαίων· ἠξεύρετε γοῦν, ὅτι ἄυριον, θέλουν νὰ τὸν φέρουν εἰς τὸν ναόν τους, νὰ τὸν κάμων θυσίαν εἰς τὸν βωμὸν ἔμπροσθεν· καὶ ἔχουν συνήθειαν νὰ μὴ βαστοῦσιν ὅπλα, ἢ ἄρματα, οὔτε κἂν μαχαῖρι εἰς τὸ χέρι, ἀλλ' ἄοπλοι θυσιάζουσι· καὶ ἡμεῖς νὰ σᾶς κρύψωμεν τὸ βράδυ μέσα εἰς τὸν ναὸν, ἄλλες εἰς τὰς γωνίας, νὰ στέκεσθε ἕτοιμοι μὲ τὰ σπαθία ἀπέκρυφα· καὶ ὅταν ἔλθωσιν οἱ Πέρσαι μὲ τὸν βασιλέα, σφαλίζομεν ταῖς πόρταις καὶ τοὺς φονεύομεν εὔκολα· Ἐχάρη γοῦν ὁ Εὐσίγνιος μὲ τοὺς συντρόφους, ἀκούσαντες τοιαύτην βουλὴν σωτήριον· καὶ οὕτως ἔγινε καὶ ἡ πρᾶξις κατὰ τὴν συμβολὴν μὲ τὴν θείαν δύναμιν καὶ βοήθειαν· καὶ τὸ πρωῒ ἦλθεν ὁ βασιλεὺς

τῶν Περσῶν μὲ ὅλης τοὺς ἄρχοντας· καὶ ὡς εἰσῆλθον εἰς τὸν ναὸν, σέρνοντες τὸν μέγαν Κωνσταντῖνον δεδεμένον ὡς κατάδικον, ἔκλεισαν ταῖς πόρταις· καὶ τρέχοντες, ἔκοψαν τὰ σχοινία τοῦ Κωνσταντίνου, καὶ τοῦ ἔδωκαν σπαθί· καὶ ὕτως ἔκοψαν ὅλης τοὺς Πέρσας μὲ τὸν βασιλέα τους· ἔπειτα εὐγένοντες ἀπὸ τὸν ναὸν, τοὺς ὡδήγησαν ἐκεῖνοι ὁποῦ ἐπροείπομεν, καὶ ἐπήρασι τοὺς αἰχμαλώτους, ὁπῦ εἶχασι δεδεμένους οἱ βάρβαροι, καὶ τοὺς ἐλύτρωσαν ἅπαντας· καὶ κουρσεύοντες πολλὰ χωρία τῶν Περσῶν, ὑπέστρεψαν εἰς τὰ ὀπίσω ἀγαλλιώμενοι. Ταῦτα μὲν εἶναι τὰ κατὰ τῶν Περσῶν τοῦ γενναίου Κωνσταντίνου ἀνδραγαθήματα· ἢ νὰ εἰπῶ καλλίτερα, τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ τὰ θαυμάσια· ὅς τις οὐ μόνον τότε, ἀλλὰ καὶ πάντοτε τοῦ ἔδιδε κατὰ πάντων τῶν ἐχθρῶν νικητήρια. Καὶ ἀκούσατε τὰ ἐπίλοιπα, νὰ εὐφρανθῆτε περισσότερον.

Τὸν πέμπτον χρόνον τῆς βασιλείας του εἶχε πόλεμον κατὰ τῶν βαρβάρων πλησίον εἰς τὸν ποταμὸν Δούναβιν· καὶ βλέπωντας τὸ πλῆθος αὐτῶν ἀναρίθμητον, ἐβουλιάσθη νὰ θροτήσῃ πόλεμον· καὶ στέκωντας ὅτω σκυθρωπὸς καὶ συλλογιζόμενος, εἶδεν εἰς τὸν οὐρανὸν τὸ μεσημέρι ἕνα Σταυρὸν μὲ ἄστρα σνυθεμένον, ὁπῦ ἔλεγε ταῦτα μὲ Ῥωμαϊκὰ, ἦγεν Φρόγγικα γράμματα. Κωνσταντῖνε ἐν τούτῳ νίκα· τουτέστι, μὴν ἐλπίζῃς εἰς τὴν ἐδικήν σου ἀνθρωπίνην δύναμιν, ἀλλὰ μὲ τὸ σημεῖον ἐτοῦτο τοῦ Σταυροῦ, θέλεις νικήσει τοὺς ἐναντίους σου εἰς τὸν πόλεμον. Τότε ἠρώτησε τοὺς στρατιώτας του, τίνος Θεοῦ ἦτον αὐτὸ τὸ σημεῖον; Καὶ τοῦ εἶπεν ἕνας χριστιανός, πῶς ἦτον ὁ Σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ. Τότε ἐπίστευσεν εἰς τὸν ὀληθῆ Θεὸν ὁ θεόσεπτος· καὶ κάμνωντας ἕνα Σταυρὸν σιδηρὸν ὡς ἐδυνήθη κατὰ τὴν ὥραν σπουδακτικὰ, ἐπρόσταξεν ἕνα νὰ τὸν βαστᾷ ἔμπροσθεν πάντων· καὶ κροτήσας κατὰ τῶν βαρβάρων πόλεμον, τοὺς ἐνίκησεν ἅπαντας, καὶ ἐπέστρεψε τροπαιοῦχος εἰς τὰ βασίλεια. Ἀκούσαντες οὖν οἱ Ῥωμαῖοι τὰς ἀνδραγαθίας τοῦ, ὁπῦ ἦσαν βασανισμένοι πολλὰ ἀπὸ τὸν Μαξέντιον, ἔγραψαν πρὸς αὐτὸν παρακαλεστικὰ γράμματα, νὰ ὑπάγῃ μὲ τὸν λαόν του νὰ τοὺς λυτρώσῃ ἀπὸ τὸν τύραννον. Ἀπελθὼν ἦν εἰς τὴν Ῥώμην ὁ ῥωμαλαῖος Κωνσταντῖνος, ἐκρότησε μὲ τὸν Μαξέντιον πόλεμον, ἀμὴ δὲν ἐνίκησε τὴν πρώτην φοράν· τὴν αἰτίαν δὲν ἠξεύρω, ἢ τὸν Σταυρὸν δὲν ἐβάστα, ἢ ἀπὸ ἄλλο συνάντημα. Ἱστάμενος οὖν ὁ καλὸς Κωνσταντῖνος περίλυπος εἶδε πάλιν τὸ σημεῖον τοῦ Σταυροῦ μὲ τὰ ἄστρα καὶ γράμματα εἰς τὸν οὐρανόν, ὡς τὸ πρότερον· καὶ τὴν νύκτα τοῦ ἐφάνη καὶ αὐτὸς ὁ ἐσταυρωμένος Χριστὸς εἰς τὸν ὕπνον του, λέγωντας. Ἔγειρε, καὶ κατασκεύασον ἕνα Σταυρὸν, καθὼς εἶδες, τὸν ὁποῖον βάσταζε εἰς τοὺς πολέμους ματὰ πίστεως, νὰ νικᾷς τοὺς πολεμίους σου πάντοτε. Ἐγερθεὶς ἦν τὴν νύκτα, εἶδε πάλιν τὸ τροπαιοφόρον σημεῖον εἰς τὰ οὐράνια καὶ ὅταν ἐξημέρωσεν, ἐπρόσταξε καὶ ἔκαμαν ἕνα Σταυρὸν ἀργυρὸν κατὰ τὸν τύπον ὁποῦ ἐφάνη, τὸν ὁποῖον ἐβαστοῦσαν ἔμπροσθεν παντὸς τοῦ στρατεύματος. Ὁ δὲ Μαξέντιος ἐλπίζωντας ὅτι θέλει νικήσει πάλιν, ὡς καὶ τὸ πρότερον, ἔκαμε μὲ πανουργίαν ἕνα γεφύρι ἀχαμνὸν εἰς τὸν ποταμὸν τῆς Ῥώμης καλούμενον Τίβεριν διὰ νὰ πνιγῇ, εἰς αὐτὸν ὁ Κωνσταντῖνος, ὅταν φύγῃ μὲ τὸ φουσάτον του· ἀλλὰ ηὗρεν ἡ θεία δίκη δικαίως τὸν ἄδικον, καὶ ἔπεσε κατὰ τὸν προφήτην εἰς τὸν βόθρον ὁποῦ κατασκεύασεν ὅτι ὁπόταν ἐκτύπησε τὴν δεύτερην φορὰν πόλεμον, ἐνίκησεν ὁ Σταυρὸς τὸ ἀκαταμάχητον τρόπαιον, καὶ τόσος φόβος ἔπεσεν εἰς τὸν Μαξέντιον, ὁποῦ δὲν ἔβλεπε ποῦ τρέχει, ὁ δήλαιος· καὶ φεύγωντας, ὥρισε νὰ περάσῃ ἀπὸ τὴν δολίαν ἐκείνην γέφυραν, οὐ μόνον αὐτὸς, ἀλλὰ καὶ οἱ περισσότεροι τοῦ φουσάτου, καὶ παρευθὺς ἐξεκόπη τὸ γεφύρι καὶ πίπτοντες εἰς τὸν ποταμὸν, ἐπνίγησαν. Ὁ μὲν οὖν Κωνσταντῖνος ἐδόξασε τὸν Θεὸν, βλέπωντας τοιοῦτον θαυμάσιον. Οἱ δὲ πολῖται τῆς Ῥώμης ἐστόλισαν τὴν πόλιν ὅλην καὶ ἐδέχθησαν τὸν τροπαιοῦχον Κωνσταντῖνον ἀγαλλιώμενοι· καὶ καθίζοντες αὐτὸν εἰς τὸν βασιλικὸν θρόνον, τὸν ἐπροσκύνησαν ἅπαντες, καὶ μεγάλας τιμὰς τοῦ ἔκαμαν, καθὼς ἔπρεπεν. Ὅς τις

ἔδωκεν εὐθὺς ὁρισμὸν νὰ στήσουν τὸν ζωοποιὸν Σταυρὸν εἰς τὰ κυριώτερα μέρη τῆς πόλεως, καὶ νὰ γυρεύσουν ἀκριβῶς νὰ εὕρωσι τὰ ἅγια λείψανα τῶν θαυμασίων Μαρτύρων, ὁπῦ ἔχυσαν διὰ τὸν δεσπότην Χριστὸν τὸ αἷμά τους, νὰ τὰ ἐνταφιάσουν μὲ τὴν πρέπουσαν εὐλάβειαν· τοὺς δὲ φυλακωμένους καὶ ἐξωρισμένους νὰ λυτρώσουν, νὰ ὑπάγῃ πᾶς ἕνας ὅπου ὀρέγεται. Αὐτὰ καὶ ἄλλα πολλὰ καλὰ ὁ καλὸς Κωνσταντῖνος ἐτέλεσεν εἰς τὰς τῆς βασιλείας ἀρχάς, ὡς ἀπαρχὰς καὶ δωρεὰς πρὸς τὸν πλουσιόδωρον εὐεργέτην Θεὸν, ὁποῦ τὸν ἐφώτισε καὶ τὸν ἐγνώρισεν. Ἀλλ' ὦ δεινοῦ συναντήματος καὶ ἀνιάτου ἀῤῥωστήματος ὁποῦ ἔπεσε (δὲν ἠξεύρω πόθεν καὶ πῶς καὶ διὰ ποίαν αἰτίαν ἀπόκρυφον) εἰς τοῦτον τὸν ἀήττητον τοῦ Χριστοῦ ἀριστέα, τὸν ζηλωτὴν καὶ ὑπέρμαχον τῆς Ἐκκλησίας ἢ κατὰ δοκιμὴν Θεοῦ ἔγινεν ἡ ὑπόθεσις, ἢ καὶ αὐτὸς ὁ σατανᾶς τὸ ἐζήτησεν ἀπὸ τὸν Θεὸν νὰ τὸν πληγώσῃ ὥσπερ καὶ Ἰὼβ τὸν μακάριον· ἔπεσε λέγω λοῦβα δεινὴ ἀνίατος καὶ ἀκάθαρτος εἰς τὸ καθαρὸν σῶμα τούτου τοῦ ἀοιδίμου καὶ τρισμάκαρος· ὅς τις συνάξας ὅλους τοὺς ἰατροὺς τῆς πόλεως, δὲν ἐδυνήθησαν νὰ τοῦ κάμουν τινὰ ὠφέλειαν· ὅθεν τινὲς Ἰουδαῖοι, ὡς φθονεροὶ πρὸς τοὺς χριστιανοὺς καὶ χαιρέκακοι, τὸν ἐσυμβούλευσαν νὰ σφάξῃ πλῆθος παιδίων, νὰ λαβῇ μὲ τὸ ζεστὸν αἷμα, καὶ οὕτω νὰ λάβῃ τὴν ἴασιν· ὅς τις ἐπρόσταξε καὶ ἤφεραν τὰ ἀπειρόκακα νήπια· αἱ δὲ μητέρες αὐτῶν ἐσυνάχθησαν καὶ αὐταὶ εἰς τὸν τόπον, ὅπου ἔμελλον νὰ σφαγοῦσι τὰ τέκνα, καὶ ἔλαιον, θρηνῶσαι ἀπαρηγόρητα, καὶ ἔθερναν τὰ πρόσωπα, καὶ ἀνεσποῦσαν τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς φωνάζουσαι.

Ταῦτα βλέπων ὁ συμπαθὴς Κωνσταντῖνος, τοὺς ἐλυπήθη, λέγωντας· Διὰ τὴν ὑγείαν ἐμένα, νὰ φονευθοῦσι τόσα ἀνεύθυνα; νὰ λυπήσω τόσας μητέρας, χωρίζωντάς ταις ἀπὸ τὰ φίλτατα τέκνα; μὴ γένοιτο· κάλλιον νὰ ἀποθάνω ἐγὼ, πάρεξ νὰ γίνῃ τόσος φόνος ἄδικα. Ταῦτα εἰπὼν, ἀπέλυσε τὰ παιδία, χαρίζωντας πάσης γυναικὸς τόσα χρήματα, διὰ τὴν λύπην ὁποῦ ταῖς ἔδωκεν. Ἴδετε φιλανθρωπίας τεκμήριον, καὶ κατὰ Χριστὸν ἀγάπης ἀληθέστατον γνώρισμα; Ἀλλὰ δι' αὐτὸ ὁ τοῦ ἐλέους πατὴρ, καὶ τῆς ἀγαθότητος ἄβυσσος, ὁ Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ, ὁπῦ ἔγινε δι' ἡμᾶς καθ' ἡμᾶς ὡς φιλάνθρωπος ἄνθρωπος, βλέπωντας τὴν ἐλεήμονα γνώμην τοῦ βασιλέως, τοῦ ἀνταπέδωκε τὴν χάριν πλουσίως ὡς πλουσιόδωρος· ἤγουν οὐ μόνον τὴν τοῦ σώματος ἀσθένειαν τοῦ ἰάτρευσεν, ἀλλὰ καὶ τὴν τῆς ψυχῆς διὰ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος· ὅτι αὐτὴν τὴν ἡμέραν, ὁπῦ ἔδειξε πρὸς τὰ βρέφη ὁ Κωνσταντῖνος τοσαύτην συμπάθειαν, ἐφάνησαν αὐτῷ τὴν ἀκόλουθον νύκτα οἱ κορυφαῖοι Ἀπόστολοι, Πέτρος καὶ Παῦλος, καὶ λέγωσι πρὸς αὐτὸν μὲ ἱλαρὸν καὶ χαρούμενον πρόσωπον. Ὁ Δεσπότης Χριστὸς ὁ ἀληθὴς Θεὸς μᾶς ἔστειλε νὰ σοῦ φέρωμεν εὐαγγέλια σωτήρια· ὅτι διὰ τὴν φιλάνθρωπόν σου γνώμην σὲ ἠγάπησε, καὶ ἠθέλησε νὰ σὲ ἀξιώσῃ τῆς ἴσης τιμῆς, ὁπῦ ἔχομεν καὶ ἡμεῖς οἱ δοῦλοί του, νὰ γένῃς συγκληρονόμος ἡμῶν εἰς τὴν βασιλείαν τθ. Λοιπὸν ἐγερθεὶς, ἀπόστειλον ἀνθρώπους νὰ φέρουσι τὸν ἅγιον Σίλβεστρον ἀπὸ τὸ ὄρος, νὰ σὲ βαπτίσῃ τὸ συντομώτερον· καὶ τότε διὰ τῆς ἀναγεννήσεως τῆς ψυχῆς ἀπολαμβάνεις καὶ τὴν ὑγείαν τοῦ σώματος. Τὸ πρωῒ λοιπὸν ἀπέστειλεν ἄρχοντας νὰ φέρωσι ἐντίμως καὶ σεβασμίως τὸν Ἀρχιεπίσκοπον· καὶ ἐγερθεὶς ἀπὸ τὸν θρόνον του, τὸν ὑποδέχθη μὲ πολλὴν εὐλάβειαν, καὶ λέγωντας πρὸς αὐτὸν τὴν ἀπτασίαν ὁπῦ εἶδεν, ἐζήτησε τὸ ἅγιον βάπτισμα. Λέγει τον ὁ Σίλβεστρος· Νήστευσον μίαν ἑβδομάδα μὲ ὅλης τοῦ παλατίου σου, εὔγαλε τὰ βασιλικὰ φορέματα, καὶ ἐνδύσου σάκκον τρίχινον· εἴσελθε εἰς τὸν κοιτῶνά σου, καὶ προσεύχου μὲ δάκρυα, τοῦ Δεσπότου Χριστῦ νὰ συγχωρήσῃ τὰς ἁμαρτίας σου· τὸ αὐτὸ νὰ κάμωμεν καὶ ἡμεῖς οἱ ἐκκλησιαστικοὶ δι' ἀγάπην σου, διὰ νὰ σοῦ δεχθῇ ὁ Θεὸς τὴν μετάνοιαν, νὰ σὲ ἀξιώσῃ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος· καὶ κάμε ὅσαις ἄλλαις ἀγαθοεργίαις δύνασαι· ἐξαιρέτως δὲ μοίρασε ἐλεημοσύνην πολλὴν εἰς πτωχοὺς καὶ πένητας· ὅτι ἄλλη πρᾶ-

ξις δὲν δύναται τόσον εἰς τὸν Θεόν, ὡς αὐτὴ ἡ χριστομίμητος.

Ὁ μὲν ἦν βασιλεὺς ἔταξε νὰ κάμῃ ὅλα ταῦτα, καὶ περισσότερα. Ὁ δὲ ἅγιος ἔβαλε τὴν χεῖρα εἰς τὴν κεφαλήν του, καὶ λέγωντας τὴν εὐχήν, τὸν ἔκαμε κατηχούμενον· ἔπειτα ἐπρόσταξεν ὅλους τοὺς χριστιανοὺς λαϊκοὺς καὶ μονάζοντας νὰ νηστεύσουν ὡς τοὺς Νηνευΐτας ἅπαντες, νὰ μὴ φάγουν ἕως τὸ σάββατον, παρακαλοῦντες μετὰ δακρύων τὸν Κύριον, νὰ παύσῃ ἡ εἰδωλολατρία καὶ ὁ διωγμὸς τῆς Ἐκκλησίας, νὰ γένῃ πανταχοῦ εἰρήνη ἀτάραχος, καὶ τὴν ἑβδόμην ἡμέραν ἐδίδαξε τὸν βασιλέα ὁ ἅγιος ὅλα τὰ ἄρθρα τῆς πίστεως, καὶ τότε ἡτοίμασε τὴν κολυμβήθραν, λέγωντας· Τοῦτο τὸ ὕδωρ βασιλεῦ ἁγιάζεται μὲ τὴν ἐπίκλησιν τῆς ζωοποιοῦ καὶ ὁμοουσίου Τριάδος, Πατρὸς, Υἱοῦ, καὶ Ἁγίου Πνεύματος· καὶ γίνεται ψυχῶν καθαρτήριον· τὸ ὁποῖον σοῦ θέλει γένῃ καὶ ἴασις τῆς ἀσθενείας σου, καθὼς οἱ Ἀπόστολοι σοῦ ἔταξαν. Εἴσελθε γοῦν εἰς τοῦτον τὸν θεῖον λουτῆρα μετὰ πίστεως, νὰ καθαρισθῇν ὅλα σου τὰ πταίσματα, καὶ τῆς σαρκός τὰ λωβήματα. Τότε ὁ εὐλαβὴς βασιλεὺς, ἐγδύθη ὅλα τὰ φορέματα, θεατρίσας τὴν ὕβριν τῆς σαρκός· καὶ χρισθεὶς μὲ τὸ ἅγιον μύρον, ἐσέβη εἰς τὴν κολυμβήθραν ὁλόγυμνος, καὶ τὸν ἐβούτησεν εἰς τὸ νερὸν τρεῖς φοραῖς τὴν κεφαλήν του, τὸ ὄνομα τῆς ἁγίας Τριάδος ἐπικαλούμενος. Τότε ἦλθε φῶς οὐράνιον λαμπρότερον ἀπὸ τὸν Ἥλιον, καὶ ἔλαμψεν ὅλον τὸ σπῆτι θαυμασιώτατα· καὶ εὐγένωντας ἀπὸ τὸ ὕδωρ ὁ βασιλεὺς ὅλος ὑγιὴς, δὲν ἔμεινε κανένα σημάδι πληγῆς ἐπάνω του· ἀλλὰ ἔπεσεν (ὦ τῆς μεγίστης χάριττος καὶ δυνάμεως τῆς θείας ἀναγεννήσεως) ἕλη τὰ ἡ λώβη ὡς λέπια ὀψαρίων, καὶ αὐτὸς εὑρέθη ὁλόγερος· καὶ ἐνδυθεὶς ἄσπρην στολὴν ἐμφώτιον, ἔμεινεν ἀγαλλιώμενος καὶ εὐχαριστῶν τὸν Κύριον εἰς τοιαύτην μεγίστην εὐεργεσίαν, ὁποῦ ἀπήλαυσεν· ἔλεγε δὲ, ὅτι ὅσην ὥραν ἦτον εἰς τὸ νερὸν, ἠσθάνετο καὶ ἐγροίκα ἐπάνω εἰς τὴν κεφαλήν του ἕνα χέρι, καὶ τοῦ ἔγγιζε· τοῦτο δὲ ἦτον ἡ θεία δύναμις, καὶ τὸ ἔδιδεν ἀοράτως τὴν χάριν καὶ ἁγιότητα. Τότε χρισθεὶς μύρον ἅγιον, ἐκοινώνησε τὰ θεῖα μυστήρια, καὶ οὕτως μὲ τὴν θείαν χάριν ἔγινε Χριστιανὸς τέλειος· ἔπειτα πνέωντας ἀπὸ ζῆλον θεῖον, ἔγραψε διαφόρους νόμους δικαίους εἰς δόξαν Θεοῦ καὶ ἄυξησιν τῆς εὐσεβοῦς ἡμῶν Πίστεως. Ἤγουν νὰ μὴ τολμήσῃ τινὰς νὰ βλασφημήσῃ τὸν Χριστὸν, ἢ νὰ πειράξῃ χριστιανὸν ὁλότελα. Ὁ δὲ παραβάτης νὰ παιδεύεται φοβερὰ, καὶ νὰ γίνωνται ἀυθεντικὰ ὅλα του τὰ πράγματα. Δεύτερον νόμον ἔγραψε, νὰ γράφωνται εἰς τὴν στρατείαν μόνον οἱ χριστιανοὶ, καὶ αὐτοὶ νὰ λαμβάνωσιν ὀφφίκια, ἡγεμονείας καὶ ἀξιώματα· ἐπρόσταξε νὰ χαλοῦσι τοὺς βωμοὺς τῶν Ἑλλήνων, νὰ κτίζωσι πανταχοῦ Ἐκκλησίας εἰς δόξαν Χριστοῦ, ὁμοίως ἔκτισε καὶ αὐτὸς ναὸν μεγάλον τῷ σωτῆρι Θεῷ εἰς τὰ βασίλεια ἔσωθεν, τοῦ ὁποίου τὸ σχῆμα αὐτὸς ὁ βασιλεὺς ἰδιοχείρως ἐσχεδίασε, καὶ πρῶτος ἀπὸ ὅλους ὡς εὐλαβέστερος εἰς τὰ θεμέλια ἔσκαψε, καὶ λίθους ἐσήκωσεν εἰς τὸν ὦμόν του, διὰ νὰ ἔχῃ μισθὸν περισσότερον. Ἔτι ἐπρόσταξε νὰ σχολάζουν ὅλοι καὶ νὰ ἀργοῦσιν ἀπὸ πᾶσαν ὑπηρεσίαν σωματικὴν τὰς δύω ἑβδομάδας τῆς ἁγίας Λαμπρᾶς, ἤγουν ἀπὸ τὸ σάββατον τοῦ δικαίου Λαζάρου, ἕως τὴν Κυριακὴν τῶ Ἀποστόλου Θωμᾶ, νὰ συντρέχουν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἅπαντες· καὶ ὅσοι πτωχοὶ βαπτισθοῦσι, νὰ ζωστροφοῦνται καὶ νὰ ἐνδύνωνται ἀπὸ βασιλικὰ ἔξοδα. Αὐτὰ καὶ ἄλλα περισσότερα (ὁποῦ διὰ συντομίαν δὲν γράφομεν.) νομοθετήσας θεάρεστα ὁ θεόκλητος καὶ αὐτοκάτωρ θεοφήφιστος, ἔγινεν εἰς ὅλην τὴν οἰκουμένην χαρὰ μεγάλη καὶ ἀγαλλίασις· καὶ προσήρχοντο καθ' ἑκάστην εἰς τὴν πίστιν λαὸς ἀναρίθμητος, καὶ ἐβαπτίζοντο· καὶ τοὺς μὲν ναοὺς τῶν εἰδώλων ἠδάφιζεν καὶ ἐχαλοῦσαν ἀπὸ τὰ θεμέλια· τὰς δὲ Ἐκκλησίας ἐκαλλώπιζαν, καὶ ἐπροίκιζεν αὐτὰς ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς μὲ εἰσοδήματα πλούσια· καὶ οἱ μὲν Ἕλληνες καταισχύνοντο, ἡ δὲ εὐσέβεια ηὔξανε· καὶ οὐ μόνον

ἐκεῖ εἰς τὴν Ῥώμην, ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλας πόλεις πολλὰς, καὶ κάστρη ἀμέτρητα ἐκηρύττετο παῤῥησία ὁ δεσπότης Χριστὸς Θεὸς προαιώνιος· ὅτι ὁ εὐσεβὴς βασιλεὺς ἐψήφισε χριστιανοὺς ἡγεμόνας, καὶ ἄρχοντας, καὶ τοὺς ἔστειλε πανταχοῦ, προστάσσωντάς τους νὰ βάλουν εἰς αὐτὸ πολλὴν ἐπιμέλειαν, νὰ ἀφανίσουν τὴν εἰδωλολατρείαν τελείως, καὶ νὰ στερεώσουν τὴν εὐσέβειαν ὅσον δύνανται· τὸ ὅμοιον ἐπιμελεῖτο καὶ αὐτὸς ἐκεῖ εἰς τὴν Ῥώμην ὁ τρισμακάριος. Λοιπὸν ἠξεύρωντας πῶς ἦσαν τινὲς ἀπὸ τοὺς πρώτους τῆς πόλεως ἀκόμη εἰς τὴν προτέραν ἀσέβειαν, καὶ δὲν εἶχασι προθυμίαν νὰ ἀφήσουν τὴν κακὴν συνήθειαν, ἐσύναξεν ὅλους τῆς συγκλήτου καὶ ὅλους τοὺς πλουσίους καὶ εὐγενεστέρους τῆς πόλεως, καὶ τοὺς ἐνουθέτησεν, οὕτω λέγωντας· Νὰ ἠξεύρετε φίλοι ἠγαπημένοι μου ὅτι τῶν βεβήλων ψυχῶν ἡ διάνοια δὲν δύνεται νὰ δεχθῇ συμβουλὴν σωτήριον, διατὶ εὑρίσκονται βυθισμένοι εἰς τὸ σκότος τῆς ἀγνωσίας οἱ τάλανες, καὶ ὅποιος ἀνοίγει τῆς διανοίας τὰ ὄμματα, θέλει καταλάβει τὴν ἀλήθειαν, νὰ μὴ προσκυνᾷ ἀναίσθητα καὶ ἄχρηστα πράγματα, ὁποῦ τὰ ἔκαμαν μὲ τὰ χέριά τους οἱ ἄνθρωποι· ἐπάρετε ὑπόδειγμα ἀπὸ λόγου μου, νὰ πιστεύσητε εἰς τὸν μόνον ἀληθινὸν Θεόν· ὁ ὁποῖος μὲ ἀνανέωσε, καθὼς βλέπετε· λοιπὸν αὐτὸν μόνον ἂς προσκυνοῦμεν ὡς παντοδύναμον καὶ πανάγαθον· καὶ μὴν ἐλπίζωμεν εἰς τὰ εἴδωλα, ὁποῦ ποσῶς δὲν δύνανται νὰ μᾶς δώσουν τινὰ ὠφέλειαν, ἀλλὰ μᾶλλον αὐτὰ χρειάζονται βοήθειαν ἀπὸ λόγου μας· καὶ τὰ φυλάγουν οἱ ἄνθρωποι, νὰ μὴ τὰ συντρίψουν καὶ κλέψουντα. Ἐγὼ δὲν δυναστεύω τινὰ νὰ ἔλθῃ στανικῶς του εἰς τὴν εὐσέβειαν, ἀλλὰ σᾶς συμβουλεύω ὡς φίλος τὸ συμφερώτερον, νὰ τὸ κάμετε μὲ τὴν ἐδικήν σας προαίρεσιν, ὅτι ἡ ἀνθρωπίνη δούλευσις πολλαῖς φοραῖς καὶ στανικῶς γίνεται, ἀμὴ ὁ πανάγαθος Θεὸς τινὰ δὲν ἀναγκάζει, οὔτε βιάζεται, ἀλλὰ θέλει τὴν λατρείαν αὐτοπροαίρετον μὲ λογισμὸν συνετὸν καὶ σώφρονα.

Ταῦτα τοῦ εὐσεβοῦς Βασιλέως λέγοντος, καὶ ἄλλα παρόμοια, ἐβόησαν ἅπαντες· Ἕνας εἶναι ὁ ἀληθὴς Θεὸς, ὁποῦ ἀνανέωσε τὸν πολυχρονημένον βασιλέα μας· καὶ οὕτως ἐπίστευσαν ὅλοι, καὶ ἐβαπτίσθησαν, καὶ ἐγίνη εἰς τὴν πόλιν ὅλην πολλὴ χαρὰ καὶ μεγάλη πανήγυρις· ἄναψαν φωτοχυσίαν εἰς τὰ βασίλεια, καὶ τοὺς τάφους τῶν Ἁγίων ἐστόλισαν, καὶ ἄλλα ἔργα ἐτέλεσαν θεάρεστα. Οὕτως οὖν ἐπίστευσαν οὐ μόνον οἱ Ῥωμαῖοι, ἀλλὰ καὶ ὅλα τὰ ἑσπέρια μέρη, καὶ ἐπροσκυνοῦσαν τὸν Χριστὸν ἅπαντες· μόνον εἰς τὴν Ἀνατολὴν ἦτον ἀκόμη ζωντανὸς ὁ Μαξιμιανὸς ὁ Γαλλέριος, καὶ ἐφόνευσε πολλοὺς χριστιανοὺς ὁ ἄχρηστος. Ὁ δὲ χρηστὸς Κωνσταντῖνος ἐπῆρε φουσάτον ἀπὸ τὴν Ῥώμην, ἔχωντας καὶ τὸν Λικίνιον εἰς τὴν συνοδίαν του, καὶ ὑπῆγε νὰ πολεμήσῃ τὸν Γαλλέριον, ὁ ὁποῖος εἶχε καὶ αὐτὸς φουσάτο πολὺ συναγμένον ἀπὸ προτήτερα, καὶ ἐμελέτα νὰ πολεμήσῃ τὸν μέγαν Κωνσταντῖνον· διατὶ τοῦ εἴπασιν οἱ μάντεις καὶ ἱερεῖς τῶν εἰδώλων, ὅτι ἔμελλε νὰ τὸν νικήσῃ εἰς τὸν πόλεμον· ἀλλὰ ἐψεύσθησαν οἱ δείλαιοι· ὅτι ὡς ἔσμιξαν τὰ δύω στρατεύματα, καὶ εἶδασιν οἱ στρατιῶται τοῦ Γαλλερίου τὸν τίμιον Σταυρὸν εἰς τὸ φουσάτον τοῦ Κωνσταντίνου προπορευόμενον, φόβος καὶ τρόμος τοὺς ηὔρηκε· καὶ μὴ ὑποφέροντες τὴν ἀφραπὴν ὁποῦ εὔγενεν ἀπὸ τοῦτον, ἔφευγαν ὡς ὑπὸ πυρὸς φλογιζόμενοι· καὶ ἄλλους μὲν ἔκοψαν, ἄλλοι ἔφυγαν, καὶ ἄλλοι πάλιν οἱ γνωσικώτεροι, βλέποντες αὐτὸ τὸ σημεῖον, ἔτρεχαν εἰς τὸν μέγαν Κωνσταντῖνον, καὶ προσκυνοῦντές τον, ἔστρεφαν τὰ ξίφη πρὸς τοὺς συντρόφους καὶ συμπολίτας τους· ὅθεν εἰς ὀλίγην ὥραν ἠφανίσθη τοῦ Γαλλερίου τὸ στράτευμα. Ὁ ὁποῖος βλέπωντας τὴν καταδίκην ὁποῦ ἔπαθεν, ἐβγαλε τὰ βασιλικὰ ἱμάτια, καὶ ἐφόρεσε πτωχικὰ, διὰ νὰ μὴν ἐγνωρίζεται, καὶ οὕτως ἔφυγε μὲ ὀλίγας τινὰς ἀπὸ χώραν εἰς χώραν κρυπτόμενος· καὶ συνάξας ὅλους τοὺς μάντεις καὶ ἱερεῖς τῶν εἰδώλων, τοὺς ψευδοπροφήτας καὶ τοὺς σοφοὺς ἅπαντας, κατέσφαξεν αὐτοὺς, διατὶ τὸν ἐγέλασαν. Ὁ δὲ μέγας Κωνσταντῖνος ἔστειλεν ἀνθρώπους πανταχοῦ, ὅπου τύχῃ νὰ τὸν θανατώσουσιν· ἀλλὰ ἡ θεία δίκη τὸν ηὗρε προτήτερα,

καὶ εὔγενε φωτία καὶ λαύρα ἀπὸ τὰ σπλάγχνα του· ὅθεν ἀπὸ τὴν πολλὴν καῦσιν ἐχύθησαν τὰ ὀμματιά του, καὶ ἔμεινεν ὁλότυφλος· ἐσάπησαν αἱ σάρκες του, καὶ οὕτω βασανιζόμενος κακῶς ὁ κακὸς ἐξέψυξεν, ὁμοίως καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ Μαξιμῖνος τὸ μιαρὸν τοῦ μιαροῦ γέννημα, ὁποῦ καὶ αὐτὸς πολλοὺς χριστιανοὺς ἐφόνευσεν· ὅθεν ηὗρε καὶ αὐτὸν ἡ Θεία δίκη, καὶ ἐφονεύθη ἀπὸ Θεῖον Ἄγγελον, καθὼς εἰς τὸ μαρτύριον τοῦ καλλικελάδου Μηνᾶ φαίνεται. Ἀλλὰ προτήτερα τούτων καὶ οἱ ἄλλοι δύω βασιλεῖς Διοκλητιανὸς καὶ Μαξιμιανὸς πρότερον μὲν ἀφῆκε τὴν βασιλείαν, καὶ τὴν ἐπῆρε ὁ υἱός του Μαξέντιος· ἔπειτα ἐμετανόησε καὶ ἐγύρευε νὰ τὴν ἐπάρῃ πάλιν ὕστερα· καὶ μὴ δυνάμενος, ἀπὸ τὴν λύπην του καὶ ἀπὸ τὸν φόβον τοῦ Υἱοῦ του, ὁποῦ τὸν ἐδίωκεν, ἐκρεμάσθη ὡς ὁ Ἰούδας, καὶ μοναχός του ἐπνίγη ὁ ἀφρονέστατος. Οὕτως οὖν οἱ κακοὶ καὶ ἄδικοι δικαίως πολλάκις λαμβάνουν ἀπ' ἐδῶ πρὸς ὥρας τὸν ἀῤῥαβῶνα τῆς αἰωνίου κολάσεως διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς κακίας τους. Οἱ δὲ ἐνάρετοι οὐ μόνον εἰς τὸν μέλλοντα αἰῶνα αἰωνίως δοξάζονται, καὶ ἀπολαμβάνουν κατὰ τὰς πράξεις τους, ἀλλὰ καὶ ἐδῶ ἔχουσι τὸν Θεὸν βοηθὸν καὶ ἀντιλήπτορα, ὡς ὁ μακάριος καὶ ἀοίδομος Κωνσταντῖνος· ὅς τις εἶχε καὶ ἐδῶ τὴν βασιλείαν πρόσκαιρα, καὶ ἀπολαμβάνει καὶ τὴν αἰώνιον ὡς ἄλλος Ἀπόστολος, ἐπειδὴ ὑπερμάχησε τόσον διὰ τὴν εὐσέβειαν. Ἀφ' οὗ γοῦν ἐνίκησε τοὺς τυράννους ὁ μέγας Κωνσταντῖνος καὶ τοὺς ἠφάνισεν, ἐψήφισε βασιλέα τῆς Ἀνατολῆς τὸν Λικίνιον, δίδωντάς του γυναῖκα Κωνσταντίαν τὴν ἀδελφήν του· ἀμὴ πρῶτον τὸν ἔβαλε καὶ ἐπῆρε ὅρκον, νὰ μὴ πειράξῃ τινὰ χριστιανὸν, ἀλλὰ νὰ φυλάγῃ εὐσέβειαν· αὐτὸς δὲ ἀφ' οὗ ἔλαβε τὴν ἀξίαν ὁ ἀνάξιος, δὲν ἐψήφισε τοὺς ὅρκους, οὔτε ἐνθυμήθη πῶς ἐξωλοθρεύθησαν οἱ ἄλλοι διῶκται καὶ τύραννοι, ἀμὴ ἐκίνησε καὶ αὐτὸς εἰς τὴν Ἀνατολὴν πόλεμον κατὰ τῶν Χριστιανῶν ὁ ἄχρηστος καὶ ἀχάριστος, καὶ πολλοὺς ἐθανάτωσεν. Ἀκούσας οὖν ταῦτα ὁ μέγας Κωνσταντῖνος, τὸν ἐφοβέρισε μὲ γράμματα, νὰ παύσῃ ἀπὸ τοῦ διαβόλου τὰ ἔργα, ἢ νὰ τοῦ δώσῃ τὸν πρεπούμενον θάνατον· ἔπειτα βλέπωντας, ὅτι δὲν του ἐπήκουσεν, ἐπῆρε τὸ στράτευμα καὶ τὸν ἐπολέμησεν εἰς τὰ μέρη τῆς Βιθυνίας· καὶ πιάνωντάς τον ζωντανὸν, ἤθελε νὰ τὸν ἀποκεφαλίσῃ, καθὼς τοῦ ἔπρεπεν· ἀμὴ πάλιν, ὡς συμπαθὴς ὁποῦ ἦτον, ἐλυπήθη τῆς ἀδελφῆς του τὰ δάκρυα, καὶ τοῦ ἐχάρισε τὴν ζωήν· μόνον τὸν ἐξώρισεν εἰς τὴν Θεσσαλονίκην, καὶ τοῦ ἀφῆκεν ὅλα της τὰ εἰσοδήματα διὰ νὰ τρέφεται· ἀμὴ πάλιν δὲν ἀφῆκε τάς κακοεργίας του, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ ἐπιβουλεύετο τὸν Βασιλέα καὶ εὐεργέτην του· ὅθεν μανθάνωντάς το, ἔστειλε καὶ τὸν ἀπεκεφάλισαν, καθὼς τοῦ ἔπρεπεν· οὕτως οὖν ἐξεριζώθηκαν ὅλα τὰ ζιζάνια, καὶ ἔμεινεν εἰς ὅλον τὸν κόσμον εἰρήνη καὶ ὁμόνοια.

Ὅθεν μὴν ἔχωντας πλέον φροντίδα πολέμων ὁ εὐσεβὴς Βασιλεὺς, ἔβαλεν εἰς τὰ Θεϊκὰ ἔργα ὅλον τὸν πόθον του, καὶ ἔκτιζε Ναοὺς, καὶ τοὺς ἐπλούτιζε μὲ βασιλικὰ εἰσοδήματα, καὶ μὲ χρυσὸν καὶ ἄργυρον μεγαλοπρεπῶς τοὺς ἐστόλιζε, καὶ ἄλλα πολλὰ Θεάρεστα ἔργα ἐτέλεσε, τὰ ὁποῖα εἶναι ἀδύνατον νὰ γραφθοῦσι πληρέστατα, ὅτι μακρύνομεν πολλὰ τὴν διήγησιν. Ἦτον δὲ εἰς τὴν γνώμην φιλότιμος, συμπαθὴς, καὶ πλουσιόδωρος· εἰς τὰς πράξεις καὶ λόγια φρόνιμος· εἰς τὸ εἶδος τῆς μορφῆς ἤμερος καὶ ὡραιότατος· καὶ ἁπλῶς ὅλαις ταῖς χάρες εἶχε ψυχῇ τε καὶ σώματι· διὰ τοῦτο τὸν ἠγάπησεν ὅλος ὁ Κόσμος, καὶ τοῦ ὑποτάσσοντο διὰ ταῖς καλαῖς του γνώμαις, παρὰ διὰ τὸν φόβον τῆς ἐξουσίας του· καὶ ἤρχοντο ἀπὸ ὅλον τὸν κόσμον καὶ τὸν ἐπροσκυνοῦσαν, τάσσοντες νὰ δίδουν χαράτζιον· καὶ ἐγίνοντο Χριστιανοὶ μὲ προθυμίαν ἀνείκαστον. Τὸν καιρὸν ἐκεῖνον, ἤγουν εἰς τοὺς τις'. χρόνους ἀπὸ Χριστοῦ, εἶδεν ὁ Βασιλεὺς Θείαν ὅρασιν, ὁποῦ τὸν ἐπρόσταξε νὰ κτίσῃ πόλιν εἰς τὰ μέρη τῆς Ἀνατολῆς, νὰ τὴν ἀφιερώσῃ εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ὑπεραγίας Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου. Λοιπὸν πρῶτον μὲν ἀπῆλθεν εἰς τὴν Θεσσαλονίκην, καὶ ἔκτισε Ναοὺς μεγάλους, μεμελετῶντας νὰ οἰκοδομήσῃ ἐκεῖ τὴν πόλιν ὁποῦ εἶδεν εἰς τὸ ὅραμα· ἀμὴ ἐπειδὴ δὲν ἦτον Θεοῦ Θέλημα νὰ γένῃ ἐκεῖ, τὸν ἐμπόδισε· καὶ παγαίνωντας εἰς τὴν Χαλκηδόνα ὁποῦ ἐχάλασαν οἱ Πέρσαι, τοῦ ἄρεσεν ὁ τόπος, καὶ ἔκτιζεν, ἀμὴ τοῦ Θεοῦ δὲν ἄρεσεν· ὅθεν ἤρχοντο τινες ἀετοί, καὶ ἔπερναν τὰ σύνεργα τῶν μαστόρων, καὶ τὰ ἔῤῥιπταν εἰς τὸ Βυζάντιον. Λοιπὸν βλέπωντας τοιοῦτον θαυμάσιον, ἀπῆλθεν ἐκεῖ, καὶ τοὺς ἄρεσε πολλὰ ἡ Θέσις τοῦ τόπου, ἀμὴ δὲν ἤξευρε πόσον μεγάλην νὰ τὴν κτίσῃ· καὶ τὴν νύκτα πάλιν εἶδεν Ἄγγελον εἰς τὸ ὅραμα καὶ λέγει του. Τὸ πρωὶ ὅταν ξημερώσῃ μοῦ ἀκολούθα, καὶ ὅπου ὑπάγω ἐγὼ ἐκεῖ νὰ σημαδεύῃς τὸν τόπον νὰ βάλουσι τὰ Θεμέλια· Τὸ ταχὺ λοιπὸν ἐπῆρε τὸν πρωτομάστορα, προστάσσωντάς τον νὰ τοῦ ἀκολουθᾷ ὅπου πατήσῃ νὰ βάνῃ σημάδια· οὕτως ὑπήγενεν ὁ Ἄγγελος ἔμπροσθεν, καὶ μόνον ὁ Βασιλεὺς τὸν ἔβλεπε, καὶ ἐπεριπάτει ταχέως ἀκολουθῶντάς του· καὶ τοῦ Βασιλέως κατόπιν ἠκολούθα ὁ μάστορας, ἕως οὗ ἐγύρισεν ὅλον τὸν τόπον, ὅπου ἦτον Θεοῦ Θέλημα νὰ κτισθῇ ἡ πόλις· καὶ τότε τὴν ἄρχισαν· καὶ ἔβαλεν ἕνα γνωστικὸν καὶ πρακτικὸν ἄνθρωπον, Εὐφρατὰ ὀνομαζόμενον νὰ ἔχῃ αὐτὴν τὴν φροντίδα ἐπάνω του, νὰ γένῃ τὸ ἔργον θαυμάσιον πολλὰ καὶ Θεάρεστον, τοῦ ὁποίου ἔδωκε χρυσίον ἀναρίθμητον διὰ ἔξοδον· ὅς τις ἦτον τόσον ἐπιδέξιος, ὁποῦ τὴν ἔκαμε κατὰ πολλὰ ὡραίαν ὡς ἔπρεπε, καθὼς εἰς τοὺς Χρεναγράφους σαφέστερα φαίνεται· τὴν ὁποῖαν ἐκατασκεύασε τόσον ἐπιτήδεια, ὁποῦ ἔγινεν ὁμοία τῆς Ῥώμης εἰς ὅλα τὰ κτίρια· ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἤφεραν μίαν κολώναν μονόλιθον πορφυρᾶν μεγάλην, καὶ τὴν ἔστησεν εἰς τὸν φόρον, ἡ ὁποία ἕως τὴν σήμερον φαίνεται, καὶ ἐπάνω τῆς Κολώνας ἔκτισεν ἕνα ἀνδριάντα, τὸν ὁποῖον ἔφερεν ἀπὸ τὴν Ἡλιούπολιν τῆς Φρυγίας, ἔχοντα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ἀκτῖνας ἑπτά, καὶ ὑποκάτω εἰς τὸ Θεμέλιον αὐτῆς ἔβαλε τοὺς δώδεκα κοφίνους, ὁποῦ ἐγέμισαν οἱ Ἀπόστολοι ἀπὸ τῶν πέντε ἄρταν τὰ περισσεύματα· ἔβαλεν ἀκόμη καὶ ἅγια Λείψανα πρὸς φυλακτήριον καὶ ἁγιασμὸν τῆς πόλεως. Ἔκτισεν ὁ Βασιλεὺς εἰς αὐτὴν καὶ Ἐκκλησίαις πολλαῖς, τοὺς Ἁγίους Ἀποστόλους, τὴν Ἁγίαν Εἰρήνην, τὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Μωκίου, καὶ τοῦ Ἀρχιστρατήγου Μιχαὴλ ἐν τῷ Ἀνάπλῳ, καὶ ἔδωκεν εἰς αὐτὰς σκεύη πολλὰ, καὶ ἐκήρυξε καθολικὸν ὁρισμὸν, ὅτι νὰ χαλοῦν τοὺς βωμοὺς τῶν εἰδώλων, καὶ νὰ κτίζουν, Ἐκκλησίαις τῶν Χριστιανῶν, καὶ νὰ πέρνουν καὶ τὰ εἰσοδήματά τους. Ἐφιλοτίμησε τὴν πόλιν μὲ σύγκλητον ἱεράν, φέρωντας ἀπὸ τὴν Ῥώμην εὐγενικοὺς καὶ ἐνδοξοτάτους Ἄρχοντας, κτίζωντάς τους μεγάλα σπήτια καὶ αὐλαῖς ἀρχοντικαῖς, ὡσὰν τὰ εἶχαν καὶ εἰς τὴν Ῥώμην, χαρίζοντάς τους πᾶσαν θεραπείαν.

Τότε ἐβαπτίσθησαν καὶ οἱ Ἰνδοὶ, τοὺς ὁποίους ἐδίδαξε Φρούμεντος ὁ Φιλόσοφος ἀπὸ τὴν Τύρον, μετὰ Μεροπίου καὶ Αἰδεσίμου τῶν μαθητῶν αὐτοῦ· ὁ ὁποῖος Θεοῦ ὁδηγίᾳ ἔφθασεν ἐκεῖ διὰ νὰ ἱστορήσῃ τοὺς τόπους ἐκείνους· ὁμοίως ἐπίστευσαν καὶ οἱ Ἴβεροι ἀπὸ μίαν αἰχμάλωτον Χριστιανὴν, ἡ ὁποία ἔκαμε μεγάλα θαύματα μὲ τὴν δύναμιν τοῦ Χριστοῦ, καὶ αὐτὸν τὸν Βασιλέα τῶν Ἰβήρων ἐθεράπευσε μὲ τὴν δύναμιν τοῦ Χριστοῦ ἔστοντας ὁποῦ ἐγύρισεν ἀπὸ τὸ κυνήγιον τυφλὸς· καὶ εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν ἐπίστευσαν εἰς τὸν Χριστὸν καὶ οἱ Ἀρμένιοι συνεργίᾳ τοῦ Βασιλέως, καὶ ἐπιστασίᾳ Γρηγορίου Ἐπισκόπου τῆς μεγάλης Ἀρμενίας.

Ἐτελειώθη λοιπὸν ἡ περίφημος οἰκοδομὴ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, εἰς τὸν κ'. χρόνον τῆς βασιλείας του, ἔτη ἀπὸ κτίσεως Κόσμου εωλή'. τὴν ὁποίαν ὠνόμασεν ὁ Βασιλεὺς εἰς τὸ ὄνομά του Κωνσταντινόπολιν, καὶ νέαν Ῥώμην· καὶ ἐνομοθέτησεν εἰς αὐτὴν, ὅτι νὰ ἔχῃ σύγκλητον, μεγιστάνους, στρατηγοὺς, καὶ ἐκαλλώπισέ την μὲ πᾶσαν εὐμορφίαν, κολώναις, καὶ ἀνδριάντες· καὶ ἔστεψέν την νὰ εἶναι Βασίλισσα καὶ κυρία πασῶν τῶν πόλεων. Τότε εἶδεν ὁ Βασιλεὺς ὅραμα καὶ ἀπέστειλε τὴν μακαρίαν Ἑλένην τὴν μητέρα του εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, διὰ νὰ ἀναζητήσῃ τὸ τίμιον ξύλον τοῦ Σταυροῦ, καὶ διὰ νὰ φανερώσῃ τοὺς ἁγίους τόπους, ὁποῦ διὰ φθόνον τὸ ἀχάριστον γένος τῶν Ἑβραίων ἐσκέπασαν καὶ ἔκρυψαν· ἡ ὁποία μὲ εὐσεβὲς φρόνημα πέρνοντας φουσάτον καὶ πολὺ πλῆθος στρα-

τηγῶν καὶ ἀρχόντων, ἐπῆγεν εἰς τοὺς Ἁγίους τόπους, καὶ μὲ μεγάλην ἐξέτασιν εὗρεν ἕνα Ἑβραῖον, ὀνόματι Ἰούδαν, ὁ ὁποῖος ἴξευρε τὸν τόπον, καὶ μὴ θέλωντας νὰ τὸν δείξῃ, τὸν ἔρριψεν εἰς ἕνα ξηροπήγαδον, καὶ χωρὶς ψωμὶ, ἢ νερὸν ἔμεινεν ἑπτὰ ἡμέρας. Καὶ μετὰ ταῦτα μὴν ὑποφέρωντας τὴν πεῖναν, ἐβόα μεγαλοφώνως. Εὐγάλετέ με, καὶ νὰ σᾶς δείξω εὐθὺς τὸν τόπον ὅπου ἐσταυρώθη ὁ Χριστός. Καὶ ἔστοντας ὁποῦ τὸν εὐγάλασιν, ἦλθεν εἰς τὸν τόπον, μὰ δὲν ἴξευρε ποῦ κείτεται ὁ Σταυρός· ἔκαμε προσευχὴν εἰς τὸν Χριστὸν, καὶ πάραυτα ἔγινε σεισμὸς, καὶ ἐσείσθη ὁ τόπος, καὶ εὐγῆκεν ὡς θυμίαμα εὐῶδες ἀπὸ τὸν τόπον, ὅπου ἦτον κρυμμένος ὁ Σταυρός· καὶ ἐθαύμασαν πάντες καὶ ἡ βασίλισσα· καὶ ὁ Ἰούδας εὐχαριστήσας τὸν Χριστὸν, ἐπίστευσεν εἰς αὐτόν· καὶ λαβὼν σκαπέτιον μετὰ ἀρχόντων πολλῶν, ἔσκαψαν ὡς ὀργυιὰς εἴκοσι, καὶ εὗρον τρεῖς σταυροὺς, τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν δύω λῃστῶν, ὁποῦ ὁμάδι μὲ τὸν Χριστὸν ἐσταυρωθήκασι, καὶ ἐχάρη θαυμαστῶς ἡ βασίλισσα. Ἀλλὰ μὴν ἰξεύροντας τίς νὰ ἦτον ὁ Σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ, ἐρώτησε τὸν Ἰούδαν· ποῖος τάχα νὰ ἦτον ὁ Σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ; Ἔτυχε τότε νὰ περνοῦσιν ἕναν ἀποθαμμένον διὰ νὰ τὸν θάψουσι, καὶ ὁ Γούδας κινημένος ἀπὸ θερμὴν πίστιν, σύντομα κάμνει καὶ φέρνουν τον ἔμπροσθεν τῆς βασιλίσσης· καὶ οὕτως ἔβαλαν τὸν πρῶτον. καὶ δὲν ἔγινε σημάδι· ἔβαλαν καὶ τὸν δεύτερον, καὶ δὲν ἐφάνη σημεῖον, διατὶ ἦσαν τῶν λῃστάδων· ἔθεσαν ἐπάνω τοῦ νεκροῦ τὸν τρίτον Σταυρὸν ὁποῦ ἦτον τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἐν τῷ ἅμα ἀνέστη ὁ ἀποθαμμένος καὶ ἐφανερώθη μὲ τὸ θαῦμα ἡ δύναμις τοῦ Σταυροῦ. Καὶ τότε πολλοὶ ἀπὸ τοὺς Ἑβραίους ἰδόντες τὸ θαῦμα, ἐπίστευσαν εἰς τὸν Χριστόν· καὶ ἡ ἁγία Ἑλένη ἀγαλλομένη, εὐχαρίστησε τὸν Χριστόν· καὶ καλέσασα τὸν Ἰούδαν τοῦ εἶπε νὰ γένῃ ζήτησις διὰ τὰ καρφία ὁποῦ ἐκάρφωσαν τὸν Χριστόν· καὶ ὁ Ἰούδας μὲ ἄλλους χριστιανοὺς κάμνοντας προσευχὴν, ἔλαμψεν ὁ τόπος ὅπου ἦσαν· καὶ ἔσκαψαν καὶ τὰ ηὗραν, καὶ ἔγινε χαρὰ μεγάλη. Καὶ μὲ πρόσταγμα τῆς βασιλίσσης ὁ Ἰούδας ἔγινε Πατριάρχης Ἱεροσολύμων, καὶ ὠνομασθη Κυριακός· ἡ δὲ μακαρία Ἑλένη ἔκτισε πολλοὺς ναοὺς εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, καὶ ἐγύρισε μετὰ χαρᾶς μεγάλης εἰς τὸν υἱόν της, φέρνοντας μὲ τοῦ λόγου της τὸν Σταυρὸν τοῦ Χριστοῦ, καὶ τὰ ἅγια Καρφία· καὶ ὁ μέγας βασιλεὺς Κωνσταντῖνος ὁ υἱός της εὐγῆκεν εἰς συναπάντησίν της καὶ ἐπροσκύνησε μετὰ χαρᾶς τὸ τίμιον ξύλον, καὶ ἔδωκεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Πατριάρχου τὸν Σταυρὸν μὲ τὴν θήκην, καὶ ἀπὸ τὰ τέσσερα καρφία, τὰ δύω ἔβαλαν εἰς τὴν βασιλικὴν κορώναν ὁποῦ ἐφόρει, καὶ τὰ ἄλλα δύω ἔβαλεν εἰς τόπον ἅγιον, καὶ Ἱερὸν εἰς προσκύνησιν· καὶ μετὰ ὀλίγον καιρὸν ἡ μακαρία Ἑλένη ἀπῆλθεν εἰς τὰς αἰωνίους μονὰς, καὶ ἐτάφη εἰς τὸν περίφημον ναὸν τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων.

Εἰς τὸν καιρὸν τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἐσηκώθη νέος ἀντίχριστος ὁ αἱρεσιάρχης Ἄρειος· ὁ ὁποῖος ἦτον πρωτοπαπᾶς Ἀλεξανδρείας, καὶ διδάσκαλος τοῦ γυμνασίου· καὶ ἄρχησε νὰ λέγῃ λόγια βλάσφημα κατὰ τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, κηρύττωντας, πῶς εἶναι κτίσμα καὶ ποίημα Θεοῦ, καὶ ἐργαλεῖον καὶ ὄργανον, διὰ μέσου τοῦ ὁποίου ὁ Θεὸς καὶ Πατὴρ κατ' ἀρχὰς τὸν κόσμον ἐποίησε, καὶ ὄχι Θεὸς ἀληθινός. Ἐπατριάρχευε τότε εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν Πέτρος ὁ ἁγιώτατος· ὁ ὁποῖος εἶδεν ὀπτασίαν τὸν Χριστὸν τὸν Κύριον, πῶς ἐφόρει φόρεμα ξεσχισμένον, καὶ ἐρώτησε, λέγων: Τίς ὦ Χριστέ μου σοῦ ἔσχισε τὸν χιτῶνα; Καὶ ὁ Κύριος τοῦ εἶπεν. Ὁ Ἄρειος ὁποῦ λέγει, πῶς δὲν εἶμαι Θεός. Ὅθεν εὐθὺς ὁ μέγας Πατριάρχης Πέτρος τὸν ἐκάθηρε· καὶ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Πέτρου ἔγινε Πατριάρχης Ἀχιλλᾶς, ὁ ὁποῖος μὲ νουθεσίαις τὸν Ἄρειον εἰς εὐσέβειαν ἐμετάστρεψε, καὶ ὡς τε ὁποῦ ἔζη ἐκεῖνος, ἐσιώπα· μὰ μετὰ ταῦτα ἑστῶντας ὁποῦ ἔγινε Πατριάρχης ὁ Θεῖος Ἀλέξανδρος, ἄρχισε πάλιν ὁ Ἄρειος νὰ κηρύττῃ ταῖς πρώταις του αἱρεσες, τόσον ὁποῦ ἔσυρεν εἰς τὴν γνώμην του τὸν Νικομηδείας Εὐσέβιον, Θεωνᾶν, καὶ Σεκοῦνδον τοὺς Ἐπισκόπους, Παυλῖνον Τύρου, καὶ ἄλλους κληρικούς· διὰ τὸ ὁποῖον,

κινηθεὶς ἀπὸ ζῆλον θεϊκὸν ὁ μέγας Ἀλέξανδρος, ἐσύναξεν ἕως ἑκατὸν Ἐπισκόπους ἀπὸ τὴν ἐπαρχίαν του, καὶ ἐκάθηρε τὸν Ἄρειον καὶ τοὺς συνακολούθους του, καὶ ἔγινεν εἰς τὸν κόσμον μεγάλη σύγχυσις.

Ὁ δὲ Μέγας Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος ἰδὼν τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ ταρασσομένην, ἐκήρυξε δόγμα, ὅτι νὰ συναθροισθοῦν εἰς τὴν μεγαλόπολιν Νίκαιαν ὅλοι οἱ τῆς ἁπάσης οἰκουμένης Ἐπίσκοποι νὰ ἐξετάσουν τὸ ζήτημα· καὶ ἐσυμμαζώχθησαν τριακόσιοι δέκα καὶ ὀκτὼ Θεοφόροι Πατέρες, καὶ ἔγινεν ἡ πρώτη ἁγία καὶ μεγάλη οἰκουμενικὴ σύνοδος· εἰς τὴν ὁποίαν ἦλθε καὶ αὐτὸς ὁ φιλόχριστος βασιλέας, καὶ ἐκάθισε μὲ τοὺς ἀρχιερεῖς, ὄχι εἰς βασιλικὸν θρονὲ, μὰ εἰς χαμηλὸν καὶ ταπεινόν· καὶ ἐπαρακίνησε τοὺς Ἐπισκόπους νὰ ἐξετάσουν τὸ ζήτημα, κελεύωντας καὶ τὸν Ἄρειον νὰ ἔλθῃ μὲ τοὺς συνακολούθους του, διὰ νὰ λάβῃ τὴν λύσιν, καθὼς καὶ ἔγινε, καὶ ἦλθε μὲ πολλοὺς φιλοσόφους καὶ ῥήτορας, τοὺς ὁποίους κατὰ κράτος οἱ θεῖοι Πατέρες ἐνίκησαν, καὶ τὸν ἐξαίρετον ἀπὸ ὅλους τοὺς φιλοσόφους φαινόμενον, ὁ Θαυματουργὸς Σπυρίδων εἰς τὴν εὐσέβειαν ἐμετάτρεψε, σιμώνωντάς του, καὶ μὲ ταπεινὸν φρόνημα τὴν πίστιν τὴν εὐσεβῆ ἑρμηνεύωντας· μὰ ὁ παράνομος Ἄρειος μὴ θέλωντας νὰ ταπεινωθῇ, ἀναθεματίσθη ἀπὸ τὴν ἱερὰν σύνοδον ὁμοῦ μὲ τὴν διδασκαλίαν του καὶ ὅλους του τοὺς συνακολούθους· καὶ ἡ ἁγία σύνοδος ἔγραψε καὶ τὸ ἱερὸν τῆς πίστεως σύμβολον, καὶ ἐνομοθέτησε πότε νὰ γίνεται τὸ ἅγιον Πάσχα εἰς ὅλην τὴν οἰκουμένην· ἤγουν νὰ τελειώνεται κατὰ τὴν ἰσημερίαν, ὀπίσω ἀπὸ τὸ Πάσχα τῶν Ἰουδαίων τὴν πρώτην Κυριακὴν, καὶ ἐθιάταξε τὸν ὅρον, καὶ ὑπέγραψαν πάντες οἱ ἀρχιερεῖς, καὶ ὕστερα ἀπὸ ὅλους ὁ φιλόχριστος βασιλεὺς μὲ κόκκινα γράμματα τὴν ἁγίαν Σύνοδον ἐβεβαίωσε· καὶ αὐθις τὸν Θεὸν εὐχαριστήσας ὁποῦ καὶ τὴν εἰδωλολατρείαν καὶ τὰς αἱρέσεις διὰ μέσου του ἐχάλασεν· ἐπαρακάλεσε τοὺς ἀρχιερεῖς, ὅτι νὰ ἔλθουσιν εἰς τὴν νέαν πόλιν ὁποῦ ἔκτισε νὰ τὴν εὐλογήσουν, καὶ νὰ ἐπισκεφθῶσι καὶ τὸν Μητροφάνην, ὁποῦ μὲ βαρέαν ἀῤῥωστίαν ἐκείτετο· καὶ οἱ ἀρχιερεῖς μὲ προθυμίαν μεγάλην τὸν λόγον τοῦ βασιλέως ἐτέλεσαν· καὶ φθάσαντες εἰς τὴν πόλιν ὁμοῦ μὲ τὸν βασιλέα, εὐλόγησαν αὐτὴν, ὅτι νὰ εἶναι κυρία τῶν πόλεων, καὶ Κωνσταντινούπολιν ὠνόμασαν, καὶ εἰς τὴν Ἀειπράρθενον Μαρίαν τὴν Μητέρα τοῦ Θεοῦ ἀφιέρωσαν καὶ ἐπισκεψάμενοι τὸν Πατριάρχην, ἐγύρισαν μὲ βασιλικαῖς φιλοδωρίαις εἰς ταῖς ἐπαρχίαις τους, κηρύττοντες τῆς μεγάλης συνόδου τὰ δόγματα.

Εἰς τὸν χρόνον τῆς βασιλείας αὐτοῦ οἱ Ἑβραῖοι φθονοῦντες εἰς τὴν αὔξησιν τῶν Χριστιανῶν, ἐπαρακίνησαν τὸν Βασιλέα Περσῶν Σαβώριον ἐναντίον τῶν Χριστιανῶν καὶ ἐφόνευσεν εἰς διωρισμένην ἡμέραν ἐπισκόπους καὶ κληρικοὺς ὁ. καὶ κοσμικοὺς ιή. χιλιάδες· καὶ ὁ μέγας Κωνσταντῖνος ταῦτα ἀκούσας, ἔστειλεν ἀποκρισαρίους εἰς τὸν Σαβώριον νὰ παύσῃ τὸ διωγμὸν, μὰ δὲν ἐκαταπείσθη· εἰς τοῦτο ἔφθασεν ὁ τριακοστὸς χρόνος τῆς βασιλείας του, καὶ ἔκαμε μεγάλην ἑορτὴν, φιλοδωρῶντας τοὺς μεγιστάνους καὶ τὰ στρατεύματα· καὶ συναθροίσας στρατὸν πολὺν, ἐστράτευσε μετὰ βαρείας δυνάμεως, καὶ ἐπέρασεν εἰς τὴν Νίκαιαν, διὰ νὰ ὑπάγῃ νὰ πολεμήσῃ εἰς τὴν Περσίαν τὸν μισόθεον Σαβώριον· καὶ ἐκεῖ ἀσθενήσας, μετέστη πρὸς Κύριον. Ἔζησε δὲ χρόνους ξέ. καὶ ἐβασίλευσε χρόνους λά. καὶ μῆνας ί. ἔγραψε δὲ διαθήκην, καὶ ἀφῆκε τὴν βασιλείαν εἰς τὲς τρεῖς του υἱούς, τὸν Κωνσταντῖνον, τὸν Κωνστάντιον, καὶ Κώνσταν· καὶ τοῦ μὲν Κωνσταντίνου ἔδωκε τὴν Ἀνατολὴν ὅλην, καὶ τὴν Κωνσταντινούπολιν· τοῦ δὲ Κώνσα τὴν Ῥώμην, καὶ ὅλην τὴν Ἰταλίαν· καὶ τοῦ Κωνσταντίου τὰς ἄνω Γαλλίας, καὶ Βρετανικὰς νήσους, καὶ εὐθὺς ὁποῦ ἀνεγνώσθη ἡ διαθήκη, ὁ Κωνστάντιος παρεύθυς ἦλθεν ἀπὸ τὴν Ἀνατολὴν, καὶ ἤφερε τὸ λείψανον τοῦ Πατρὸς αὐτῆ μετὰ πάσης βασιλικῆς τιμῆς εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, καὶ ἐκήδευσεν αὐτὸ εἰς τὸν ναὸν τῶν ἁγίων Ἀποστόλων, ὅπου καὶ πολλὰ θαύματα εἰς πολλοὺς διετέλεσεν.

Ἀλλὰ ποῖος νοῦς ἠμπορεῖ νὰ λογιάσῃ τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου τὰ προτερήματα; ποία γλῶσσα δύναται νὰ διηγηθῇ τὰ Θεῖα ἔργα; καὶ ποῖος κάλαμος ἰσχύει νὰ τὸν μεγαλύνῃ μὲ ἀξιόπρεπα ἐγκώμια; Βέβαια ἀπορῶ, καὶ ἐξίσταμαι· ἐπειδὴ καὶ βλέπω πῶς ἀνάμεσα εἰς τοὺς ἄλλους ἁγίους Θαυμάσιος ἀνεδείχθη, καὶ μὲ καθ' ἕνα πρεπούμενα νὰ συγκριθῇ δύναται, καὶ νὰ λάβῃ μεγάλας τὰς ὑπερβολάς. Λέγει ἡ Θεία γραφή, πῶς ἦτον ὁ προφητάναξ Δαβὶδ ταπεινὸς καὶ πραότατος, ἀλλὰ καὶ ὁ μέγας Κωνσταντῖνος ἦτον πραότατος περίσσα καὶ ἀμνησίκακος, καθὼς εἰς πολλοὺς τόπους φαίνεται, ὁποῦ τὸν ἐπιβουλεύθησαν πολλοί, καὶ τοὺς ἐσυγχώρησε· μάλιστα ὁποῦ ὥριζεν ὅλον τὸν κόσμον, ἀμὴ ὁ Δαβὶδ μόνον εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ ἐβασίλευσεν. Ὠνομάσθη ὁ Δαβὶδ Θεοπάτωρ ἀπὸ ὅλους τοὺς βασιλεῖς τῶν Ἑβραίων καὶ ἔνδοξος, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς υἱὸς Θεοῦ κατὰ χάριν ἔγινε· καὶ δὲν σφάλλομεν, ἐὰν τὸν εἰποῦμεν πρωτότοκον· ὅτι πρῶτος αὐτὸς εἰς τὴν κληρονομίαν τοῦ Χριστοῦ ἐβασίλευσε, καὶ εἰς τοὺς ἄλλους βασιλεῖς νόμους ἄφησεν, ὡς πατρικὴν κληρονομίαν καὶ τοὺς ἐπλούτισε· καὶ πρέπει νὰ τὸν λέγωμεν Θεοπάτορα, ἐπειδὴ τῶν κατὰ χάριν υἱῶν τοῦ Θεοῦ Πατὴρ ἐχρημάτισε. Τὸν Σολομῶντα ὁ Θεὸς ἐθαυμάστωσεν, ἐμπλήσας αὐτὸν Θείας σοφίας καὶ γνώσεως, ἀλλὰ καὶ οὗτος ἀπὸ τὸν Θεὸν ἐσοφίσθη, διδαχθεὶς οὐρανόθεν τὸ Θεῖον μυστήριον· καὶ εἶχε τόσην σοφίαν καὶ σύνεσιν, ὁποῦ ἠφάνισε τὴν εἰδωλολατρείαν, καὶ ἐστερέωσε τὴν εὐσέβειαν· μάλιστα καὶ τοῦ Σολομῶντος ἐφάνη σοφώτερος· ὅτι ἐκεῖνος μὲν ἐμωράνθη ὕστερα διὰ τὴν ἡδονὴν τῆς σαρκὸς, καὶ προσκυνήσας τὰ εἴδωλα, ἔγινε (φεῦ) ὁ ἐραστὴς τῆς σοφίας πορνείας τρόπαιον, καὶ Θεοῦ καὶ Ἀγγέλων ἀλλότριος. Ὁ δὲ Θαυμάσιος Κωνσταντῖνος καὶ πάνσοφος ἐφύλαξε τὴν πίστιν ἀκράδαντον, καὶ τὴν σωφροσύνην ἀμίαντον· καὶ πρέπει νὰ προτιμᾶται ἀπὸ ὅλους τοὺς βασιλεῖς καὶ νὰ εὐφημίζεται. Ὑπερμάχησεν ὁ μέγας Πέτρος εἰς τινὰς πόλεις, κηρύξας τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον, καὶ οὕτως ὡς κορυφαῖος τῶν Ἀποστόλων ἐπῆρε τῆς νίκης τὸν στέφανον· οὗτος δὲ ὁ τρισμακάριος ὑπερμάχησεν εἰς ὅλην τὴν οἰκουμένην ἕως οὗ τελείως ἠφάνισε τοὺς εἰδωλολάτρας, καὶ ἐστερέωσε τὴν εὐσέβειαν. Ἔλαβεν οὐρανόθαν τὴν κλῆσιν ὁ μέγας Παῦλος, καὶ ἔπαθε πολλὰ διὰ τὴν εὐσέβειαν, ὁμοίως καὶ οὗτος ὁ τρισόλβιος οὐκ ἐξ ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐκ Θεοῦ ἐδιδάχθη τὸ μυστήριον πρότερον, καὶ ἐστερέωσε τὴν Ἐκκλησίαν τοσοῦτον ἐπιμελέστατα, ὁποῦ δὲν ἐδυνήθησαν αἱ πύλαι τοῦ Ἅδου, ἤγουν τῶν αἱρετικῶν τὰ στόματα, νὰ τὴν διασείσουν ὁλότελα. Πάντες ἡμεῖς ἀπὸ τὸν Ἅγιον αὐτὸν Βασιλέα ἐπλουτήσαμεν τὴν ἐπίγειον βασιλείαν καὶ τὴν εὐσέβειαν, ὁποῦ ἤμεσθεν ἔθνη διασκορπισμένα καὶ ἀβασίλευτα καὶ πάλιν αὐτὸν ἂς παρακαλοῦμεν πολλάκις νὰ δέεται τοῦ Θεοῦ ὁ Θεόστεπτος, νὰ ἐξαλείψῃ τῶν ἀσεβῶν τὰ φρυάγματα, καὶ νὰ δώσῃ πάλιν εἰρήνην τῆς Ἐκκλησίας του, νὰ μείνωμεν οἱ εἰσεβεῖς ἀνενόχλητοι καὶ ἀτάραχοι. Ναὶ Κωνσταντῖνε πανσέβαστε καὶ Θεομακάριστε, βασιλεῦ εὐσεβέστατε καὶ αὐτοκράτορ χριστομίμητε, Ἀπόστολε τρισκαιδέκατε, καὶ δοῦλε Χριστοῦ γνησιώτατε, θερμότατα βοηθὲ τῶν ἐν πίστει καὶ ἀληθείᾳ ἐπικαλουμένων σε· ἐπάκουσον καὶ ἡμῶν τῶν πιστῶν αἰτουμένων σε, καὶ ἱκέτευσον τὸν ἐλεήμονα Κύριον νὰ λυτρώσῃ ἀπὸ τὴν αἰχμαλωσίαν τὴν πόλιν σου, νὰ στερεωθῇ ἡ εὐσέβεια· ὑπερμάχησον διὰ τὴν ποίμνην τοῦ Χριστοῦ χρηστότατε βασιλεῦ Θεόσοφε· τοὺς ἐν θαλάσσῃ κυβέρνησον· τοὺς ἐν συμφοραῖς παραμύθησον· τοῖς ἐν ἀνάγκαις, βοήθησον· καὶ τὰς αἰχμαλώτους εὐσεβεῖς λύτρωσον· καὶ ἁπλῶς ἅπασαν τὴν Ἐκκλησίαν τῶν ὀρθοδόξων Χριστιανῶν, διὰ τὴν ὁποίαν τοσοῦτον ἐκοπίασες καλῶς διαφύλαξον, καὶ πάσης βλάβης αὐτὴν ἀμέτοχον τήρησον· τοὺς δὲ πιστῶς καὶ εὐλαβῶς ἑορτάζοντας τὴν παναγίαν σου, κοίμησιν, καὶ χαρμονικῶς ἐκτελοῦντας τὴν πάνσεπτόν σου πανήγυριν, ἐκ τῶν ὁρωμένων καὶ ἀοράτων ἐχθρῶν ἀπειράστους διαφύλαττε, καὶ πάντα τὰ πρὸς σωτηρίαν αἰτήματα, χάρισαι· καὶ ἐπάκουσον ἡμῶν τῶν ταπεινῶν τῆς αἰτήσεως· καὶ ἀξίωσον ἡμᾶς ταῖς πρὸς τὸν δεσπότην Χριστὸν εὐπροσδέκτοις πρεσβείαις σου, νὰ ἐπιτύχωμεν τῆς αἰωνίου μακαριότητος καὶ βασιλείας αὐτοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ὡ πρέπει τιμὴ καὶ προσκύνησις, σὺν τῷ ἀνάρχῳ αὐτοῦ Πατρὶ, καὶ ὁμοουσίῳ Πνεύματι, εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

ΙΟΥΝΙΟΥ ΚΕ'.

Βίος καὶ πολιτεία τοῦ Ὁσίου καὶ Θεοφόρου Πατρὸς ἡμῶν.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΤΟΥ ΚΤΙΤΟΡΟΣ

Τῆς Σεβασμίας Μονῆς τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ

Βαπτιστοῦ ἐν τῷ ὄρει τοῦ Ἄθω.

Εὐλόγησον Πάτερ.

Οὗτος ὁ Θαυμάσιος Πατὴρ ἡμῶν Διονύσιος ἦτον ἀπὸ τὰ ὅρια τῆς Καστορίας, ἀπὸ ἕνα χωρίον Κορησὸν καλούμενον· οἱ γονεῖς του ἦσαν γεωργοὶ, οὔτε πολλὰ πλούσιοι, οὔτε πένητες, ἀλλὰ ζῶντες πρὸς αὐτάρκειαν· πλὴν ἦσαν εὐσεβεῖς καὶ ἐνάρετοι. Γεννηθεὶς οὖν ἀπὸ τοιούτους γονεῖς ὁ εὐγενὴς τὴν ψυχὴν Διονύσιος, ἔμαθεν ὀλίγα γράμματα· ἔπειτα ἐπειδὴ ἦτον ἐκ φύσεως συνετὸς καὶ φρόνιμος, ἐκαταφρόνησε τὰ ἀγαθὰ τῆς παρούσης ζωῆς ὡς φθαρτὰ καὶ ῥέοντα καὶ ἐπόθησε τὰ οὐράνια καὶ αἰώνια, τὰ ὁποῖα ἐστοχάζετο καθ' ἑκάστην καὶ ἐμελέτα κατὰ διάνοιαν· καὶ καθὼς μία διψασμένη ἔλαφος τρέχει μὲ πόθον πολὺν εἰς τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων, οὕτω καὶ τοῦτου ἡ καρδία ἐκαταφλέγετο περισσῶς ἀπὸ τὸν ἔνθεον ἔρωτα· ὅθεν κατὰ τὴν καλὴν αὐτοῦ γνώμην, τὸν ἠξίωσε καὶ ὁ Κύριος, καὶ ἔγινε δοῦλός του γνήσιος· καὶ ἀκούσατε ἐξ ἀρχῆς τὴν διήγησιν.

Οὗτος ὁ καλὸς Διονύσιος εἶχεν ἕνα ἀδελφὸν εἰς τὴν ἡλικίαν τρανήτερον, ὀνόματι Θεοδόσιον· καὶ καθὼς ἦσαν ἀδελφοὶ κατὰ σάρκα, καὶ ὅμοιοι εἰς τὸν χαρακτῆρα τῆς ὄψεως, οὕτως ὡμοίαζαν εἰς τὴν ἀρετὴν τῆς ψυχῆς καὶ κατάστασιν. Ὅταν οὖν ἦτον νήχρονων ὁ Θεοδόσιος, ἠθέλησε νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, διὰ νὰ ἀνταμώσῃ ἐναρέτους ἀνθρώπους νὰ ὠφεληθῇ ἀπὸ λόγους τους· ἀφῆκεν οὖν τὴν πατρίδα, τοὺς γονεῖς του, καὶ τὸν ἀδελφὸν Διονύσιον παιδίον μικρὸν καὶ ἀνήλικον· καὶ ἀπελθὼν εἰς τὴν βασιλεύουσαν, ἐκατοίκησεν εἰς τὸ Πατριαρχεῖον, ὅπου ἦσαν μοναχοὶ ἐνάρετοι καὶ θαυμάσιοι εἰς τὴν ὑμνῳδίαν καὶ ἄσκησιν, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἐπῆρε πολλὴν ὠφέλειαν, καὶ γράμματα ἔμαθε περισσὰ, ὅτι ὀλίγα ἤξευρε πρότερον. Μαθὼν οὖν ὅλην τὴν θείαν γραφὴν καὶ τὰ δόγματα, διατὶ ἦτον εἰς τὸν νοῦν ἐπιδέξιος, καὶ ἔπερνεν εὔκολα τὰ μαθήματα, ἔγινεν εἰς ὅλους ποθητὸς καὶ αἰδέσιμος, διατὶ ἦτον εἰς τὴν ἰδέαν τοῦ προσώπου εὐγενὴς, σεμνὸς, χαριέστατος, εἰς τὸ ἦθος καὶ ὁμιλίαν ἐπιεικὴς καὶ γλυκύτατος, καὶ εἰς τὴν

ἀρετὴν θαυμάσιος· ὅθεν καὶ ὁ Πατριάρχης τοῦ τότε καιροῦ τὸν ἠγάπησε, καὶ τὸν ἐχειροτόνησε διάκονον πρότερον, ἔπειτα καὶ πρεσβύτερον, βλέπωντας μεγάλας ἀρετὰς εἰς τοῦ λόγου του· ὅστις ἀφόντις ἔλαβε τὸ τῆς ἱερωσύνης ἀξίωμα, ἠγωνίζετο εἰς τὰς ἀρετὰς περισσότερον, προκόπτωντας καθ' ἑκάστην ἀπὸ δύναμιν εἰς δύναμιν· ἔπειτα ἔχωντας πόθον πολὺν νὰ ὑπάγῃ εἰς τόπον ἥσυχον καὶ ἀτάραχον ἀνεχώρησεν ἀπὸ τὴν πόλιν, καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὸ ἅγιον ὄρος τοῦ Ἄθωνος· καὶ προσκυνήσας ὅλα τὰ κελλία καὶ μοναστήρια, ἔβαλε μετάνοιαν εἰς τὴν σεβασμίαν μονὴν τοῦ Φιλοθέου· διατὶ ἦσαν ἐκεῖ κατὰ τὴν ἐπωνυμίαν ὄντως ἄνθρωποι φιλόθεοι καὶ ἐνάρετοι, τοὺς ὁποίους ἐμιμᾶτο καὶ ἐσυζήλωνεν ὁ ἀοίδιμος τόσον, ὁποῦ εἰς καιρὸν ὀλίγον τοὺς ἐπερίσσευσεν ὅλους, καὶ ἔγινε τύπος καὶ κανὼν τῆς μοναδικῆς πολιτείας καὶ τάξεως, καὶ ἐφαίνετο μία εἰκόνα ἔμψυχος ἐστολισμένη ἀπὸ πάσας τὰς ἀρετὰς εἰς τὸ μέσον τῆς συνοδίας ἐκείνης καὶ ὁμηγύρεως· ἢ νὰ εἰποῦμεν κατὰ τὸν Προφήτην, μία ἐλαία εἰς τὸν Θεῖον Οἶκον πεφυτευμένη κατάκαρπος· ὅθεν μετὰ χρόνους τινὰς ἀποθανόντος τοῦ ἡγουμένου ἐπαρεκάλεσαν ὅλοι τὸν Θεοδόσιον νὰ δεχθῇ τὴν προστασίαν τοῦ ἡγουμένου, ὡς ἄριστος ὁποῦ ἦτον καὶ ἔμπειρος· λοιπὸν διὰ νὰ μὴ γένῃ παρήκοος, ἐπῆρε τὴν φροντίδα πάντων καὶ τὸ βάρος ἐπάνω του, καὶ τοὺς ἐποίμαινεν εἰς νομὰς ζωηρὰς κατὰ τὰς θείας ἐντολὰς ἀόκνως μὲ πολλὴν ἐπιμέλειαν· ὅθεν ὑπῆγεν ἡ φήμη του εἰς πάντα τόπον σχεδὸν, καὶ πολλοὶ ἐσυνάγοντο ἐκεῖ, διὰ νὰ λάβουν ψυχικὴν ὠφέλειαν.

Ἀλλὰ ἂς ἔλθωμεν εἰς τὸ προκείμενον, νὰ εἰποῦμεν διὰ τὸν ἀδελφόν του, πῶς ἦλθε καὶ αὐτὸς εἰς τὸν Ἄθωνα, καὶ ᾠκοδόμησεν ἐκεῖνο τὸ θαυμάσιον μοναστήριον· ἔπειτα πάλιν θέλομεν ἱστορίσει καὶ τὰ ἑξῆς διὰ τοῦτον τὸν σοφὸν Θεοδόσιον. Ὅς τις ἀφ' οὗ ἔφυγεν ἀπὸ τὴν πατρίδα του, ὡς ἄνωθεν εἴρηται, καὶ ἔμεινεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῶν ὁ Διονύσιος ἀκόμη μικρὸν μειράκιον, ἐπόθει καὶ αὐτὸς νὰ γένῃ καλόγηρος· καὶ ἀκούσας περὶ τοῦ ἁγίου ὄρους, ἠθέλησε νὰ ὑπάγῃ νὰ λάβῃ ἐκεῖ τὸ ἅγιον σχῆμα, ὁποῦ ἦσαν πολλοὶ ἐνάρετοι· ἀκούσας δὲ, ὅτι ἦτον νόμος καὶ ὅρος συνοδικὸς, νὰ μὴ δεχθοῦσιν ἐκεῖ οὐδεποσῶς παιδίον ἀγένειον· καὶ ὅστις παρέβη ταύτην τὴν ἐντολὴν, νὰ εἶναι ἀφωρισμένος καὶ ἀσυγχώρητος, ἐφοβήθη τὸ ἐπιτίμιον, καὶ ἐκαρτέρει ὡς φρόνιμος νὰ φυτρώσουν τὰ γένεια, καὶ τότες νὰ ὑπάγῃ διὰ νὰ μὴ γένῃ σκανδάλου αἴτιος. Ὅταν εὐγαλε τὸ γένειον, ἔμαθε διὰ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Θεοδόσιον, πῶς ἦτον εἰς τοῦ Φιλοθέου ἡγούμενος· δὲν εἶχε πλέον ὑπομονὴν, ἀλλὰ ἔτρεχε πρὸς τὸ ὄρος τοῦ Ἄθω, ὡς ἀετὸς ὑπόπτερος, καὶ φθάνωντας εἰς τὸ μοναστήριον, ἔγινεν εἰς ὅλην τὴν ἀδελφότητα πολλὴ εὐφροσύνη καὶ ἀγαλλίασις, ψάλλοντες τὸ τοῦ Δαβὶδ μελῴδημα. Ἰδοὺ δὴ τί καλὸν, ἢ τί τερπνὸν, ἀλλ' ἢ τὸ κατοικεῖν ἀδελφοὺς ἅμα; Εἰς ὀλίγας ἡμέρας ἐκούρευσεν αὐτὸν, καὶ τὸν ἔκαμε καλόγηρον· ὅστις ηὐχαρίστησε καὶ ἐδόξαζε τὸν Κύριον, πῶς ἐπέτυχεν ἐκεῖνο ὁποῦ ἐκ καρδίας ἐπόθησε· καὶ παιδευθεὶς ἀπὸ τὸν καλὸν ἐκεῖνον ποιμένα ὅλην τὴν ἀκρίβειαν τῆς μοναδικῆς πολιτείας, ἐμιμᾶτο τοὺς ἐναρέτους ὅσον ἐδύνετο, καὶ ἠγωνίζετο νὰ γένῃ ἐναρετώτερος. Ἰδὼν οὖν αὐτὸν ὁ ἡγούμενος τοσοῦτον προκόπτοντα, τὸν ἔμαθε καὶ τὰ ἱερὰ γράμματα, ἐπειδὴ ἴξευρεν ὀλίγα πρότερον, καθὼς εἴπομεν. Ἀφόντις οὖν ἔμαθε τὴν ἱερὰν γραφὴν ἅπασαν, καὶ τὰ θεῖα τῆς Ἐκκλησίας δόγματα, τὸν ἔκαμεν ἐκκλησιάρχην, καὶ ὑπηρέτα τὸν θεῖον ναὸν μὲ πολλὴν ἐπιμέλειαν, ἔπειτα ἐξομολογήσας ἀκριβῶς, καὶ εὑρίσκωντάς τον ἀγγεῖον καθαρὸν καὶ ἀμόλυντον, τὸν ὑπῆγεν εἰς τὸν Ἐπίσκοπον τῆς ἐπαρχίας, καὶ τὸν ἐχειροτόνησε διάκονον· καὶ ὅταν ἔγινε χρόνων λ'. τὸν ἔκαμε καὶ πρεσβύτερον, καὶ τότε μᾶλλον ἐταπεινώνετο περισσότερον, καὶ δὲν ὑπεραίρετο, καθὼς τώρα κάμνουν οἱ ἱερομόναχοι· καὶ ἐσπούδαζεν εἰς ὅλας τὰς ἀρετὰς νὰ μιμῆται τὸν καθηγούμενον, καὶ καθ' ἑκάστην ἐδίδετο εἰς ἀγῶνας μεγάλους καὶ τρόπαια κατὰ τοῦ πονηροῦ κοσμοκράτορος, δυναμούμενος ὑπὸ τοῦ Παναγάθου καὶ Παντοκράτορος, τῶν μὲν ὄπισθεν κατὰ τὸν

Παῦλον ἐπιλανθανόμενος, τοῖς δὲ ἔμπροσθεν ἐπεκτεινόμενος. Ἔλαμπον οὖν εἰς τὴν ἱερὰν ἐκείνην μονὴν ἀναμέσον εἰς τοὺς ἄλλους πατέρας αὐτοὶ οἱ αὐτάδελφοι, ὡς δύω ἀστέρες φωτοειδέστατοι· ὁ δὲ Θεὸς εἰς αὐτὸ ἐδοξάζετο ὁ δοξάζων τοὺς αὐτὸν ἀντιδοξάζοντας. Ἀλλ' ὁ Θεῖος Διονύσιος ἔχωντας περισσότερον πόθον πρὸς τὸν Θεὸν καὶ ἐγκάρδιον ἔρωτα, ἐδίδετο εἰς σκληροτέρους ἀγῶνας καὶ ἄσκησιν, ἐνήστευε περισσότερον, ἀγρύπνα ὁλονυκτὶς προσευχόμενος· καὶ ἦτον ἀκτήμων ὁλότελα, καὶ δὲν εἶχε δεύτερον ἱμάτιον· καὶ μόνον πρὸς τὸν Θεὸν ἐνητένιζε, καὶ αὐτὸν εἶχε περιουσίαν καὶ πλοῦτον ἄσυλον· καὶ νοερῶς πρὸς αὐτὸν ἀδιαλείπτως προσομιλῶν, ἐφωτίζετο ἀπ' ἐκεῖ ἡ μακαρία ψυχή του, τόσον ὁποῦ καὶ ἔξωθεν ἐφαίνετο ἀπὸ τοὺς ἄλλους θεοφόρος καὶ σεμνότερος. Πλὴν ἐπειδὴ δύσκολον εἶναι νὰ πολιτεύεται τινὰς τόσον ὑψηλὴν διαγωγὴν καὶ θεάρεστον εἰς τὸ μέσον πολῶν ἀδελφῶν, ὁποῦ ἔχουν πολλὰς φροντίδας καὶ σύγχυσες, ἐδυσφόρει πολλὰ καὶ ἐπικραίνετο· καὶ ἐμελέτα νὰ εὕρῃ ποθὲς τόπον ἀνάμερα διὰ τὴν ἡσυχίαν ἁρμόδιον, νὰ προσεύχεται ὡς ἐπόθει μόνος μόνῳ τῷ ἠγαπημένῳ αὐτοῦ Θεῷ καὶ σωτῆρι ἀτάραχα. Συμβουλευθεὶς οὖν ἀπὸ τινὰς ἐναρέτους, ἔφυγε κρυφὰ ἀπὸ τὴν μονὴν διὰ νὰ μήτον ἐμποδίσωσι· καὶ ἀναβαίνωντας εἰς μίαν κορυφὴν πολλὰ ὑψηλὴν τοῦ ὄρους, ὁποῦ ὀνομάζουσι μικρὸν Ἄθωνα, ηὗρεν εἰς τὸ νότιον μέρος ἕνα σπήλαιον, πλησίον τοῦ ὁποίου ἕως ἕνα δοξαρόσυρμα, ἦτον βρύσις μὲ νερὸν ὡραιότατον, ὅθεν ἐχάρη ἡ ψυχή του καὶ ἠγαλλίασε· καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ χωρὶς νὰ βαστᾷ ψωμὶ, ἢ κρασὶ, ἢ λάδι, ἢ ἄλλο τί βρώσιμον, ἢ ἐνδύματα, μόνον τὰ δύω ὁποῦ ἐφόρει καὶ αὐτὰ ξεσχισμένα καὶ ἄχρηστα, ἀλλ' ὥσπερ νὰ ἦτον ἀσώματος ἐκαταφρόνεσεν ὅλα τὰ γηΐνα καὶ τὴν ἀσθένειαν τῆς φύσεως ὁ τρισόλβιος, καὶ μόνον πρὸς τὸν Θεὸν εἶχεν ὅλον του τὸν νοῦν καὶ ἔρωτα· τροφὴν δὲ καὶ τρυφὴν τῆς ψυχῆς του εἶχε τὴν ὑμνῳδίαν τοῦ Θεοῦ ὁ Θεόπνευστος, καὶ τὰ ἱερὰ τῶν γραφῶν λόγια ἦτον, κατὰ τὸν ψαλμὸν, εἰς τὸ στόμα του γλυκύτερα μέλιτος, καὶ ἐπληρώνετο εἰς αὐτὸν τὸ ῥηθὸν τῆς θείας γραφῆς. Οὐκ ἐπ' ἄρτῳ, μόνῳ ζήσεται ἄνθρωπος. Ὅταν δὲ ἤθελε πεινάσῃ, ἔτρωγεν ἄγρια χόρτα καὶ κάστανα, ἢ ἄλλα ἀκρόδρυα· εἰ δὲ καὶ τοῦ ἤρχετο καμμία φορὰ ἐπιθυμία ἄρτου, ὑπήγενεν εἰς ἕνα κελλίον, ἢ μοναστήριον, καὶ ἐζήτα, καὶ πάλιν σπουδακτικὰ ὑπέστρεφεν εἰς τὸ σπήλαιον· καὶ τοῦτο ἔκαμνε γνωστικὰ, καὶ ἔτρωγεν ὀλίγον ψωμὶ σπανίως, διὰ νὰ νικήσῃ τῆς ὑπερηφανίας τὸν δαίμονα.

Ποιήσας λοιπὸν τρεῖς χρόνους εἰς αὐτὸ τὸ σπήλαιον, καὶ ῥυθμίσας ὅλας τὰς αἰσθήσεις τῆς ψυχῆς καὶ τῶ σώματος ἔφθασεν εἰς τὸ μέτρον τῆς τελειότητος. Τότε Θεῶ ὁδηγίᾳ ἦλθε πρὸς αὐτὸν εἰς ἀσκητὴς, καὶ αὐτὸς δόκιμος πολλὰ καὶ ἐνάρετος, καὶ τὸν ἐπαρεκάλεσε νὰ τὸν ἀφήσῃ νὰ κτίσῃ κελλίον πλησιόντου, καὶ μετὰ βίας τὸ ἔστερξεν· ἔπειτα ἦλθεν ἄλλος ἕνας, καὶ κτίζοντες κελλία, ἔμειναν καὶ ἐξωμολογοῦντο εἰς αὐτὸν, καὶ τοῦ ὑποτάσσοντο, ὅθεν ἠκούσθη τὸ ὄνομάτου, καὶ ἦλθασι καὶ ἄλλοι πολλοὶ νὰ συνοικήσουν ἐκεῖ πλησίον του, διὰ νὰ λαμβάνουν ὑπ' αὐτοῦ ὠφέλειαν· ὅστις πρῶτον μὲν δὲν ἔστεργεν, ἔπειτα ἀφ' οὗ τὸν ἐπαρεκάλεσαν, ἀπεκρίνατο. Ἐγὼ ἀδελφοὶ ποθεινότατοι δέν σας μισῶ, ἀγαπῶ δὲ μᾶλλον τὴν συνοδίαν σας, ἀμὴ ὁ τόπος εἶναι σκληρὸς καὶ τραχύτατος· πάλιν ἐὰν ποθῆτε νὰ ἦστε πλησίον μου, ἀνεβᾶτε παράνω εἰς τὸ ὄρος, εὑρῆτε τόπον ἐπιτήδειον, κτίσατε κελλία καὶ κατοικήσατε, καὶ ἐγὼ νὰ ἔρχωμαι συχνάκις, ἕως νὰ ζῶ, νὰ σᾶς βοηθῶ εἴτι δύναμαι. Ἐστερξαν οὖν, καὶ ἔκτισαν παράνω εἰς τὸ βόρειον μέρος τοῦ ὄρους κελλία καὶ Ἐκκλησίαν τοῦ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου, ὅς τις ἕως τὴν σήμερον ὀνομάζεται ὁ παλαιὸς Πρόδρομος· καὶ οἰκήσαντες ἐκεῖ, ἀνέβαινεν ὁ ὅσιος κάθε σάββατον, καὶ τοὺς ἐλειτούργα, καὶ ἐμεταλάμβανον, καὶ ἐφιλεύοντο ἀνταμα τὰς δύω ἡμέρας· καὶ τοὺ, ἐδίδασκε, καὶ ἐλάμβανον πολλὴν ὠφέλειαν. Καὶ τὴν κυριακὴν τὸ βράδυ τοὺς ἔδιδαν κανένα ψωμὶ καὶ ἀκρόδρυα, καὶ ἐκατέβαινεν εἰς τὸ κελλίον του· Ἀλλ' ἐπειδὴ ἐκεῖνος ὁ τόπος ἦτον πολλὰ ψυχρὸς, καὶ εἶχασι τὸν

χειμῶνα πολλὴν κακοπάθειαν, ἔκτισαν κελλία κατώτερα εἰς τὸ δυτικὸν μέρος, καὶ ἐφύτευσαν ἀμπέλια καὶ ἐπορεύοντο· ἔκαμαν δὲ καὶ μίαν βάρκαν, ἐπειδὴ ἄνθρωποι ἦσαν καὶ ἐχρειάζοντο διάφορα πράγματα· καὶ ὅταν ἤφεραν σιτάρι, καὶ ἄλλα βαρέα πράγματα, τοὺς ἐβοήθα πολλὰ ὁ ἅγιος ὡς φιλόστοργος, καὶ τὸ ἀνέβαζε τόσον ἀνήφορον, ἐπειδὴ ἦτον ἰσχυρὸς καὶ ἐδύνετο. Ἔλεγε δὲ εἰς ὅλους, ὅτι ὁ προεξὼς πρέπει νὰ εἶναι εἰς τοὺς ἄλλους καλὸν ὑπόδειγμα. Πολλαῖς φοραῖς ἔμενον τὴν νύκτα εἰς μίαν καλύβαν ὁποῦ εἶχασιν εἰς τὸν αἰγιαλόν, καὶ τὸ μεσόνυκτον ἐσηκώνοντο νὰ ἀναγνώσουν τὴν ἀκολουθίαν τους, εὐγένοντες ἔξω ὅταν δὲν ἔβραχεν· ὁ δὲ ἅγιος εἶχε συνήθειαν καὶ ἔστεκεν εἰς ὅλην τὴν ὑμνῳδίαν ὄρθιος μὲ πολλὴν εὐλάβειαν ὅλος εἰς τὸν νοῦν μετάρσιος, Θεῷ ἡνωμένος καὶ ὅλος ἔκθημος, καὶ ἐκύτταζεν ἀκλινῶς πρὸς τὸ Θεῖον φῶς ἱστάμενος, ἕως τὸ τέλος τῆς ἀκολουθίας ὡς πύργος ἀκλόνητος. Μίαν νύκτα λοιπόν, καθὼς ἐστέκετο εἰς τὸν ὄρθρον, εἶδεν εἰς τὸν τόπον ὁποῦ ἦτον Θεοῦ θέλημα νὰ γένῃ τὸ μοναστήριον, καὶ ἐξέκετο (ὢ τῶν ἀῤῥήτων Χριστὲ μυστηρίων σου) μία μεγάλη λαμπάδα ἁπτουμένη ἕως τὸ ξημέρωμα· τοῦτο ἰδὼν ὁ ἅγιος, τὸ μὲν πρῶτον ἐσιώπησε, καὶ δέντο εἶπε τινὸς, φοβούμενος μήπως καὶ ἦτον φαντασία δαίμονος· ὕστερον δὲ ὅταν τὸ εἶδε πολλαῖς νύκτες, ὑπῆγε καὶ ηὗρεν ἕνα διορατικὸν καὶ πνευματοφόρον Ἱερομόναχον, τὴν κλῆσιν Δομέτιον, ὁποῦ ἐκατοίκα εἰς τὸν ναὸν τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, καὶ τοῦ ἀνήγγειλε τὴν ὑπόθεσιν· ὁ δὲ σοφὸς Δομέτιος δὲν ἀμέλησεν, ἀλλὰ ὑπῆγεν ὁμοῦ μὲ τὸν ἅγιον διὰ νὰ ἰδῇ ὀφθαλμοφανῶς τὸ Θαυμάσιον· ὅστις ἔμεινε τρεῖς νύκτες διὰ νὰ βεβαιωθοῦσι καλλίτερα, καὶ εἶδασιν ἐκεῖνο τὸ Θεῖον λαμπρότατον φῶς, ὡς λαμπάδα πυρὸς καιομένην· ὅθεν μὴ ἔχοντες πλέον δισταγμὸν, τὸ ἐφανέρωσαν εἰς ὅλους τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τὸ εἶδασι· καὶ τὸ ταχὺ ὑπήγασιν εἰς τὴν πέτραν ὁποῦ τὸ ἔβλεπον, καὶ ἐγύρευσαν ἐὰν ἦτον ξύλα καϊμένα, ἢ κάρβουνα, καὶ δὲν εὑρήκασι τίποτα· ὅθεν ἐβεβαιώθησαν ἅπαντες, πῶς ἦτον πῦρ ἄϋλον καὶ οὐράνιον. Τότες ὁ ἱερὸς Δομέτιος εἶπε ταῦτα προφητικῶς πρὸς τὸν Θεσπέσιον Διονύσιον· Θέλημα Θεοῦ εἶναι νὰ κτισθῇ ἐδῶ ἱερὸν Μοναστήριον, νὰ συναχθοῦσι πολλοὶ ἐνάρετοι· καὶ μὴν ἀμελήσῃς νὰ ἀρχήσῃς, καὶ μήσε μέλῃ διὰ ἔξοδα, ὅτι ὁ Θεός σοῦ στέλλει βοήθειαν ὡς παντοδύναμος, καὶ θέλω συνεργήσει καὶ ἐγὼ ὅσον δύνομαι. Ὡσαύτως καὶ οἱ ἐπίλοιποι ἀδελφοὶ ὑπεσχέθησαν. Καὶ προσευξάμενοι, ἄρχησαν νὰ καθαρίζουν τὸν τόπον, καὶ ᾠκοδόμησαν πύργον πρότερον διὰ τὰς κουρσάρους τῆς Θαλάσσης, ὁποῦ ἀράδιζαν· τὴν δὲ ἔξοδον ἔβαλαν ἐκεῖνοι, ὁποῦ ἐξωμολογοῦντο εἰς τὸν ἅγιον· ὅτι πολλοὶ ἤρχοντο οὐ μόνον ἀπὸ τὰ μοναστήρια, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὸν κόσμον διὰ τὴν πολλὴν αὐτοῦ πρᾶξιν καὶ καθαρότητα. Πλὴν ἂς ἀφήσωμεν ὀλίγον τὸν ἅγιον, νὰ εἰποῦμεν διὰ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Θεοδόσιον, ὁποῦ ἦτον εἰς τοῦ Φιλοθέου ἡγούμενος. Οὗτος ἐκατέβη εἰς τὸν αἰγιαλὸν μὲ ἄλλους τινὰς νὰ ψαρέψῃ, ὅτι ἐσίμωνεν ἡ ἡμέρα τοῦ Εὐαγγελισμοῦ ὁποῦ ἐώρταζαν· καὶ καθὼς ἐκυνηγοῦσαν τὴν νύκτα, ἤλθασιν ἀγαρηνοὶ καὶ τὰς ἐπήρασι· καὶ παγένοντες εἰς τὴν Προῦσαν, τοὺς ἐπούλησαν. Οἱ δὲ Χριστιανοὶ ὁποῦ τοὺς ἠγόρασαν, τοὺς ἀφήκασι νὰ ὑπάγουν ὅπου θέλουσιν· ὅθεν οἱ ἄλλοι ὑπέστρεψαν εἰς τὸ μοναστήριον· ὁ δὲ Θεῖος Θεοδόσιος ὑπῆγεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν· καὶ ἰδόντες αὐτὸν ὁ Πατριάρχης καὶ οἱ ἐπίλοιποι, ἐχάρησαν ὑπέρμετρα, ἐξεύροντες πῶς ἦτον τοῦ Θεοῦ δοῦλος γνήσιος, καὶ τὸν ἔβαλαν εἰς ἕνα μοναστήριον ἡγούμενον. Εἰς ὀλίγον καιρὸν ἀπέθανεν ὁ Μητροπολίτης τῆς Τραπεζοῦντος, εἰς τὴν ὁποίαν εὑρίσκετο τὰς ἡμέρας ἐκείνας ὁ βασιλεὺς, ὅστις ἦτον ὁ Κομνηνὸς Ἀλέξιος· αἰωνία ἡ μνήμη τε· Οὗτος ἐμήνυσε τοῦ Πατριάρχου νὰ ἐρευνήσῃ κανένα ἅγιον ἄνθρωπον, νὰ τὸν χειροτονήσῃ Μητροπολίτην. Τότε ὁ Πατριάρχης καὶ οἱ κληρικοὶ ἀπαξάπαντες ἐπροτίμησαν ἀπὸ ὅλους τὸν ἱερὸν Θεοδόσιον, ὅστις οὐ μόνον εἰς τὴν ψυχὴν ἦτον καθαρὸς καὶ ἅγιος, ἀλλὰ κα εἰς τὰ ἔξω, ἤγουν εἰς τὸ ἦθος καὶ εἶδος, καὶ τὴν λοιπὴν τοῦ σώματος κατάξασιν ἦτον σεβάσμιος, ὑψηλὸς τὴν πρᾶξιν, ταπεινὸς τὸ φρόνημα, τὰ γένεια ἕως τὴν ζώνην, καὶ εἰς τὴν συντυχίαν γλυκύτατος, ὁποῦ ἐπράβιζε πάντας πρὸς αὐτὸν, ὡς ὁ μαγνήτης τὸν σίδηρον. Ἦτον δὲ καὶ πεπαιδευμένος εἰς ἄκρον τὴν τῶν κανόνων καὶ νόμων διάταξιν· καὶ τί νὰ πολυλογῶ; ὄντως ἄξιος ἦτον διὰ τοιαύτην ἀρχὴν ὁ Θεσπέσιος· ὅθεν ὁ Πατριάρχης μὲ ὅλους τοὺς κληρικοὺς τὸν ἐχειροτόνησαν καὶ μὴ θέλοντα· καὶ τὸν ὑπῆγαν οἱ ἀπεσταλμένοι εἰς τὴν Τραπεζοῦντα χαίροντες. Ὁ δὲ εὐσεβέστατος βασιλεὺς μὲ ἔλην τὴν σύγκλητον τὸν ὑποδέχθη ἀσμένως ὡς ἀπὸ τὸν Θεὸν στελλόμενον· τὸν ὁποῖον εὐχαριστοῦσαν, πῶς τοὺς ἐχάρισε τοιοῦτον ποιμένα Θαυμάσιον, καὶ τοῦ ὑποτάσσοντο εἰς ὅλα τὰ προστασσόμενα. Ταῦτα μαθὼν ὁ Θεῖος Διονύσιος ἐχάρη πολλὰ πῶς ἔγινεν ὁ ἀδελφός του Ἀρχιεπίσκοπος· καὶ ἔβαλε γνώμην καλὴν, νὰ ὑπάγῃ νὰ τὸν ἀπολαύσῃ, καὶ νὰ τὸν βάλῃ μεσίτην πρὸς τὸν βασιλέα, νὰ τοῦ δώσῃ ἔξοδον νὰ κτίσῃ τὸ μοναστήριον. Συμβουλευθεὶς οὖν εἰς αὐτὸ τὸν Ὅσιον Δομέτιον, τοῦ εἶπε νὰ ὑπάγῃ τάχιστα, ὅθεν ἐπῆρε συνοδίαν καὶ ἔπλευσεν εἰς τὴν Τραπεζοῦντα· καὶ συνευφρανθέντες μὲ τὸν ἀδελφὸν ψυχῇ τε καὶ σώματι, τοῦ ἐδιηγήθη ἐξ ἀρχῆς τὴν ὑπόθεσιν· ὅστις ἀκούσας ταῦτα ἐχάρη, ὑποσχόμενος νὰ βοηθήσῃ εἰς τὴν οἰκοδομὴν ὅσον ἐδύνετο· καὶ παρευθὺς ἐπορεύθησαν ἀντάμα εἰς τὸν βασιλέα, καὶ τὸν ἐπροσκύνησαν· καὶ ἀφ' οὗ ἐχαιρετήθησαν, ἠρώτησεν ὁ Αὐτοκράτωρ τὸν Ὅσιον, πῶς ἐκοπίασεν ἕως ἐκεῖ, καὶ πῶς περνοῦσι τοῦ Ἄθω τὰ μοναστήρια; Ὁ δὲ μὲ πραεῖαν καὶ ἱλαρὰν λαλιὰν ἀπεκρίνατο. Τὰ μὲν μοναστήρια, κράτιστε βασιλεῦ, καλὰ πορεύονται μὲ τὴν Θείαν βοήθειαν, καὶ τὴν ἐπιστασίαν τοῦ κράτους σου· ἡ δὲ αἰτία ὁποῦ ἦλθα ἐδῶ εἶναι, διὰ νὰ ἰδῶ τὸν ἠγαπημένον μου ἀδελφόν· ἔτι δὲ καὶ διὰ ν' ἀπολαύσω τὴν πανόλβιον θέαν σου, καὶ νὰ ἀξιωθῶ νὰ συνομιλήσωμεν, καθὼς εἶχα πόθον ἀνείκαστον· ἔχω δὲ νὰ σὲ εἰπῶ χαρμόσυνον μήνυμα, ἐὰν εἶναι θέλημα τῶ κρατοῦς σε. Οὕτως εἰπὼν, ἐδιηγήθη καταλεπτῶς τὴν ὑπόθεσιν ἅπασαν· καὶ τὸν ἐπαρακίνησε νὰ γένῃ κτίτορας τοῦ μοναστηρίου, νὰ ἔχῃ τὸ μνημόσυνόν του αἰώνιον, καθὼς οἱ προτήτεροι βασιλεῖς ᾠκοδόμησαν εἰς τὸ ἅγιον ὄρος μοναστήρια. Ταῦτα ἀκούσας ὁ βασιλεὺς, καὶ βλέπωντας ἐκεῖνο τὸ χαριέστατον πρόσωπον, τὸ σεμνοπρεπὲς καὶ ἡδύτατον, καὶ τὴν λοιπὴν συνετὴν κατάστασιν, τὸν ἠγάπησεν ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ καρδίας του· καὶ κρίνωντας ὅτι καθολικὰ ὁ Θεὸς τοῦ τὸν ἔστειλεν, ἀπεκρίνατο λέγωντας· Ἐγὼ πάτερ νὰ πληρώσω τὸν πόθον σου, νὰ σοῦ δώσω ὅσην ἔξοδον χρειάζεται, μόνον νὰ ἦστε χρεῶσται μὲ ὅλους τοὺς διαδόχους σου νὰ μὲ μνημονεύετε εἰς τὰς εὐχὰς καὶ λειτουργίας σας πάντοτε μὲ ὅλους τοὺς προγόνους καὶ ἀπογόνους μου· νὰ μᾶς ἀξιώσῃ ὁ Κύριος ἐδῶ μὲν πρόσκαιρα, νὰ περάσωμεν τὴν ζωὴν ἀτάραχα· ἐκεῖ δὲ νὰ τύχωμεν τῆς αἰωνίου μακαριότητος.

Ὁ μὲν οὖν Ὅσιος ὑπεσχέθη νὰ κάμῃ ἀνελλιπῶς ὅσα τοῦ εἶπεν ἐξ ἀποφάσεως. Ὁ δὲ βασιλεὺς παρευθὺς ἔμπροσθεν πάντων ἔκαμε γράμμα χυσόβουλλον, νὰ ὀνομάζεται ἡ μονὴ τοῦ μεγάλου Κομνηνοῦ, νὰ εἶναι χρεώστης αὐτὸς καὶ οἱ τούτου ἀπόγονοι νὰ τοὺς δίδουν ὅσα χρειάζονται· καὶ τότε μὲν ἔδωσε τοῦ ὁσίου χρυσίον φλωρία πεντήκοντα..... καὶ ἔταξε νὰ τοῦ δώσῃ ἄλλα τόσα εἰς ὀλίγον διάστημα, νὰ κτίσῃ ὅσα χρειάζεται· εἰς δὲ τὸ χρυσόβουλλον ἔγραψε νὰ δίδουν κάθε χρόνουν τοῦ μοναστηρίου ἀπὸ τὸν βασιλικὸν Θησαυρὸν, χίλια ἀργύρια· τὰ ὁποῖα ὑπήγενε καλόγερος τῆς μονῆς κατ' ἔτος καὶ τὰ ἐλάμβανε. Προσμείνας οὖν ἱκανὰς ἡμέρας, καὶ συνευφρανθέντες μὲ τὸν βασιλέα καὶ τὸν ἀρχιερέα, ἐπῆρε τὸ χρυσίον καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ καράβι χαρούμενος· καὶ ὁπόταν ἐπερνοῦσαν τὸν Ἑλλήσποντον, εἶδασι γαλιότατις τῶν ἀγαρηνῶν, καὶ ἔτρεχαν κατεπάνω τους· οἱ ναῦται οὖν ἰδόντες τοὺς βαρβάρους ἐφοβήθησαν, καὶ ἐπειδὴ ἦσαν πλησίον τῆς γῆς, ἔτρεχον πρὸς αὐτὴν νὰ γλυτώσωσιν ἀπὸ τὸν κίνδυνον. Τότε ὁ τῶ Θεῶ δοῦλος γνήσιος Διονύσιος, ἔχων πρὸς αὐτὸν τὴν πίστιν ἀδίσακτον, εἶπε πρὸς αὐτούς. Μὴ φοβεῖσθε τέκνα ὀλότελα, ἀλλὰ καρτε-

ρήσατε ὀλίγον, νὰ ἰδῆτε τοῦ Θεοῦ τὴν δύναμιν, ἂς ἔχωμεν εἰς αὐτὸν ὅλην τὴν ἐλπίδα μας, νὰ μᾶς λυτρώσῃ ἀπὸ τὸν κίνδυνον. Τότες οἱ μὲν βάρβαροι πλησίον τοῦ πλοίου γενόμενοι, ἤρχησαν νὰ τοὺς σαϊτεύουσιν. Ὁ δὲ Ὅσιος ὑψώσας πρὸς οὐρανὸν τὰς χεῖρας καὶ ὄμματα, ηὔξατο οὕτω μὲ θερμότατα δάκρυα: Κύριε Ἰησοῦ Χριστὲ ὁ Θεός, ὁ σὺν Πατρὶ καὶ Πνεύματι ἀεὶ δοξαζόμενος, ἐπάκουσόν μου τοῦ ἀχρείου δούλου σου, καὶ λύτρωσέ μας ἀπὸ τὴν αἰχμαλωσίαν ταύτην, διὰ πρεσβειῶν τῆς παναχράντου Μητρός σου, καὶ τοῦ Βαπτιστοῦ καὶ Προδρόμου σου. Ταῦτα τοῦ ὁσίου λέγοντος (ὢ τῆς πολλῆς αὐτοῦ παρρησίας πρὸς Κύριον) εὐθὺς ἐφάνη πρὸς ἐκείνους ὁ μέγας Πρόδρομος, κρατῶντας ῥάβδον εἰς τὴν δεξιὰν χεῖρά του, καὶ αὐτοῖς μὲν εἶπε νὰ μὴ φοβοῦνται ὀλότελα, τοὺς δὲ βαρβάρους ἐφοβέρισε νὰ τοὺς φονεύσῃ, ἐὰν δὲν στρέψουν εἰς τὰ ὀπίσθεν· καὶ τότε τῶν μὲν βαρβάρων τὰ χέρια ἐξηράνθησαν· καὶ μὴ δυνάμενοι νὰ τοὺς βλαψουν, ἔμειναν ἄπρακτοι. Οἱ δὲ ὅσοι ἰδόντες τοιοῦτον παράδοξον θαυματούργημα, εὐχαριστοῦσαν τὸν Κύριον λέγοντες:

Δόξα σοι Χριστὲ βασιλεῦ παντοδύναμε, ὁποῦ μᾶς ἐλύτρωσες ἀπὸ τὸν κίνδυνον διαμέσου τοῦ Βαπτιστοῦ καὶ Προδρόμου σου. Οὕτως οὖν ἀπῆλθον εἰς τὸν Ἄθωνα κατευόδιον· καὶ εὑρόντες τοὺς ἀδελφούς, ἀνήγγειλαν τὰ γενόμενα χαίροντες. Οἱ δὲ ἀκούσαντες ταῦτα, ἐδόξασαν τὸν Θεὸν, ὁποῦ δὲν καταισχύνει ὅσοι εἰς αὐτὸν ἐλπίζουσιν. Ὁ δὲ Θεοδόσιος εἶπε ταῦτα πρὸς τὸν ὅσιον· Δέν σου τὸ εἶπον ἐγὼ νὰ βάλῃς μόνον ἀρχήν, καὶ ὁ Κύριος σοῦ φέλλει βοήθειαν; ἄρχισε τώρα τὴν οἰκοδομὴν μὲ προθυμίαν, καὶ μὴ θειλιάσῃς διὰ τὴν ἐπίλοιπον ἔξοδον, ὅτι ὁ Δεσπότης Χριστὸς σοῦ στέλλει ἐξ ὕψους βοήθειαν. Τότε ὁ Ὅσιος ηὗρεν ἐργάτας, καὶ ἐμάξωξαν πέτραις καὶ ἔκαμαν ἀσβέστην, καὶ ὅσα ἄλλα ἦσαν ἀναγκαῖα πρὸς τὸ ἔργον ἡτοίμασαν, καὶ ἔκτισαν πρῶτον τὰ τείχη, ἔπειτα τὸν ναὸν τοῦ Προδρόμου μέγαν καὶ θαυμάσιον, κελλία πολλὰ, νοσοκομεῖον, τράπεζαν, καὶ ἄλλα ὅσα ἔκαμνε χρεία· καὶ ἐκατέβασαν ἀπὸ τὸ βουνὸν ὕδωρ πολὺ καὶ νόστιμον· καὶ ἐτελειώθη εἰς τοὺς ϛ ω π ή. χρόνους ἀπὸ Ἀδάμ· ἀπὸ δὲ τὸ σωτήριον ἔτος τοῦ Δεσπότου Χριστοῦ α τ π'. Πλὴν ἐπειδὴ ἔμειναν μερικὰ ἀτελείωτα, ἤγουν ἡ ζωγραφία τοῦ ναοῦ, καὶ ἄλλα τινὰ χρειαζόμενα, καὶ δὲν εἶχε πλέον ἔξοδον, ὑπῆγε πάλιν εἰς τὴν Τραπεζοῦντα ὁ Ἅγιος, καὶ ἀνήγγειλεν εἰς τὸν βασιλέα τὴν ὑπόθεσιν· ὅς τις πάλιν τὸν ὑποδέχθη χαρούμενος, καὶ τοῦ ἔδωσε πολλὰ χρήματα· καὶ ἀπελθὼν εἰς τὸ μοναστήριον, τὸ ηὗρε παντέρημον, ὅτι ἀπὸ συνεργίαν δαίμονος ὑπήγασιν ἀγαρηνοὶ πολλοὶ, καὶ ἔκαμαν μηχανὰς, καὶ ἐσέβησαν ἔσω, καὶ τοὺς ᾐχμαλώτευσαν ἅπαντας· καὶ ὅσα ἄλλα χρήσιμα πράγματα εἶχασι, τὰ ἐπῆραν οἱ ἐπάρατοι. Ταῦτα μαθὼν ὁ Ὅσιος ἐλυπήθη πολλὰ καὶ ἔκλαυσε· πλὴν δὲν ἐλάλησε λόγον βαρὺν πρὸς τὸν Θεὸν, ηὐξεύρωντας, πῶς ἦτον ἀπὸ τὸν μισόκαλον· μόνον ὑπῆγε κατερωτῶντας, καὶ τὰς ἐλύτρωσεν ὡς καλὸς βοσκὸς, καὶ τοὺς ἤφερεν ὅλους εἰς τὸ μοναστήριον μὲ τοῦ Θεοῦ τὴν βοήθειαν· καὶ τότε πάλιν ὑπῆγεν εἰς τὸν ἱερὸν Δομέτιον, καὶ τὸν ἐσυμβουλεύθη, ἐὰν ἦτον πρέπον νὰ ὑπάγῃ πάλιν εἰς τὸν βασιλέα, νὰ τοῦ δώσῃ καὶ ἄλλα χρήματα, καὶ τοῦ εἶπε νὰ ἀπέλθῃ τάχιστα. Ὅταν οὖν ἐπῆρεν ἀπὸ τοὺς ἀδελφοὺς συγχώρησιν, ἀποχαιρέτησε τὸν Δομέτιον, λέγωντας: Ἰδοὺ πάτερ τίμιε εἰς τὰς χεῖράς σου μετὰ Θεὸν καὶ τὸν παμμέγιστον Πρόδρομον παραδίδω τὴν προστασίαν τῆς Μονῆς ταύτης, ὅτι δὲν ηὐξεύρομεν, ἐὰν ἐνωθοῦμεν πλέον ἐδῶ πρόσκαιρα. Ὁ δὲ Δομέτιος ἀπεκρίνατο πεφωτισμένος ἀπὸ Πνεῦμα ἅγιον, ἐδῶ πάτερ δὲν ἀνταμονώμεσθεν, μόνον εἰς αἰῶνα τὸν μέλλοντα, τὸν ἀεὶ καὶ πάντοτε διαμένοντα, ἐκεῖ νὰ συνευφραινώμεθα μὲ τὸν Δεσπότην Χριστὸν καὶ σωτῆρά μας. Καὶ οὕτω κατὰ τὴν προφητείαν αὐτῶν ἐγένετο· ὅτι δὲν εἶδε πλέον εἰς τὸν κόσμον τοῦτον ἕνας τὸν ἄλλον τους· οὕτως εἶχασι τὸ χάρισμα τῆς προφητείας ἀμφότεροι.

Εἰσελθὼν οὖν ὁ ἅγιος εἰς τὸ πλοῖον, ἀπῆλθεν εἰς τὴν Τραπεζοῦντα μὲ τὴν συνοδίαν του, καὶ συνευφράνθησαν μὲ τὸν

ἀδελφὸν αὐτοῦ καὶ τὸν αὐτοκράτορα, πρὸς τὸν ὁποῖον ἀνήγγειλε τὰ συμβάντα πάντα, ὡς ἄνωθεν. Ὁ δὲ εὐσεβέστατος βασιλεὺς τὸν ἐπαρηγόρησε, λέγωντας· Μὴ λυπᾶσαι διὰ τὰς χρείας τοῦ μοναστηρίου, καὶ ἐγὼ σοῦ δίδω βοήθειαν. Προσμείνας οὖν ἐκεῖ καιρὸν ὀλίγον εἰς τὴν Μητρόπολιν, ἦλθεν ἡ ὥρα νὰ ὑπάγῃ πρὸς τὸν ποθούμενον· καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ἀυτάδελφον αὐτοῦ καὶ τὸν αὐτοκράτορα, τοὺς ἐπαρεκάλεσε νὰ ἔχουν ἕως νὰ ζοῦσιν εἰς τῦτον τὸν κόσμον τὴν φροντίδα τοῦ μοναστηρίου καὶ ἐπιμέλειαν. Ταῦτα καλῶς διαταξάμενος, καὶ ὑπὲρ αὐτῶν τῷ Κυρίῳ εὐξάμενος, παρέδωκεν εἰς τὰς ἁγίας χεῖρας αὐτοῦ τὴν ψυχὴν τῇ κέ. τῦ Ἰουνίου μηνὸς, ζήσας εἰς τοῦτον τὸν κόσμον χρόνους δύω καὶ ἑβδομήκοντα· τὸ δὲ ἅγιον αὐτῦ καὶ σεβάσμιον λείψανον, ἐνταφίασεν ὁ ἀρχιερεὺς μὲ τὴν προσήκουσαν τιμὴν καὶ εὐλάβειαν· τὸ ὁποῖον ἔκαμε πολλὰ θαυμάσια ὕστερον εἰς ὅσους τὸν ἐπικαλέσθησαν μετ' εὐλαβείας καὶ πίστεως. Οἱ δὲ μοναχοὶ ὁποῦ ἦσαν εἰς τὴν συνοδίαν του, λαβόντες ἀπὸ τὸν βασιλέα καὶ τὸν ἀρχιερέα τὴν πρέπουσαν ἐλεημοσύνην καὶ συγχώρησιν, ἀνεχώρησαν, καὶ φθάσαντες εἰς τὸ μοναστήριον, ἀνήγγειλαν τοῖς ἀδελφοῖς τὴν τοῦ ὁσίου μετάστασιν, καὶ ἔκλαυσαν ἅπαντες τὴν ὀρφανίαν τοιούτου πατρὸς ὀδυρόμενοι. Ὁ μὲν οὖν θεῖος Δομέτιος τοὺς ἐπαρηγόρησεν· ἔπειτα θέλωντας νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ κελλίον του, ἔπεσον ὅλοι εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ μετὰ δακρύων δεόμενοι, νὰ μήτους ἀφήσῃ ὀρφανοὺς, ἀλλὰ νὰ ὑπομένῃ νὰ τοὺς ποιμαίνῃ ὥσπερ καὶ πρότερον· ὅς τις διὰ νὰ μὴ γένῃ παρήκοος ἔμεινε, καὶ τοὺς ἐποίμαινε θεαρέστως μὲ πολλὴν ἐπιμέλειαν· καὶ πλήρης ἡμερῶν γενόμενος, ἀπῆλθε πρὸς Κύριον.

Τοῦτο τὸ ἅγιον Μοναστήριον τοῦ ὁσίου Διονυσίου, καὶ ἡ Σιμόπετρα εἶναι εἰς σκληρὸν τόπον πολλὰ καὶ δύσβατον· καὶ θαυμάζω πῶς ἠμποροῦσι καὶ κατοικοῦσιν εἰς αὐτὰ οἱ εὐλογημένοι πατέρες, μάλιστα τὸν καιρὸν ἐτοῦτον ὁποῦ οἱ κρατοῦντες ἔχουσι πολλὴν ἀχόρταγίαν εἰς τὰ ἀργύρια καὶ τοὺς στενοχωροῦσι νὰ πληρώνουσι τὰ χαράτζια κάθε χρόνον· καὶ χρεώνονται ἀπὸ τὲς Ἑβραίους τῆς Θεσσαλονίκης, καὶ δίδουσιν ὠφέλειαν εἰς τὰ δέκα δώδεκα· καὶ εἶναι κάθε Μοναστῆρι ἀπὸ ταῦτα τά δύω εἰς χρέος ἄπειρον, καὶ ὅλα τὰ μοναστήρια· καὶ πάλιν δίδουσι τῶν πτωχῶν πολλὴν ἐλεημοσύνην, καὶ ἐξόχως οἱ Διονυσιάταις. Διατὶ εἶναι πλησίον τους ἡ ἁγία Ἄννα, καὶ παγένουν οἱ ἀσκηταὶ εἰς τὰς ἀγρυπνίας, ὁποῦ τελοῦσιν ὅλας τὰς μεγάλας ἑορτὰς, καὶ τοὺς δειπνοῦσιν ἀφ' ἑσπέρας, καὶ αὔριον ἀφ' οὗ λειτουργηθοῦν τοὺς φιλεύουν πλουσιοπάρχα, καὶ τοὺς δίδουν καὶ παξιμάδι· καὶ μάλιϛα τώρα ὁποῦ εἶναι σκευοφύλαξ ἕνας ἐνάρετος Ἱερομόναχος, Ἱερεμίας ὀνόματι Σαντορναῖος, καὶ κυβερνᾷ τοὺς ξένους ὡς εὔσπλαγχνος, ὅς τις ἐσυνδρόμησε καὶ ἐξήγησε τοῦτον τὸν βίον. Ταῦτα σᾶς γράφω ἀδελφοί μου Χριστιανοὶ νὰ τὸ ηὑρετε πανταχοῦ, ὅταν ἔλθϖ μοναχοὶ ἀπ' αὐτὰ τὰ μοναστήρια, ἢ καὶ ἀπὸ ὅλα τοῦ ἁγίου ὄρους (διατὶ εἶναι καὶ αὐτὰ πτωχὰ) νὰ τοὺς δίδετε ἐλεημοσύνην τὸ κατὰ δύναμιν, καὶ ὁ Κύριος σᾶς τὸ θέλει ἀνταποδώσει εἰς τὴν βασιλείαν του· ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν τῇ αὐτοῦ φιλανθρωπίᾳ καὶ χάριτι, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, νῦν, καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀ'μήν.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΕΒΑΣΜΙΑΣ, ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ, ΚΑΙ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΣΗΣ .. ΜΟΝΗΣ ΤΟΥ ΒΑΤΟΠΕΔΙΟΥ, ΩΡΑΙΑ ΔΙΗΓΗΣΙΣ.

Ὅταν ἐβασίλευσεν ὁ μέγας Κωνσταντῖνος, εἶχε πόθον καὶ ζῆλον διάπυρον πρὸς τὸν Δεσπότην Χριστὸν ὁ φιλόχριστος· ὅθεν διὰ νὰ ἀφανίσῃ τελείως τὴν εἰδωλολατρείαν, καὶ νὰ στερεώσῃ τὴν εὐσέβειαν, ἐχάλασεν ὅλους τοὺς βωμοὺς τῶν δαιμόνων, καὶ ἔκτιζε πανταχοῦ Ἐκκλησίας πλουσίας ὁ εὐσεβέστατος· ἕνας ἀπὸ τοὺς ὁποίους εἶναι ὁ περιφανὴς καὶ περιβόητος τοῦ Βατοπεδίου· τὸν ὁποῖον ἔκτισεν εἰς τοὺς εωκή. ἀπὸ κτίσεως κόσμου· καὶ μετὰ κέ. ὁ παραβάτης Ἰουλιανὸς τὸν ἐχάλασεν ἀπὸ τὰ θεμέλια· ἔπειτα πάλιν εἰς τὰς ἡμέρας τοῦ εὐσεβεστάτου Θεοδοσίου τοῦ μεγάλου ἐξανακτίσθη μὲ τοιοῦτον τρόπον θαυμάσιον. Οὗτος ὁ φιλόχριστος βασιλεὺς εἶχε δύω υἱοὺς Ἀρκάδιον, καὶ Ὀνώριον, καὶ μίαν θυγατέρα ὡραιοτάτην, Πλακιδίαν ὀνόματι· καὶ τὸν μὲν Ἀρκάδιον ἐχειροτόνησε Κωνσταντινουπόλεως Καίσαρα, τὸν δὲ Ὀνώριον καὶ τὴν Πλακιδίαν ἔστειλε μὲ τὸν ἄνδρα της εἰς τὴν Ῥώμην νὰ βασιλεύουσι, μὲ τοὺς ὁποίους ἔστειλε καὶ τὸν Ἀρκάδιον, διὰ νὰ λάβῃ τὴν εὐλογίαν τοῦ μακαριωτάτου Πάπα Ἰννοκεντίου· καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ μῆνας ἕξη, ἔπειτα ἐμίσευσε μὲ τὰ κάτεργα νὰ ἔλθῃ εἰς τὸ Βυζάντιον. Καὶ ὅταν ἐπερνοῦσαν τὴν Λῆμνον, ἔγινε τόσον μεγάλη φουρτοῦνα, ὁποῦ ἐσκοτίνιασεν ὁ ἀέρας ἀπὸ τὰ πυκνὰ σύννεφα, καὶ δὲν ἔβλεπεν ἕνα τὸ ἄλλο κάτεργον· καὶ ἀπὸ τὴν πολλὴν ταραχὴν καὶ συγχυσιν τῶν ναυτῶν ἐσυμποδίσθη ἀπὸ τὰ χαλάτια τοῦ κατέργου ὁ Ἀρκάδιος, καὶ ἔπεσεν εἰς τὸ πέλαγος· ὅθεν ἐφώναξε ταῦτα μετὰ δακρύων καὶ πίστεως: Παναγία Θεοτόκε βοήθησον. Καὶ μὲ τὴν φωνὴν εὑρέθη ἀπέξω τοῦ Βατοπεδίου τὸ παιδίον, πλησίον τοῦ πηγαδίου τῆς Παναγίας, ὑποκάτω εἰς ἕνα μεγάλον βάτον, καὶ ἀπεκοιμήθη, καὶ ἐκειτετο ὡς ἀπεθαμένον· ἐκεῖ εἶδεν εἰς τὸ ὄνειρόν του μίαν γυναῖκα περιφανῆ καὶ ὡραιοτάτην, ὥσπερ βασίλισσαν, ἡ ὁποία τὸν ἐθάρρυνε καὶ ἐπαρηγόρησε, λέγουσα· Ἐπειδὴ διὰ τὴν πίστιν ὁποῦ ἔχεις ἐμένα, μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Υἱοῦ μου ἐγλύτωσες ἀπὸ τὸν μέγαν καὶ πικρὸν κίνδυνον, μὴ φοβᾶσαι, μόνον διὰ τὴν ἀγάπην μου ἀνακαίνισον τὸν ναὸν ἐτοῦτον, τὸν ὁποῖον ἔλαβα εἰς κλῆρον ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἡ ψυχή μου εἰς αὐτὸν εὐφραίνεται, καὶ θέλω εἶσται πάντοτε βοηθὸς καὶ φύλαξ ἐκείνων, ὁποῦ μὲ ὑπομονὴν καὶ καρτερίαν εἰς αὐτὸν οἰκήσουσι. Τότε ἐξύπνησεν ὁ Ἀρκάδιος, καὶ εἰς ὀλίγην ὥραν ἦλθασι τινες ὁποῦ ἐκατοικοῦσαν, ἐκεῖ, καὶ τοὺς ἠρώτησε διὰ τὸν τόπον, πῶς ὠνομάζετο, καὶ τοῦ εἶπασιν ὅσα ἐγράψαμεν ἄνωθεν· τὰ ὁποῖα ἀκούσας, ἐγνώρισε πῶς ἦτον Θεοῦ θέλημα νὰ ξανακτισθῇ ὁ ἅγιος αὐτὸς ναός· καὶ πέρνωντας τινὰς μοναχοὺς, ὑπῆγε διὰ ξηρᾶς εἰς τὸν πατέρα του καὶ τοῦ ἀνήγγειλε τὸ θαυμάσιον. Ὁ δὲ φιλόχριστος βασιλεὺς ἐχάρη πολλὰ, δοξάζων τὸν Κύριον· καὶ παρευθὺς ἔστειλε μαστόρους καὶ πολλὴν ἔξοδον νὰ κτίσουν Ἐκκλησίαν πλουσίαν ἐκεῖ ὁποῦ εἶδε τὴν ὀπτασίαν ὁ Ἀρκάδιος, γράφωντας καὶ εἰς τὴν Ῥώμην πρὸς τὸν Ὀνώριον καὶ τὸν Γαμβρὸν αὐτοῦ, νὰ στείλουσι καὶ αὐτοὶ πολλὴν βοήθειαν, διὰ νὰ ἔχουν παντοτινὴν τὸ μνημόσυνον· οἵ τινες ἔστειλαν μάρμαρα πολλὰ ὡραιότατα, καὶ ἐξόχως τέσσαρες μεγάλαις κολώναις ἀσήκωταις, ὁποῦ ἐξωδίασαν εἰς τὰ καράβια, ἕως νὰ ταῖς φέρουν εἰς τὸν τόπον, φλουρία ἀναρίθμητα· ἔστειλαν δὲ καὶ χρυσίον ἀμέτρητον διὰ τὰ ἐπίλοιπα ἔξοδα· ὅθεν ἔκτισαν οἱ μαστόροι μίαν μονὴν ὑπερθαύμαστον μὲ δέκα πύργους μεγάλους, καὶ ἄλλα ὅσα ἔκαμναν χρεία· τὰ δὲ τέσσερα μεγάλα κιόνια ἔβαλαν εἰς τὴν μεγάλην Ἐκκλησίαν, ὁποῦ ἔκτισαν εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου· ἔπειτα ἦλθε καὶ ὁ Ἀρκάδιος μὲ τὸν Πατριάρχην Νεκτάριον νὰ τὸν ἐγκαινιάσουσι· καὶ ἰδόντες τοιαύτας λαμπρὰς οἰκοδομὰς καὶ μεγάλα κτίσματα, ἔλαβον εὐφροσύνην καὶ ἀγαλλίασιν· καὶ ἐγκαινιάσαντες αὐτὴν, ἐπρόσταξαν νὰ λέγεται Βασιλικὴ καὶ Πατριαρχικὴ μονή. Μετὰ ταῦτα ἀφ' οὗ ἔστρεψαν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, καὶ ἀνήγγειλαν τοῦ βασιλέως, πῶς ἔγειναν ἕνα κτίριον, ὁποῦ δὲν εὑρίσκετο ἄλλο ὅμοιον, τὸ ἐστόλισε μὲ πολύτιμα πράγματα, καὶ μὲ πολλὰ χωρία καὶ μετόχια τὸ ἐπροίκισεν· ὁμοίως καὶ ἡ Πλακιδία εἰς τὴν Ῥώμην μὲ τὸν ἄνδρά της ἔδωσαν σκεύη χρυσᾶ, σπήτια, ἐργαστήρια, καὶ ἄλλα πολύτιμα πράγματα· ὕστερον δὲ εἰς τοὺς τό. χρόνους ἦλθασιν ἀπὸ τὴν Συρίαν Ἄραβες πλῆθος ἀμέτρητον μὲ καράβια, καὶ ἐπῆραν τὴν Κρήτην, καὶ Σικελίαν, καὶ ὅλα τὰ νησία· τινὲς ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἦλθασι καὶ εἰς αὐτὴν τὴν μονὴν τοῦ Βατοπεδίου νὰ τὴν κουρσεύσουν· τοὺς ὁποίους ἰδὼν ἀπὸ μακρὰν ὁ βηματάρης, ἐπῆρε τὸν τίμιον Σταυρὸν, καὶ μίαν εἰκόνα ὁποῦ εἶχασι θαυμασίαν, καὶ τὰ ἔκρυψεν. εἰς τὸ πηγάδι τῆς ἁγίας τραπέζης· καὶ βάνωντας ἔμπροσθεν αὐτοῦ μίαν ἀναμμένην λαμπάδα, ἐσκέπασε τὸ πηγάδι μὲ πολλὰ ξύλα καὶ πέτραις ἐπιδέξια· ἔπειτα φεύγωντας πρὸς τὸ δάσος νὰ κρυπτῇ, ἐπρόφθασαν οἱ βάρβαροι καὶ τὸν ἐπῆραν αἰχμάλωτον μὲ ἄλλους πολοὺς, καὶ τοὺς ὑπῆγαν εἰς τὴν Κρήτην μὲ ὅσα ἄλλα σκεύη ἀκριβὰ εὑρήκασι· καὶ ἔμεινε τὸ μοναστήριον ἔρημον· ὕστερον δὲ, ὅταν ἦλθασιν οἱ ἐπίλοιποι ἀδελφοὶ, ὁποῦ ἔλειπαν εἰς τὰ μετόχια, καὶ εἶδασι τὸ μοναστῆρι, ἐλυπήθησαν· πλὴν ἔμειναν εἰς αὐτὸ καὶ ἐπορεύοντο, ἕως οὗ ἦλθασιν ἀπὸ τὴν Ἀδριανούπολιν Ἀθανάσιος, Νικόλαος, καὶ Ἀντώνιος· οἵ τινες εἶχασι πόθον νὰ γένουν Καλόγεροι, καὶ ἐβάστα καθ' ἕνας τρεῖς χιλιάδες φλωρία, καὶ μὲ ταῦτα ἀνεκαίνισαν τὸ μοναστήριον· καὶ γενόμενοι καλόγεροι ἐτελείωσαν ἐκεῖ θεαρέστως πολιτευόμενοι. Εἰς δὲ τὰς ἡμέρας τοῦ βασιλέως Νικηφόρου, ὅς τις ἔκτισε τὴν Λαύραν, ἔξειλε πολλὴν ἁρμάδα νὰ πολεμήσουν τὴν Κρήτην· καὶ νικήσαντες οἱ Χριστιανοὶ μὲ τὴν θείαν βοήθειαν, τοὺς μὲν βαρβάρους ἐφόνευσαν, τοὺς δὲ αἰχμαλώτους Χριστιανοὺς ἠλευθέρωσαν, καὶ ἐξόχως τὸν βηματάρην τοῦ Βατοπεδίου, ὅς τις ἦλθε πάλιν εἰς τὸ μοναστήριον· καὶ βλέπωντας τοὺς ἀδελφοὺς δὲν ἐγνώριζε τινὰ ἀπ' ἐκείνους ὁποῦ ἦξευρε· πλὴν ἔβαλεν εἰς ὅλος μετάνοιαν, καὶ τοὺς ἀνήγγειλε τὴν ὑπόθεσιν, πῶς ἔκρυψεν εἰς τὸ πηγάδι τοῦ βήματος τὸ τίμιον ξύλον τοῦ Σταυροῦ, καὶ τὴν ἁγίαν εἰκόνα τῆς Θεοτόκου, ὁποῦ ὠνόμαζαν Κτιτόρισσαν. Τότε ἀνοίξαντες τὸ πηγάδι, εἶδασι τὴν εἰκόνα καὶ τὸν Σταυρὸν, καὶ ἐστέκοντο (ὢ τοῦ θαύματος) ἐπάνω εἰς τὸ νερὸν ὄρθια, καὶ ἡ λαμπάδα ἀναμμένη ἀκόμη, ὁποῦ ἦσαν περασμόνοι τόσοι χρόνοι . ., Τότες οἱ μοναχοὶ ἰδόντες τοιοῦτον παράδοξον, ἐξέστησαν, καὶ ἔλεγον ὅλοι τό, Κύριε ἐλέησον· καὶ εὐγάνοντές τα ἀπ' ἐκεῖ, τὰ ἔβαλαν εἰς τὸν τόπον τους, καὶ ἀπὸ τότες κάμνουν τὴν β'. το βράδυ παράκλησιν εἰς τὴν Παναγίαν, καὶ τὴν γ'. λειτουργοῦσιν εἰς ἐνθύμησιν τοιούτου θαυματουργήματος. Ὁ δὲ ἀνωειρημένος βηματάρης, ὅς τις ἦτον Ἱεροδιάκονος, ἔμεινε πάλιν εἰς τὸ διακόνημά του· καὶ ζήσας ὀλίγας ἡμέρας ζωὴν ὑπερθαύμαξον, ἀπῆλθεν εἰς βασιλείαν οὐράνιον. Ἀλλὰ ἀκούσατε καὶ ἄλλο θαυμάσιον.

Μίαν ἡμέραν ἀφ' οὗ ἐτελείωσαν τὸν ὄρθρον, προσηύχετο ὁ ἡγούμενος ἔμπροσθεν τῆς Παναγίας, καὶ ἤκουσεν ἀπὸ τὴν εἰκόνα φωνὴν ἐκ τρίτου, καὶ λέγει του: Μὴν ἀνοίξῃς τὴν θύραν, ἀλλὰ δράμετε ταχέως εἰς τὰ τείχη, νὰ φύγουσιν οἱ πολέμιοι· Ἀπελθόντες οὖν, εὑρήκασι πλῆθος Τουρκῶν, καὶ ἔπασχον μὲ λωστοὺς σιδηροῦς νὰ τρυπήσουν τὸ τεῖχος· καὶ ῥίπτοντες οἱ μοναχοὶ λίθους, ἔφυγον οἱ πολέμιοι, καὶ ἐλυτρώθησαν οἱ ἀδελφοὶ ἀπὸ τὸν κίνδυνον μὲ τὴν βοήθειαν τῆς Θεο-

τόκου. Ἀκούσατε καὶ ἄλλο θαυμασιώτερον.

Εἰς τὸ ὀχεῖον ἦτον ἄλλη εἰκόνα τῆς Παναγίας· καὶ ἕνα χρόνον δὲν ἔγεινε λάδι, καὶ δὲν ἔδιδεν ὁ ὀχειάρης τῶν ἀδελφῶν εἰς ταῖς χρείαις, ὅτι μόνον εἰς ἕνα πιθάρι εἶχεν ὀλίγον, καὶ τὸ ἐφύλαγε διὰ τὰ καντήλια. Ὁ δὲ ἡγούμενος τοῦ ἔλεγε, νὰ δίδῃ καθ' ἑνὸς, καὶ ἡ Παναγία θέλλει βοήθειαν· ἔδιδεν οὖν ὁ ὀχειάρης καὶ στανικῶς του· καὶ τὴν ἄλλην ἡμέραν ὅταν ἐνόμιζε νὰ εὕρῃ τὸ πιθάρι ἄδειον, καὶ ἐμελέτα νὰ ῥίψῃ τὰς κλεῖδας πρός τὸν ἡγούμενον, ὑπῆγεν εἰς τὸ ὀχεῖον καὶ βλέπει μέγα θαυμάσιον· ἤγουν ἦτον γεμάτο τὸ πιθάρι καὶ ἐχύνετο εἰς τὴν γῆν, καὶ ἔτρεχεν ἔξω ἀπὸ τὴν θύραν, καὶ πάντες ἐδόξασαν τὸν Κύριον· καὶ ἀπὸ τότε ἔδιδεν ὁ ὀχειάρης ὁλονῶν τῶν ἀδελφῶν ὅσον ἐχρειάζοντο.

Εἰς τὸ νησὶ τῆς Εὐρίππου εἶναι δύω μικρὰ μοναστήρια τῆς Παναγίας· καὶ εἰς τὸ ἕνα εἶναι μία εἰκόνα, καὶ τήν λέγουσι Βατοπεδινήν· ἐκεῖ ἔστειλαν οἱ Βατοπεδινοὶ τὸν προσμονάριον Νεόφυτον διὰ τὰ δικαιώματα· ὅς τις βαρέως ἠσθένησε, καὶ ἐκινδύνευεν εἰς θάνατον· ὅθεν πολλάκις ἐπαρεκάλει τὴν Παναγίαν νὰ τοῦ δώσῃ τὴν ὑγείαν ὡς παντοδύναμος· καὶ καθὼς ἤθελε μίαν νύκτα ἤκουσεν φωνήν, οὕτω λέγουσαν· Ἰδοὺ χαρίζω σου ἄλλον ἕνα χρόνον ζωῆς Νεόφυτε, καὶ ὕπαγε εἰς τὸ μοναστήριον, καὶ τότε ἑτοίμασον τὰ ἐφόδια. Τότε εὑρέθη ὑγιὴς ὁ Νεόφυτος: καὶ πηγένωντας εἰς τὴν Μονὴν, ἔκαμεν ἕνα χρόνον ὑγιὴς χωρὶς καμμίαν ἀσθένειαν· καὶ μίαν κυριακὴν ἐκοινώνησε τὰ θεῖα μυστήρια· καὶ τότε ἤκουσε πάλιν φωνήν, οὕτω λέγουσαν· Νεόφυτε, ἔφθασεν ὁ καιρὸς νὰ ἔλθῃς πρὸς Κύριον: Καὶ οὕτως ἐγένετο· καὶ ὡς ἔφθασεν εἰς τὸ κελλίον του ἐτελεύτησεν. Ἔγιναν δὲ καὶ ἕτερα θαύματα εἰς ταύτην τὴν θαυμασίαν μονὴν τοῦ Βατοπεδίου, ἀμὴ ἐγὼ διὰ συντομίαν δέντα ἔγραψα· μόνον διὰ τὸν συνώνυμόν μου Ἀγάπιον νὰ σᾶς διηγηθῶ, πῶς ἠχμαλωτίσθη καὶ ἐλυτρώθη διὰ πρεσβειῶν τῆς ἀειπαρθένου Θεομήτορος· ὅτι ἁμαρτίαν ἔχω νὰ σιωπήσω τοιαύτην ἱστορίαν ὡραίαν καὶ ἀξιέπαινον· προσέχετε οὖν νὰ εὐφρανθῆτε τῷ πνεύματι.

Εἰς τὴν σκήτην τοῦ Βατοπεδίου, ὁποῦ ὀνομάζουσι Κολετζίου, καὶ τῆς Ἁγίας Τριάδος, ἦτον ἕνας ἀσκητὴς ἐνάρετος, καὶ εἶχεν ὑποτακτικὸν εἰς τὴν ἀρετὴν αὐτοῦ ὅμοιον, ὀνομαζόμενον Ἀγάπιον· καὶ μίαν ἡμέραν ἐκατέβη ὁ ὑποτακτικὸς νὰ πλύνῃ τὰ ῥάσα τους εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ ἐκεῖ ἔτυχε φοῦστα, καὶ τὸν ἐπῆρασιν οἱ Ἀγαρηνοί· καὶ ἀπελθόντες εἰς τὴν Ἀνατολὴν, τὸν ἐπούλησαν εἰς τὴν Μαγνησίαν, εἰς τὴν ὁποίαν ἔκαμε ιϐ'. χρόνους αἰχμάλωτος εἰς τὴν ἄλυσον, καὶ ἐδούλευε καθ' ἑκάστην ἡμέραν τοῦ ἀφεντός του ἐπιμελέστατα· καὶ τὴν νύκτα προσηύχετο πρὸς τὴν Παναγίαν, τοιαῦτα μετὰ δακρύων καὶ πίστεως λέγωντας· Ἀειπάρθενε Δέσποινα, ἡ ἑτοίμη βοήθεια πάντων τῶν ἐξ ὅλης ψυχῆς προστρεχόντων σοι, δέομαι τῆς βασιλείας σου, λύτρωσέ με ἀπὸ τὴν δεινὴν ταύτην αἰχμαλωσίαν τὸν ἀχρεῖον δοῦλόν σου· δύνασαι γὰρ βοηθῆσαί μοι ὡς μήτηρ τῦ Παντοδυνάμου Θεοῦ καὶ παντελεήμονος· ναὶ Παναγία Θεοτόκε βοήθει μοι, ὅτι εἰς σὲ μόνην ἐλπίζω ὁ ἀχρεῖος ἱκέτης σου. Οὕτως ηὔχετο πολλάκις ταχὺ καὶ βράδυ βρέχων τὴν στρωμνὴν μὲ δάκρυα· καὶ μίαν νύκτα ἀφ' οὗ ἔκλαυσεν ὥραν πολλὴν προσευχόμενος ἀπεκοιμήθη· καὶ τότε βλέπει τὴν Παναγίαν Θεοτόκον εἰς τὸ ὅραμα καὶ λέγει του: Ἀγάπιε, ἔγειρε καὶ ὕπαγε εἰς τὸν γέροντά σου ἄφοβα· καὶ τότε πάλιν μέλλει νὰ ἔλθῃς ἐδῶ ὀγλήγορα. Ταῦτα ἀκούσας ὁ Ἀγάπιος ἀπὸ τὴν χαράν του ἐξύπνησε· καὶ βλέπει τὰς θύρας καὶ ἀνοίξασι, καὶ ἡ ἄλυσος ἔλυσε καὶ ἔπεσεν ἀπὸ τοὺς πόδας του· ὅθεν ἐγνωρίσας, πῶς ἦτον θαυματουργία τῆς Θεομήτορος, ἠγέρθη παρευθὺς καὶ ἔφυγε· καὶ φθάνωντας, τὸν ἠρώτησε τί ἔπαθεν; ὅς τις ἀνήγγειλεν αὐτῷ τὴν ὑπόθεσιν ἅπασαν. Ὁ δὲ γέρων ἦτον καταπολλὰ δίκαιος καὶ ἐνάρετος ἄνθρωπος, καὶ ἐλυπήθη πῶς ἔφυγε κρυφὰ τοῦ κυρίου του, καὶ λέγει αὐτῷ. Τέκνον μου τὸν μὲν Ἀγαρηνὸν ἔλαβες, ἀμὴ τὸν Θεὸν δὲν δύνεται τινὰς νὰ λάθῃ πώποτε· τοῦ ὁποίου μέλλει νὰ δώσῃς ἀπολογίαν τὴν

ὥραν τῆς κρίσεως διὰ τόν Ἰσμαηλίτην, ὁπῦ ἔδωσε τὰ ἀργύρια καὶ σὲ ἠγόρασε, διὰ νὰ σὲ ἔχῃ βοηθὸν εἰς ταῖς χρείαις του· λοιπὸν ἐὰν ποθῇς τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς σου, ὑπόστρεψον εἰς τὸν αὐθέντην σου, ὑπηρέτησον αὐτὸν, ἕως νὰ τὸν φωτίσῃ ὁ Κύριος νὰ σοῦ δώσῃ συγχώρησιν· καὶ τότε λογίζεσαι δοῦλος ἀληθινὸς τοῦ Κυρίου καὶ ὑπηρέτης ὑπήκοος. Ὅτι ὁ μέγας Ἀπόστολος λέγει ταῦτα: Πρόσωπον ἀνθρώπου ὁ Θεὸς οὐ λαμβάνει, ἀλλὰ καρδίαν ἀληθινὴν καὶ προαίρεσιν. Ταῦτα ἀκούσας ὁ ἀγαπῶν τὸν Θεὸν, καὶ ὑπ' αὐτοῦ ἠγαπημένος Ἀγάπιος, δεχόμενος ὡς ὑπὸ Θεοῦ τὸν λόγον τοῦ γέροντος, ὑπέστρεψεν εἰς ἐκεῖνον ὁποῦ τὸν ἠγόρασεν· ὅς τις ἰδὼν αὐτὸν ἀνελπίστως ἐθαύμασε· καὶ ἐρωτήσας αὐτὸν ποῦ ὑπῆγε, καὶ πῶς πάλιν ἔστρεψε; τοῦ ἐδιηγήθη καταλεπτῶς τὴν ἀλήθειαν· ὅθεν ἐκατανύχθη ὁ Ἀγαρηνὸς καὶ ἔκλαυσε, συνεργούσης τῆς θείας χάριτος· καὶ ἐθαύμαζε τὴν ἀρετὴν τοῦ ἀνδρὸς ἐκπληττόμενος· ὁμοῦ δὲ καὶ τὴν ἀκρίβειαν τῆς τῶν Χριστιανῶν πίστεως· καὶ ἐσυλλογίζετο εἰς τὴν διάνοιαν αὐτοῦ, ταῦτα λέγωντας· Ἐπειδὴ οἱ Χριστιανοὶ προκρίνουσι νὰ εἶναι δοῦλοι τῶν ἀπίστων ἀνθρώπων, νὰ ἀποθαίνουσι καθ' ἡμέρα διὰ νὰ φυλάξουν δικαιοσύνην, τοῦτο εἶναι σημεῖον φανερὸν, πῶς εἶναι εἰς τὴν ἄλλην ζωὴν ἀνταπόδοσις πασῶν τῶν πράξεων, νὰ λάβουν οἱ καλοὶ καὶ ἐνάρετοι δόξαν καὶ ἀπόλαυσιν, καὶ οἱ κακοὶ τὴν πρέπουσαν τιμωρίαν καὶ κόλασιν. Ταῦτα μελετήσας συχνάκις, ἔβαλε καλὴν βουλὴν, νὰ καταφρονέσῃ τὰ πρόσκαιρα ἀγαθὰ ὡς μάταια, διὰ νὰ κληρονομήσῃ τὰ ἀληθινὰ καὶ αἰώνια· καὶ μίαν νύκτα ἐπῆρε τοὺς δύω του υἱοὺς, καὶ τὸν Ἀγάπιον μὲ μίαν φεργάδα, καὶ ἦλθασιν εἰς τὸ ἅγιος ὄρος εἰς τὸν ἅγιον γέροντα· ὁ ὁποῖος τοὺς ἐδίδαξε καὶ κατήχησεν ὡς ἔπρεπεν· ὅθεν βεβαιωθέντες εἰς τὴν ἀληθινὴν πίστιν τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, ἐβαπτίσθησαν· καὶ μεθ' ἡμέρας τινὰς ἔγιναν καὶ καλόγεροι· καὶ μὲ τὴν θείαν βοήθειαν ἐτελεσφόρησαν εἰς αὐτὸ τὸ κελλίον τῆς ἁγίας Τριάδος, καὶ ἔκαμαν μεγάλας ἀρετὰς, συνεργούσης τῆς θείας χάριτος· καὶ μετὰ τὴν κοίμησιν τοῦ ἁγίου γέροντος ὑποτάσσοντο τὸν Ἀγάπιον ἕως τέλους μὲ προθυμίαν θαυμάσιον· καὶ μετὰ τὸ τέλος τῆς παροικίας αὐτῶν ἀπῆλθον εἰς τὴν Βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, καὶ συνευφραίνονται μετὰ τῶν λοιπῶν Ὁσίων ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ πρέπει τιμὴ καὶ προσκύνησις εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

Ἐτελειώθη τὸ παρὸν, χρόνους εἰς τοὺς χιλίους,
Εἰς τοὺς ἑξῆντα τέσσαρους, μὲ τοὺς ἑξακοσίους,
Εἰς τὰς ὀκτὼ καὶ εἴκοσι, Μηνὰς τοὺς Σεπτεμβρίου,
Μὲ κόπον καὶ πολλὴν σπουδὴν, αὐτοῦ τοῦ Ἀγαπίου.

ΤΕΛΟΣ.

ΠΙΝΑΞ

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ.

ά. Τοῦ Ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Μελετίου τοῦ Νέου. Σελ. 7

λ'. Τοῦ ἁγίου Ἱερομάρτυρος Γρηγορίου τῆς Μεγάλης Ἀρμενίας. Σελ. 18

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ.

ά. Τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου Ἀνανίου. 26
Τοῦ Ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Ῥωμανοῦ τοῦ Ποιητοῦ. 28
Τοῦ ἁγίου Μάρτυρος Δομνίνου. 29

γ'. Τοῦ ἁγίου Ἱερομάρτυρος Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου. —

ς'. Τοῦ ἁγίου Ἀποστόλου Θωμᾶ. 34

ζ'. Τῶν ἁγίων Μαρτύρων Σεργίου, καὶ Βάκχου. 42

ι'. Τῶν ἁγίων Μαρτύρων Εὐλαμπίου, καὶ Εὐλαμπίας. 47

ιά. Τοῦ Ὁσίου, καὶ Θεοφόρου Πατρὸς ἡμῶν Θεοφάνους, Ἀδελφοῦ τοῦ Ἁγίου Θεοδώρου. 51

ιβ'. Τῶν ἁγίων Μαρτύρων Πρόβου, Ταράχου, καὶ Ἀνδρονίκου. 56

ιγ'. Τῶν ἁγίων Μαρτύρων Κάρπου, καὶ Παπύλου, 60

ιδ'. Τῶν ἁγίων Μαρτύρων Ναζαρίου, Γερβασίου, Προτασίου, καὶ Κελσίου. 64

Τοῦ Ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Κοσμᾶ τοῦ Ποιητοῦ. 67

Τοῦ ἁγίου Μάρτυρος Σιλβανοῦ. 68

Τῆ ἁγίᾳ Μάρτ. Πέτρᾳ τῆ Αὐσελάμᾳ. —

ιέ. Τοῦ ἁγίου Ἱερομάρτυρος Λουκιανοῦ. 69

ις'. Τοῦ ἁγίου Μάρτυρος Λογγίνου τοῦ Ἑκατοντάρχου. 73

ιζ'. Τοῦ ἁγίου Μάρτυρος Ἀνδρέου, τοῦ ἐν τῇ Κρίσει. 77

ιθ'. Τοῦ ἁγίου Μάρτυρος Οὐάρου. 81

κά. Τοῦ Ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Φιλοθέου, τοῦ ἐν τῷ Ἄθῳ ὄρει ἀσκήσαντος. 85

κγ'. Τοῦ ἁγίου Ἱερομάρτυρος καὶ Ἀποστόλου Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου. 89

κδ'. Τοῦ ἁγίου Μάρτυρος Ἀρέθα. 93

κή. Βίος καὶ πολιτεία τῆ ἐν Ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου, Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως. 102

λ'. Τοῦ ἁγίου Ἱερομάρτυρος Ζηνοβίου, καὶ Ζηνοβίας τῆς Ἀδελφῆς αὐταῦ. 108

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ.

βΊ. Τῶν ἁγίων Μαρτύρων ἀκινδύνου, ἀνεμποδίστου, Ἀφθονίου, καὶ Ἐλπιδηφόρου. 111

γ'. Τῶν ἁγίων Μαρτύρων Ἀκεψιμᾶ, Ἰωσὴφ, καὶ Ἀειθαλᾶ. 118
Τοῦ ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ ἐν Λυδίᾳ. 125

δ'. Τοῦ Ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Ἰωαννικίου τοῦ Μεγάλου τοῦ ἐν τῷ Ὀλύμπῳ. 127
Τῶν ἁγίων Ἱεραμαρ. Νικάνδρου Μύρωνος, καὶ Ἑρμαίου Πρεσβυτέρου. 137
Τοῦ ἁγίου Μάρτυρος Πορφυρίου. —
Διήγησις εἰς τὸν Θρῆνον τοῦ Προφήτου Ἱερεμίου. 138

έ. Τῶν ἁγίων Μαρτύρων Γαλακτίωνος, καὶ Ἐπιστήμης. 142

ζ'. Ἄθλησις τῶν ἁγίων Μαρτύρων Ἱέρωνος, καὶ τῶν λοιπῶν λ'. τῶν ἐν Μελιτινῇ μαρτυρησάντων. 146

Θ'. Τῆς Ὁσίας Μητρὸς ἡμῶν Ματρώνης. 150
Τοῦ Ὁσίου Ἰωάννου τοῦ Κολοβοῦ. 157
Τῆς Ὁσίας Μητρὸς ἡμῶν Θεοκτίσης τῆς Λεσβίας. 159
Τοῦ Ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν καὶ Ὁμολογητοῦ Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου. 163

ιδ'. Τοῦ Ἁγίου ἐνδόξου καὶ Πανευφήμου Ἀποστόλου Φιλίππου. 168

ιέ. Τῶν ἁγίων Μαρτύρων καὶ ὁμολογητῶν Γουρία, Σαμωνᾶ, καὶ Ἀβίβου. 174

κ'. Τοῦ Ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου τοῦ Δεκαπολίτου. 181

κέ. Τοῦ ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Μερκουρίου. 188

κς'. Τοῦ Ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Ἀλυπίου τοῦ Κιονίτου. 191

κή. Τοῦ Ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν καὶ Ὁμολογητοῦ Στεφάνου τοῦ Νέου. 198

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ.

ιδ'. Τῶν ἁγίων Μαρτ. Θύρσου, Λευκίου, Καλλινίκου, Φιλήμονος, Ἀπολλωνίδ, Ἀρριανοῦ, καὶ τῶν σὺν αὐτοῖς. 215

ιέ. Τοῦ ἁγίου Ἱερομάρτυρος Ἐλευθερίου, Ἐπισκόπου Ἰλλυρικοῦ. 227

Τῆ Ὁσίᾳ Πατρὸς ἡμῶν Παύλᾳ τῆ νέᾳ. 232

ιθ'. Ἄθλησις τοῦ Ἁγίου Μάρτυρος Βονιφατίου. 248

Τοῦ Ὁσίου καὶ Θεοφόρου Πατρὸς ἡμῶν Γρηγεντίου Ἀρχιεπισ. Αἰθιοπίας. 252

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ.

βΊ. Τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Σιλβέστρου Πάπα Ῥώμης. 257

ι'. Τοῦ Ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Μαρκιανοῦ Πρεσβυτέρου καὶ οἰκονόμου τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας. 266

ιά. Τοῦ Ὁσίου καὶ Θεοφόρου Πατρὸς ἡμῶν Θεοδοσίου τοῦ Κοινοβιάρχου. 272

ιγ'. Τῶν ἁγ. Μαρ. Ἑρμύλα, καὶ Στράτου. 285

ιδ'. Τῶν Ὁσίων Πατέρων τῶν ἐν Σινᾷ, καὶ Ῥαΐθου ἀναιρεθέντων. 288

ιέ. Τοῦ Ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Θεοδούλου. 297

κά. Τοῦ Ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Μαξίμου τοῦ Ὁμολογητοῦ. 302

κβ'. Τοῦ ἁγίου Μάρτυρος Νεοφύτου. 307

κγ'. Τῆ ἁγίᾳ Ἱερομ. Κλήμεντος Ἀγκύρας, καὶ τῆ ἁγίᾳ Μάρτυρος Ἀγαθαγγέλδ. 312

κδ'. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ Ὁσίου καὶ Θεοφόρου Πατρὸς ἡμῶν Διονυσίου τοῦ ἐν τῷ Ὀλύμπῳ. 326

κέ. Τῆ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίᾳ τοῦ Θεολόγου. 341

κζ'. Τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου Ἀρχιεπισκόπου Κωνσαντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου. 349

κή. Τοῦ Ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Ἐφραὶμ τοῦ Σύρου. 355

Τοῦ Ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Ἰακώβου τοῦ Ἀσκητοῦ. —

Τοῦ Ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Ἡλλαδίου. 360

λ'. Τῶν ἐν ἁγίοις Πατέρων ἡμῶν Βασιλείου τοῦ Μεγάλου, Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, καὶ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου. 367

λά. Τῶν Ἁγίων καὶ Θαυματουργῶν Ἀναργύρων, Κύρου, καὶ Ἰωάννου, καὶ τῆς ἁγίας Μάρτυρος Ἀθανασίας, καὶ τῶν Θυγατέρων αὐτῆς. 373

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ.

ά. Τοῦ ἁγίου Μάρτυρος Τρύφωνος. 377
Τοῦ Ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Βενδεμιανοῦ. 383

ς'. Τῶν ἁγίων Μαρτύρων Φαύστου, Εὐΐλασίου καὶ Μαξιμίνου. 387
Τοῦ Ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Ἰακώβου, ἄλλδ Ἀσκητῆ ὁμωνύμου τῆ ἄνωθεν. 391

ζ'. Βίος καὶ πολιτεία τῆ Θεοφόρᾳ Πατρὸς ἡμῶν Παρθενίδ, Ἐπισκ. Λαμψάκου. 396

ί. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου Ἱερομάρτυρος Χαραλάμπους. 401

κ'. Τοῦ Ὁσίου καὶ Θεοφόρου Πατρὸς ἡμῶν Λέοντος Ἐπισκόπου Κατάνης τοῦ Θαυματουργοῦ. 406

ΜΑΪΟΣ.

κά. Τῶν ἁγίων Μεγ. Βασιλέων καὶ Ἰσαποστόλων Κωνσαντίνου, καὶ Ἑλένης. 411

ΙΟΥΝΙΟΣ.

κέ. Βίος καὶ πολιτεία τῆ Ὁσίᾳ καὶ Θεοφόρᾳ Πατρὸς ἡμῶν Διονυσίδ τῆ Κτίτορος τῆς σεβασμίας Μονῆς τοῦ ἁγίου Ἰωάν. τῆ Βαπτ. ἐν τῷ ὄρει τῆ Ἄθω. 423

Περὶ τῆς Σεβασμίας, Βασιλικῆς, καὶ Πατριαρχικῆς Μονῆς τοῦ Βατοπεδίου, ὡραία Διήγησις. 430

ΤΕΛΟΣ.

Ἐγὼ Ἰωάννης Ματθαῖος ὁ Βουστρώνιος, τῆς τοῦ ἁγίου Μάρκου Βιβλισθήκης Διαφύλαξ, προστασίᾳ τοῦ Αἰδεσιμωτάτου Πατρὸς τῆς ἱερᾶς Θεοσεβείας Ἐξεταστοῦ, ἀνέγνωκα πάσας τὰς ἐν τῷ παρόντι τμήματι συνεχομένας τῶν Ἁγίων ζωὰς, ἄριστα μὲν συντεθειμένας, ἀκριβῶς δὲ μεταφρασμένας ἀπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ εἰς τὸ κοινὸν Ἰδίωμα παρὰ τοῦ λογιωτάτου Πατρὸς, Ἀγαπίου τῆς Θείας λήξεως, ἐν τῷ Ἁγίῳ Ὄρει εὐσεβοῦς Ἀσκητοῦ, ἐν αἷς οὐχ εὕρηκα διάφορόν τι ἀπὸ τῆς Ὀρθοδόξου Πίστεως. Τούτου γε χάριν, ἀξίας τύπου διέκρινα, καὶ τὴν παροῦσαν Πίστιν συνέγραψα, καὶ αὐτοχειρὶ διεχάραξα.

Ὀγδόῃ Μαρτίου, ἔτει 1644.

Ἐγὼ αὐτὸς Ἰωάννης Ματθαῖος ὁ Βουστρώνιος ἰδίᾳ χειρὶ προσέγραψα.

